

สุยามรณจสุส เตปิฏกํ

๓๑



สุตตนตปิฏเก
ขุททกนิกายสุส
ปฐีสมภิทามคโค

ชุดที่ ๒ ตั๋วกรมพระจันทบุรีนฤนาถ ๒๗ มี ๓๐



294.311
ต 97 ค
ค. 31 ค. 3

สยามรัฐสุด เคมีอุก

สุตตบทปิฎกเก ชุททกนิกายสัส

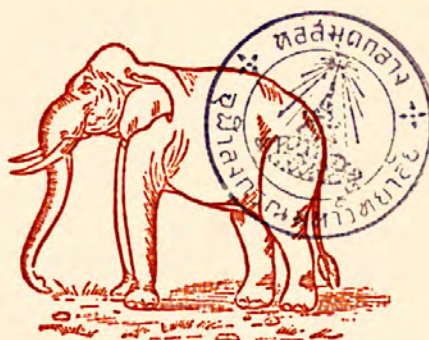
ปฏิสมภิทามคฺโค

อหิสกคฺเคเรน เมธามมเรน อาโท โสธิต

สมนนาคคฺเคเรน มมุคคิถเคน

ปน โสธิต

ราชปุมุเจน สยามรัฐวาธินา มหาชน มุททาบีโต



34497

สยามรัฐสุด ราชธานี
มหามกุฏราชวิทยาลัย ปกาสิต
พุทธปรินิพพานา ๒๕๖๘

กรุงเทพ ฯ

โรงพิมพ์พาณิชย์สรรพุดม บางกอกน้อย

กิตฺตฺนปทฺตํ

มหาวคฺโค

มาติกา	ขงฺเก	๓
ฌาณกถา	..	๕
ทิวฺชีกถา	..	๓๘๕
ชานาปาทกถา	..	๒๔๔
ชินฺทฺริยกถา	..	๓๐๐
วิโมกฺชกถา	..	๓๕๓
คตฺติกา	..	๔๐๗
กมฺมกถา	..	๔๓๔
วิปตฺตาสกถา	..	๔๓๗
มคฺคกถา	..	๔๓๘
มณฺฑปเปยฺยกถา	..	๔๒๔

ยฺคนทฺธวคฺโค

ยฺคนทฺธกถา	..	๔๓๒
สจฺจกถา	..	๔๔๘
โพชฺฌนฺตฺกถา	..	๔๖๒
เมตฺตาทกถา	..	๔๘๒
ฉิรฉกถา	..	๔๘๘

ปฐิธมฺภิกทากถา	ขงุเก	๕๐๖
ธมฺมจกุกถา	..	๕๒๔
โถกุกุศรทถา	..	๕๓๕
พถกถา	..	๕๓๗
สฺสญญกถา	..	๕๕๐

ปญญาวคฺโค

มหาปญญาภกถา	..	๕๖๒
อิทฺฐิกถา	..	๕๘๘
อภิสสมยภกถา	..	๖๐๓
วิเวกภกถา	..	๖๐๗
จวิยาภกถา	..	๖๓๕
ปาฐิหาริยาภกถา	..	๖๓๖
สํมตฺตภกถา	..	๖๔๐
สตีปฐุจํภกถา	..	๖๔๒
วิปสฺสณาภกถา	..	๖๔๗
มาติกกถา	..	๖๓๗

สุตตตบปิฎก ขุททกนิกายสุส

ปฐิสมุภิทามคฺโค

นโม คชุต ภาควาโค อรหโค สมนมา สมนพุกคชุต

มาติกา

[illegible]

ศัพท์ ๓ ตัวเรา สะกดว่า ๒ ลักษณะแปลกประหลาด

ປວຕຸຕປຣິຍາທາເນ ປນຸວາ ປຣິນິຖຸພາເນ ພາວັນ ສຸພຸພຣມຸມານີ
 ສມຸມາສມຸຈຸເທ ນິໂຣເຈ ຈ ອນຸປຸງສານຕາປນຸວາ ສມສິສຸງເຈ ພາວັນ
 ປຸຖຸນານຕຸຕເທປຣິຍາທາເນ ປນຸວາ ສຸດເທຂຸງເຈ ພາວັນ ອສຸດສິ-
 ນຕຸຕປຣິທຕຸຕປຣຸກຸຮຸງເຈ ປນຸວາ ວິຣິຍາຣມເກ ພາວັນ ນານາຣມມປປ-
 ກາສນຕາປນຸວາ ອຕຸຕສນຸທສຸສເນ ພາວັນ ສຸພຸພຣມຸມານີ ເຂດສຸກຸທາ
 ນານຕຸເທຕຸຕປຣິງເວເ ປນຸວາ ທສຸສນວິສຸຖຸຣິພາວັນ ວິທິຕຸຕາ
 ປນຸວາ ຂນຸຕິພາວັນ ມຸງສຸຕາ ປນຸວາ ປຣິໂຍຕາທເນ ພາວັນ
 ສໂມທທເນ ປນຸວາ ປເທສວິຫາເ ພາວັນ ອຣິປຕຸຕາ ປນຸວາ
 ສນຸວາວິວຸງເ ພາວັນ ນານຕຸເ ປນຸວາ ເຈໂຕວິວຸງເ ພາວັນ
 ອຣິງສາເນ ປນຸວາ ຈິຕຸຕວິວຸງເ ພາວັນ ສຸນຸເທ ປນຸວາ ພາວັນ
 ວິວຸງເ ພາວັນ ໂວສຸສຕຸ ປນຸວາ ວິໂມກຸຂວິວຸງເ ພາວັນ ຕຸກຸງເ
 ປນຸວາ ສຈຸຈວິວຸງເ ພາວັນ ກາຍມຸນີ ຈິຕຸຕມຸນີ ເຂດວວຸດທານຕາ
 ສຸສຸສນຸເທ ສຸສຸສນຸເທ ອຣິງສານວເສນ ອິຣຸເນນຸງເ ປນຸວາ
 ອິຖຸຣິວິເ ພາວັນ ວິຕຸກຸວິປຸຣາວເສນ ນານຕຸເທຕຸຕສຸທຸນິມິຕຸຕານີ
 ປຣິໂຍຕາທເນ ປນຸວາ ໂສຕຣາຕຸວິສຸຖຸຣິພາວັນ ຕິນຸນີ ຈິຕຸຕານີ
 ວິປຸຣາວຕຸຕາ ອິນຸຖຸຣິຍານີ ປສາທວເສນ ນານຕຸເທຕຸຕວິນຸພາວັນຈຣິຍາ
 ປຣິໂຍຕາທເນ ປນຸວາ ເຈໂຕປຣິຍພາວັນ ປສຸຈຍປປວຕຸຕານີ ຣມຸມານີ
 ນານຕຸເທຕຸຕຕຸກຸມວິປຸຣາວເສນ ປຣິໂຍຕາທເນ ປນຸວາ ປຸຖຸເພນິວາສາ-
 ນຸສຸສຕິພາວັນ ໂອກາສວເສນ ນານຕຸເທຕຸຕຣຸປນິມິຕຸຕານີ ທສຸສນຸງເ
 ປນຸວາ ທິພຸພຈກຸຂພາວັນ ຈຸຕສຸງຈິຍາ ອາກາເກ ຕິນຸນີ ອິນຸຖຸຣິຍານີ

៤ ឥតុក្កនកម្មិកោ ឧត្តក្កនិកាយត្ថេ ប្បវិទ្យសម្មិកាមកុកោ

ខន្តីភាវគាបណ្ណោ ខាស្ថានំ ឧមេ ធានំ បរិល្អឆន្ទេ បណ្ណោ
 កុកុឆេ ធានំ បរាឆន្ទេ បណ្ណោ ស្កមុមេ ធានំ ឥន្ទុទិកិរិយឆន្ទេ
 បណ្ណោ វិរោរេ ធានំ ភាវឆន្ទេ បណ្ណោ មកុកេ ធានំ កុកុឆេ
 ធានំ កុកុឆស្កមុមេ ធានំ កុកុឆវិរោរេ ធានំ កុកុឆវិរោ-
 គាមិនិយា ប្បវិបតាយ ធានំ ខត្តប្បវិទ្យសម្មិកេ ធានំ ធម្ម-
 ប្បវិទ្យសម្មិកេ ធានំ វិរុគុកិប្បវិទ្យសម្មិកេ ធានំ ប្បវិភាវប្បវិទ្យសម្មិកេ
 ធានំ វិនុត្តរិយបរិប្រិយគុត ធានំ ឥន្ទុតានំ ខាស្ថានុស្ថេ ធានំ
 យមកបាវិទិរេ ធានំ មហាករុណាស្ថាបតុតិយា ធានំ ឥវុវុធជណ្ឌ-
 កធានំ ខនាវរណធានំ វិមាធិ គេត្ថគុតិ ធានាធិ វិមេត្ថ
 គេត្ថគុតិយា ធានាធិ ឥត្ថត្ថឆន្ទី ធានាធិ ឥវាវកសាវរណាធិ ធន
 ធានាធិ ខសាវរណាធិ ឥវាវកេត្ថិ ។

មាតិកា វិទ្យុទិកា ។



มหาวิทยาลัย ภาณกถา

[๑] ถัด ใต้ดาวธนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิมะ ชุมมา
 อภิณฺเวยยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ
 อิมะ ชุมมา ปริณฺเวยยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย
 ภาณิ อิมะ ชุมมา ปหาคพฺพาคิ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา
 สุตมเย ภาณิ อิมะ ชุมมา ภาเวคพฺพาคิ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา
 ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิมะ ชุมมา สจฺจนิคาคพฺพาคิ ใต้ดาว
 ธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิมะ ชุมมา หานภา
 กิยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิมะ
 ชุมมา จิตฺติภากิยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ
 อิมะ ชุมมา วิเสสภากิยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุต
 มเย ภาณิ อิมะ ชุมมา นิพฺพหะภากิยาติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา
 ปรณมา สุตมเย ภาณิ สพฺเพ สจฺจรา-อนิจฺจาติ ใต้ดาวธนา
 คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ สพฺเพ สจฺจรา ทุกฺขาติ ใต้ดาว
 ธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ สพฺเพ ชุมมา อนตฺตาติ
 ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิทํ ทุกฺขํ อริย-
 สจฺจญฺติ ใต้ดาวธนา คัมปชานนา ปรณมา สุตมเย ภาณิ อิทํ

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โผฏฐัพพะ อภิญฺเฌยุยา มโน อภิญฺเฌยุโย ฌมฺมา อภิญฺเฌยุยา
มโนวิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ มโนสํมุตฺตํ อภิญฺเฌยุโย ยมฺมํ
มโนสํมุตฺตํปจฺจยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ ตฺวํ วา ทฺวํ วา อทฺท-
ตมตฺวํ วา ตมฺมํ อภิญฺเฌยุยํ ฯ

[๔] รูปํ อภิญฺเฌยุยํ เวทนา อภิญฺเฌยุยา สณฺหา
อภิญฺเฌยุยา ตฺถารว อภิญฺเฌยุยา วิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ
จกฺขํ อภิญฺเฌยุยํ โสคํ อภิญฺเฌยุยํ ฆานํ อภิญฺเฌยุยํ ชิวหา
อภิญฺเฌยุยา กายํ อภิญฺเฌยุโย มโน อภิญฺเฌยุโย รูปา
อภิญฺเฌยุยา ตฺถา อภิญฺเฌยุยา กฺขธา อภิญฺเฌยุยา วจสา
อภิญฺเฌยุยา โผฏฐัพพะ อภิญฺเฌยุยา ฌมฺมา อภิญฺเฌยุยา
จกฺขวิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ โสทวิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ ฆาน-
วิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ ชิวหาวิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ กาย-
วิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ มโนวิญฺญาณํ อภิญฺเฌยุยํ จกฺขสํมุตฺตํ
อภิญฺเฌยุโย โสทสํมุตฺตํ อภิญฺเฌยุโย ฆานสํมุตฺตํ
อภิญฺเฌยุโย ชิวหาสํมุตฺตํ อภิญฺเฌยุโย กายสํมุตฺตํ อภิญ-
เฌยุโย มโนสํมุตฺตํ อภิญฺเฌยุโย จกฺขสํมุตฺตञฺชา เวทนา
อภิญฺเฌยุยา โสทสํมุตฺตञฺชา เวทนา อภิญฺเฌยุยา ฆานสํมุต-
ตञฺชา เวทนา อภิญฺเฌยุยา ชิวหาสํมุตฺตञฺชา เวทนา อภิญฺเฌยุยา
กายสํมุตฺตञฺชา เวทนา อภิญฺเฌยุยา มโนสํมุตฺตञฺชา เวทนา
อภิญฺเฌยุยา รูปสณฺหา อภิญฺเฌยุยา ตฺถทสณฺหา อภิญ-

[๖] เกสา อภิญฺเฌยฺยา โดมา อภิญฺเฌยฺยา นขา อภิญฺเฌยฺยา ทนฺดา อภิญฺเฌยฺยา ตโจ อภิญฺเฌยฺโย มํถํ อภิญฺเฌยฺยํ นหารุ อภิญฺเฌยฺยา อฏฺฐํ อภิญฺเฌยฺยา อฏฺฐจิมินฺสํ อภิญฺเฌยฺยํ วฏฺกํ อภิญฺเฌยฺยํ หทยํ อภิญฺเฌยฺยํ ยกนํ อภิญฺเฌยฺยํ ทิโณมกํ อภิญฺเฌยฺยํ มึหํ อภิญฺเฌยฺยํ ปฺปฬาสํ อภิญฺเฌยฺยํ อนฺทํ อภิญฺเฌยฺยํ อนฺตคฺคณํ อภิญฺเฌยฺยํ อทุริยํ อภิญฺเฌยฺยํ กวีรํ อภิญฺเฌยฺยํ มิตฺตํ อภิญฺเฌยฺยํ เสนฺหํ อภิญฺเฌยฺยํ ปุฬุโพ อภิญฺเฌยฺโย โถหิตํ อภิญฺเฌยฺยํ เถโท อภิญฺเฌยฺโย เมโท อภิญฺเฌยฺโย อตฺถํ อภิญฺเฌยฺยํ วสา อภิญฺเฌยฺยา เวโฬ อภิญฺเฌยฺโย สัมผาณิกา อภิญฺเฌยฺยา ถลิกา อภิญฺเฌยฺยา มุคฺคํ อภิญฺเฌยฺยํ มคฺคตฺถกํ อภิญฺเฌยฺยํ ฯ

[๗] จกฺขชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ รูปรายคฺคณํ อภิญฺเฌยฺยํ โสตา-
ยคฺคณํ อภิญฺเฌยฺยํ สทฺทชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ ฆานายคฺคณํ อภิญ-
เฌยฺยํ กนฺธชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ ชีวชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ รส-
ชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ กายชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ โสฬสชยฺยํ อภิญ-
เฌยฺยํ มนชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ ฐมชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยํ ฯ
จกฺขชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา รูปรชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา จกฺขวิณฺณ-
ชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา โสทรชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา สทฺทชยฺยํ อภิญ-
เฌยฺยา โสทวิณฺณชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา ฆานชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา
กนฺธชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา ฆานวิณฺณชยฺยํ อภิญฺเฌยฺยา ชีว-

ชาติ อภิน္ณเวຍယာ រតនាតុ อภิน္ณเวຍယာ ឱវុហាវិណ្ឌណនាតុ
 อภิน္ณเวຍယာ កាយនាតុ อภิน္ณเวຍယា ឆៃឡុវុพ្បនាតុ อภิน္ณเวຍယា
 កាយវិណ្ឌណនាតុ อภิน္ณเวຍယា មនោនាតុ อภิน္ณเวຍယា ធម្ម-
 នាតុ อภิน္ณเวຍယា មនោវិណ្ឌណនាតុ อภิน္ณเวຍយា ។ ទុក្ខ-
 ត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ តៃតិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឆានិកត្រិយំ อภิน္-
 ឈេຍຍំ ឱវុតិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ កាយិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ មនិ-
 ត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឆីវតិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ចិត្តិកត្រិយំ อภิน္-
 ឈេຍຍំ ប្រតិទិនត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឥន្ទិនត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ កុក្ខិន-
 ត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ តៃមនត្ថិនត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ តៃមនត្ថិនត្រិយំ
 อภิน္ณเวຍຍំ ឧបេក្ខិនត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឥត្រិនត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ
 វិទិយត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឥតិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ឥមាទិនត្រិយំ
 อภิน္ณเวຍຍំ បល្លេធិត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ចណ្ឌណាចណ្ឌត្ថាំ-
 តិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ចណ្ឌិកត្រិយំ อภิน္ณเวຍຍំ ចណ្ឌកាចិកត្រិយំ
 อภิน္ณเวຍຍំ ។

[๔] กามธาตุ อภินุญเฉยฺยา รูปรธาตุ อภินุญเฉยฺยา อรูปธาตุ
อภินุญเฉยฺยา กามภาโว อภินุญเฉยฺโย รูปภาโว อภินุญเฉยฺโย
อรูปภาโว อภินุญเฉยฺโย สันณภาโว อภินุญเฉยฺโย อสสันณภาโว
อภินุญเฉยฺโย เนวสันณภาวนาสันณภาโว อภินุญเฉยฺโย เสดโก-
การภาโว อภินุญเฉยฺโย จตุโวการภาโว อภินุญเฉยฺโย ปญฺจโว-
การภาโว อภินุญเฉยฺโย ฯ ปจฺฉมชฺฐานํ อภินุญเฉยฺยํ ทุติยชฺฐานํ

อภิญญะยัม คตียชฺฌานัม อภิญญะยัม จตุตฺถชฺฌานัม อภิญญะยัม ฯ

[๘] เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ อภิญญะยยา ภรฺรณา เจโตวิมุตฺติ
อภิญญะยยา มุทิตา เจโตวิมุตฺติ อภิญญะยยา อูปะภุชฺชา เจโต-
วิมุตฺติ อภิญญะยยา ฯ อากาสาณญายตนสํมาปตฺติ อภิญญะยยา
วិณฺณยานญายตนสํมาปตฺติ อภิญญะยยา อากิญจณฺณายตนสํมา-
ปตฺติ อภิญญะยยา เนวสณฺณานาสณฺณายตนสํมาปตฺติ อภิญญะ-
ยยา ฯ อวิชฺชา อภิญญะยยา สํขารਾ อภิญญะยยา วิณฺ-
ญาณํ อภิญญะยัม นามรูปํ อภิญญะยัม สฬายตนํ อภิญญะยัม
ผลฺโล อภิญญะยโย เวทนา อภิญญะยยา ตณฺหา อภิญญะยยา
อุปาทานํ อภิญญะยัม ภโว อภิญญะยโย ชาติ อภิญญะยยา
ชรามรณํ อภิญญะยัม ฯ

[๑๐] ทฺวํ อภิญญะยัม ทฺวํ สํมุกฺโข อภิญญะยโย ทฺวํ
นิโรธอ อภิญญะยโย ทฺวํ นิโรธคามินี ปฏฺธิปทา อภิญญะยยา รูปํ
อภิญญะยัม รูปสํมุกฺโข อภิญญะยโย รูปนิโรธอ อภิญญะยโย
รูปนิโรธคามินี ปฏฺธิปทา อภิญญะยยา เวทนา อภิญญะยยา
ฯ เป ฯ สณฺญา อภิญญะยยา สํขารา อภิญญะยยา วิณฺญาณํ
อภิญญะยัม จตุตฺถํ ฯ เป ฯ ชรามรณํ อภิญญะยัม ชรามรณ-
สํมุกฺโข อภิญญะยโย ชรามรณนิโรธอ อภิญญะยโย ชรามรณ-
นิโรธคามินี ปฏฺธิปทา อภิญญะยยา ฯ

[๑๑] ทฺวํ สุตฺตํ ปริณฺตฺตวฺโส อภิญญะยโย ทฺวํ สํมุกฺขสฺส

២៤ ឥតុគុណុក្ខន្ធិកេ ឧត្តត្ថកនិកាយត្ថំ ឧប្បិស្ថន្ធហិកាមកុក្ខិ [២៥

ចកិល្យឈេយ្យា រូបត្ថំ ចត្ថំសាតោ ចកិល្យឈេយ្យោ រូបត្ថំ ចាត្ថំនិវោ
ចកិល្យឈេយ្យោ រូបត្ថំ ធិត្ថំវរណំ ចកិល្យឈេយ្យំ វេតនា ចកិល្យឈេយ្យា
។ ឧបេ។ ឥន្ទណា ចកិល្យឈេយ្យា តំឆារា ចកិល្យឈេយ្យា វិជ្ជណាណំ
ចកិល្យឈេយ្យំ កុក្ខំ ។ ឧបេ។ ឧរាមរណំ ចកិល្យឈេយ្យំ ឧរាមរណ-
តំមុត្ថយោ ចកិល្យឈេយ្យោ ឧរាមរណនិវោនោ ចកិល្យឈេយ្យោ ឧរាមរណ-
និវោនកាមិនី ឧប្បិស្ថា ចកិល្យឈេយ្យា ឧរាមរណត្ថំ ចត្ថំសាតោ ចកិល្យ-
ឈេយ្យោ ឧរាមរណត្ថំ ចាត្ថំនិវោ ចកិល្យឈេយ្យោ ឧរាមរណត្ថំ
ធិត្ថំវរណំ ចកិល្យឈេយ្យំ ។

[២៥] ចនិទុទានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា តុក្កុទានុប្បត្តនា ចកិល្យ-
ឈេយ្យា ចនគុតានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា និព្វិទុទានុប្បត្តនា ចកិល្យ-
ឈេយ្យា វិទ្យាគានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា និវោនានុប្បត្តនា ចកិល្យ-
ឈេយ្យា ឧប្បិស្ថិតគុតានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា ។ រូបេ ចនិទុទានុប្ប-
ត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា រូបេ តុក្កុទានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា រូបេ
ចនគុតានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា រូបេ និព្វិទុទានុប្បត្តនា ចកិល្យ-
ឈេយ្យា រូបេ វិទ្យាគានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា រូបេ និវោនា-
នុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា រូបេ ឧប្បិស្ថិតគុតានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា
វេតនាយ ។ ឧបេ។ ឥន្ទណាយ តំឆារេត្ថំ វិជ្ជណាណេ កុក្ខំនុមី ។ ឧបេ។
ឧរាមរណេ ចនិទុទានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា ឧរាមរណេ តុក្កុទា-
នុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា ឧរាមរណេ ចនគុតានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា
ឧរាមរណេ និព្វិទុទានុប្បត្តនា ចកិល្យឈេយ្យា ឧរាមរណេ វិទ្យាគា-

นุปลฺลํหา อภินฺนฺเยยฺยา ชรามรณํ นโรธานุปลฺลํหา อภินฺนฺเยยฺยา
 ชรามรณํ ปฏฺฐิณฺถํคฺคาณุปลฺลํหา อภินฺนฺเยยฺยา ฯ

[๑๖] อุนฺนฺปาโท อภินฺนฺเยยฺโย ปวตฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ นิमितฺตํ
 อภินฺนฺเยยฺยํ อายฺยหฺนา อภินฺนฺเยยฺยา ปฏฺฐิณฺหิ อภินฺนฺเยยฺยา คคิ
 อภินฺนฺเยยฺยา นิพฺพุตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา อุนฺนฺปาตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา ชาคิ
 อภินฺนฺเยยฺยา ชรา อภินฺนฺเยยฺยา พฺยาธิ อภินฺนฺเยยฺโย มรณํ
 อภินฺนฺเยยฺยํ โสโก อภินฺนฺเยยฺโย ปรีเทโว อภินฺนฺเยยฺโย อุนฺนฺ-
 ปายาโส อภินฺนฺเยยฺโย ฯ อุนฺนฺปาโท อภินฺนฺเยยฺโย อปฺปวตฺตํ
 อภินฺนฺเยยฺยํ อนิมนฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ อนายฺยหฺนา อภินฺนฺเยยฺยา
 อปฺปฏฺฐิณฺหิ อภินฺนฺเยยฺยา อคคิ อภินฺนฺเยยฺยา อนิพฺพุตฺติ อภิน-
 นฺนฺเยยฺยา อุนฺนฺปาตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา อชาคิ อภินฺนฺเยยฺยา อชรา
 อภินฺนฺเยยฺยา อพฺยาธิ อภินฺนฺเยยฺโย อมตํ อภินฺนฺเยยฺยํ อโสโก
 อภินฺนฺเยยฺโย อปรีเทโว อภินฺนฺเยยฺโย อุนฺนฺปายาโส อภิน-
 นฺนฺเยยฺโย ฯ

[๑๗] อุนฺนฺปาโท อภินฺนฺเยยฺโย อุนฺนฺปาโท อภินฺนฺเยยฺโย
 ปวตฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ อปฺปวตฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ นิमितฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ
 อนิมนฺตํ อภินฺนฺเยยฺยํ อายฺยหฺนา อภินฺนฺเยยฺยา อนายฺยหฺนา อภิน-
 นฺนฺเยยฺยา ปฏฺฐิณฺหิ อภินฺนฺเยยฺยา อปฺปฏฺฐิณฺหิ อภินฺนฺเยยฺยา คคิ
 อภินฺนฺเยยฺยา อคคิ อภินฺนฺเยยฺยา นิพฺพุตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา อนิพ-
 พฺพุตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา อุนฺนฺปาตฺติ อภินฺนฺเยยฺยา อุนฺนฺปาตฺติ อภิน-

ឈេយ្យា ឆាតិ ឧភិឈេយ្យា ឧឆាតិ ឧភិឈេយ្យា ឆរា ឧភិឈេយ្យា ឧឆរា ឧភិឈេយ្យា ធម្មាធិ ឧភិឈេយ្យោ ឧធម្មាធិ ឧភិឈេយ្យោ មរណំ ឧភិឈេយ្យំ ឧមតំ ឧភិឈេយ្យំ តៃកោ ឧភិឈេយ្យោ ឧតៃកោ ឧភិឈេយ្យោ បរិពោធិ ឧភិឈេយ្យោ ឧបរិពោធិ ឧភិឈេយ្យោ ឧបាយាតំ ឧភិឈេយ្យោ ឧអបាយាតំ ឧភិឈេយ្យោ ។

[៣៨] ឧបុប្ផាតោ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧបុប្ផតំ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនិមិត្តតំ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនាយុអោ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧប្រវិទ្យនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧកតិ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនិព្វេកតិ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧបុប្ផតិ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឆាតិ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឆរា កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧឆរា កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ មរណំ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ តៃកោ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ បរិពោធិ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧបាយាតំ កុត្តនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ។

[៣៩] ឧបុប្ផាតោ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧបុប្ផតំ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនិមិត្តតំ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនាយុអោ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧប្រវិទ្យនុក្ខន្ធិកេ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧកតិ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧនិព្វេកតិ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧបុប្ផតិ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧឆាតិ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧឆរា ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧធម្មាធិ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ ឧមតំ ឥត្ថនុក្ខន្ធិកេ ឧភិឈេយ្យំ

[២២] ចុប្បាតោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧប្បវត្ថុតំ ឆេនុតិ
 ចិវិល្លេយ្យំ ឧទិមិត្ថុតំ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ចនាយុអោ ឆេនុតិ
 ចិវិល្លេយ្យំ ឧប្បវិទ្ធិស្តុតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧកតិ ឆេនុតិ
 ចិវិល្លេយ្យំ ឧទិវុត្ថុតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ចុប្បវត្ថុតិ ឆេនុតិ
 ចិវិល្លេយ្យំ ឧទាតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទរា ឆេនុតិ ចិវិល្លេ-
 យ្យំ ឧទុយាទិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទតំ ឆេនុតិ ចិវិល្លេ-
 យ្យំ ឧទត្ថិកោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧបរិពោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេ-
 យ្យំ ចុប្បាយាសំ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ។

[២៣] ចុប្បាតោ រាមំ ចុប្បាតោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧប្បវត្ថុតំ
 រាមំ ឧប្បវត្ថុតំ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទិមិត្ថុតំ រាមំ ឧទិមិត្ថុតំ ឆេនុតិ
 ចិវិល្លេយ្យំ ចនាយុអោ រាមំ ចនាយុអោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧ-
 ទិស្តុតិ រាមំ ឧប្បវិទ្ធិស្តុតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧកតិ រាមំ ឧកតិ
 ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទិវុត្ថុតិ រាមំ ឧទិវុត្ថុតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ
 ចុប្បវត្ថុតិ រាមំ ចុប្បវត្ថុតិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទាតិ រាមំ ឧទាតិ
 ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទរា រាមំ ឧទរា ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ
 ឧទុយាទិ រាមំ ឧទុយាទិ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទតំ រាមំ ឧទតំ
 ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧទត្ថិកោ រាមំ ឧទត្ថិកោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ
 ឧបរិពោ រាមំ ឧបរិពោ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ចុប្បាយាសំ រាមំ
 ចុប្បាយាសំ ឆេនុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ។

[២៤] ចុប្បាតោ តាមិស្តុតិ ចិវិល្លេយ្យំ ឧប្បវត្ថុតំ តាមិស្តុតិ

อภิญฺเฌยฺมํ นิमितฺตํ สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อายุหฺนํ สํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ ปฏิสํหิ สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ กตฺติ สํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ นิพฺพุตฺติ สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อฺนุปฺปตฺติ สํมิต-
 ตํ อภิญฺเฌยฺมํ อชาตฺติ สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อชรา สํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ อพฺยาธิ สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ มรณํ สํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ สํโสโก สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ ปรีเทโว สํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ อฺนุปายาโส สํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ ฯ

[๕๕] อฺนุปฺปาโท นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อฺนุปฺปวตฺตํ นีรํ-
 มิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อนิมนิตฺตํ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อนายุหฺนํ
 นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อฺนุปฏิสํหิ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ
 อกตฺติ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อนิพฺพุตฺติ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ
 อฺนุปฺปตฺติ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อชาตฺติ นีรํมิตฺตํ อภิญ-
 เฌยฺมํ อชรา นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อพฺยาธิ นีรํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ อมตํ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อสํโสโก นีรํมิตฺตํ
 อภิญฺเฌยฺมํ อปรีเทโว นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อฺนุปายาโส
 นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ ฯ

[๕๖] อฺนุปฺปาโท สํมิตฺตํ อฺนุปฺปาโท นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ
 ปวตฺตํ สํมิตฺตํ อฺนุปวตฺตํ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ นิมนิตฺตํ สํมิตฺตํ
 อนิมนิตฺตํ นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ อายุหฺนํ สํมิตฺตํ อนายุหฺนํ
 นีรํมิตฺตํ อภิญฺเฌยฺมํ ปฏิสํหิ สํมิตฺตํ อฺนุปฏิสํหิ นีรํมิตฺตํ

២០ ឥតុត្ថនុតប្បិដ្ឋកេ ឧត្តរាភិកាយឥត្ថំ ឧប្បិស្ថនុតាមកុក្ខិ [២៧

ចកិល្យឈេយ្យំ ភតិ តាមិទំ ចកតិ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ និពុត្តតិ
តាមិទំ ចនិពុត្តតិ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចុប្បត្តតិ តាមិទំ ចនុប-
ប្បត្តតិ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ ឆាតិ តាមិទំ ចឆាតិ និរាមិទំ ចកិ-
ល្យឈេយ្យំ ឆរា តាមិទំ ចឆរា និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ ពុយាទិ
តាមិទំ ចពុយាទិ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ មរណំ តាមិទំ ចមកំ
និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ តៃកិ តាមិទំ ចតៃកិ និរាមិទំ ចកិល្យ-
ឈេយ្យំ ឧប្រិកេវ តាមិទំ ចឧប្រិកេវ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ
ចុបាយាតៃ តាមិទំ ចនុបាយាតៃ និរាមិទំ ចកិល្យឈេយ្យំ ។

[២៨] ចុប្បាតោ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ឧប្បត្តតំ តំឆារាទិ
ចកិល្យឈេយ្យំ និមិត្តតំ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ចាយុអោ តំឆារាទិ
ចកិល្យឈេយ្យំ ឧប្បិស្ថនុតំ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ភតិ តំឆារាទិ
ចកិល្យឈេយ្យំ និពុត្តតំ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ចុប្បត្តតំ តំឆារាទិ
ចកិល្យឈេយ្យំ ឆាតិ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ឆរា តំឆារាទិ ចកិល្យ-
ឈេយ្យំ ពុយាទិ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ មរណំ តំឆារាទិ ចកិល្យ-
ឈេយ្យំ តៃកិ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ឧប្រិកេវ តំឆារាទិ ចកិល្យ-
ឈេយ្យំ ចុបាយាតៃ តំឆារាទិ ចកិល្យឈេយ្យំ ។

[២៩] ចនុប្បាតោ និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចនុប្បត្តតំ និពុត្ត-
តំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចនិមិត្តតំ និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចនាយុអោ
និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចនុប្បិស្ថនុតំ និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ
ចកតិ និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ ចនិពុត្តតំ និពុត្តតំ ចកិល្យឈេយ្យំ

อนุปฺปตฺติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อชาติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ
 อชรา นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อพฺยาธิ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ
 อมตํ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อโสโก นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ
 อปริเทโว นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อนุปายาโส นีพฺพานนฺติ
 อภิญฺเฌยฺมํ ฯ

[๒๙] อุปฺปาโท อํชารา อนุปฺปาโท นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ
 ปวตฺตํ อํชารา อปฺปวตฺตํ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ นิमितฺตํ อํชารา
 อนิमितฺตํ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อายุหนา อํชารา อนายุหนา
 นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ ปฏิสันฺธิ อํชารา อปฺปฏิสันฺธิ นีพฺพานนฺติ
 อภิญฺเฌยฺมํ กตฺติ อํชารา อกตฺติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ นีพฺพตฺติ
 อํชารา อนีพฺพตฺติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ อุปฺปตฺติ อํชารา อนุ-
 ปฺปตฺติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ ชาติ อํชารา อชาติ นีพฺพานนฺติ
 อภิญฺเฌยฺมํ ชาติ อํชารา อชาติ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ พฺยาธิ
 อํชารา อพฺยาธิ นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ มรณํ อํชารา อมตํ
 นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ โสโก อํชารา อโสโก นีพฺพานนฺติ
 อภิญฺเฌยฺมํ ปริเทโว อํชารา อปริเทโว นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ
 อุปายาโส อํชารา อนุปายาโส นีพฺพานนฺติ อภิญฺเฌยฺมํ ฯ

ปจฺจมภาณวารํ ฯ

[๓๐] ปรีกฺขหฺมุจฺโจะ อภิญฺเฌยฺมโย ปรีวารหฺมุจฺโจะ อภิญฺเฌยฺมโย
 ปรีปฺรหฺมุจฺโจะ อภิญฺเฌยฺมโย เขกฺกหฺมุจฺโจะ อภิญฺเฌยฺมโย อวิกฺเขปหฺมุจฺโจะ

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ປຕິກຸສາປກຸໂສ ອກິນຸເນຍໂຍ ॥

[๓๒] สทฺธิນทฺธิຍสຸຕ໌ ອຫິມກຸຂງໄສ ອກົພເພຍໂຍ ວິຣິຍິນທຸ-
ຍສຸຕ໌ ປກຸກກຸຂງໄສ ອກົພເພຍໂຍ ສຕິນທຸັຍສຸຕ໌ ອຸປງຊຈານຸຂງໄສ
ອກົພເພຍໂຍ ສມາຣິນທຸັຍສຸຕ໌ ອວິກຸເປງຂງໄສ ອກົພເພຍໂຍ ປຸ-
ພິນທຸັຍສຸຕ໌ ກຸດສັນຸຂງໄສ ອກົພເພຍໂຍ ເ

[៣៣] ឥត្តរាជត្ថ ឥត្តត្ថិយេ ចក្កម្មីយខ្មុខ ចក្ខុឈេម្មយ
 វិទិយត្ថត្ថ ក្រត្តត្ថេ ចក្កម្មីយខ្មុខ ចក្ខុឈេម្មយ ឥត្ថិយត្ថត្ថ ឧបាទ
 ចក្កម្មីយខ្មុខ ចក្ខុឈេម្មយ ឥនាទិយត្ថត្ថ ចុត្តត្ថេ ចក្កម្មីយខ្មុខ
 ចក្ខុឈេម្មយ ឧបាទាទត្ថត្ថ ចក្ខុឈេម្មយ ចក្កម្មីយខ្មុខ ចក្ខុ
 ឈេម្មយ ។

[illegible]

[๓๕] สัมมาทิฏฐิยา ทสฺสันทุสฺส อภินฺนุสฺสโย สัมมาสังกပ္-
 ปสฺส อภินิโรปนุสฺสโย อภินฺนุสฺสโย สัมมาวาจาย ปริกุกฺกหุสฺส
 อภินฺนุสฺสโย สัมมากมมณตสฺส สมนฺทจฺจนุสฺสโย อภินฺนุสฺสโย

ธวัชฏฐโ อภิวฺฉเยโย ธวัชฏฐโ ธวัชฏฐโ อภิวฺฉเยโย ฯ

[๓๘] จิตฺตฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตานนฺตริกฐโ อภิว-
 ฉเยโย จิตฺตฐโ วุจฺจํฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ วิวุจฺจ-
 ญฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ เทวฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ
 ปจฺจยฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ วตฺถฐโ อภิวฺฉเยโย จิต-
 ตฐโ ภูมฺมฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ อารมฺมญฐโ อภิว-
 ฉเยโย จิตฺตฐโ โภจญฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ จริยฐโ
 อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ กตฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ อภินิหะ-
 ญฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ นิยฺยานฐโ อภิวฺฉเยโย จิตฺตฐโ
 นิสฺสํวณฐโ อภิวฺฉเยโย ฯ

[๓๙] เขกฺขฺเต ชาวชฺชนฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต วิชาน-
 ญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ปชานญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต
 สํวชานญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต เถโกทญฐโ อภิวฺฉเยโย
 เขกฺขฺเต อุนิพฺพนฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ปกฺขนฺทญฐโ
 อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ปตฺถนญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต
 สนฺตฺธิญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต วิมฺมจฺจนญฐโ อภิวฺฉเยโย
 เขกฺขฺเต เขตฺ สนฺตฺตนิ ปตฺถนญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ยานี-
 กตญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต วตฺถกตญฐโ อภิวฺฉเยโย
 เขกฺขฺเต อนฺนจิจฺตญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ปริจิจฺตญฐโ อภิว-
 ฉเยโย เขกฺขฺเต สุตฺตมวทญฐโ อภิวฺฉเยโย เขกฺขฺเต ปริกฺก-

วิเวกจริยฐานัง อภินนฺตฺตํ วิราคฐานัง อภินนฺตฺตํ วิราค-
 จริยฐานัง อภินนฺตฺตํ นิโรธฐานัง อภินนฺตฺตํ นิโรธจริ-
 ยฐานัง อภินนฺตฺตํ โวสุตฺตคฺคฐานัง อภินนฺตฺตํ โวสุตฺตคฺค-
 จริยฐานัง อภินนฺตฺตํ วิมุตฺตคฺคฐานัง อภินนฺตฺตํ วิมุตฺตคฺคจริยฐานัง
 อภินนฺตฺตํ ฯ

[๔๑] ฉนฺทฐานัง อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ อภินน-
 ตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ ปาทฐานัง อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ ปธานฐานัง
 อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ อธิษฐานฐานัง อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ
 อธิษฐานฐานัง อภินนฺตฺตํ ปกฺกคฺคฐานัง อภินนฺตฺตํ
 ฉนฺทสุตฺตํ อปฺปจฺจํ อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ อปฺปจฺจํ
 อภินนฺตฺตํ ฉนฺทสุตฺตํ ทสฺสํ อภินนฺตฺตํ ฯ

[๔๒] วิริยฐานัง อภินนฺตฺตํ วิริยสุตฺตํ อภินน-
 ตฺตํ วิริยสุตฺตํ ปาทฐานัง อภินนฺตฺตํ วิริยสุตฺตํ ปธานฐานัง
 อภินนฺตฺตํ วิริยสุตฺตํ อธิษฐานฐานัง อภินนฺตฺตํ
 อธิษฐานฐานัง อภินนฺตฺตํ ปกฺกคฺคฐานัง อภินนฺตฺตํ
 วิริยสุตฺตํ อปฺปจฺจํ อภินนฺตฺตํ วิริยสุตฺตํ อปฺปจฺจํ
 อภินนฺตฺตํ วิริยสุตฺตํ อปฺปจฺจํ อภินนฺตฺตํ
 ทสฺสํ อภินนฺตฺตํ ฯ

[๔๓] จิตฺตฐานัง อภินนฺตฺตํ จิตฺตสุตฺตํ อภินน-
 ตฺตํ จิตฺตสุตฺตํ ปาทฐานัง อภินนฺตฺตํ จิตฺตสุตฺตํ ปธานฐานัง
 อภินนฺตฺตํ จิตฺตสุตฺตํ อธิษฐานฐานัง อภินนฺตฺตํ จิตฺตสุตฺตํ

២៨ ឥតុក្កន្តបិដកេ ឧត្តក្កនិកាយត្ថំ ឦស្សន្តមុតិកាមគុកោ [៤៤

ចរិណុក្កន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ទិកុកត្ថំ ឦស្សន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ
ទិកុកត្ថំ ចុប្បទានន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ទិកុកត្ថំ ចវិកុច្ឆេបន្តនៃ
ចរិណុធម្មនៃ ទិកុកត្ថំតត្ថនន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ។

[៤៤] វិមន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ មូតនៃ ចរិណុធម្មនៃ
វិមន្តាយ ឦស្សន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ ឦស្សន្តនៃ ចរិណុ-
ធម្មនៃ វិមន្តាយ ចិច្ចនន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ ចរិណុក្ក-
ន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ ឦស្សន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ
ចុប្បទានន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ វិមន្តាយ ចវិកុច្ឆេបន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ
វិមន្តាយ តត្ថំ នន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ។

[៤៥] កុក្កន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ កុក្កត្ថំ បិដកន្តនៃ ចរិណុ-
ធម្មនៃ កុក្កត្ថំ ឥត្ថន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ កុក្កត្ថំ ឥណ្ឌាប្បន្តនៃ
ចរិណុធម្មនៃ កុក្កត្ថំ វិបរិណាមន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ឥមុក្កន្តនៃ
ចរិណុធម្មនៃ ឥមុក្កត្ថំ ចាយុក្កន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ឥមុក្កត្ថំ
និកាមន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ឥមុក្កត្ថំ ឥណ្ឌិយកន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ
ឥមុក្កត្ថំ ឦស្សន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ និរោន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ
និរោត្ថំ និស្តន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ និរោត្ថំ វិវេកន្តនៃ ចរិណុ-
ធម្មនៃ និរោត្ថំ ចន្តន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ និរោត្ថំ ចមកន្តនៃ
ចរិណុធម្មនៃ មក្កន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ មក្កត្ថំ និម្មានន្តនៃ
ចរិណុធម្មនៃ មក្កត្ថំ កេតន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ មក្កត្ថំ តត្ថំ-
នន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ មក្កត្ថំ ចាធិបតេយ្យន្តនៃ ចរិណុធម្មនៃ ។

៣០ ឥតុត្ថកុណីធម្មកេ ឧត្តរក្កនិកាយត្ថំ ឦធិតំភិកាមកុកៃ [៤៩

អុប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេយ្យា ឥន្ទ្រតានុប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេយ្យា ឧទិ-
ប្បធារមុនិវិប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេយ្យា យកាភូតធារតត្ថំ ឧភិធម្មេ-
យ្យំ ខាតីន្តានុប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេយ្យា ឦធិតានុប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេ-
យ្យា វិវុទ្ធខណ្ឌនុប្បត្តន្តា ឧភិធម្មេយ្យា ។

[៤៩] តៃតាបគុតិមកុកៃ ឧភិធម្មេយ្យៃ តៃតាបគុតិផត្តន្តាបគុតិ
ឧភិធម្មេយ្យា ឥត្តកាគាមិកុកៃ ឧភិធម្មេយ្យៃ ឥត្តកាគាមិផត្ត-
ន្តាបគុតិ ឧភិធម្មេយ្យា ឧណាគាមិកុកៃ ឧភិធម្មេយ្យៃ ឧណាគាមិ-
ផត្តន្តាបគុតិ ឧភិធម្មេយ្យា ឧរតុត្ថកុកៃ ឧភិធម្មេយ្យៃ ឧរតុត្ថ-
ផត្តន្តាបគុតិ ឧភិធម្មេយ្យា ។

[៥០] ឧទិណ្ឌុទ្ធ្យេន ឥត្តិកុត្តិយំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧកុក្កេន
វិទិយិកុត្តិយំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧប្បធានុទ្ធ្យេន ឥតិកុត្តិយំ ឧភិធម្មេយ្យំ
ឧវិកុត្តេន ឥនាគិកុត្តិយំ ឧភិធម្មេយ្យំ តត្ថនុទ្ធ្យេន ឧប្បធានុ-
កុត្តិយំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧត្ថតុត្ថិយេ ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន ឥត្តាបតំ ឧភិធម្មេ-
យ្យំ កៃតុត្ថេ ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន វិទិយតំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧនាគេ
ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន ឥតិបតំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧត្តតុត្ថេ ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន ឥនាគិ-
បតំ ឧភិធម្មេយ្យំ ឧវិទ្យាយ ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន ឧប្បធានតំ ឧភិធម្មេ-
យ្យំ ។

[៥១] ឧប្បធានុទ្ធ្យេន ឥតិសំភិទ្ធ្យេន ឧភិធម្មេយ្យៃ ឧវិទ្យ-
យុទ្ធ្យេន ឧកម្មីយុទ្ធ្យេន ឥតិសំភិទ្ធ្យេន ឧភិធម្មេយ្យៃ ឧកុក្កេន វិទិយ-
តំភិទ្ធ្យេន ឧភិធម្មេយ្យៃ ឧវនុទ្ធ្យេន ឧតិសំភិទ្ធ្យេន ឧភិធម្មេ-
យ្យៃ ។

ฌเญโย อูปตฺตมฺหฺนฺ เปรตฺตทฺธิตฺตมฺโพชฺฌนฺโก อภินฺฌเญโย อวิกฺ-
 เชปฺหฺนฺ เสมาริตฺตมฺโพชฺฌนฺโก อภินฺฌเญโย ปฏฺฐิธฺชานฺหฺนฺ
 อูปกฺขาทฺตมฺโพชฺฌนฺโก อภินฺฌเญโย ฯ

[๕๒] ทตฺตมฺหฺนฺ เสมมฺมาทฺธิจิ อภินฺฌเญยฺยา อภินิโรป-
 หฺนฺ เสมมฺมาตฺตกฺกโป อภินฺฌเญโย ปริกฺคหฺนฺ เสมมฺมาจฺจา
 อภินฺฌเญยฺยา ตฺมฺหฺนฺจฺฉานฺหฺนฺ เสมมฺมากมฺมฺนฺโต อภินฺฌเญโย โว-
 ทานฺหฺนฺ เสมมฺมาธฺธวฺ อภินฺฌเญโย ปคฺคหฺนฺ เสมมฺมาจฺ-
 ยฺยาโม อภินฺฌเญโย อูปฺหฺนฺจฺฉานฺหฺนฺ เสมมฺมาตฺติ อภินฺฌเญยฺยา
 อวิกฺเชปฺหฺนฺ เสมมฺมาตฺมาริ อภินฺฌเญโย ฯ

[๕๓] อาริปปเคยฺยหฺนฺ อิทฺทวิยา อภินฺฌเญยฺยา อกมฺมฺบิยฺหฺ-
 ญฺ เปรตฺตา อภินฺฌเญยฺยา นิยฺยานฺหฺนฺ โพชฺฌนฺกา อภินฺฌเญยฺยา
 เทรตฺตหฺนฺ มคฺคโค อภินฺฌเญโย อูปฺหฺนฺจฺฉานฺหฺนฺ ตฺติปฺหฺนฺจฺฉานา
 อภินฺฌเญยฺยา ปทฺทหฺนฺ เสมมฺมปฺปชฺชานา อภินฺฌเญยฺยา อิชฺฌณฺหฺ-
 ญฺ อิทฺธิปาทา อภินฺฌเญยฺยา ตถฺหฺนฺ ตจฺจฺจา อภินฺฌเญยฺยา
 อวิกฺเชปฺหฺนฺ เสมโถ อภินฺฌเญโย อนฺนฺปรตฺตมฺหฺนฺ วิปรตฺตนา
 อภินฺฌเญยฺยา เอรตฺตหฺนฺ เสมตฺตวิปรตฺตนา อภินฺฌเญยฺยา อนฺติ-
 วตฺตตฺนหฺนฺ ยุกฺกทฺธํ อภินฺฌเญยฺมฺ ฯ

[๕๔] ตฺถวฺหฺนฺ ตฺถิตฺตฺตฺติ อภินฺฌเญยฺยา อวิกฺเชปฺหฺนฺ
 จิตฺติตฺตฺตฺติ อภินฺฌเญยฺยา ทตฺตมฺหฺนฺ ทฺธิจิตฺตฺตฺติ อภินฺฌเญยฺยา
 มคฺคหฺนฺ วิโมกฺกโธ อภินฺฌเญโย ปฏฺฐิเวรฺหฺนฺ วิชฺชา อภินฺ-

ปริณฺณฺเวยฺยา อฏฺฐ โถกธมฺมา นว ธมฺมา ปริณฺณฺเวยฺยา นว
 สทฺตาวาสา ทส ธมฺมา ปริณฺณฺเวยฺยา ทสํยคณานิ ฯ

[๕๗] สทฺทํ ภิกฺขเว ปริณฺณฺเวยฺยํ ทิณฺฑํ ภิกฺขเว สทฺทํ
 ปริณฺณฺเวยฺยํ จกฺขุํ ภิกฺขเว ปริณฺณฺเวยฺยํ ฐปฺมา ปริณฺณฺเวยฺยา
 จกฺขุวิณฺณํ ปริณฺณฺเวยฺยํ จกฺขุสํมุสฺสโส ปริณฺณฺเวยฺโย ยมฺมํทํ
 จกฺขุสํมุสฺสสํปจฺจยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺข-
 มสฺสํ วา ตมฺมํ ปริณฺณฺเวยฺยํ โสคํ ปริณฺณฺเวยฺยํ สทฺทา ปริณ-
 ฺณเวยฺยา ฯ เป ฯ ฆานํ ปริณฺณฺเวยฺยํ คณฺฐา ปริณฺณฺเวยฺยา ชิวฺหา
 ปริณฺณฺเวยฺยา รสา ปริณฺณฺเวยฺยา กาโย ปริณฺณฺเวยฺโย ไผฏฺ-
 ฐพฺพา ปริณฺณฺเวยฺยา มโน ปริณฺณฺเวยฺโย ธมฺมา ปริณฺณฺเวยฺยา
 มโนวิณฺณํ ปริณฺณฺเวยฺยํ มโนสํมุสฺสโส ปริณฺณฺเวยฺโย ยมฺมํทํ
 มโนสํมุสฺสสํปจฺจยา อปฺปชฺชติ เวทิตํ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺ-
 ขมสฺสํ วา ตมฺมํ ปริณฺณฺเวยฺยํ ฯ

[๕๘] ฐปํ ปริณฺณฺเวยฺยํ เวทนา ปริณฺณฺเวยฺยา สณฺณฺหา
 ปริณฺณฺเวยฺยา สํชารา ปริณฺณฺเวยฺยา วิณฺณํ ปริณฺณฺเวยฺยํ
 จกฺขุํ ฯ เป ฯ ชรามรณํ ฯ เป ฯ อมโตคฺคํ นิพฺพานํ ปริโยธานฏฺ-
 เชน ปริณฺณฺเวยฺยํ เยถํ เยถํ ธมฺมานํ ปฏฺิธากตฺถาย วายมฺนตฺสํ
 เต เต ธมฺมา ปฏฺิธกฺตา โหนฺติ เอวํ เต ธมฺมา ปริณฺณฺเวยฺยา
 เจว โหนฺติ ทวีตา ฯ

[๕๙] เมกฺขมฺมํ ปฏฺิธากตฺถาย วายมฺนตฺสํ เมกฺขมฺมํ ปฏฺิ-

ធាណធម្មទាយកន្តរាបតុតិ ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត វិធម្មធាណធម្ម-
 ទាយកន្តរាបតុតិ ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ធាកិធម្មទាយកន្តរាបតុតិ ធម្មិកាភកុតាយ
 វាយមនុស្សន្ត ធាកិធម្មទាយកន្តរាបតុតិ ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ
 តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ធម្មនុធម្មានា-
 ន្តរាបតុតិ ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត ធម្មនុធម្មានាន្តរា-
 បតុតិ ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ។

[២៣] ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត ធម្មិកា-
 ភកុតាយ ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត ខេវ
 ហិតិ គីរិតោ ។ តុតានុធម្មន្ត ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត
 តុតានុធម្មន្ត ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ធម្មនុធម្មានុធម្មន្ត ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត
 ធម្មនុធម្មានុធម្មន្ត ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត
 ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ វិរាគានុធម្មន្ត ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត
 វិរាគានុធម្មន្ត ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត
 ខេវ ហិតិ គីរិតោ ។ ធម្មិកាភកុតាយ វាយមនុស្សន្ត
 ធម្មិកតុតា ហិតិ ខេវំ តៃ ធម្មុនិ ធម្មិកធាត

៣៦ ឥតុកកុណុប្បិកេ ឧត្តរកកិកាយត្ថំ ឧប្បិកមុកិកាយកុកៃ [២២

ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ ឧប្បិកត្ថំកុកាយត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ វាយ-
មកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំកុកាយត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក
ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ
វាយមកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក
ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ វាយមកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ
វាយមកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក
ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ
ឧប្បិកកុកាយ វាយមកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេ-
វ តៃ-ឧប្បិក ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ ឧប្បិក-
ត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ វាយមកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ ឧប្បិ-
កកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។
ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ វាយមកត្ថំ ឧប្បិកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ
ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក ឧប្បិកកុកាយ ទេវ តៃ
ត្រិកៃ ។ ។

[២២] ឧប្បិកកុកាយ ឧប្បិកកុកាយ វាយមកត្ថំ ឧប្បិ-
កកុកាយ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក ឧប្បិក-
កុកាយ ទេវ តៃ ត្រិកៃ ។ ឧប្បិកកុកាយ ឧប្បិកកុកាយ
វាយមកត្ថំ ឧប្បិកកុកាយ ឧប្បិកកុកាយ តៃ ទេវ តៃ ឧប្បិក

ปริณิพพาโต เจว โหติ ตีรโต ฯ อาทันวานุปลุสฺสนํ ปฏิธากตฺถาย
 วายมนุสฺสํ อาทันวานุปลุสฺสนา ปฏิธกฺขา โหติ เอวํ โส ฌมฺโม
 ปริณิพพาโต เจว โหติ ตีรโต ฯ ปฏิธฺขานุปลุสฺสนํ ปฏิธากตฺถาย
 วายมนุสฺสํ ปฏิธฺขานุปลุสฺสนา ปฏิธกฺขา โหติ เอวํ โส ฌมฺโม
 ปริณิพพาโต เจว โหติ ตีรโต ฯ วิวฏฺฐนานุปลุสฺสนํ ปฏิธากตฺถาย
 วายมนุสฺสํ วิวฏฺฐนานุปลุสฺสนา ปฏิธกฺขา โหติ เอวํ โส ฌมฺโม
 ปริณิพพาโต เจว โหติ ตีรโต ฯ ๑ ๑

[๒๓] โสคาปคฺคิมคฺคํ ปฏิธากตฺถาย วายมนุสฺสํ โสคา-
 ปคฺคิมคฺโค ปฏิธกฺโข โหติ เอวํ โส ฌมฺโม ปริณิพพาโต เจว
 โหติ ตีรโต ฯ สกทากามิมคฺคํ ปฏิธากตฺถาย วายมนุสฺสํ สก-
 ทากามิมคฺโค ปฏิธกฺโข โหติ เอวํ โส ฌมฺโม ปริณิพพาโต เจว
 โหติ ตีรโต ฯ อนากามิมคฺคํ ปฏิธากตฺถาย วายมนุสฺสํ อนา-
 กามิมคฺโค ปฏิธกฺโข โหติ เอวํ โส ฌมฺโม ปริณิพพาโต เจว
 โหติ ตีรโต ฯ อรหตฺตมคฺคํ ปฏิธากตฺถาย วายมนุสฺสํ อรห-
 ตมคฺโค ปฏิธกฺโข โหติ เอวํ โส ฌมฺโม ปริณิพพาโต เจว
 โหติ ตีรโต ฯ เยถํ เยถํ ฌมฺมานํ ปฏิธากตฺถาย วายมนุสฺสํ
 เท เท ฌมฺมา ปฏิธกฺขา โหณฺติ เอวํ เท ฌมฺมา ปริณิพพาตา
 เจว โหณฺติ ตีรตา ฯ คํ ฌาตฺตฺวเสณ ฌาณํ ปชานนฺตฺวเสณ
 ปญฺญา เทน วุจฺจติ อิมํ ฌมฺมา ปริณิเพชฺยาติ โสตาจฺจธาณํ
 ทปฺชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย ฌาณํ ๑

ปฏิวินฺณนโต ปชหติ ฯ ปณฺจปฺปหานานิ วิกฺขมฺภนปฺปหานํ ตทฺง-
คปฺปหานํ สมนุสฺเสทปฺปหานํ ปฏิปฺปสฺสทฺธิปฺปหานํ นิสฺสํวณปฺปหา-
นํ วิกฺขมฺภนปฺปหานญฺจ นีวรณานิ ปจฺมชฺฌานํ ภาวยโต ตทฺง-
คปฺปหานญฺจ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ นิพฺเพชภากิยํ สมาริํ ภาวยโต สมนุ-
สฺเสทปฺปหานญฺจ โลกุตฺตโร หยคามิมคฺคํ ภาวยโต ปฏิปฺปสฺสทฺ-
ธิปฺปหานญฺจ ผลกฺขณํ นิสฺสํวณปฺปหานญฺจ นิโรโห นิพฺพานํ ฯ

[๖๖] สพุพฺพํ ภิกฺขเว ปหาตพุพฺพํ กิณฺญจ ภิกฺขเว สพุพฺพํ
ปหาตพุพฺพํ จกฺขุํ ภิกฺขเว ปหาตพุพฺพํ รุปา ปหาตพุพฺพา จกฺขุ-
วิณฺญาณํ ปหาตพุพฺพํ จกฺขุสฺสํสฺสโต ปหาตพุพฺโ พ ยมฺมีทํ จกฺขุ-
สฺสํสฺสโตปจฺจุยา อฺปฺปชฺชติ เวทียิตํ สฺสํ วา ทฺวํ วา อทฺท-
กฺขมฺสฺสํ วา ตมฺมี ปหาตพุพฺพํ โสโต ปหาตพุพฺพํ สทฺททา ปหา-
ตพุพฺพา ฯ เป ฯ ฆานํ ปหาตพุพฺพํ คนฺธา ปหาตพุพฺพา ชิวฺหา
ปหาตพุพฺพา รสา ปหาตพุพฺพา กาโย ปหาตพุพฺโ โผฏฺฐพฺพา
ปหาตพุพฺพา มโน ปหาตพุพฺโ ชมฺมา ปหาตพุพฺพา มโนวิณ-
ญาณํ ปหาตพุพฺพํ มโนสฺสํสฺสโต ปหาตพุพฺโ พ ยมฺมีทํ มโน-
สฺสํสฺสโตปจฺจุยา อฺปฺปชฺชติ เวทียิตํ สฺสํ วา ทฺวํ วา อทฺทกฺขมฺสฺสํ
วา ตมฺมี ปหาตพุพฺพํ ฯ

รูปํ ปสฺสณฺโต ปชหติ เวทนํ ปสฺสณฺโต ปชหติ สณฺณ-
ปสฺสณฺโต ปชหติ สํชาเร ปสฺสณฺโต ปชหติ วิณฺญาณํ ปสฺ-
สณฺโต ปชหติ จกฺขุํ ฯ เป ฯ ชรามรณํ อมโตคฺคํ นิพฺพานํ

๕๐ สุตตุนคมีฏเฐ ชุทฺทกนิกายสฺส ปฐิสัมภิทามคฺโค [๖๗]

ปรีโยธานฺนุเจนฺ ปสฺสณฺโค ปชหติ เย เย ชมฺมา ปหีนา โหณฺติ
เต เต ชมฺมา ปรีจุจฺจุตา โหณฺติ คํ ฌาตฺตฺเจนฺ ฌาณํ ปชาน-
นฺนุเจนฺ ปณฺญา เตนฺ อฺจุจฺติ อิมเ ชมฺมา ปหาตพฺพาติ โส-
ดาวธานํ คํปชานนา ปณฺญา สุตฺมเย ฌาณํ ฯ

คตฺยภาณวาร์ ฯ

[๖๗] ถกํ อิมเ ชมฺมา ภาเวตพฺพาติ โสดาวธานํ คํปชาน-
นา ปณฺญา สุตฺมเย ฌาณํ เอโก ชมฺโม ภาเวตพฺโพ กายกตา
สฺติ สํวตสฺสหคฺตา เทว ชมฺมา ภาเวตพฺพา สมนฺโถ จ วิปสฺสณา
จ คโย ชมฺมา ภาเวตพฺพา คโย สมารี จตุตฺตาริ ชมฺมา
ภาเวตพฺพา จตุตฺตาริ สฺติปฏฺฐาณา ปณฺจ ชมฺมา ภาเวตพฺพา
ปณฺจจฺติโก สมนฺนาสฺมาริ ฉ ชมฺมา ภาเวตพฺพา ฉ อนุสฺสจฺติฏ-
จฺจานานิ สฺสจฺจ ชมฺมา ภาเวตพฺพา สฺสจฺจ โพชฺฌนฺคตา อฏฺฐ
shmฺมา ภาเวตพฺพา อวฺชโย อฏฺฐจฺติโก มคฺโค นว ชมฺมา ภา-
เวตพฺพา นว ปาริสํพุทฺธิปฺปชานียจฺจานานิ ทสฺส ชมฺมา ภาเวตพฺพา
ทสฺส กตฺตินายคฺคานานิ ฯ

[๖๘] เทว ภาวนา โลกียา จ ภาวนา โลกุตฺตรา จ ภาวนา ฯ
ติสฺโส ภาวนา รูปาวจรกฺุสฺถานํ ชมฺมานํ ภาวนา อรูปาวจร-
กฺุสฺถานํ ชมฺมานํ ภาวนา อปฺริยาปนฺนํ กฺุสฺถานํ ชมฺมานํ ภาว-
นา ฯ รูปาวจรกฺุสฺถานํ ชมฺมานํ ภาวนา อตฺถิ หีนา อตฺถิ มชฺฌิมา
อตฺถิ ปณฺธีตา อรูปาวจรกฺุสฺถานํ ชมฺมานํ ภาวนา อตฺถิ หีนา อตฺถิ

อุกุสุมภูเสน ปรตัสทฐิสมุโพชฌงกัม ภาวยโต ปรตัสทฐิสมุโพชฌงกตัส
 วเสน ฉ โพชฌงกา เขกรธ่า โหนตฺติ โพชฌงกานํ เขกรธฺฐเณ
 ภาวนา อวิกุเชปฏฺฐเณ สมาริสมุโพชฌงกัม ภาวยโต สมาริสมุ-
 โพชฌงกตัส วเสน ฉ โพชฌงกา เขกรธ่า โหนตฺติ โพชฌงกานํ
 เขกรธฺฐเณ ภาวนา ปฏฺฐิธฺฐานฐเณ อุกุเปกฺขาสุมุโพชฌงกัม ภาว-
 ยโต อุกุเปกฺขาสุมุโพชฌงกตัส วเสน ฉ โพชฌงกา เขกรธ่า โหน-
 ตฺติ โพชฌงกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา ฯ ทตฺถสณฺฐเณ สุมมา-
 ทิฏฐิ ภาวยโต สุมมาทิฏฐิยา วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า โหน-
 ตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา อภินิโรปนฐเณ สุมมาตฺถ-
 กปฺปํ ภาวยโต สุมมาตฺถกปฺปตฺตัส วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า
 โหนตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา ปรีคฺคทฺฐเณ สุมมา-
 วาจิ ภาวยโต สุมมาวาจาเย วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า
 โหนตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา สณฺฐจฺฉานฐเณ สุมมา-
 กมฺมมฺมตฺตํ ภาวยโต สุมมากมฺมมฺมตฺตตฺตัส วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกร-
 ธ่า โหนตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา โวทานฐเณ สุม-
 มาอาชีวะ ภาวยโต สุมมาอาชีวะตฺตัส วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า
 โหนตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา ปคฺคทฺฐเณ สุมมา-
 วายามํ ภาวยโต สุมมาวายามตฺตัส วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า
 โหนตฺติ มคฺคกฺกานํ เขกรธฺฐเณ ภาวนา อุกุปฏฺฐานฐเณ สุมมา-
 ตฺตํ ภาวยโต สุมมาตฺติยา วเสน สคฺค มคฺคกฺกา เขกรธ่า โหนตฺติ

๔๔ สักคุตตปฏิฏฐเก ชุทฺถกนิกายสํสํ ปฏิสุมภิตามคฺโค [๗๑]

มคฺคังคานํ เขรตฺถุเจเน ภาวนา อวิกฺเขปฺปเจเน สัมมาสํมาสี
ภาวยโต สัมมาสํมาสีสํสํ วเสน สํสํ มคฺคังคา เขรตฺตา โทณ-
คํคิ มคฺคังคานํ เขรตฺถุเจเน ภาวนา อโย เขรตฺตาภาวนา ฯ

[๗๑] กตมา ชาเสวนาภาวนา อธิ ภิกฺขุ ปุพฺพณฺโฬสมยํ
ชาเสวติ มชฺฌนุติกสมยํ ชาเสวติ สํยณฺโฬสมยํ ชาเสวติ
ปุเรภคฺคํ ชาเสวติ ปจฺจุณฺณคํ ชาเสวติ ปุริเมนี ยามे
ชาเสวติ ปจฺจุณฺณเมนี ยามे ชาเสวติ รคฺคํ ชาเสวติ ทิวนํ
ชาเสวติ รคฺคินฺทิวนํ ชาเสวติ กาเพนี ชาเสวติ ชุณฺเฬนี
ชาเสวติ วสุธเนนี ชาเสวติ เหมนุคฺคเมนี ชาเสวติ คิเมญฺญี
ชาเสวติ ปุริเมนี วโยชนุเช ชาเสวติ มชฺฌิเมนี วโยชนุเช
ชาเสวติ ปจฺจุณฺณเมนี วโยชนุเช ชาเสวติ อโย ชาเสวนาภาวนา
อิมมา จตฺสํโส ภาวนา ฯ

[๗๒] อปรามิ จตฺสํโส ภาวนา ตคฺค ชาคานํ ฌมฺมานํ
อนทิวคฺคณฺเฏเจเน ภาวนา อินฺทริยานํ เขรตฺถุเจเน ภาวนา ตคฺค-
ปคฺคิวิริยาหนฺเฏเจเน ภาวนา ชาเสวณฺเฏเจเน ภาวนา ฯ

[๗๓] กถํ ตคฺค ชาคานํ ฌมฺมานํ อนทิวคฺคณฺเฏเจเน ภาวนา
กามจุณฺโถ ปชฺหโต เนกฺขมฺมวเสน ชาคา ฌมฺมา อณฺณมณฺณํ
นาทิวคฺคณฺเฏคํ ตคฺค ชาคานํ ฌมฺมานํ อนทิวคฺคณฺเฏเจเน ภาวนา
พฺยาปาทํ ปชฺหโต อพฺยาปาทวเสน ชาคา ฌมฺมา อณฺณมณฺณํ
นาทิวคฺคณฺเฏคํ ตคฺค ชาคานํ ฌมฺมานํ อนทิวคฺคณฺเฏเจเน ภาวนา

ภาวนา อากาธานญฺจายตนสฺสญฺญํ ปชฺหโต วิญฺญาณญฺจายต-
 นสฺมาปคฺคฺทิวเสณ ชาตา ธมฺมา อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค
 ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ ภาวนา วิญฺญาณญฺจายต-
 นสฺสญฺญํ ปชฺหโต อากิณฺญจญฺจายตนสฺมาปคฺคฺทิวเสณ ชาตา ธมฺมา
 อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺ-
 เจณ ภาวนา อากิณฺญจญฺจายตนสฺสญฺญํ ปชฺหโต เหนวสฺสญฺยานา-
 สฺสญฺจายตนสฺมาปคฺคฺทิวเสณ ชาตา ธมฺมา อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺ-
 ตฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ ภาวนา นิจฺจุสฺสญฺญํ
 ปชฺหโต อนิจฺจานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา อญฺจมมญฺญํ นาคิ-
 วคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ ภาวนา สฺส-
 สฺสญฺญํ ปชฺหโต ทุคฺคฺชานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา อญฺจมมญฺญํ
 นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ ภาวนา
 อคฺคฺทสฺสญฺญํ ปชฺหโต อนคฺคฺทานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา อญฺจ-
 มญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ
 ภาวนา นนฺทํ ปชฺหโต นิพฺพิทานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา
 อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺเจณ
 ภาวนา ภาวํ ปชฺหโต วิราคานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา
 อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺ-
 เจณ ภาวนา สํมูหํ ปชฺหโต นิโรธานุสฺสํสฺสํชาวเสณ ชาตา ธมฺมา
 อญฺจมมญฺญํ นาคิวคฺคฺทนต์ฺติ ตคฺค ชาตานํ ธมฺมานํ อนคฺคฺทคฺคฺทนต์ฺ-

เจน ภาวนา อาทานํ ปชหโต ปฏิณัฐตฺถคฺคานุปตฺถํ นาวเสน ชาตา
 รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ อนตฺติ-
 วตฺถนุเจน ภาวนา ฆนตฺถญํ ปชหโต ฆยานุปตฺถํ นาวเสน
 ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ
 อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา อายฺหํ ปชหโต วยานุปตฺถํ นาวเสน
 ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ
 อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา รุตฺถญํ ปชหโต วิปริณามานุปตฺถ-
 นาวเสน ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ
 รมฺมานํ อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา นิमितฺตํ ปชหโต อนิमितฺตา-
 นุปตฺถํ นาวเสน ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ
 ชาตานํ รมฺมานํ อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา ปณฺธิ ปชหโต อป-
 ปณฺธิตานุปตฺถํ นาวเสน ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ
 ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา อภินิเวสํ ปช-
 หโต สํญญตานุปตฺถํ นาวเสน ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิ-
 วตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา สํ-
 วาทานาภินิเวสํ ปชหโต อธิปญฺญาตมฺมวตฺถํ นาวเสน ชาตา รมฺมา
 อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ อนตฺติวตฺถนุ-
 เจน ภาวนา สํมูโหมหาภินิเวสํ ปชหโต ยถากฺขณตมฺมวตฺถํ
 ชาตา รมฺมา อญฺญมญฺญํ นาทิวตฺถนุคฺคํ ตถฺถ ชาตานํ รมฺมานํ
 อนตฺติวตฺถนุเจน ภาวนา อายฺยาภินิเวสํ ปชหโต อาทันตฺวานุปตฺถ-

[illegible]

[๗๔] กถิ อินฺทริยานํ เขรตฺถุເສນ ກາວນາ ກາມຈຸດນຸທໍ
ປຸສໂຕ ເພຣຸໝວເສນ ປຣຸຈິນທຸຣິຍານີ ເອກຣຳ ໂໂນທຳຕິ ອິນທຸຣິຍານໍ
ເອກຣຕຸເສນ ກາວນາ ພຸຢາປາທໍ ປຸສໂຕ ອພຸຢາປາທວເສນ ປຣຸຈິນ-
ທຸຣິຍານີ ເອກຣຳ ໂໂນທຳຕິ ອິນທຸຣິຍານໍ ເອກຣຕຸເສນ ກາວນາ ຯເປ-ຯ

วิเสสภากิโย รมฺโหม นิพฺพิทาสหคคา สญฺญามนสสิการา สมนุทาจ-
 รนฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพฺเพชภากิโย รมฺโหม ตติยชฺฌมานสฺส ตาภี
 ปิติสฺสสฺสหคคา สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ หานภากิโย รมฺโหม
 ตทฺถนุสมฺมตา สติ สฺนฺติฏฺฐสฺติ จิตฺติภากิโย รมฺโหม อทุกฺกมสฺสสฺส-
 หคคา สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิเสสภากิโย รมฺโหม นิพ-
 พิตาสหคคา สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพ-
 เพชภากิโย รมฺโหม จตุตฺถชฺฌมานสฺส ตาภี อပ္เปกฺขาสฺสสฺสหคคา
 สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ หานภากิโย รมฺโหม ตทฺถนุสมฺมตา
 สติ สฺนฺติฏฺฐสฺติ จิตฺติภากิโย รมฺโหม อากาสานญฺจายตนสฺสหคคา สญ-
 ญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิเสสภากิโย รมฺโหม นิพฺพิทาสหค-
 คา สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพฺเพชภากิ-
 โย รมฺโหม อากาสานญฺจายตนสฺส ตาภี รูปสฺสหคคา สญฺญาม-
 นสสิการา สมนุทาจรณฺติ หานภากิโย รมฺโหม ตทฺถนุสมฺมตา สติ
 สฺนฺติฏฺฐสฺติ จิตฺติภากิโย รมฺโหม วิญฺญาณญฺจายตนสฺสหคคา สญฺญา-
 มนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิเสสภากิโย รมฺโหม นิพฺพิทาสหคคา
 สญฺญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพฺเพชภากิโย รม-
 โหม วิญฺญาณญฺจายตนสฺส ตาภี อากาสานญฺจายตนสฺสหคคา สญ-
 ญามนสสิการา สมนุทาจรณฺติ หานภากิโย รมฺโหม ตทฺถนุสมฺมตา สติ
 สฺนฺติฏฺฐสฺติ จิตฺติภากิโย รมฺโหม อากิณฺณญฺจายตนสฺสหคคา สญฺญา-
 มนสสิการา สมนุทาจรณฺติ วิเสสภากิโย รมฺโหม นิพฺพิทาสหคคา

สญฺญามนสํการา สมฺพุทธาจรนฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพฺพเพรภาคิโย ธมฺโม
 อากิณฺญญายตนธฺตํ ตาภิ วิญฺญาณญายตนธฺหคตา สญฺญามนสํการา
 สมฺพุทธาจรนฺติ หานภาคิโย ธมฺโม ตทฺถธมฺมตา ธฺติ
 ธฺนฺติธฺตฺติ จิตฺติภาคิโย ธมฺโม เหนวสญฺญานา สญฺญายตนธฺหคตา
 สญฺญามนสํการา สมฺพุทธาจรนฺติ วิเสธภาคิโย ธมฺโม นิพฺพิทาส-
 หคตา สญฺญามนสํการา สมฺพุทธาจรนฺติ วิราคุปสญฺหิตา นิพฺพเพรภา-
 คิโย ธมฺโม ตํ ฌาตฺตฺตฺตฺตฺต ฌาณํ ปชานนฺตฺตฺตฺต ปญฺญา เทน
 อจฺจุจติ อิม ธมฺมา หานภาคิยา อิม ธมฺมา จิตฺติภาคิยา อิม
 ธมฺมา วิเสธภาคิยา อิม ธมฺมา นิพฺพเพรภาคิยาติ โสตาจฺจานํ ตํ
 ปชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย ฌาณํ ฯ

[๗๘] ถถ สพุเพ สํชาธา ธนิจฺจา สพุเพ สํชาธา ทฺกฺกฺชา
 สพุเพ ธมฺมา ธนคฺคตาติ โสตาจฺจานํ ตํปชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย
 ฌาณํ รูปํ ธนิจฺจํ ขยฺยฺยฺยฺย ทฺกฺกฺชํ ภายฺยฺยฺย ธนคฺคตา ธธารกฺกฺช-
 ฌาณํ โสตาจฺจานํ ตํปชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย ฌาณํ เว-
 ทนา สญฺญา สํชาธา วิญฺญาณํ จกฺกฺชํ ฯ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 ธนิจฺจํ ขยฺยฺยฺย ทฺกฺกฺชํ ภายฺยฺย ธนคฺคตา ธธารกฺกฺช-
 ฌาณํ โสตาจฺจานํ ตํปชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย ฌาณํ ตํ ฌา-
 ตฺตฺตฺต ฌาณํ ปชานนฺตฺตฺตฺต ปญฺญา เทน อจฺจุจติ สพุเพ
 สํชาธา ธนิจฺจา สพุเพ สํชาธา ทฺกฺกฺชา สพุเพ ธมฺมา ธนคฺคตาติ
 โสตาจฺจานํ ตํปชานนา ปญฺญา สุตฺตมเย ฌาณํ ฯ

เนน สมนนาคตตฺถ อญฺญตรณฺณตเรณ ทฺถุชฺชมนฺเนน มุฏฺฐสฺสฺส โสโก
โสจนา โสจิตตฺตํ อนฺโตโสโก อนฺโตปริโสโก เจตโส ปริชฺฌายนา
โทมนสฺสฺส โสถตฺตํ อยํ อฺจุจฺติ โสโก ฯ

ตตฺถ กตโม ปริเทโว โย ฌาติพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส โภกพฺย
สฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส โรคพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส ตีถพฺยสฺสเนน วา
มุฏฺฐสฺสฺส ทิฏฺฐิพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส อญฺญตรณฺณตเรณ พฺยสฺสเนน
สมนนาคตตฺถ อญฺญตรณฺณตเรณ ทฺถุชฺชมนฺเนน มุฏฺฐสฺสฺส อาเทโว
ปริเทโว อาเทวนา ปริเทวนา อาเทวิตตฺตํ ปริเทวิตตฺตํ วาจาปถา
ไป วิปฺปถาไป ถาตปฺปถา ถาตปฺปนา ถาตปฺปิตตฺตํ อยํ อฺจุจฺติ
ปริเทโว ฯ

ตตฺถ กตมํ ทฺถุชฺชํ ยํ กายิกํ อสํสํ กายิกํ ทฺถุชฺชํ กายสฺม
มฺสฺสํ อสํสํ ทฺถุชฺชํ เวทียํ กายสฺมมฺสฺสํชา อสํสํ ทฺถุชา เวทนา
อิทํ อฺจุจฺติ ทฺถุชฺชํ ฯ

ตตฺถ กตมํ โทมนสฺสํ ยํ เจตสิกํ อสํสํ เจตสิกํ ทฺถุชฺชํ
เจโตสฺมมฺสฺสํ อสํสํ ทฺถุชฺชํ เวทียํ เจโตสฺมมฺสฺสํชา อสํสํ
ทฺถุชา เวทนา อิทํ อฺจุจฺติ โทมนสฺสํ ฯ

ตตฺถ กตโม อฺปายาโส โย ฌาติพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส
โภกพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส โรคพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส ตีถพฺยส
สฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส ทิฏฺฐิพฺยสฺสเนน วา มุฏฺฐสฺสฺส อญฺญตรณฺณตเรณ
พฺยสฺสเนน สมนนาคตตฺถ อญฺญตรณฺณตเรณ ทฺถุชฺชมนฺเนน มุฏฺฐสฺสฺส

ចាយាតៃ ចុបាយាតៃ ចាយាតៃគតុតំ ចុបាយាតៃគតុតំ ចមំ ពុទ្ធភិ
ចុបាយាតៃ ។

[๘๒] ตตฺถ กตโม อปฺปมียฺหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข อธิ ยตฺถ
เต โหณฺติ อมฺภิชา อกฺขตา อมฺนาปา วูปา สทฺททา คนฺธา วธา
โสมฺมชฺชพา เย วา ปณฺตฺส เต โหณฺติ อนคฺคกามา อหิตกามา
อฆาตฺกามา อโยคกฺเขมกามา ยา เตหิ สงฺกตฺติ สฺมาคฺโม สโม-
ธานํ มิสฺสํภาโว อयํ วุจฺจติ อปฺปมียฺหิ สมฺปโยโค ทุกฺโข ฯ

ตตฺถ กตโม มียะหิ วิปฺปโยโค ทฺวํ อิทฺถ ยสฺส เต โหณฺติ
 อธิจฺฉา กนฺตา มนฺวา ฐาปํ สํกฺขา กนฺธา วธฺวา โผฏฺฐพฺพา
 เย วา ปนสฺส เต โหณฺติ อตฺถกามา หิตกามา ผาสฺสกา มา โย-
 กฺกเขมกามา มาตา วา ปิตฺตา วา ภฺตา วา ภคินี วา มิตฺตา
 วา อมรฺจา วา ฌาตี วา สํโถหิตา วา ยา เตหิ อตฺตํกตฺติ
 อตฺตมาคโม อตฺตโมธานํ อมิตฺตํภาโว อยํ วุจฺจติ มียะหิ วิปฺปโยโค
 ทฺวํ ๑

ศตฺต กตมํ ยมฺมีจฺฉํ น ธมฺมํ ตมฺมํ ทฺวํ ชาติธมฺมานํ สํ-
 ตฺตํ เหวํ อิจฺฉา อุปฺปชฺชติ อโห วต มํ น ชาติธมฺมา อส-
 สํ น จ วต โห ชาติ อากฺขณฺเวยยติ น โห ปเนตํ อิจฺฉาย
 ปตฺตพฺพํ อิทมฺมํ ยมฺมีจฺฉํ น ธมฺมํ ตมฺมํ ทฺวํ ชราธมฺมานํ
 สํตฺตํ ๑เป ๑ พฺยาริธมฺมานํ สํตฺตํ มรณธมฺมานํ สํตฺตํ
 โสภปริเทวทฺวํ โทมนสฺสํ ปายาสธมฺมานํ สํตฺตํ เหวํ อิจฺฉา อุ-

ปชฺชติ อโห วต มยํ น โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสํปายาสํมมา
 อสฺสํตาม น จ วต โน โสภปริเทวทุกฺขโทมนสฺสํปายาสํ อากฺขณฺเ
 ยนฺตํ น โส ปเนตํ อิกฺขณฺเ ปตฺตพฺพํ อิทมฺปิ ยมฺปิ จ น ฌกฺติ
 ตมฺปิ ทุกฺขํ ฯ

ตตฺถ กตเม สํชิตฺเตน ปณฺญาปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา เสงฺยุ
 ถิํ ฐปฺปาปาทานกฺขนฺโห เวทฺฐปาทานกฺขนฺโห สณฺณปาทานกฺขนฺโห
 สํชาฐปาทานกฺขนฺโห วิญฺญาณฺฐปาทานกฺขนฺโห อิมํ อุกฺกนฺติ ส
 ชิตฺเตน ปณฺญาปาทานกฺขนฺธา ทุกฺขา อิทํ อุกฺกนฺติ ทุกฺขํ อริย
 สํสํจํ ฯ

[๔๓] ตตฺถ กตมํ ทุกฺขสํมูทโย อริยสํสํจํ ยายํ ตณฺหา
 โปโนพฺภกิกา นนฺทิวราศํหคฺคา ตตฺตรตฺตราภินนฺทินิํ เสงฺยุถิํ
 กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา สํ โส ปเนตํ ตณฺหา
 กตฺถ อปฺปชฺชมานา อปฺปชฺชติ กตฺถ นินฺตํมานา นินฺตติ ยํ
 โถเก มียฐํ สํคฐํ เอตฺถเตสํ ตณฺหา อปฺปชฺชมานา อป
 ปชฺชติ เอตฺถ นินฺตํมานา นินฺตติ กิณฺจ โถเก มียฐํ ส
 คฐํ จกฺขุ โถเก มียฐํ สํคฐํ เอตฺถเตสํ ตณฺหา อป
 ปชฺชมานา อปฺปชฺชติ เอตฺถ นินฺตํมานา นินฺตติ สํคํ โถเก
 ฆานํ โถเก อิวฺหา- โถเก กาโย โถเก มโน โถเก มียฐํ
 สํคฐํ เอตฺถเตสํ ตณฺหา อปฺปชฺชมานา อปฺปชฺชติ เอตฺถ
 นินฺตํมานา นินฺตติ ฐปํ โถเก มียฐํ สํคฐํ เอตฺถเตสํ

៥៨ ពុទ្ធករុណាបិដក ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ បរិវត្តន៍មុនិកាយពុទ្ធ [៨៤]

ตณฺหา อรูปปชฺชมานา อรูปปชฺชติ เอตถ นินฺตํมานา นินฺตติ
 สทฺทา โถเก ๑ เป ๑ ชมฺมา โถเก จกฺขฺวิญฺญาณํ โถเก ๑ เป ๑
 มโนวิญฺญาณํ โถเก จกฺขฺสํมฺมสฺสํ โถเก ๑ เป ๑ มโนสํมฺมสฺสํ
 โถเก จกฺขฺสํมฺมสฺสชา เวทนา โถเก ๑ เป ๑ มโนสํมฺมสฺสชา
 เวทนา โถเก ฐปฺสณฺญา โถเก ๑ เป ๑ ชมฺมสณฺญา โถเก
 ฐปฺสณฺเจตนา โถเก ๑ เป ๑ ชมฺมสณฺเจตนา โถเก ฐปฺตณฺหา
 โถเก ๑ เป ๑ ชมฺมตณฺหา โถเก ฐปฺวิตถุโก โถเก ๑ เป ๑
 ชมฺมวิตถุโก โถเก ฐปฺวิจາโร โถเก ๑ เป ๑ ชมฺมวิจาโร โถเก
 ปิยรูปํ สํครูปํ เอตฺถเกสํ ตณฺหา อรูปปชฺชมานา อรูปปชฺชติ
 เอตถ นินฺตํมานา นินฺตติ อิทํ วุจฺจติ ทกฺขสํมฺทโย อวียสฺสจํ ๑

[๘๔] ตตฺถ กตมํ ทุฏฺฐนิโรโร อริยสัจจํ โย สุตฺถา เวย
 ตณฺหา ย อเสถวิราคนิโรโร จาโค ปฏินิสฺสํโก มุคฺติ อนาถโย
 สํ โส ปเนสา ตณฺหา กตฺถ ปหิยฺมานา ปหิยฺติ กตฺถ นิรุชฺช-
 ฌมานา นิรุชฺฌติ ยํ โลกเก มียรูปํ ตํครูปํ เขตฺถเกสา ตณฺหา
 ปหิยฺมานา ปหิยฺติ เขตฺถ นิรุชฺชฌมานา นิรุชฺฌติ จกฺขุํ โลกเก
 มียรูปํ ตํครูปํ เขตฺถเกสา ตณฺหา ปหิยฺมานา ปหิยฺติ เขตฺถ
 นิรุชฺชฌมานา นิรุชฺฌติ สโตํ โลกเก ฯ เป ฯ ธมฺมวิจฺจาโร โลกเก
 มียรูปํ ตํครูปํ เขตฺถเกสา ตณฺหา ปหิยฺมานา ปหิยฺติ เขตฺถ
 นิรุชฺชฌมานา นิรุชฺฌติ อิทํ อัจฺจุจฺติ ทุฏฺฐนิโรโร อริยสัจจํ ฯ

[๘๕] ตตฺถ กตมํ ทุภฺหิโรธกามีนํ ปฏิปทา อริยสัจจํ ชยเมว

อริโย อฏฺฐังกโก มคฺโค เสยฺยถํ สมนาทิฏฺฐิ สมนาสังกปโป
 สมนาวาจา สมนากมฺมุนโต สมนาธาสวโ สมนาวายาโม สมนาสติ
 สมนาสมาธิ ฯ

ตตฺถ กตมา สมนาทิฏฺฐิ ทุกฺเช ฌาณํ ทุกฺขสมุทฺเต ฌาณํ
 ทุกฺขนิโรธ ฌาณํ ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ฌาณํ อโย
 อจฺจุติ สมนาทิฏฺฐิ ฯ

ตตฺถ กตโม สมนาสังกปโป เนกขมฺมสังกปโป อพฺยาปาท-
 สังกปโป อวิหิตาสังกปโป อโย อจฺจุติ สมนาสังกปโป ฯ

ตตฺถ กตมา สมนาวาจา มุถวาทา เวรมณํ มีสุณาย
 วาจา เวรมณํ มรุตาย วาจา เวรมณํ สมนุปฺปตฺตาปา
 เวรมณํ อโย อจฺจุติ สมนาวาจา ฯ

ตตฺถ กตโม สมนากมฺมุนโต ปาณาติปาตา เวรมณํ อทินฺ-
 นาทานา เวรมณํ กาเมสุ มิจฺฉาจารา เวรมณํ อโย อจฺจุติ
 สมนากมฺมุนโต ฯ

ตตฺถ กตโม สมนาธาสวโ อธิ อริยสวโก มิจฺฉาธาสว
 ปทาย สมนาธาสวเณ สวิกํ กปฺเปติ อโย อจฺจุติ สมนาธาสวโ ฯ

ตตฺถ กตโม สมนาวายาโม อธิ ภิกฺขุ อนุปฺปนฺหานํ ปาป-
 กานํ อกฺุสฺสานํ รมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฌนํ ชเนติ วายมิติ วิริย
 ชารวติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหิติ อุนฺนฺปนฺหานํ ปาปกานํ อกฺุ-
 สฺสานํ รมฺมานํ ปหานาย ฯ เป ฯ อนุปฺปนฺหานํ กุสฺสานํ รมฺมานํ

[illegible]

[៧៦] កតំ សុត្តន្តោ ចំវេ ឧបសម្ព័ន្ធ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ
 ឥតាមិ ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ
 ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ ឧបសម្ព័ន្ធហិក្ខុក្ខិក្ខុ ។

คตฤ กตมํ ปริยญคปาริสุทฺธิสํ ตมฺพสฺสํมฺพณานํ ปริยญคตฺถิ-
ชาปทานํ อิทํ ปริยญคปาริสุทฺธิสํ ฯ ๑

กตมံ อปริยเขตปาริสុทฺธิสํ อนุสํนุหนานํ อปริยเขตสัททสา-
ปทานํ อิทํ อปริยเขตปาริสុทฺธิสํ ฯ

កត់ដំ ប្រវត្តន៍បារមីសុត្តន្ត ឬក្នុងអង្គបញ្ជាក់ ក្នុងគណៈ
យុទ្ធានា ខេត្តបរិយុត្ត ប្រវត្តិការ៉ែន កាល ។ ឆ័យិត ។ ច-
បៀត្យាន ប្រវត្តិភូមិឆ័យិតាន ចិត្ត ប្រវត្តន៍បារមីសុត្តន្ត ។

กตมံ อปรามญฺสปาริสุทฺธิสํ ๑ สत्ตฺตฺนํ เสฏฺฐานํ อิทํ อปราม
ญฺสปาริสุทฺธิสํ ๑

កត្តា ប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡង កត្តាកត្តា ឆ្នាំឆ្នាំ
 ប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡង កត្តាកត្តា ឆ្នាំឆ្នាំ
 ប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡងប្រឡង កត្តាកត្តា ឆ្នាំឆ្នាំ

๖๒ สุตตมุตตมปฏิเย ชุทฺทกนิกายสฺส ปฐิสํมุตฺตามคฺโค [๘๗]

[๘๗] อตฺถิ สฺสํ ปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ อปปริยญฺคํ ๑ กตฺตมญฺคํ สฺสํ ปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ ทาภปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ ยสฺสปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ ฌาติปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ อญฺคปริยญฺคํ อตฺถิ สฺสํ ฐีวติปริยญฺคํ ๑

 กตฺมญฺคํ สฺสํ ทาภปริยญฺคํ อธิเรกฺขุโ จ ทาภเหตุ ทาภปฺจฺจยา
 ทาภการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกฺกมฺติ อิทฺนุคํ สฺสํ
 ทาภปริยญฺคํ ๑

 กตฺมญฺคํ สฺสํ ยสฺสปริยญฺคํ อธิเรกฺขุโ จ ยสฺสเหตุ ยสฺสปฺจฺจยา ยสฺส-
 การณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกฺกมฺติ อิทฺนุคํ สฺสํ ยสฺส-
 ปริยญฺคํ ๑

 กตฺมญฺคํ สฺสํ ฌาติปริยญฺคํ อธิเรกฺขุโ จ ฌาติเหตุ ฌาติปฺจฺจ-
 ยา ฌาติการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกฺกมฺติ อิทฺนุคํ
 สฺสํ ฌาติปริยญฺคํ ๑

 กตฺมญฺคํ สฺสํ อญฺคปริยญฺคํ อธิเรกฺขุโ จ อญฺคเหตุ อญฺคปฺจฺจยา
 อญฺคการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกฺกมฺติ อิทฺนุคํ สฺสํ
 อญฺคปริยญฺคํ ๑ "

 กตฺมญฺคํ สฺสํ ฐีวติปริยญฺคํ อธิเรกฺขุโ จ ฐีวติเหตุ ฐีวติปฺจฺจยา
 ฐีวติการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกฺกมฺติ อิทฺนุคํ สฺสํ ฐีว-
 ติปริยญฺคํ ๑ เหวรฺรฺปานิ สฺสํ ตานิ ชนฺนทานิ นิทฺธานิ สฺสํ พฺธานิ กมฺ-
 มาสํมานิ นภฺชีสฺสํมานิ นวฺวิญฺญปฺปสฺสํมานิ ปฺรามญฺจฺสานิ อสฺสํมาธิสฺสํมานิ

ตณิกานิ นหวิปฺปฏิสํวตฺตณฺณานิ นปามุชฺสวตฺตณฺณานิ นปิตฺตวตฺตณฺณานิ
 นปสฺสํททวตฺตณฺณานิ นสฺสวตฺตณฺณานิ นสํมาธวตฺตณฺณานิ นยถาภูตฌา-
 ณทสฺสํวตฺตณฺณานิ น เอกนฺตนิพฺพิทาย วิราคาย นิโรธาย อฺป-
 สํมาย อภินฺนุฌาย สมนุโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตณฺติ อิทนฺตํ สํตํ
 ปริยณฺตํ ฯ

[๘๘] กตมณฺตํ สํตํ อปริยณฺตํ อตฺถิ สํตํ นตาภปริยณฺตํ
 อตฺถิ สํตํ นยสฺปริยณฺตํ อตฺถิ สํตํ นฉาติปริยณฺตํ อตฺถิ สํตํ
 นองฺคปริยณฺตํ อตฺถิ สํตํ นหวิตฺปริยณฺตํ ฯ

กตมณฺตํ สํตํ นตาภปริยณฺตํ อธิเรกฺขฺโ จ ฌาณเหตุ ฌาณปจฺจุยา
 ฌาณการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกุกฺกมาย จิตฺตํ น อฺป-
 ปาเทติ ก็ ไส วตฺติกุกฺกมิตฺตํ อิทนฺตํ สํตํ นตาภปริยณฺตํ ฯ

กตมณฺตํ สํตํ นยสฺปริยณฺตํ อธิเรกฺขฺโ จ ยสฺเหตุ ยสฺปจฺจุยา
 ยสฺสการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกุกฺกมาย จิตฺตํ น อฺป-
 ปาเทติ ก็ ไส วตฺติกุกฺกมิตฺตํ อิทนฺตํ สํตํ นยสฺปริยณฺตํ ฯ

กตมณฺตํ สํตํ นฉาติปริยณฺตํ อธิเรกฺขฺโ จ ฉาติเหตุ ฉาติปจฺ-
 จยา ฉาติการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกุกฺกมาย จิตฺตํ น
 อฺปฺปาเทติ ก็ ไส วตฺติกุกฺกมิตฺตํ อิทนฺตํ สํตํ นฉาติปริยณฺตํ ฯ

กตมณฺตํ สํตํ นองฺคปริยณฺตํ อธิเรกฺขฺโ จ องฺคเหตุ องฺคปจฺจุยา
 องฺคการณา ยถาสํมาทินฺนํ สิกฺขาปทํ วตฺติกุกฺกมาย จิตฺตํ น อฺป-
 ปาเทติ ก็ ไส วตฺติกุกฺกมิตฺตํ อิทนฺตํ สํตํ นองฺคปริยณฺตํ ฯ

อธิตตตักฺขา โย ตตฺถ อวิกฺเขปฺภุสฺส อโย อธิจิตฺตตักฺขา โย
 ตตฺถ ทสฺสณฺณุสฺส อโย อธิปญฺญาตักฺขา อิมํ ทิสฺสํ ตักฺขาโย
 อวชฺชนฺโต ตักฺขติ ชานฺนฺโต ตักฺขติ ปสฺสณฺโต ตักฺขติ ปจฺจุ-
 เวชฺชนฺโต ตักฺขติ จิตฺตํ อธิชฺชฺชนฺโต ตักฺขติ สทฺธาย อธิ-
 มุจฺจนฺโต ตักฺขติ วิริยํ ปคฺคณฺหนฺโต ตักฺขติ สทฺธํ อปฺปชฺชน-
 โโต ตักฺขติ จิตฺตํ สํมาทฺหนฺโต ตักฺขติ ปญฺญาป ชานฺนฺโต
 ตักฺขติ อภิญฺเญยฺยํ อภิชานฺนฺโต ตักฺขติ นวิญฺเญยฺยํ ปริชา-
 นฺนฺโต ตักฺขติ ปหาตพฺพํ ปชฺชนฺโต ตักฺขติ ภาเวตพฺพํ ภา-
 เวนฺโต ตักฺขติ สจฺฉิกาทพฺพํ สจฺฉิกโรนฺโต ตักฺขติ ฯ

[๔๓] ปญฺจ สํถานิ ปาณาติปาทสฺส อทินฺนาทานสฺส กา-
 เมสฺส มิจฺฉาจารสฺส มุสํสาทสฺส มิสฺสํนาย วาจา ยมฺมสฺส วา-
 จาย สํมุสฺสปฺปาทสฺส อภิชฺฌาย พฺยาปาทสฺส มิจฺฉาทิฏฺฐิยา เนก-
 ขมฺเมเน กามจฺฉนฺทสฺส อพฺยาปาทเน พฺยาปาทสฺส อาโลก-
 สณฺณาย ถินมิตฺทสฺส อวิกฺเขเปเน อุตฺตรจฺฉสฺส ธมฺมวตฺถุณฺเน
 วิจิกิจฺฉาย ฌาเนเน อวิชฺชาย ปามุชฺสเน อรทียา ปจฺมชฺฌา-
 เนเน นีวรณานิ ทฺติยชฺฌาเนเน วิตฺถกฺกวิจฺจาวานํ ตติยชฺฌาเนเน
 มุตติยา จตุตฺถชฺฌาเนเน สฺสทฺถุชานํ อากาธานญฺจายตนสํมาปฺต-
 ทียา รูปสณฺณาย ปฏฺฐสณฺณาย นานคฺคสณฺณาย วิญฺญาณญ-
 จายตนสํมาปฺตฺติยา อากาธานญฺจายตนสณฺณาย อภิญฺจญฺจา-
 ยตนสํมาปฺตฺติยา วิญฺญาณญฺจายตนสณฺณาย เหนวสณฺณานาสณฺ-

โรธาย อุปสมาย อภิณฺเวยาย สมนุโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตุนฺติ
 เหวรฺรฺพํ สํถํ สํวปาริสํหุริ อธิสํ สํวปาริสํหุริยา จิตฺ
 จิตฺ น วิกฺเขปํ กฺขุณฺติ อวิกฺเขปปาริสํหุริ อธิจิตฺ สํว-
 ปาริสํหุริ สมนฺนา ปสฺสตี อวิกฺเขปปาริสํหุริ สมนฺนา ปสฺสตี ทสฺ-
 ส่นปาริสํหุริ อธิปณฺณาย โย ตตฺถ สํวฏฺโฐ . อยํ อธิสํ-
 สิกฺขา โย ตตฺถ อวิกฺเขปฏฺโฐ อยํ อธิจิตฺตสิกฺขา โย ตตฺถ
 ทสฺส่นฏฺโฐ อยํ อธิปณฺณตสิกฺขา อิมํ ทิสฺสํ สิกฺขาโย ชา-
 วชฺชนฺโต สิกฺขติ ชานนฺโต สิกฺขติ ปสฺส่นโต สิกฺขติ ปจฺจ-
 เวกฺชนฺโต สิกฺขติ จิตฺ อธิชฺชนฺโต สิกฺขติ สทฺธาย อธิ-
 มุจฺจนฺโต สิกฺขติ วิริยํ ปคฺคณฺหนฺโต สิกฺขติ สตี อุปฏฺฐ-
 เปนฺโต สิกฺขติ จิตฺ สํมาทหนฺโต สิกฺขติ ปณฺณาย ชานนฺโต
 สิกฺขติ อภิณฺเวยยํ อภิชาณนฺโต สิกฺขติ ปริณฺเวยยํ ปริชา-
 นนฺโต สิกฺขติ ปหาตพฺพํ ปชฺชนฺโต สิกฺขติ ภาเวตพฺพํ ภา-
 เวนฺโต สิกฺขติ สจฺฉิกาตพฺพํ สจฺฉิกโรนฺโต สิกฺขติ ทํ ฌาตฺว-
 เจน ฌานํ ปชานนฺนฺเจน ปณฺณํ เตน อจฺจุติ สุตฺวาน
 สํวเร ปณฺณํ สํถมเย ฌานํ ฯ

[๘๒] กถํ สํวริตฺวา สํมาทหนฺเต ปณฺณํ สํมาธิภาวนามเย
 ฌานํ เขโก สํมาธิ จิตฺตสฺสํ เอกกฺกตา ฯ เทว สํมาธิ
 โถกียํ สํมาธิ โถกฺกตฺวาโร สํมาธิ ฯ คยํ สํมาธิ สํวิตกฺกตฺวา-

๗๐ สํคฺคตฺตํมฺหิํเก ชฺชทฺทกฺกนิกายสํสํ ปรํหิํมํภิกฺขมาทฺตํ [๗๒

โร สํมาธิ อวิตฺตกฺกวจารมทฺตํ สํมาธิ อวิตฺตกฺกวจาโร สํมา
ธิ ๑ จตฺตวโร สํมาธิ หานภากิโย สํมาธิ จิตฺติภากิโย สํมาธิ
วิเสสภากิโย สํมาธิ นิพฺพເສสภากิโย สํมาธิ ๑ ปญฺจ สํมาธิ
ปิตฺติผรณตา สํสฺสผรณตา เจโตผรณตา อาโลကผรณตา ปจฺจุເວກ
ຊະນານິມิตฺຕํ ๑. ๑. สํมาธิ ພຸຖຸຮານຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ຮມຸມານຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ສ່ມານຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ສ່ຕານຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ຈາການຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ເທວທານຸສຸຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ๑ ສ່ຕຸ
ສ່ມາຢື ສ່ມາຢືສຸສ ກຸສຸສຕາ ສ່ມາຢືສຸສ ສ່ມາປຕຸຕິກຸສຸສຕາ ສ່
ມາຢືສຸສ ຈິຕິກຸສຸສຕາ ສ່ມາຢືສຸສ ວຸຊຸຊານກຸສຸສຕາ ສ່ມາຢືສຸສ ກຸ
ຕິຕກຸສຸສຕາ ສ່ມາຢືສຸສ ໂຕຈຸກຸສຸສຕາ ສ່ມາຢືສຸສ ອນິນໍ່າກຸສຸສຕາ
๑ ອງຸຊ ສ່ມາຢື ປຸຊິກຸສຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ອາປັກຸສຸສິວເສັນ ๑ ເປ ๑ ເຕໂຂກຸສຸສິວເສັນ ວາ
ໂຍກຸສຸສິວເສັນ ນິດກຸສຸສິວເສັນ ປັດກຸສຸສິວເສັນ ໂຕຢິດກຸສຸສິວເສັນ
ໂອທາຕກຸສຸສິວເສັນ ຈິຕຸສຸສຸສ ເອກ
ຄຸກຕາ ອວິກຸເໄປ ສ່ມາຢື ๑ ນວ ສ່ມາຢື ຮຸປາວຈາໂ ສ່ມາຢື ອຕຸຕິ ທີ່ໂນ ອຕຸຕິ ມຊຸ
ຜິໂມ ອຕຸຕິ ປຸຸໂຕ ອຮຸປາວຈາໂ ສ່ມາຢື ອຕຸຕິ ທີ່ໂນ ອຕຸຕິ
ມຊຸຜິໂມ ອຕຸຕິ ປຸຸໂຕ ສຸຸເບໂຕ ສ່ມາຢື ອນິມິຕຸໂຕ ສ່ມາຢື

อปปณิหิโต สมาริ ๑ ทส สมาริ อุกฺกุมาตถสญฺญาวเสน จิตฺ-
ตตฺถ เอกกคฺคา อวิกฺเขโป สมาริ วินิถกสญฺญาวเสน ๑ เป ๑
วิปฺพพทสญฺญาวเสน วิจฺฉิทุกทสญฺญาวเสน วิภฺชายิตกสญฺญาว-
เสน วิภฺชิตฺตทสญฺญาวเสน หตฺตวิภฺชายิตกสญฺญาวเสน โถหิตก-
สญฺญาวเสน ปฺปถวทสญฺญาวเสน อฏฺฐจิกสญฺญาวเสน จิตฺตตฺถ
เอกกคฺคา อวิกฺเขโป สมาริ อิม ปณฺจปณฺนาส สมาริ ๑

[๘๓] อปี ๑ ปณฺจวีสติ สมาริสฺส สมาริฏฺฐา ปริกฺค-
หฺนุเสน สมาริ ปริวารหฺนุเสน สมาริ ปริปฺปวหฺนุเสน สมาริ เอ-
กกคฺคหฺนุเสน สมาริ อวิกฺเขปหฺนุเสน สมาริ อวิธารหฺนุเสน สมาริ
อนาวิตหฺนุเสน สมาริ อนินฺนหฺนุเสน สมาริ วิมฺมุตฺตหฺนุเสน สมาริ
ธิ เอกคฺคปฺปวฺชานวเสน จิตฺตตฺถ จิตฺตคฺคา สมาริ สมนฺ เอต-
ตฺติ สมาริ วิสมนฺ เณตฺตติ สมาริ สมนฺ เณตฺตคฺคา สมาริ
วิสมนฺ เณตฺตคฺคา สมาริ สมนฺ อาทิยตฺติ สมาริ วิสมนฺ นาทิ-
ยตฺติ สมาริ สมนฺ อาทินฺนคฺคา สมาริ วิสมนฺ อนาทินฺนคฺคา สมาริ
สมนฺ ปฏฺธิปฺปชตฺติ สมาริ วิสมนฺ นปฺปฏฺธิปฺปชตฺติ สมาริ สมนฺ ปฏฺธิ-
ปฺปนฺนคฺคา สมาริ วิสมนฺ นปฺปฏฺธิปฺปนฺนคฺคา สมาริ สมนฺ ฉายตฺติ ส-
มาริ วิสมนฺ ฉาเปตฺติ สมาริ สมนฺ ฉาตคฺคา สมาริ วิสมนฺ
ฉาปิตคฺคา สมาริ สโม ๑ หิโต ๑ สฺสฺส จาคิ สมาริ อิม
ปณฺจวีสติ สมาริสฺส สมาริฏฺฐา ทํ ฌาตหฺนุเสน ฌาณํ ปชาน-
หฺนุเสน ปณฺญา เทน วุจฺจติ สํวริคฺคา สมารทหน ปณฺญา สมาริ

โกเปเต ชมฺมา ปจฺจยธมฺมุปฺปนฺนาติ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ชมฺม
มฺมจฺติญาณํ อตฺตมํ อทฺธานํ อนาคคมํ อทฺธานํ ชาติ ชรา-
มรณธฺตํ อปฺปาทฐจฺติ ฯ ปวตฺตฐจฺติ ฯ นิमितฺตฐจฺติ ฯ ฌายุห-
นฺนจฺติ ฯ สณฺโณคฐจฺติ ฯ ปถิโฬคฐจฺติ ฯ สมฺมทฐจฺติ ฯ เหตุ-
จฺติ ฯ ปจฺจยฐจฺติ ฯ อิมฺเห นวหากาเรหิ ชาติ ปจฺจโย ชรา-
มรณํ ปจฺจยธมฺมุปฺปนฺนํ อุกฺโกเปเต ชมฺมา ปจฺจยธมฺมุปฺปนฺนาติ
ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ชมฺมมฺมจฺติญาณํ ฯ

[๘๕] อวิชฺชา เหตุ สํขาร เหตุธมฺมุปฺปนฺนา อุกฺโกเปเต
shmā เหตุธมฺมุปฺปนฺนาติ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ชมฺมมฺมจฺติญาณํ
อตฺตมํ อทฺธานํ อนาคคมํ อทฺธานํ อวิชฺชา เหตุ สํขาร
เหตุธมฺมุปฺปนฺนา อุกฺโกเปเต shmā เหตุธมฺมุปฺปนฺนาติ ปจฺจยปริกฺข-
เห ปญฺญา ชมฺมมฺมจฺติญาณํ สํขาร เหตุ วิญฺญาณํ เหตุ-
ธมฺมุปฺปนฺนํ วิญฺญาณํ เหตุ นามรูป เหตุธมฺมุปฺปนฺนํ นามรูป-
เหตุ สฬายคฺคํ เหตุธมฺมุปฺปนฺนํ สฬายคฺคํ เหตุ ผสฺสโส
เหตุธมฺมุปฺปนฺโน ผสฺสโส เหตุ เวทนา เหตุธมฺมุปฺปนฺนา เวทนา
เหตุ ตณฺหา เหตุธมฺมุปฺปนฺนา ตณฺหา เหตุ อปฺปาทานํ เหตุ-
ธมฺมุปฺปนฺนํ อปฺปาทานํ เหตุ ภาโว เหตุธมฺมุปฺปนฺโน ภาโว เหตุ
ชาติ เหตุธมฺมุปฺปนฺนา ชาติ เหตุ ชรามรณํ เหตุธมฺมุปฺปนฺนํ
อุกฺโกเปเต shmā เหตุธมฺมุปฺปนฺนาติ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ชมฺมม-
จฺติญาณํ อตฺตมํ อทฺธานํ อนาคคมํ อทฺธานํ ชาติ เหตุ

ติฌาณํ อคฺคตมฺหิ อทฺธานํ อหาคตมฺหิ อทฺธานํ อวิชฺฐา ปจฺจ-
 โย สํชาวา ปจฺจยสฺสํปฺปนา อุกฺกเปเต ธมฺมา ปจฺจยสฺสํป-
 ปฺปนาคิ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ธมฺมมฺหฺจฺจิติฌาณํ สํชาวา ปจฺจ-
 โย วิญฺญาณํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ วิญฺญาณํ ปจฺจโย นามรूपํ
 ปจฺจยสฺสํปฺปนํ นามรूपํ ปจฺจโย สํพายคณํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ
 สํพายคณํ ปจฺจโย ผลฺลํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ ผลฺลํ ปจฺจโย
 เวทนา ปจฺจยสฺสํปฺปนา เวทนา ปจฺจโย ตณฺหา ปจฺจยสฺสํป-
 ปฺปนา ตณฺหา ปจฺจโย อูปาทานํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ อูปาทานํ
 ปจฺจโย ภาวํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ ภาวํ ปจฺจโย ชาติ ปจฺจ-
 ยสฺสํปฺปนา ชาติ ปจฺจโย ชรามรณํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ อุก-
 กฺกเปเต ธมฺมา ปจฺจยสฺสํปฺปนาคิ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ธมฺ-
 มมฺหฺจฺจิติฌาณํ อคฺคตมฺหิ อทฺธานํ อหาคตมฺหิ อทฺธานํ ชาติ ปจฺจ-
 โย ชรามรณํ ปจฺจยสฺสํปฺปนํ อุกฺกเปเต ธมฺมา ปจฺจยสฺสํปฺป-
 นาคิ ปจฺจยปริกฺขเห ปญฺญา ธมฺมมฺหฺจฺจิติฌาณํ ฯ

[๘๘] ปุริมกมฺมกถํ โมโห อวิชฺฐา อายุหนา สํชาวา
 นิกฺขุติ ตณฺหา อูปคฺคณํ อูปาทานํ เจตนา ภาวํ อิมํ
 ปญฺจ ธมฺมา ปุริมกมฺมกถํ อธิ ปฏฺฐิสฺสํชา ปจฺจยา อธิ
 ปฏฺฐิสฺสํ วิญฺญาณํ โยกฺกนฺติ นามรूपํ ปสาโท อายคณํ ผลฺล-
 ํ ผลฺลํ เวทยิตฺติ เวทนา อิมํ ปญฺจ ธมฺมา อธิรูปปฏฺธิก-
 กถํ ปฺเร กตสฺส กมฺมสฺส ปจฺจยา อธิ ปวิปฏฺกคฺคา อาย-

๘๖ สุตตฺถนุคมีฏเฐ ชุทฺทกนิกายสฺส ปฐิสํมภิทามคฺโค [๘๘

คณานํ โมโห อวิชฺชา อายุกฺขนา สํขารਾ นิกฺขนฺติ คณฺหา
อูปคฺคณํ อูปาทานํ เจตนา ภโว อิมํ ปญฺจ ฐมฺมา อธิ กมฺ-
มกฺกสฺสํ อายตฺติปฐิสํหริยา ปจฺจยา อายตฺติปฐิสํหริ วิญฺญาณํ
โอยกฺกนฺติ นามรูปํ ปสาโท อายคฺคํ ฌฺญโส ฌสฺโส เวทยิตํ
เวทนา อิมํ ปญฺจ ฐมฺมา อายคฺคํ อูปคฺคตฺติกฺกสฺสํ อธิ กตฺสฺส
กมฺมสฺสํ ปจฺจยา อิติ อิมํ จตฺตสฺสเป คโย อทฺธโร วัสตฺติยา
อากาเรหิ ทิสฺสํ ปฐิจฺจ สํมุปฺปาทํ ชานาติ ปสฺสตี อญฺเฐติ ปฐิ-
วิชฺฌนฺติ ตํ ฌาคฺคฺชฺเฐน ฌานํ ปชานนฺนฺชฺเฐน ปญฺเฐน เทน อจฺ-
จติ ปจฺจยปรีคฺคเห ปญฺเฐน ฐมฺมฐจฺติฌานํ ฯ

[๘๘] ถกฺกํ อตฺตํคานาคคปจฺจบุปฺปนฺนํ ฐมฺมานํ สํขีปิตฺวา อ-
วตฺถาเน ปญฺเฐน สํมุสฺสเน ฌานํ ยํ กิณฺณิ ฐปํ อตฺตํคานา-
คคปจฺจบุปฺปนํ อชฺฌนฺตํ วา พหิทฺธา วา โยพาริกํ วา สฺสํ วา
หีนํ วา ปณฺณํ วา ยํ ทฺวเร สํนฺติเก วา สพฺพํ ฐปํ อนิจฺจ-
โต ววตฺถนฺติ เขถํ สํมุสฺสํ ทฺวชฺชโต ววตฺถนฺติ เขถํ สํ-
มุสฺสํ อนคฺคโต ววตฺถนฺติ เขถํ สํมุสฺสํ ยถา กาจิ เวทนา
ฯ เปฯ ยถา กาจิ สญฺเฐน ยถา กาจิ สํขารา ยํ กิณฺณิ วิญฺญา-
นํ อตฺตํคานาคคปจฺจบุปฺปนํ อชฺฌนฺตํ วา พหิทฺธา วา โยพาริกํ
วา สฺสํ วา หีนํ วา ปณฺณํ วา ยํ ทฺวเร สํนฺติเก วา สพฺพํ วิญ-
ญาณํ อนิจฺจโต ววตฺถนฺติ เขถํ สํมุสฺสํ ทฺวชฺชโต ววตฺถนฺติ

[๓๐๔] ปญฺจนํ ฆนฺธานํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ ฯ ปญฺจนํ ฆนฺธานํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจวีสํติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจวีสํติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจวีสํติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ ฯ

[๓๐๕] รูปกฺขณนฺตํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ เวทนากฺขณนฺตํ สมนฺตํ กฺขณนฺตํ สํชาวกฺขณนฺตํ วิมฺบวณกฺขณนฺตํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กติ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ ฯ รูปกฺขณนฺตํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ทสฺส ตกฺขณานิ ปสฺสํติ เวทนากฺขณนฺตํ สมนฺตํ กฺขณนฺตํ สํชาวกฺขณนฺตํ วิมฺบวณกฺขณนฺตํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ วยํ ปสฺสํนฺโต ปญฺจ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต ทสฺส ตกฺขณานิ ปสฺสํติ ฯ

[๓๐๖] รูปกฺขณนฺตํ อุกฺกมํ ปสฺสํนฺโต กตฺถมานิ ปญฺจ ตกฺขณานิ ปสฺสํติ ฯ อวิชฺฐาตมฺภยา รูปสํมุกฺกโยติ ปจฺจุยตมฺภยา

រូបក្បាចនុឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ គណ្ណាតមុក្ខា រូបតមុក្ខិយិ ឧទ្យ-
 តមុក្ខិយេន រូបក្បាចនុឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ កម្មតមុក្ខា រូបតមុក្ខ-
 ិយិ ឧទ្យតមុក្ខិយេន រូបក្បាចនុឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ អាហរតមុក្ខ-
 ា រូបតមុក្ខិយិ ឧទ្យតមុក្ខិយេន រូបក្បាចនុឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ និពុ-
 ត្តិកត្បាច ឆន្ទតិ រូបក្បាចនុឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ រូបក្បាចនុ-
 ឆន្ទ ចុកយំ ឆន្ទតិ ចិណ្ឌិ ឧទ្យតត្បាច ឆន្ទតិ ។

[๓๐๗] อยํ ปัสสํโต กตมานิ ปญฺจ ลกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ
 อวิชฺชานวิโรธา รูปนิโรธํติ ปจฺจยนิโรธฺเจเน รุปกฺขนุสฺสํ อยํ
 ปัสสํติ ตณฺหาวิโรธา รูปนิโรธํติ ปจฺจยนิโรธฺเจเน รุปกฺขนุ-
 สฺสํ อยํ ปัสสํติ กมฺมวิโรธา รูปนิโรธํติ ปจฺจยนิโรธฺเจเน
 รุปกฺขนุสฺสํ อยํ ปัสสํติ อหารวิโรธา รูปนิโรธํติ ปจฺจย-
 นิโรธฺเจเน รุปกฺขนุสฺสํ อยํ ปัสสํติ วิปริณามลกฺขณํ ปัส-
 สํโตมํ รุปกฺขนุสฺสํ อยํ ปัสสํติ รุปกฺขนุสฺสํ อยํ ปัสสํโต
 อิมานิ ปญฺจ ลกฺขณานิ ปัสสํติ อุกฺขพฺพํ ปัสสํโต อิมานิ
 ทสํ ลกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ

[๓๐๘] เวทนาถนุรุธัส อุกฤษฏ์ ปุสฺสโธ กตมานิ ปณฺจ สกฺข-
ณานิ ปุสฺสติ ๑ อภิชาติตมฺหยา เวทนาถมฺหยาติ ปจฺจยสฺมฺหยา
เชน เวทนาถนุรุธัส อุกฤษฏ์ ปุสฺสติ ตณฺหาตมฺหยา เวทนาถมฺ-
หยาติ ปจฺจยสฺมฺหยาเชน เวทนาถนุรุธัส อุกฤษฏ์ ปุสฺสติ กมฺม-
ตมฺหยา เวทนาถมฺหยาติ ปจฺจยสฺมฺหยาเชน เวทนาถนุรุธัส อุก-

ยํ ปัสสํติ ผัสสํมุกฺขยา เวทนาสมุกฺโขติ ปจฺจุยสํมุกฺขยฺเจเน เวท-
 นากฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํติ นิพฺพุตฺติตฺถกฺขณํ ปัสสํนฺโตมี เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํติ เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํนฺโต อิมานิ
 ปญฺจ ตฺถกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ

[๓๐๘] วยํ ปัสสํนฺโต กตฺตมานิ ปญฺจ ตฺถกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ
 อวิชฺฐา-
 นโรธา เวทนา-
 นโรธาติ ปจฺจุย-
 นิโรธยฺเจเน เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ วยํ ปัสสํติ ตณฺหา-
 นโรธา เวทนา-
 นโรธาติ ปจฺจุย-
 นิโรธยฺเจเน เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ วยํ ปัสสํติ ผัส-
 สํมุกฺขยา เวทนา-
 นโรธาติ ปจฺจุย-
 นิโรธยฺเจเน เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ วยํ ปัสสํติ วิ-
 ปรินาม-
 ตกฺขณํ ปัสสํนฺโตมี เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ วยํ ปัสสํติ เวทนา-
 กฺขนุสฺสํ วยํ ปัสสํนฺโต อิมานิ ปญฺจ
 ตฺถกฺขณานิ ปัสสํติ อุก-
 กมฺมํ ปัสสํนฺโต อิมานิ ทสฺส
 ตฺถกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ

[๓๑๐] สณฺเฑนา-
 กฺขนุสฺสํ สํชา-
 รกฺขนุสฺสํ วิญฺญา-
 นกฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํนฺโต กตฺต-
 มานิ ปญฺจ ตฺถกฺขณานิ ปัสสํติ ฯ อวิชฺฐา-
 สํมุกฺขยา วิญฺญา-
 นสมุกฺโขติ ปจฺจุย-
 สํมุกฺขยฺเจเน วิญฺญา-
 นกฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํติ ตณฺหา-
 สํมุกฺขยา วิญฺญา-
 นสมุกฺโขติ ปจฺจุย-
 สํมุกฺขยฺเจเน วิญฺญา-
 นกฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํติ กมฺม-
 สํมุกฺขยา วิญฺญา-
 นสมุกฺโขติ ปจฺจุย-
 สํมุกฺขยฺเจเน วิญฺญา-
 นกฺขนุสฺสํ อุกฺกมํ ปัสสํติ นาม-
 รุป-
 สํมุกฺขยา วิญฺญา-
 นสมุกฺโขติ ปจฺจุย-
 สํมุกฺขยฺเจเน วิญฺญา-
 นกฺขนุ-

[๓๒] กถํ อารมมณํ ปฏิสันฺหา ภงฺกานุปัสฺสเน ปญฺญา วิ-
 ปัสฺสเน ภาณํ รูปารมมณตาคิคุตฺตํ อูปฺปชฺชิตฺวา ภิชฺชติ ตํ
 อารมมณํ ปฏิสันฺหา ทสฺส จิตฺตสฺส ภงฺกํ อนุปัสฺสติ ฯ อนุปัส-
 สฺสตีติ กถํ อนุปัสฺสติ ฯ อนิจฺจุโต อนุปัสฺสติ โน นิจฺจุโต ทฺว-
 ขโต อนุปัสฺสติ โน สฺสโต อนตฺตโต อนุปัสฺสติ โน อตฺตโต
 นิพฺพิหนฺนติ โน นนฺนติ วิรชฺชติ โน รชฺชติ นิโรเธติ โน
 สฺมฺเทติ ปฏินิสฺสชฺชติ โน อากิยติ อนิจฺจุโต อนุปัสฺสณฺโต
 นิจฺจุตฺตญฺญํ ปชฺหติ ทฺวขโต อนุปัสฺสณฺโต สฺสตฺตญฺญํ ปชฺหติ
 อนตฺตโต อนุปัสฺสณฺโต อตฺตตฺตญฺญํ ปชฺหติ นิพฺพิหนฺนโต นนฺนํ
 ปชฺหติ วิรชฺชนฺโต รากํ ปชฺหติ นิโรเธนฺโต สฺมฺทญฺญํ ปชฺหติ
 ปฏินิสฺสชฺชนฺโต อาทานํ ปชฺหติ ฯ

[๓๓] เวทนารมมณตา ฯ เป ฯ สญฺญารมมณตา สํชา-
 รารมมณตา วิญฺญาณารมมณตา จกฺขุ ฯ เป ฯ ชรามรณา-
 รมมณตาคิคุตฺตํ อูปฺปชฺชิตฺวา ภิชฺชติ ตํ อารมมณํ ปฏิสันฺหา
 ทสฺส จิตฺตสฺส ภงฺกํ อนุปัสฺสติ ฯ อนุปัสฺสตีติ กถํ อนุปัสฺสติ ฯ
 อนิจฺจุโต อนุปัสฺสติ โน นิจฺจุโต ทฺวขโต อนุปัสฺสติ โน สฺสโต
 อนตฺตโต อนุปัสฺสติ โน อตฺตโต นิพฺพิหนฺนติ โน นนฺนติ วิ-
 รชฺชติ โน รชฺชติ นิโรเธติ โน สฺมฺเทติ ปฏินิสฺสชฺชติ โน
 อากิยติ อนิจฺจุโต อนุปัสฺสณฺโต นิจฺจุตฺตญฺญํ ปชฺหติ ทฺวขโต

๑. อนุปตฺตํ โท สຸຂັດຕູນໍ ປະຫິດ ອນຕຸຕ໌ໂຕ ອນຸປັດຕັນ໌ໂຕ ອຕຸຕສຸຕຸນໍ
 ປະຫິດ ນິພຶພິນທຸໂຕ ນນຸທິ ປະຫິດ ວີຣະຊນ໌ໂຕ ລາກໍ ປະຫິດ
 ນິໂຣເຣນ໌ໂຕ ສ່ມຸກຍໍ ປະຫິດ ປຼິນິສັຕຊນ໌ໂຕ ອາທານໍ ປະຫິດ ຯ

កុត្តោ ក៏ដូច ចង្កៀង ក្នុង កុត្តោ ក៏ដូច ចង្កៀង

កំ ឆាតឡងេន ឆាន់ ប្រាងឡងេន ប្រឡា ពេន កុសុតិ
ចារមុន ប្រឡងា រាងកាងប្រឡងេ ប្រឡា វិប្រឡងេ ឆាង ។

[๓๕] กถํ ภยตุปฺปจฺจํ เภยฺยว อทฺถนเว ฌานํ อปฺป-
 ปาโท ภยฺยว ภยตุปฺปจฺจํ เภยฺยว อทฺถนเว ฌานํ ปวตฺตํ
 ภยฺยว ภยตุปฺปจฺจํ เภยฺยว อทฺถนเว ฌานํ นิมิตฺตํ ภยฺยว
 ๑ เภยฺยว อายฺยว ภยฺยว ปฏิจฺชนํ ภยฺยว คตฺติ ภยฺยว นินฺน-
 พตฺติ ภยฺยว อปฺปตฺติ ชาติ ภยฺยว ชฺรเว ภยฺยว พฺยายิ

๓ ตี จกตฺโต จ วิปតฺตนา

[១២០] កតំ មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆា-
 រុកេឆាន់ ឈាណំ ចុប្បាតមុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វ-
 ណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ ឃ្វកុតមុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា
 ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ អិមិតុមុឈុទិតុកមុយតា ។ ឃ្វេ ។
 ចាយុអមុឈុទិតុកមុយតា ឃ្វិទំអិមិតុកមុយតា កតិមុឈុទិតុ-
 កមុយតា អិមុឃ្វកុតិមុឈុទិតុកមុយតា ចុប្បកុតិមុឈុទិតុកមុយតា ឆាតិ-
 មុឈុទិតុកមុយតា ឆរាមុឈុទិតុកមុយតា ឃ្វុយាទិមុឈុទិតុកមុយតា អរ-
 ណមុឈុទិតុកមុយតា តៃកមុឈុទិតុកមុយតា ឃ្វិកេឆាន់មុឈុទិតុកមុយតា
 ចុប្បាយាទំមុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់
 ឈាណំ ។

[១២១] ចុប្បាតោ កុតុឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា
 ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ ឃ្វកុតំ កុតុឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតា-
 ឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ អិមិតុកំ កុតុ-
 ឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ
 ។ ឃ្វេ ។ ចុប្បាយាទំ កុតុឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វ-
 ណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ ចុប្បាតោ រាមុឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតា-
 ឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ ឃ្វកុតំ រាមុឃ្វតិ
 មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ
 ។ ឃ្វេ ។ ចុប្បាយាទំ រាមុឃ្វតិ មុឈុទិតុកមុយតាឃ្វិទំឆាន់អុតិធិស្វា ឃ្វ-
 ណា ទំឆាឃ្វកេឆាន់ ឈាណំ ។

ปฏุชฺชนตฺถํ กตฺติหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภินิหารไ
 โหติ เสฏฺฐตฺถํ กตฺติหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภินิหา
 โร โหติ วิตฺตราคตฺถํ กตฺติหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภิ
 นิหารไ โหติ ฯ ปฏุชฺชนตฺถํ ทฺวํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิต
 ตฺถํ อภินิหารไ โหติ เสฏฺฐตฺถํ ตํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิต
 ตฺถํ อภินิหารไ โหติ วิตฺตราคตฺถํ ตํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย
 จิตฺตตฺถํ อภินิหารไ โหติ ฯ

[๑๒๕] ปฏุชฺชนตฺถํ กตฺเมหิ ทฺวํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิต
 ตฺถํ อภินิหารไ โหติ ฯ ปฏุชฺชนโน สํขารูปेญฺชํ อภินนฺทติ วา
 วิปฺลตฺสตี วา ปฏุชฺชนตฺถํ อิมेหิ ทฺวํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย
 จิตฺตตฺถํ อภินิหารไ โหติ ฯ

เสฏฺฐตฺถํ กตฺเมหิ ตํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภินิหา
 โร โหติ ฯ เสฏฺโฆ สํขารูปेญฺชํ อภินนฺทติ วา วิปฺลตฺสตี วา ปฏฺฐิ
 ฌาย วา ผลตฺสมาปคฺคํ สํมาปชฺชติ เสฏฺฐตฺถํ อิมेหิ ตํหากาเรหิ
 สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภินิหารไ โหติ ฯ

วิตฺตราคตฺถํ กตฺเมหิ ตํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภิ
 นิหารไ โหติ ฯ วิตฺตราโค สํขารูปेญฺชํ วิปฺลตฺสตี วา ปฏฺฐิฌาย
 วา ผลตฺสมาปคฺคํ สํมาปชฺชติ ตทฺชญฺญเปกฺขิตฺตวา สญฺญตฺตวิหาเรน
 วา อนิมิตฺตวิหาเรน วา อปฺปณฺนิหิตฺตวิหาเรน วา จิหฺรติ วิตฺตรา
 คตฺถํ อิมेหิ ตํหากาเรหิ สํขารูปेญฺชาย จิตฺตตฺถํ อภินิหารไ โหติ ฯ

[๑๒๖] กถา ปุณฺณชณฺด์ส ๑ เสฏฺฐชณฺด์ส ๑ สํวารุเปกฺขาย จิตฺ-
 ตถฺสํ อภินิหารโร เอกคตํ โหติ ฯ ปุณฺณชณฺด์ส สํวารุเปกฺขํ อภิ-
 นนฺทโต จิตฺตํ กิธิสຸສຕິ ภาວນາຍ ປຣິປນຸໂຄ ໂຫຕິ ປຣົງເວຣຸສຸສຕຸ
 ອນຸຕຣາໂຍ ໂຫຕິ ອາຍຕິປຣົງຸສຸນຸຍາ ປາຈຸຈໂຍ ໂຫຕິ ເສຖຸສຸສຸສຕຸ
 ປີ້ ສຳວາຣຸປິກຸສຸ ອພິນນຸທໂຕ ຈິຕຸຕຸ ກິທິສຸສຕິ ກາວນາຍ ປຣິປນຸໂຄ
 ໂຫຕິ ອຸຕຸຕຣປຣົງເວຣຸສຸສຕຸ ອນຸຕຣາໂຍ ໂຫຕິ ອາຍຕິປຣົງຸສຸນຸຍາ ປາຈຸ-
 ຈໂຍ ໂຫຕິ ເວ່ ປຸຣຸສຸສຸສຕຸ ໑ ເສຖຸສຸສຸສຕຸ ໑ ສຳວາຣຸປິກຸສຸ ຈິຕຸ-
 ຕຸສຸສຕຸ ອພິນິໍາໂວ ເອກຕຕຸ ໂຫຕິ ອພິນນຸທນຸເສນ ຯ

[๑๕๗] กถิ ปุณฺณชณฺสํ ๑ เสฏฺฐชณฺสํ ๑ วิคฺคหคณฺสํ ๑ สํ-
 ขารุเปกฺขาย จิตฺตชณฺสํ อนินฺหาโร เอกคฺคํ โหติ ๑ ปุณฺณชโน สํขารุ-
 เปกฺขํ อนิจฺจโตมီ ทุกฺขโตมီ อนคฺคโตมီ วิปฺสํสติ เสฏฺโหมมီ สํ-
 ขารุเปกฺขํ อนิจฺจโตมီ ทุกฺขโตมီ อนคฺคโตมီ วิปฺสํสติ วิคฺคหาโตมီ
 สํขารุเปกฺขํ อนิจฺจโตมီ ทุกฺขโตมီ อนคฺคโตมီ วิปฺสํสติ เหว
 ปุณฺณชณฺสํ ๑ เสฏฺฐชณฺสํ ๑ วิคฺคหคณฺสํ ๑ สํขารุเปกฺขาย จิตฺตชณฺสํ
 อนินฺหาโร เอกคฺคํ โหติ อนุปฺสํสณฺนุเชน ๑

[๑๒๔] กถิ ปุณฺณชนุตฺถံ ๑ เสฏฺฐุตฺถံ ๑ วัฏฺฐากุตฺถံ ๑ ตံ-
 ธารุเปกฺขาย จิตฺตุตฺถံ อภินิหารโ นานคฺคํ โหติ ๑ ปุณฺณชนุตฺถံ
 ตံธารุเปกฺขาย กุสฺสลา โหติ เสฏฺฐุตฺถံมี ตံธารุเปกฺขาย กุสฺสลา โหติ
 วัฏฺฐากุตฺถံ ตံธารุเปกฺขาย อပ္ပยากตา โหติ เถวံ ปุณฺณชนุตฺถံ ๑

เส่กขุตฺตํ ๑ จัตราภคฺตํ ๑ สํขารูปเพกฺขาย จิตฺตํ ๑ ขณินฺหาโร
 นานคฺคํ โหติ กุตฺตาพฺยาภคฺตฺวเชน ๑

[illegible]

[๓๐๐] กถิ ปุณฺณชณฺสํ ๑ เสงฺฆชณฺสํ ๑ วิจฺจวาทชณฺสํ ๑ สํ-
 ขารุเปกฺขาย จิตฺตชณฺสํ อภินิหารโร นานตฺถํ โหติ ฯ ปุณฺณชโน สํ-
 ขารุเปกฺขา อติคฺคตคฺคตา วิปสฺสํติ เสงฺโฆมี สํขารุเปกฺขา อติคฺ-
 คตคฺคตา วิปสฺสํติ วิจฺจวาทโก สํขารุเปกฺขา ติตฺตคฺคตา วิปสฺสํติ เช-
 วํ ปุณฺณชณฺสํ ๑ เสงฺฆชณฺสํ ๑ วิจฺจวาทชณฺสํ ๑ สํขารุเปกฺขาย จิตฺ-
 ตชณฺสํ อภินิหารโร นานตฺถํ โหติ ติตฺตคฺคตฺถุເເၼ် ๑ อติคฺคတฺထွເၼ် ๑ ។

[๓๓๓] กถํ ปุณฺณสฺส ๑ เสฏฺฐสฺส ๑ วัฏฺฐากสฺส ๑ สํชา-
 รุเปกฺขาย จิกฺขุสฺส อภินิหาริ นานตฺตํ โหติ ฯ ปุณฺณสฺสโม สํชา-
 รุเปกฺขํ ติณฺณํ สมนฺโฆชนานํ ปหานาย โสตาปคฺคิมกํ ปฏิทา-
 ภคฺคทาย วิปสฺสติ เสกฺโข สํชารุเปกฺขํ ติณฺณํ สมนฺโฆชนานํ
 ปหีนตฺตา อุตฺตรปฏฺฐิภคฺคทาย วิปสฺสติ วัฏฺฐาโก สํชารุเปกฺขํ

๘๒ สุตฺตบิณฑิโก ชุทฺทกนิกายสฺส ปฐิธมฺภิกขุคโค [๓๓๒]

สพฺพกิตฺตํ ปหิณฑฺวา ทิฏฺฐมฺมสฺสวิหารคฺคทาย วิปสฺสตี เอยํ
ปฺปชฺชสฺส ๑ เสฏฺฐสฺส ๑ วัฑฺฒนสฺส ๑ สํวาระปฺปชฺช จิตฺตสฺส
อภินิหารโร นานคฺคํ โหติ ปหิณฑฺว เอยํ ๑ อปฺปหิณฑฺว เอยํ ๑ ๑

[๓๓๒] กถํ เสฏฺฐสฺส ๑ วัฑฺฒนสฺส ๑ สํวาระปฺปชฺช จิตฺ-
ตสฺส อภินิหารโร นานคฺคํ โหติ ๑ เสฏฺโฆ สํวาระปฺปชฺช อภินิหฺตํ
วา วิปสฺสตี วา ปฐิธํชฺช วา ผลธมฺมาปคฺคํ สฺมาปชฺชตี วั-
ฑฺฒนคโค สํวาระปฺปชฺช วิปสฺสตี วา ปฐิธํชฺช วา ผลธมฺมาปคฺคํ
สฺมาปชฺชตี คคชฺชปฺปชฺชิตฺวา สํญญตวิหารเณ วา อภินิหฺตวิหา-
เรน วา อปฺปนิหิตวิหารเณ วา วิหริตี เอยํ เสฏฺฐสฺส ๑ วั-
ฑฺฒนสฺส ๑ สํวาระปฺปชฺช จิตฺตสฺส อภินิหารโร นานคฺคํ โหติ
วิหารธมฺมาปคฺคชฺช เอยํ ๑

[๓๓๓] กถํ สํวาระปฺปชฺช สมฺภวเณ อปฺปชฺชนฺติ กถํ ส-
วาระปฺปชฺช วิปสฺสธมฺมาปคฺคํ อปฺปชฺชนฺติ ๑ อชฺชํ สํวาระปฺปชฺช สม-
ภวเณ อปฺปชฺชนฺติ ทสํ สํวาระปฺปชฺช วิปสฺสธมฺมาปคฺคํ อปฺปช-
ชนฺติ ๑

กตมา อชฺชํ สํวาระปฺปชฺช สมฺภวเณ อปฺปชฺชนฺติ ๑ ปจฺจ-
ณามํ ปฐิธกคฺคทาย นีวรเณ ปฐิธํชฺช สมนฺติชฺชวํ ปณฺณํ สํวาระ-
ปฺปชฺชาธํ ฌานํ ทคฺคชฺชณามํ ปฐิธกคฺคทาย วิทกฺควิจาเร ปฐิ-
ธํชฺช สมนฺติชฺชวํ ปณฺณํ สํวาระปฺปชฺชาธํ ฌานํ ทคฺคชฺชณามํ
ปฐิธกคฺคทาย ปคฺคํ ปฐิธํชฺช สมนฺติชฺชวํ ปณฺณํ สํวาระปฺปชฺชาธํ

ฌานํ จตุตฺตสุฌานํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย สฺสทฺทฺเช ปฏฺฐิตฺวา สํหิตฺตฺตฺต-
 ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวํ ฌานํ อากาสาณญฺจายตนสํมา-
 ปคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย รูปสํมมํ ปฏฺฐิตสํมมํ นามคฺคสํมมํ ปฏฺฐิต-
 ฺวา สํหิตฺตฺตฺต ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวํ ฌานํ วิญฺญาณญฺจาย-
 ยตนสํมาปคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย อากาสาณญฺจายตนสํมมํ ปฏฺฐิตฺวา
 สํหิตฺตฺตฺต ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวํ ฌานํ อากาสาณญฺจายตนส-
 มาปคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย วิญฺญาณญฺจายตนสํมมํ ปฏฺฐิตฺวา สํหิตฺต-
 ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวํ ฌานํ เหนวสํมมวณาสํมมวณายตน-
 สํมาปคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย อากาสาณญฺจายตนสํมมํ ปฏฺฐิตฺวา สํหิตฺต-
 ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวํ ฌานํ อิมํ อจฺจุสํ สํชาเรญฺญวณ-
 สํมกฺกเสณํ อปฺปปชฺชนฺติ ฯ

[๑๓๕] กตมา. ทสํ สํชาเรญฺญวณํ วิปสฺสํ นวเสณํ อปฺปปชฺชนฺติ ฯ
 โสตาปคฺคติมคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย อปฺปปาทํ ปวคฺคํ นิमितฺตํ อายุหนํ
 ปฏฺฐิตนฺธิ คคฺคํ นิพฺพุตคฺคํ อปฺปปคฺคํ ชาตํ ชรํ พุยาธิ มรณํ โสกํ
 ปริเทวํ อปฺปายาสํ ปฏฺฐิตฺวา สํหิตฺตฺตฺต ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญฺญวณ-
 ฌานํ โสตาปคฺคติมคฺคสํมาปคฺคคฺคทาย อปฺปปาทํ ปวคฺคํ นิमितฺตํ
 อายุหนํ ปฏฺฐิตนฺธิ คคฺคํ นิพฺพุตคฺคํ อปฺปปคฺคํ ชาตํ ชรํ พุยาธิ มรณํ
 โสกํ ปริเทวํ อปฺปายาสํ ปฏฺฐิตฺวา สํหิตฺตฺตฺต ญาณํ ปณฺณวํ สํชาเรญ-
 ญวณ- ฌานํ สกฺกทาคามิมคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย ฯ เป ฯ สกฺกทาคามิ-
 สสํมาปคฺคคฺคทาย ฯ เป ฯ อนาคามิมคฺคํ ปฏฺฐิตาภคฺคทาย อนาคา-

คํ ฌาตฺตฺวเชน ฌาณํ ปชานนฺตฺวเชน ปณฺณว เทน วุจฺจติ มุญ-
 จิตฺกมฺมตาปฺปติธฺตฺวาสนฺตฺวเชนา ปณฺณว สํวารุเปกฺขาสํ ฌาณํ ฯ

[๑๓๖] กถํ พหิทฺธาวุจฺจสาณวិถวฺตฺวเน ปณฺณว โคตฺตฺวณฺณํ ฯ
 อุปฺปาทํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ปวตฺตํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ นิ-
 มิศฺตํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อายฺยหํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ปฺปฺ-
 สฺสํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ คตฺตํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ นิพฺพุตฺตํ
 อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อุปฺปตฺตํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ชาตํ อภิก-
 ขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ชวํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ พฺยาสํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ
 โคตฺตฺวณฺณํ มรณํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ สํกํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ
 ปรีเทวํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อุปายาสํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ
 พหิทฺธาสํวารนิมิศฺตํ อภิกฺขุยฺยตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อนฺุปฺปาทํ ปกฺขนฺทตฺตํ
 โคตฺตฺวณฺณํ ฯ ๑ เป ๑ นิโรธํ นิพฺพานํ ปกฺขนฺทตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อุป-
 ปาทํ อภิกฺขุยฺยิตฺตวํ อนฺุปฺปาทํ ปกฺขนฺทตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ปวตฺตํ อภิก-
 ขุยฺยิตฺตวํ อุปฺปวตฺตํ ปกฺขนฺทตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ นิมิศฺตํ อภิกฺขุยฺยิตฺตวํ
 อนิมิศฺตํ ปกฺขนฺทตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ๑ เป ๑ พหิทฺธาสํวารนิมิศฺตํ อภิก-
 ขุยฺยิตฺตวํ นิโรธํ นิพฺพานํ ปกฺขนฺทตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ฯ

[๑๓๗] อุปฺปาทา วุจฺจสํกตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ ปวตฺตวํ วุจฺจสํกตฺตํ
 โคตฺตฺวณฺณํ นิมิศฺตวํ วุจฺจสํกตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ อายฺยหวํ วุจฺจสํกตฺตํ โคตฺ-
 ตฺวณฺณํ ปฺปฺสํวณฺณวํ วุจฺจสํกตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ คตฺตวํ วุจฺจสํกตฺตํ โคตฺตฺวณฺณํ

นิพฺพุตฺติยา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺปตฺติยา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว.
 ชาติยา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. ชฺรย อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. พฺยาริ-
 ฆา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. มรณา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. โสกา อฺนุ-
 สาตฺติ โคตฺตฺว. ปริเทวา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺปายาธํ อฺนุสา-
 ตฺติ โคตฺตฺว. พหิทฺธาสํวารนิมิตฺตา อฺนุสาตฺติ โคตฺตฺว. อนฺุ-
 ปฺปาทํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺปวตฺตํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว.
 ๑. เป. นิโรธํ นิพฺพานํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺปาทา อฺนุจิจฺ-
 วา อนฺุปฺปาทํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. ปวตฺตา อฺนุจิจฺวา อฺป-
 ปวตฺตํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. นิมิตฺตา อฺนุจิจฺวา อนฺิมิตฺตํ ปกฺขน-
 ทตฺติ โคตฺตฺว. อายฺยหนา อฺนุจิจฺวา อนายฺยหนํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว.
 ปณฺธิสํภิกทา อฺนุจิจฺวา อฺปฺปณฺธิสํภิกทา ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. กตฺติยา
 อฺนุจิจฺวา อคตฺติ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. นิพฺพุตฺติยา อฺนุจิจฺวา
 อนิพฺพุตฺติ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺปตฺติยา อฺนุจิจฺวา อนฺุปฺปตฺติ
 ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. ชาติยา อฺนุจิจฺวา อชาติ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺ-
 ตฺว. ชฺรย อฺนุจิจฺวา อชฺรํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. พฺยาริฆา
 อฺนุจิจฺวา อพฺยาริ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. มรณา อฺนุจิจฺวา อมตํ
 ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. โสกา อฺนุจิจฺวา อโสกํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺ-
 ตฺว. ปริเทวา อฺนุจิจฺวา อปริเทวํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. อฺปฺป-
 ยายาธํ อฺนุจิจฺวา อนฺุปฺปายาธํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. พหิทฺธาสํว-
 ารนิมิตฺตา อฺนุจิจฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ ปกฺขนฺทตฺติ โคตฺตฺว. อฺป-

ปาหยา อวิชฺฐတ္ထိ โคตฺตຸຸ ປວຕຸຕາ ວິວຸຸຸຸຸຸຸຸ ໂຄຕຸຸຸຸ າ ເປ າ
 ພິທຸຸຸຸຸຸຸຸ ນິມິຕຸຕາ ວິວຸຸຸຸຸຸຸຸ ໂຄຕຸຸຸຸ ອນຸປຸປາທໍ ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ
 ໂຄຕຸຸຸຸ ອປປວຕຸຕໍ ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ ໂຄຕຸຸຸຸ າ ເປ າ ນິໂຣ໌ ນິພຸພານໍ
 ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ ໂຄຕຸຸຸຸ ອປປາຫາ ວິວຸຸຸຸຸຸຸຸ ອນຸປຸປາທໍ ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ
 ໂຄຕຸຸຸຸ ປວຕຸຕາ ວິວຸຸຸຸຸຸຸຸ ອປປວຕຸຕໍ ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ ໂຄຕຸຸຸຸ
 າ ເປ າ ພິທຸຸຸຸຸຸຸຸ ນິມິຕຸຕາ ວິວຸຸຸຸຸຸຸຸ ນິໂຣ໌ ນິພຸພານໍ ປກຸຸຸຸຸຸຸຸ
 ທັຕຸຕິ ໂຄຕຸຸຸຸ າ

[๑๓๘] กติ โคตฺรภฺรณฺมา สมนวเสณ อฺปฺปชฺชนฺติ กติ โคตฺรภฺรณฺมา วิปสฺสํนาวเสณ อฺปฺปชฺชนฺติ ๑ อจฺจํ โคตฺรภฺรณฺมา สมนวเสณ อฺปฺปชฺชนฺติ ทสฺสํ โคตฺรภฺรณฺมา วิปสฺสํนาวเสณ อฺปฺปชฺชนฺติ ๑

[๓๓๘] กตเม อจฺจุ โคตฺรภูมมา สมนนฺเตน อပ္ປမ္ပชฺဆ-
 តិ ។ ឯសមធុណាំ ឫទ្ធិតារាតុតាយ វិជ្ជរណេ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ តុ-
 តិយធុណាំ ឫទ្ធិតារាតុតាយ វិជ្ជត្តកវិទ្យាវេ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ តតិ-
 យធុណាំ ឫទ្ធិតារាតុតាយ ឋិតិ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ ឧតុតុតធុណាំ
 ឫទ្ធិតារាតុតាយ សុខតុតេ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ ចាកានណ្ណទាយត-
 ណាឋតិ ឫទ្ធិតារាតុតាយ រូឋស្តណ្ណំ ឫទ្ធិឆស្តណ្ណំ ណាណតុតស្តណ្ណំ ឧ-
 ភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ វិណ្ឌណណ្ណទាយតណាឋតិ ឫទ្ធិតារាតុតាយ ចា-
 កានណ្ណទាយតណស្តណ្ណំ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ គោតុរុ ។ ចាកិណ្ឌណ្ណាយត-
 ណាឋតិ ឫទ្ធិតារាតុតាយ វិណ្ឌណណ្ណទាយតណស្តណ្ណំ ឧភិរុម្ពម៌ត៌តិ

៣០០ ពុទ្ធកថាបិដកេ ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ បរិវត្តនមុតិកាមគ្គិកា [៣៤៤]

[illegible]

[๓๔๔] ตักทาคามิมคฺคกฺขณេ ทสฺสํนฺนุເຈນ-ສ່ມມາທິງຈີ 1 ເປ-
 ອວິກເຟປງເຈນ ສ່ມມາສ່ມາຣີ ໂອພາຣິກາ ກາມກາດສ່ມໂມໝາ ປັງ-
 ພສ່ມໂມໝາ ໂອພາຣິກາ ກາມກາດນຸ່ຍາ ປັງພານຸ່ຍາ ດູງຈາຕິ
 ຕທຸນວຸຕຸຕທິເຕເຕທິ 1 ຈ ພຸເຈທິ 1 ດູງຈາຕິ ພຸທຸທາ 1 ສ່ພຸ-
 ນິມັຕເຕທິ ດູງຈາຕິ ເຕນ ດູຈຸຈຕິ ທຸກໂຕດູງຈານວິວງງເນ ປຸນຸນາ

១០២ ឥតុត្ថកម្មប្បិទេ ឧត្តកកម្មិកាយត្ថំ ប្បិទ្ធសំហិតាមកុតៃ [១៤៧

គំ ឆាត្ថន្ទេន ឆាត្ថំ ប្រាសន្ទេន ប្រណេ តេន ទុក្ខតិ
កុតៃទុក្ខទានវិទ្យន្ទេន ប្រណេ មកុតេ ឆាត្ថំ ។

[១៤៧] កតំ ប្រែកប្រវត្តិប្រឆ័ត្តតុប្បណេ ឆេតេ ឆាត្ថំ ។ តៃ-
តាបត្ថិកមកុក្កឧទេ តត្ថន្ទេន សំមាភិទ្ធិ មិទ្ធាភិទ្ធិយា ទុក្ខ-
ទាតិ កត្តកុក្កកិទេសេតិ ។ ឧបេតិ ។ ទុក្ខទាតិ ភិក្ខុនា ។
ឥត្ថុប្បិទ្ធិតេតិ ទុក្ខទាតិ គំប្រែកប្រវត្តិប្រឆ័ត្តតុត្ថា ឧប្បឌ្ឍតិ
សំមាភិទ្ធិ មកុតត្ថេតំ ឆតំ ចរិទ្ធិវិប្បន្ទេន សំមាធិប្បប្រៃ
មិទ្ធាធិប្បប្រៃ ទុក្ខទាតិ កត្តកុក្កកិទេសេតិ ។ ឧបេតិ ។ ទុក្ខ-
ទាតិ ភិក្ខុនា ។ ឥត្ថុប្បិទ្ធិតេតិ ។ ទុក្ខទាតិ គំប្រែកប្រវត្តិ-
ប្រឆ័ត្តតុត្ថា ឧប្បឌ្ឍតិ សំមាធិប្បប្រៃ មកុតត្ថេតំ ឆតំ ប្រិក្ខ-
កត្តន្ទេន សំមាធិប្បប្រៃ មិទ្ធាធិប្បប្រៃ ទុក្ខទាតិ កត្តកុក្កកិទេសេតិ
។ ឧបេតិ ។ ទុក្ខទាតិ ភិក្ខុនា ។ ឥត្ថុប្បិទ្ធិតេតិ ទុក្ខទាតិ គំ-
ប្រែកប្រវត្តិប្រឆ័ត្តតុត្ថា ឧប្បឌ្ឍតិ សំមាធិប្បប្រៃ មកុតត្ថេតំ
ឆតំ សំមាធិប្បប្រៃ សំមាភិទ្ធិ មិទ្ធាភិទ្ធិយា ទុក្ខទាតិ
កត្តកុក្កកិទេសេតិ ។ ឧបេតិ ។ ទុក្ខទាតិ ភិក្ខុនា ។ ឥត្ថុប្បិ-
ទ្ធិតេតិ ទុក្ខទាតិ គំប្រែកប្រវត្តិប្រឆ័ត្តតុត្ថា ឧប្បឌ្ឍតិ សំមា-
ភិទ្ធិ មកុតត្ថេតំ ឆតំ វិទ្យន្ទេន សំមាធិប្បប្រៃ មិទ្ធា-
ធិប្បប្រៃ ទុក្ខទាតិ កត្តកុក្កកិទេសេតិ ។ ឧបេតិ ។ ទុក្ខទាតិ
ភិក្ខុនា ។ ឥត្ថុប្បិទ្ធិតេតិ ទុក្ខទាតិ គំប្រែកប្រវត្តិប្រឆ័ត្តតុត្ថា

ตสฺส อุปกุกิเตสฺสา สมฺมา สมฺมุจฺฉินฺหา โหณฺติ อิมฺเห จตุหิ อุปกุกิเตสฺสํ สปริยฺยฺจฺฉาเนหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ สํวิมุตฺตํ ตํวิมุตฺติฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ปชานนฺนฺวเณ ปณฺญา เทน วุจฺจติ ฉินฺนมนุสฺสํเน ปณฺญา วิมุตฺติฌาณํ ฯ

[๑๕๔] อนาคามิมกุเคน ธนุสฺสทกฺกํ กามราคตฺตฺวโลชนํ ปฏิขตฺตฺวโลชนํ ธนุสฺสทกฺโก กามราคานุสฺสโย ปฏิขานุสฺสโย อตฺตโน จิตฺตสฺส อุปกุกิเตสฺสา สมฺมา สมฺมุจฺฉินฺหา โหณฺติ อิมฺเห จตุหิ อุปกุกิเตสฺสํ สปริยฺยฺจฺฉาเนหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ สํวิมุตฺตํ ตํวิมุตฺติฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ปชานนฺนฺวเณ ปณฺญา เทน วุจฺจติ ฉินฺนมนุสฺสํเน ปณฺญา วิมุตฺติฌาณํ ฯ

[๑๕๕] อรหตุตมกุเคน รูปราโค อรูปราโค มาโน อทุกฺขจํ อวิขฺชา มานานุสฺสโย ภวราคานุสฺสโย อวิขฺชานานุสฺสโย อตฺตโน จิตฺตสฺส อุปกุกิเตสฺสา สมฺมา สมฺมุจฺฉินฺหา โหณฺติ อิมฺเห อฏฺฐหิ อุปกุกิเตสฺสํ สปริยฺยฺจฺฉาเนหิ จิตฺตํ วิมุตฺตํ โหติ สํวิมุตฺตํ ตํวิมุตฺติฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ปชานนฺนฺวเณ ปณฺญา เทน วุจฺจติ ฉินฺนมนุสฺสํเน ปณฺญา วิมุตฺติฌาณํ ตํ ฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ปชานนฺนฺวเณ ปณฺญา เทน วุจฺจติ ฉินฺนมนุสฺสํเน ปณฺญา วิมุตฺติฌาณํ ฯ

[๑๕๖] กถํ คทา สมฺปาคเต ธมฺเม ปสฺสํเน ปณฺญา ปจฺจุ-

៣០៨ ពុទ្ធកតកម្មបិដកេ ឧបសម្ព័ន្ធកិច្ចសុត្តន្ត បិដកមហាបិដកកុក្ក [១៥៧]

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[illegible]

[๓๕๔] สกทาคามิมคฺคกฺขณ ๑ เป ๑ สกทาคามิมคฺคกฺขณ
 ๑ เป ๑ อนาคามิมคฺคกฺขณ ๑ เป ๑ อนาคามิมคฺคกฺขณ ๑ เป ๑ อ-
 หคฺคตมคฺคกฺขณ ทสฺสณฺณเจเน สมนฺนาทิจฺฉิ ตทา สมนฺปากตา ๑ เป ๑
 สมนฺจุเจทญฺเจเน ขเย ปาณิ ตทา สมนฺปากตํ นนฺโท มุตญฺเจเน
 ตทา สมนฺปากโต ๑ เป ๑ อมโคคฺคํ นิจฺจุพฺพานํ ปริโยสานญฺเจเน ตทา
 สมนฺปากตํ วุญฺจหิตฺวา ปจฺจุเวกฺขติ อิเม ธมฺมา ตทา สมน-
 ปากตา ๑

[๑๕๘] อรหตุตมตถาขณม กตฺถนฺนุเชน ตมฺมาทิจฺฉิ ตทา ตม-

ปาศตา ๑เป ๑ ปฏิปตฺตํทฺชฺชฺเชน อนุปฺปาเท ฌาณํ ตทา สฺมุ-
 ปาคํ ฌนฺโท มฺหฺตฺชฺเชน ตทา สฺมุปาคโต ๑เป ๑ อมฺโตคฺคํ
 นิพฺพานํ ปริโยธานํทฺชฺเชน ตทา สฺมุปาคํ วจฺจํหิตฺวา ปจฺจ-
 เวกฺขติ อิมํ ชมฺมา ตทา สฺมุปาคตา ทํ ฌาณํทฺชฺเชน ฌาณํ
 ปธานํทฺชฺเชน ปญฺญา เทน วุจฺจติ ตทา สฺมุปาคเต ชมฺเม
 ปตฺตํเน ปญฺญา ปจฺจเวกฺขเน ฌาณํ ๑

[๑๖๐] กถํ อชฺฌตฺตํวตฺตภาเน ปญฺญา วตฺตฺถานํทฺชฺเชน ฌาณํ ๑

กถํ อชฺฌตฺตํ ชมฺเม วตฺตฺเถติ ๑ จกฺขํ อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ
 โสทํ อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ ฌานํ อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ ฐิตฺวํ
 อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ กายํ อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ มนํ อชฺฌตฺตํ
 วตฺตฺเถติ ๑

[๑๖๑] กถํ จกฺขํ อชฺฌตฺตํ วตฺตฺเถติ ๑ จกฺขํ อวิชฺชาสํ-
 ญฺตฺตํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ ตณฺหาสํญฺตฺตํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ
 กมฺมสํญฺตฺตํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ อหารสํญฺตฺตํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ
 จตฺตํ มหาญฺตฺตํ อฺปาทายติ วตฺตฺเถติ จกฺขํ อฺปฺปณฺนํ
 วตฺตฺเถติ จกฺขํ สฺมุปาคตฺตํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ อหฺตฺวา สํญ-
 ตํ หฺตฺวา นภวิสฺสํตฺติ วตฺตฺเถติ จกฺขํ อนฺตวณฺโต วตฺตฺเถติ
 จกฺขํ อหฺตฺวํ อตฺตํตํ วิปริณามชฺมมฺมํ วตฺตฺเถติ จกฺขํ อนิจุ-
 จํตํ ปฏิจุสํปฺปณํ ชยชฺมมํ วยชฺมมํ วิราคชฺมมํ นิโรชชฺมมฺมํ

๓๓๐ สุตตฺตณฺศบิฏฺเฐ ชุทฺทกนิกายสฺส ปฏินิสฺสํภิตามคฺโค [๓๖๒]

วตฺตเถติ จกฺขุํ อนิจฺจุโต วตฺตเถติ โน นิจฺจุโต ทฺกฺขโต
วตฺตเถติ โน สฺสโต อนตฺตโต วตฺตเถติ โน ตตฺตโต นิพฺ-
พิณฺทติ โน นนฺทติ วิรชฺชติ โน รชฺชติ นิโรเชติ โน สฺมฺ-
เทติ ปฏินิสฺสํชฺชติ โน อาทิยติ อนิจฺจุโต วตฺตเถนฺโต นิจฺจุ-
สฺสณฺณํ ปชฺหติ ทฺกฺขโต วตฺตเถนฺโต สฺสสฺสณฺณํ ปชฺหติ อนตฺ-
ตโต วตฺตเถนฺโต ตตฺตสฺสณฺณํ ปชฺหติ นิพฺพิณฺทนฺโต นนฺทํ ปชฺ-
หติ วิรชฺชนฺโต รกฺกํ ปชฺหติ นิโรเชนฺโต สฺมฺทํ ปชฺหติ
ปฏินิสฺสํชฺชนฺโต อาทานํ ปชฺหติ เอวํ จกฺขุํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ

[๓๖๒] กถํ โสถํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ โสถํ อวิชฺชาตฺตมฺ-
ภูตฺตํ วตฺตเถติ ฯ เปฯ เอวํ โสถํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ

 กถํ ฆานํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ ฆานํ อวิชฺชาตฺตมฺภูตฺตํ วตฺ-
ตฺเถติ ฯ เปฯ เอวํ ฆานํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ

 กถํ ชิวฺหํ อชฺชตฺตํ วตฺตเถติ ฯ ชิวฺหา อวิชฺชาตฺตมฺภูตฺตํ วตฺ-
ตฺเถติ ชิวฺหา ตณฺหาตฺตมฺภูตฺตํ วตฺตเถติ ชิวฺหา กมฺมตฺตมฺภูตฺตํ
วตฺตเถติ ชิวฺหา อหารตฺตมฺภูตฺตํ วตฺตเถติ ชิวฺหา จตฺตุนํ
มหารตฺตํ อปาทายติ วตฺตเถติ ชิวฺหา อปฺปนฺนํ วตฺตเถติ
ชิวฺหา สฺมฺปาทตฺตํ วตฺตเถติ ชิวฺหา อหฺตฺวา สฺมฺภูตฺตา หฺตฺวา
น ภวิสฺสํตฺติ วตฺตเถติ ชิวฺหํ อนตฺตวตฺตโต วตฺตเถติ ชิวฺหา
อหฺตฺวา ตสฺสสฺสตา วิปริณามธฺมมาติ วตฺตเถติ ชิวฺหา อนิจฺจา
ตฺตฺตา ปฏิจฺจุตฺตมฺปฺปนฺนา ธฺมมา วยธฺมมา วิราคธฺมมา นิโร-

ธมฺมาติ ววตฺถเกติ ชิวฺหํ อนิรุจโต ววตฺถเกติ โน นิรุจโต ๑ เป ๑
 ปฏินิตฺตชฺชติ โน ธาทยติ อนิรุจโต ววตฺถเกนฺโต นิรุจตฺตญฺญํ
 ปชหติ ๑ เป ๑ ปฏินิตฺตชฺชนฺโต ธาทานํ ปชหติ เอวํ ชิวฺหํ
 อชฺฌตฺตํ ววตฺถเกติ ๑

กถํ กายํ อชฺฌตฺตํ ววตฺถเกติ ๑ กายโย อวิชฺชาตมฺภูโตติ ววตฺถ-
 เกติ กายโย ตณฺหาตมฺภูโตติ ววตฺถเกติ กายโย กมฺมตมฺภูโตติ
 ววตฺถเกติ กายโย อหารตมฺภูโตติ ววตฺถเกติ กายโย จตฺตุนํ
 มหาภูตานํ อุปาทายาติ ววตฺถเกติ กายโย อปฺปนฺโนติ ววตฺถเกติ
 กายโย ตมฺปาคโตติ ววตฺถเกติ กายโย อหุตฺวา ตมฺภูโต หุตฺวา
 น ภวีสฺสํติ ววตฺถเกติ กายํ อนุตฺตมนฺโต ววตฺถเกติ กายโย
 อทฺตฺวา อตฺตโต วิปริณามธมฺโมติ ววตฺถเกติ กายโย อนิรุจ-
 ตโต ปฏิรุจตมฺปฺปนฺโน ชยธมฺโม วยธมฺโม วิราคธมฺโม นิโรธ-
 ธมฺโมติ ววตฺถเกติ กายํ อนิรุจโต ววตฺถเกติ โน นิรุจโต ทฺถ-
 โต ววตฺถเกติ โน ตฺถโต ๑ เป ๑ ปฏินิตฺตชฺชติ โน ธาทยติ
 อนิรุจโต ววตฺถเกนฺโต นิรุจตฺตญฺญํ ปชหติ ทฺถโต ววตฺถเกนฺโต
 ตฺถตฺตญฺญํ ปชหติ ๑ เป ๑ ปฏินิตฺตชฺชนฺโต ธาทานํ ปชหติ เอวํ
 กายํ อชฺฌตฺตํ ววตฺถเกติ ๑

กถํ มโน อชฺฌตฺตํ ววตฺถเกติ ๑ มโน อวิชฺชาตมฺภูโตติ ววตฺถ-
 เกติ มโน ตณฺหาตมฺภูโตติ ววตฺถเกติ มโน กมฺมตมฺภูโตติ
 ววตฺถเกติ มโน อหารตมฺภูโตติ ววตฺถเกติ มโน อปฺปนฺโนติ

วตฺตเถติ ฯ

กถํ รุเป พหิทฺธา วตฺตเถติ ฯ รุปา อวิชฺชาสมฺภวตาติ วตฺต-
เถติ รุปา ตณฺหาสมฺภวตาติ วตฺตเถติ รุปา กมฺมสมฺภวตาติ
วตฺตเถติ รุปา อหารสมฺภวตาติ วตฺตเถติ รุปา จตฺตุนํ มหา-
ภูตานํ อุปาทายาติ วตฺตเถติ รุปา อุปฺปन्नนาติ วตฺตเถติ รุปา
สมฺมุปากตาติ วตฺตเถติ รุปา อหุควา สมฺภวตา หุควา น ภวิส-
สํหัตติ วตฺตเถติ รุเป อนฺตวณฺตโต วตฺตเถติ รุปา อทฺฐวา
อัสสํสตา วิปริณามธฺมมาติ วตฺตเถติ รุปา อนิจฺจา ตังสา ปฏิจ-
จสมฺุปฺปन्นา ชยธฺมมา วยธฺมมา วิราคธฺมมา นิโรธธฺมมาติ วตฺต-
เถติ รุเป อนิจฺจโต วตฺตเถติ โน นิจฺจโต ทฺถวโต วตฺตเถติ
โน ตฺถโต อนตฺตโต วตฺตเถติ โน อตฺตโต นิพฺพินฺทติ โน
นนฺทติ วิรชฺชติ โน รชฺชติ นิโรเชติ โน สมฺมุเตติ ปฏินิ-
ตฺถชฺชติ โน อาทิยติ อนิจฺจโต วตฺตเถนฺโต นิจฺจตฺตวณฺํ ปชฺหติ
ทฺถวโต วตฺตเถนฺโต ตฺถตฺตวณฺํ ปชฺหติ อนตฺตโต วตฺตเถนฺโต
อตฺตตฺตวณฺํ ปชฺหติ นิพฺพินฺทนฺโต นนฺทํ ปชฺหติ วิรชฺชนฺโต
ราภํ ปชฺหติ นิโรเธนฺโต สมฺมุทยํ ปชฺหติ ปฏินิ-
ตฺถชฺชนฺโต อา-
ทานํ ปชฺหติ เอวํ รุเป พหิทฺธา วตฺตเถติ ฯ

[๑๖๔] กถํ ตฺถเท พหิทฺธา วตฺตเถติ ฯ ตฺถทา อวิชฺชาสม-
ภวตาติ วตฺตเถติ ฯ เป ฯ ตฺถทา จตฺตุนํ มหาภูตานํ อุปาทายาติ
วตฺตเถติ ตฺถทา อุปฺปन्नนาติ วตฺตเถติ ตฺถทา สมฺมุปากตาติ

สัมมุตตา หุตุวา น ภวิสฺสณฺตํติ ววตฺถเกติ ฐมฺเม อนตฺตวณฺตโต
 ววตฺถเกติ ฐมฺมา อทฺฐวา อตฺถสฺสตา วิปริณามฐมฺมาติ ววตฺถเกติ
 ฐมฺมา อนิจฺจา ตฺชตา ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนฺนา ชยฐมฺมา วยฐมฺมา วิ-
 ราคฐมฺมา นิโรธฐมฺมาติ ววตฺถเกติ ฐมฺเม อนิจฺจุโต ววตฺถเกติ
 โน นิิจฺจุโต ทุกฺขโต ววตฺถเกติ โน สฺสโต อนตฺตโต ววตฺ-
 ถเกติ โน อตฺตโต นิพฺพินฺนํติ โน นนฺทติ วิรชฺชติ โน รัชฺชติ
 นิโรธติ โน สํมเทติ ปฏินิสฺสชฺชติ โน ชาทียติ อนิจฺจุโต
 ววตฺถเกนฺโต นิิจฺจุสฺสณฺณํ ปชฺหติ ทุกฺขโต ววตฺถเกนฺโต สฺสสฺสณฺณํ
 ปชฺหติ อนตฺตโต ววตฺถเกนฺโต อตฺตสฺสณฺณํ ปชฺหติ นิพฺพินฺน-
 โต นนฺทํ ปชฺหติ วิรชฺชนฺโต รากํ ปชฺหติ นิโรธเนโต สํม-
 ทํ ปชฺหติ ปฏินิสฺสชฺชนฺโต ชาทานํ ปชฺหติ เอวํ ฐมฺเม พหิทฺ-
 ธา ววตฺถเกติ ตํ ฌาตวฺจฺเจน ฌาณํ ปชานนฺวฺจฺเจน ปณฺญา
 เทน ธุจฺจุติ พหิทฺธาววตฺถกาเน ปณฺญา ไทจฺรนาณตฺเต ฌาณํ ฯ

[๓๖๕] กถํ จริยาววตฺถกาเน ปณฺญา จริยานานตฺเต ฌาณํ ฯ
 จริยาติ ติสฺโส จริยาโย วิญฺญาณจริยา ชณฺณญาณจริยา ฌาณ-
 จริยา ฯ

กตมา วิญฺญาณจริยา ฐมฺเปตํ ทสฺสณฺตฺถาย อวชฺชนกิริยา-
 พุยากตา วิญฺญาณจริยา ฐมฺเปตํ ทสฺสณฺตฺถโก จกฺขวิญฺญาณํ วิญ-
 ญาณจริยา ฐมฺเปตํ ทิสฺสชฺชตา อภิโรปนวิปากมโนธาคู วิญฺญาณ-

[၈၆၆]

จริยา รุสเสถ์ อภิโรมัตตคตฺตา วิปាកมโนวิมฺพฌานธาคฺค วิมฺพฌาน-
 จริยา สทฺทเทสฺส สวณฺคฺตถาย ชาวชฺชชกิริยาพฺยากตฺตา วิมฺพฌาน-
 จริยา สทฺทเทสฺส สวณฺคฺโต โสถวิมฺพฌานํ วิมฺพฌานจริยา สทฺ-
 เทสฺส สุตฺตคตฺตา อภิโรปนวิปាកมโนธาคฺค วิมฺพฌานจริยา สทฺทเทสฺส
 อภิโรมัตตคตฺตา วิปាកมโนวิมฺพฌานธาคฺค วิมฺพฌานจริยา ฅนฺเรสฺส
 ฃายนคฺตถาย ชาวชฺชชกิริยาพฺยากตฺตา วิมฺพฌานจริยา ฅนฺเรสฺส ฃา-
 ยนคฺโต ฃานวิมฺพฌานํ วิมฺพฌานจริยา ฅนฺเรสฺส ฃายิตคตฺตา อ-
 ภิโรปนวิปាកมโนธาคฺค วิมฺพฌานจริยา ฅนฺเรสฺส อภิโรมัตตคตฺตา วิ-
 ปាកมโนวิมฺพฌานธาคฺค วิมฺพฌานจริยา รัสเสสฺส สํายนคฺตถาย ชา-
 วชฺชชกิริยาพฺยากตฺตา วิมฺพฌานจริยา รัสเสสฺส สํายนคฺโต ฃิวหา-
 วิมฺพฌานํ วิมฺพฌานจริยา รัสเสสฺส สํายิตคตฺตา อภิโรปนวิปាកมโน-
 ธาคฺค วิมฺพฌานจริยา รัสเสสฺส อภิโรมัตตคตฺตา วิปាកมโนวิมฺพฌาน-
 ธาคฺค วิมฺพฌานจริยา โฉฏฺฐพฺพเพสฺส ฃุสฺสณคฺตถาย ชาวชฺชชกิริยา-
 พฺยากตฺตา วิมฺพฌานจริยา โฉฏฺฐพฺพเพสฺส ฃุสฺสณคฺโต ฃายวิมฺพฌานํ
 วิมฺพฌานจริยา โฉฏฺฐพฺพเพสฺส ฃุสฺสคตฺตา อภิโรปนวิปាកมโนธาคฺค
 วิมฺพฌานจริยา โฉฏฺฐพฺพเพสฺส อภิโรมัตตคตฺตา วิปាកมโนวิมฺพฌาน-
 ธาคฺค วิมฺพฌานจริยา ฃมฺเมสฺส วิชานนคฺตถาย ชาวชฺชชกิริยาพฺยา-
 กตฺตา วิมฺพฌานจริยา ฃมฺเมสฺส วิชานนคฺโต มโนวิมฺพฌานํ วิมฺพ-
 ฌานจริยา ฃมฺเมสฺส วิมฺพฌาตคตฺตา อภิโรปนวิปាកมโนธาคฺค วิมฺพ-
 ฌานจริยา ฃมฺเมสฺส อภิโรมัตตคตฺตา วิปាកมโนวิมฺพฌานธาคฺค วิมฺพ-

ฌานจริยา ฯ

[๓๖๖] วิญญาณจริยาติ เกณฑเกณ วิญญาณจริยา ฯ นิ-
 ราคา จรตฺติ วิญญาณจริยา นิตฺตโทสา จรตฺติ วิญญาณจริยา
 นิมุโมหา จรตฺติ วิญญาณจริยา นิมุมาหา จรตฺติ วิญญาณ-
 จริยา นิตฺตทฺฐิจิ จรตฺติ วิญญาณจริยา นิตฺตทฺฐจฺจา จรตฺติ
 วิญญาณจริยา นิตฺตทฺฐิจิ จรตฺติ วิญญาณจริยา นานนฺตยา
 จรตฺติ วิญญาณจริยา ราควิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา
 โทสวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา โมหวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ
 วิญญาณจริยา มานวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา ทิฏฺฐิ-
 จิวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา อุตฺตทฺฐจฺจาวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ
 วิญญาณจริยา วิจิกิจฺจวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา อ-
 นนฺตยวิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา กุสฺสเลหิ กมฺเมหิ วิปฺป-
 ยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา อกุสฺสเลหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา
 จรตฺติ วิญญาณจริยา ตํวชฺเชหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ
 วิญญาณจริยา อนวชฺเชหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญ-
 ญาณจริยา กณฺเฑหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา
 สฺสกุณฺเฑหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา สฺสทฺฐทฺฐเยหิ^๑
 กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา ทฺฐทฺฐทฺฐเยหิ^๒ กมฺเมหิ
 วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา สฺสทฺฐทฺฐทฺฐเยหิ^๒ กมฺเมหิ
 วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ วิญญาณจริยา สฺสทฺฐทฺฐทฺฐทฺฐเยหิ^๒ กมฺเมหิ วิปฺป-

๑ สฺส สฺสทฺฐทฺฐทฺฐเยหิ ๒ ทฺฐทฺฐทฺฐทฺฐเยหิ

៣៣៨ ឥតុត្ថនុបន្ទិកេ ឧត្តរត្ថនិកាយត្ថំ ឦស្ស័នមុតិកាមគុកោ [៣៦៧

យុត្តុកា ឡត្ថីតិ វិណុណាណឡរិយា ពុក្ខុឧវិហាភេតិ កម្មមេតិ វិបុឡយុត្តុកា
ឡត្ថីតិ វិណុណាណឡរិយា វិណុណាគេ ឡត្ថីតិ វិណុណាណឡរិយា វិណុ-
ណាណត្ថំ ខេវរូបា ឡរិយា តៃត្ថីតិ វិណុណាណឡរិយា ឦកតិបរិវត្តុតុ-
មិកំ ឥតុត្ថំ ឥត្តិកេត្តេន្ទ្រេនាតិ វិណុណាណឡរិយា ចម៌ វិណុណាណ-
ឡរិយា ។

[៣៦៧] កត្តមា ចណុណាណឡរិយា មហាមីយេត្ថុ រូបេត្ថុ រាគត្ថំ
ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា រាគត្ថំ ឧវណា
ចណុណាណឡរិយា មហាមីយេត្ថុ រូបេត្ថុ តៃត្ថំ ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧ-
ត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា តៃត្ថំ ឧវណា ចណុណាណឡរិយា
គត្តរាមេន ចត្ថមឦកុឧត្ថនត្ថំ វត្ថុត្ថំ ម៉ៃត្ថំ ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថ-
និកាយាប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា ម៉ៃត្ថំ ឧវណា ចណុណាណឡរិយា
វិណិប្បនត្ថំ មាណត្ថំ ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណ-
ឡរិយា មាណត្ថំ ឧវណា ចណុណាណឡរិយា ឦរាមឡុយ ភិឡុទិយា
ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា ភិឡុទិយា ឧវ-
ណា ចណុណាណឡរិយា វិក្កុឧឦកត្ថំ ចុក្ខុត្ថុត្ថំ ឧវណតុត្ថាយ ចា-
វឧត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា ចុក្ខុត្ថុត្ថំ ឧវណា ចណុណាណ-
ឡរិយា ចនិឡុកាយ វិឡិកិកុយ ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថនិកាយា-
ប្បយាកតា វិណុណាណឡរិយា វិឡិកិកុយ ឧវណា ចណុណាណឡរិយា តា-
មគត្ថំ ចន្ទត្ថំ ឧវណតុត្ថាយ ចាវឧត្តរត្ថនិកាយាប្បយាកតា វិណុណាណ-

១ ឥត្តេន្ទ្រេនាតិកំ ឦស្ស័នមុតិកាមគុកោ

จฺริยา อหุสยสฺสํ ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา มนํบีเยสฺสํ สทฺทเทสฺ
 ๑เป ๑ มนํบีเยสฺสํ ฌนฺเตสฺสํ มนํบีเยสฺสํ ๑เรสฺสํ มนํบีเยสฺสํ โฉฏ-
 ๑พฺเพสฺสํ มนํบีเยสฺสํ ๑มฺเมสฺสํ ๑วคฺคสฺสํ ชฺวนคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยา-
 พฺยากตา ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑วคฺคสฺสํ ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑ม-
 ๑นํบีเยสฺสํ ๑มฺเมสฺสํ ๑โหสฺสํ ชฺวนคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา ๑วิญ-
 ๑เฌาณจฺริยา ๑โหสฺสํ ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑ตทฺทเยน ๑สํ-
 ๑เปกฺขณสฺสํ ๑วคฺคสฺสํ ๑โมหสฺสํ ชฺวนคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา
 ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑โมหสฺสํ ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑ปฺรามชฺญาย
 ๑ทิจฺฉิยา ๑ชฺวนคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑ทิจฺ-
 ๑ฉิยา ๑ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑วิกฺเขปคคฺคสฺสํ ๑อฺทฺทจฺจสฺสํ ชฺวนค-
 ๑คทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑อฺทฺทจฺจสฺสํ ชฺวนา
 ๑อญฺเฌาณจฺริยา ๑อฺนิชฺชจาคคทาย ๑วิจิจฺจคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา
 ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑วิจิจฺจคฺคทาย ๑ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑ถาณคคคคคค
 ๑อหุสยสฺสํ ชฺวนคฺคทาย ๑วชฺชชฺนกิริยาพฺยากตา ๑วิญฺเฌาณจฺริยา ๑อ-
 ๑หุสยสฺสํ ชฺวนา อญฺเฌาณจฺริยา ๑

[๑๖๘] อญฺเฌาณจฺริยาติ เกณคฺคเกณ อญฺเฌาณจฺริยา ๑ ส-
 ๑วคฺคา จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา สโหสฺสา จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา
 สโมหา จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา สมานา จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา
 สทิจฺฉิ จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา สอฺทฺทจฺจ จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา
 สวิจิจฺจ จรคคคค อญฺเฌาณจฺริยา สอฺนิชฺชจ จรคคคค อญฺเฌาณ-

១២០ ពុទ្ធកតកម្មវិញ្ញាបនបត្រ ប្រវត្តិសាស្ត្រ [១២៨]

จริยา รากสัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา โทสสัมปยุตฺตา
 จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา โมหสัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา
 มานสัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา ทิฏฺฐิสัมปยุตฺตา จรตฺติ
 อญฺเฌาณจริยา อหฺมึชฺชสัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา วิ-
 ลิกฺกิตฺตสัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา อหุสฺสสัมปยุตฺตา จร-
 ตฺติ อญฺเฌาณจริยา กุสฺสเลหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ อญ-
 เฌาณจริยา อกุสฺสเลหิ กมฺเมหิ สัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณ-
 จริยา สํวชฺเชหิ กมฺเมหิ สัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา
 อหวชฺเชหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา กณฺเฑหิ
 กมฺเมหิ สัมปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา สํกุเกหิ กมฺเมหิ
 วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา สํชฺชทฺรเยหิ กมฺเมหิ วิปฺป-
 ยุตฺตา จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา ทฺกฺชฺชทฺรเยหิ กมฺเมหิ สัมปยุตฺตา
 จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา สํชฺชวิปาเกหิ กมฺเมหิ วิปฺปยุตฺตา จรตฺติ
 อญฺเฌาณจริยา ทฺกฺชฺชวิปาเกหิ กมฺเมหิ สัมปยุตฺตา จรตฺติ อญ-
 เฌาณจริยา อญฺเฌาเต จรตฺติ อญฺเฌาณจริยา อญฺเฌาณสํส-
 เหวรปา จริยา โหตฺติ อญฺเฌาณจริยา อหํ อญฺเฌาณจริยา ฯ

[๓๖๘] กตมา- ฌานจริยา อนิจฺจานุปัสสันตฺตถาย อวชฺช-
ชนกิริยาพฺยากตา วิมฺพฌานจริยา อนิจฺจานุปัสสันฺหา ฌานจริยา
ทุกฺขานุปัสสันตฺตถาย อวชฺชชนกิริยาพฺยากตา วิมฺพฌานจริยา ทุกฺขา-
นุปัสสันฺหา ฌานจริยา อนตฺตทานุปัสสันตฺตถาย อวชฺชชนกิริยาพฺยา-

១២៩ ឥតុគណ្ឌបិដកេ ឧត្តរតក្កិកាយស្ត ឦស្ស័នមុតិកាយកុកោ [១២៩]

ភពំ ឆមុមេ វុត្តុតេតិ ។ កាមាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧកុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ រូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ចរូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ឧបរិយាប្បនេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ។

[១៣០] ភពំ កាមាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ។ ឧកុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ តត្ថ កុត្តតកម្មប្បោ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ តត្ថ ឧកុត្តតកម្មប្បោ ឧកុត្តតោ វុត្តុតេតិ រូបាវុទេ វិបាកធម្មេ កិរិយធម្មេ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ខេវំ កាមាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧកុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ។

[១៣១] ភពំ រូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ។ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ចិរញ្ញុស្តត្ថ ឧត្តារិ ធានានិ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ គគ្គរូបប្បន្តត្ថ ឧត្តារិ ធានានិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ខេវំ រូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ។

[១៣២] ភពំ ចរូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ។ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ចិរញ្ញុស្តត្ថ ឧត្តារិ ធានានិ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ គគ្គរូបប្បន្តត្ថ ឧត្តារិ ធានានិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ខេវំ ចរូបាវុទេ ឆមុមេ កុត្តតោ វុត្តុតេតិ ឧប្បាកតោ វុត្តុតេតិ ។

[๒๘๓] กถํ อปรียาปนเน ฐมฺเม กุสฺสโต ววตฺถเกติ ฯ อพฺยา-
กตโต ววตฺถเกติ จตฺตารโ อริยมคฺเค กุสฺสโต ววตฺถเกติ จตฺ-
ตาริ สํมณฺณณณานิ นิพฺพานญฺจ อพฺยาगतโต ววตฺถเกติ เอวํ
อปรียาปนเน ฐมฺเม กุสฺสโต ววตฺถเกติ อพฺยาगतโต ววตฺถเกติ
เอวํ ฐมฺเม ววตฺถเกติ ฯ

[๒๘๔] นว ปามุชฺชมฺมุตทา ฐมฺมา อนิรุจโต มนสิโกโรโต
ปามุชฺชํ ชายติ ปมฺมุทิสฺสํ ปิตี ชายติ ปิตีมนสฺสํ กาโย ปสฺ-
สํมฺภติ ปสฺสํทฺฐกาโย สฺสํ เวเทติ สฺสฺชิน จิตฺตํ สมาริยติ
สํมาหิตะ จิตฺเต ยถาภูตํ ปชานาติ ปสฺสํติ ยถาภูตํ ชานํ ปสฺ-
สํ นิพฺพิหนฺนติ นิพฺพิหนฺนํ วิรชฺชติ วิราคา วิมฺมจฺจติ ทฺถุชฺชโต
มนสิโกโรโต ปามุชฺชํ ชายติ ฯ เป ฯ อนตฺตโต มนสิโกโรโต ปา-
มุชฺชํ ชายติ รุปํ อนิรุจโต มนสิโกโรโต ปามุชฺชํ ชายติ รุปํ
ทฺถุชฺชโต มนสิโกโรโต ฯ เป ฯ รุปํ อนตฺตโต ฯ เป ฯ เวทณํ สณฺ-
ณํ สํชาเร วิญฺญาณํ จกฺขุ ฯ เป ฯ ชรามรณํ อนิรุจโต
มนสิโกโรโต ปามุชฺชํ ชายติ ฯ เป ฯ ชรามรณํ ทฺถุชฺชโต มนสิโก-
โรโต ปามุชฺชํ ชายติ ชรามรณํ อนตฺตโต มนสิโกโรโต ปามุชฺชํ
ชายติ ปมฺมุทิสฺสํ ปิตี ชายติ ปิตีมนสฺสํ กาโย ปสฺสํมฺภติ
ปสฺสํทฺฐกาโย สฺสํ เวเทติ สฺสฺชิน จิตฺตํ สมาริยติ สํมาหิตะ
จิตฺเต ยถาภูตํ ปชานาติ ปสฺสํติ ยถาภูตํ ชานํ ปสฺสํ นิพฺพิหนฺนติ
นิพฺพิหนฺนํ วิรชฺชติ วิราคา วิมฺมจฺจติ อิมะ นว ปามุชฺชมฺมุตทา

ทิตฺตํ ปิตี ชาติ ปิติมนฺตํ กาโย ปสฺสํมฺภาติ ปสฺสํมฺภา-
 โย สฺสํ เวเทติ สฺสํโน จิตฺตํ สมาริยติ สมาริเตน จิตฺเตน
 อิทํ กุฏฺฐนฺติ ยถากฺขํ ปชานาติ อयํ กุฏฺฐสฺสํมฺภโยติ ยถากฺขํ
 ปชานาติ อยํ กุฏฺฐนิโรธโรติ ยถากฺขํ ปชานาติ อยํ กุฏฺฐ-
 นิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถากฺขํ ปชานาติ อิมํ นว โยนิโส
 มนฺตํการมฺมกฺคา ฐมฺมา ฯ

[๓๘๔] นว นานคฺคา ฐาตุนานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ ผลฺ-
 สฺนํนคฺคํ ผลฺสฺนํนคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ เวทนานานคฺคํ เวท-
 นานานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ สญฺญานานคฺคํ สญฺญานานคฺคํ
 ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ สกฺกปฺปนานคฺคํ สกฺกปฺปนานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺ-
 ปชฺชติ ฉนฺทนานคฺคํ ฉนฺทนานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ ปริพาห-
 นานคฺคํ ปริพาหนานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ ปริเยสนานานคฺคํ
 ปริเยสนานานคฺคํ ปฏิจุจฺจ อปฺปชฺชติ ฌานานคฺคํ อิมํ นว นว
 นคฺคา ตํ ฌาตฺตฺวเจน ฌาณํ ปชานนฺตฺวเจน ปญฺญา เตน อจฺ-
 จติ นวฐมฺมวคฺคฺคาเน ปญฺญา ฐมฺมณานคฺเค ฌาณํ ฯ

[๓๘๕] กถํ อภิญฺญาปญฺญา ฌาตฺตฺวเจน ฌาณํ ฯ ปริญฺญา-
 ปญฺญา ตํรณฺตฺวเจน ฌาณํ ปหาปญฺญา ปริจุจฺจกฺกเจน ฌาณํ
 ภาวนาปญฺญา เขมรณฺตฺวเจน ฌาณํ สจฺจฉิทธิยาปญฺญา ผลฺสฺ-
 นฺตฺวเจน ฌาณํ เย เย ฐมฺมา อภิญฺญาตา โทหนฺติ เต เต

១២៨ ពុទ្ធកតកបិដកេ ឧត្តរកក្កិកាយពុទ្ធ បរិដ្ឋន្តនុភិកាមកុតៃ [១២៦]

ឆមុំ ឆាតា អែតិ យេ យេ ឆមុំ ឆរិយឆាតា អែតិ តេ
 តេ ឆមុំ ឆីរិកា អែតិ យេ យេ ឆមុំ ឆអីកា អែតិ តេ
 តេ ឆមុំ ឆរិកុកុតា អែតិ យេ យេ ឆមុំ ឆាវិកា អែតិ
 តេ តេ ឆមុំ ឆេកតា អែតិ យេ យេ ឆមុំ ឆតុកិកតា អែតិ
 តេ តេ ឆមុំ ឆុតិកា អែតិ តំ ឆាតឆុន ឆាណំ ឆាណ-
 អឆុន ឆឆុន តេ ឆុតិ ឆរិយឆាឆឆុន ឆាតឆុន ឆាណំ
 ឆរិយឆាឆឆុន ឆីរឆុន ឆាណំ ឆាណឆឆុន ឆរិកុកុត-
 ឆុន ឆាណំ ឆាវឆាឆឆុន ឆេកតឆុន ឆាណំ ឆតុកិករិយា-
 ឆឆុន ឆតតឆុន ឆាណំ ។

[១៨៦] កតំ ចតុត្ថនានុគេ ឧប្បណា ចតុត្ថនាធិនុភិកេ ធានំ ។
 ធម្មនុត្ថនានុគេ ឧប្បណា ធម្មនុត្ថនាធិនុភិកេ ធានំ និរុត្តិនុត្ថនានុគេ
 ឧប្បណា និរុត្តិនុត្ថនាធិនុភិកេ ធានំ ឧប្បណា និរុត្តិនុត្ថនានុគេ ឧប្បណា ឧប្ប-
 នុត្ថនាធិនុភិកេ ធានំ ។

[illegible]

ธมฺมปฏิสัมภึเท ฅาณํ ๑

[๓๔๗] อธิโมกฺขฏฺโฐ อตฺถโก ปกฺคหฏฺฐโฐ อตฺถโก อุมฺม-
 ฅานฏฺโฐ อตฺถโก อวิกฺกเขปฏฺฐโฐ อตฺถโก ทสฺสณฏฺฐโฐ อตฺถโก อณฺ-
 โฉ อธิโมกฺขฏฺฐโฐ อตฺถโก อณฺโฉ ปกฺคหฏฺฐโฐ อตฺถโก อณฺโฉ
 อุมฺมฅานฏฺฐโฐ อตฺถโก อณฺโฉ อวิกฺกเขปฏฺฐโฐ อตฺถโก อณฺโฉ
 ทสฺสณฏฺฐโฐ อตฺถโก เยน ฅาณน อิม นานา อตฺถกา ฅาตา
 เทน ฅาณน อิม นานา อตฺถกา ปฏิวิทิตาติ เตน ฅุจฺจติ
 อตฺถกานนคฺเต ปณฺณว อตฺถกปฏิสัมภึเท ฅาณํ ๑

[๓๔๘] ปณฺจ ธมฺเม สหฺมตฺสํคํ พุยฺยชฺชนนिरุคฺคตาภิธปา
 ปณฺจ อตฺถเก สหฺมตฺสํคํ พุยฺยชฺชนนिरุคฺคตาภิธปา อณฺณว ธมฺ-
 มนिरุคฺคตฺติโย อณฺณว อตฺถกนिरุคฺคตฺติโย เยน ฅาณน อิม นานา
 นिरุคฺคตฺติโย ฅาตา เทน ฅาณน อิม นานา นिरุคฺคตฺติโย ปฏิ-
 วิวิทิตาติ เตน ฅุจฺจติ นिरุคฺคตฺติกานนคฺเต ปณฺณว นिरุคฺคตฺติปฏิสัมภึเท
 ฅาณํ ๑

[๓๔๙] ปณฺจสฺส ธมฺเมสฺส ฅาณานิ ปณฺจสฺส อตฺถเกสฺส ฅาณานิ
 ทสฺสํ นฺนฺนํคํคํ ฅาณานิ อณฺณวานิ ธมฺเมสฺส ฅาณานิ อณฺ-
 ฅวานิ อตฺถเกสฺส ฅาณานิ อณฺณวานิ นฺนํคํคํ ฅาณานิ เยน
 ฅาณน อิม นานา ฅาณา ฅาตา เทน ฅาณน อิม
 นานา ฅาณา ปฏิวิทิตาติ เตน ฅุจฺจติ ปฏิภาณนนคฺเต ปณฺณว
 ปฏิภาณปฏิสัมภึเท ฅาณํ ๑

១៣២ ឥតុត្ថកម្មវិធីកេ ឧត្តរក្កនិកាយឥត្ថ ប្រវិទ្យនិកាយកុតៃ [១៩៦

ចតុត្ថ ចឃុលៃ បរិទ្យន្ទុត្ថ ចតុត្ថ ចឃុលៃ បកុកអ្នត្ថ ចតុត្ថ
ចឃុលៃ ឆរណ្ណត្ថ ចតុត្ថ ចឃុលៃ ចុប្រត្ថម្នត្ថ ចតុត្ថ ចឃុ-
លៃ ចវិក្កុចេប្បត្ថ ចតុត្ថ ចឃុលៃ ប្រវិទ្យន្ទុត្ថ ចតុត្ថ យេន
ឃាឡេន ចិមេ អានា ចតុត្ថា ឃាតា គេវេន ឃាឡេន ចិមេ អា-
នា ចតុត្ថា ប្រវិទ្យនិកាយ គេន ទុត្ថតិ ចតុត្ថនាមតុត្ថ ឃុឡេន
ចតុត្ថប្រវិទ្យនិកាយ ឃាឡេន ។

[១៩៦] ឥតុត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថ ឃុឡេននិរុត្តនិកាយ ឥតុត្ថ
ចតុត្ថ ឥតុត្ថត្ថត្ថ ឃុឡេននិរុត្តនិកាយ ឃុឡេន ឆរណ្ណនិរុត្តនិកាយ
ចឃុឡេន ចតុត្ថនិរុត្តនិកាយ យេន ឃាឡេន ចិមេ អានា និរុត្តនិកាយ
ឃាតា គេវេន ឃាឡេន ចិមេ អានា និរុត្តនិកាយ ប្រវិទ្យនិកាយ
គេន ទុត្ថតិ និរុត្តនិកាយតុត្ថ ឃុឡេន និរុត្តនិកាយប្រវិទ្យនិកាយ ឃាឡេន ។

[១៩៧] ឥតុត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឃាឡេន ឥតុត្ថត្ថ ចតុត្ថត្ថ ឃាឡេន
ទុត្ថត្ថត្ថ និរុត្តត្ថត្ថ ឃាឡេន ចឃុឡេន ឆរណ្ណ ឃាឡេន ចឃុ-
ឡេន ចតុត្ថត្ថ ឃាឡេន ចឃុឡេន និរុត្តត្ថត្ថ ឃាឡេន យេន
ឃាឡេន ចិមេ អានា ឃាឡេន ឃាតា គេវេន ឃាឡេន ចិមេ
អានា ឃាឡេន ប្រវិទ្យនិកាយ គេន ទុត្ថតិ ប្រវិទ្យនិកាយតុត្ថ ឃុឡេន
ឃាឡេន ប្រវិទ្យនិកាយប្រវិទ្យនិកាយ ឃាឡេន ។

[១៩៨] ឥតុត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថ
ទុត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ
ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ ឥតុត្ថត្ថត្ថត្ថ ឆរណ្ណ

อญฺโฆ สมนาทิฏฺฐิ ฐมฺโฆ อญฺโฆ สมนาสกฺกปโป ฐมฺโฆ
 อญฺโฆ สมนาวาจา ฐมฺโฆ อญฺโฆ สมนากฺกมฺมฺนโต ฐมฺโฆ
 อญฺโฆ สมนาทาชีโว ฐมฺโฆ อญฺโฆ สมนาวายาโม ฐมฺโฆ
 อญฺโฆ สมนาสติ ฐมฺโฆ อญฺโฆ สมนาสมาธิ ฐมฺโฆ เยน
 ฌาเณน อิมํ นานา ฐมฺมา ฌาตา เตเหว ฌาเณน อิมํ นานา
 ฐมฺมา ปฏิวิทิตาติ เตน อจฺจุติ ฐมฺมฺนํนคฺคเต ปญฺญา
 ฐมฺมฺปฐิสํภิตฺเต ฌาณํ ฯ

[๓๘๘] ทสฺสณฺฏโง อคฺคโถ อภินิโรปนฺฏโง อคฺคโถ ปริศฺค
 กฺกณฺฏโง อคฺคโถ สมนฺจฺจนฺฏโง อคฺคโถ โวทานฺฏโง อคฺคโถ
 ปกฺกณฺฏโง อคฺคโถ อฺปนฺจฺจนฺฏโง อคฺคโถ อวิกฺกเขปนฺฏโง อคฺค
 โถ อญฺโฆ ทสฺสณฺฏโง อคฺคโถ อญฺโฆ อภินิโรปนฺฏโง อคฺค
 โถ อญฺโฆ ปริศฺคกณฺฏโง อคฺคโถ อญฺโฆ สมนฺจฺจนฺฏโง อคฺค
 โถ อญฺโฆ โวทานฺฏโง อคฺคโถ อญฺโฆ ปกฺกณฺฏโง อคฺคโถ
 อญฺโฆ อฺปนฺจฺจนฺฏโง อคฺคโถ อญฺโฆ อวิกฺกเขปนฺฏโง อคฺคโถ
 เยน ฌาเณน อิมํ นานา อคฺคตา ฌาตา เตเหว ฌาเณน
 อิมํ นานา อคฺคตา ปฏิวิทิตาติ เตน อจฺจุติ อคฺคณํนคฺคเต ปญฺญา
 อคฺคตฺตปฐิสํภิตฺเต ฌาณํ ฯ

[๒๐๐] อจฺจุส ฐมฺเม สํหตฺสเสตฺถํ พุชฺชชนฺนिरุคฺคตาทิถาปา อจฺจุส
 อคฺคเต สํหตฺสเสตฺถํ พุชฺชชนฺนिरุคฺคตาทิถาปา อญฺญา ฐมฺมฺนिरุคฺคติโย
 อญฺญา อคฺคตฺตนิรุคฺคติโย เยน ฌาเณน อิมํ นานา นิรุคฺคติโย

៣៣៤ ឥតុត្ថនុតប្បិវេទេ ឧត្តត្ថនិកាយឥត្ថំ ប្បវិទិត្តមុតិកាមកុតោ [២០១

ឆាតា គេហេ ឆាណេន ចិមា អានា និរុត្តិកិយោ ប្បវិទិត្តាតិ
គេន ទុក្ខតិ និរុត្តិកាមកុតេ ឆាណេន និរុត្តិកិប្បវិទិត្តមុតិកា ឆាណំ ។

[២០១] ឧត្តត្ថំ ឆមេត្ថំ ឆាណានិ ឧត្តត្ថំ ឧត្តត្ថំ ឆាណានិ
ត្ថេត្ថត្ថំ និរុត្តិក្កត្ថំ ឆាណានិ ឧត្តត្ថានិ ឆមេត្ថំ ឆាណានិ ឧត្ត-
ត្ថានិ ឧត្តត្ថំ ឆាណានិ ឧត្តត្ថានិ និរុត្តិក្កត្ថំ ឆាណានិ យេន ឆា-
ណេន ចិមេ អានា ឆាណា ឆាតា គេហេ ឆាណេន ចិមេ អានា
ឆាណា ប្បវិទិត្តាតិ គេន ទុក្ខតិ ប្បវិទិត្តានាមកុតេ ឆាណេន
ប្បវិទិត្តប្បវិទិត្តមុតិកា ឆាណំ កំ ឆាត្ថត្ថេន ឆាណំ ឆាត្ថត្ថេន
ឆាណេន គេន ទុក្ខតិ ឧត្តត្ថានាមកុតេ ឆាណេន ឧត្តត្ថប្បវិទិត្តមុតិកា
ឆាណំ ឆមេត្ថានាមកុតេ ឆាណេន ឆមេត្ថប្បវិទិត្តមុតិកា ឆាណំ និរុត្តិកា-
មកុតេ ឆាណេន និរុត្តិកិប្បវិទិត្តមុតិកា ឆាណំ ប្បវិទិត្តានាមកុតេ ឆាណេន
ប្បវិទិត្តប្បវិទិត្តមុតិកា ឆាណំ ។

[២០២] កតំ វិហារនាមកុតេ ឆាណេន វិហារត្ថេន ឆាណំ ឆមា-
ត្ថត្ថានាមកុតេ ឆាណេន ឆមាត្ថត្ថេន ឆាណំ វិហារឆមាត្ថត្ថានា-
មកុតេ ឆាណេន វិហារឆមាត្ថត្ថេន ឆាណំ ។

និមិត្តំ រាមតោ ឆមេត្ថត្ថេន ចិនិមិត្តេ ចិនិមិត្តត្ថេន ឆមេត្ថ-
ត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ចិនិមិត្តត្ថេន វិហារោ ឆមេត្ថត្ថេន រាមតោ ឆមេត្ថ-
ត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ចិនិមិត្តត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន
ឆមេត្ថត្ថេន វិហារោ ឆមេត្ថត្ថេន រាមតោ ឆមេត្ថត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន ឆមេត្ថត្ថេន

อธิมุตตคตฺตา มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ ปสฺสตี สฺสณฺณโต วิหารโ ๑

[๒๐๓] นิमितฺตํ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน อนิमितฺเต อธิมุตตคตฺตา
ปวตฺตํ อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ อนิมิตฺตํ อวชฺชิตฺวา สมา-
ปชฺชตี อนิมิตฺตา สมาปตฺติ ปณฺธิ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน อป-
ปณฺธิเต อธิมุตตคตฺตา ปวตฺตํ อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ
อปฺปณฺธิตํ อวชฺชิตฺวา สมาปชฺชตี อปฺปณฺธิตา สมาปตฺติ
อภินิเวสํ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน สฺสณฺณเต อธิมุตตคตฺตา ปวตฺตํ
อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ สฺสณฺณตํ อวชฺชิตฺวา สมาปชฺชตี
สฺสณฺณตา สมาปตฺติ ๑

[๒๐๔] นิमितฺตํ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน อนิमितฺเต อธิมุตตคตฺตา
มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ ปสฺสตี ปวตฺตํ อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ
อนิมิตฺตํ อวชฺชิตฺวา สมาปชฺชตี อนิมิตฺตา วิหารสฺมาปตฺติ
ปณฺธิ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน อปฺปณฺธิเต อธิมุตตคตฺตา มุตฺตํ มุตฺตํ
วยํ ปสฺสตี ปวตฺตํ อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ อปฺปณฺธิตํ
อวชฺชิตฺวา สมาปชฺชตี อปฺปณฺธิตา วิหารสฺมาปตฺติ อภินิเวสํ
ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน สฺสณฺณเต อธิมุตตคตฺตา มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ
ปสฺสตี ปวตฺตํ อชฺชณฺณเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ สฺสณฺณตํ อวช-
ชิตฺวา สมาปชฺชตี สฺสณฺณตา วิหารสฺมาปตฺติ ๑

[๒๐๕] รูปนิमितฺตํ ภาโย สมนฺปสฺสํมาโน อนิमितฺเต อธิมุตตค-
ตา มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ ปสฺสตี อนิมิตฺโต วิหารโ รูปปณฺธิ ภา-

[๒๐๘] เวทนานิมิต्तํ ๑ เป ๑ สมนฺวานิมิต्तํ สํขารนิมิต्तํ
วิญญานนิมิต्तํ จกฺขุ ๑ เป ๑ ๑

ชรามรณนิมิต्तํ ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อนิมิตฺเต อธิมุตฺตคฺคตา
มุสฺสํ มุสฺสํ วยํ ปสฺสํติ อนิมิตฺโต วิหารโ ชรามรณปณฺธิ
ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อปฺปณฺธิเต อธิมุตฺตคฺคตา มุสฺสํ มุสฺสํ วยํ
ปสฺสํติ อปฺปณฺธิโต วิหารโ ชรามรณานิเวสํ ภายโต สมนฺปสฺสฺมา
โน สฺสฺมเต อธิมุตฺตคฺคตา มุสฺสํ มุสฺสํ วยํ ปสฺสํติ สฺสฺม
โต วิหารโ ๑

[๒๐๙] ชรามรณนิมิต्तํ ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อนิมิตฺเต อธิ
มุตฺตคฺคตา ปวคฺคํ อชฺชฺสฺเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ อนิมิตฺตํ อว
ชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ อนิมิตฺตา สฺมาปคฺติ ชรามรณปณฺธิ
ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อปฺปณฺธิเต อธิมุตฺตคฺคตา ปวคฺคํ อชฺชฺสฺเปก
ขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ อปฺปณฺธิคํ อวชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ อป
ปณฺธิตา สฺมาปคฺติ ชรามรณานิเวสํ ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน
สฺสฺมเต อธิมุตฺตคฺคตา ปวคฺคํ อชฺชฺสฺเปกฺขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ
สฺสฺมคํ อวชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ สฺสฺมเต สฺมาปคฺติ ๑

[๒๑๐] ชรามรณนิมิต्तํ ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อนิมิตฺเต อธิ
มุตฺตคฺคตา มุสฺสํ มุสฺสํ วยํ ปสฺสํติ ปวคฺคํ อชฺชฺสฺเปกฺขิตฺวา นิ
โรธํ นิพฺพานํ อนิมิตฺตํ อวชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ อนิมิตฺตา วิหา
รสฺมาปคฺติ ชรามรณปณฺธิ ภายโต สมนฺปสฺสฺมาโน อปฺปณฺธิเต

อริยมุคตคฤดา มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ ปตฺตํ ปวคฺคํ อชฺฌเปกฺขิตฺวา
 นิโรธํ นิพฺพานํ อปฺปณฺณิหิตํ อวชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ อปฺปณฺณิหิตา
 วิหารสฺมาปคฺติ ขรามรณานิเวสํ ภยโต สมนฺตํ สมนฺตํ สมนฺตํ
 เท อริยมุคตคฤดา มุตฺตํ มุตฺตํ วยํ ปตฺตํ ปวคฺคํ อชฺฌเปก-
 ขิตฺวา นิโรธํ นิพฺพานํ สมนฺตํ อวชฺชิตฺวา สฺมาปชฺชติ สมนฺ-
 ญตา วิหารสฺมาปคฺติ อญฺโฆ อนิมิคฺโต วิหาโร อญฺโฆ
 อปฺปณฺณิหิตโต วิหาโร อญฺโฆ สมนฺตโต วิหาโร อญฺเภา อนิ-
 มิคฺตา สฺมาปคฺติ อญฺเภา อปฺปณฺณิหิตา สฺมาปคฺติ อญฺเภา
 สมนฺตตา สฺมาปคฺติ อญฺเภา อนิมิคฺตา วิหารสฺมาปคฺติ อญ-
 เภา อปฺปณฺณิหิตา วิหารสฺมาปคฺติ อญฺเภา สมนฺตตา วิหารสฺมา-
 ปคฺติ ตํ ฌาตฺตฺเชน ฌาณํ ปชานนฺตฺเชน ปญฺญา เทน
 อจฺจุจติ วิหารนานคฺเต ปญฺญา วิหารนฺตฺเช ฌาณํ สฺมาปคฺติ-
 นานคฺเต ปญฺญา สฺมาปคฺตฺตฺเช ฌาณํ วิหารสฺมาปคฺตินานคฺเต
 ปญฺญา วิหารสฺมาปคฺตฺตฺเช ฌาณํ ฯ

[๒๓๓] กถํ อวิกฺกเขปปริตฺตฺตคฺตา อาสวสฺมจฺเจเต ปญฺญา
 อานนฺตวิภังคิมาธิสฺสํ ฌาณํ ฯ

เนกขมมวเสน จิตฺตสฺสเสกคฺคตา อวิกฺกเขโป สฺมาธิ ตสฺส ส-
 มาธิสฺส วเสน อปฺปชฺชติ ฌาณํ เทน ฌาเนน อาสวํ ขยฺยหฺติ
 อิติ ปจฺมํ สมนฺโต ปจฺจมา ฌาณํ เทน ฌาเนน อาสวํ ขโย

โหติ เตน วุจฺจตี อภิภูเขปปริสฺสํทฺธคฺคตา ชาลวสํมุจฺเจเท ปญฺญา
ชานนฺตฺริกสํมาธิสมิ^๑ ฌาณํ ฯ

[๒๓๒] ชาลวาคิ กตเม เท ชาลวา กามาถโว ภวาถโว
ทิจฺจสาถโว อวิชฺชาถโว ฯ

กตฺเถเต ชาลวา ชียนฺติ ฯ โสตาปคฺคติมคฺเคน อนวเสโส ทิจฺจ-
สาถโว ชียติ อปายกมนํนํโย กามาถโว ชียติ อปายกมนํนํโย
ภวาถโว ชียติ อปายกมนํนํโย อวิชฺชาถโว ชียติ เขตฺถเตเต ชา-
ลวา ชียนฺติ สกทาคามิมคฺเคน โอฬาริโก กามาถโว ชียติ ต-
เทกฺขุโง ภวาถโว ชียติ ตเทกฺขุโง อวิชฺชาถโว ชียติ เขตฺถ-
เตเต ชาลวา ชียนฺติ อนาคามิมคฺเคน อนวเสโส กามาถโว ชียติ
ตเทกฺขุโง ภวาถโว ชียติ ตเทกฺขุโง อวิชฺชาถโว ชียติ เขตฺถ-
เตเต ชาลวา ชียนฺติ อรหตฺตมคฺเคน อนวเสโส ภวาถโว ชียติ
อนวเสโส อวิชฺชาถโว ชียติ เขตฺถเตเต ชาลวา ชียนฺติ ฯ

[๒๓๓] อพฺยาปาทวเสน ฯ เป ฯ ชาโลกสณฺณวเสน อภิภู-
เขปวเสน ฐมฺมวคฺคตฺถวเสน ฌาณวเสน ปามุชฺสวเสน
ปจฺจมชฺชวเสน ทฺถิชฺชวเสน ตตฺถิชฺชวเสน จตฺต-
กชฺชวเสน อากาสานญฺจายตนสํมาปตฺติวเสน วิญฺญาณญ-
จายตนสํมาปตฺติวเสน อากิญฺจญฺจายตนสํมาปตฺติวเสน เนว-
สณฺณวเสน วิญฺญาณญฺจายตนสํมาปตฺติวเสน ปจฺจวักกตฺถวเสน ชาไปก-

๑ ชานนฺตฺริย สํมาธิสมนฺติ วา ปาโง ทิสฺสํติ

สัตตวเสน เทสสสวเสน วาโยกสัตตวเสน นัตถสสัตตวเสน
 ปัตถสสัตตวเสน โถหิตกสัตตวเสน โอทาทกสัตตวเสน อากา-
 สกสัตตวเสน วิญญาณกสัตตวเสน พุทธานุตตัตตวเสน ฆมมา-
 นุตตัตตวเสน สัมมานุตตัตตวเสน ตัณหานุตตัตตวเสน จาขานุตตัตต-
 วเสน เทวตานุตตัตตวเสน อานาปานุตตัตตวเสน มรณุตตัตต-
 วเสน กายคตัตตวเสน อูปตมานุตตัตตวเสน อุกกขมาคตสญ-
 ญาวเสน วินัตถกสญญาวเสน วิปพุกสญญาวเสน วิจฉิท-
 ทกสญญาวเสน จิกขายิตกสญญาวเสน จิกขิตุกตสญญาวเสน
 หตวิกขิตุกตสญญาวเสน โถหิตกสญญาวเสน ปุพพกสญญา-
 วเสน อฏฐิกสญญาวเสน ทังฆิ อตฺถัสสวเสน ทังฆิ ปตฺถัสส-
 วเสน วสฺสํ อตฺถัสสวเสน วสฺสํ ปตฺถัสสวเสน สัพพกายปฏิ-
 สฺสเวทํ อตฺถัสสวเสน สัพพกายปฏิสฺสเวทํ ปตฺถัสสวเสน ปตฺถสุม-
 ภยํ กายตฺถาวํ อตฺถัสสวเสน ปตฺถสุมภยํ กายตฺถาวํ ปตฺถัส-
 สวเสน ปัตติปฏิสฺสเวทํ อตฺถัสสวเสน ปัตติปฏิสฺสเวทํ ปตฺถัส-
 สวเสน สุตฺตปฏิสฺสเวทํ อตฺถัสสวเสน สุตฺตปฏิสฺสเวทํ ปตฺถัส-
 สวเสน จิตฺตต-
 ฐาวปฏิสฺสเวทํ อตฺถัสสวเสน จิตฺตต-
 ฐาวปฏิสฺสเวทํ ปตฺถัส-
 สวเสน ปตฺถสุมภยํ จิตฺตต-
 ฐาว อตฺถัสสวเสน ปตฺถสุมภยํ จิตฺตต-
 ฐาว ปต-
 ฐัสสวเสน จิตฺตปฏิสฺสเวทํ อตฺถัสสวเสน จิตฺตปฏิสฺสเวทํ ปตฺถ-
 ฐัสสวเสน อภิปปโมทยํ จิตฺตํ อตฺถัสสวเสน อภิปปโมทยํ จิตฺตํ
 ปตฺถัสสวเสน สสมาทํ จิตฺตํ ฯ เป ฯ วิโมจยํ จิตฺตํ อนิจฺจานุ-

ปฐพี วิราคานุปฐพี นิโรธานุปฐพี ปฏินิสสัคคานุปฐพี อส-
 ติวเสน ปฏินิสสัคคานุปฐพี ปฐสวเสน จิตฺตสเสกฺกคฺคา
 อวิกฺเขโป สมาริ คตฺส สมาริสฺส วเสน อุปฺปชฺชติ ฌาณํ
 เทน ฌาเณน อาสวํ ชียนฺติ อิติ ปจฺมํ สมโถ ปจฺจ ฌาณํ
 เทน ฌาเณน อาสวํ ชโย โหติ เทน อจฺจุติ อวิกฺเขปปริ-
 สุตฺตคฺคา อาสวสํมุจฺเจเต ปณฺณวา อานนฺตริกสํมาริสฺสํ ฌาณํ ฯ

[๒๓๕] อาสวํ อติ กตเม เต อาสวํ กามาตฺโว ภวตฺโว
 ทิฏฐาตฺโว อวิชฺชาตฺโว ฯ

กตฺเถเต อาสวํ ชียนฺติ ฯ โสตาปคฺคิมฺกุเคน อนวเตโส ทิฏ-
 ฐาตฺโว ชียติ อปายคฺมนํโย กามาตฺโว ชียติ อปายคฺมนํโย
 ภวตฺโว ชียติ อปายคฺมนํโย อวิชฺชาตฺโว ชียติ เขตฺถเต
 อาสวํ ชียนฺติ ฯ

สํกทาคามิมฺกุเคน โยพาริโก กามาตฺโว ชียติ ตเทกฺกฺโข
 ภวตฺโว ชียติ ตเทกฺกฺโข อวิชฺชาตฺโว ชียติ เขตฺถเต อาสวํ
 ชียนฺติ ฯ

อนาคามิมฺกุเคน อนวเตโส กามาตฺโว ชียติ ตเทกฺกฺโข ภ-
 วตฺโว ชียติ ตเทกฺกฺโข อวิชฺชาตฺโว ชียติ เขตฺถเต อาส-
 วํ ชียนฺติ ฯ

อรหคฺคตฺมุเคน อนวเตโส ภวตฺโว ชียติ อนวเตโส อวิช-
 ชาตฺโว ชียติ เขตฺถเต อาสวํ ชียนฺติ ตํ ฌาตฺวเจเน ฌา-

อากาสานัญจายตนสมาปตฺติ ชรณวิหาโร ๑ เป ๑ เหนอสมุทธานา-
สมุทธานัญจายตนสมาปตฺติ ชรณวิหาโร ๑

ชรณวิหาโรติ เกณฑุเกณ ชรณวิหาโร ๑ ปจฺจชฺชฌาเนน นี-
วรเณ หรตฺติ ชรณวิหาโร ทุคฺคชฺชฌาเนน วิตฏฺฐกวจิเณ หรตฺติ
ชรณวิหาโร ตคฺคชฺชฌาเนน ปิตฺติ หรตฺติ ชรณวิหาโร จตุคฺค-
ชฺชฌาเนน สฺสชฺชฌาเนน หรตฺติ ชรณวิหาโร อากาสานัญจายตนส-
มาปตฺติยา รูปสณฺฑํ ปญฺชสณฺฑํ นานคฺตสณฺฑํ หรตฺติ ชรณวิหา-
โร วิญฺญาณานัญจายตนสมาปตฺติยา อากาสานัญจายตนสณฺฑํ ห-
รตฺติ ชรณวิหาโร อากิญจณฺณายตนสมาปตฺติยา วิญฺญาณาน-
ญจายตนสณฺฑํ หรตฺติ ชรณวิหาโร เหนอสมุทธานสณฺฑานัญจายตนสมา-
ปตฺติยา อากิญจณฺณายตนสณฺฑํ หรตฺติ ชรณวิหาโร อหํ ชร-
ณวิหาโร ทํ ฌาตวฺเจน ฌาณํ ปชานนฺทวฺเจน ปญฺญา เตน
อุจฺจุจติ ทสฺสณฺหาริปเคยฺยํ สมนฺโต จ วิหารารคโม ปณฺธิตาริมุคฺค-
ตฺตา ปญฺญา ชรณวิหาเร ฌาณํ ๑

[๒๓๗] กถํ ทูวฺหิ พถหิ สมนฺนาคคคฺคตา ตโย จ สํชารานํ
ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิยา โสฬสฺหิ ฌาณจริยาหิ นวหิ สมาริจริยาหิ วสฺส-
ภาวคฺคาปญฺญา นีโรธสฺมาปตฺติยา ฌาณํ ๑

ทูวฺหิ พถหิตฺติ เทว พถานิ สมนกฺกตํ วิปสฺสํนาฬํ ๑

[๒๓๘] กถมนํ สมนกฺกตํ เนกขมฺมวเสณ จิตฺตสฺสํกคฺคคฺคา

นิโรธานุปลัตถนา วิปลัตถนาพถิ ปฏินิสสัคคานุปปลัตถนา วิปลัตถนาพถิ
 รูปะ อนิจฺจานุปลัตถนา วิปลัตถนาพถิ ๑ เป ๑ รูปะ ปฏินิสสัคคานุ-
 ปลัตถนา วิปลัตถนาพถิ เวทนาย ๑ เป ๑ สมนุญาย สํชาเรสุ
 วิญญาณะ จกฺขุสฺสํ ๑ เป ๑ สรรามรณะ อนิจฺจานุปลัตถนา วิปล-
 ตถนาพถิ ๑ เป ๑ สรรามรณะ ปฏินิสสัคคานุปปลัตถนา วิปลัตถนาพถิ ๑

[๒๒๑] วิปลัตถนาพถินุติ เกณตุเกณ วิปลัตถนาพถิ ๑ อนิจฺจานุ-
 ปลัตถนายนํ นิจฺจสฺสญฺญาย น กมฺปคํติ วิปลัตถนาพถิ ทกฺขณานุปล-
 ตถนายนํ สฺสสฺสญฺญาย น กมฺปคํติ วิปลัตถนาพถิ อนตฺตานุปลัตถนายนํ
 อตฺตสฺสญฺญาย น กมฺปคํติ วิปลัตถนาพถิ นินฺพิทธานุปลัตถนายนํ นนุ-
 ทิยา น กมฺปคํติ วิปลัตถนาพถิ วิราคานุปลัตถนายนํ ราเก น
 กมฺปคํติ วิปลัตถนาพถิ นิโรธานุปลัตถนายนํ สมฺมุทเย น กมฺปคํติ
 วิปลัตถนาพถิ ปฏินิสสัคคานุปปลัตถนายนํ อากาเน น กมฺปคํติ วิ-
 ปลัตถนาพถิ อวิชฺชายนํ ๑ อวิชฺชาสํหคคกิเลเส ๑ ชนฺธะ ๑ น
 กมฺปคํติ น จตฺติ น เวรคํติ วิปลัตถนาพถิ อิทํ วิปลัตถนาพถิ ๑

[๒๒๒] ทโย ๑ สํชารานํ ปฏิปปลตฺตทฺธิยาติ กตเมสํ ทินฺ-
 ญนฺนํ สํชารานํ ปฏิปปลตฺตทฺธิยา ๑ ทฺธิยชฺฌณํ สํมาปนฺนสฺส วิ-
 ตกฺกกิจฺจาวา วจฺสํชาวา ปฏิปปลตฺตทฺธา โหนฺติ จกฺขุชฺฌณํ
 สํมาปนฺนสฺส อสฺสํ
 สมนุญายเวทียคินโรธํ สํมาปนฺนสฺส สมนุญ ๑ เวทนา ๑ จิตฺตส-
 ชาวา ปฏิปปลตฺตทฺธา โหนฺติ อิมํ ทินฺญนฺนํ สํชารานํ ปฏิป-

๓๔๖ สุกตุนตบฏีเก ชุททุกนิกายสุต ปฏิสัมภิตามคฺโค [๒๒๓

ปสฺสทฺธิยา ฯ

[๒๒๓] โสฬสฺหิ ฌาณจริยาหํติ กตมาหิ โสฬสฺหิ ฌาณ-
จริยาหิ ฯ อนิจฺจาณุปสฺสํหา ฌาณจริยา ทุกฺขานุปสฺสํหา ฌาณ-
จริยา อนตฺตานุสฺสํหา ฌาณจริยา นิพฺพิทานุปสฺสํหา ฌาณ-
จริยา วิราคานุสฺสํหา ฌาณจริยา นิโรธานุสฺสํหา ฌาณ-
จริยา ปฏินิสฺสํสกฺขานุสฺสํหา ฌาณจริยา วิมฺมูลานุสฺสํหา
ฌาณจริยา โสตาปคฺคติมคฺโค ฌาณจริยา โสตาปคฺคิผลสฺมา-
ปคฺคิ ฌาณจริยา สกฺทาคามิมคฺโค ฌาณจริยา สกฺทาคามิ-
ผลสฺมาปคฺคิ ฌาณจริยา อนาคามิมคฺโค ฌาณจริยา อนาคา-
มิผลสฺมาปคฺคิ ฌาณจริยา อรหฺตุมคฺโค ฌาณจริยา อรหฺตฺ-
คผลสฺมาปคฺคิ ฌาณจริยา อิมานิ โสฬสฺหิ ฌาณจริยาหิ ฯ

[๒๒๔] นวหิ สํมาธิจริยาหํติ กตมาหิ นวหิ สํมาธิจริยาหิ ฯ
ปจฺจมชฺชฌานํ สํมาธิจริยา ทฺตยชฺชฌานํ สํมาธิจริยา ตตฺถยชฺชฌานํ
สํมาธิจริยา จกฺคตฺถชฺชฌานํ สํมาธิจริยา อากาธํญฺจายคฺคณสํมา-
ปคฺคิ วิญฺญานญฺจายคฺคณสํมาปคฺคิ อากิณฺณญฺจายคฺคณสํมาปคฺคิ
เนวสฺสญฺจานาธฺตญฺจายคฺคณสํมาปคฺคิ สํมาธิจริยา ปจฺจมชฺชฌานํ ปฏฺิ-
ธากฺคตฺถาย วิตกฺโก จ วิจาโร จ ปิฏฺิ จ สํชฺชฌ จิตฺเตกคฺคตฺถา
จ ฯ เป ฯ เนวสฺสญฺจานาธฺตญฺจายคฺคณสํมาปคฺคิ ปฏฺิธากฺคตฺถาย วิตกฺ-
โก จ วิจาโร จ ปิฏฺิ จ สํชฺชฌ จิตฺเตกคฺคตฺถา จ อิมานิ
นวหิ สํมาธิจริยาหิ ฯ

[๒๒๕] วตฺถิ ปรญฺจ วตฺถิโย อวชฺชนาฬิ สฺมาปชฺชนาฬิ อธิฏฺฐาฬิ วุฏฺฐาฬิ ปจฺจเวกฺขณาฬิ ๑ ปชฺมชฺฅณานิ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ อวชฺชติ อวชฺชณาย ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ อวชฺชนาฬิ ปชฺมชฺฅณานิ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ สฺมาปชฺชติ สฺมาปชฺชณาย ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ สฺมาปชฺชนาฬิ ปชฺมชฺฅณานิ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ อธิฏฺฐาติ อธิฏฺฐาเน ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ อธิฏฺฐาฬิ ปชฺมชฺฅณานิ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ วุฏฺฐาติ วุฏฺฐาเน ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ วุฏฺฐาฬิ ปชฺมชฺฅณานิ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ ปจฺจเวกฺขติ ปจฺจเวกฺขณาย ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ ปจฺจเวกฺขณาฬิ ทฺติยชฺฅณานิ ๑ เป ๑ เวนสฺสณฺณานาสฺสณฺณายตฺถสฺมาปฺตฺติ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ อวชฺชติ อวชฺชณาย ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ อวชฺชนาฬิ เวนสฺสณฺณานาสฺสณฺณายตฺถสฺมาปฺตฺติ ยตฺถ ธิจฺฉณํ ยทิจฺฉณํ ยาวตฺธิจฺฉณํ สฺมาปชฺชติ ๑ เป ๑ อธิฏฺฐาติ วุฏฺฐาติ ปจฺจเวกฺขติ ปจฺจเวกฺขณาย ทนฺธายิตฺตํ นตฺถิ ปจฺจเวกฺขณาฬิ อีมา ปรญฺจ วตฺถิโย ทํ ฅาตฺตฺตฺเต ฅาณํ ปชานฺนฺตฺเต ปรญฺจ เตนฺ วุจฺจติ ทฺวํหิ พเลหิ สมนฺนาคตฺตฺตา ตโย จ สํวารานิ ปฏฺฐิปปสฺสํทฺธิยา โสฬสฺหิ ฅาณจฺริยาหิ นวหิ สฺมาจฺริยาหิ วตฺถํวตฺตาปรญฺจ นโรธสฺมาปฺตฺติยา ฅาณํ ๑

สํ ๑ ยทิจฺฉณํ ๒ ยทิจฺฉณนฺติ วา ยทิจฺฉณนฺติ วา ปาโส

ឥតុត្តន្តបិដកេ ឧបាសម្ពាយស្ត ប្រធានមហាបាលិកា

[666]

[๒๒๖] กถิ สัมปชานสูตร ปวตฺตปริยาทानะ ปณฺณว ปรีนิพฺพ
 พานะ นวณํ ๑ อธิ สัมปชานโน เนกขมฺเมเน กามจุณฺนทฺธํ ปวตฺตํ
 ปริยาทียติ อပ္พยาปาทะเน พฺยาปาทธฺธํ ปวตฺตํ ปริยาทียติ อา
 โลกธฺณวณาย ถันนิกุทฺธํ ปวตฺตํ ปริยาทียติ อวิกฺกเขเปเน อฏฺ
 ฐจุจฺจธฺธํ ปวตฺตํ ปริยาทียติ ชมฺมวตฺตภาเนเน วิจิกิจุณฺนํ ๑ เป ๑
 นวณเนเน อวิชฺชาย ปามชฺชเสน อตฺติยา ปจฺฉมชฺชวณเนเน นีว
 ณณํ ปวตฺตํ ปริยาทียติ ๑ เป ๑ อตฺตทตฺตมกฺเคเน สัพพกิเลสํ
 ปวตฺตํ ปริยาทียติ อถ วา ปน สัมปชานธฺธํ อปฺปาทิเลสํ
 นิพฺพพานธฺตาเย นิพฺพายนธฺธํ อิทฺถเจว จกฺขุปวตฺตํ ปริยาทียติ
 อณฺณวณฺจ จกฺขุปวตฺตํ น อปฺปชฺชติ อิทฺถเจว โสธปวตฺตํ
 ๑ เป ๑ ชานปวตฺตํ สีวหาปวตฺตํ กายปวตฺตํ มโนปวตฺตํ
 ปริยาทียติ อณฺณวณฺจ มโนปวตฺตํ น อปฺปชฺชติ อิทํ สัมป
 ชานธฺธํ ปวตฺตปริยาทानะ ปณฺณว ปรีนิพฺพพานะ นวณํ ทํ นว
 ตฺถเสน นวณํ ปชานนฺนฺจเน ปณฺณว เทเน อจฺจุจติ สัมปชาน
 ธฺธํ ปวตฺตปริยาทानะ ปณฺณว ปรีนิพฺพพานะ นวณํ ๑

[២២៧] កតំ ស័ព្ទបុរាណំ សំមាសមុទេពេ វិវិទេ ។ ចន្ទ-
បរិវាសនក្កាបណ្ណា សំស្ក្រឹតេ ឈានំ ។

ศัพพชมนุमानนติ ปญจกุชฺชนธา ทวารทถายคณานิ อฏฐารส

[๒๓๓] . ถกั ปุณฺณานคฺคเตชปริยาทาเน ปญฺญา สํตฺถะญฺเจ
ฌาณั ๑

ปุณฺธิ ราโค ปุณฺ ทิสโส ปุณฺ โมโห ปุณฺ โกโร
อุปฺนาคโ มกุฏ ปฺพาโส อิตฺถา มจฺฉริยํ มายา สํเซยฺยํ ฌมฺโภ
สํมมฺโภ มาโน อติมาโน มโต ปมาโท สํพฺเพ กิเลสา สํพฺ
เพ ทฺวารจริตา สํพฺเพ อภิสํขารว สํพฺเพ ภวคามิกมฺมา ปุณฺ ๑

[๒๓๔] นานคฺคเตกคฺคตฺตุนฺติ กามจฺฉนฺโท นานคฺคํ เนกขมฺมํ
เอกคฺคํ พฺยาปาทนํ นานคฺคํ อพฺยาปาทนํ เอกคฺคํ ถีนมิตฺตํ
นานคฺคํ อโลกสํญฺญา เอกคฺคํ อทฺถจฺจุํ นานคฺคํ อวิภูเช
สํ เอกคฺคํ วิจิกิฉฺฉา นานคฺคํ ฌมฺมวตฺถุณํ เอกคฺคํ อวิชฺ
ชา นานคฺคํ ฌาณํ เอกคฺคํ อรติ นานคฺคํ ปามุชฺสํ เอกคฺคํ
นํวรณา นานคฺคํ ปจฺจมฺมชฺฌานํ เอกคฺคํ ๑ เป ๑ สํพฺเพ กิเลสา
นานคฺคํ อรหคฺคตฺตมคฺคโค เอกคฺคํ ๑

[๒๓๕] เทโชติ ปญฺจ เตชา จรณเตโช คฺคณเตโช ปญ
ญาเตโช ปุณฺณเตโช ฌมฺมเตโช จรณเตเสน เตชิตคฺคตา ทฺถสํตฺถ
เตชํ ปริยาทียติ คฺคณเตเสน เตชิตคฺคตา อคฺคณเตชํ ปริยาทียติ
ปญฺญาเตเสน เตชิตคฺคตา ทฺถปญฺญาเตชํ ปริยาทียติ ปุณฺณเตเสน
เตชิตคฺคตา อปุณฺณเตชํ ปริยาทียติ ฌมฺมเตเสน เตชิตคฺคตา อฌ
มเตชํ ปริยาทียติ ๑

[๒๓๖] สํตฺถะโชติ กามจฺฉนฺโท อสํตฺถะโช เนกขมฺมํ สํตฺ

៣៥២ ពុទ្ធកល្ម័យក្រិក ឧបាសមាសព្រះ បរិវាសន្តិកាមគ្គិក [២៣៧]

เถ โห พุยาปาโท ธตฺตเถโห ธพฺยาปาโท ธตฺตเถโห ถิ่นนิทฺธํ
 ธตฺตเถโห ธาโลกธมฺมธมา ธตฺตเถโห ธทฺตธจํ ธตฺตเถโห ธวิภู-
 เชโป ธตฺตเถโห วิจิทิจฺจุฉา ธตฺตเถโห ธมฺมฉวตฺตณฺหา ธตฺตเถโห
 ธวิขฺชา ธตฺตเถโห ฌาณํ ธตฺตเถโห ธรติ ธตฺตเถโห ปาโมชฺชํ
 ธตฺตเถโห นีวรณา ธตฺตเถโห ปจฺจสมชฺฌณํ ธตฺตเถโห ๑ เป
 ธพุทฺธิเกตฺตา ธตฺตเถโห ธรหคฺคตมคฺโค ธตฺตเถโห ทํ ฌาตฺตเจเน
 ฌาณํ ปชานนฺนุเจเน ปณฺณวา เทน ธุจฺจุติ ปุณฺณานคฺคตเตชป-
 ริยาทาเน ปณฺณวา ธตฺตเถนฺนุเจ ฌาณํ ๑

[๒๓๗] กถา อตฺตถึณฺทตฺตปหิตตฺตปคฺคหฺนุเส ปณฺณว วิริยา-
 รมฺเภ ฌาณํ ฯ อญฺปฺปนฺนาณํ ปาปกาณํ อกฺขณํ ฐมฺมาณํ อญฺป-
 ปาทาย อตฺตถึณฺทตฺตปหิตตฺตปคฺคหฺนุเส ปณฺณว วิริยารมฺเภ ฌาณํ
 อญฺปฺปนฺนาณํ ปาปกาณํ อกฺขณํ ฐมฺมาณํ ปหานาย อตฺตถึณฺทต-
 ปหิตตฺตปคฺคหฺนุเส ปณฺณว วิริยารมฺเภ ฌาณํ อญฺปฺปนฺนาณํ
 กฺขณํ ฐมฺมาณํ อญฺปาทาย อตฺตถึณฺทตฺตปหิตตฺตปคฺคหฺนุเส ปณฺณว
 วิริยารมฺเภ ฌาณํ อญฺปฺปนฺนาณํ กฺขณํ ฐมฺมาณํ จิตฺตยา อตฺม-
 โมธาย ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปฺล
 ตปหิตตฺตปคฺคหฺนุเส ปณฺณว วิริยารมฺเภ ฌาณํ ฯ

๓ สักกฬายามไปตถกณฺสํ สัพพตฺถ ปายโต อสฺสณฺณํตฺตา . ปหิ-
ตฺตฺตา ปคฺคทฺทญฺเจติมี ปาสา ทิสฺสณฺติ

[๒๓๘] อรูปปฺนฺตํ กามจุณฺทตฺตํ อรูปปาทาย อตฺถตฺถํ
 ตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ อรูปปฺนฺตํ
 กามจุณฺทตฺตํ ปหานาย อตฺถตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว
 วิริยารมฺเบ ฌานํ อรูปปฺนฺตํ เภกฺขมฺมตฺตํ อรูปปาทาย อตฺถ-
 ตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ อรูปป-
 นฺตํ เภกฺขมฺมตฺตํ จิตฺติยา อตฺมโมถาย ภฺยฺโยภาวาย ฯ เป ฯ ปา-
 วิปฺริยา อตฺถตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ
 ฯ เป ฯ อรูปปฺนฺตํ สํพุทฺธิเตตฺถํ อรูปปาทาย อตฺถตฺถํตปฺหิต-
 ตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ อรูปปฺนฺตํ สํพุทฺธิเต-
 ตฺถํ ปหานาย อตฺถตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ
 ฌานํ ฯ เป ฯ อรูปปฺนฺตํ อรหฺตฺตมคฺคตฺตํ อรูปปาทาย อตฺถตฺถ-
 นตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ อรูปปฺนฺตํ
 อรหฺตฺตมคฺคตฺตํ จิตฺติยา อตฺมโมถาย ภฺยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ภาว-
 หาย ปาวิปฺริยา อตฺถตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ
 ฌานํ ตํ ฌาตฺตฺเตน ฌานํ ปชานนฺตฺเตน ปณฺณว เตน อจฺ-
 จติ อตฺถตฺถํตปฺหิตตฺตํปคฺคหฺนฺเต ปณฺณว วิริยารมฺเบ ฌานํ ฯ

[๒๓๙] กถิ นานาธมฺมปฺปกาสนฺตาปณฺณว อจฺจุตฺตํทตฺตํเน
 ฌานํ ฯ นานาธมฺมาติ ปณฺณจกฺขนฺธา ทฺวาทสยฺกตฺตานํ อฏฺฐจฺ-
 วรํ ธาตุโย กุสฺลา ธมฺมา อกุสฺลา ธมฺมา อพฺยากตา ธมฺมา

ເອກຊັງຄູທາຕີ ທຸວາທສິ ອາກາເກ ສັພເພ ຮມຸມາ ເອກຊັງ-
ຄູທາ ຕຸກຊເນ ອນຕຸຕຸຊເນ ສັຈຸຊເນ ປຼືເວຣຸຊເນ ອືກຊາ-
ນນຸຊເນ ປຼືຊານນຸຊເນ ຮມຸມຸຊເນ ອາຕຸຊເນ ພາຕຸຊເນ ສັຈຸ-
ຄິຣືຍຸຊເນ ຜຸສນຸຊເນ ອືກສັມຍຸຊເນ ອີເມ ທຸວາທສິ ອາກາເກ
ສັພເພ ຮມຸມາ ເອກຊັງຄູທາ ॥

ນານຕຸເຕກຕຸຕຸນຕີ ກາມຈຸຊນຸໂທ ນານຕຸຕິ ເນຄຸຊມຸນີ ເອກຕຸຕິ
॥ ເປ ॥ ສັພຸພິເຕສາ ນານຕຸຕິ ອຣທຸຕຸມຄຸໂຕ ເອກຕຸຕິ ॥

ປຼືເວເຣຕີ ທຸກຊສັຈຸ ປຼືພຸພາປຼືເວຣິ ປຼືວິຊຸເຕຕີ ສັມຸທຍ-
ສັຈຸ ປຼືຊານປຼືເວຣິ ປຼືວິຊຸເຕຕີ ນິໂຣຣສັຈຸ ສັຈຸຄິຣືຍາປຼືເວຣິ ປຼື-
ວິຊຸເຕຕີ ມຄຸສັຈຸ ກາວພາປຼືເວຣິ ປຼືວິຊຸເຕຕີ ॥

ທຸສັນວິສັທຸຕິ ໄສຕາປຕຸຕິມຄຸຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸເຕຕິ ໄສ-
ຕາປຕຸຕິຜລຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸຕິ ສັກທາກາມິມຄຸຄຸຊເນ ທຸສັນ
ວິສັທຸເຕຕິ ສັກທາກາມິຜລຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸຕິ ອນາກາມິມຄຸຄຸ-
ຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸເຕຕິ ອນາກາມິຜລຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸຕິ ອ-
ຣທຸຕຸມຄຸຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິສັທຸເຕຕິ ອຣທຸຕຸຜລຄຸຊເນ ທຸສັນ ວິ-
ສັທຸຕິ ຕິ ພາຕຸຊເນ ພາຕິ ປຼືຊານນຸຊເນ ປຼືພຸພາ ຕາມ ວຸຈຸ-
ຈຕິ ສັພຸຮມຸມານີ ເອກຊັງຄູທານານຕຸເຕກຕຸຕຸປຼືເວເຣ ປຼືພຸພາ ທຸສັ-
ນວິສັທຸຕິພາຕິ ॥

[๒๔๓] กถา วิทิตะตຸຕາ ປຼືພຸພາ ພຸຕິພາຕິ ॥ ຮຸນີ ອຸນິຈຸ-

គំ ឆាកឡងេន ឆាន់ ឋានអឡងេន ឋឡងា ពេន ទុស្តតិ
ចតិឋកុតា ឋឡងា សឡងាវិវឡងេ ឆាន់ ។

[illegible]

[๒๔๘] กถา อธิษฐานเน ปญญา จิตฺตวิเวกฺขฺเห ญาณํ ฯ กาม
มจฺจนํ ปชฺชนฺโต เนกขมฺมวเสน จิตฺตํ อธิษฺฐาตีติ อธิษฺฐาเน
ปญญา จิตฺตวิเวกฺขฺเห ญาณํ พฺยาปาทํ ปชฺชนฺโต อพฺยาปาทว
เสน จิตฺตํ อธิษฺฐาตีติ อธิษฺฐาเน ปญญา จิตฺตวิเวกฺขฺเห ญาณํ
ถีนมฺิทํ ปชฺชนฺโต อโถกสฺสณฺณวเสน จิตฺตํ อธิษฺฐาตีติ อธิษฺฐา-

[๒๕๓] กถํ กายมมํ จิตฺตมมํ เอกวคฺคณตา ตฺวสฺสณฺณญจ
 ตฺวสฺสณฺณญจ อธิฏฺฐาณวเสน อธิฏฺฐณฺเฏเส ปณฺณวา อิทฺธิวิเช ฌาณํ ๑
 อธิ ภิภูชฺช ฌนุสฺสมาธิปฺธานสํขารสํมุนฺหาตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ^๑
 วิริยสฺมาธิ ๑ เป ๑ จิตฺตสฺมาธิ ๑ เป ๑ อิมํสํสมาธิปฺธานสํขาร-
 สํมุนฺหาตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ โส อิมํสฺ จตุสฺ อิทฺธิปาเทสฺ
 จิตฺตํ ปริภาเวติ ปริทเมติ มุทํ กโรติ กมฺมณฺยํ โส อิมํสฺ
 จตุสฺ อิทฺธิปาเทสฺ จิตฺตํ ปริภาเวตฺวา^๒ ปริทเมตฺวา มุทํ กริตฺวา
 กมฺมณฺยํ กายมมํ จิตฺเต สโมทหติ จิตฺตมมํ กายเ สโมทหติ^๓
 กายวเสน จิตฺตํ ปริณามेติ จิตฺตวเสน กายํ ปริณามेติ กาย-
 วเสน จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ จิตฺตวเสน กายํ อธิฏฺฐาติ กายวเสน
 จิตฺตํ ปริณามेतฺวา จิตฺตวเสน กายํ ปริณามेतฺวา กายวเสน
 จิตฺตํ อธิฏฺฐหิตฺวา จิตฺตวเสน กายํ อธิฏฺฐหิตฺวา ตฺวสฺสณฺณญจ
 ตฺวสฺสณฺณญจ กายเ โอภกฺกมิตฺวา วิหริติ โส ตถา ภาวิตฺเตน
 จิตฺเตน ปริสฺสทฺเธน ปริโยทาทฺเตน อิทฺธิวิธวณาย จิตฺตํ อภินฺทริติ
 อภินฺนุมาเมติ โส อเนกวิหิตํ อิทฺธิวิธํ ปจฺจุญฺโภติ เอโกมฺ
 หุตฺวา พหุธา โหติ พหุธามิ หุตฺวา เอโก โหติ อากาโร
 ติโรภาวํ ติโรกฺกฺขํ ติโรปาการํ ติโรปพฺพตํ อตฺตชฺชมาโน
 กจฺจติ เสยฺยถามิ อากาเส ปสฺสวียามิ อุมฺมชฺชณฺณมฺมชฺชํ กโรติ
 เสยฺยถามิ อุกเก อุกเกมิ อภิชฺชมาเน กจฺจติ เสยฺยถามิ ป-

๑ กตฺถจฺจิ ปริภาเวติ ๒ ภาเวตฺวา ๓ สํวาทหตฺติมิ ปาโส

១២៤ ពុទ្ធកថាបិដកេ ឧបាសមនិកាយត្ថ បរិច្ឆេទនិកាយត្ថ ២៥៥

จัวยมฺ อากาเสมฺ ปถตฺตเกน จงฺกมฺติ เตยฺยถาปมฺ ปกฺขํ สกฺกฺโณ
 อิมมฺ จนฺทิมสฺสริเย เขวํหิทฺธิเก เขวํหานุภาเว ปาณินา ปริม-
 สฺติ ปริมชฺฐติ ยาว พุทฺธมฺโถกาปมฺ กายเนน วสํ วตฺเตติ ทํ
 ฌาตฺตฺเชน ฌาณํ ปชานนฺตฺเชน ปญฺญา เตน อุกฺกจฺติ กา-
 ยมฺมมฺ จิตฺตมฺมมฺ เอกวตฺตถานตา สฺสชฺสณฺณญจ ฌหุสฺสณฺณญจ อธิชฺ-
 จานฺนวเสน อิชณนฺตฺเชน ปญฺญา อิทฺธิวฺริเ ฌาณํ ฯ

[๒๕๔] กถา วิตถกถาปิฎกาวธเน นานตฺเตกตฺตตฺถกถานิมีตฺตานํ
 ปริโยคาหเน ปญญา ไสฺยตฺราตฺตวิสฺสุตฺติภาณํ ฯ อธิ ภิกฺขุ ฉนฺท-
 สฺมาธิ วิริยสฺมาธิ จิตฺตสฺมาธิ อิมํสํสํมาธิปฺธานสํขารสฺมนุ-
 ภาตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ไสฺย อิมํสํ จุตฺตํ อิทฺธิปาทํ จิตฺตํ
 ปริภาเวติ ปริทเมติ มุทํ กโรติ กมฺมณียํ ไสฺย อิมํสํ จุตฺตํ
 อิทฺธิปาทํ จิตฺตํ ปริภาเวตฺวา ปริทเมตฺวา มุทํ กริตฺวา กมฺม-
 นียํ ทฺวเรยํ สํทฺधानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ สันติเกมยํ สํท-
 धानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ โสพาวิกานนํ สํทฺधानํ สํทฺท-
 กถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ สุตฺตมกานนํ สํทฺधानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ
 กโรติ สันนุหสฺสณฺหานนํ สํทฺधानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ ปฺรตฺต-
 ติมาย ทิสาย สํทฺधानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ ปจฺฉิมา-
 ย ทิสาย สํทฺधानํ สํทฺทกถานิมีตฺตํ มนสิ กโรติ อุตฺตราย ทิสาย สํท-

๓. สี่ สัพพตฺถ สคฺคตานุติ ปาโจ

ทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ ทกฺขิณาย ทิสาย สํกฺกทานํ สํก-
 กฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ ปฺรคฺคิณายมี อนุทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ
 มนสิ กโรติ ปจฺจิมายมี อนุทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ
 กโรติ อุตฺตรายมี อนุทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ
 ทกฺขิณายมี อนุทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ เหฏฺฐิ-
 จิมายมี ทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ อฺปฺริมายมี
 ทิสาย สํกฺกทานํ สํกฺกมิมิตฺตํ มนสิ กโรติ โส ตถา ภาวิตฺเตน
 จิตฺเตน ปริสํกฺกเรน ปริโยทาทฺเตน โสตฺธาตฺตฺวา วิสํกฺกวิญญานาย จิตฺตํ
 อภินิหฺรติ อภินินฺนาเมติ โส ทิพฺพาย โสตฺธาตฺตฺวา วิสํกฺกธา-
 ย อตฺติกฺกนฺตมานุสํกฺกธา ย อฺโภ สํกฺกเท สํกฺกธาติ ทิพฺเพ ๑ มานุเส ๑
 เย ทูเร สํกฺกเท ๑ ตํ ฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ปชานนฺตฺวเณ
 ปญฺญา เทน วุจฺจติ วิตฺตกฺกวิปฺสววเณ นานคฺเตกคฺคตฺตํกฺกมิมิตฺ-
 ตานํ ปริโยคาทฺเตน ปญฺญา โสตฺธาตฺตฺวา วิสํกฺกวิญญานํ ๑

[๒๕๕] กถํ คิณฺณํ จิตฺตานํ วิปฺสวคฺคตา-อินฺทฺริยานํ ปสา-
 ทวเณ นานคฺเตกคฺคตฺตวิญญานจฺริยาปริโยคาทฺเตน ปญฺญา เจโต-
 ปริยฌาณํ ๑ อิทฺธ ภิက္ขุ ฌนฺตสํมาธิปชานสํขารสํมฺมฺนาคคํ อิทฺธิ-
 ปาทํ ภาวติ วิริยสํมาธิ ๑ เป ๑ จิตฺตสํมาธิ ๑ เป ๑ อิมํสํ-
 สํมาธิปชานสํขารสํมฺมฺนาคคํ อิทฺธิปาทํ ภาวติ โส อิมํสํ จิตฺตํ
 อิทฺธิปาทํ จิตฺตํ ปริภาวติ ปริทเมติ มุทํ กโรติ กมฺมณฺนิย

ปณฺณา เจโตปริยญาณํ ฯ

[๕๕๖] กถา ปุจฉาวิสัชนา ธรรมชาต นามเตตเตตถกถกมณิ-
 ฆาตวเสน ปริยวาทเน ปญญา ปุพฺเพนิวาสานุสสติญาณ ๑ อธิ

เตน สมนุสาคตา อริยานํ ออุปวาทกํ มิจฺจุตฺถิฏฺฐิกา มิจฺจุตฺถิฏฺฐิ-
กมุสฺมาทานา เต กายธฺมํ เกทา ปรมมรณา อปายํ ทฺวคฺคํ
วินิปาคํ นิรยํ ออุปนุหา อิมํ วา ปน โภโกโต สํสฺสตา กาย-
ธฺมํ อริเตน สมนุสาคตา วจฺจธฺมํ อริเตน สมนุสาคตา มโนธฺมํ อริเตน สมนุ-
สาคตา อริยานํ ออุปวาทกํ สมนุสาคิกา สมนุสาคิกมุสฺมา-
ทานา เต กายธฺมํ เกทา ปรมมรณา สํสฺสํ สํสฺสํ โลกํ ออุป-
นุหาติ อิติ ทิพฺเพน จกฺขฺมา วิสํสฺสํ อตฺถิณฺณตฺมาณฺสฺสเถน
สํสฺสํ ปสฺสํติ จอมาเน ออุปสฺสมาเน ทิเน ปณฺเฑ สํสฺสํ
ทฺวพฺพณฺเฑ สํสฺสํ ทฺวคฺคํ ยถากมุสฺสํ สํสฺสํ ปชานาติ ตํ ฌา-
ตฺถุเจเน ฌานํ ปชานนฺนฺเจเน ปณฺเฑ เตน อจฺจุติ โสภณฺณเจเน
นานคฺเตกคฺตฺรปฺนิมิตฺตํ ทสฺสํนฺนฺเจ ปณฺเฑ ทิพฺพจกฺขฺมาณํ ฯ

[๒๕๘] กถํ จตฺถุสฺสียา อากาเรหิ ตินฺนํนํ อิทฺธิยานํ
วสฺสํวาทาปณฺเฑ อาสฺวานํ อเย ฌานํ ฯ

กตเมสํ ตินฺนํนํ อิทฺธิยานํ อนนฺนํวาทนฺนํสํสํสํ
ยสฺสํ อนนฺนํยสฺสํ อนนฺนํวาทนฺนํยสฺสํ ฯ

อนนฺนํวาทนฺนํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
ยสฺสํ
ยสฺสํ
ยสฺสํ
ยสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
ยสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
ยสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
ยสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ

๓๗๐ สุตตมคปิฏเก ชุทฺทกนิกายสุตฺต ปฐิสัมภิทามกุโ [๒๕๘

ทาคามิมคฺคํ สกทาคามิมคฺคํ อนาคามิมคฺคํ อนาคามิมคฺคํ อรหตฺตมคฺคํ
อนนฺดาตาวินทฺริยํ เอกํ จํ ๑ กจฺจติ อรหตฺตมคฺคํ ๑

[๒๕๘] โสตาปคฺคติมคฺคกฺขณฺเน อนนฺดาตคฺคณฺณสํมัตินทฺริยสฺส
สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ อธิโมกฺขปรีวาร์ โหติ- วิริยิทฺธิทฺธิทฺธิ ปคฺคทปรีวาร์ โห-
ติ สติทฺธิทฺธิทฺธิ อปฺปญฺจํปรีวาร์ โหติ สมาริทฺธิทฺธิทฺธิ อวิกฺกเขป-
ปรีวาร์ โหติ ปณฺณิทฺธิทฺธิทฺธิ ทสฺสณปรีวาร์ โหติ มนินทฺธิทฺธิทฺธิ
วิชานนปรีวาร์ โหติ โสมนสฺสทฺธิทฺธิทฺธิ อภินนฺทนปรีวาร์ โหติ
ชีวิตินทฺธิทฺธิทฺธิ ปวคฺคตสฺสณคฺคตฺตปเตยฺยปรีวาร์ โหติ โสตาปคฺคติมคฺค-
กฺขณฺเน ชาตา ฐมฺมา จเปตฺวา จิตฺตสฺสณฺณจํ ฐปํ สทฺเพว กุ-
สฺสตา โหนฺติ สทฺเพว อนาสฺวา โหนฺติ สทฺเพว นียฺยานิกา
โหนฺติ สทฺเพว อปจฺยคามินฺ โหนฺติ สทฺเพว โถกฺคตฺตรา
โหนฺติ สทฺเพว นิพฺพานารมฺมณฺา โหนฺติ โสตาปคฺคติมคฺคกฺข-
ณฺเน อนนฺดาตคฺคณฺณสํมัตินทฺธิทฺธิทฺธิ อิมานิ อฏฺฐจินทฺธิทฺธิทฺธิ สห-
ชาตปรีวารา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรีวารา โหนฺติ นิสฺสยปรี-
วารา โหนฺติ สมนฺปยุตฺตปรีวารา โหนฺติ สหคฺคา โหนฺติ สห-
ชาตา โหนฺติ สสฺสจฺจา โหนฺติ สมนฺปยุตฺตา โหนฺติ เตว
ตสฺส อาการว เจว โหนฺติ ปรีวารา ๑ ๑

[๒๖๐] โสตาปคฺคติมคฺคกฺขณฺเน อนนฺณิทฺธิทฺธิทฺธิ สทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ อ-
ธิโมกฺขปรีวาร์ โหติ วิริยิทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ ปคฺคทปรีวาร์ โหติ สติทฺธิ-
ทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ อปฺปญฺจํปรีวาร์ โหติ สมาริทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ อวิกฺกเขปปรีวาร์ โหติ

ปณฺณินทฺริยํ ทสฺสณปฺริวารํ โหติ มนินทฺริยํ วิชานนปฺริวารํ โหติ
 ใสมนสฺสณทฺริยํ อภินนทฺทณปฺริวารํ โหติ ชฺวีตินทฺริยํ ปวตฺตตสฺสณ-
 ตคาริปปเคยฺยปฺริวารํ โหติ ใสตปคฺคตฺติผลกฺขณเณ ชาตา ฐมา สพุ-
 เพว อพฺยากตา โหณฺติ สเปตฺวา จิตฺตสํมูขํ ฐปํ สพุเพว
 อนาสฺวา โหณฺติ สพุเพว โถกฺกตฺตรา โหณฺติ สพุเพว นิพฺพา-
 นารมฺมณา โหณฺติ ใสตปคฺคตฺติผลกฺขณเณ อณฺณินทฺริยสฺส อิมานิ
 อฏฺฐจินทฺริยานิ สหชาตปฺริวารา โหณฺติ อณฺณมณฺณปฺริวารา โห-
 ติ นิสฺสยปฺริวารา โหณฺติ สมนฺยตฺตปฺริวารา โหณฺติ สหคตา
 โหณฺติ สหชาตา โหณฺติ สํสฺสจํ โหณฺติ สมนฺยตฺตา โหณฺติ
 เทว ทสฺส อาการว เจว โหณฺติ ปฺริวารว จ ฯ

[๒๖๓] สกทาคามีมคฺคกฺขณเณ ฯ เป ฯ สกทาคามีผลกฺขณเณ
 ฯ เป ฯ อนาคามีมคฺคกฺขณเณ ฯ เป ฯ อนาคามีผลกฺขณเณ ฯ เป ฯ

อรหตฺตมคฺคกฺขณเณ อณฺณินทฺริยสฺส สทฺธิทฺริยํ อธิโมกฺขปฺริ-
 วารํ โหติ ฯ เป ฯ ชฺวีตินทฺริยํ ปวตฺตตสฺสณตคาริปปเคยฺยปฺริวารํ โหติ
 อรหตฺตมคฺคกฺขณเณ ชาตา ฐมา สเปตฺวา จิตฺตสํมูขํ ฐปํ
 สพุเพว กุสฺสตา โหณฺติ สพุเพว อนาสฺวา โหณฺติ สพุเพว นิย-
 ยานิกา โหณฺติ สพุเพว อปฺปจฺยคามินิ โหณฺติ สพุเพว โถกฺกตฺ-
 ตรา โหณฺติ สพุเพว นิพฺพานารมฺมณา โหณฺติ อรหตฺตมคฺ-
 คฺคกฺขณเณ อณฺณินทฺริยสฺส อิมานิ อฏฺฐจินทฺริยานิ สหชาตปฺริวารว
 โหณฺติ อณฺณมณฺณปฺริวารว โหณฺติ นิสฺสยปฺริวารว โหณฺติ สมน-

๑๗๒ สุตตฺตมฺปิฏเก ชุทฺทกนิกายสฺส ปฏิสํภิตามคฺโค [๒๖๒

ปยุตฺตปริวารา โหติ สหคตา โหติ สหชาตา โหติ ส-
สฺสจฺจา โหติ สมนฺปยุตฺตา โหติ เทว ตสฺส อาการฯ เจว
โหติ ปริวารฯ ๑ ๑

[๒๖๒] อรหตฺตมฺลทฺทเน อณฺเฎตาวินฺทฺริยสฺส สทฺธิทฺธิทฺธิ อ-
ธิโมกฺขปริวาร โหติ วิริยทฺธิทฺธิ ปคฺคทฺธิปริวาร โหติ สติทฺธิ-
ทฺธิทฺธิ อปฺปญฺจํปริวาร โหติ สํมาธิทฺธิทฺธิ อวิกฺกเขปปริวาร โหติ
ปณฺณทฺธิทฺธิ ทสฺสทฺธิปริวาร โหติ มนินฺทฺธิทฺธิ วิชานนฺทฺธิปริวาร โหติ
โสมนสฺสทฺธิทฺธิ อภินนฺทฺธิทฺธิปริวาร โหติ ชฺวีตินฺทฺธิทฺธิ ปวตฺตทฺธิ-
ตฺทาทิปเตยฺยปริวาร โหติ อรหตฺตมฺลทฺทเน ชาตา ฐมา สทฺ-
เพว อพฺยากตา โหติ สเปตฺวา จิตฺตสํมฺมจฺจนํ ฐปํ สทฺเพว
อนาสฺวา โหติ สทฺเพว โถกฺกตฺตรา โหติ สทฺเพว นิพฺพา-
นารมฺมณา โหติ อรหตฺตมฺลทฺทเน อณฺเฎตาวินฺทฺริยสฺส อิมานิ
อฏฺฐทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ สหชาตปริวารา โหติ อณฺเฎตมณฺเฎตปริวารา โห-
ติ นิสฺสยปริวารา โหติ สมนฺปยุตฺตปริวารา โหติ สหคตา
โหติ สหชาตา โหติ สสฺสจฺจา โหติ สมนฺปยุตฺตา โหติ
เทว ตสฺส อาการฯ เจว โหติ ปริวารฯ ๑ อิติ อิมานิ อฏฺฐ-
ทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิทฺธิ โหติ ๑

[๒๖๓] ชาตฺวาติ กตฺเม เต ชาตฺวา กามาตฺโถ ภ-
วตฺโถ ทิฏฺฐชาตฺโถ อวิชฺฐชาตฺโถ ๑ กตฺเถเต ชาตฺวา ชฺชัยติ ๑
โสตาปคฺคติมคฺเคน อนนฺเตโส ทิฏฺฐชาตฺโถ ชฺชัยติ อปายคมนฺนีโย กา-

มาตโวล ชัยติ อปายคมนัโย ภวาสโวล ชัยติ อปายคมนัโย อ-
 วิชฺชาสโวล ชัยติ เขตุเถเต อาสวาชัยนุติ สกทาคามิมคฺคเน
 โยพาริโก กามาตโวล ชัยติ ตเทกฺขุโวล ภวาสโวล ชัยติ ตเท-
 กฺขุโวล อวิชฺชาสโวล ชัยติ เขตุเถเต อาสวาชัยนุติ อนาคามิ-
 มคฺคเน อนวเสโส กามาตโวล ชัยติ ตเทกฺขุโวล ภวาสโวล ชัยติ
 ตเทกฺขุโวล อวิชฺชาสโวล ชัยติ เขตุเถเต อาสวาชัยนุติ อร-
 หคฺคตมคฺคเน อนวเสโส ภวาสโวล ชัยติ อวิชฺชาสโวล ชัยติ เขตุ-
 เถเต อาสวาชัยนุติ ทํ ฌาตฺต
 ปญฺญา เทน อจฺจุติ จตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ยานํ วสฺสภวตฺต
 อาสวาชัยนุติ ชย ฌาณํ ฯ

[๒๖๕] กถํ ปริณฺณชฺเช ปญฺญา ทุกฺเช ฌาณํ ปหานชฺเช
 ปญฺญา สมฺมทเย ฌาณํ สจฺจุตฺติกริยชฺเช ปญฺญา นิโรธ ฌาณํ
 ภาวณชฺเช ปญฺญา มคฺคเต ฌาณํ ฯ ทุกฺชตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ตาปชฺเช สจฺจุตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 วิปริณามชฺเช ปริณฺณชฺเช สมฺมทเยตฺตฺตฺต
 ยชฺเช นีทานชฺเช สลฺลโยคชฺเช ปตฺติโพธชฺเช ปหานชฺเช นิ-
 โรธตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 นิสฺสตรณชฺเช วิเวกชฺเช อสจฺจุตฺตฺต
 มคฺคตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 นิชฺชยานชฺเช เหตุชฺเช ทสฺสชฺเช อธิปเตย-
 ชฺเช ภาวณชฺเช ทํ ฌาตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ปหานชฺเช ปญ-
 ญา เทน อจฺจุติ ปริณฺณชฺเช ปญฺญา ทุกฺเช ฌาณํ ปหา-

ធាន កុតេនិរោ ធាន កុតេនិរោគាមិមិយា ប្រិបាយ
ធាន ។

[២៦៨] កតំ ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ធម្មត្ថវិស្វកុតេ ធាន
និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ។ ចតុត្ថ
ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតា ធម្មតេ ធាន ធម្មត្ថវិស្វកុតា និរុត្ត
ត្ថ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតា ប្រិភាណេត្ថ ធាន ប្រិភាណត្ថ
វិស្វកុតា ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ធម្មតា ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ធម្មតា
ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណ
ត្ថវិស្វកុតេ ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ធម្មតា ធាន ធម្មតា ធម្មត្ថវិស្វកុតេ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ
ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតេ
ធាន ធម្មតា ធាន ធម្មតា ធម្មត្ថវិស្វកុតេ ធាន ធម្មតា ធាន
និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថ
វិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ចតុត្ថវិស្វកុតេ ធាន ធម្មតា ធាន ធម្មតា ធម្មត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ធម្មតា ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន និរុត្តិក្ខត្ថវិស្វកុតេ ធាន
ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន ប្រិភាណត្ថវិស្វកុតេ ធាន

ខតុត្ថប្បភេតេ ឦវ្វេណ ខតុត្ថឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឧម្ពប្បភេតេ
 ឦវ្វេណ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិប្បភេតេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិ-
 ឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឦវ្វិភាណប្បភេតេ ឦវ្វេណ ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ
 ឦវ្វេណំ ខតុត្ថប្បភាវេ ឦវ្វេណ ខតុត្ថឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឧម្ព-
 ប្បភាវេ ឦវ្វេណ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិប្បភាវេ
 ឦវ្វេណ និរុត្តិឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឦវ្វិភាណប្បភាវេ ឦវ្វេណ
 ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ខតុត្ថឥត្ថេ ឦវ្វេណ ខតុត្ថឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ
 ឦវ្វេណំ ឧម្ពឥត្ថេ ឦវ្វេណ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិ-
 ឥត្ថេ ឦវ្វេណ និរុត្តិឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឦវ្វិភាណឥត្ថេ ឦវ្វេណ
 ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ខតុត្ថវិវាទេ ឦវ្វេណ ខតុត្ថឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ
 ឦវ្វេណំ ឧម្ពវិវាទេ ឦវ្វេណ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិ-
 វិវាទេ ឦវ្វេណ និរុត្តិឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឦវ្វិភាណវិវាទេ ឦវ្វេ-
 ណ ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ខតុត្ថប្បកាសេ ឦវ្វេណ ខតុត្ថ-
 ឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឧម្ពប្បកាសេ ឦវ្វេណ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ
 ឦវ្វេណំ និរុត្តិប្បកាសេ ឦវ្វេណ និរុត្តិឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ឦវ្វិ-
 ភាណប្បកាសេ ឦវ្វេណ ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ កំ ឦវ្វាឧ-
 ទេន ឦវ្វេណំ ឦវ្វាឧទេន ឦវ្វេណ តេន ទុទុទតិ ខតុត្ថឦវ្វិទ្ធិសុភិ-
 កេ ឦវ្វេណំ ឧម្ពឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ និរុត្តិឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ
 ឦវ្វិភាណឦវ្វិទ្ធិសុភិកេ ឦវ្វេណំ ។

[๒๖๘] กทมํ ตถาคคตฺถํ อิทฺทริยานํ ปโรปรียคฺเต ฌาณํ ฯ
 อิทฺท ตถาคโต ตฺถคฺเต ปตฺตํติ อปฺปพรชฺกุเข มหารชฺกุเข ติกฺขินฺทริเย
 มุทินฺทริเย สฺวากาโร ทฺวากาโร สฺวิณฺณวปฺเป ทฺวิณฺณวปฺเป อปฺ-
 เปกฺกเจ ปโรโลกวชฺชภยทตฺถํวโน อปฺเปกฺกเจ นปโรโลกวชฺชภ-
 ยทตฺถํวโน ฯ

[๒๗๐] อปฺปพรชฺกุเข มหารชฺกุเขติ ตฺทฺโธ ปุคฺคโต อปฺปพร-
 ชฺกุโธ อตฺถตฺทฺโธ ปุคฺคโต มหารชฺกุโธ อารทฺธวิริโย ปุคฺคโต
 อปฺปพรชฺกุโธ กุตฺตีโต ปุคฺคโต มหารชฺกุโธ อฺปฺปจฺจิตตฺถํติ ปุคฺ-
 คโต อปฺปพรชฺกุโธ มุชฺชตฺถํติ ปุคฺคโต มหารชฺกุโธ สฺมาหิโต
 ปุคฺคโต อปฺปพรชฺกุโธ อตฺถสฺมาหิโต ปุคฺคโต มหารชฺกุโธ ปณ-
 ญวํ ปุคฺคโต อปฺปพรชฺกุโธ ทฺปฺปณฺณํ ปุคฺคโต มหารชฺกุโธ ฯ

[๒๗๑] ติกฺขินฺทริเย มุทินฺทริเยติ ตฺทฺโธ ปุคฺคโต ติกฺขิน-
 ทฺริโย อตฺถตฺทฺโธ ปุคฺคโต มุทินฺทริโย อารทฺธวิริโย ปุคฺคโต
 ติกฺขินฺทริโย กุตฺตีโต ปุคฺคโต มุทินฺทริโย อฺปฺปจฺจิตตฺถํติ ปุคฺ-
 คโต ติกฺขินฺทริโย มุชฺชตฺถํติ ปุคฺคโต มุทินฺทริโย สฺมาหิโต
 ปุคฺคโต ติกฺขินฺทริโย อตฺถสฺมาหิโต ปุคฺคโต มุทินฺทริโย ปณญวํ
 ปุคฺคโต ติกฺขินฺทริโย ทฺปฺปณฺณํ ปุคฺคโต มุทินฺทริโย ฯ

[๒๗๒] สฺวากาโร ทฺวากาเรติ ตฺทฺโธ ปุคฺคโต สฺวากาโร
 อตฺถตฺทฺโธ ปุคฺคโต ทฺวากาโร อารทฺธวิริโย ปุคฺคโต สฺวากาโร
 กุตฺตีโต ปุคฺคโต ทฺวากาโร อฺปฺปจฺจิตตฺถํติ ปุคฺคโต สฺวากาโร

คิภวโตโก วิปคฺคิตํภวโตโก สํปคฺคิตภวโตโก สํปคฺคิตํภวโตโก
 เอโก โดโก สํพเพ สํคฺคตา อหารนฺนจิจิตกา เทว โดกา
 นามนฺจ รมนฺจ ตโย โดกา คิธฺโส เวทนา จตฺตารโ โดกา
 จตฺตารโ อหารา ปนฺจ โดกา ปณฺจปาทานกฺขนฺธา น โดกา
 น ชฺชณคฺคิกานิ อายตฺตานานิ สํคฺค โดกา สํคฺค วิมฺบณนฺนจิจิ-
 ติโย อฺนฺจ โดกา อฺนฺจ โดกขมฺมา นว โดกา นว สํคฺคตา-
 วาสา ทส โดกา ทสํายตฺตานานิ ทฺวาทส โดกา ทฺวาทสํายต-
 ตานานิ อฺนฺจวรส โดกา อฺนฺจวรส ธาตุโย ฯ

[๒๗๖] วชฺชนฺติ สํพเพ กิเลสา วชฺชา สํพเพ กุจฺจวิตา
 วชฺชา สํพเพ อภิสํขารว วชฺชา สํพเพ ภวคามิกมฺมา วชฺชา
 อิติ อิมสฺมึ จ โดเก อิมสฺมึ จ วชฺเช ทิพฺพา ภยสํญฺญา ปจ-
 จฺปญฺจิกา โหติ เสຍฺยถาปํ อุกฺกขิตฺตาสึเกิ วรเก อิมฺเห ปณ-
 ญาสํย อากาเรหิ อิมานิ ปณฺจอินฺทฺรียานิ ชานาติ ปสฺสํติ อณฺเณติ
 ปฏฺวิชฺฌนฺติ อิทํ ตถาคคตฺส อินฺทฺรียานํ ปโรปฺรียคฺคเต ฌาณํ ฯ

[๒๗๗] กตมํ ตถาคคตฺส สํคฺคตํ อสํยานุสเย ฌาณํ ฯ
 อิทํ ตถาคคโต สํคฺคตํ อสํยํ ชานาติ อณฺเณยํ ชานาติ จริตํ
 ชานาติ อธิมฺมุคฺคิ ชานาติ ภพฺพาภพฺเพ สํคฺคเต ปชานาติ ฯ

[๒๗๘] กตโม จ สํคฺคตํ อสํโย ฯ สํสฺสโต โดโกติ วา

๑ สํ อุกฺกขิตฺตาวเก

๑๘๐ สักขัตตผลมีฏเฐ ชุทฺทกนิกายสุตฺต. ปฏิธัมมิกัทธมกุโธ [๒๗๘

อตฺตสุตฺโต โถโกติ วา อนฺนตฺวา โถโกติ วา อนฺนตฺวา โถ-
โกติ วา ตํ ชีวํ ตํ สรรพฺหิตี วา อณฺณํ ชีวํ อณฺณํ สรร-
พฺหิตี วา โหติ ตถาคโค ปรมฺมรณาคี วา น โหติ ตถา-
คโค ปรมฺมรณาคี วา โหติ จ น จ โหติ ตถาคโค ปรม-
มรณาคี วา เหนว โหติ น น โหติ ตถาคโค ปรมฺมรณาคี
วา อิติ ภวทิจฺจุสฺสณฺณิสฺสิตฺตา วา สत्ตฺวา โหนฺติ วิภวทิจฺจุสฺส-
ณฺณิสฺสิตฺตา วา เอเต วา ปน อุกฺโก อนฺนเต อนฺนปคฺคมฺม อิทฺทปฺปจ-
จยตฺวาปฏิจฺจุสฺสณฺณปฺปนฺนេสฺส รมฺเมสฺส อนฺนโตมิกา ชนฺนิตี ปฏิธตฺตฺวา โหติ
ยถาภูตํ วา ฌาณํ กามํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี อຍံ ปุคฺคโค
กามครุโก กามาตฺสโย กามาริสมุคฺโคติ กามํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี
อยံ ปุคฺคโค เนกขมฺมครุโก เนกขมฺมาตฺสโย เนกขมฺमारิสมุคฺโคติ
เนกขมฺมํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี อຍံ ปุคฺคโค พฺยาปาทครุโก
พฺยาปาทาตฺสโย พฺยาปาทาริสมุคฺโคติ พฺยาปาทํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี
อยံ ปุคฺคโค อพฺยาปาทครุโก อพฺยาปาทาตฺสโย อพฺยาปาทาริสมุคฺโคติ
อพฺยาปาทํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี อຍံ ปุคฺคโค ถีนมิตฺตครุโก
ถีนมิตฺတာตฺสโย ถีนมิตฺตาริสมุคฺโคติ ถีนมิตฺตํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี
อยံ ปุคฺคโค ชาโลกสฺสณฺณวาทครุโก ชาโลกสฺสณฺณวาทฺสโย ชาโลกสฺส-
ณฺณวาริสมุคฺโคติ ชาโลกสฺสณฺณํ เสวณฺตณฺณเณว ชานาคี ฯ

[๒๗๘] กตฺวาโม จ สत्ตฺตานํ อนฺนตฺสโย ฯ สत्ตฺตานุสฺสยา กาม-
วาทฺตานุสฺสโย ปฏิชฺชานุสฺสโย มานานุสฺสโย ทิจฺจุจฺจานุสฺสโย วิจิจฺจิจฺจานุสฺสโย

ภวราคานุสโย อวิชฺชานุสโย ยํ โลกเก ปิยรูปํ สํสครูปํ เขตฺต
 สํสฺสฺสํ กามราคานุสโย อนุสํสํ ยํ โลกเก อปฺปิยรูปํ อสํสครูปํ
 เขตฺต สํสฺสํ ปฏิกขานุสโย อนุสํสํ อิติ อิมํสํ ทวํสํ รมเมสํ
 อวิชฺชา อนุปตฺติกา ตทกฺขุโส มาโน ๑ ทิฏฺฐิ ๑ วิจิจฺจุฉา
 ๑ ทฏฺฐพฺพา อयํ สํสฺสํ อนุสํสํ ฯ

[๒๘๐] กตมญฺ ๑ สํสฺสํ จริตํ ฯ ปุณฺณภาณํชาโร อปุณฺ-
 ณาณํชาโร อเนญฺชาณํชาโร ปริตฺตกฺขมโก ๑ มหากฺขมโก ๑
 อิทํ สํสฺสํ จริตํ ฯ

[๒๘๑] กตมา ๑ สํสฺสํ อธิมฺมุติ ฯ สํสฺสํ สํสฺสํ หีนาริ-
 มฺมุติกา สํสฺสํ สํสฺสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติกา หีนาริ มฺมุติกา สํสฺสํ หี-
 นาริ มฺมุติเก สํสฺสํ สํสฺสํ ภาณํสํสํ ปิยรูปํสํสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติกา
 สํสฺสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติเก สํสฺสํ สํสฺสํ ภาณํสํสํ ปิยรูปํสํสํ อติ-
 มฺมุปํ อทฺธานํ หีนาริ มฺมุติกา สํสฺสํ หีนาริ มฺมุติเก สํสฺสํ สํสฺสํ
 ภาณํสํสํ ปิยรูปํสํสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติกา สํสฺสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติเก สํสฺ-
 สํสํ สํสํ ภาณํสํสํ ปิยรูปํสํสํ อเนกมฺมุปํ อทฺธานํ หีนาริ มฺมุติ-
 กา สํสฺสํ หีนาริ มฺมุติเก สํสฺสํ สํสํสํสํ ภาณํสํสํสํ ปิยรูปํสํสํ-
 สํสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติกา สํสฺสํ ปณฺฑิตาริ มฺมุติเก สํสฺสํ สํสํสํสํ
 ภาณํสํสํสํ ปิยรูปํสํสํสํ อยํ สํสฺสํ อธิมฺมุติ ฯ

[๒๘๒] กตเม สํสฺสํ อภพฺพา ฯ เย เต สํสฺสํ กมฺมา-
 วรณฺณ สมนฺนาคตา กิเลสํวรณฺณ สมนฺนาคตา วิปាកาวรณฺณ

១៨២ ពុទ្ធករុណាបិដកេ ឧបាសមនិកាយសុត្ត បរិច្ឆេទបិដកេ កុណិយា [២៨៣]

[illegible]

[๒๔๓] กตเม สัตฺตา ภพฺพา ฯ เย เต สัตฺตา น กมฺ-
 มาวฺรณฺณ สมนฺนาคตา น กิเลสาวฺรณฺณ สมนฺนาคตา น วิปฺลา-
 กาวฺรณฺณ สมนฺนาคตา สํหฺรา จนฺทิกา ปญฺญวณฺโโต ภพฺพา นิ-
 ยามิ โยกฺกมิตฺตํ กุสฺสเรสุ ฐมฺเมสุ สมนฺนาคตํ อิมํ เต สัตฺตา ภพฺพ-
 อิทํ ตถาคคฺคสฺส สัตฺตานํ อายฺยานุสฺเส วาณํ ฯ

[๒๘๔] กคมํ ตถาคคตํสํ ยมกปาวุทฺธิเร ฌาณํ ฯ อธิ ต-
ถาคโต ยมกปาวุทฺธิโร กโรติ อสํชาเรณํ สํวเกหิ อูปริมากายโต
อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ เหฏฺฐจิมกายโต อุกกธาวา ปวตฺตติ เหฏ-
ฐจิมกายโต อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ อูปริมากายโต อุกกธาวา ป-
วตฺตติ ปุรตฺถิมกายโต อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ ปจฺฉิมกายโต
อุกกธาวา ปวตฺตติ ปจฺฉิมกายโต อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ ปุ-
รตฺถิมกายโต อุกกธาวา ปวตฺตติ ทกฺขิณอภฺชิโต อภิกฺขุขนฺโห
ปวตฺตติ วามอภฺชิโต อุกกธาวา ปวตฺตติ วามอภฺชิโต อภ-
ิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ ทกฺขิณอภฺชิโต อุกกธาวา ปวตฺตติ ทก-
ขิณกณฺณโสตะโต อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ วามกณฺณโสตะโต อ-
ุกกธาวา ปวตฺตติ วามกณฺณโสตะโต อภิกฺขุขนฺโห ปวตฺตติ ทก-
ขิณกณฺณโสตะโต อุกกธาวา ปวตฺตติ ทกฺขิณนาสิกาสโสตะโต อภ-

คิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. วามนาสิกาสโตโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ. วา-
 มนาสิกาสโตโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. ทกฺขิณนาสิกาสโตโต อุก-
 กธารว ปวตฺตติ. ทกฺขิณองฺสกุญฺโฑ อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. วา-
 มองฺสกุญฺโฑ อุกฺกธารว ปวตฺตติ. วามองฺสกุญฺโฑ อคฺคิกฺขุโนโร
 ปวตฺตติ. ทกฺขิณองฺสกุญฺโฑ อุกฺกธารว ปวตฺตติ. ทกฺขิณหตุโต
 อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. วามหตุโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ. วาม-
 หตุโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. ทกฺขิณหตุโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ.
 ทกฺขิณปฺสุสโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. วามปฺสุสโต อุกฺกธารว
 ปวตฺตติ. วามปฺสุสโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. ทกฺขิณปฺสุสโต อุก-
 กธารว ปวตฺตติ. ทกฺขิณปาทโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. วา-
 มปาทโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ. วามปาทโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ.
 ทกฺขิณปาทโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ. องฺคุตฺตงฺคุเลหิ อคฺคิกฺขุโนโร
 ปวตฺตติ. องฺคุตฺตนฺตริกาทิ อุกฺกธารว ปวตฺตติ. องฺคุตฺตนฺตริกาทิ
 อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. องฺคุตฺตงฺคุเลหิ อุกฺกธารว ปวตฺตติ. เอ-
 เทกโกตฺมโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. เอเทกโกตฺมโต อุกฺกธารว ป-
 วตฺตติ. โตมกฺกุปโต โตมกฺกุปโต อคฺคิกฺขุโนโร ปวตฺตติ. โตมกฺกุปโต
 โตมกฺกุปโต อุกฺกธารว ปวตฺตติ. ฉนฺนํ ฉนฺนณํ นีตํ นีตกํ
 โถหิตกํ โยหิตกํ มณฺเฑชฺชกํ ปภสฺสวณํ ภคฺวา จงฺกมตฺติ
 นิมฺมิโต ติจฺจุจฺติ วา นิสฺสํสํ วา เสยฺยํ วา กปฺเปติ ภคฺวา ติจฺจุ-
 จฺติ นิมฺมิโต จงฺกมตฺติ วา นิสฺสํสํ วา เสยฺยํ วา กปฺเปติ ภ-

๑๘๔ สุตฺตฺนุคฺคํ ๒๒๒ ขุทฺทกนิกายสุตฺต ปฏฺฐิสํมฺภาทามคฺโค [๒๘๕

คฺวา นิสฺสํหิตํ นิมนฺมิโต จงฺกมฺติ วา ตฺวฺชฺติ วา. เสຍຍံ วา กပ္ပເປ-
ຕີ ภคວາ เสຍຍံ กပ္ပເປຕີ นิมนฺมิโต จงฺกมฺติ วา ตฺวฺชฺติ วา
นิสฺสํหิตํ วา^๑ ภคວາ จงฺกมฺติ วา นิสฺสํหิตํ วา เสຍຍံ วา กပ္-
ເປຕີ นิมนฺมิโต ตฺวฺชฺติ ภคວາ จงฺกมฺติ วา ตฺวฺชฺติ วา เสຍຍံ
ວາ กပ္ပເປຕີ นิมนฺมิโต นิสฺสํหิตํ ภคວາ ตฺวฺชฺติ วา นิสฺสํหิตํ วา
ຈງກມຕີ ວາ ນິມນັມິຕ໌ ເສຍຍັ ກັປເປຕີ^๒ ອີທັ ຕຣາຄຕສຸຕັ ຍ-
ມກປາວຼີເຮ, ພາວຸນ າ

[๒๘๕] กตมํ ตถาคคสฺส มหากรรณาสมาปคฺติยา พาวณํ າ
ພຸດທະ- ອາກາເຣ ປັດສະນຸຕານັ ພຸທຸຮານັ ກຸວນຸຕານັ ສຕຸເສສຸ ມຸຮາ-
ກຣຸນາ ໂອກຸກມຕີ ອາທິຕຸໂຕ ໂລຄສນຸນິວາໄສຕີ ປັດສະນຸຕານັ ພຸທຸ-
ຮານັ ກຸວນຸຕານັ ສຕຸເສສຸ ມຸຮາກຣຸນາ ໂອກຸກມຕີ ອຸຍຍຸຕຸໂຕ ໂລ-
ຄສນຸນິວາໄສຕີ າເປ ໂອກຸກມຕີ ປຢາໂຕ ໂລຄສນຸນິວາໄສຕີ າເປ ຂ
ໂອກຸກມຕີ ກຸມມະກຸຕັ ປຣືປນຸໂນ ໂລຄສນຸນິວາໄສຕີ ປັດສະນຸຕານັ ພຸທຸ-

๑ ອີໂຕ ຈິນຸທນຸຕເຣ ສັຮຸໂປຕຸຄເຕ ນິມນັມິຕ໌ ຈງກມຕີ ກຸວາ
ຕຼືຈຸຕີ ວາ ນິສັຮຸຕີ ວາ ເສຍຍັ ວາ ກັປເປຕີ ນິມນັມິຕ໌ ຕຼືຈຸຕີ
ກຸວາ ຈງກມຕີ ວາ ນິສັຮຸຕີ ວາ ເສຍຍັ ວາ ກັປເປຕີ ນິມນັມິຕ໌ ນິ-
ສັຮຸຕີ ກຸວາ ຈງກມຕີ ວາ ຕຼືຈຸຕີ ວາ ເສຍຍັ ວາ ກັປເປຕີ ນິມ-
ນັມິຕ໌ ເສຍຍັ ກັປເປຕີ ກຸວາ ຈງກມຕີ ວາ ຕຼືຈຸຕີ ວາ ນິສັຮຸຕີ
ວາຕີ ອີທັໄສ ປາຈກຸກໂມ ທິສຸສຕີ

ธานิ ภควนุทานิ สตุเตสุ มหากรรุณา โยกุกมติ อุนิยติ โถโก
 อทุรุโวลิติ ปัสสันนุทานิ พุทฺธานิ ภควนุทานิ สตุเตสุ มหากรรุณา
 โยกุกมติ อตุตาโน โถโก อนภิสัสโวลิติ ปัสสันนุทานิ พุทฺธานิ
 ภควนุทานิ สตุเตสุ มหากรรุณา โยกุกมติ อสัสโก โถโก สพุพ
 ปหาย คมนิยติ ปัสสันนุทานิ พุทฺธานิ ภควนุทานิ สตุเตสุ มหา
 กรรุณา โยกุกมติ อุนิ โถโก อติตุโต ตณฺหาทาโสติ ปัสสัน
 นุทานิ พุทฺธานิ ภควนุทานิ สตุเตสุ มหากรรุณา โยกุกมติ อตุ
 ตาโน โถกสนฺนิวาโสติ ปัสสันนุทานิ พุทฺธานิ ๑เป๑ อเถโน
 โถกสนฺนิวาโสติ ปัสสันนุทานิ ๑เป๑ อสรโน โถกสนฺนิวาโสติ
 ปัสสันนุทานิ ๑เป๑ อสรณฺโฏโต โถกสนฺนิวาโสติ ปัสสันนุทานิ
 ๑เป๑ อทุรโต โถโก อวฺปัสนฺโวลิติ ปัสสันนุทานิ ๑เป๑ สสฺสโก
 โถกสนฺนิวาโส วิทฺธิ-ปฺปัสสฺสเดหิ สสฺส นตฺถนฺนโย โกจิ สส
 ตานิ อทุรโต อณฺณตฺร มยาติ ปัสสันนุทานิ อวิชฺชนฺทการาว
 โณ โถกสนฺนิวาโส กิเลสฺสปณฺชวํ ปกฺขิตฺโต สสฺส นตฺถนฺนโย
 โกจิ อาโตกํ ทสฺเสตฺตา อณฺณตฺร มยาติ ปัสสันนุทานิ อวิชฺชา
 คโต โถกสนฺนิวาโส อนฺธญฺโต ปรีโยนฺทฺโร ตณฺคาถุสสาโต กุฬ
 คุณฺจิกฺขาโต มุณฺชปฺพพฺชญฺโต อปายทฺตคฺคิตฺติวิปาตํ สํสํวํ นาทิ
 วตฺตคฺคิตฺติ ปัสสันนุทานิ อวิชฺชาวิสฺสโตสสฺสติโต โถกสนฺนิวาโส กิเล
 สกถิฏฺโวลิติ ปัสสันนุทานิ วาคโทสโมหฺชฺชิตฺโต โถกสนฺนิวาโส สส
 นตฺถนฺนโย โกจิ ชฺชํ วิชฺชิตฺตา อณฺณตฺร มยาติ ปัสสันนุทานิ

๑๘๖ ต่อกุณฑลปิณฑะ ชุทฺตกนิคายสฺส ปฐิธมฺภิกขามคฺโค [๒๘๕

คณฺหาสํฆาฏปฏิมุกโก โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาชาเลน
โอบุคฺโคติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาโสเคน วุชฺหติ
โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาสณฺโฆชเนน สณฺณคฺโค
โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ คณฺหานุสเยน อนุสฺสโร โลกสฺสณฺนิ
วาโสติ ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาสนฺนคาเปน สนฺนคฺคปฺปติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ
ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาปรีพาเหณ ปรีทญฺหติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺน
ทานํ ทิฏฺฐิธมฺภิกขมุกโก โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิ
ธมฺชาเลน โอบุคฺโคติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิโสเคน
วุชฺหติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิธมฺโฆชเนน สณฺณคฺค
โค โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิชาณุสเยน อนุสฺสโร โลก
สฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิสนฺนคาเปน สนฺนคฺคปฺปติ โลกสฺสณฺนิวา
โสติ ปสฺสณฺนทานํ ทิฏฺฐิปรีพาเหณ ปรีทญฺหติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ
ปสฺสณฺนทานํ ชาตียา อนุคฺโคติ โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ๑ เป ๑
ชฺรยาย อนุสฺสโร โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ๑ เป ๑ พุยารฺหิ อภิ
ภูโต โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ๑ เป ๑ มรณฺเนน อภิหโต โลก
สฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ ๑ เป ๑ กุชฺชปฺปติโต โลกสฺสณฺนิวาโสติ
ปสฺสณฺนทานํ คณฺหาชฺช ชุทฺทิตโต โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ
ชฺรวาปาการปรีทิตฺโต โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ มจฺจุปาเสน
ปรีทิตฺโต โลกสฺสณฺนิวาโสติ ปสฺสณฺนทานํ มหาพณฺนพณฺโธ โลก

สํ ๑ โอบุคฺโคติ ๒ อนุสฺสโรติ ๓ อนุสฺสโรติ

กถณฺนิวาโส รากพนฺธเนน โทสพนฺธเนน โมหพนฺธเนน มานพนฺธ-
 เนน ทิฏฺฐิพนฺธเนน กิเลสพนฺธเนน ทฺวารจิตฺตพนฺธเนน คตฺถํ นตฺถ-
 ญญโณ โกจิ พนฺธํ โมเจตา อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ มหา-
 สมนุพารปฺปิปนฺโน โถกถณฺนิวาโส คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ โอภาสํ
 ทสฺสเถตา อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ มหาปติโพเธน ปติพฺพุ-
 โร โถกถณฺนิวาโส คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ ปติโพธํ เจเทตา
 อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ ๖เป ๖ มหาปฺปาเดว ปติโต โถก-
 ถณฺนิวาโส คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ ปปาตา อุตฺตตฺตา อญฺญตฺร
 มยาติ ปสฺสณฺตํ มหากนฺตารํ ปฺปิปนฺโน โถกถณฺนิวาโส คตฺถํ
 นตฺถญญโณ โกจิ กนฺตารํ ตาเวตา อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ
 มหาสํสारे ปฺปิปนฺโน โถกถณฺนิวาโส คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ
 สํสารา โมเจตา อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ มหาวคฺเช สมนุ-
 ปริวคฺคติ โถกถณฺนิวาโส คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ วิทฺฐคฺคา อุตฺ-
 ฐคฺคา อญฺญตฺร มยาติ ปสฺสณฺตํ มหาปถฺเตเป ปติปฺปโน
 โถกถณฺนิวาโส รากคฺคิณา โทสคฺคิณา โมหคฺคิณา ชาติยา ชรา-
 มรณฺเนน โสเกหิ ปริเทเวหิ ทฺถุเวหิ โทมนสฺสเถหิ อฺปายาเสหิ อพ-
 ภาหโต คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ นิพฺพพาเปตา อญฺญตฺร มยาติ
 ปสฺสณฺตํ อุนฺนิตโก โถกถณฺนิวาโส หนฺตติ นิจุจฺมคฺคาโน
 ปคฺคตฺทณฺโท ตกฺกาโรติ ปสฺสณฺตํ ๑๑๑๑พนฺธนพนฺธโร โถกถณ-
 นิวาโส อาฆาตฺนปจฺจุปฺปจฺจิตโต คตฺถํ นตฺถญญโณ โกจิ โมเจตา

นิวาโสติ ปัสสณฺทานํ สํคฺคหิ อนุสฺสเยหิ อนุสฺสว โลกสฺสนฺนิ-
 วาโสติ ปัสสณฺทานํ สํคฺคหิ สมนฺวเษเนหิ สมนฺวคฺคโต โลกสฺสนฺนิ-
 วาโสติ ปัสสณฺทานํ สํคฺคหิ มาเนหิ อุนฺณโต โลกสฺสนฺนิวา-
 โสติ ปัสสณฺทานํ อจฺจุหิ โลกธมฺเมหิ สมนฺปวิวคฺคหิ โลกสฺสนฺนิวา-
 โสติ ปัสสณฺทานํ อจฺจุหิ มิจฺจุคฺคเทหิ นียโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ
 ปัสสณฺทานํ อจฺจุหิ ปุริสโทเสหิ ทุสฺสํสํ โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัส-
 สณฺทานํ นวหิ อาฆาตวคฺคหิ อาฆาโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัส-
 สณฺทานํ นววิธมานเนหิ อุนฺณโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ
 นวหิ ตณฺหามฺมตฺเตหิ ธมฺเมหิ ราชฺชติ โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ
 ทสฺสํสํ กิเลสํวคฺคหิ กิเลสํสํ โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ ทสฺสํ
 อาฆาตวคฺคหิ อาฆาโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ ทสฺสํ
 อกฺกํสํสํ กมฺมปฺปเลหิ สมนฺนาคโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ
 ทสฺสํสํ สมนฺวเษเนหิ สมนฺวคฺคโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ ท-
 สฺสํสํ มิจฺจุคฺคเทหิ นียโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ ทสํวคฺค-
 ภาย มิจฺจุคฺคทฺฐจฺฉิยา สมนฺนาคโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ
 ทสํวคฺคภาย สกฺกภายทฺฐจฺฉิยา สมนฺนาคโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัส-
 สณฺทานํ อจฺจุสํสํคคณฺหาปฺปณฺเจหิ ปฺปณฺจโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ
 ปัสสณฺทานํ พุทฺธานํ ภควฺนฺทานํ สํคฺคเตสํ มหาวรรุณา โอกกมฺมิ
 ทฺวาธจฺฉิยา ทฺฐจฺฉิยเคหิ ปฺริยจฺฉิโต โลกสฺสนฺนิวาโสติ ปัสสณฺทานํ

๓๘๐ สักขตมคัมภีระ- ชุทฺตกนิกายสํสํ ปฏิสัมภิตามคฺโค [๒๘๖

พุทฺธานํ ภควนฺตานํ สักขเตสํ มหากรรณา โยกุกมฺติ อหฺมฺจฺมฺหิ
คิณฺโณ โถโก ๑ อคิณฺโณ อหฺมฺจฺมฺหิ มุคฺโค โถโก ๑
อมุคฺโค อหฺมฺจฺมฺหิ ทนฺโค โถโก ๑ อทนฺโค อหฺมฺจฺมฺหิ
สํนฺโค โถโก ๑ อสํนฺโค อหฺมฺจฺมฺหิ อสํสํสํโก โถโก ๑ อนสํ-
สํโก อหฺมฺจฺมฺหิ ปรีนิพฺพุตฺโต โถโก ๑ อปรีนิพฺพุตฺโต อหฺม-
จฺมฺหิ คิณฺโณ คาเรศฺสุ มุคฺโค โมเจศฺสุ ทนฺโค ทเมศฺสุ สํนฺโค ส-
เมศฺสุ อสํสํสํโก อสํสาเสศฺสุ ปรีนิพฺพุตฺโต ปรีนิพฺพวาเปตฺตฺตฺตฺตฺตฺต-
ตานํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ สักขเตสํ มหากรรณา โยกุกมฺติ อิทํ
คถาคคฺคํ มหากรรณาสํมาปคฺคิยา ฌาณํ ๑

[๒๘๖] กถมํ คถาคคฺคํ สํพุพฺพญฺตฺตฺตฺตฺตํ ๑. สํพุพฺพํชฺม-
สํสํคํ อนวเรศฺสํ ชานาตํคิ สํพุพฺพญฺตฺตฺตฺตฺตํ คคฺคํ อวรณํ นคฺค-
ถิตํ อนวรณํ ฌาณํ อนาคคํ สํพุพฺพํ ชานาตํคิ สํพุพฺพญฺต-
ตฺตฺตํ คคฺคํ อวรณํ นคฺคถิตํ อนวรณํ ฌาณํ อตฺตํ สํพุพฺพํ
ชานาตํคิ สํพุพฺพญฺตฺตฺตฺตํ คคฺคํ อวรณํ นคฺคถิตํ อนวรณํ
ฌาณํ ปจฺจุปปนฺหนํ สํพุพฺพํ ชานาตํคิ สํพุพฺพญฺตฺตฺตฺตํ คคฺคํ
อวรณํ นคฺคถิตํ อนวรณํ ฌาณํ จกฺขฺเขว รุปํ ๑ เขว
คํ สํพุพฺพํ ชานาตํคิ สํพุพฺพญฺตฺตฺตฺตํ คคฺคํ อวรณํ นคฺคถิตํ อน-
วรณํ ฌาณํ โสคฺคฺเขว สํพุพฺพํ ๑ ๑เป ๑ ชานญฺเขว คนฺธา-
๑ ชิวฺหา เขว. รสา ๑ กาโย เขว โผฏฺฐพฺพํ ๑ มโน

เจว ธมฺมา จ เหวํ ตํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ
 อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ ฯ

[๒๘๗] ยาวตา อธิจฺจุจฺจุํ ทฺวชฺจุจฺจุํ อนตฺตจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานา-
 ตีติ สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ
 ยาวตา รูปสฺส อธิจฺจุจฺจุํ ทฺวชฺจุจฺจุํ อนตฺตจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ
 สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ
 ยาวตา เวทนาย ยาวตา สญฺญาย ยาวตา สํชารานํ ยา-
 วตา วิญฺญาณสฺส ยาวตา จกฺขุสฺส ฯ เป ฯ ชรามรณสฺส อธิจ-
 จฺจุจฺจุํ ทฺวชฺจุจฺจุํ อนตฺตจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ
 อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ ฯ

[๒๘๘] ยาวตา อภิญฺญาย อภิญฺญจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ
 สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ
 ยาวตา ปริญฺญาย ปริญฺญจฺจุจฺจุํ ยาวตา ปหานาย ปหานจฺจุจฺจุํ
 ยาวตา ภาวนาย ภาวนจฺจุจฺจุํ ยาวตา สํจฺฉิณฺณิยา ยาวตา สํจฺฉิณฺณิยาจฺจุจฺจุํ
 สํพุทฺธิ ชานาตีติ สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อว-
 ารณํ ฌาณํ ยาวตา ขนฺธานํ ขนฺธจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ สํพุ-
 ทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ ยาว-
 ตา ชาติญํ ชาติจฺจุจฺจุํ ยาวตา อายตฺตานํ อายตฺตจฺจุจฺจุํ ยาวตา
 สํชฺชานํ สํชฺชจฺจุจฺจุํ ยาวตา อสํชฺชสฺส อสํชฺชจฺจุจฺจุํ สํพุทฺธิ ชานาตีติ
 สํพุทฺธฌณฺตฌาณํ ตตฺถ อวารณํ นคฺคํติ อวารณํ ฌาณํ ฯ

[๒๘๘] ยาวตา กุสฺสเถ รุเม สัพพํ ชานาตีติ สัพพญฺต-
 ฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ อนาวรณํ ฌาณํ ยาวตา
 อกุสฺสเถ รุเม ยาวตา อพฺยุยากเต รุเม ยาวตา กามาวจร
 รุเม ยาวตา รูปาวจร รุเม ยาวตา อรูปาวจร รุเม
 ยาวตา อปริยาปนฺเน รุเม สัพพํ ชานาตีติ สัพพญฺตฌาณํ
 ตคฺค - อวรณํ นคฺคิตฺติ อนาวรณํ ฌาณํ ยาวตา ทฺวขฺสสฺส ทฺว-
 ฌุจฺจํ สัพพํ ชานาตีติ สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ
 อนาวรณํ ฌาณํ ยาวตา สํมุตฺตสฺส สํมุตฺตจฺจํ ยาวตา นิโร-
 ธสฺส นิโรธจฺจํ ยาวตา มคฺคสฺส มคฺคจฺจํ สัพพํ ชานาตีติ
 สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ อนาวรณํ ฌาณํ ฯ

[๒๘๙] ยาวตา อตฺตปฏิสัสมิทาย อตฺตปฏิสัสมิทจฺจํ สัพพํ
 ชานาตีติ สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค ฯ เป ฯ ยาวตา รุเมปฏิสัสมิ-
 ทาย รุเมปฏิสัสมิทจฺจํ ยาวตา นิรุตฺติปฏิสัสมิทาย นิรุตฺติปฏิ-
 สัสมิทจฺจํ ยาวตา ปฏิภาณปฏิสัสมิทาย ปฏิภาณปฏิสัสมิทจฺจํ
 สัพพํ ชานาตีติ สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ อนา-
 วรณํ ฌาณํ ยาวตา อิทฺทวิยปโรปรียคฺเต ฌาณํ สัพพํ ชานา-
 ตีติ สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ อนาวรณํ ฌาณํ
 ยาวตา สคฺคานํ อสฺสยานุสฺสเย ฌาณํ ยาวตา ยมกปาทฺธิเร
 ฌาณํ ยาวตา มหากฺรณาสฺมาปคฺติยา ฌาณํ สัพพํ ชานาตีติ
 สัพพญฺตฌาณํ ตคฺค อวรณํ นคฺคิตฺติ อนาวรณํ ฌาณํ ฯ

สทฺธมมุตฺตํ ติฏฺฐํ สุตํ มุตฺตํ วิญฺญาตํ ปตฺตํ ปริเยสํ อนุ-
 วิจฺจํ มนสา สทฺธํ ฌาตํ สทฺธํ ติฏฺฐํ สทฺธํ วิทิตํ สทฺธํ สจฺจิ-
 กตํ สทฺธํ ฌสฺสํ ปญฺญา ยสฺสํ ปญฺญา นตฺถํ สทฺธพ-
 ญฺตฺวานํ ตตฺถ อวรณํ นตฺถํ อนาวรณํ ฌาณํ ฯ

น ตสฺส อทิฏฺฐมิตฺตํ ภิณฺโณ อโห อวิญฺญาตมฺหานิตฺตํ
 สทฺธํ อภิณฺหาสิ ยทฺธํ เอยฺย^๑ ตถาคโค เตน (สฺมเยน)^๒
 สมนฺตจฺจุตฺติ ฯ

ฌาณกฺก ทิฏฺฐิจกฺก ฯ

มหาวคฺเค ทิฏฺฐิจกฺก

[๒๔๕] กติ ทิฏฺฐิจฺจุจฺจานานิ กติ ทิฏฺฐิจฺปฺริยฺจุจฺจานานิ กติ
 ทิฏฺฐิจโย กติ ทิฏฺฐาจฺญิเวสํ กตโม ทิฏฺฐิจฺจุจฺจานสฺมคฺคาโค กติ
 อภินิเวสปรามตฺโต ทิฏฺฐิ ฯ

กติ ทิฏฺฐิจฺจานนํติ อจฺจุ ทิฏฺฐิจฺจุจฺจานานิ ฯ กติ ทิฏฺฐิจฺป-
 ริยฺจุจฺจานนํติ อจฺจุจฺจํ ทิฏฺฐิจฺปฺริยฺจุจฺจานานิ ฯ กติ ทิฏฺฐิจโยติ
 สทฺธํ ทิฏฺฐิจโย ฯ กติ ทิฏฺฐาจฺญิเวสํติ คัสสํ ทิฏฺฐาจฺญิเว-
 สํ ฯ กตโม ทิฏฺฐิจฺจุจฺจานสฺมคฺคาโคติ สทฺธปตฺตมคฺโค ทิฏฺฐิจ-

๑ ๒ เหยงจํวคฺเค เอยฺยจํวคฺเค

១៩៦ ពុទ្ធករុណាបិដក ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ ប្រវត្តន្តបិដកកថា [២៩៥]

ชานตุษมาโต ๑

[๒๕๕] กติ อภินิเวศปราคมาโส ทิฏฐิจิ ฐุปี เอตัมม
 เอตัมมสุมิ เอตัส เม อตฺตคตติ อภินิเวศปราคมาโส ทิฏฐิจิ เวทนํ
 เอตัมม ๑ เป ๑ สณฺณํ เอตัมม สํชาเร เอตัมม วิญ-
 ญาณํ เอตัมม เอตัมมสุมิ เอตัส เม อตฺตคตติ อภินิเวศปราค-
 มาโส ทิฏฐิจิ ๑ จกฺขุํ เอตัมม โสคํ เอตัมม ขานํ เอตัม-
 มม ชฺชิตุํ เอตัมม กายํ เอตัมม มนํ เอตัมม เอ-
 โตหฺมสุมิ เอตัส เม อตฺตคตติ อภินิเวศปราคมาโส ทิฏฐิจิ ๑ ฐุปี
 เอตัมม สทฺทํ เอตัมม คณฺฐํ เอตัมม วธํ เอตัมม
 ไผฏฺฐพฺพํ เอตัมม ฐมฺมํ เอตัมม เอตัมมสุมิ เอตัส เม
 อตฺตคตติ อภินิเวศปราคมาโส ทิฏฐิจิ ๑

[๒๙๖] จกขุวิญญานํ เอตํ มม โสถวิญญานํ เอตํ มม
 ขานวิญญานํ เอตํ มม จิวหาวิญญานํ เอตํ มม กาย
 วิญญานํ เอตํ มม มโนวิญญานํ เอตํ มม เอโสหตฺถํ เอ
 โส เม อตุตฺตาติ อภินิเวสปรมาโส ทิฏฺฐิ ๑ จกขุสฺสํสํสํ เอตํ
 มม โสถสฺสํสํสํ เอตํ มม ขานสฺสํสํสํ เอตํ มม จิว
 หาสฺสํสํสํ เอตํ มม กายสฺสํสํสํ เอตํ มม มโนสฺสํสํสํ
 เอตํ มม เอโสหตฺถํ เอโส เม อตุตฺตาติ อภินิเวสปรมาโส
 ทิฏฺฐิ ๑ จกขุสฺสํสํสํสํ เวทนี โสถสฺสํสํสํสํ เวทนี ขานสฺสํสํ
 สํสํ เวทนี จิวหาสฺสํสํสํสํ เวทนี กายสฺสํสํสํสํ เวทนี มโน

สฺมฺมุตฺตํ เวทนี เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑

[๒๘๗] รูปสณฺณํ เอตํ มม สทฺทสณฺณํ กฺขรฺสณฺณํ รสสณฺณํ โผฏฐพฺพสณฺณํ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑ รูปสณฺณเจตนํ เอตํ มม สทฺทสณฺณเจตนํ กฺขรฺสณฺณเจตนํ รสสณฺณเจตนํ โผฏฐพฺพสณฺณเจตนํ ฐมฺมสณฺณเจตนํ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑ รูปคณฺหํ เอตํ มม สทฺทคณฺหํ เอตํ มม กฺขรฺคณฺหํ รสคณฺหํ โผฏฐพฺพคณฺหํ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑ รูปวิตกฺกํ เอตํ มม สทฺทวิตกฺกํ กฺขรฺวิตกฺกํ รสวิตกฺกํ โผฏฐพฺพวิตกฺกํ ฐมฺมวิตกฺกํ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑ รูปวิจาร์ เอตํ มม สทฺทวิจาร์ เอตํ มม กฺขรฺวิจาร์ เอตํ มม รสวิจาร์ เอตํ มม โผฏฐพฺพวิจาร์ เอตํ มม ฐมฺมวิจาร์ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑

[๒๘๘] ปจฺจวึธาคฺคํ เอตํ มม ธาปธาคฺคํ เอตํ มม เทโสธาคฺคํ เอตํ มม วาโยธาคฺคํ เอตํ มม อากาธาคฺคํ เอตํ มม วิญฺญาณธาคฺคํ เอตํ มม เอโสหฺมตฺตํ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ๑ ปจฺจวึกฺกณฺณํ ธาปอกฺกณฺณํ เทโสภกฺกณฺณํ วา-

โยกสถิณํ นีลสถิณํ ปิตกสถิณํ โดหิตกสถิณํ โอหาตกสถิณํ อากาส-
 กสถิณํ วิญญານกสถิณํ เอตํ มม เอโสฬหมตฺถมิ เอโส เม อตฺตาตติ
 อภินิเวสปรามาโส ทิฏฺฐิ ។

[๒๔๔] เกตฺ ๑ เอตํ มม โถมํ เอตํ มม นชฺ ๑ เอตํ มม
ทนฺตํ เอตํ มม คจํ เอตํ มม มํถํ เอตํ มม นหารํ เอตํ
มม อญฺจี เอตํ มม อญฺจีมิณฺชํ เอตํ มม วกฺกํ เอตํ มม
หุทฺธํ เอตํ มม ยกนํ เอตํ มม กิโถมกํ เอตํ มม บิหฺกํ
เอตํ ๑ เป ๑ เอตํ มม สํฆานิกํ เอตํ มม ลลิกํ
เอตํ มม มุคฺคํ เอตํ มม มคฺคถฺตํ เอตํ มม เอลิสมฺมํ
เอลิ เม อคคาคิ อภินิเวสปรามาโส ทิจฺฉิ ๑

[๓๐๐] จกฺขยตนํ เอตํ มม รุปรายตนํ เอตํ มม โสตะ-
ยตนํ เอตํ มม สัทททายตนํ เอตํ มม ชานายตนํ เอตํ มม
คณฺหยตนํ เอตํ มม ชีวฺหยตนํ รัสายตนํ กายายตนํ โผฏ-
จฺพฺพายตนํ มนฺหยตนํ ธมฺมายตนํ เอตํ มม จกฺขุธฺรატฺวํ เอตํ
มม รูปธฺรატฺวํ เอตํ มม จกฺขุวิญญฺณธฺรატฺวํ เอตํ มม โส-
ตธฺรატฺวํ เอตํ มม สัททธฺรატฺวํ เอตํ มม โสตฺตวิญญฺณธฺรატฺวํ
เอตํ มม ชานธฺรატฺวํ คณฺหธฺรატฺวํ ชานวิญญฺณธฺรატฺวํ ชีวฺหาธฺรატฺวํ
รัสธฺรატฺวํ ชีวฺหาวิญญฺณธฺรატฺวํ กายธฺรატฺวํ โผฏจฺพฺพธฺรატฺวํ กายวิญ-
ญฺณธฺรატฺวํ มโนธฺรატฺวํ เอตํ มม ธมฺมธฺรატฺวํ เอตํ มม มโน-
วิญญฺณธฺรატฺวํ เอตํ มม เขโสฬสมํ สมิ เขโส เม อตฺตตาทิ อภินิ-

เวสปรามาโส ทิฏฐิจิ ๑

[๓๐๑] จกฺขุทฺธิริยํ เขตํ มม โสติทฺธิริยํ เขตํ มม ฆา-
 นิทฺธิริยํ เขตํ มม ชีวฺหิณฺทฺธิริยํ กายินฺทฺธิริยํ ชีวฺติทฺธิริยํ โสมนสฺส-
 สิทฺธิริยํ โทมนสฺสิทฺธิริยํ อฺเปกฺขินฺทฺธิริยํ สทฺธิริยํ วิริยินฺทฺธิริยํ
 สติทฺธิริยํ สมาริณฺทฺธิริยํ ปญฺณินฺทฺธิริยํ เขตํ มม . เอโสหฺมสมฺมิ เอโส
 เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิจิ ๑

[๓๐๒] กามธาคุํ เขตํ มม รูปธาคุํ เขตํ มม อรูป-
 ธาคุํ เขตํ มม กามภวํ เขตํ มม รูปภวํ เขตํ มม สญ-
 ญาภวํ เขตํ มม อสญฺญาภวํ เขตํ มม เหนวสญฺญานาสาสญ-
 ญาภวํ เขตํ มม เขกโวจการภวํ เขตํ มม จตุโวจการภวํ เขตํ
 มม ปญฺจโวจการภวํ เขตํ มม ปจฺจมชฺฌานํ เขตํ มม ทฺติ-
 ยชฺฌานํ เขตํ มม ศตฺติยชฺฌานํ เขตํ มม จตุตฺถชฺฌานํ เขตํ
 มม เมตฺตทาเจโตวิมฺุตฺติํ เขตํ มม กรุณาเจโตวิมฺุตฺติํ เขตํ มม
 มุทิตาเจโตวิมฺุตฺติํ เขตํ มม อฺเปกฺกชาเจโตวิมฺุตฺติํ เขตํ มม อา-
 กาสานญฺจายตนสฺมาปคฺคํ วิญฺญาณญฺจายตนสฺมาปคฺคํ อากิณฺ-
 ญญายตนสฺมาปคฺคํ เหนวสญฺญานาสาสญฺญายตนสฺมาปคฺคํ เขตํ มม
 เอโสหฺมสมฺมิ เอโส เม อคฺคตาติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิจิ ๑

[๓๐๓] อวิชฺฐํ เขตํ มม สํชาเร เขตํ มม วิญฺญาณํ
 เขตํ มม นามรูปํ เขตํ มม สํพายตนํ เขตํ มม เวทนํ
 เขตํ มม ตณฺหํ เขตํ มม อฺปาทานํ เขตํ มม ภวํ เขตํ

ปรโตโฆโสมี ทิฏฐิจฺจุชานํ อิมานิ อฏฺฐ ทิฏฐิจฺจุชานานิ ฯ

[๓๐๕] กตมานิ อฏฺฐารสํ ทิฏฐิจฺปริญฺญชานานิ ฯ ยถา ทิฏฐิจิ-
กตํ ทิฏฐิจิพนํ ทิฏฐิจิณฺฑารํ ทิฏฐิจิวิธํ ทิฏฐิจิวิปฺพนํ ทิฏฐิ-
สณฺโณชนํ ทิฏฐิจิธตํ ทิฏฐิจิธมฺภาโว ทิฏฐิจิปติโพโส ทิฏฐิจิพนฺธ-
ทิฏฐิจิปปาโต ทิฏฐิจิณฺธโย ทิฏฐิจิณฺฑาโป ทิฏฐิจิปรพาโห ทิฏฐิจิณ-
โส ทิฏฐิจิปาทานํ ทิฏฐิจิภินิเวโส ทิฏฐิจิปรามาโส อิมานิ อฏฺฐารสํ
ทิฏฐิจฺปริญฺญชานานิ ฯ

[๓๐๖] กตมา โสฬสํ ทิฏฐิจโย ฯ ธตฺถํสาททิฏฐิจิ อตฺตานุทิฏฐิจิ
มิจฺฉาทิฏฐิจิ สกฺกายทิฏฐิจิ สกฺกายวตฺตฤกฺขา ธตฺถํสททิฏฐิจิ สกฺกายวตฺ-
ฤกฺขา อฏฺฐเนททิฏฐิจิ อนตฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ ปุพฺพนุตฺตานุทิฏฐิจิ อปรนุ-
ตฺตานุทิฏฐิจิ สณฺโณชนิกา ทิฏฐิจิ อหฺนติ มานวินิพนฺธรา ทิฏฐิจิ มมนฺติ
มานวินิพนฺธรา ทิฏฐิจิ อตฺตควาทปฺปฐิธํยฺยคฺคา ทิฏฐิจิ โถถควาทปฺปฐิธํยฺยคฺคา
ทิฏฐิจิ ภวทิฏฐิจิ วิภวทิฏฐิจิ อิมานิ โสฬสํ ทิฏฐิจโย ฯ

[๓๐๗] ธตฺถํสาททิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อตฺ-
ตานุทิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ มิจฺฉาทิฏฐิจิยา
กติกหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ สกฺกายทิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ
อภินิเวโส โหติ สกฺกายวตฺตฤกฺขา ธตฺถํสททิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ
อภินิเวโส โหติ สกฺกายวตฺตฤกฺขา อฏฺฐเนททิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ
อภินิเวโส โหติ อนตฺตคฺคาหิกาย ทิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ อภินิ-
เวโส โหติ ปุพฺพนุตฺตานุทิฏฐิจิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ

๒๐๒ สุกตุนตบฏิกะ ชุททกนิกายสุต ปฐมมภิทามกุโค [๓๐๘

อปรนตานุทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ สณฺเณชนิ-
กาย ทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อหฺนติ มานวิ-
นิพนฺธาย ทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ มมนฺติ มา-
นวิพนฺธาย ทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อตฺตวาท-
ปฐมฺยตฺตาย ทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ โถกวาท-
ปฐมฺยตฺตาย ทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ภวทิจฺฉิยา
กติกากาเรหิ อภินิเวโส โหติ วิภวทิจฺฉิยา กติหากาเรหิ อภินิ-
เวโส โหติ ฯ

[๓๐๘] อตฺตํทาทิจฺฉิยา ปณฺณคํธาย อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ
อตฺตานุทิจฺฉิยา วัสติยา อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ มิจฺฉาทิจ-
ฉิยา ทตฺตํทาทเรหิ อภินิเวโส โหติ สกฺกทายทิจฺฉิยา วัสติยา
อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ สกฺกทายวตฺตทาย สตฺตํทาทิจฺฉิยา
ปณฺณรตฺติ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ สกฺกทายวตฺตทาย อจฺเจ-
ททิจฺฉิยา ปณฺณทาทเรหิ อภินิเวโส โหติ อนตฺตคฺคาทิกาย ทิจ-
ฉิยา ปณฺณธาย อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ปุพฺพทาทิจฺฉิยา
อจฺจารตฺติ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อปรนตานุทิจฺฉิยา จตฺ-
จตฺตาทธาย อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ สณฺเณชนิกาย ทิจฺฉิยา
อจฺจารตฺติ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อหฺนติ มานวินิพนฺธาย
ทิจฺฉิยา อจฺจารตฺติ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ มมนฺติ มา-
นวิพนฺธาย ทิจฺฉิยา อจฺจารตฺติ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ อตฺ-

ภูตา มิจฺฉาทิฏฐิ ๑

[๓๓๑] อตฺถิ สณฺโณชฌานิ เจว ทิฏฐิโย ๑ อตฺถิ สณฺโณชฌานิ น ๑ ทิฏฐิโย ๑ กตมานิ สณฺโณชฌานิ เจว ทิฏฐิโย ๑ ๑ สกฺกทายทิฏฐิปรามาโส เจว สกฺกทายทิฏฐิ สัตถพฺพตปรามาโส ๑ อิมานิ สณฺโณชฌานิ เจว ทิฏฐิโย ๑ ๑ กตมานิ สณฺโณชฌานิ น ๑ ทิฏฐิโย ๑ กามราคสณฺโณชฌนํ ปฏฺยสณฺโณชฌนํ มานสณฺโณชฌนํ วิจิกิฯฉาสณฺโณชฌนํ ภวราคสณฺโณชฌนํ อิตฺถาสณฺโณชฌนํ มจฺฉวริยสณฺโณชฌนํ อนุสยสณฺโณชฌนํ อวิชฺฐาสณฺโณชฌนํ อิมานิ สณฺโณชฌานิ น ๑ ทิฏฐิโย ๑ อตฺถาสททิฏฐิยา อิมเหติ ปญฺจติสํสา ย อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๓๒] อตฺตทานุทิฏฐิยา กตเมหิ วีสติยา อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ อิทฺธ อตฺถสํสฺสา ปุณฺณชฺชนํ อริยานํ อทฺธสํสํ อริยธมฺมสํสํ อโกวโก อริยธมฺเม อวินีโค สํปฺปฺริสธมฺมสํสํ อโกวโก สํปฺปฺริสธมฺเม อวินีโค รุปํ อตฺตโต สมนุสํสํสํสํสํสํ รุปอนุคํ วา อตฺตทานํ อตฺตนิ วา รุปํ รุปสํสํมํ วา อตฺตทานํ เวทนํ สณฺณํ สํชาเร วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุสํสํสํสํสํสํ วิญฺญาณอนุคํ วา อตฺตทานํ อตฺตนิ วา วิญฺญาณํ วิญฺญาณสํสํมํ วา อตฺตทานํ ๑

[๓๓๓] กถํ รุปํ อตฺตโต สมนุสํสํสํสํสํ ๑ อิทฺธกฺโข ปจฺจวักกณิํ อตฺตโต สมนุสํสํสํสํสํ ยํ ปจฺจวักกณิํ โส อหํ โย อหํ ทํ ปจฺจวักกณณฺติ ปจฺจวักกณณฺจ อตฺตณฺจ อทฺทณฺจ สมนุสํสํสํสํ

[๓๑๔] กถํ ฐปนุทํ อตฺตทณํ สมนุสฺสํ ๑ อธิเรกฺกุโ
 เวทณํ สณฺณํ สํชาเร วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุสฺสํ ๑ ตสฺส เหว
 โหติ อยํ โข เม อตฺตา โส โข ปน เม อยํ อตฺตา อิมินา ฐ-
 เปน ฐปวาทิ ฐปนุทํ อตฺตทณํ สมนุสฺสํ ๑ เสยฺยถาปํ ฐกฺโข
 ฉายาสมนุโน อสฺส คเมณํ ปฺริโส เหว วเทยฺย อยํ ฐกฺโข
 อยํ ฉายา อญฺเญ ฐกฺโข อญฺเญ ฉายา โส โข ปนํ ฐกฺโข
 อิมาย ฉายาย ฉายาวาทิ ฉายาวุทํ ฐกฺโข สมนุสฺสํ ๑ เหวเมว
 อธิเรกฺกุโ เวทณํ สณฺณํ สํชาเร วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุสฺสํ ๑
 ตสฺส เหว โหติ อยํ โข เม อตฺตา โส โข ปน เม อยํ อตฺตา
 อิมินา ฐเปน ฐปวาทิ ฐปนุทํ อตฺตทณํ สมนุสฺสํ ๑ อภินิเวส-
 ปรามาโส ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถ วตฺถ น ทิฏฐิ อญฺเญ ทิฏฐิ
 อญฺเญ วตฺถ ยา จ ทิฏฐิ ยญฺจ วตฺถ อยํ ทุตฺติยา ฐปวตฺถกฺกา
 อตฺตทณฺทิฏฐิ อตฺตทณฺทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโณ-
 ชนานิ น จ ทิฏฐิโย เหว ฐปนุทํ อตฺตทณํ สมนุสฺสํ ๑

[๓๑๕] กถํ อตฺตนิ ฐปํ สมนุสฺสํ ๑ อธิเรกฺกุโ เวทณํ
 สณฺณํ สํชาเร วิญฺญาณํ อตฺตโต สมนุสฺสํ ๑ ตสฺส เหว โหติ
 อยํ โข เม อตฺตา อิมสฺมิมญฺจ ปน อตฺตนิ อิทํ ฐปนฺนิ อตฺตนิ
 ฐปํ สมนุสฺสํ ๑ เสยฺยถาปํ ปฺปฬํ คณฺฐสมนุโน อสฺส คเมณํ
 ปฺริโส เหว วเทยฺย อิทํ ปฺปฬํ อยํ คนฺโธ อญฺเญ ปฺปฬํ อญฺเญ
 คนฺโธ โส โข ปนํ คนฺโธ อิมสฺมิมํ ปฺปฬเตติ ปฺปฬสฺมิมํ คณฺฐ

น จ ทิฏฐิโย เหวํ รูปสฺสํมํ อตฺตตานํ สมนุปสฺสตี ๑

[๓๑๘] กถํ เวทนํ อตฺตโต สมนุปสฺสตี ๑ อิทฺเธกฺกุโ จกฺ-
 ขุสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ โสถสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ ฆานสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ ชิว-
 หาสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ กายสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ มโนสฺสมฺมสฺสํ เวทนํ อตฺ-
 ตโต สมนุปสฺสตี ยถา มโนสฺสมฺมสฺสชา เวทนา โส อหํ โย
 อหํ ตถา มโนสฺสมฺมสฺสชา เวทนาติ มโนสฺสมฺมสฺสํ เวทนญฺจ อตฺ-
 ตญฺจ อทฺทวํ สมนุปสฺสตี เสยฺยถามี เทถปฺปทํปสฺส ฌายโต
 ยถา อจฺฉิ โส วณฺโณ โย วณฺโณ ตถา อจฺฉิตฺติ อจฺฉิณฺญจ วณฺ-
 ฌญฺจ อทฺทวํ สมนุปสฺสตี เหวเมว อิทฺเธกฺกุโ มโนสฺสมฺมสฺสํ
 เวทนํ อตฺตโต สมนุปสฺสตี ยถา มโนสฺสมฺมสฺสชา เวทนา โส อหํ
 โย อหํ ตถา มโนสฺสมฺมสฺสชา เวทนาติ มโนสฺสมฺมสฺสํ เวทนญฺจ
 อตฺตญฺจ อทฺทวํ สมนุปสฺสตี อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ทิฏฐิ
 น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฐิ อณฺเฏ ทิฏฐิ อณฺเฏ วตฺถุ ยถา จ
 ทิฏฐิ ยณฺญจ วตฺถุ อयํ ปจฺจมา เวทनावตฺถุภา อตฺตตานุทิฏฐิ อตฺ-
 ตานุทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ทิฏฐิวิปตฺติ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโฆชนานิ
 น จ ทิฏฐิโย เหวํ เวทนํ อตฺตโต สมนุปสฺสตี ๑

[๓๑๘] กถํ เวทनावนฺตํ อตฺตตานํ สมนุปสฺสตี ๑ อิทฺเธกฺกุโ
 สณฺเฏ สจฺจาเร วิณฺญานาณํ รูปํ อตฺตโต สมนุปสฺสตี ทสฺสํ เหว
 โหติ อยํ โส เม อตฺตา โส โส ปน เม อยํ อตฺตา อิมาย
 เวทนาย เวทनावาติ เวทनावนฺตํ อตฺตตานํ สมนุปสฺสตี เสยฺยถามี

ចរិណិវេសបរាមាសៃ ពិធីទិ ពិធីទិ អ វតុតុ វតុតុ អ ពិធីទិ ។ បេ។
 ចយំ គតិយា វេតនាវតុតុកា ចតុតានុពិធីទិ ចតុតានុពិធីទិ មិទុណាពិធីទិ
 ពិធីទិវិបតុតិ ។ បេ។ ចិមានិ សឃ្មណ្ឌនាមិ អ ។ ពិធីទិយោ ចេវ
 ចតុតនិ វេតនំ សមនុបស្ថតិ ។

[៣២០] កតំ វេតនាយ ចតុតានំ សមនុបស្ថតិ ។ ចិគេកុទ្ទិ សឃ្ម-
 ណំ សំខារេ វិឃុណ្ណាណំ រូបំ ចតុតតោ សមនុបស្ថតិ គតុសំ ចេវ តៃតិ
 ចយំ ខៃ មេ ចតុតា សៃ ខៃ បេ មេ ចយំ ចតុតា ចិមានិ វេ-
 តនាយាតិ វេតនាយ ចតុតានំ សមនុបស្ថតិ សេយ្យតាបី ។ បេ។ ក-
 រណ្ណកតុសំ មនំ សមនុបស្ថតិ ចេវ មេ ចិគេកុទ្ទិ សឃ្មណ្ឌំ សំខារេ
 វិឃុណ្ណាណំ រូបំ ចតុតតោ សមនុបស្ថតិ គតុសំ ចេវ តៃតិ ចយំ ខៃ
 មេ ចតុតា សៃ ខៃ បេ មេ ចយំ ចតុតា ចិមានិ វេតនាយាតិ វេត-
 នាយ ចតុតានំ សមនុបស្ថតិ ចរិណិវេសបរាមាសៃ ពិធីទិ ពិធីទិ អ
 វតុតុ វតុតុ អ ពិធីទិ ចឃ្មណ្ឌ ពិធីទិ ចឃ្មណ្ឌំ វតុតុ ។ បេ។ ពិធីទិ
 យឃ្មណ្ឌ វតុតុ ចយំ កតុតុកា វេតនាវតុតុកា ចតុតានុពិធីទិ ចតុ-
 តានុពិធីទិ មិទុណាពិធីទិ ពិធីទិវិបតុតិ ។ បេ។ ចិមានិ សឃ្មណ្ឌនាមិ
 អ ។ ពិធីទិយោ ចេវ វេតនាយ ចតុតានំ សមនុបស្ថតិ ។

[៣២១] កតំ សឃ្មណ្ឌំ ចតុតតោ សមនុបស្ថតិ ។ ចិគេកុទ្ទិ កតុ-
 តុសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ សៃតុសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ ឃានសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ
 ឱវុតសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ កាយសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ មនោសមនុបស្ថតិ សឃ្មណ្ឌំ
 ចតុតតោ សមនុបស្ថតិ ។ បេ។ មនោសមនុបស្ថតិ ឃាន សឃ្មណ្ឌំ សៃ ចតុត យោ

ចកំ តា មនោសម្ពុទ្ធសា ឥណ្ឌោតិ មនោសម្ពុទ្ធសំ ឥណ្ឌោណុ ចតុ-
ក្កណុ ចកុវយំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ឥត្ថេយ្យតាមី គេតប្រតិបត្តិ ឆាយតិ មា
ចកុទិ តៃ វណ្ណោ មិ វណ្ណោ តា ចកុទិ ចកុទិណុ វណ្ណោណុ
ចកុវយំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ខេវមេវ ចិរេកកុ មនោសម្ពុទ្ធសំ ឥណ្ឌោ
ចកុកុតិ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ មា មនោសម្ពុទ្ធសា ឥណ្ឌោ តៃ ចកំ មិ
ចកំ តា មនោសម្ពុទ្ធសា ឥណ្ឌោតិ មនោសម្ពុទ្ធសំ ឥណ្ឌោណុ ចតុ-
ក្កណុ ចកុវយំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ចក្កិវេស្សនាមាតិ កិធិទិ កិធិទិ ម
វត្ថុ វត្ថុ ម កិធិទិ ចណ្ឌោ កិធិទិ ចណ្ឌោ វត្ថុ មា ម កិធិទិ
មណុ វត្ថុ ចម៌ ឯមា សណ្ឌោវត្ថុកា ចកុកាណុកិធិទិ ចកុកា-
ណុកិធិទិ មិទុកាភិធិទិ ។ ឯ ។ ចិមា ឥណ្ឌោឆណា ម ម កិធិទិ
ខេវ សណ្ឌោ ចកុកុតិ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។

[៣២២] កតំ សណ្ឌោវត្ថុកា ចកុកាណុ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។ ចិរេកកុ
តំឆារេ វិណ្ឌោណុ ឫបំ វេកាណុ ចកុកុតិ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ គត្ថំ ខេវ
តៃ ចម៌ តៃ មេ ចកុកា តៃ តៃ ឯម មេ ចម៌ ចកុកា ចិមា
ឥណ្ឌោ ឥណ្ឌោតិ សណ្ឌោវត្ថុកា ចកុកាណុ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ឥត្ថេ-
យ្យតាមី រុក្ខតៃ ឆាយាសម្មាសម្ពុទ្ធាតិ គត្ថំ គត្ថំ ឫតៃ ខេវ វត្ថេយ្យ
ចម៌ រុក្ខតៃ ចម៌ ឆាយា ចណ្ឌោ រុក្ខតៃ ចណ្ឌោ ឆាយា តៃ តៃ
ឯមា រុក្ខតៃ ចិមា ឆាយា ឆាយាតិ ឆាយាវត្ថុកា រុក្ខតំ សម្មា-
សម្ពុទ្ធាតិ ខេវមេវ ចិរេកកុ តំឆារេ វិណ្ឌោណុ ឫបំ វេកាណុ ចកុកុតិ
សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ គត្ថំ ខេវ តៃ ចម៌ តៃ មេ ចកុកា តៃ តៃ ឯម

អេ ចម៌ ចតុតា ចិរាយ សឈាយ សឈាវាទិ សឈាវាទុក្ខំ ចតុតានំ
 សម្មុប្បស្ថិតិ ចរិទិវេសបរាមាស័ ពិធីទិ ពិធីទិ អ វតុតុ វតុតុ អ
 ពិធីទិ ចលុណា ពិធីទិ ចលុណំ វតុតុ មា ។ ពិធីទិ មឈុ វតុតុ
 ចម៌ តុតិយា សឈាវតុតុកា ចតុតានុពិធីទិ ចតុតានុពិធីទិ អិទុនា-
 ពិធីទិ ។ បេ។ ចិរាមិ សឈលោឆនាមិ អ ។ ពិធីទិយោ ចេវំ សឈ-
 ឈាវាទុក្ខំ ចតុតានំ សម្មុប្បស្ថិតិ ។

[៣២៣] កតំ ចតុតនិ សឈុណំ សម្មុប្បស្ថិតិ ។ ចិរេកុទ្ទិសំ សឈាវេ
 វិឈុណាណំ រូបំ វេក្ខនំ ចតុតតោ សម្មុប្បស្ថិតិ គតុតំ ចេវំ តិក្ខិ ចម៌
 ចៃ អេ ចតុតា ចិរស្មិឈុ ឋន ចតុតនិ ចម៌ សឈាវាទិ ចតុតនិ
 សឈុណំ សម្មុប្បស្ថិតិ សេយ្យតាមី ឋនុឋនំ កនុស្ថនុឋនំ គតុតំ គ-
 មេនំ ឋនុឋនំ ចេវំ វតេយ្យ ចិកំ ឋនុឋនំ ចម៌ កនុត្ថ ចលុណំ ឋនុឋនំ
 ចលុណោ កនុត្ថ តៃ ចៃ ឋនាមំ កនុត្ថ ចិរស្មិឈុ ឋនុឋនំ ឋនុឋនំ ឋនុឋនំ
 កនុត្ថ សម្មុប្បស្ថិតិ ចេវាមេវ ចិរេកុទ្ទិសំ សឈាវេ វិឈុណាណំ រូបំ វេ-
 ក្ខនំ ចតុតតោ សម្មុប្បស្ថិតិ គតុតំ ចេវំ តិក្ខិ ចម៌ ចៃ អេ ចតុតា
 ចិរស្មិឈុ ឋន ចតុតនិ ចម៌ សឈាវាទិ ចតុតនិ សឈុណំ សម្មុប្បស្ថិតិ
 ចរិទិវេសបរាមាស័ ពិធីទិ ពិធីទិ អ វតុតុ វតុតុ អ ពិធីទិ ចលុណា
 ពិធីទិ ចលុណំ វតុតុ មា ។ ពិធីទិ មឈុ វតុតុ ចម៌ តុតិយា សឈ-
 ឈាវតុតុកា ចតុតានុពិធីទិ ចតុតានុពិធីទិ អិទុនាពិធីទិ ។ បេ។ ចិរាមិ
 សឈលោឆនាមិ អ ។ ពិធីទិយោ ចេវំ ចតុតនិ សឈុណំ សម្មុប្បស្ថិតិ ។

[៣២៤] កតំ សឈាយ ចតុតានំ សម្មុប្បស្ថិតិ ។ ចិរេកុទ្ទិសំ

២១៦ ឥតុត្ថកុណ្ឌបិដកេ ឧត្តរាភិកាយឥត្ថំ បរិវត្តន៍ភិកាយភូតិ [៣២៥

ឥត្ថារេ វិណុយោណំ រូបំ វេទនំ ចក្កតោ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ គត្ថំ ខេវំ
ហិកិ ឲ្យំ ខៃ មេ ចក្កតា តៃ ខៃ បណ មេ ឲ្យំ ចក្កតា ឱមាយ
ឥណ្ឌុយាតិ ឥណ្ឌុយា ចក្កតានំ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ ឥធម្មតាបី មនិ
ករណ្តកេ ឧត្តរាភិកាយ ឥត្ថំ គមេនំ បរិវត្តន៍ ខេវំ វត្ថេយ្យ ឲ្យំ
មនិ ឲ្យំ ករណ្តកោ ចណ្ឌិយ មនិ ចណ្ឌិយ ករណ្តកោ តៃ
ខៃ បណ្ណំ មនិ ឱមត្ថំ ករណ្តកេតិ ករណ្តកត្ថំ មនំ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ
ខេវមេវ ឱត្ថេកុត្តរេ ឥត្ថារេ វិណុយោណំ រូបំ វេទនំ ចក្កតោ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ
គត្ថំ ខេវំ ហិកិ ឲ្យំ ខៃ មេ ចក្កតា តៃ ខៃ បណ មេ ឲ្យំ
ចក្កតា ឱមាយ ឥណ្ឌុយាតិ ឥណ្ឌុយា ចក្កតានំ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ ឧភិ-
វេស្តបរាមាតៃ ភិក្ខុទិ ភិក្ខុទិ ម វត្ថុ វត្ថុ ម ភិក្ខុទិ ចណ្ឌិ-
យា ភិក្ខុទិ ចណ្ឌិ វត្ថុ ម ភិក្ខុទិ មណ្ឌ វត្ថុ ឲ្យំ ចក្កតា ឥណ្ឌុ-
យាវត្ថុកា ចក្កតាភិក្ខុទិ ចក្កតាភិក្ខុទិ មិទ្ធាភិក្ខុទិ ។ ឬ ។ ឱមា
ឥណ្ឌុយោធនាមិ ម ភិក្ខុទិ ខេវំ ឥណ្ឌុយា ចក្កតានំ ឥណ្ឌុ-
ប្បឥត្ថិ ។

[៣២៥] កតំ ឥត្ថារេ ចក្កតោ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ ។ ឱត្ថេកុត្តរេ កុត្ត-
រឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ តៃកត្ថឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ ឆានឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ ឱត្ត-
រាឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ កាយឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ មនោឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនំ
ចក្កតោ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ ម មនោឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនា តៃ ចក្ក ឬ ចក្ក
តា មនោឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនាតិ មនោឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ កេតនាយ ចក្កតាយ
ចក្កតាយ ឥណ្ឌុប្បឥត្ថិ ឥធម្មតាបី កេតប្បត្តិប្បឥត្ថិ ឆាយតោ ម ចក្ក

២១៨ ឥតុតណុកប្បិដ្ឋកេ ឧតុតណិកាយឥត ប្បិដ្ឋនុភិកាមកុកោ [៣២៧

អ វិញ្ញិទិ ចលុណា វិញ្ញិទិ ចលុណំ វតុតុ មា ។ វិញ្ញិទិ មលុ។
វតុតុ ចម៍ ភុតិយា ឥន្ទារវតុតុកា ចតុតានុវិញ្ញិទិ ចតុតានុវិញ្ញិទិ មិទុ-
ណាវិញ្ញិទិ ។ បេ។ ចិមានិ ឥលុលោឆន្ទានិ អ ។ វិញ្ញិទិយោ ខេវំ ឥ-
ន្ទារវតុតុ ចតុតានំ ឥមនុបឥតុតិ ។

[៣២៧] កតំ ចតុតនិ ឥន្ទារេ ឥមនុបឥតុតិ ។ ចិគេកុទ្យោ វិលុ-
ណានំ រូបំ វេកនំ ឥលុណំ ចតុតតោ ឥមនុបឥតុតិ កតុត ខេវំ ហិតិ
ចម៍ ខៃ មេ ចតុតា ចិមតុមិលុ។ ឋន ចតុតនិ ចិមេ ឥន្ទារាតិ
ចតុតនិ ឥន្ទារេ ឥមនុបឥតុតិ ឥមុយតាប្បិ ឋុប្បដំ កនុតុមុប្បនំ ចតុត
កមេនំ ឋុវិតៃ ខេវំ វតុតុមុយ ចិតំ ឋុប្បដំ ចម៍ កនុតុ ចលុណំ ឋុប្បដំ
ចលុលោ កនុតុ តៃ ខៃ ឋនាយំ កនុតុ ចិមតុមិ ឋុប្បដេតិ ឋុប្ប-
ដេតុមិ កនុតុ ឥមនុបឥតុតិ ខេវមេវ ចិគេកុទ្យោ វិលុណានំ រូបំ
វេកនំ ឥលុណំ ចតុតតោ ឥមនុបឥតុតិ កតុត ខេវំ ហិតិ ចម៍ ខៃ
មេ ចតុតា ចិមតុមិលុ។ ឋន ចតុតនិ ចិមេ ឥន្ទារាតិ ចតុតនិ ឥន្ទារេ
ឥមនុបឥតុតិ ចិភិវេតុឋរាមាតៃ វិញ្ញិទិ វិញ្ញិទិ អ វតុតុ វតុតុ
អ វិញ្ញិទិ ចលុណា វិញ្ញិទិ ចលុណំ វតុតុ មា ។ វិញ្ញិទិ មលុ។
វតុតុ ចម៍ ភុតិយា ឥន្ទារវតុតុកា ចតុតានុវិញ្ញិទិ ចតុតានុវិញ្ញិទិ
មិទុណាវិញ្ញិទិ ។ បេ។ ចិមានិ ឥលុលោឆន្ទានិ អ ។ វិញ្ញិទិយោ ខេវំ
ចតុតនិ ឥន្ទារេ ឥមនុបឥតុតិ ។

[៣២៨] កតំ ឥន្ទារេតុ ចតុតានំ ឥមនុបឥតុតិ ។ ចិគេកុទ្យោ
វិលុណានំ រូបំ វេកនំ ឥលុណំ ចតុតតោ ឥមនុបឥតុតិ កតុត ខេវំ

โหติ อหัง โห เม อตุตา โส โห ปน เม อหัง อตุตา อิมสฺ
 สํชาเรตฺติ สํชาเรตฺ อตุตานํ สมนุปลตฺตติ เสยฺยถาปํ มณิ กรณ-
 ฑเก ปกฺขิตฺโต ตตฺส ตเมนํ ปฺริโส เอวํ วเทยฺย อหัง มณิ อหัง
 กรณฑโก อญฺโฆ มณิ อญฺโฆ กรณฑโก โส โห ปนํ
 มณิ อิมสฺมํ กรณฑเกติ กรณฑกตฺมํ มณํ สมนุปลตฺตติ เอวเมว
 อิเธกฺกุโ จ วิญฺญาณํ ฐปํ เวทนํ ตญฺญํ อตุตฺโต สมนุปลตฺตติ
 ตตฺส เอวํ โหติ อหัง โห เม อตุตา โส โห ปน เม อหัง
 อตุตา อิมสฺ สํชาเรตฺติ สํชาเรตฺ อตุตานํ สมนุปลตฺตติ อภินิ-
 เวสฺสปรมาโส ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฺฐิ อญฺญา
 ทิฏฺฐิ อญฺญํ วตฺถุ ยา จ ทิฏฺฐิ ยญฺจ วตฺถุ อหัง จตุตฺถา
 สํชารวตฺถุกา อตุตานุทิจฺจิ อตุตานุทิจฺจิ มิจฺฉาทิจฺจิ ฯ ๑ ๒ ๓ ๔
 อิมานิ ตญฺโฆชนานิ น จ ทิฏฺฐิโย เอวํ สํชาเรตฺ อตุตานํ
 สมนุปลตฺตติ ฯ

[๓๒๘] กถํ วิญฺญาณํ อตุตฺโต สมนุปลตฺตติ ฯ อิเธกฺกุโ จ
 จกฺขวิญฺญาณํ โสทวิญฺญาณํ ฆานวิญฺญาณํ ชิวฺหาวิญฺญาณํ กาย-
 วิญฺญาณํ มโนวิญฺญาณํ อตุตฺโต สมนุปลตฺตติ ยํ มโนวิญฺญาณํ
 โส อหัง โย อหัง ตํ มโนวิญฺญาณนฺติ มโนวิญฺญาณญจ อตุตฺตญจ
 อหุวํ สมนุปลตฺตติ เสยฺยถาปํ เทตฺตปทํปตฺส ฉายโต ยา อจฺฉิ
 โส วญฺโณ โย วญฺโณ ตํ อจฺฉิตฺติ อจฺฉิณฺจ วญฺณญจ
 อหุวํ สมนุปลตฺตติ เอวเมว อิเธกฺกุโ จ มโนวิญฺญาณํ อตุตฺโต

២២០ ឥតុត្ថនុត្ថបិដកេ ឧត្តរាភិកាយឥត្ថ បរិវត្តនុត្ថបិកាយកុត្ត [៣៣០

ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ យំ មនោវិញ្ញាណំ តៃ ចត្ថំ យោ ចត្ថំ តំ មនោវិញ្ញាណនុត្ថំ មនោវិញ្ញាណធម៌ ចត្ថនុត្ថ ចត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ ចភិ-
និកេតបរាមាតៃ កិឡាទិ កិឡាទិ ម វត្ថុ វត្ថុ ម កិឡាទិ ចល្លា
កិឡាទិ ចល្លំ វត្ថុ មា ។ កិឡាទិ មធម៌ វត្ថុ ចយំ បទ្បា
វិញ្ញាណវត្ថុកា ចត្ថនុត្ថនុត្ថ ចត្ថនុត្ថនុត្ថ មិទ្ធាកិឡាទិ ។ បេ ។
ចិមាទិ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថ ម ។ កិឡាទិ យោ ចេវំ វិញ្ញាណំ ចត្ថនុត្ថ
ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ ។

[៣៣០] កតំ វិញ្ញាណនុត្ថំ ចត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ ។ ចិកេត្តនុត្ថ
រូបំ ភេតំ ឥត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថ ចត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ តត្ថ ចេវំ តៃ
ចយំ តៃ មេ ចត្ថនុត្ថ តៃ តៃ បេ ចយំ ចត្ថនុត្ថ ចិមាទិ វិញ្ញា-
ណនុត្ថ វិញ្ញាណនុត្ថ វិញ្ញាណនុត្ថ ចត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ តេ-
យតាមី រុក្ខតៃ ធម៌ឥត្ថនុត្ថ តត្ថ តត្ថ បរិវត្ត ចេវំ វត្ថុ
ចយំ រុក្ខតៃ ចយំ ធម៌ ចល្លា រុក្ខតៃ ចល្លា ធម៌ តៃ តៃ
បេ រុក្ខតៃ ចិមាទិ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ ធម៌ រុក្ខតៃ ឥត្ថនុត្ថ
ឥត្ថនុត្ថ ចេវំ ចិកេត្តនុត្ថ រូបំ ភេតំ ឥត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថ ចត្ថនុត្ថ
ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ តត្ថ ចេវំ តៃ ចយំ តៃ មេ ចត្ថនុត្ថ តៃ តៃ
បេ ចយំ ចត្ថនុត្ថ ចិមាទិ វិញ្ញាណនុត្ថ វិញ្ញាណនុត្ថ វិញ្ញា-
ណនុត្ថ ចត្ថនុត្ថ ឥត្ថនុត្ថនុត្ថបិ ចភិនិកេតបរាមាតៃ កិឡាទិ កិឡាទិ
ម វត្ថុ វត្ថុ ម កិឡាទិ ចល្លា កិឡាទិ ចល្លំ វត្ថុ មា ។
កិឡាទិ មធម៌ វត្ថុ ចយំ តុត្ថិយា វិញ្ញាណវត្ថុកា ចត្ថនុត្ថនុត្ថ

อตุตฺตานุทัฏฐิจิ มิจฺจุตฺตาทัฏฐิจิ ๑เป ๑ อิมานิ สํญฺญาณานิ น ๑ ทัฏฐิจิโย เหวํ วิญฺญาณวณฺทํ อตุตฺตานํ สมนุสฺสํสํติ ๑

[๓๓๑] กถํ อตุตฺตนิ วิญฺญาณํ สมนุสฺสํสํติ ๑ อึเรกํจฺโจ
 ฐุํ เวทนํ สํญฺญํ สํชาเร อตุตฺตโต สมนุสฺสํสํติ ตสฺสํ เหวํ โหติ
 อຍံ ໂຂ ເມ ອຕຸຕາ ອິມສຸມິນຸຈ ປນ ອຕຸຕນິ ອິທຸ ວິຊຸຊາຣນຸຕິ
 ອຕຸຕນິ ວິຊຸຊາຣນຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ເສຍຸຍຄາມີ ປຸປຸຜຸ ກນຸຣສມນຸນຸ
 ອສຸສຸ ຕເມນຸ ປຸຣິສຸ ເວວຸ ວເຫຍຍ ອິທຸ ປຸປຸຜຸ ອຍຸ ກນຸໂຣ ອນຸຜຸ
 ປຸປຸຜຸ ອນຸໂຣ ກນຸໂຣ ໂສໂໂ ປນາຍຸ ກນຸໂຣ ອິມສຸມີ ປຸປຸເສຕິ
 ປຸປຸຜຸສຸມີ ກນຸຣຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ເວເມເວ ອິເກກຸຈ ຫຸຸ ວເຫນຸ ສມຸ
 ສຸສຸ ອຕຸຕາ ອິມສຸມິນຸຈ ປນ ອຕຸຕນິ ອິທຸ ວິຊຸຊາຣນຸຕິ ອຕຸຕນິ ວິຊຸ
 ຊາຣນຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ອກິນເວສປຣາມາໂສ ທັງຈີ ທັງຈີ ນ ວຕຸ
 ວຕຸ ນ ທັງຈີ ອນຸພາ ທັງຈີ ອນຸພາ ວຕຸ ຍາ ๑ ທັງຈີ
 ຍນຸຈ ວຕຸ ອຍຸ ຕຕິຍາ ວິຊຸຊາຣນຸວຕຸກ ອຕຸຕານຸທັງຈີ ອຕຸ
 ຕານຸທັງຈີ ມິຈຸຕາທັງຈີ ๑เป ๑ ອິມານິ ສຸມຸໂຣຊນານິ ນ ๑ ທັງຈີ
 ເວວຸ ອຕຸຕນິ ວິຊຸຊາຣນຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ๑

[๓๓๒] กถํ วิຊຸຊາຣນຸສຸມີ ອຕຸຕານຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ๑ ອິເກກຸຈ
 ฐุํ ວເຫນຸ ສມຸ ສຸສຸ ສຸສຸ ອຕຸຕາ ອິມສຸມີ ປຸປຸຜຸ ກນຸຣສມນຸນຸ
 ອສຸສຸ ຕເມນຸ ປຸຣິສຸ ເວວຸ ວເຫຍຍ ອິທຸ ປຸປຸຜຸ ອຍຸ ກນຸໂຣ ອນຸຜຸ
 ປຸປຸຜຸ ອນຸໂຣ ກນຸໂຣ ໂສໂໂ ປນາຍຸ ກນຸໂຣ ອິມສຸມີ ປຸປຸເສຕິ
 ປຸປຸຜຸສຸມີ ກນຸຣຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ເວເມເວ ອິເກກຸຈ ຫຸຸ ວເຫນຸ ສມຸ
 ສຸສຸ ອຕຸຕາ ອິມສຸມິນຸຈ ປນ ອຕຸຕນິ ອິທຸ ວິຊຸຊາຣນຸຕິ ອຕຸຕນິ ວິຊຸ
 ຊາຣນຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ອກິນເວສປຣາມາໂສ ທັງຈີ ທັງຈີ ນ ວຕຸ
 ວຕຸ ນ ທັງຈີ ອນຸພາ ທັງຈີ ອນຸພາ ວຕຸ ຍາ ๑ ທັງຈີ
 ຍນຸຈ ວຕຸ ອຍຸ ຕຕິຍາ ວິຊຸຊາຣນຸວຕຸກ ອຕຸຕານຸທັງຈີ ອຕຸ
 ຕານຸທັງຈີ ມິຈຸຕາທັງຈີ ๑เป ๑ ອິມານິ ສຸມຸໂຣຊນານິ ນ ๑ ທັງຈີ
 ເວວຸ ອຕຸຕນິ ວິຊຸຊາຣນຸ ສມນຸສຸສຸຕິ ๑

มีตาติ วตฺถุํ นคฺคิ สํคฺคา โอปปาทิกาทิ วตฺถุํ นคฺคิ โดเก
 สมนพฺรหฺมณา สมนคฺคตา สมนปฏฺปนฺนา เย อิมํปํ โลกํ
 ปรีเป โลกํ สยํ อภินฺนวา สจฺจนิกคฺคา ปเวเทนฺตํติ วตฺถุํ เหวววา-
 โท มิจฺฉาทิฏฐจํภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถุ วตฺถุ
 น ทิฏฐิ อญฺญา ทิฏฐิ อญฺญํ วตฺถุ ภา จ ทิฏฐิ ยญฺจ
 วตฺถุ อยํ ทสวตฺถุกา มิจฺฉาทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ทิฏฐิวิปคฺคิ
 ๑ เป ๑ มิจฺฉาทิฏฐิสิกฺคสฺส ปรีสํปฺกคฺคสฺส เทว คคฺคิโย ๑ เป ๑ อิมานิ
 สญฺโฆชนานิ น จ ทิฏฐิโย มิจฺฉาทิฏฐิยา อิมเหติ ทสหากาเรหิ
 อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๓๔] สํกฺกาททิฏฐิยา กตเมหิ วีสํคฺคิยา อากาเรหิ อภินิเวโส
 โหติ ๑ อีธ อสฺสํคฺคา ปุณฺณสุโข อริยานํ อทสฺสาวิ อริยธมฺมสฺส
 อโกวิโท อริยธมฺเม อวินฺนโต สํปฺปรีสํสาณํ อทสฺสาวิ สํปฺปรีสธม-
 มสฺส อโกวิโท สํปฺปรีสธมฺเม อวินฺนโต ฐปํ อคฺคโต สมนุสฺสํติ
 ฐปํวคฺคํ วา อคฺคตาณํ อคฺคตนิ วา ฐปํ ฐปสฺมํ วา อคฺคตาณํ
 เวทณํ สญฺญํ สํชาเร วิญฺญาณํ อคฺคโต สมนุสฺสํติ วิญฺญา-
 ณวคฺคํ วา อคฺคตาณํ อคฺคตนิ วา วิญฺญาณํ วิญฺญาณสฺมํ
 วา อคฺคตาณํ ๑

กถํ ฐปํ อคฺคโต สมนุสฺสํติ ๑ อีธกจฺโจ ปจวักกสิณํ ๑ เป ๑
 โอทาคกสิณํ อคฺคโต สมนุสฺสํติ ยํ โอทาคกสิณํ โส อหํ
 โย อหํ คํ โอทาคกสิณนฺติ โอทาคกสิณญจ อคฺคตญจ อทวญ

สมนุสสุตติ เสงฺยถาปิ เถตฺตปฺปทีปสุตฺตํ ฉายโต ๑ เป ๑ เสงฺวเมว
 อีเรกกุโจ โยทาตกตฺถิณํ อตฺตโต สมนุสสุตฺติ อภินิเวสปรามาโส
 ทิฏฺฐิ ๑ เป ๑ อຍံ ปจฺมา ฐပ္ပဝตฺตုဂฺဂา สกฺกทายทิจฺฉิ สกฺกทายทิจฺฉิ
 มิจฺฉาทิจฺฉิ ๑ เป ๑ อิมานิ สဏ္ဍဏ္ဍာနာနိ န ၇ တိစ္ဆာဏိယ ဧဝံ
 ဝုပ္ပံ အတฺတတိ สมနုပ္ပတိ ๑ เป ๑ สกฺကทายတိစ္ဆာဏိယ အိမေหိ ဝိသိတိယာ
 အာကာရေหိ အဘိနိဝေသိ ဟိတိ ๑

[๓๓๕] สกฺกทายဝตฺตုဂ္ဂาย สสุตฺตတိစ္ဆာဏိယ ဂတံမေหိ ပဏ္ဍနဝရ်စိ
 အာကာရေหိ အဘိနိဝေသိ ဟိတိ ๑ ဝိစ ဝတ္ထုတုဝာ ပုဂ္ဂုဒ္ဓန္တို ဝရိယာနံ
 အတုသ်သ် ဝရိယစမ္ပန္န အဂ္ဂိဝိတ ဝရိယစမ္ပ ဝဂ္ဂိနိတိ နပုပ္ပိရ်သာနံ
 အတုသ်သ် နပုပ္ပိရ်စမ္ပန္န အဂ္ဂိဝိတ နပုပ္ပိရ်စမ္ပ ဝဂ္ဂိနိတိ ฐပ္ပ-
 ဝဂ္ဂန္တံ ဘ အတုသာနံ အတုတိ ဘ ဝုပ္ပံ ဝုပ္ပန္တံ ဘ အတုသာနံ ဘေ-
 ဘာဝဂ္ဂန္တံ ဘ အတုသာနံ နဏ္ဍဏ္ဍာဝဂ္ဂန္တံ ဘ အတုသာနံ နံသာဝဂ္ဂန္တံ
 ဘ အတုသာနံ ဝိဏ္ဍဏ္ဍာဝဂ္ဂန္တံ ဘ အတုသာနံ အတုတိ ဘ ဝိဏ္ဍ-
 ဏာနံ ဝိဏ္ဍဏ္ဍာဝဂ္ဂန္တံ ဘ အတုသာနံ ๑

ဂတံ ฐပ္ပဝဂ္ဂန္တံ အတုသာနံ สมနုပ္ပတိ ๑ อีเรกกุโจ ဘေဏံ နဏ္ဍဏ္ဍိ
 နံသာဝ ဝိဏ္ဍဏ္ဍာနံ အတုတိ สมနုပ္ပတိ တုသ် ဧဝံ ဟိတိ အຍံ
 ဩ မေ အတုသာ ဩ ဩ ပန မေ အຍံ အတုသာ အိမိသာ ฐပ္ပေ
 ฐပ္ပဘာတိ ฐပ္ပဝဂ္ဂန္တံ အတုသာနံ สมနုပ္ပတိ เสงฺยထာปิ ဂုဂ္ဂု ဘ-
 ယာသမ္ပပနို ဝတ္ထု တမေဏံ ပုပ္ပိ ဧဝံ ဝထေယ အယံ ဂုဂ္ဂု အယံ
 ဘာယ ဝဏ္ဍဏ္ဍ ဂုဂ္ဂု ဝဏ္ဍဏ္ဍ ဘာယ ဩ ဩ ပနာယံ ဂုဂ္ဂု

อิมาย ฉายาย ฉายาวาติ ฉายาวนฺตํ รุกฺขํ สมนุปลฺลํสฺสตี เอวเมว
 อีเรกกุโจ เวทนี ๑ เป ๑ อยํ ปจฺมา สกฺกกายวคฺคกฺกา สลฺลํสฺสตีฏฺฐิจิ-
 สลฺลํสฺสตีฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ๑ เป ๑ อิมานิ สลฺลํชานานิ น จ ทิฏฺฐิจิ-
 โย เอวํ รุกฺขวณฺตํ อคฺคตานิ สมนุปลฺลํสฺสตี ๑ เป ๑ สกฺกกายวคฺคกฺกา
 สลฺลํสฺสตีฏฺฐิจิยา อิมเหติ ปณฺณรตฺธิ อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๓๖] สกฺกกายวคฺคกฺกา อุกฺกเขตฺทิฏฺฐิจิยา กตฺตเมหิ ปณฺณรตฺธิ
 อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ อิทฺธ อสฺสํสฺสวา ปุณฺณชฺโช อริยานํ
 อทฺธํสํสํ อริยธมฺมํสฺส อโกวิโท อริยธมฺเม อวินํโค สํปฺปฺริสํสํ
 อทฺธํสํสํ สํปฺปฺริสธมฺมํสฺส อโกวิโท สํปฺปฺริสธมฺเม อวินํโค รุปํ
 อคฺคตโค สมนุปลฺลํสฺสตี เวทนี อคฺคตโค สมนุปลฺลํสฺสตี สลฺลํชานํ อคฺค-
 ตโค สมนุปลฺลํสฺสตี สํชาเร อคฺคตโค สมนุปลฺลํสฺสตี วิมฺบฺบานํ อคฺค-
 ตโค สมนุปลฺลํสฺสตี ๑

กถํ รุปํ อคฺคตโค สมนุปลฺลํสฺสตี ๑ อีเรกกุโจ ปจฺจวักกสฺสํ ๑ เป ๑
 โยทาคกสฺสํ อคฺคตโค สมนุปลฺลํสฺสตี ยํ โยทาคกสฺสํ โส อหํ โย
 อหํ คํ โยทาคกสฺสํนฺติ โยทาคกสฺสํนฺตํ อคฺคตญฺจ อทฺธํ สมนุ-
 ปลฺลํสฺสตี เสยฺยถาปํ เทถปฺปทํปสฺสํ ฉายโค ๑ เป ๑ อยํ ปจฺมา
 สกฺกกายวคฺคกฺกา อุกฺกเขตฺทิฏฺฐิจิ อุกฺกเขตฺทิฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ๑ เป ๑
 อิมานิ สลฺลํชานานิ น จ ทิฏฺฐิจิโย เอวํ รุปํ อคฺคตโค สมนุ-
 ปลฺลํสฺสตี ๑ เป ๑ สกฺกกายวคฺคกฺกา อุกฺกเขตฺทิฏฺฐิจิยา อิมเหติ ปณฺณรตฺธิ
 อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

ณาทิฏฐิจิ ๑เป ๑ อิมานิ สญฺญาณานิ น จ ทิฏฐิจิโย เวทนา
 โลโก เจว สตฺตฺตา จาติ ๑เป ๑ สญฺญา โลโก เจว สตฺตฺตา
 จาติ ๑เป ๑ สํชาธา โลโก เจว สตฺตฺตา จาติ ๑เป ๑ วิญญา
 ณํ โลโก เจว สตฺตฺตญฺจาติ อภินิเวสฺปรามาโส ทิฏฐิจิ ตาย
 ทิฏฐิจิยา โส อนฺโต คหิโตติ อนฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ ทิฏฐิจิ น
 วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฐิจิ อญฺญา ทิฏฐิจิ อญฺญํ วตฺถุ ยา จ
 ทิฏฐิจิ ยญฺจ วตฺถุ อຍံ ปญฺจํ สตฺตฺโต โลโกติ อนฺตคฺคาหิกา
 ทิฏฐิจิ อนฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ มิจฺฉาทิฏฐิจิ ๑เป ๑ อิมานิ สญฺญา
 ณานิ น จ ทิฏฐิจิโย สตฺตฺโต โลโกติ อนฺตคฺคาหิกาย ทิฏฐิจิยา
 อิมเหติ ปญฺจหาภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๓๘] อตฺตฺโต โลโกติ อนฺตคฺคาหิกาย ทิฏฐิจิยา กตเมหิ
 ปญฺจหาภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ รูปํ โลโก เจว อตฺตฺตญฺจาติ
 อภินิเวสฺปรามาโส ทิฏฐิจิ ตาย ทิฏฐิจิยา โส อนฺโต คหิโตติ
 อนฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ ๑เป ๑ อຍံ ปจฺมา อตฺตฺโต โลโกติ อ
 นฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ อนฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ มิจฺฉาทิฏฐิจิ ทิฏฐิจิ
 ๑เป ๑ อิมานิ สญฺญาณานิ น จ ทิฏฐิจิโย ๑เป ๑ เวทนา โลโก
 เจว อตฺตฺตฺตา จาติ ๑เป ๑ สญฺญา โลโก เจว อตฺตฺตฺตา จาติ
 ๑เป ๑ สํชาธา โลโก เจว อตฺตฺตฺตา จาติ ๑เป ๑ วิญญาณํ
 โลโก เจว อตฺตฺตญฺจาติ อภินิเวสฺปรามาโส ทิฏฐิจิ ตาย ทิฏฐิ
 จิยา โส อนฺโต คหิโตติ อนฺตคฺคาหิกา ทิฏฐิจิ อนฺตคฺคาหิกา

๒๒๘ ຄູ່ທຸກມຸຕິມິງເກ ຈຸທຸກກຸນິກາຍຄູ່ ປຽງສ໌ມຸກິທາມກຸໂກ [໓໔໐]

ทิวจี มัจฉาทิวจี ๑ เป ๑ อิมานิ สมนุชฌานิ น จ ทิวจีโย
 อดสสโต โตโกติ อมุตตคาหิกาย ทิวจียา อิมเหติ ปญฺหาวกาวเหติ
 อภินิเวโส โหติ ๑

[៣៤០] ចនុត្ថា តៃកោតិ ចនុត្ថកុកាអិកាយ វិញ្ញិទិយា កត្ថមេ
 ធម្មាហាការេអិ ចរិទិវេសៃ តៃតិ ។ ចិរេកុទ្យ បរិគុតំ ចៃកាតំ ម្ពត-
 កតៃ ឆរតិ គត្ថតំ ចេវំ តៃតិ ចនុត្ថា ចមំ តៃកោ បរិវឌ្ឍន្តមៃតិ
 ចនុត្ថធម្មំ តៃតិ មំ ឆរតិ កំ វត្ថុត្ថធម្មេវ តៃកោ ។ យេន ឆរតិ
 សៃ ចត្ថា ឆេវ តៃកោ កាតិ ចរិទិវេសឧបរាមាសៃ វិញ្ញិទិ តាយ វិញ្ញិ-
 ទិយា សៃ ចនុតៃ កតិកៃតិ ចនុត្ថកុកាអិកា វិញ្ញិទិ វិញ្ញិទិ ន វត្ថុ
 វត្ថុ ន វិញ្ញិទិ ចល្ហា វិញ្ញិទិ ចល្ហំ វត្ថុ យា ។ វិញ្ញិទិ យេវ
 វត្ថុ ចមំ ឧបរា ចនុត្ថា តៃកោតិ ចនុត្ថកុកាអិកា វិញ្ញិទិ ចនុត្ថ-
 កាអិកា វិញ្ញិទិ មិទុណាវិញ្ញិទិ ។ ឃេ។ ចិរាមិ ឥធម្មឆរាមិ ន ។ វិញ្ញិ-
 ទិយោ ចិរេកុទ្យ បរិគុតំ ចៃកាតំ ម្ពតកតៃ ឆរតិ តៃអិកតកតៃ ឆរតិ
 ចៃកាតកតៃ ឆរតិ ចៃកាតកតៃ ឆរតិ គត្ថតំ ចេវំ តៃតិ ចនុត្ថា
 ចមំ តៃកោ បរិវឌ្ឍន្តមៃតិ ចនុត្ថធម្មំ តៃតិ មំ ឆរតិ កំ វត្ថុត្ថធម្មេវ
 តៃកោ ។ យេន ឆរតិ សៃ ចត្ថា ឆេវ តៃកោ កាតិ ចរិទិវេសឧបរា-
 មាសៃ វិញ្ញិទិ តាយ វិញ្ញិទិយា សៃ ចនុតៃ កតិកៃតិ ចនុត្ថកុកាអិកា
 វិញ្ញិទិ ។ ឃេ។ ចនុត្ថា តៃកោតិ ចនុត្ថកុកាអិកាយ វិញ្ញិទិយា ចិរេអិ
 ធម្មាហាការេអិ ចរិទិវេសៃ តៃតិ ។

[๓๔๓] อนนุตวา โดโกติ อนุตคฺคาหิกาย ทิฏฐิจิยา กตเมหิ.

ปจฺมา คํ ชฺวํ คํ สรรนฺติ อนุตฺตคาหิกา ทิฏฺฐิ อนุตฺตคาหิกา
 ทิฏฺฐิ มิจฺฉาทิฏฺฐิ ๑เป ๑ อิมานิ สํญฺโญชนานิ น จ ทิฏฺฐิโย
 เวทนา ชฺวํ เจว สรรนฺตฺ ๑ สํญฺญา ชฺวํ เจว สรรนฺตฺ ๑ ส-
 ขารว ชฺวํ เจว สรรนฺตฺ ๑ วิญฺญาณํ ชฺวญฺเจว สรรนฺตฺ ๑ ยํ
 ชฺวํ คํ สรรนฺติ อภินิเวสปรมาโส ทิฏฺฐิ คาย ทิฏฺฐิยา โส
 อนฺโต คหิโคติ อนุตฺตคาหิกา ทิฏฺฐิ ๑เป ๑ คํ ชฺวํ คํ สรรนฺติ
 อนุตฺตคาหิกาย ทิฏฺฐิยา อิมเหิ ปญฺจหาภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๔๓] อญฺณํ ชฺวํ อญฺณํ สรรนฺติ อนุตฺตคาหิกาย ทิฏฺฐิยา
 กตเมหิ ปญฺจหาภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ ฐปํ สรรํ น ชฺวํ คํ
 สรรํ อญฺณํ ชฺวํ อญฺณํ สรรนฺติ อภินิเวสปรมาโส ทิฏฺฐิ คาย
 ทิฏฺฐิยา โส อนฺโต คหิโคติ อนุตฺตคาหิกา ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิ น วตฺตุ
 วตฺตุ น ทิฏฺฐิ อญฺญา ทิฏฺฐิ อญฺณํ วตฺตุ ยา จ ทิฏฺฐิ ยญฺจ
 วตฺตุ อญํ ปจฺมา อญฺณํ ชฺวํ อญฺณํ สรรนฺติ อนุตฺตคาหิกา ทิฏ-
 ฐิ อนุตฺตคาหิกา ทิฏฺฐิ มิจฺฉาทิฏฺฐิ ๑เป ๑ อิมานิ สํญฺโญชนานิ
 น จ ทิฏฺฐิโย เวทนา สรรํ น ชฺวํ สํญฺญา สรรํ น ชฺวํ
 สขารว สรรํ น ชฺวํ วิญฺญาณํ สรรํ น ชฺวํ คํ สรรํ อญฺณํ
 ชฺวํ อญฺณํ สรรนฺติ อภินิเวสปรมาโส ทิฏฺฐิ คาย ทิฏฺฐิยา
 โส อนฺโต คหิโคติ อนุตฺตคาหิกา ทิฏฺฐิ ๑เป ๑ อญฺณํ ชฺวํ อญฺณํ
 สรรนฺติ อนุตฺตคาหิกาย ทิฏฺฐิยา อิมเหิ ปญฺจหาภาเรหิ อภินิเว-
 โส โหติ ๑

[๓๔๔] โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ อนุตตคาหิกาย ทิฏฐิยา
 กตเมहि ปญฺจหาการะเหิ อภินิเวโส โหติ ฯ รูปํ อีเรว มรณธมฺมํ
 ตถาคโต กายธฺตํ เกหา โหติมี ติฏฐติมี อุปฺปชฺชติมี นิพฺพตฺต-
 ติมีติ อภินิเวสฺสปรามาโส ทิฏฐิ คาย ทิฏฐิยา โส อนฺโต คหิ-
 โตติ อนุตตคาหิกา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฐิ อณฺ-
 ณา ทิฏฐิ อณฺณํ วตฺถุ ยา ฯ ทิฏฐิ ยณฺณํ วตฺถุ อโย ปชฺมา
 โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ อนุตตคาหิกา ทิฏฐิ อนุตตคาหิกา
 ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ฯ เป ฯ อิมานิ สณฺโณชานานิ น ฯ ทิฏฐิโย
 เวทนา อีเรว มรณธมฺมา สณฺณเวทนา อีเรว มรณธมฺมา สํชาวา
 อีเรว มรณธมฺมา วิญฺญาณํ อีเรว มรณธมฺมํ ตถาคโต กา-
 ยธฺตํ เกหา โหติมี ติฏฐติมี อุปฺปชฺชติมี นิพฺพตฺตติมีติ อภินิเว-
 สฺสปรามาโส ทิฏฐิ คาย ทิฏฐิยา โส อนฺโต คหิโตติ อนุตต-
 คาหิกา ทิฏฐิ ฯ เป ฯ โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ อนุตตคาหิ-
 กาย ทิฏฐิยา อีเมहि ปญฺจหาการะเหิ อภินิเวโส โหติ ฯ

[๓๔๕] น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ อนุตตคาหิกาย ทิฏฐิ-
 ยิยา กตเมहि ปญฺจหาการะเหิ อภินิเวโส โหติ ฯ รูปํ อีเรว ม-
 รณธมฺมํ ตถาคโต กายธฺตํ เกหา อุกฺคิขฺชติ วินฺตฺตติ น โหติ
 ตถาคโต ปรมมรณาคิ อภินิเวสฺสปรามาโส ทิฏฐิ คาย ทิฏฐิยา
 โส อนฺโต คหิโตติ อนุตตคาหิกา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถุ วตฺถุ
 น ทิฏฐิ อณฺณา ทิฏฐิ อณฺณํ วตฺถุ ยา ฯ ทิฏฐิ ยณฺณํ วตฺถุ

๒๓๒ ศุคฺคตฺตบิฏฺเฐ ชุทฺตทณฺณิกายสฺส ปฏฺฐิสมฺภิทามคฺโค [๓๔๖]

อัยฺม ปจฺจมา น โหติ ตถาคโค ปรมฺมมรณาคิ อนฺตคฺคคาหิกา ทิฏฺฐิจิ
อนฺตคฺคคาหิกา ทิฏฺฐิจิ มิจฺจุฉาทิฏฺฐิจิ ๑เป ๑ อิมานิ สํญฺญโณชนานิ น
จ ทิฏฺฐิจิโย เวทนา อีเชว มรณธมฺมา สํญฺญา อีเชว มรณ-
ธมฺมา สํชารา อีเชว มรณธมฺมา วิญฺญาณํ อีเชว มรณธมฺมํ
ตถาคโค กายสฺสํ เกหา อญฺญชฺชติ วิณฺสํสํติ น โหติ ตถาคโค
ปรมฺมมรณาคิ อภินิเวสฺสปรามาโส ทิฏฺฐิจิ คาย ทิฏฺฐิจิยง โส อนฺโต
คหิโตติ อนฺตคฺคคาหิกา ทิฏฺฐิจิ ๑เป ๑ น โหติ ตถาคโค ปรม-
มรณาคิ อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิจิยา อิมเหติ ปญฺจหากาเรหิ อภินิเว-
โส โหติ ๑

[๓๔๖] โหติ จ น จ โหติ ตถาคโค ปรมฺมมรณาคิ อนฺตคฺค-
คาหิกาย ทิฏฺฐิจิยา กตเมหิ ปญฺจหากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ รุปํ
อีเชว มรณธมฺมํ ตถาคโค กายสฺสํ เกหา โหติ จ น จ โหติคิ
อภินิเวสฺสปรามาโส ทิฏฺฐิจิ คาย ทิฏฺฐิจิยา โส อนฺโต คหิโตติ อน-
ตคฺคคาหิกา ทิฏฺฐิจิ ทิฏฺฐิจิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฺฐิจิ อญฺญา ทิฏฺฐิจิ
อญฺญํ วตฺถุ ยา จ ทิฏฺฐิจิ ยญฺจ วตฺถุ อัยฺม ปจฺจมา โหติ จ น
จ โหติ ตถาคโค ปรมฺมมรณาคิ อนฺตคฺคคาหิกา ทิฏฺฐิจิ อนฺตคฺค-
คาหิกา ทิฏฺฐิจิ มิจฺจุฉาทิฏฺฐิจิ ๑เป ๑ อิมานิ สํญฺญโณชนานิ น จ ทิฏ-
ฐิจิโย เวทนา อีเชว มรณธมฺมา สํญฺญา อีเชว มรณธมฺมา
สํชารา อีเชว มรณธมฺมา วิญฺญาณํ อีเชว มรณธมฺมํ ตถาค-
โค กายสฺสํ เกหา โหติ จ น จ โหติคิ อภินิเวสฺสปรามาโส ทิฏฺฐิจิ

ตาย ทิฏฐิชา โส ธนโต คหิโตติ ธนตคคาหิกา ทิฏฐิ ๑เป ๑
 โหติ ๑ น ๑ โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ ธนตคคาหิกาย ทิฏฐิ-
 ธิชา อิมหิ ปญจหาการหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๔๗] เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ ธน-
 ตคคาหิกาย ทิฏฐิชา กตเมหิ ปญจหาการหิ อภินิเวโส โหติ ๑
 รูปิ อีเรว มรณธมมํ ตถาคโต กายตฺถํ เกทา เนว โหติ น
 น โหติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ตาย ทิฏฐิชา โส ธนโต คหิ-
 โตติ ธนตคคาหิกา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฐิ
 ธนฺวา ทิฏฐิ ธนฺวํ วตฺถุ ยา ๑ ทิฏฐิ ยนฺ ๑ วตฺถุ ธนํ
 ปจฺมา เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ ธนตคคา-
 หิกา ทิฏฐิ ธนตคคาหิกา ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑เป ๑ อิมานิ
 สณฺโณชานานิ น ๑ ทิฏฐิโย เวทนา อีเรว มรณธมฺมา สณฺ-
 ณา อีเรว มรณธมฺมา สํขารว อีเรว มรณธมฺมา วิญฺญาณํ
 อีเรว มรณธมมํ ตถาคโต กายตฺถํ เกทา เนว โหติ น น
 โหติ อภินิเวสปรามาโส ทิฏฐิ ตาย ทิฏฐิชา โส ธนโต คหิ-
 โตติ ธนตคคาหิกา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฐิ
 ธนฺวา ทิฏฐิ ธนฺวํ วตฺถุ ยา ๑ ทิฏฐิ ยนฺ ๑ วตฺถุ ธนํ
 ปญฺจมี เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต ปรมมรณาคิ ธนตค-
 คาหิกา ทิฏฐิ ธนตคคาหิกา ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑เป ๑ อิมานิ
 สณฺโณชานานิ น ๑ ทิฏฐิโย เนว โหติ น น โหติ ตถาคโต



ยา ๑ ทิฏฺฐิจิ ยณฺ ๑ วตฺถุ ๑ อยํ ปจฺมา อหฺนฺติ มานวฺนิพนฺธา
 ทิฏฺฐิจิ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโณ-
 ชนานิ น ๑ ทิฏฺฐิจิโย โสคํ อหฺนฺติ ๑ เป ๑ ฆานํ อหฺนฺติ ชิวฺหา
 อหฺนฺติ กาโย อหฺนฺติ มโน อหฺนฺติ ๑ เป ๑ ธมฺมา อหฺนฺติ
 จกฺขุวิญฺญาณํ อหฺนฺติ ๑ เป ๑ มโนวิญฺญาณํ อหฺนฺติ อภินิเวส-
 ปฺรามาโส อหฺนฺติ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ ทิฏฺฐิจิ น วตฺถุ วตฺถุ
 น ทิฏฺฐิจิ อณฺเฏ ทิฏฺฐิจิ อณฺเฏ วตฺถุ ๑ ยา ๑ ทิฏฺฐิจิ ยณฺ ๑
 วตฺถุ ๑ อยํ อฏฺฐมํ อหฺนฺติ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ มานวฺนิพนฺธา
 ทิฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโณชนานิ น ๑ ทิฏฺฐิจิโย
 อหฺนฺติ มานวฺนิพนฺธาย ทิฏฺฐิจิยา อิมเหติ อฏฺฐารสํเหติ อากาเรเหติ อภิ-
 นิเวโส โหติ ๑

[๓๕๒] มมนฺติ มานวฺนิพนฺธาย ทิฏฺฐิจิยา กตเมเหติ อฏฺฐารสํเหติ
 อากาเรเหติ อภินิเวโส โหติ ๑ จกฺขุ มมนฺติ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ
 ทิฏฺฐิจิ น วตฺถุ วตฺถุ น ทิฏฺฐิจิ อณฺเฏ ทิฏฺฐิจิ อณฺเฏ 'วตฺถุ
 ยา ๑ ทิฏฺฐิจิ ยณฺ ๑ วตฺถุ ๑ อยํ ปจฺมา มมนฺติ มานวฺนิพนฺธา
 ทิฏฺฐิจิ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโณ-
 ชนานิ น ๑ ทิฏฺฐิจิโย โสคํ มมนฺติ ๑ เป ๑ ฆานํ มมนฺติ
 ชิวฺหา มมนฺติ ๑ เป ๑ มโน มมนฺติ ๑ เป ๑ ธมฺมา มมนฺติ
 จกฺขุวิญฺญาณํ มมนฺติ ๑ เป ๑ มโนวิญฺญาณํ มมนฺติ อภินิเวส-
 ปฺรามาโส มมนฺติ มานวฺนิพนฺธา ทิฏฺฐิจิ ทิฏฺฐิจิ น วตฺถุ วตฺถุ

ตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโฆชนานิ
 น ๑ ทิฏฐิโย อตฺตตวาทปฐิธัฏฐิตาย ทิฏฐิยา อิมេหิ วัสติยา
 อากาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[๓๕๔] โลกตวาทปฐิธัฏฐิตาย ทิฏฐิยา กตเมหิ อฏฺฐหิ อากา-
 ภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑ สัสสโต อตฺตา ๑ โถโก จาติ อภิ-
 นิเวสปรามาโส โลกตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถ วตฺถ
 น ทิฏฐิ อญฺเฆ ทิฏฐิ อญฺเฆ วตฺถ ยา ๑ ทิฏฐิ ยญฺ ๑
 วตฺถ อຍံ ปจฺมา โลกตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ โลกตวาทปฐิธัฏฐิตา
 ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโฆชนานิ น ๑
 ทิฏฐิโย สสสโต อตฺตา ๑ โถโก จาติ สสสโต ๑ สสส-
 สโต ๑ อตฺตา ๑ โถโก จาติ ๑ เป ๑ เวนสสสโตนาสสสโต
 อตฺตา ๑ โถโก จาติ อนุตฺวา อตฺตา ๑ โถโก จาติ อนนุ-
 ตฺวา อตฺตา ๑ โถโก จาติ อนุตฺวา ๑ อนนุตฺวา ๑ อตฺตา
 ๑ โถโก จาติ เวนนุตฺวานานนุตฺวา อตฺตา ๑ โถโก จาติ
 อภินิเวสปรามาโส โลกตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ ทิฏฐิ น วตฺถ
 วตฺถ น ทิฏฐิ อญฺเฆ ทิฏฐิ อญฺเฆ วตฺถ ยา ๑ ทิฏฐิ
 ยญฺ ๑ วตฺถ อຍံ อฏฺฐมိ โลกตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ โลก-
 ตวาทปฐิธัฏฐิตา ทิฏฐิ มิจฺฉาทิฏฐิ ๑ เป ๑ อิมานิ สณฺโฆชนานิ น
 ๑ ทิฏฐิโย โลกตวาทปฐิธัฏฐิตาย ทิฏฐิยา อิมេหิ อฏฺฐหิ อากา-
 ภาเรหิ อภินิเวโส โหติ ๑

[illegible]

๓. ตี อภิภาวนาภินิเวโส ๒. ปนฺนรตํติ วา ปาโง

ยา ปณฺจหาการเหติ อภินิเวโส สฺยยา ภวทิจฺฉโย . สฺยยา วิภวทิจฺฉ-
 โย . ตํ ชฺวํ ตํ สรรณฺติ อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิยา ปณฺจหาการเหติ
 อภินิเวโส สํพฺพาวตา วิภวทิจฺฉโย . อณฺณํ ชฺวํ อณฺณํ สรรณฺติ
 อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิยา ปณฺจหาการเหติ อภินิเวโส สํพฺพาวตา
 ภวทิจฺฉโย . โหติ ตถาคโต ปรมมรณาติ อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิยา
 ปณฺจหาการเหติ อภินิเวโส สํพฺพาวตา ภวทิจฺฉโย . น โหติ ตถา-
 คโต ปรมมรณาติ อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิยา ปณฺจหาการเหติ อภิ-
 นิเวโส สํพฺพาวตา วิภวทิจฺฉโย . โหติ . จ . น . จ . โหติ ตถาคโต
 ปรมมรณาติ อนฺตคฺคคาหิกาย ทิฏฺฐิยา ปณฺจหาการเหติ อภินิเวโส
 สฺยยา ภวทิจฺฉโย . สฺยยา วิภวทิจฺฉโย . อปรนฺตานุทิจฺฉิยา จตุ-
 จตุตฺถาพฺสํสา อากาเรหิ อภินิเวโส . สฺยยา ภวทิจฺฉโย . สฺยยา วิภ-
 วทิจฺฉโย . สณฺโณชฌนิกาย ทิฏฺฐิยา อฏฺฐารสํหิ อากาเรหิ อภินิ-
 เวโส . สฺยยา ภวทิจฺฉโย . สฺยยา วิภวทิจฺฉโย . อหฺนฺติ มานวินิ-
 พฺนุชฺช ทิฏฺฐิยา อฏฺฐารสํหิ อากาเรหิ อภินิเวโส . สํพฺพาวตา วิภ-
 วทิจฺฉโย . มมฺนฺติ มานวินิพฺนุชฺช ทิฏฺฐิยา อฏฺฐารสํหิ อากาเรหิ
 อภินิเวโส . สํพฺพาวตา ภวทิจฺฉโย . อตฺตวาทปฏฺฐิยํคฺคตฺถาย ทิฏฺฐิยา
 วีสํติยา อากาเรหิ อภินิเวโส . ปณฺณรตฺ ภวทิจฺฉโย . ปณฺจ วิภ-
 วทิจฺฉโย . โลกวาทปฏฺฐิยํคฺคตฺถาย ทิฏฺฐิยา อฏฺฐํหิ อากาเรหิ อภิ-
 นิเวโส . สฺยยา ภวทิจฺฉโย . สฺยยา วิภวทิจฺฉโย . สํพฺพาวตา ทิฏ-
 ฐิโย . อตฺตตานุทิจฺฉิโย . สํพฺพาวตา ทิฏฺฐิโย . มิจฺฉาทิจฺฉิโย . สํพ-

๒๔๐ ឥតុត្ថកម្មប្បិទេ ឧត្ថក្កនិកាយឥត្ថ ប្បិទ្ធនុភិកាមកុកៃ [៣៥៦

បាវតា វិទ្យុទិយ ឥត្ថកាយវិទ្យុទិយ ឥត្ថបាវតា វិទ្យុទិយ ចន្ទកុតា-
អិកា វិទ្យុទិយ ឥត្ថបាវតា វិទ្យុទិយ ឥត្ថឈេនិកា វិទ្យុទិយ ចតុ-
ត្ថាប្បិទ្ធនុត្ថា វិទ្យុទិយ រាវវិទ្យុទិយ វិរាវវិទ្យុទិយ ចេតំ កុយំ
តក្កិតា និស្តិតា មេ តេតំ និរោមុអិ អត្ថិ ឈានំ មត្ថានំ តៃកៃ
វិប្រតិស្សន្តិ ។

[៣៥៦] ភូវិអិ វិក្កុខេ វិទ្យុទិកេអិ ប្រិយ្យុទិកា ភេទ្ធនុត្ថា
ចិត្តិយនុតិ ខេកេ ចិត្តិវាទនុតិ ខេកេ ឧត្ថុម្ពនុតៃ ។ ឦស្តនុតិ ។

កឈុ វិក្កុខេ ចិត្តិយនុតិ ខេកេ រាវារាមា វិក្កុខេ ភេ-
ទ្ធនុត្ថា រាវតា រាវស្កុម្ពិតា តេតំ រាវនិរោមុ រមុមេ តេតិ-
យាមេ ទិតុំ អ ឦក្កុខនុតិ អ ឥស្តនុតិ អ ឥនុតិវិទ្យុទិ អាធិមុ-
ទិ ខេវំ ខៃ វិក្កុខេ ចិត្តិយនុតិ ខេកេ ។

កឈុ វិក្កុខេ ចិត្តិវាទនុតិ ខេកេ រាវេន ខៃ ឦស្តនុតិ
ឧត្ថិយមាណា អាយមាណា ឧត្ថុទ្ធអាយាណា វិរាវំ ចរិណុត្ថនុតិ មតៃ កិរ-
កៃ ចតុតា កាយឥត្ថ ភេតា ឧត្ថុទ្ធអាយាណា វិរាវំ ចរិណុត្ថនុតិ អ តៃ ឦស្ត-
នុតិ ខេតំ ឥនុតំ ខេតំ ឦស្តនុតំ មតាវាទនុតិ ខេវំ ខៃ វិក្កុខ-
េ ចិត្តិវាទនុតិ ខេកេ ។

កឈុ វិក្កុខេ ឧត្ថុម្ពនុតៃ ។ ឦស្តនុតិ ចិវ វិក្កុខេ វិក្កុ-
ភូតំ ភូតៃ ឦស្តនុតិ ភូតំ ភូតៃ តិស្តុវា ភូតឥត្ថ និវុត្តិយាម វិរា-
កាយ និរោមុ ប្បិឦស្តនុតិ តៃ ខេវំ ខៃ វិក្កុខេ ឧត្ថុម្ពនុតៃ

តំ ៣ ខេតំ មតាវាទនុតំ

๑ ปสฺสณฺติ ๑

โย ภฺตุํ ภฺตุโต ทิสฺว่า ภฺตสฺส ๑ อติภฺกม
 ยถาภฺตฺตริมุจฺจติ ภวตฺตนาหาปริกฺขยา
 สฺเจ ภฺตสฺส ปริณฺญาโต โส วิตฺตตฺตโน ภวาทฺต
 ภฺตสฺส วิภวาทฺต นาคจฺจติ ปุณฺนภวณฺติ ๑

[๓๕๗] ตโย ปุคฺคตา วิปฺนฺนทิฏฐี ตโย ปุคฺคตา สํปฺน-
 นทิฏฐี ๑

กตเม ตโย ปุคฺคตา วิปฺนฺนทิฏฐี ติตฺถิโย ๑ ติตฺถิยสํวโก
 ๑ โย ๑ มิจฺจาทิฏฐิจิโก อิมํ ตโย ปุคฺคตา วิปฺนฺนทิฏฐี ๑

กตเม ตโย ปุคฺคตา สํปฺนฺนทิฏฐี ตถาคโต ๑ ตถาคตสฺส
 สํวโก ๑ โย ๑ สํมมาทิฏฐิจิโก อิมํ ตโย ปุคฺคตา สํปฺน-
 นทิฏฐี ๑

โกธโน อูปนาทํ ๑ ปาปมกฺขํ ๑ โย นโร
 วิปฺนฺนทิฏฐี มายาวํ ตํ ชณฺเฒา วสฺสโต อิมํ ๑
 อุกฺโกธโน อูปนาทํ อมกฺขํ สํกฺกตํ กตํ
 สํปฺนฺนทิฏฐี เมธาวํ ตํ ชณฺเฒา อริโย อิมํ ๑

[๓๕๘] ติสฺโส วิปฺนฺนทิฏฐิโย ติสฺโส สํปฺนฺนทิฏฐิโย ๑
 กตมา ติสฺโส วิปฺนฺนทิฏฐิโย ๑ เขตํ มมนฺติ วิปฺนฺนทิฏฐี
 เขตํ สํมมิตํ วิปฺนฺนทิฏฐี เขตํ เม อตฺตาทิ วิปฺนฺนทิฏฐี อิมํ

๑ อมกฺขํ ตถาคโต

កតមេតំ ឧបសម្ព័ន្ធ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចតុស្វរ្យវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។

យេ ភេតុ ភិក្ខុវេទ មនិ ធម្មតា ឥន្ទ្រ គេ ពិទ្ធិទិកា
 ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា
 ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា ធម្មតា

[៣២៣] យេ ភេតុ ភិក្ខុវេទ មនិ ធម្មតា ឥន្ទ្រ គេ
 ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ
 ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ

កតមេតំ ឧបសម្ព័ន្ធ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចតុស្វរ្យវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។

កតមេតំ ឧបសម្ព័ន្ធ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចតុស្វរ្យវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ ឥន្ទ្រវិស្វ
 ចុប្បភូមិវិស្វ ចន្ទរាប្រិយភូមិវិស្វ ចិត្ត វិហាយ ធម្មតា ។

យេ ភេតុ ភិក្ខុវេទ មនិ ធម្មតា ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ
 ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ
 ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ ឥន្ទ្រ គេ

ពិទ្ធិទិកា ធម្មតា ។

มหาวคฺเค อานาปานกถา

[๓๖๒] โสฬสวคฺคกํ อานาปานสูตรํสมาธิ ภาวยโต สมาริกานิ
 เทว ฌานตฺตานิ อูปฺปชฺชนฺติ อฏฺฐ ปริปนฺนเถ ฌานานิ อฏฺฐ
 ๑ อูปกาเร ฌานานิ อฏฺฐารส อูปกฺกิตฺเต ฌานานิ เตรส
 โวทาเน ฌานานิ พฺหุคฺคํ สโตการํ ฌานานิ จคฺคํสมา-
 ธิวเสน ฌานานิ เทวตฺตคฺคิ วิปสฺสํหาเสน ฌานานิ อฏฺฐ
 นิพฺพิทา ฌานานิ อฏฺฐ นิพฺพิทานุโลเม ฌานานิ อฏฺฐ นิพ-
 พิตาปฺปิปสฺสํทฺธิ ฌานานิ เอกํสมาธิ วิมุกฺคิตฺตํ ฌานานิ ฯ

[๓๖๓] กตมานิ อฏฺฐ ปริปนฺนเถ ฌานานิ อฏฺฐ ๑ อูปกาเร
 ฌานานิ ฯ กามจฺจนฺโต สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ เนกขมฺมํ สมาริ-
 ตฺตํ อูปการํ พฺยาปาทิ สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ อพฺยาปาทิ
 สมาริตฺตํ อูปการํ ถีนมิทฺธํ สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ อาโตกสณฺเฑ
 สมาริตฺตํ อูปการํ อุกฺกจฺจํ สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ อวิกฺเขโป
 สมาริตฺตํ อูปการํ วิจิกิจฺจํ สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ รมฺมวคฺค-
 กานํ สมาริตฺตํ อูปการํ อวิชฺชา สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ ฌานํ
 สมาริตฺตํ อูปการํ ปรตติ สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ ปามุชฺสํ สมาริ-
 ตฺตํ อูปการํ สพฺเพมฺปิ อกฺุสตา รมฺมา สมาริตฺตํ ปริปนฺนโถ
 สพฺเพมฺปิ กุสตา รมฺมา สมาริตฺตํ อูปการํ อิมานิ อฏฺฐ ปริ-

ปญฺเถ ฌานานิ อฏฺฐ ๑ อูปกาเร ฌานานิ อิมเหติ โสฬสสิ
 อากาเรหิ อทุปฺปิตจิตฺตํ สมฺพุทฺธิจิตฺตํ^๑ เอกคฺเค สหจิตฺตํ นีวร-
 เณหิ วิสฺสุตฺตนิ ๑

[๓๖๔] กตเม เต เอกคฺคา ๑ เนกขมฺมํ เอกคฺคํ อพฺยา-
 ปาโท เอกคฺคํ อาโลกธมฺมา เอกคฺคํ อวิกฺเขโป เอกคฺคํ
 รมฺมวตฺถุณํ เอกคฺคํ ฌานํ เอกคฺคํ ปามุขฺชํ เอกคฺคํ สพฺ-
 เพ กุสฺสตา รมฺมา เอกคฺคา ๑ กตเม เต นีวรณา ๑ กามจุณฺโถ
 นีวรณํ พฺยาปาโท นีวรณํ ถันมิทฺธํ นีวรณํ อุตฺตรจุกฺกจุจํ
 นีวรณํ วิจิกิจุจํ นีวรณํ อวิชฺฐา นีวรณํ อรติ นีวรณํ
 สพฺเพ อกุสฺสตา รมฺมา นีวรณา ๑

[๓๖๕] นีวรณาติ เกนคฺเกน นีวรณา ๑ นิยุยานาวรณ-
 ฺเฐน นีวรณา ๑ กตเม เต นิยุยานา ๑ เนกขมฺมํ อริยานํ นิยุ-
 ยานํ เทน ๑ เนกขมฺเมน อริยา นียฺนฺติ กามจุณฺโถ นิยุยา-
 นาวรณํ เทน ๑ กามจุณฺเทน นินฺตคฺคา เนกขมฺมํ อริยานํ
 นิยุยานํ นปฺปชานาตฺติ กามจุณฺโถ นิยุยานาวรณํ อพฺยาปาโท
 อริยานํ นิยุยานํ เทน ๑ อพฺยาปาเทน อริยา นียฺนฺติ พฺยา-
 ปาโท นิยุยานาวรณํ เทน ๑ พฺยาปาเทน นินฺตคฺคา อพฺยาปา-
 ทิ อริยานํ นิยุยานํ นปฺปชานาตฺติ พฺยาปาโท นิยุยานาวรณํ อา-
 โลกธมฺมา อริยานํ นิยุยานํ คาย ๑ อาโลกธมฺมาย อริยา

๑. สํ อทุทฺธํ จิตฺตํ ปมฺพุทฺธิจิตฺตํ จิตฺตํ

จิตฺตํ วิกฺขมฺปติ ตํมาธิสฺสํ ปริปนฺโน ๑

นิมิตฺตํ. อวชฺชมานตฺตํ อตฺตํ. วิกฺขิปปเต มโน

ចតុរ័សាតំ បាវឌ្ឍនមារេតុតំ អិពិតុគេ ទិតុកំ វិកលុបតិ

นิมิต्तํ อวชฺชมานตฺตํ ปตฺตํสาธํ วิกฺขิปปเต มโน

ปรตฺถํ ภาวชฺชมาหตฺถํ นิमितฺเต จิตฺตํ วิกฺขมฺปติ

๑๓๕๔ ขวัญขมานต์ ๑๓๕๕ วิสุทธิบุปเต มโน

ឧបត្ថម្ភ ឧបត្ថម្ភ ឧបត្ថម្ភ ឧបត្ថម្ភ ឧបត្ថម្ភ

๑. เหตุ อุปกุกิเตศา อานาปานสูตรคิถมาธิสูตร

येहि विग्नप्रमाणसुत्तं नो ज्ञेयं चित्तं विमलसुत्तं

วิโมกข์ อปฺปชานนฺตา เต โหนฺติ ปฺรปตฺติยาติ ฯ

อตฺตทานุสฺสาหนํ จิตฺตํ วิกฺขะเปหฺมานุสฺสึตฺติํ สฺมาธึสฺสํ ปริປนฺโถ อหํ-
 กตປปฏิက္ခန္ဓນํ จิตฺตํ วิဂ္မမ္ပိတံ สฺมาธึสฺสํ ปริປนฺโถ ตੰนํ - จิตฺตํ
 โဂဇ္ဇဒ္ဓန္နာနုပဿိတံ န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝတိပဗ္ဗုပ္ပိတံ န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ဗုဒ္ဓဗု-
 ဉ္ဇာနုပဿိတံ န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ
 န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ
 န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ
 န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ ဝဂ္ဂိယဏာတိ" န္မာဓိဇ္ဇန္တံ ပရိပဏ္ဍိတံ

[๓๒๘] อติธานุชาวน. จิตฺกํ อนาคตปาฏิกฺขณํ

ดังนี้ อธิปยุตติกัม อภิญญาตัม อปญญาตัม จิตฺตัม น สมาริยติ

[illegible]

๓ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

២៥០ ពុទ្ធកតកម្មវិញ្ញាណ ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ បរិវត្តន៍បុគ្គលិកកុល [៣២៨]

อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ อดุสสํ อวชฺชโต ปรสฺสํ จิตฺตํ
 วิกุมฺบิตฺตฺวา กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑
 ฌนุติ ๑ ปรสฺสํ อวชฺชโต อดุสสํ จิตฺตํ วิกุมฺบิตฺตฺวา
 กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑
 อตฺตํ อวชฺชเนน จิตฺเตน วิกุเขปานุปฺปิตฺเตน กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํ-
 วทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ อนาคตปาณิกงฺเขน
 จิตฺเตน วิกุมฺบิตฺเตน กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิ-
 ษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ ตึเนน จิตฺเตน โกสฺสชฺชานุปฺปิตฺเตน กาโยมํ
 จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ อตีปฺกุ-
 ทฺหิตฺเตน จิตฺเตน อุกฺกจฺจานุปฺปิตฺเตน กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑
 โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ อภินฺนฺวเตน จิตฺเตน วาตานุ-
 ปฺปิตฺเตน กาโยมํ จิตฺตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุ-
 ทฺหิต ๑ อปฺปณฺวเตน จิตฺเตน พุยาปาทานุปฺปิตฺเตน กาโยมํ จิต-
 ตมฺมํ สํวทฺธา ๑ โหนฺติ อธิษฐาน ๑ ฌนุติ ๑ ๑

อานาปานสติ ยุตติ อปริปัญณา อภาวิตา

กาโยบี อิมฺหิตो โหติ จิตฺตมฺบี โหติ อิมฺหิต

กาโยบี ฌนฺทิตโต โหติ จิตฺตมฺบี โหติ ฌนฺทิตํ

อานาปานสูตรติ ยุตฺต ปริปัญณนา สู่ภาวิตา

กาโยบี อนินฺชิตโต โหติ จิตฺตมบี โหติ อนินฺชิตํ

๓ ๑ วิภังขนิเทศ ๒ อภินิเทศ ๓ อปนเทศ

២៥៤ ឥតុត្ថនុប្បិទេ ឧត្តភក្តិកាយត្ថំ ឦឆ្វិទំភិកាមគុកៃ [៣៧៧]

ឆាតំបុណ្ណេ។ វិរិយតំបុណ្ណេ។ ឥតិទំបុណ្ណេ។ ឥមាធិតំបុណ្ណេ។
បណ្ណេឆាតំបុណ្ណេ។ ។

[៣៧៧] ឥតិយធុរណត្ថំ កៃ ចាភិ កំ មធុឆេ កំ បរិយោ-
សានំ ។ បេ។ ខេវំ ធូវត្ថុគគតំ ធិតុតំ ធូវិវិកត្ថយាណកំ តត្ថត្ថុធុណតំបុ-
ណ្ណំ ឦឆ្វិទំបុណ្ណេ។ ឥត្ថតំបុណ្ណេខេវ តៃតិ ធិតុតត្ថំ ឧទិឡ្គទាន-
តំបុណ្ណេ។ ឥត្ថឆាតំបុណ្ណេ។ វិរិយតំបុណ្ណេ។ ឥតិទំបុណ្ណេ។
ឥមាធិតំបុណ្ណេ។ បណ្ណេឆាតំបុណ្ណេ។ ។

[៣៧៨] ឧត្តុត្ថនុប្បិទេ កៃ ចាភិ កំ មធុឆេ កំ បរិ-
យោសានំ ។ បេ។ ខេវំ ធូវត្ថុគគតំ ធិតុតំ ធូវិវិកត្ថយាណកំ តត្ថត្ថុធុណ-
តំបុណ្ណំ ឧបេក្ខឆាតំបុណ្ណេខេវ តៃតិ ធិតុតត្ថំ ឧទិឡ្គទានតំបុណ្ណេ-
។ ឥត្ថឆាតំបុណ្ណេ។ វិរិយតំបុណ្ណេ។ ឥតិទំបុណ្ណេ។ ឥមាធិ-
តំបុណ្ណេ។ បណ្ណេឆាតំបុណ្ណេ។ ។

[៣៧៩] ចាកាទានធុរណតំបុណ្ណេ វិធុណ្ណេធុរណតំបុណ្ណេ
ឥត្ថឆាតំបុណ្ណេ ចាកិធុរណតំបុណ្ណេ ឆេវតំបុណ្ណេឆាតំបុណ្ណេ
យតតំបុណ្ណេ កៃ ចាភិ កំ មធុឆេ កំ បរិយោសានំ ។ បេ។
ខេវំ ធូវត្ថុគគតំ ធិតុតំ ធូវិវិកត្ថយាណកំ តត្ថត្ថុធុណតំបុណ្ណំ ឧបេក្ខឆា-
តំបុណ្ណេខេវ តៃតិ ធិតុតត្ថំ ឧទិឡ្គទានតំបុណ្ណេ។ ។ បេ។ បណ្ណេ-
ឆាតំបុណ្ណេ។ ។

[៣៨០] ឧទិឡ្គទានុប្បិទេ កៃ ចាភិ កំ មធុឆេ កំ បរិ-
យោសានំ ។ បេ។ ខេវំ ធូវត្ថុគគតំ ធិតុតំ ធូវិវិកត្ថយាណកំ តត្ថត្ថុធុណ-

สมฺปนฺนญฺเอย โหติ วิจาร์สมฺปนฺนญฺ เภตฺติสมฺปนฺนญฺ สฺขสมฺปนฺน-
 ญฺ จิตฺตํ อธิฐฺวานสมฺปนฺนญฺ สทฺธาสฺมฺปนฺนญฺ วิริยสมฺ-
 ปนฺนญฺ สติสมฺปนฺนญฺ สมาริสมฺปนฺนญฺ ปณฺณาสฺมฺปนฺนญฺ ฯ
 ทฺวณฺณูปสฺถํ นยฺ อณฺทณฺณูปสฺถํ นยฺ นิพฺพิทณฺณูปสฺถํ นยฺ วิราทณฺ-
 ณฺณูปสฺถํ นยฺ นิโรธณฺณูปสฺถํ นยฺ ปฏฺธิสฺสทฺทณฺณูปสฺถํ นยฺ ชยณฺณูปสฺถํ นยฺ
 วยณฺณูปสฺถํ นยฺ วิปริณามณฺณูปสฺถํ นยฺ อนิมนฺทณฺณูปสฺถํ นยฺ อปฺ-
 นิทฺทณฺณูปสฺถํ นยฺ สฺสณฺณูปสฺถํ นยฺ อธิปณฺณาสฺมณฺวิปสฺถํ นยฺ
 ยถาภูตญาณทสฺถํ นยฺ อาทึนฺณณฺณูปสฺถํ นยฺ ปฏฺธิสฺสทฺทณฺณูปสฺถํ นยฺ วิ-
 ญฺญณฺณูปสฺถํ นยฺ โสตาปคฺคตมคฺคตํ สกทากามิมคฺคตํ อนาคา-
 มิมคฺคตํ ฯ เป ฯ

[๓๘๓] อรหตฺตมคฺคตํ โก อาทิ ' กิ มชฺเฌ กิ ปริ-
 โยธานํ ฯ อรหตฺตมคฺคตํ ปฏฺธิปทาวิสุทฺธิ อาทิ อฺเปกฺขณฺณพฺร-
 หณา มชฺเฌ สมฺปหึสฺสา ปริโยธานํ ฯ อรหตฺตมคฺคตํ ปฏฺ-
 ธิปทาวิสุทฺธิ อาทิ อาทิสฺส กติ ตถฺชณฺณานิ ฯ อาทิสฺส ตัณฺนิ
 ตถฺชณฺณานิ โย ทสฺส ปริปนฺนโก ทโต จิตฺตํ วิสุทฺธมฺปิ ยนฺนํ
 วิสุทฺธทฺตา จิตฺตํ มชฺเฌนิมฺมํ สมนฺนิมิตฺตํ ปฏฺธิปชฺชติ. ยนฺนํ ปฏฺ-
 ธิปณฺณทฺตา ทตฺถ จิตฺตํ ปกฺขนฺนทฺติ ยนฺนํ ปริปนฺนโก จิตฺตํ
 วิสุทฺธมฺปิ ยนฺนํ วิสุทฺธทฺตา จิตฺตํ มชฺเฌนิมฺมํ สมนฺนิมิตฺตํ ปฏฺธิปชฺ-
 ชติ ยนฺนํ ปฏฺธิปณฺณทฺตา ทตฺถ จิตฺตํ ปกฺขนฺนทฺติ อรหตฺตมคฺ-
 คตํ ปฏฺธิปทาวิสุทฺธิ อาทิ อาทิสฺส อิมานิ ตัณฺนิ ตถฺชณฺณานิ

២៥៦ ឥតុគុណតប្បិទេ ឧតុកកិកាយត្ថំ បរិវិស្សមភិកាយកុកោ [៣៨២]

គេង ទុក្ខភិ ចរតុគុណកុកោ ចាតិកកុយាណ ទេវ តៃតិ តកុគណ-
តម្បណ្ឌ ។ ។

[៣៨២] ចរតុគុណកុកុត្ថំ ឧបេក្ខានុប្បត្តិ មនុស្សេ មនុស្សត្ថំ
ភិកិ តកុគណានិ ។ មនុស្សត្ថំ គីណិ តកុគណានិ វិស្សមភិកិ ចរ-
តុគុណភិ តម្បណ្ឌប្បិវង្គ ចរតុគុណភិ ខេកតុគុណ្ឌ្យាណំ ចរតុ-
គុណភិ យន្ត វិស្សមភិ ភិកិ ចរតុគុណភិ យន្ត តម្បណ្ឌ-
ប្បិវង្គ ចរតុគុណភិ យន្ត ខេកតុគុណ្ឌ្យាណំ ចរតុគុណភិ គេង
ទុក្ខភិ ចរតុគុណកុកោ មនុស្សេកកុយាណ ទេវ តៃតិ តកុគណតម្ប-
ណ្ឌ ។ ។

[៣៨៣] ចរតុគុណកុកុត្ថំ តម្បណ្ឌតំ បរិវិស្សមំ បរិវិស្ស-
មត្ថំ ភិកិ តកុគណានិ ។ បរិវិស្សមត្ថំ កុកុកាវិ តកុគណានិ កុកុ-
កាណំ តម្បណ្ឌំ ចរតុគុណ្ឌ្យាណំ តម្បណ្ឌតំ ចរតុគុណ្ឌ្យាណំ ខេ-
កតុគុណ្ឌ្យាណំ តម្បណ្ឌតំ កុកុកាវិ តកុគុណ្ឌ្យាណំ តម្បណ្ឌតំ ចរ-
តុគុណ្ឌ្យាណំ តម្បណ្ឌតំ ចរតុគុណកុកុត្ថំ តម្បណ្ឌតំ បរិវិស្សមំ
បរិវិស្សមត្ថំ ចរតុគុណ្ឌ្យាណំ កុកុកាវិ តកុគុណានិ គេង ទុក្ខភិ ចរតុ-
គុណកុកោ បរិវិស្សមកកុយាណ ទេវ តៃតិ តកុគុណតម្បណ្ឌ ។ ខេ-
កតុគុណ្ឌ្យាណំ ភិកិ តកុគុណ្ឌ្យាណំ តម្បណ្ឌតំ តកុគុណតម្បណ្ឌ
តម្បណ្ឌតំ តៃតិ វិស្សមតម្បណ្ឌតំ បរិវិស្សមតម្បណ្ឌតំ តកុ-
គុណតម្បណ្ឌតំ ភិកិ តកុគុណតម្បណ្ឌតំ តកុគុណតម្បណ្ឌតំ វិ-
ស្សមតម្បណ្ឌតំ តកុគុណតម្បណ្ឌតំ តកុគុណតម្បណ្ឌតំ តកុគុណតម្បណ្ឌតំ

นณฺณ ๑ เป ๑ ๑

[๓๘๓] นิमितฺตํ อสฺสํสาสฺสํสาสา อนารมฺมณเมกจิตฺตํ
 อชานโต ๑ ตโย ฐมฺเม ภาวหา นุปตฺตพฺภติ
 นิमितฺตํ อสฺสํสาสฺสํสาสา อนารมฺมณเมกจิตฺตํ
 ชานโต ๑ ตโย ฐมฺเม ภาวหา อุตฺตพฺภตฺติ ๑

[๓๘๔] กถํ อิมํ ๑ ตโย ฐมฺมา เอกจิตฺตํ อารมฺมณา
 น โหณฺติ น จิเม ตโย ฐมฺมา อวิตฺตา โหณฺติ น ๑ จิตฺตํ
 วิกฺกเขปํ คุจฺฉติ ปธานญฺจ ปณฺณายติ ปโยคญฺจ สํเรติ
 วิเสสํมริคฺคจฺฉติ ๑ เสยฺยถาปํ รุกฺโข สเม ฐมฺมิกาเก นิกฺขิตฺโต ต-
 เมนํ ปุริสํ กกฺเขน ฉินฺนํเยย รุกฺเข ญฺจสกฺกจฺจนฺตานํ วเสน
 ปุริสํสํ สติ อุตฺตจฺฉิตา โหติ น อากเต วา คเต วา กก-
 จฺจนฺเต มนฺสี กโรติ น อากตา วา คตา วา กกจฺจนฺตา อวิ-
 ทิตา โหณฺติ ปธานญฺจ ปณฺณายติ ปโยคญฺจ สํเรติ วิเสส-
 มริคฺคจฺฉติ ยถา รุกฺโข สเม ฐมฺมิกาเก นิกฺขิตฺโต เอวํ อุต-
 ทินฺนํ นาม นิमितฺตํ ยถา กกจฺจนฺตา เอวํ อสฺสํสาสฺสํสาสา ยถา
 รุกฺเข ญฺจสกฺกจฺจนฺตานํ วเสน ปุริสํสํ สติ อุตฺตจฺฉิตา โหติ น
 อากเต วา คเต วา กกจฺจนฺเต มนฺสี กโรติ น อากตา วา
 คตา วา กกจฺจนฺตา อวิตฺตา โหณฺติ ปธานญฺจ ปณฺณายติ
 ปโยคญฺจ สํเรติ วิเสสํมริคฺคจฺฉติ เอวเมว ภิกฺขุ นาสิกฺคเต
 วา มุขนิมิตฺเต วา สติ อุตฺตจฺฉิตวา นิสินฺโน โหติ น อากเต

ឥត្ថនារត្តភាពិ ឧត្តកាវោ ឥត្ថនារត្តភាពិ គត្ត ឆាតានំ ឆម-
 មាណំ ចន្ទិកុកុកុន្ទេន ឥត្ថនារត្តភាពិ ឱណ្ហិយានំ ខេកវត្តន្ទេន
 ឥត្ថនារត្តភាពិ គត្តកុកុកុវិវិយាវាហន្ទេន ឥត្ថនារត្តភាពិ គប្បប្រាជ្ញនំកានំ
 កិពេតានំ ឥត្ថនុកុកុឆាគត្តភាពិ ឥត្ថនារត្តភាពិ ។

ឥត្ថនមុតិ ចត្តិ ឥត្ថំ ចត្តិ ឥត្ថំ ។ កត្ថំ ឥត្ថំ ។ យេ គត្ត
 ឆាតា ចន្ទេន កុត្តា វិចិត្តិកា ចិត្តំ ឥត្ថំ ។ កត្ថំ ឥត្ថំ ។
 យំ គេតំ ឆមាណំ ចារមុមនំ និវេនេ និព្វេនំ ចិត្តំ ឥត្ថំ ។ ចិត្តិ
 ចិត្តេន ឥត្ថំ ឥត្ថំ ឆាតំ តិច្ឆិ កិច្ចំ វិចិត្តំ ឥត្តិកំ ឥត្តិកំ
 បណ្ណេន ចារត្តំ តិច្ឆិ វិចិត្តំ ចត្តិកំ ចុប្បវិចិត្តា ឥត្តិ ចុប-
 វិចិត្តា ឥត្តិកំ កាយោ ចារត្តិកំ ឥត្តិកំ ឥត្តិកំ ចេកត្តិកំ
 គេន ចុកុកុតិ ឥត្ថនារត្តភាពិ ។

ចុកុកុតិ បរិនិស្សិតាពិ ក្នុង ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិ-
 ស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា ចុកុកុតិ ក្នុង ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា
 បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា ចុកុកុតិ រត្តនំ ឥត្តនាឥត្តេន
 បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា ចុកុកុតិ
 រត្តនំ ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា
 ចុកុកុតិ ។ បេ។ បរិនិស្សិតា ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា
 បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា ចុកុកុតិ បរិនិស្សិតា ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា
 បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា ចុកុកុតិ
 បរិនិស្សិតា ឥត្តនាឥត្តេន បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា បរិនិស្សិតា

ปริจิตา เจว โหนติ อนุปริจิตา ฯ เตน วุจฺจติ · อนุปุพฺ
ปริจิตาติ ฯ

ยถาติ ทสฺ ยถาคฺคา อคฺคตทมณฺเฑโส ยถาคฺโค อคฺคตสฺม-
ณฺเฑโส ยถาคฺโค อคฺคตปรีนิพฺพาปนณฺเฑโส ยถาคฺโค อภิณฺเฑโส
ยถาคฺโค ปริณฺเฑโส ยถาคฺโค ปหานณฺเฑโส ยถาคฺโค ภาวณณฺ-
โส ยถาคฺโค สจฺฉิกริยณฺเฑโส ยถาคฺโค สจฺจามิสฺมณฺเฑโส ยถาคฺโค
นิโรธ ปตฺติชฺชาปนณฺเฑโส ยถาคฺโค ฯ

พฺพุโรติ โย โส ภควา สยมนฺว อนาจริยโก ปุพฺเพ อน-
นุสฺสฺเตสฺ ฐมฺเมสฺ สํมํ สจฺจามิ อภิสฺมพฺพุตฺติ ทตฺถ ฯ สพฺพพฺพ-
ณฺคํ ปตฺโต พฺเตสฺ ฯ วสฺสํภาวํ ฯ

พฺพุโรติ เกณตฺถเกณ พฺพุโร ฯ พฺพุตฺติตา สจฺจามิตฺติ พฺพุโร
โพเธนฺโต ปชฺชายาติ พฺพุโร สพฺพพฺพณฺคตฺยา พฺพุโร สพฺพทสฺสํ-
วิตฺยา พฺพุโร อนณฺณเนยฺยตฺยา พฺพุโร วิสฺติตฺยา พฺพุโร ชี-
ณาสวสฺสชาเตน พฺพุโร นิรฺุปกฺกิตสฺสชาเตน พฺพุโร เขณฺหต-
วฺจฺจราโคติ พฺพุโร เขณฺหตวฺจฺจโทโสติ พฺพุโร เขณฺหตวฺจฺจโมโหติ
พฺพุโร เขณฺหตนิรฺกฺกิตสฺสติ พฺพุโร เขกายนนฺนคฺคํ คโคติ พฺพุโร
เอโก อนุคฺควํ สมฺมาสฺมโพรํ อภิสฺมพฺพุโรติ พฺพุโร อพฺพุตฺติ-
หตฺตฺตา พฺพุตฺติปฏฺิธามฺมา พฺพุโร ฯ

พฺพุโรติ เนตํ นามํ มาตฺรา กตํ น ปิตฺรา กตํ น ภคิ-
ยา กตํ น มิตฺตตามจฺเจหิ กตํ น ฉาติสฺสาโถหิเตหิ กตํ น

๒๖๒ สุตฺตฺตบฺบิฏฺเฐ ชฺชทฺทกฺกนิกายสฺส ปฺปฺปติสฺสํมฺภิทํมคฺโค [๓๘๖

สํมณฺพฺราหฺมณฺเนหิ กตํ น เทวตาทิ-กตํ วิโมกฺขนฺติกเมตํ พุทฺ-
ธานํ ภควฺนฺตานํ โพรธิยา มฺมฺเถ สห สํพฺพญฺญตฺตฺตฺตฺตํ ปฺปฺปติภา
สํจฺฉิตฺตา ปญฺญตฺตฺติ ยทิตํ พุทฺโธติ ๑

เทสํคาคิ อตฺตตฺตมถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ ยถา พุทฺธฺเรน เทสํโค
อตฺตตฺตมถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ ยถา พุทฺธฺเรน เทสํโค อตฺตตฺตปฺปนิพฺพวาป-
นถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ ยถา พุทฺธฺเรน เทสํโค ๑เป ๑ นิโรธํ ปตฺติจฺจา-
ปถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ ยถา พุทฺธฺเรน เทสํโค โหติ คหฺจฺจํ วา
โหติ ปพฺพชฺชิตฺตํ วา ๑

โลโกติ ชฺชนฺธฺโลโก ธาตุโลโก อายตฺนโลโก วิปคฺคฺติภวโลโก
วิปคฺคฺติสํภวโลโก สํภวคฺคฺติภวโลโก สํภวคฺคฺติสํภวโลโก เอโก
โลโก สํพฺเพ สคฺคฺตา อหฺมรจฺฉิตฺติกา ๑เป ๑ อจฺจวํสํ โลกา
อจฺจวํสํ ธาตุโย ๑

ปภาเสตฺติ อตฺตตฺตมถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ อภิสํมฺพทฺธฺคฺคฺตา โส อิมํ
โลกํ โยภาเสตฺติ ปภาเสตฺติ อตฺตตฺตมถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ อภิสํมฺพทฺธฺคฺคฺตา
โส อิมํ โลกํ โยภาเสตฺติ ปภาเสตฺติ อตฺตตฺตปฺปนิพฺพวาปนถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ
อภิสํมฺพทฺธฺคฺคฺตา โส อิมํ โลกํ โยภาเสตฺติ ๑เป ๑ นิโรธํ ปตฺติ-
จฺจาปถฺจฺจํ ยถฺจฺจํ อภิสํมฺพทฺธฺคฺคฺตา โส อิมํ โลกํ โยภาเสตฺติ
ปภาเสตฺติ ๑

อพฺภา มคฺคฺโคตฺต จฺฉนฺทิมาทิ ยถา อพฺภา เหวํ ทิเสสํ ยถา
จฺฉนฺโท เหวํ อธิยณฺณํ ยถา จฺฉนฺทิมาทิ เทวปคฺคฺโคตฺต เหวํ ภิกฺขุ

ยถา จนฺโท อพฺภา มุคฺโต มหิยา ชุมฺมชฺมุคฺโต ราหุปฺปาณา วิป-
 ปมุคฺโต ภาสฺสเท ๑ คปฺสเท ๑ วิโรจติ ๑ เขมฺเมว ภิกฺขุ สพฺ-
 พกิเตสฺสเห วิมุคฺโต ภาสฺสเท ๑ คปฺสเท ๑ วิโรจติ ๑ เทน อจฺจุจติ
 อพฺภา มุคฺโตว จนฺทิมภาติ อิมานิ เตรส โวทาเน ฌานานิ ฯ

ภาณวารี ฯ

[๓๘๗] กตมานิ พทฺธิสํ สโตการีสุ ฌานานิ อิทฺธ ภิกฺขุ
 อรณฺณคโต วา รุกฺขมฺลคโต วา สุนฺณวาทคารคโต วา นิสํหติ
 ปตฺตงกํ อากฺขติว อจฺจุ กายํ ปณฺธาย ปริมุขํ สติ อฺปฏฺฐสเปตฺวา
 โส สโตว อสฺสํสํติ ฯ เปฯ สพฺพกายปฏฺฐิเวทํ อสฺสํสํสํตํมํติ
 สิกฺขติ สพฺพกายปฏฺฐิเวทํ ปสฺสํสํสํตํมํติ สิกฺขติ ปสฺสํมกฺขํ
 กายสํขารํ อสฺสํสํสํตํมํติ สิกฺขติ ปสฺสํมกฺขํ กายสํขารํ ปสฺส-
 สํสํตํมํติ สิกฺขติ ปิตฺติปฏฺฐิเวทํ สขฺปฏฺฐิเวทํ จิตฺตสํขารปฏฺ-
 ฐิเวทํ ปสฺสํมกฺขํ จิตฺตสํขารํ จิตฺตปฏฺฐิเวทํ อภิปฺปโมทญํ จิตฺตํ
 สํมาทหํ จิตฺตํ วิโมจญํ จิตฺตํ อนิจฺจานุปสฺสํ วิราคานุปสฺสํ
 นิโรธานุปสฺสํ ปฏฺฐินิสฺสํกฺขานุปสฺสํ อสฺสํสํสํตํมํติ สิกฺขติ ปฏฺ-
 ฐินิสฺสํกฺขานุปสฺสํ ปสฺสํสํสํตํมํติ สิกฺขติ ฯ

[๓๘๘] อิทฺธาติ อิมิสฺสา ทิฏฺฐิยา อิมิสฺสา ชนฺตียา อิมิสฺสา
 รุจฺเญยา อิมิสฺมํ อาทาเย อิมิสฺมํ ชมฺเม อิมิสฺมํ วิเนเย อิมิสฺมํ ชม-
 มวิเนเย อิมิสฺมํ ปาวจเน อิมิสฺมํ พุทฺทมํจวิเย อิมิสฺมํ สทฺถุสสาธเน
 เทน อจฺจุจติ อิทฺธาติ ฯ

๒๖๔ สุตตฺตบฏิกเก ชุทฺตกนิกายสฺส ปฐิธมฺภิกขมคฺโค [๓๘๘]

ภิกขุติ ปุณฺณชนกถุยาณโก วา โหติ ภิกขุ เสฏฺโฐ วา
อรรหา วา อกุปฺปมโม ฯ

อรรณฺณนฺติ นิกฺขมิตฺวา พหิ อิทฺทํ ตํ สพุพฺเพตํ อรรณฺณํ ฯ
รฺกฺขมฺมฺนฺติ ตตฺถ ภิกฺขุโน อาสนํ ปณฺณตฺตํ โหติ มนฺโญ
วา ปิํ วา ภิสฺส วา ทฏฺฐิกา วา จมฺมกฺขณฺโท วา ทินฺตณฺ-
จโร วา ปณฺณตฺตจโร วา ปตาสตฺตจโร วา ตตฺถ ภิกฺขุ
จฺจนฺตติ วา ทิฏฺฐติ วา นิสฺสํ วา เสยฺยํ วา กปฺเปติ ฯ

สฺมฺปนฺนํ เกณจิ อนาถินฺนํ โหติ คหฺนุเจหิ วา ปพฺพชฺช
เตหิ วา ฯ

อาคารนฺติ วิหารโ อทฺตมโยโค ปาสาโท หมฺมิมํ กุหาติ ฯ
นิสฺสํ ปตฺตงฺกํ อารุชิตฺวา นิสฺสินฺโน โหติ ปตฺตงฺกํ อา-
รุชิตฺวา อชฺชํ กายํ ปณฺธาย อชฺชโก โหติ กายो ปณฺธิโต
ปณฺธิโต ฯ

ปริมฺขํ สํ อฺปฺปจฺเปตฺวา ปรีติ ปรีกฺขหฺนุโ มฺขนฺติ
นียฺยานฺนุโ สํ อฺปฺปจฺชานฺนุโ เทน วุจฺจติ ปริมฺขํ สํ
อฺปฺปจฺเปตฺวา ฯ

[๓๘๘] สโตว อสฺสํ พคฺคํ อากาเรหิ สโตการี
ทํ อสฺสํ จิตฺตํ อวิภเว ปชานโต สํ อฺปฺป-
จิตฺตา โหติ ตาย สติยา เทน ฌาเนน สโตการี โหติ ทํ
ปสฺสํ จิตฺตํ อวิภเว ปชานโต สํ อฺปฺป-

จิตฺตา โหติ ตาย ตฺติยา เตน ฌาเนน ตโตการี โหติ รตฺถํ
 อตฺถสํวเสน จิตฺตตฺถํ เอกกฺกตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต ตตฺถิ อูปฺป-
 จิตฺตา โหติ ตาย ตฺติยา เตน ฌาเนน ตโตการี โหติ รตฺถํ
 ปตฺถสํวเสน จิตฺตตฺถํ เอกกฺกตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต ตตฺถิ อูปฺป-
 จิตฺตา โหติ ตาย ตฺติยา เตน ฌาเนน ตโตการี โหติ ฯ เป ฯ
 ปฏินิสฺสํกฺกานุปตฺถํ อตฺถสํวเสน ปฏินิสฺสํกฺกานุปตฺถํ ปตฺถสํ-
 วเสน จิตฺตตฺถํ เอกกฺกตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต ตตฺถิ อูปฺปจิตฺตา โหติ
 ตาย ตฺติยา เตน ฌาเนน ตโตการี โหติ ฯ

[๓๘๐] ถถํ ทิฆํ อตฺถสํวเสน ทิฆํ อตฺถสํวเสน ปชานาติ ทิฆํ
 ปตฺถสํวเสน ทิฆํ ปตฺถสํวเสน ปชานาติ ฯ ทิฆํ อตฺถสํวเสน อทฺธาน-
 สํชาเต อตฺถสํวเสน ทิฆํ ปตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต ปตฺถสํวเสน ทิฆํ
 อตฺถสํวเสนปตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต อตฺถสํวเสน ปตฺถสํวเสน ทิฆํ
 อตฺถสํวเสนปตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต อตฺถสํวเสน ปตฺถสํวเสน ฌนฺโท อูป-
 ปชฺชติ ฌนฺทวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ อตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต
 อตฺถสํวเสน ฌนฺทวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ ปตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต
 ปตฺถสํวเสน ฌนฺทวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ อตฺถสํวเสนปตฺถสํวเสน อทฺ-
 ธานสํชาเต อตฺถสํวเสน ปตฺถสํวเสน ฌนฺทวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ
 อตฺถสํวเสนปตฺถสํวเสน อทฺธานสํชาเต อตฺถสํวเสน ปตฺถสํวเสน ปามุชฺสํ
 อูปฺปชฺชติ ปามุชฺสวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ อตฺถสํวเสน อทฺธาน-
 สํชาเต อตฺถสํวเสน ปามุชฺสวเสน ตโต สํมุทฺตํ ทิฆํ ปตฺถสํวเสน อท-

สาธปัสสาธวเสน จิตฺตสฺสเอกคฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต วิทิตา เว-
 ทนํ อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺภคฺคํ กจฺจนฺติ
 วิทิตา สญฺเฆวา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อพฺ-
 ภคฺคํ กจฺจนฺติ วิทิตา วิตถกฺกา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อุปฺปชฺ-
 ชนฺติ วิทิตา อพฺภคฺคํ กจฺจนฺติ ฯ

[๓๘๓] กถํ วิทิตา เวทนา อุปฺปชฺชนฺติ วิทิตา อุปฺปชฺชนฺติ
 วิทิตา อพฺภคฺคํ กจฺจนฺติ ฯ

กถํ เวทนาย อุปฺปาโท วิทิตो โหติ ฯ อวิชฺชาตมฺหยา เว-
 ทนาตมฺหโยติ ปจฺจยตมฺหยฺหฺนฺเต เวทนาย อุปฺปาโท วิทิตो โหติ
 ตณฺหาตมฺหยา เวทนาตมฺหโยติ กมฺมตมฺหยา เวทนาตมฺหโยติ
 ผสฺสตมฺหยา เวทนาตมฺหโยติ ปจฺจยตมฺหยฺหฺนฺเต เวทนาย อุปฺปาโท
 วิทิตो โหติ นิพฺพตฺติตถกฺขณํ ปสฺสโตมี เวทนาย อุปฺปาโท วิ-
 ทิตो โหติ เอวํ เวทนาย อุปฺปาโท วิทิตो โหติ ฯ

กถํ เวทนาย อุปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ ฯ อนิรุจโต มนสิโกโรโต
 ขยอุปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ ทฺถกฺขโต มนสิโกโรโต ภายอุปฺปชฺชานํ วิ-
 ทิตํ โหติ อนคฺคโต มนสิโกโรโต สญฺเฆวอุปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ
 เอวํ เวทนาย อุปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ ฯ

กถํ เวทนาย อคฺคณฺฏกโม วิทิตो โหติ ฯ อวิชฺชานิโรธา เว-
 ทนานิโรธติ ปจฺจยนิโรธยฺหฺนฺเต เวทนาย อคฺคณฺฏกโม วิทิตो โหติ
 ตณฺหานิโรธา เวทนานิโรธติ กมฺมนิโรธา เวทนานิโรธติ ผสฺ-

สนิโรธา เวทนานิโรธิติ ปรจุยนิโรธฺฐເເນ เวทນาย อตฺถํคโม
 จິຕິโต โหຕິ จິปริณານລက္ခਣံ ปรສັຕໂຕປິ เวทນาย อตฺถํคມ
 จິຕິโต โหຕິ ເອວံ เวทນาย อตฺถํคມ จິຕິโต โหຕິ ເອວံ ວິ-
 ທິຕາ ເວທນາ ອຸປປຸຊະນຸຕິ ວິທິຕາ ອຸປຸຊະນຸຕິ ວິທິຕາ ອພຸກຕຸ-
 ດັ ຄຈະນຕິ າ

កតំ សធិធាយ ចុប្បាតោ វិចិត្តោ តិច្ឆិ ។ ចិវិធានំមុត្តមា សធិ-
 ធានំមុត្តមិ ឧទ្ទយនំមុត្តមន្ទនេន សធិធាយ ចុប្បាតោ វិចិត្តោ តិច្ឆិ
 គណ្ហានំមុត្តមា សធិធានំមុត្តមិ កម្មនំមុត្តមា សធិធានំមុត្តមិ
 ដត្តនំមុត្តមា សធិធានំមុត្តមិ ឧទ្ទយនំមុត្តមន្ទនេន សធិធាយ ចុប្ប-
 ាតោ វិចិត្តោ តិច្ឆិ និព្ពុត្តិច្ឆិច្ឆនំ ឧទ្ទយនំ សធិធាយ ចុប្ប-
 ាតោ វិចិត្តោ តិច្ឆិ ចេវ សធិធាយ ចុប្បាតោ វិចិត្តោ តិច្ឆិ ។

กถ. สฉฺวณาย อตฺตงฺกโม วิทิตो โหติ ฯ อวิชฺชานวิโรธสฺส สฉฺว-
ณานิโรธติ 'ปจฺจยนิโรธฺสุเขน สฉฺวณาย อตฺตงฺกโม วิทิตो โหติ
คฺคณหานิโรธสฺส สฉฺวณานิโรธติ กมฺมนิโรธสฺส สฉฺวณานิโรธติ ผส-

สนิโรธา สณฺณานิโรโหติ ปจฺจุยนิโรธฺวเณ สณฺณาย อตฺตงฺคโม
 วิทิตโต โหติ วิปริณามตฺตงฺคณํ ปสฺสโตมปี สณฺณาย อตฺตงฺคโม
 วิทิตโต โหติ เอวํ สณฺณาย อตฺตงฺคโม วิทิตโต โหติ เอวํ
 วิทิตตา สณฺณาย อปฺปชฺชนนฺติ วิทิตตา อปฺปชฺชนนฺติ วิทิตตา อพฺ-
 ภทฺถํ คจฺจนนฺติ ฯ

[๓๘๕] กถํ วิทิตตา วิตถกฺกา อปฺปชฺชนนฺติ วิทิตตา อปฺปชฺ-
 ชนนฺติ วิทิตตา อพฺภทฺถํ คจฺจนนฺติ ฯ

กถํ วิตถกฺกานํ อปฺปปาโท วิทิตโต โหติ ฯ อวิชฺฐาณํมฺหยา วิ-
 ตถกฺกสํมฺหโยติ ปจฺจุยสํมฺหยฺวเณ วิตถกฺกานํ อปฺปปาโท วิทิตโต โหติ
 ตณฺหาณํมฺหยา วิตถกฺกสํมฺหโยติ กมฺมสํมฺหยา วิตถกฺกสํมฺหโยติ
 สณฺณาสํมฺหยา วิตถกฺกสํมฺหโยติ ปจฺจุยสํมฺหยฺวเณ วิตถกฺกานํ อปฺป-
 ปาโท วิทิตโต โหติ นิพฺพตฺติตถกฺกณํ ปสฺสโตมปี วิตถกฺกานํ อปฺป-
 ปาโท วิทิตโต โหติ เอวํ วิตถกฺกานํ อปฺปปาโท วิทิตโต โหติ ฯ

กถํ วิตถกฺกานํ อปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ ฯ อนิรุจโต มนสิโกโรโต
 ขยคฺคฺชานํ วิทิตํ โหติ ทฺถุชฺชโต มนสิโกโรโต ภยคฺคฺชานํ วิ-
 ทิตํ โหติ อนคฺคฺชโต มนสิโกโรโต สฺสณฺณคฺคฺชานํ วิทิตํ โหติ
 เอวํ วิตถกฺกานํ อปฺปชฺชานํ วิทิตํ โหติ ฯ

กถํ วิตถกฺกานํ อตฺตงฺคโม วิทิตโต โหติ ฯ อวิชฺฐานิโรธา วิ-
 ตถกฺกนิโรโหติ ปจฺจุยนิโรธฺวเณ วิตถกฺกานํ อตฺตงฺคโม วิทิตโต โหติ
 ตณฺหานิโรธา วิตถกฺกนิโรโหติ กมฺมนิโรธา วิตถกฺกนิโรโหติ สณฺ-

២៧២ ពុទ្ធកត្តនិកាយ ឧបសម្ព័ន្ធនិកាយ បរិវាទនិកាយ បរិវាទនិកាយ [៣៨៨]

ฅงคิ สโมธานะติ อัย ปุคฺคโต อิมะ โปษฺฅงคะ อิมํสฺมิ อารมฺ-
 มณะ สโมธานะติติ เตน อูจฺจติ โปษฺฅงคะ สโมธานะติ ฯ

โคจรนุช ปธานาคีติ ๑ เป ๑ เทน ๑ รุจจติ ๑ สมกตณุช ปฏิ-
วิษณติ ๑

[๓๘๘] มกฺกํ สโมธานัตถิติ กถํ มกฺกํ สโมธานนติ ฯ ทสฺส-
 สมนฺนุเจเน สมนฺมาทิสฺสจฺจํ สโมธานนติ อภินิโรปนฺนุเจเน สมนฺมาตฺส-
 กปฺปํ สโมธานนติ ปริกฺคทฺทฺนุเจเน สมนฺมาวาจํ สโมธานนติ ส-
 มฺนุจฺจานฺนุเจเน สมนฺมากมฺมมฺหํ สโมธานนติ โฉทานฺนุเจเน สมนฺมา-
 อาสวํ สโมธานนติ ปกฺคทฺทฺนุเจเน สมนฺมาวาชามํ สโมธานนติ ชุ-
 ปฺนุจฺจานฺนุเจเน สมนฺมาตฺถิ สโมธานนติ อวิกุเชปนฺนุเจเน สมนฺมาตฺมาธิ
 สโมธานนติ อยํ ปุคฺคโต อิมํ มกฺกํ อิมตฺถิ อารมฺมणे สโม-
 ธานนัตถิติ เตน วุจฺจติ มกฺกํ สโมธานนติ ฯ

ไตรภพ ปธานาตติ ๑ เป ๑ เทน อรุจติ สมตถนุญ ปฏิ-
วิษณติ ๑

[๔๐๐] ธมฺเม สโมธานัตถิ กถํ ธมฺเม สโมธานเต · ๑ อธิปเตยฺยชฺเฐน อินฺทฺริยาणि สโมธานเต อภิมฺปิยชฺเฐน พตานิ สโมธานเต · นียฺยานชฺเฐน โปชฺฌงฺเก สโมธานเต เทถชฺเฐน มคฺคํ สโมธานเต อปฺปจฺจานชฺเฐน สติปฺปจฺจานํ สโมธานเต ปทหนชฺเฐน สํมมปฺปจฺจานํ สโมธานเต อิชฺฌณชฺเฐน อิทฺธิปาทํ สโมธานเต ตถชฺเฐน สํจุจํ สโมธานเต อวิกฺเขปชฺเฐน สํมกํ สโม-

อิมํหิ นวหาการํหิ รัสสํ อัสสาสํปัสสาสกํกาโย อฺปฺปญฺจํ สติ
 อฺนุปัสฺสนาณํ กาโย อฺปฺปญฺจํ โน สติ สติ อฺปฺปญฺจํ เจว
 สติ ฯ ตาย สติยา เตน ฌาเนน ตํ กายํ อฺนุปัสฺสํคํติ เตน
 วุจฺจติ กาเย กายาณฺปัสฺสนา สติปฺปญฺจํภาวนา ฯ

[๔๐๒] อฺนุปัสฺสํคํติ กถํ ตํ กายํ อฺนุปัสฺสํติ ฯเป ฯ เ
 วนํ กายํ อฺนุปัสฺสํติ ฯ

ภาวนาติ จตฺสํโส ภาวนา ฯเป ฯ อาเสวณฺณเสน ภาวนา
 รัสสํ อัสสาสํปัสสาสวเสน จิตฺตํสํ เอกกฺคํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต
 วิทิตา เวทนา อฺปฺปชฺชนฺติ ฯเป ฯ รัสสํ อัสสาสํปัสสาสวเสน จิตฺ
 ตํสํ เอกกฺคํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต อิมํทฺริยาणि สโมธานํติ ฯเป ฯ
 เตน วุจฺจติ สํมคฺคณฺจ ปฏฺวิวิชฺฌนํติ ฯ

[๔๐๓] กถํ สํพุกายปฏฺฐิสงฺโหํ อัสสํสํสํสํมํติ สิกฺขติ สํพ
 ุกายปฏฺฐิสงฺโหํ ปัสสํสํสํสํมํติ สิกฺขติ ฯ

กาโยติ เทว กายา นามกาโย ฯ รูปกาโย ฯ กตโม
 นามกาโย ฯ เวทนา สณฺญา เจตนา ฆตฺสํ มนสิกาโร นามณฺ
 ญฺจ นามกาโย ฯ เย จ วุจฺจนฺติ จิตฺตํสํชารวํ อยํ นามกาโย ฯ
 กตโม รูปกาโย ฯ จตฺตาโร จ มหาภูตา จตฺตุนณฺจ มหาภูตานํ
 อฺปาทายรูปํ อตฺสํโส จ ปตฺสํโส จ นิमितฺตณฺจ อฺปนินฺนุชฌา
 เย จ วุจฺจนฺติ กายํสํชารวํ อยํ รูปกาโย ฯ

[๔๐๔] กถนฺเต กายา ปฏฺวิวิทิตา โหณฺติ ทัง อตฺสํสวเสน

จิตตสูตร เอกกัคคํ อวิกุเขปํ ปชานโต สติ อပ္ปฐจिता โหติ คาย
 สติยา เทน ฌาเณน เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ ทังฆํ ปัสสสา-
 สวเสณ จิตตสูตร เอกกัคคํ อวิกุเขปํ ปชานโต สติ อပ္ปฐจिता
 โหติ คาย สติยา เทน ฌาเณน เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ
 รตฺถํ อตฺถาสวเสณ จิตตสูตร เอกกัคคํ อวิกุเขปํ ปชานโต สติ
 อပ္ปฐจिता โหติ คาย สติยา เทน ฌาเณน เต กายา ปฏิวิ-
 ธิตา โหนติ รตฺถํ ปัสสสาสวเสณ จิตตสูตร เอกกัคคํ อวิกุเขปํ
 ปชานโต สติ อပ္ปฐจिता โหติ คาย สติยา เทน ฌาเณน เต
 กายา ปฏิวิธิตา โหนติ อวชฺชโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ
 ชานโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ ปสฺสโต เต กายา ปฏิ-
 วิธิตา โหนติ ปจฺจเวกฺขโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ จิตฺตํ
 อธิฏฺฐโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ สทฺธาย อธิมฺจุโต
 เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ วิริยํ ปคฺคณฺโหโต เต กายา ปฏิ-
 วิธิตา โหนติ สติ อပ္ปฐจายโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ
 จิตฺตํ สมาทโหโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ ปณฺณาย ปชาน-
 โต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ อภินฺนเมยฺยํ อภิชานโต เต
 กายา ปฏิวิธิตา โหนติ ปริณฺณเมยฺยํ ปริชานโต เต กายา ปฏิ-
 วิธิตา โหนติ ปหาตพฺพํ ปชโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ
 ภาเวตพฺพํ ภาวยโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ สจฺจนิภาตพฺพํ
 สจฺจนิภโรโต เต กายา ปฏิวิธิตา โหนติ เชนฺเต กายา ปฏิ-

วทิตา โหนฺติ สํพุกายปฏิสํเวทํ อสฺสํสาสํสํสาสกาโย อฺปฺปฏฺฐจํ
 สํติ อฺนุสํสํสํนาณานิ กายโย อฺปฺปฏฺฐจํ โน สํติ สํติ อฺปฺปฏ-
 ฐจํ เจว สํติ ฯ ตาย สํติยา เทน ฌาณေန ตํ กายํ อฺนุสํสํสํคํ
 เทน อฺจฺจุจํติ กายเ กายานุสํสํนา สํติปฏฺฐจํภาวณา ฯ

[๔๐๕] อฺนุสํสํคํติ ฯ เป ฯ สํพุกายปฏิสํเวทํ อสฺสํสาสํสํ-
 สํสา สํวฏฺฐเสน สํตวิสํทฺธิ อวิฏฺฐเฏปฏฺฐเสน จิตฺตวิสํทฺธิ ทสฺ-
 สํณฺเฏเสน ทิฏฺฐิวิสํทฺธิ โย ตตฺถ สํวฏฺฐโส อํ อธิสํตํสํกฺขา
 โย ตตฺถ อวิฏฺฐเฏปฏฺฐโส อํ อธิจิตฺตํสํกฺขา โย ตตฺถ ทสฺ-
 สํณฺโส อํ อธิปณฺณาสํกฺขา อีมา ทิสํโส สํกฺขาโย อวชฺ-
 ชนฺโต สํกฺขติ ชานนฺโต สํกฺขติ สํสํนฺโต สํกฺขติ ปจฺจ-
 เวกฺขนฺโต สํกฺขติ จิตฺตํ อธิชฺชนฺโต สํกฺขติ สํทฺธาย อธิมฺจ-
 จนฺโต สํกฺขติ วิริยํ ปคฺคณฺนฺโต สํกฺขติ สํติ อฺปฺปฏฺฐจํเปนฺโต
 สํกฺขติ จิตฺตํ สํมาทนฺโต สํกฺขติ ปณฺณาย ปชานนฺโต สํกฺขติ
 อภินฺนุเมยํ อภิชานนฺโต สํกฺขติ ปริณฺนุเมยํ ปริชานนฺโต สํกฺขติ
 ปหาตพฺพํ ปชนฺโต สํกฺขติ ภาเวตพฺพํ ภาเวนฺโต สํกฺขติ สจฺ-
 จิกาตพฺพํ สจฺจิกโรนฺโต สํกฺขติ สํพุกายปฏิสํเวทํ อสฺสํสาสํสํ-
 สํสํวเสน จิตฺตํสํสํ เอกกฺคตํ อวิฏฺฐเฏ ปชานนฺโต วทิตา เวทนา
 อฺปฺปฏฺฐจํติ ฯ เป ฯ สํพุกายปฏิสํเวทํ อสฺสํสาสํสํสํสํวเสน จิตฺ-
 ตํสํสํ เอกกฺคตํ อวิฏฺฐเฏ ปชานนฺโต อธิทฺธิยานิ สํโมธานานิ ฯ เป ฯ
 เทน อฺจฺจุจํติ สํมคฺคณฺณํ ปฏฺฐิวิชฺฌคํติ ฯ

๒๗๘ สุตตคนุตบีฏเฐ ชุททุกกนิกายสูตร ปฐิสัมภิทามคโต [๔๐๖

[๔๐๖] กถิ ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ อสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ
ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ ปสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ ฯ

กตโม กายธัมมํ ฯ ที่นํ อสฺสธัมมํ กายิกา เขเต ชมฺมา
กายปฏฺธิพฺพทฺธา กายธัมมํ เต กายธัมมํ ปสฺสสัมภนฺโต นิโร-
เธนฺโต อสฺสธัมมํ สิกฺขติ ที่นํ ปสฺสธัมมํ กายิกา เขเต ชมฺมา
กายปฏฺธิพฺพทฺธา กายธัมมํ เต กายธัมมํ ปสฺสสัมภนฺโต นิโร-
เธนฺโต อสฺสธัมมํ สิกฺขติ รสฺสํ อสฺสธัมมํ รสฺสํ ปสฺสธัมมํ
สัพพกายปฏฺธิสํเวทํ อสฺสธัมมํ กายิกา เขเต ชมฺมา กายปฏฺธิพฺพทฺธา
กายธัมมํ เต กายธัมมํ ปสฺสสัมภนฺโต นิโรเธนฺโต อสฺสธัมมํ สิกฺขติ
ยถารูเปหิ กายธัมมํ ยถา กายธัมมํ อานมฺมา วิณมฺมา
สํนฺนมนฺนา ปณฺณมนฺนา อธิญฺชมนฺนา สมนฺนมนฺนา จตฺตมนฺนา กมฺมมนฺนา ปสฺสสัม-
ภยํ กายธัมมํ อสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ
ปสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ ยถารูเปหิ กายธัมมํ ยถา กายธัมมํ
นอานมฺมา นวิณมฺมา นสํนฺนมนฺนา นปณฺณมนฺนา นอธิญฺชมนฺนา นสมนฺนมนฺนา
นจตฺตมนฺนา นกมฺมมนฺนา สมนฺตํ สํสํมํ ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ อสฺสสํสํ-
สํมํติ สิกฺขติ ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ ปสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ
อิตฺติ กิร ปสฺสสัมภยํ กายธัมมํ อสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ ปสฺสสัม-
ภยํ กายธัมมํ ปสฺสสํสํสํมํติ สิกฺขติ เอวํ สมนฺเต วาตฺตปฏฺธิพฺพทฺธา
ฯ ปภาวณา น โหติ อสฺสธัมมํ ปสฺสธัมมํ ปภาวณา น โหติ
อานาปานสํสํติยา ฯ ปภาวณา น โหติ อานาปานสํสํติสํมาธิสํสํ

๑ ปภาวณา น โหติ น ๑ ทํ สมาปคฺคํ ปญฺหิตา สมาปชฺ-
 ษณฺติมี วุฏฺฐหนฺติมี อิติ กิร ปสฺสํมกฺขํ กายสํขารํ อสฺสํสํสํสํมํคิ
 สกฺขติ ปสฺสํมกฺขํ กายสํขารํ ปสฺสํสํสํสํมํคิ สกฺขติ เขว
 สมนฺเต วาตฺตปถทฺธิยา ๑ ปภาวณา โหติ อสฺสํสํสํสํสํมํคิ
 ปภาวณา โหติ ขานาปานสํสํคิยา ๑ ปภาวณา โหติ ขานา-
 ปานสํสํคิสมาริสํสํ ๑ ปภาวณา โหติ ตมฺภ ๑ นํ สมาปคฺคํ ปญฺ-
 หิตา สมาปชฺษณฺติมี วุฏฺฐหนฺติมี ยถากถํ วิยฺย เสงฺขณฺตานิ กํเส
 อาโกฏฺเท ปจฺมํ โยพาริกา สทฺธา ปวตฺตุนฺติ โยพาริกานํ สทฺธานํ
 นิमितฺตํ สํกฺคหิตคฺคตา สมนฺตีกคฺคตา สุปฺปาริตคฺคตา นีรุตฺตเร
 โยพาริเก สทฺเท อถ ปจฺฉา สํจฺจกฺกา สทฺธา ปวตฺตุนฺติ สํจฺจ-
 กานํ สทฺธานํ นิमितฺตํ สํกฺคหิตคฺคตา สมนฺตีกคฺคตา สุปฺปาริตคฺคตา
 นีรุตฺตเร สํจฺจเก สทฺเท อถ ปจฺฉา สํจฺจนิमितฺตวามณคฺคตานิ
 จิตฺตํ ปวตฺตติ เขวเมว ปจฺมํ โยพาริกา อสฺสํสํสํสํสํ ปวตฺ-
 ตุนฺติ โยพาริกานํ อสฺสํสํสํสํสํสํ นิमितฺตํ สํกฺคหิตคฺคตา สมน-
 ตีกคฺคตา สุปฺปาริตคฺคตา นีรุตฺตเร โยพาริเก อสฺสํสํสํสํสํ
 อถ ปจฺฉา สํจฺจกฺกา อสฺสํสํสํสํสํสํ ปวตฺตุนฺติ สํจฺจกานํ อส-
 สํสํสํสํสํสํ นิमितฺตํ สํกฺคหิตคฺคตา สมนฺตีกคฺคตา สุปฺปาริตคฺคตา
 นีรุตฺตเร สํจฺจเก อสฺสํสํสํสํสํสํ อถ ปจฺฉา สํจฺจกานํ อสฺสํ-
 สํสํสํสํสํ นิमितฺตวามณคฺคตานิ จิตฺตํ น วิกฺขเรปํ คจฺฉติ เขว
 สมนฺเต วาตฺตปถทฺธิยา ๑ ปภาวณา โหติ อสฺสํสํสํสํสํมํคิ

២៨០ ព័ត៌មានអំពីប្រទេស កម្ពុជា ក្នុងរយៈពេល ១០០ ឆ្នាំ [៤០៧]

ปรากฏา โหติ ฌานาปานตฺตติยา จ ปรากฏา โหติ ฌานา-
 ปานตฺตติสฺมาตฺต จ ปรากฏา โหติ ตณฺหํ ฌมาปคฺคิ ปณ-
 ทิตา ฌมาปชฺชหฺตึมี วุฏฺฐหฺนหฺตึมี ปตฺตํภยํ กายตฺตํวํ อด-
 ตํตปตฺตํตํกํโย อปฺปจฺฉานํ ตฺติ อပ္ปตฺตํนาฬานํ กํโย อปฺป-
 จฺฉานํ โน ตฺติ ตฺติ อပ္ปจฺฉานํ เจว ตฺติ จ ตาย ตฺติยา
 เทน ฌาเนน ตํ กายํ อပ္ปตฺตํติ เทน วุจฺจติ กายเ กายา-
 นูปตฺตํนา ตฺติปจฺฉานภาวนา ฯ

[๔๐๗] อนุปตฺตํคิติ กถํ ทํ กายํ อนุปตฺตํคิติ ๑ เป ๑ เหนวนุ
 กายํ อนุปตฺตํคิติ ๑

[illegible]

๑ อပ္ปญฺชานานุสฺสํติโย จตุตตาริ สํกฺขตฺตนิทฺทกฺคณฺนิ กายเย กายา-
นุสฺสํสํนายน ๑

ภาณวาริ ๑

[๔๐๘] กถิ ปิฏฺธิปฏฺฐิถฺวเอทํ อสฺสํสํสํสํสํมํติ สิกฺขชฺติ ปิฏฺธิปฏฺ-
ธฺวเอทํ ปสฺสํสํสํสํมํติ สิกฺขชฺติ ๑

กตมา ปิฏฺธิ ๑ ทํมํ อสฺสํสํสํสํมํติ จิตฺตสฺสํ เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ
ปชานโต อပ္ปชฺชชฺติ ปิฏฺธิปามุชฺชํ ๑ เป ๑ ทํมํ ปสฺสํสํสํสํมํติ จิตฺ-
ตสฺสํ เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต อပ္ปชฺชชฺติ ปิฏฺธิปามุชฺชํ ๑ เป ๑
รตฺถํ อสฺสํสํสํสํมํติ รตฺถํ ปสฺสํสํสํสํมํติ สํพฺพกายปฏฺฐิถฺวเอทํ
อสฺสํสํสํสํมํติ สํพฺพกายปฏฺฐิถฺวเอทํ ปสฺสํสํสํสํมํติ ปสฺสํสํมํติ กาย-
ธฺวเอทํ อสฺสํสํสํสํมํติ ปสฺสํสํมํติ กายธฺวเอทํ ปสฺสํสํสํสํมํติ จิตฺตสฺสํ
เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต อပ္ปชฺชชฺติ ปิฏฺธิปามุชฺชํ ยา ปิฏ-
ธิปามุชฺชํ อโมทนา ปโมทนา หาสฺสํ ปหาสฺสํ จิตฺตสฺสํ โอทกฺคํ
อตฺตมนฺตา จิตฺตสฺสํ อยํ ปิฏฺธิ ปฏฺฐิวิทิตา โหติ ทํมํ อสฺสํสํ-
สํมํติ จิตฺตสฺสํ เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต สติ อပ္ปญฺจชิตา โหติ
คายนํ สติยา เตน ฌาณนํ สํ ปิฏฺธิ ปฏฺฐิวิทิตา โหติ ทํมํ
ปสฺสํสํสํสํมํติ จิตฺตสฺสํ เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต สติ อပ္ปญฺจชิตา
โหติ คายนํ สติยา เตน ฌาณนํ สํ ปิฏฺธิ ปฏฺฐิวิทิตา โหติ
รตฺถํ อสฺสํสํสํสํมํติ รตฺถํ ปสฺสํสํสํสํมํติ สํพฺพกายปฏฺฐิถฺวเอทํ
อสฺสํสํสํสํมํติ ปสฺสํสํมํติ กายธฺวเอทํ อสฺสํสํสํสํมํติ ปสฺสํสํมํติ

សុខនុតិ ពេទ្ធ សុខានិ កាយិកុស្ត ឥត្ថំ គេតតិកុស្ត ឥត្ថំ ។

កតមំ កាយិកំ ឥត្ថំ ។ យំ កាយិកំ ឥត្ថំ កាយិកំ ឥត្ថំ វេទយិតំ
កាយសម្ពុទ្ធសុខា ឥត្ថា សុខា វេទនា ចិត្តំ កាយិកំ ឥត្ថំ ។ កតមំ
គេតតិកំ ឥត្ថំ ។ យំ គេតតិកំ ឥត្ថំ គេតតិកុស្ត ឥត្ថំ ឥត្ថំ វេទ-
យិតំ គេតតិកុស្ត ឥត្ថា សុខា វេទនា ចិត្តំ គេតតិកំ ឥត្ថំ ។

កតំ គេ សុខា បរិវិចិត្តា តិរិចិត្តា ។ កតំ ចតុស្តវសេន គិកុស្ត
គេកុស្តំ ចិកុស្តំ បរិវាសិត ឥតិ ចុប្បធិតា តិរិចិត្តា តាយ ឥតិយា
គេន ឈានេន គេ សុខា បរិវិចិត្តា តិរិចិត្តា កតំ ចតុស្តវសេន
គិកុស្ត គេកុស្តំ ចិកុស្តំ បរិវាសិត ឥតិ ចុប្បធិតា តិរិចិត្តា តាយ
ឥតិយា គេន ឈានេន គេ សុខា បរិវិចិត្តា តិរិចិត្តា ។ បេ។ ឥតិ-
កាតុស្ត ឥតិកុស្ត គេ សុខា បរិវិចិត្តា តិរិចិត្តា គេន គេ
សុខា បរិវិចិត្តា តិរិចិត្តា ឥតិ ចតុស្តវសេន គេន វេទនា
ចុប្បធិតា ឥតិ ចុប្បធិតា វេទនា ចុប្បធិតា តិរិចិត្តា តាយ ឥតិ
ឥតិ ចុប្បធិតា គេ ឥតិ ។ តាយ ឥតិយា គេន ឈានេន គេ
វេទនា ចុប្បធិតា គេន ចុប្បធិតា វេទនា ចុប្បធិតា ឥតិ-
ប្បធិតា វេទនា ។

ចុប្បធិតា កតំ វេទនា ចុប្បធិតា ។ ចុប្បធិតា ចុប្បធិតា-
។ បេ។ គេន វេទនា ចុប្បធិតា ។

ភាវនា គេតតិកុស្ត ភាវនា ។ បេ។ គេន វេទនា ភាវនា ។
ឥតិ ចុប្បធិតា ចុប្បធិតា ចុប្បធិតា ចុប្បធិតា តិរិចិត្តា ។ បេ។ ឥតិ-

สติ ๑ คาย สติยา เตน ฉาเนน ตํ เวทนี อนุปตฺตํคํติ เตน
วฺจฺจติ เวทนาสุ เวทนานุปตฺตนา สติปฏฺจํภาวนา ฯ

อนุปตฺตํคํติ กถํ ตํ เวทนี อนุปตฺตํติ อธิวฺจฺจโต อนุปตฺ-
ตฺติ ๑เป ๑ เชนํคํ เวทนี อนุปตฺตํติ ๑

ภาวนาติ จตฺตํโส ภาวนา ๑เป ๑ ชาเตวณฺณเจเน ภาวนา ๑
จิตฺตลํขารปฏฺธํเวทํ อดฺธํตํปตฺตํตํ ตํวณฺณเจเน สํตํวิสุทฺธิ ๑เป ๑
จิตฺตลํขารปฏฺธํเวทํ อดฺธํตํปตฺตํตํวณฺณเจเน จิตฺตลํสํ เอกกฺคํ อธิว-
เชปํ ปชานโต ๑เป ๑ ปชานนฺโต อธิวฺจฺจยานิ สโมชาเนติ เตน
วฺจฺจติ สํมคฺคณฺจ ปฏฺธิวิสุทฺธิ ๑

[๔๓๓] กถํ ปตฺตํมกฺขํ จิตฺตลํขารํ อดฺธํตํปตฺตํตํมกฺขํ สิกฺขติ
ปตฺตํมกฺขํ จิตฺตลํขารํ ปตฺตํตํปตฺตํตํมกฺขํ สิกฺขติ ๑

กถโม จิตฺตลํขารํ ๑ ทํมํ อดฺธํตํวณฺณเจเน สํมกฺขํ ๑ เวทนา
๑ เจตสิกกา เอเต ธมฺมา จิตฺตปฏฺธิพฺพทฺธา จิตฺตลํขารํ เเต จิตฺ-
ตลํขารํ ปตฺตํมกฺขนฺโต นิโรธนฺโต วุปตฺตํเมนฺโต สิกฺขติ ทํมํ
ปตฺตํตํวณฺณเจเน สํมกฺขํ ๑ เวทนา ๑ เจตสิกกา เอเต ธมฺมา
จิตฺตปฏฺธิพฺพทฺธา จิตฺตลํขารํ เเต จิตฺตลํขารํ ปตฺตํมกฺขนฺโต นิโร-
ธนฺโต วุปตฺตํเมนฺโต สิกฺขติ จิตฺตลํขารปฏฺธํเวทํ อดฺธํตํวณฺณเจเน
จิตฺตลํขารปฏฺธํเวทํ ปตฺตํตํวณฺณเจเน สํมกฺขํ ๑ เวทนา ๑ เจตสิกกา
เอเต ธมฺมา จิตฺตปฏฺธิพฺพทฺธา จิตฺตลํขารํ เเต จิตฺตลํขารํ ปตฺ-
ตํมกฺขนฺโต นิโรธนฺโต วุปตฺตํเมนฺโต สิกฺขติ ปตฺตํมกฺขํ จิตฺตล-

๑ เป ๑ ปสฺสํมกฺขํ จิตฺตสํขารํ อสฺสํสาธวเสน วิญฺญาณจิตฺตํ ยํ
จิตฺตํ มโน มานสํ หทฺธํ ปณฺหวั มนายนคฺคํ มนินฺทริยํ วิญฺญาณํ
วิญฺญาณกฺขนฺโธ ทฺชชฺชา มโนวิญฺญาณธาคฺคํ อิทํ จิตฺตํ ๑

กถํ จิตฺตํ ปฏิวิธิทํ โหติ ๑ ที่ขมิ อสฺสํสาธวเสน จิตฺตสฺส เอ-
กคฺคทํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต สติ อปฺปชฺชิตา โหติ ทาย สติยา
เตน ฌาเณน ทํ จิตฺตํ ปฏิวิธิทํ โหติ ที่ขมิ ปสฺสํสาธวเสน
จิตฺตสฺส เอกคฺคทํ อวิกฺกเขปํ ปชานโต สติ อปฺปชฺชิตา โหติ ทาย
สติยา เตน ฌาเณน จิตฺตํ ปฏิวิธิทํ โหติ ๑ เป ๑ สจฺจุณิกาทพฺพํ
สจฺจุณิกโรโต ทํ จิตฺตํ ปฏิวิธิทํ โหติ เชนทํ จิตฺตํ ปฏิวิธิทํ
โหติ จิตฺตปฏฺฐิสงฺगे อสฺสํสาธวเสน วิญฺญาณจิตฺตํ อปฺปชฺชานํ
สติ อนุปสฺสํสมาณํ จิตฺตํ อปฺปชฺชานํ โน สติ สติ อปฺปชฺช-
านํ เจว สติ จ ทาย สติยา เตน ฌาเณน ทํ จิตฺตํ อนุ-
ปสฺสํสํตฺติ เตน อจฺจุจฺติ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสํสมา สติปชฺชานภาวนา ๑

อนุปสฺสํสํตฺติ กถํ ทํ จิตฺตํ อนุปสฺสํสํตฺติ ๑ เป ๑ เชนทํ จิตฺตํ
อนุปสฺสํสํตฺติ ๑

ภาวนาติ จตฺสฺโส ภาวนา ๑ เป ๑ อาเสวณฺฏเสน ภาวนา ๑
จิตฺตปฏฺฐิสงฺगे อสฺสํสาธปสฺสํสาธํ สํวณฺฏเสน สํตฺตวิสุทฺธิ ๑ เป ๑ จิตฺต-
ปฏฺฐิสงฺगे อสฺสํสาธปสฺสํสาธวเสน จิตฺตสฺส เอกคฺคทํ อวิกฺกเขปํ ปชาน-
โต ๑ เป ๑ ปชานนฺโต อิบฺทริยานิ สโมธานนฺติ เตน อจฺจุจฺติ
สํมคฺคณฺจ ปฏิวิชฺเณติ ๑

២៩០ ឥតុតណុប្បិកេ ឧតុតកកាយឥត ឧប្បិស្សនិកាយកុកៃ [៤៣៥

ឥនាហំ ឥតុតំ ឧតុតាឥវឥនេន ឥតុតឥតុតំ ខេកកុកតំ ឧទិកុឆេវំ ឧប្បាណ-
តៃ ។ ឧបេ។ ឧប្បាណតៃ ឧប្បិកុយានិ ឥនាណេតិ តេន ទុកុទតិ
ឥនតុកុឆេវ ឧប្បិកុឆេវ ។

[៤៣៥] កតំ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ វិណ្ឌយំ
ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ ។ រាគតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុ-
តាមីតិ ឥតុតតិ រាគតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ
តៃតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ តៃតតៃ វិណ្ឌយំ
ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ ឆៃតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុ-
តាមីតិ ឥតុតតិ ឆៃតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ
។ ឧបេ។ ឆៃតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឥន្ទិយា វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឥន្ទិ-
កុយានិ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឥន្ទិកុយានិ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតតៃ
វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតតៃ វិណ្ឌ-
យំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ ឧតុតឥតុតតៃ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ
ឧតុតឥតុតាមីតិ ឥតុតតិ វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតឥតុតតៃ វិណ្ឌ-
យានឥតុតំ ឧប្បាណំ ឥតិ ។ ឧបេ។ ។

ឧប្បតុតតិ កតំ តំ ឥតុតំ ឧប្បតុតតិ ។ ឧបេ។ ឧប្បតុតតិ ឥតុតំ
ឧប្បតុតតិ ។

ភាវណា ឥតុតតៃ ភាវណា ។ ឧបេ។ ឧតុតឥតុតតៃ ភាវណា ។
វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតតៃ ឥតុតតៃ ឥតុតតៃ ឥតុតតៃ ។ ឧបេ។
វិណ្ឌយំ ឥតុតំ ឧតុតឥតុតតៃ ឥតុតតៃ ឧតុតតៃ ឧតុតតៃ ឧតុតតៃ

อนุปตฺตํคํติ กถํ เต ชมฺเม อนุปตฺตํคํติ ๑ เป ๑ เชนฺเต
 ชมฺเม อนุปตฺตํคํติ ๑

ภาวนาติ จตฺตํโส ภาวนา ๑ เป ๑ - ชาเสวณฺญเสน ภาวนา ๑
 วิราคานุปตฺตํ อตฺตํตํปตฺตํตํ ตํวณฺญเสน ตํตํตํตํ ๑ เป ๑ วิรา-
 คานุปตฺตํ อตฺตํตํปตฺตํตํตํ จิตฺตํตํ เอกกฺคตํ อวิกฺกเขปํ ปชฺชา-
 นโต ๑ เป ๑ ปชานนฺโต อินฺทฺรียานิ สโมธานติ เชนฺ ดุจฺจติ
 สมนฺตญฺจ ปฏฺวิวิชฺฌติ ๑

[๔๓๘] กถํ นิโรธานุปตฺตํ อตฺตํตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ นิโรธานุ-
 ปตฺตํ ปตฺตํตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ ๑ รูปํ ชาทํนํวํ ทิสฺวา รูปํนิโรธ-
 ณฺทชาโต โหติ สทฺธํตํมฺกฺโต จิตฺตํ จตฺตํ ตํวณฺญจํตํ รูปํ
 นิโรธานุปตฺตํ อตฺตํตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ รูปํ นิโรธานุปตฺตํ ปตฺตํ-
 ตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ เวทนาย สณฺณนาย สํชาเวสฺสํ วิณฺณฺยาณ-
 จกฺขุสฺสํ ๑ เป ๑ ชรามรณํ ชาทํนํวํ ทิสฺวา ชรามรณํนิโรธ-
 ณฺทชาโต โหติ สทฺธํตํมฺกฺโต จิตฺตํ จตฺตํ ตํวณฺญจํตํ ชรา-
 มรณํ นิโรธานุปตฺตํ อตฺตํตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ ชรามรณํ นิโรธานุ-
 ปตฺตํ ปตฺตํตํตํตํตํตํ ตํกฺขติ ๑

[๔๓๙] กติหากาเรหิ อวิชฺชาย ชาทํนํวํ โหติ กติหากา-
 เรหิ อวิชฺชา นิรฺชฺฌติ ๑ ปญฺจหากาเรหิ อวิชฺชาย ชาทํนํวํ โหติ
 อญฺจหากาเรหิ อวิชฺชา นิรฺชฺฌติ ๑

กตเมหิ ปญฺจหากาเรหิ อวิชฺชาย ชาทํนํวํ โหติ ๑ อนิรุจฺญ-

๒๘๔ . สุตตตณฺคปฏฺเฏ ชฺชททกนิกายสฺส ปฏฺฐิสํมุทิกามคฺคโต [๔๒๐

ເຊນ ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ທຸກຊຊເຊນ ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ
ໂຫຕີ ອນຄຸທຊເຊນ ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ສ່ນຸຕາປັຊເຊນ
ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ວິປຣິຣາມຊເຊນ ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ
ໂຫຕີ ອິເມຫີ ປຣຸຈຊາກາເກຫີ ອວິຊຊາຍ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ຯ

ກຕເມຫີ ອຊຊຊາກາເກຫີ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ຯ ນິທານນິໂຣເນ ອ-
ວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ສ່ມຸທຍນິໂຣເນ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ສາຕິນິໂຣເນ
ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ອາຫານນິໂຣເນ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ເທຕຸນິໂຣເນ
ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ປຣຸຈຊຍນິໂຣເນ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ພານຸປ-
ປາເທນ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ນິໂຣຸປຊຊາເນນ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ
ອິເມຫີ ອຊຊຊາກາເກຫີ ອວິຊຊາ ນິຣຸຊເມຕີ ອິເມຫີ ປຣຸຈຊາກາເກຫີ
ອວິຊຊາຍ ອາທັນວໍ ທິສຸສຸວາ ອິເມຫີ ອຊຊຊາກາເກຫີ ອວິຊຊານິໂຣເນ
ຊນຸທຊາໂຕ ໂຫຕີ ສ່ທຊາຣິມຸຕໂຕ ຈິຕຸຕໍ ຈສຸສ ສຸວາຣິຊິຕໍ ອວິຊຊ-
ຊາຍ ນິໂຣຣານຸປສຸສ ອສຸສຕິສຸສາມິຕິ ສິກຸຊຕິ ອວິຊຊາຍ ນິໂຣຣານຸ-
ປສຸສ ປສຸສຕິສຸສາມິຕິ ສິກຸຊຕິ ຯ

[๔๒๐] ກຕິຊາກາເກຫີ ສ່ຊາເຣຊຸ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ
ສ່ຊາຣາ ນິຣຸຊເມຕີ ຯ ເປ ຯ ກຕິຊາກາເກຫີ ວິຣຸຣາເນ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ
ກຕິຊາກາເກຫີ ວິຣຸຣາເນ ນິຣຸຊເມຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ ນາມຣູເປ ອາທັນໂວ
ໂຫຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ ນາມຣູປ ນິຣຸຊເມຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ ສ່ພາຍຕເນ
ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ ສ່ພາຍຕນ ນິຣຸຊເມຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ
ຜສຸເສ ອາທັນໂວ ໂຫຕີ ກຕິຊາກາເກຫີ ຜສຸເສ ນິຣຸຊເມຕີ ກຕິຊາ-

กาเรหิ เวทนาย ชาทันโว โหติ กติหากาเรหิ เวทนา นිරุชฺฌติ
 กติหากาเรหิ ตณฺหาชาทันโว โหติ กติหากาเรหิ ตณฺหา นี-
 รุชฺฌติ กติหากาเรหิ อูปาทาเน ชาทันโว โหติ กติหากาเรหิ
 อูปาทานํ นිරุชฺฌติ กติหากาเรหิ ภเว ชาทันโว โหติ กติหา-
 กาเรหิ ภโว นිරุชฺฌติ กติหากาเรหิ ชาติยา ชาทันโว โหติ ก-
 ทิหากาเรหิ ชาติ นिरุชฺฌติ กติหากาเรหิ ชรามรเณ ชาทันโว
 โหติ กติหากาเรหิ ชรามรณํ นिरุชฺฌติ ๑ ปญฺจหากาเรหิ ชรา-
 มรเณ ชาทันโว โหติ อฏฺฐหากาเรหิ ชรามรณํ นिरุชฺฌติ ๑

กตเมหิ ปญฺจหากาเรหิ ชรามรเณ ชาทันโว โหติ ๑ อนิรุชฺฌ-
 เสน ชรามรเณ ชาทันโว โหติ ทุกขฏฺฐเเสน อนตฺตฏฺฐเเสน สมนุ-
 ตาปฏฺฐเเสน วิปริณามฏฺฐเเสน ชรามรเณ ชาทันโว โหติ อิมेหิ
 ปญฺจหากาเรหิ ชรามรเณ ชาทันโว โหติ ๑

กตเมหิ อฏฺฐหากาเรหิ ชรามรณํ นिरุชฺฌติ ๑ นิตานนิโรธเณ
 ชรามรณํ นिरุชฺฌติ สมุกฺขนิโรธเณ ชาตินิโรธเณ ภวนิโรธเณ
 เหตุนิโรธเณ ปจฺจุยนิโรธเณ ฃาณูปปาเทน นีโรธูปฺปจฺจาเนน
 ชรามรณํ นिरุชฺฌติ อิมेหิ อฏฺฐหากาเรหิ ชรามรณํ นिरุชฺฌติ
 อิมेหิ ปญฺจหากาเรหิ ชรามรเณ ชาทันวํ ทิสฺวา อิมेหิ อฏฺฐหา-
 กาเรหิ ชรามรณนิโรธเณ ฃนฺนทสาโต โหติ สทฺธารมฺมุตโต จิตฺตํ
 จสฺสํ สฺวาวชิฏฺฐิตํ ชรามรเณ นีโรธานุปฺสฺสํ อสฺสํ สิสฺสํ สํมํติ สิกฺขติ
 ชรามรเณ นีโรธานุปฺสฺสํ ปสฺสํ สิสฺสํ สํมํติ สิกฺขติ นีโรธานุปฺสฺสํ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[illegible]

ภาวนาติ จตฺตโส ภาวนา ทตฺถ ชาทานํ ฌมฺมานํ อนติ-
 วตฺตุนฺนุເຈນ ภาวนา ๑ เป ๑ ชาเวณฺนุເຈນ ภาวนา ๑ ปฺปฺนิส-
 สํกฺขານຸປຣັຕ໌ ອຣັສຳສປຣັສຳສຳ ສໍວຣຸເຈນ ສັຕວິສຸທຸຈິ ອວິກຸເປປຸ-
 ເຈນ ຈິຕຸຕວິສຸທຸຈິ ທຣັສນຸເຈນ ທິຸຈິວິສຸທຸຈິ ໂຍ ທຕຸ ສໍວຣຸ-
 ໂຈ ຍຍໍ ອຣິສັຕສິກຸຂາ ໂຍ ທຕຸ ອວິກຸເປປຸໂຈ ຍຍໍ ອຣິຈິຕ-
 ທສິກຸຂາ ໂຍ ທຕຸ ທຣັສນຸໂຈ ຍຍໍ ອຣິປເພາສິກຸຂາ ອິມາ
 ຕິສັ ສິກຸຂາໂຍ ອາວຊຸຊນໂຕ ສິກຸຂຕິ ສານນໂຕ ສິກຸຂຕິ ๑ ເປ ๑
 ສຈຸຣິກາຕຸພຸ ສຈຸຣິກໂນໂຕ ສິກຸຂຕິ ປັຸນິສັສກຸຂານຸປຣັຕ໌ ອຣັສຳ-
 ສປຣັສຳສວເສນ ຈິຕຸຕຣັສ ເອກກຸຕຸ ອວິກຸເປປຸ ປຣານໂຕ ວິທິຕາ ເວ-
 ທນາ ອຸປປຸຊຸນຕິ ວິທິຕາ ອຸປຸຊຸຮນຕິ ອພຸກຸຕຸ ກຸຣຸນຕິ ๑ ເປ ๑

เขตฺตวเน อเนถปฺปณฺฑิตกตฺถารามะ ๗ ตฺตฺร ๒ ภาควา ภิกฺขุ อามนุ-
 เทสึ ภิกฺขโวจิตฺ ๗ ภาทฺนเตติ เต ภิกฺขุ ภาควโต ปฺจุจตฺถสฺส ๗
 ภาควา เขตฺทโวจ ปณฺจิมานิ ภิกฺขเว อีนุทฺริยานิ กตฺมานิ ปณฺจ
 สทฺธินุทฺริยํ วิริยีนุทฺริยํ สติณุทฺริยํ สมาริณุทฺริยํ ปณฺณิณุทฺริยํ อี-
 มานิ ๒ ภาควเว ปณฺจอินุทฺริยานิ ๗

[๔๒๔] อิมานิ ปณฺจอินุทฺริยานิ กตฺติหากาเรหิ วิสฺสุตฺตณฺฑิต ๗ อี-
 มานิ ปณฺจอินุทฺริยานิ ปณฺณรตฺถิ^๑ ทากาเรหิ วิสฺสุตฺตณฺฑิต ๑ สทฺธสฺส
 ปุคฺคเต ปวิวชฺชยโต สทฺธสฺส ปุคฺคเต เสวโต ภาวโต ปยิริปาสโต
 ปาสาทนียะ สุตฺตณฺฑิต ปฺจุจเวกฺขโต อิมะหิ ตักฺหากาเรหิ สทฺธินุทฺริยํ
 วิสฺสุตฺตณฺฑิต กุตฺเต ปุคฺคเต ปวิวชฺชยโต อารทฺธวิริเย ปุคฺคเต เสว-
 โต ภาวโต ปยิริปาสโต สมนมปฺปชานะ ปฺจุจเวกฺขโต อิมะหิ ตักฺหา-
 กาเรหิ วิริยีนุทฺริยํ วิสฺสุตฺตณฺฑิต มุจฺจตฺถสฺส ปุคฺคเต ปวิวชฺชยโต อ-
 ปฺมุจฺจิตตฺถสฺส ปุคฺคเต เสวโต ภาวโต ปยิริปาสโต สติปฺมุจฺจานะ ป-
 จฺจุเวกฺขโต อิมะหิ ตักฺหากาเรหิ สติณุทฺริยํ วิสฺสุตฺตณฺฑิต ๑ สมาริณ-
 ปุคฺคเต ปวิวชฺชยโต สมาริณะ ปุคฺคเต เสวโต ภาวโต ปยิริปาสโต
 ฌานวิโมกฺขะ ปฺจุจเวกฺขโต อิมะหิ ตักฺหากาเรหิ สมาริณุทฺริยํ วิ-
 สฺสุตฺตณฺฑิต ๑ ทปฺปณฺณะ ปุคฺคเต ปวิวชฺชยโต ปณฺณวณฺฑิต ปุคฺคเต
 เสวโต ภาวโต ปยิริปาสโต คมฺภีรฌานจริยํ ปฺจุจเวกฺขโต อิมะหิ
 ตักฺหากาเรหิ ปณฺณิณุทฺริยํ วิสฺสุตฺตณฺฑิต ๑ อิติเม ปณฺจ ปุคฺคเต ปวิ-

๑ ปณฺณรตฺถิ^๑ ปาโจ

ถา ภาวิตินุทฺติยา ฯ

ถาวคฺคตินิทานํ

[๔๒๘] ปญฺจิมานิ ภิกฺขเว อีนุทฺติยานิ กตมานิ ปญฺจ
 สทฺธิณทฺธิยํ วิริยีนทฺธิยํ สติณทฺธิยํ สมาริณทฺธิยํ ปญฺณินทฺธิยํ เย
 หิ เกจิ ภิกฺขเว สมนฺนา วา พฺรหฺมาหุณฺณา วา อิมสํ ปญฺจณฺ्हํ อีนุ-
 ทฺติยานํ สํมุกฺขญฺจ อตุฏฺฐกฺคมญฺจ อัสสํทํญฺจ ธาที่นํวญฺจ นิสฺสํ-
 วรรณญฺจ ยถาภูตํ นปฺปชานนฺติ นเมเต ภิกฺขเว สมนฺนา วา
 พฺรหฺมาหุณฺณา วา สมนฺเนสฺสุ วา สมนฺนสํมุตตา พฺรหฺมาหุณฺเนสฺสุ วา
 พฺรหฺมาหุณฺนสํมุตตา น จ ปน เต ธายสํมุตตา สํมณฺเณคฺคตํ วา
 พฺรหฺมาหุณฺณคฺคตํ วา ทิฏฺฐสฺสว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺจนิคฺคตฺวา อป-
 สฺมปชช วิหรนฺติ ฯ

เย เกจิ โห ภิกฺขเว สมนฺนา วา พฺรหฺมาหุณฺณา วา อิมสํ ปญฺ-
 จณฺ्हํ อีนุทฺติยานํ สํมุกฺขญฺจ อตุฏฺฐกฺคมญฺจ อัสสํทํญฺจ ธาที่นํวญฺ-
 จ นิสฺสํวรรณญฺจ ยถาภูตํ ปชานนฺติ เต โหเม ภิกฺขเว สมนฺนา
 วา พฺรหฺมาหุณฺณา วา สมนฺเนสฺสุ จ สมนฺนสํมุตตา พฺรหฺมาหุณฺเนสฺสุ จ
 พฺรหฺมาหุณฺนสํมุตตา เต จ ปนายสํมุตตา สํมณฺเณคฺคตญฺจ พฺรหฺมา-
 หุณฺณคฺคตญฺจ ทิฏฺฐสฺสว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺจนิคฺคตฺวา อป-
 สฺมปชช วิหรนฺตํติ ฯ

[๔๓๐] .กตติหากาเรหิ ปญฺจณฺ्हํ อีนุทฺติยานํ สํมุกฺโข โหติ
 กตติหากาเรหิ ปญฺจณฺ्हํ อีนุทฺติยานํ สํมุกฺโข ปชานนฺติ .กตติหา-

อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อตฺถกฺโข โหติ กตฺติหากาเรหิ
 ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อตฺถกฺมํ ปชานาติ กตฺติหากาเรหิ ปณฺจน-
 นํ อินฺทฺรียานํ อสฺสํ โหติ กตฺติหากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรีย-
 ยานํ อสฺสํ ปชานาติ กตฺติหากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อา-
 ทฺทนํ โหติ กตฺติหากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อาทฺทนํ ปชานา-
 ติ กตฺติหากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ นิสฺสรณํ โหติ กตฺติ-
 หากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ นิสฺสรณํ ปชานาติ ฯ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ สํมูหโย โหติ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ สํมูหํ ปชานาติ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อตฺถกฺโข โหติ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อตฺถกฺมํ ปชานาติ ปณฺจ-
 วสฺสติยา อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อสฺสํ โหติ ปณฺจ-
 วสฺสติยา อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อสฺสํ ปชานาติ ปณฺจ-
 วสฺสติยา อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อาทฺทนํ โหติ ปณฺจ-
 วสฺสติยา อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ อาทฺทนํ ปชานาติ อสฺ-
 สฺสติสฺสตาภาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ นิสฺสรณํ โหติ อสฺส-
 สฺสติสฺสตาภาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ นิสฺสรณํ ปชานาติ ฯ

[๔๓๑] กตฺเมหิ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรียานํ
 สํมูหโย โหติ กตฺเมหิ จตุตฺตารี-
 สํ อากาเรหิ ปณฺจนํ อินฺทฺรีย-
 ยานํ สํมูหํ ปชานาติ ฯ อธิโมกฺขคฺคฺคาเย อวชฺชนาย สํมูหโย

สัทชินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ อธิโมกฺขวเสน ฉนฺทสูตร สัมมทโย
 สัทชินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ อธิโมกฺขวเสน มนสิการสูตร สัม-
 มทโย สัทชินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ สัทชินนุทริยสูตร วเสน เข-
 กตฺตคฺคฺปญฺจชานํ สัทชินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ ปคฺคหตฺตถาย อวชฺช-
 ฌนาย สัมมทโย วิริยินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ ปคฺคหตฺตถาย ฉน-
 ทสูตร สัมมทโย วิริยินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ ปคฺคหตฺตถาย มน-
 สิการสูตร สัมมทโย วิริยินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ วิริยินนุทริยสูตร
 วเสน เขกตฺตคฺคฺปญฺจชานํ วิริยินนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ อฺปฺปญฺจ-
 ฌนตฺตถาย อวชฺชฌนาย สัมมทโย สติณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ อฺปฺปญฺ-
 ฌนวเสน ฉนฺทสูตร สัมมทโย สติณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ อฺปฺปญฺ-
 ฌนวเสน มนสิการสูตร สัมมทโย สติณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ
 สติณนุทริยสูตร วเสน เขกตฺตคฺคฺปญฺจชานํ สติณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ
 อวิกฺกเขปตฺตถาย อวชฺชฌนาย สัมมทโย สมาริณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ
 อวิกฺกเขปวเสน ฉนฺทสูตร สัมมทโย สมาริณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ
 อวิกฺกเขปวเสน มนสิการสูตร สัมมทโย สมาริณนุทริยสูตร สัมมทโย โหติ
 สมาริณนุทริยสูตร วเสน เขกตฺตคฺคฺปญฺจชานํ สมาริณนุทริยสูตร สัมมทโย
 โหติ ทสฺสณตฺตถาย อวชฺชฌนาย สัมมทโย ปณฺณณินนุทริยสูตร สัมมทโย
 โหติ ทสฺสณวเสน ฉนฺทสูตร สัมมทโย ปณฺณณินนุทริยสูตร สัมมทโย
 โหติ ทสฺสณวเสน มนสิการสูตร สัมมทโย ปณฺณณินนุทริยสูตร สัมมทโย
 โหติ ปณฺณณินนุทริยสูตร วเสน เขกตฺตคฺคฺปญฺจชานํ ปณฺณณินนุทริยสูตร

mod ឥតុត្តន្តបិដកេ ឧត្តរកថាបិដកេ បិដកេ បិដកេ បិដកេ [៤៣៣]

สมุทโย โหติ อธิโมกฺชตถาย อวชฺชนนาย สมุทโย สทฺธินุทฺริ-
 ยตุสํ สมุทโย โหติ ปภุคฺคตถาย อวชฺชนนาย สมุทโย วิริยinu-
 ทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อุปฏฺฐจฺฉานตถาย อวชฺชนนาย สมุทโย
 สติณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อวิกฺกเขปตถาย อวชฺชนนาย สมุทโย
 สมาริณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ ทสฺสณตถาย อวชฺชนนาย สมุทโย
 ปญฺเณินฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อธิโมกฺชวเสณ นนฺทตุสํ สมุทโย
 สทฺธินุทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ ปภุคฺควเสณ นนฺทตุสํ สมุทโย
 วิริยinuทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อุปฏฺฐจฺฉานวเสณ นนฺทตุสํ สมุทโย
 สติณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อวิกฺกเขปวเสณ นนฺทตุสํ สมุทโย
 สมาริณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ ทสฺสณวเสณ นนฺทตุสํ สมุทโย
 ปญฺเณินฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อธิโมกฺชวเสณ มนสิการตุสํ สมุ-
 ทโย สทฺธินุทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ ปภุคฺควเวณ มนสิการตุสํ
 สมุทโย วิริยinuทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อุปฏฺฐจฺฉานวเสณ มนสิการ-
 ตตุสํ สมุทโย สติณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ อวิกฺกเขปวเสณ มน-
 สิการตุสํ สมุทโย สมาริณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ ทสฺสณวเสณ
 มนสิการตุสํ สมุทโย ปญฺเณินฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ สทฺธินุ-
 ทฺริยตุสํ วเสณ เขตกุอุปฏฺฐจฺฉานํ สทฺธินุทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ วิริ-
 ยinuทฺริยตุสํ วเสณ เขตกุอุปฏฺฐจฺฉานํ วิริยinuทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ
 สติณฺทฺริยตุสํ วเสณ เขตกุอุปฏฺฐจฺฉานํ สติณฺทฺริยตุสํ สมุทโย โหติ
 สมาริณฺทฺริยตุสํ วเสณ เขตกุอุปฏฺฐจฺฉานํ สมาริณฺทฺริยตุสํ สมุทโย

คโม โหติ อธิโมกฺขวเสน มนสิการสฺส อตฺตงฺคโม สทฺธินฺทฺริย-
 สสฺส อตฺตงฺคโม โหติ ปคฺคหฺวเสน มนสิการสฺส อตฺตงฺคโม
 วิริยนฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ อุပ္ปฏฺฐานวเสน มนสิการสฺส อตฺ-
 ตงฺคโม สตินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ อวิกฺเขปวเสน มนสิการ-
 สสฺส อตฺตงฺคโม สมารินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ ทสฺสวเสน
 มนสิการสฺส อตฺตงฺคโม ปณฺณินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ สทฺ-
 ธินฺทฺริยสฺส วเสน เอกคฺคํ อณฺุပ္ปฏฺฐานํ สทฺธินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม
 โหติ วิริยนฺทฺริยสฺส วเสน เอกคฺคํ อณฺุပ္ปฏฺฐานํ วิริยนฺทฺริยสฺส
 อตฺตงฺคโม โหติ สตินฺทฺริยสฺส วเสน เอกคฺคํ อณฺุပ္ปฏฺฐานํ สติ-
 นฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ สมารินฺทฺริยสฺส เอกคฺคํ อณฺุပ္ปฏฺฐานํ
 สมารินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ ปณฺณินฺทฺริยสฺส วเสน เอกคฺคํ
 อณฺุပ္ปฏฺฐานํ ปณฺณินฺทฺริยสฺส อตฺตงฺคโม โหติ อิมฺเหิ จตุตฺตาริํสํ
 อากาเรหิ ปณฺุจฺจนํ อินฺทฺริยานํ อตฺตงฺคโม โหติ อิมฺเหิ จตุตฺตาริ-
 ํสํ อากาเรหิ ปณฺุจฺจนํ อินฺทฺริยานํ อตฺตงฺคโม ปชานาติ ฯ

[๔๓๓] กตเมหิ ปณฺุจฺจัสติยา อากาเรหิ ปณฺุจฺจนํ อินฺทฺริยานํ
 อสฺสํสาโท โหติ กตเมหิ ปณฺุจฺจัสติยา อากาเรหิ ปณฺุจฺจนํ อิน-
 ทฺริยานํ อสฺสํสํ ปชานาติ ฯ อสฺสํทฺริยสฺส อณฺุပ္ปฏฺฐานํ สทฺธิน-
 ทฺริยสฺส อสฺสํสาโท โหติ อสฺสํทฺริยสฺส ปรีพาสสฺส อณฺุပ္ปฏฺฐานํ
 สทฺธินฺทฺริยสฺส อสฺสํสาโท โหติ อธิโมกฺขจฺริยาเย เวธารชฺชํ สทฺ-
 ธินฺทฺริยสฺส อสฺสํสาโท โหติ สมนฺโต จ วิหาราธคโม จ สทฺธิน-

๓๓๔ ສຸຕຕະນຸກຳ ສຸຕຕະນິກາຍສຸຕ ປຣິຕິມຸກາມກຸໂກ [໔໓໕

ອິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ ໂທຕິ ອນິຈຸຈຸເສນ ສະມາອິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິ-
ນໂວ ໂທຕິ ທຸກຊຸເສນ ອນຕຸຕຸເສນ ສະມາອິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ
ໂທຕິ ອວິຊຸຊາຍ ອຸປຸຊຳນີ ປຣຸຣິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ ໂທຕິ
ອວິຊຸຊາຍ ປຣິຟາສຸຕ ອຸປຸຊຳນີ ປຣຸຣິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ ໂທຕິ
ອນິຈຸຈຸເສນ ປຣຸຣິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ ໂທຕິ ທຸກຊຸເສນ ປຣຸຣິນຸ-
ກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ ໂທຕິ ອນຕຸຕຸເສນ ປຣຸຣິນຸກຣິຍສຸຕ ອາທິນໂວ
ໂທຕິ ອິເມຕິ ປຣຸຈວັສຕິຍາ ອາກາເຣຕິ ປຣຸຈຸນຸນີ ອິນຸກຣິຍານີ ອາທິ-
ນໂວ ໂທຕິ ອິເມຕິ ປຣຸຈວັສຕິຍາ ອາກາເຣຕິ ປຣຸຈຸນຸນີ ອິນຸກຣິຍານີ
ອາທິນວີ ປຣາຟາຕິ ຯ

[໔໓໕] ກຕເມຕິ ອຣັດຕິສຕາກາເຣຕິ ປຣຸຈຸນຸນີ ອິນຸກຣິຍານີ ນິຣັດຣຸນີ
ໂທຕິ ກຕເມຕິ ອຣັດຕິສຕາກາເຣຕິ ປຣຸຈຸນຸນີ ອິນຸກຣິຍານີ ນິຣັດຣຸນີ
ປຣາຟາຕິ ຯ ອວິໂມກຊຸເສນ ສະກຸອິນຸກຣິຍ ອຣັດຕິກຣິຍາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ
ອຣັດຕິກຣິຍປຣິຟາຕາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ຕທນຸວະຕຸຕຸກິເຄເສຕິ ຯ ຂນຸເຣຕິ
ຯ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ພຶທຸຣາ ຯ ສະພຸພນິມັຕເຕຕິ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ຕໂຕ
ປຣັຕຕະຣັດຕະອິນຸກຣິຍສຸຕ ປຣິຕາກາ ປຸຣິມຕະຣັດຕະອິນຸກຣິຍາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ
ປະກຸກຊຸເສນ ວິຣິຍິນຸກຣິຍ ໂກສະຊາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ໂກສະຊາປຣິຟາຕາ
ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ຕທນຸວະຕຸຕຸກິເຄເສຕິ ຯ ຂນຸເຣຕິ ຯ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ
ພຶທຸຣາ ຯ ສະພຸພນິມັຕເຕຕິ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ຕໂຕ ປຣັຕຕະຣັດຕະວິຣິຍິນຸ-
ກຣິຍສຸຕ ປຣິຕາກາ ປຸຣິມຕະຣັດຕະວິຣິຍິນຸກຣິຍາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ອຸປຸຊຳນີ-
ເສນ ສະຕິນຸກຣິຍ ປຣາຟາຕາ ນິຣັດຣຸນີ ໂທຕິ ປຣາຟາຕາປຣິຟາຕາ ນິຣັດຣຸນີ

ហិតិ គត្តវត្ថុកកិកេតេអិ ។ ឧបុទេអិ ។ និស្សង្ខំ ហិតិ ភតិកុតា
 ។ ស្បុព្វនិមិត្តេអិ និស្សង្ខំ ហិតិ គតិ បណ្ឌិតគរតិកុតិយស្តស ប្រិ-
 តាវា ប្រិមគរតិកុតិយា និស្សង្ខំ ហិតិ ឧទិកេឃេឡេនេ ស្មារិកុ-
 តិយំ ឧកុតុកុតិ និស្សង្ខំ ហិតិ ឧកុតុកុតិបរិវាហា និស្សង្ខំ ហិតិ
 គត្តវត្ថុកកិកេតេអិ ។ ឧបុទេអិ ។ និស្សង្ខំ ហិតិ ភតិកុតា ។
 ស្បុព្វនិមិត្តេអិ និស្សង្ខំ ហិតិ គតិ បណ្ឌិតគរស្មារិកុតិយស្តស ប្រិ-
 តាវា ប្រិមគរស្មារិកុតិយា និស្សង្ខំ ហិតិ កត្តស្មេនេ ប្រលុប្ញ-
 កុតិយំ ឧទិកុតា និស្សង្ខំ ហិតិ ឧទិកុតាបរិវាហា និស្សង្ខំ ហិតិ
 គត្តវត្ថុកកិកេតេអិ ។ ឧបុទេអិ ។ និស្សង្ខំ ហិតិ ភតិកុតា ។
 ស្បុព្វនិមិត្តេអិ និស្សង្ខំ ហិតិ គតិ បណ្ឌិតគរស្មេនេកុតិយស្តស ប្រិ-
 តាវា ប្រិមគរស្មេនេកុតិយា និស្សង្ខំ ហិតិ បុព្វភាគេ ប្រលុប្ញកុ-
 តិយេអិ ប្រសង្ខេបនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយាអិ និស្សង្ខានិ តៃអិ ប្រ-
 សង្ខេបនេ ប្រលុប្ញកុតិយេអិ កុតិយស្មេនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយាអិ និស្ស-
 ង្ខានិ តៃអិ កុតិយស្មេនេ ប្រលុប្ញកុតិយេអិ កុតិយស្មេនេនេ ប្រ-
 លុប្ញកុតិយាអិ និស្សង្ខានិ តៃអិ កុតិយស្មេនេ ប្រលុប្ញកុតិយេអិ កុតុ-
 កុតុនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយាអិ និស្សង្ខានិ តៃអិ កុតុកុតុនេនេ
 ប្រលុប្ញកុតិយេអិ កាតានេនេនេនេនេនេនេនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយាអិ
 និស្សង្ខានិ តៃអិ កាតានេនេនេនេនេនេនេនេនេ ប្រលុប្ញកុតិ-
 យេអិ វិប្បវាណេនេនេនេនេនេនេនេនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយាអិ និស្សង្ខានិ
 តៃអិ វិប្បវាណេនេនេនេនេនេនេនេនេនេ ប្រលុប្ញកុតិយេអិ កាតិកុ-

๑. จณฺเวยยตนตํมาปคฺคิถเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๒. อ-
 กิณฺณจณฺเวยยตนตํมาปคฺคิยา ปณฺจจินฺทริเยหิ เหนวสํญญานาสจณฺเวย-
 ยตนตํมาปคฺคิถเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๓. เหนวสํญ-
 ญานาสจณฺเวยยตนตํมาปคฺคิยา ปณฺจจินฺทริเยหิ อนิรุจฺจานุปสฺสํนาว-
 เตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๔. อนิรุจฺจานุปสฺสํนาย ปณฺจ-
 จินฺทริเยหิ ทกฺขณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๕.
 ทกฺขณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ อนตฺตณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจิน-
 ทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๖. อนตฺตณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ
 นิพฺพิทณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๗. นิพฺพิ-
 ทณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ วิราคณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริ-
 ยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๘. วิราคณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ นิโร-
 ชณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๙. นิโรชณานุป-
 สฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ ปฏินิสฺสํสํกฺคณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ
 นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๑๐. ปฏินิสฺสํสํกฺคณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ ๑๑. ขยา-
 นุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๑๒. ขยานุปสฺสํนาย
 ปณฺจจินฺทริเยหิ ๑๓. วยยานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ
 ๑๔. วยยานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ ๑๕. วิปริณามานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจ-
 จินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ ๑๖. วิปริณามานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริ-
 ยเยหิ ๑๗. อนิมิตฺตณานุปสฺสํนาวเตน ปณฺจจินฺทริยานิ นิสฺสํชฺฐานิ โทหนฺติ
 ๑๘. อนิมิตฺตณานุปสฺสํนาย ปณฺจจินฺทริเยหิ ๑๙. อปฺปณฺนิทณานุปสฺสํนาวเตน

ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ อปฺปณฺนิหิตานุปัสสันนํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยเยหิ สํญญตานุปัสสันนํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ
 สํญญตานุปัสสันนํ ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ อธิปญฺญาธมฺมวิปัสสันนํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ อธิปญฺญาธมฺมวิปัสสันนํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยเยหิ ยถาภูตญาณทสฺสํนํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺ-
 ติ ยถาภูตญาณทสฺสํนํ ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ อาทันตฺวานุปัสสันนํ ปญฺจอิน-
 ทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ อาทันตฺวานุปัสสันนํ ปญฺจอิน-
 ทฺริยเยหิ ปฏิสฺสํขานุปัสสันนํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ
 ปฏิสฺสํขานุปัสสันนํ ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ วิวฏฺฐนานุปัสสันนํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ วิวฏฺฐนานุปัสสันนํ ปญฺจอินฺทฺริ-
 ยเยหิ โสตาปคฺคติมคฺคตํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ โส-
 ตาปคฺคติมคฺเค ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ โสตาปคฺคติผลสํมาปคฺคิตวํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ โสตาปคฺคติผลสํมาปคฺคิตฺวา ปญฺจ-
 อินฺทฺริยเยหิ สกฺทาคามิมคฺคตํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ
 สกฺทาคามิมคฺเค ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ สกฺทาคามิผลสํมาปคฺคิตวํ ปญฺจ-
 อินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ สกฺทาคามิผลสํมาปคฺคิตฺวา ปญฺจ-
 อินฺทฺริยเยหิ อณาคามิมคฺคตํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ
 อณาคามิมคฺเค ปญฺจอินฺทฺริยเยหิ อณาคามิผลสํมาปคฺคิตวํ ปญฺจอิน-
 ทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ อณาคามิผลสํมาปคฺคิตฺวา ปญฺจอินฺทฺริ-
 ยเยหิ อรหคฺคตมคฺคตํ ปญฺจอินฺทฺริยานิ นิสฺสํญาณิ โหหนฺติ อร-

หตุตมคฺเค ปณฺณิหิตุริเยหิ อรหตุตตตมาปคฺติวเสน ปณฺณิหิตุริ-
 ยานิ นิสฺสํขานิ โหหนฺติ นิกฺขมฺเม ปณฺณิหิตุริยานิ กามจฺจนฺทโต
 นิสฺสํขานิ โหหนฺติ อพฺยาปาทะ ปณฺณิหิตุริยานิ พฺยาปาทโต นิสฺ-
 สํขานิ โหหนฺติ อาโถกสณฺณาย ปณฺณิหิตุริยานิ ถันนิทฺธโต นิสฺ-
 สํขานิ โหหนฺติ อวิกฺเขเป ปณฺณิหิตุริยานิ อุตฺตรจฺจุโต นิสฺสํขานิ
 โหหนฺติ ขมฺมวตฺตภาเน ปณฺณิหิตุริยานิ วิสิทฺธิจฺจุณฺณ นิสฺสํขานิ
 โหหนฺติ ฌาเน ปณฺณิหิตุริยานิ อวิชฺฐาย นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ปา-
 มฺมฺเช ปณฺณิหิตุริยานิ อรทียา นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ปจฺมชฺฌาเน
 ปณฺณิหิตุริยานิ นีวเรณฺเห นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ทฺติยชฺฌาเน ปณฺ-
 ญิหิตุริยานิ วิทกฺกวิจาเรหิ นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ตติยชฺฌาเน ปณฺ-
 ญิหิตุริยานิ ปิตฺติยา นิสฺสํขานิ โหหนฺติ จตุตฺถชฺฌาเน ปณฺณิหิตุริ-
 ยานิ สฺวทฺทฺเชหิ นิสฺสํขานิ โหหนฺติ อากาธานญฺจายตนสํมาปคฺติยา
 ปณฺณิหิตุริยานิ รูปสณฺณาย ปฺริขสณฺณาย นานตฺตสณฺณาย นิสฺ-
 สํขานิ โหหนฺติ วิญฺญาณญฺจายตนสํมาปคฺติยา ปณฺณิหิตุริยานิ
 อากาธานญฺจายตนสณฺณาย นิสฺสํขานิ โหหนฺติ อากิณฺณญฺจายต-
 นสํมาปคฺติยา ปณฺณิหิตุริยานิ วิญฺญาณญฺจายตนสณฺณาย นิสฺสํขา-
 นิ โหหนฺติ เนวสณฺณานาสณฺณายตนสํมาปคฺติยา ปณฺณิหิตุริยานิ
 อากิณฺณญฺจายตนสณฺณาย นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ธนิจฺจานุสฺสํนาย
 ปณฺณิหิตุริยานิ นิจุสณฺณาย นิสฺสํขานิ โหหนฺติ ทฺถขานุสฺสํนาย
 ปณฺณิหิตุริยานิ สฺวสณฺณาย นิสฺสํขานิ โหหนฺติ อนตฺตานุสฺสํนาย

ปณฺจอินทบริยายนิ อคฺคตสณฺณาย นิสฺสํฆานิ โหณฺติ นิพุทฺธิทานุปลฺลส-
 นาย ปณฺจอินทบริยายนิ นนฺทียา นิสฺสํฆานิ โหณฺติ วิราคานุปลฺลส-
 นาย ปณฺจอินทบริยายนิ ราคโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ นิโรธานุปลฺลสณาย-
 ปณฺจอินทบริยายนิ สํมุกฺขโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ ปฏินิสฺสํคฺคตานุปลฺลส-
 นาย ปณฺจอินทบริยายนิ อาทานโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ ขยานุปลฺลสณาย
 ปณฺจอินทบริยายนิ พนฺสณฺณาย นิสฺสํฆานิ โหณฺติ วยานุปลฺลสณาย
 ปณฺจอินทบริยายนิ อายฺหณโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ วิปริณามานุปลฺลส-
 นาย ปณฺจอินทบริยายนิ รุจฺจสณฺณาย นิสฺสํฆานิ โหณฺติ อนินฺนิตฺตา-
 นุปลฺลสณาย ปณฺจอินทบริยายนิ นินฺนิตฺตโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ อปฺป-
 ญฺหิตานุปลฺลสณาย ปณฺจอินทบริยายนิ ปณฺธิยา นิสฺสํฆานิ โหณฺติ สญฺ-
 ญตานุปลฺลสณาย ปณฺจอินทบริยายนิ อภินฺเวสโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ
 อธิปญฺญาธมฺมวិปลฺลสณาย ปณฺจอินทบริยายนิ สํราทธานาภินฺเวสโต นิสฺ-
 สํฆานิ โหณฺติ ยถาภูตตฺวาณตสฺสเน ปณฺจอินทบริยายนิ สมนฺโฆมาภิ-
 นฺเวสโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ อาทํชฺชานุปลฺลสณาย ปณฺจอินทบริยายนิ
 อาตฺตยาภินฺเวสโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ ปฏิสํชานุปลฺลสณาย ปณฺจอินท-
 บริยายนิ อปฺปฏิสํชาน นิสฺสํฆานิ โหณฺติ วิจฺจุฏฺฐานุปลฺลสณาย
 ปณฺจอินทบริยายนิ สญฺโฆคาภินฺเวสโต นิสฺสํฆานิ โหณฺติ สํสฺสาปคฺคิ-
 มคฺคเ ปณฺจอินทบริยายนิ ทิฏฺฐเสกฺขเสหิ กิเลเสหิ นิสฺสํฆานิ โหณฺติ
 สกฺกทาคามิมคฺคเ ปณฺจอินทบริยายนิ โอปาริกะหิ กิเลเสหิ นิสฺสํฆานิ
 โหณฺติ อนาคามิมคฺคเ ปณฺจอินทบริยายนิ อนุสํหคฺคหิ กิเลเสหิ นิสฺ-

๓๒๐ ຄຸ່ມທຸກມີຂໍ້ເກ ຂຸກທຸກນິກາຍສຸດ ປັງສຸມຸກິທາມກຸໂກ [໔໓໒]

ສູ່ງານີ ໂໂນຕີ ອຣາທຸກມກຸເກ ປັງຈິນຸກຸຣິຍານີ ສັພຸພກິເດເສທິ ນິສຸ-
ສູ່ງານີ ໂໂນຕີ ສັພຸເພສັມເພວ ຂໍ້ຣາສວານໍ ຕຸກຸດ ຕຸກຸດ ປັງຈິນຸ-
ກຸຣິຍານີ ນິສຸສູ່ງານີ ເຈວ ໂໂນຕີ ສຸ່ນິສຸສູ່ງານີ ຈ ປັງປັງສຸສຸກຸຣານີ ຈ
ສຸ່ນິປັງປັງສຸສຸກຸຣານີ ຈ ອິເມທິ ອສັຕິສັຕາກາເກທິ ປັງຈຸນຸນໍ ອິນຸກຸຣິ-
ຍານໍ ນິສຸສຸກຸຣານໍ ໂໂຕຕິ ອິເມທິ ອສັຕິສັຕາກາເກທິ ປັງຈຸນຸນໍ ອິນຸກຸຣິ-
ຍານໍ ນິສຸສຸກຸຣານໍ ປຣາຣາຣາຕິ ຈ

ກາຣາວາວີ ຈ

ສາວທຸກິນິທານໍ

[໔໓໒] ປັງຈິມານີ ກິກຸຂເວ ອິນຸກຸຣິຍານີ ກຕມານີ ປັງຈ
ສັກຸຣິນຸກຸຣິຍໍ ວິຣິຍິນຸກຸຣິຍໍ ສັຕິນຸກຸຣິຍໍ ສັມາຣິນຸກຸຣິຍໍ ປັງເພນິນຸກຸຣິຍໍ ຈ

ກຕຸດ ຈ ກິກຸຂເວ ສັກຸຣິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈຕຸສຸ ໂສຕາປຕຸຕິ-
ຍະເສດຸ ເຂຕຸດ ສັກຸຣິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈ

ກຕຸດ ຈ ກິກຸຂເວ ວິຣິຍິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈຕຸສຸ ສັມມປັງກາເນສຸ
ເຂຕຸດ ວິຣິຍິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈ

ກຕຸດ ຈ ກິກຸຂເວ ສັຕິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈຕຸສຸ ສັຕິປັງຈາເນສຸ
ເຂຕຸດ ສັຕິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈ

ກຕຸດ ຈ ກິກຸຂເວ ສັມາຣິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈຕຸສຸ ລາເນສຸ ເຂຕຸດ
ສັມາຣິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈ

ກຕຸດ ຈ ກິກຸຂເວ ປັງເພນິນຸກຸຣິຍໍ ທຸກຸສັພຸພໍ ຈຕຸສຸ ອຣິຍສັຈເສດຸ

เขตฺถ ปณฺณิตฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ ฯ

[๔๓๗]. จตุสฺส โสตาปคฺคิยงฺเกสฺส สํทฺธินฺทวิยสฺส วເເေေေ กติหาคาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส สမ္မပ္ປာເေေ วิวิ-
 ยินฺทวิยสฺส วເေေ กติหาคาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส
 สติပ္ပจฺจาເေေ สติນฺทวิยสฺส วເေေ กติหาคาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏ-
 ฐพฺพานิ จตุสฺส ฉာເေေ สမာธิນฺทวิยสฺส วເေေ กติหาคาเรหิ
 ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส อริยสํဂฺເေေ ปณฺณิตฺทวิยสฺส
 วເေေ กติหาคาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ จตุสฺส โสตา-
 ปคฺคิยงฺเกสฺส สํทฺธินฺทวิยสฺส วເေေ วิสํคิยา อากาเรหิ ปณฺจินฺทวิ-
 ยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส สမ္မပ္ປာເေေ วิวิຍินฺทวิยสฺส วເေေ
 วิสํคิยา อากาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส สติပ္ပจ-
 ာເေေ สติນฺทวิยสฺส วເေေ วิสํคิยา อากาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏ-
 ฐพฺพานิ จตุสฺส ฉာເေေ สမာธิນฺทวิยสฺส วເေေ วิสํคิยา อากาเรหิ
 ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ จตุสฺส อริยสํဂฺເေေ ปณฺณิตฺทวิยสฺส
 วເေေ วิสํคิยา อากาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ

[๔๓๘] จตุสฺส โสตาปคฺคิยงฺเกสฺส สํทฺธินฺทวิยสฺส วເေေ กตເေေ
 วิสํคิยา อากาเรหิ ปณฺจินฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ สပ္ປုပ္ປိສံເေေ
 โสตาปคฺคิยงฺเก อธิໂມဂฺ္ဂาธิປထေຍဘူເေေ สํทฺธินฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ
 สํทฺธินฺทวิยสฺส วເေေ ပကฺကတ္ထူເေေ วิวิຍินฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ อပ္ပ-
 ာနတ္ထူເေေ สติນฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ อวิกฺเขပ္ပတ္ထူເေေ สမာธิນฺทวิยํ ทฏ-

สฺมาธิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ ทสฺสํนฏฺฐเณ ปณฺณิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ อธิ-
โมกฺขฏฺฐเณ สทฺทฺธินทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ จตุสฺสํ สมนฺมปฺปชาเนสฺส วิริยิทฺ-
ทฺทวิยสฺสํ วเสณ อิมฺหิ วีสฺสติยา อากาเรหิ ปณฺณินทฺทวิยานิ ทฏ-
ฐพฺพานิ ฯ

[๔๔๐] จตุสฺสํ สติปฏฺฐาเนสฺส สติทฺทวิยสฺสํ วเสณ กตเมหิ วีส-
สฺสติยา อากาเรหิ ปณฺณินทฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ กายเ กายานุสฺส-
สํสาสฺติปฏฺฐาเน อฺปปฏฺฐาณาธิปเตยฺยฏฺฐเณ สติทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ ส-
ติทฺทวิยสฺสํ วเสณ อวิกฺกเขปฏฺฐเณ สฺมาธิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ ทสฺส-
นฏฺฐเณ ปณฺณิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ อธิโมกฺขฏฺฐเณ สทฺทฺธินทฺทวิยํ ทฏ-
ฐพฺพํ ปกฺกทฏฺฐเณ วิริยิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ เวทนาสฺสํ เวทนานุสฺส-
สํสาสฺติปฏฺฐาเน ฯ เป ฯ จิตฺเต จิตฺตานุสฺสํสํสาสฺติปฏฺฐาเน ธมฺ-
เมสฺสํ ธมฺมานุสฺสํสํสาสฺติปฏฺฐาเน อฺปปฏฺฐาณาธิปเตยฺยฏฺฐเณ สติทฺท-
วิยํ ทฏฺฐพฺพํ สติทฺทวิยสฺสํ วเสณ อวิกฺกเขปฏฺฐเณ สฺมาธิทฺทวิยํ
ทฏฺฐพฺพํ ทสฺสํนฏฺฐเณ ปณฺณิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ อธิโมกฺขฏฺฐเณ
สทฺทฺธินทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ ปกฺกทฏฺฐเณ วิริยิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ จตุสฺสํ
สฺติปฏฺฐาเนสฺสํ สติทฺทวิยสฺสํ วเสณ อิมฺหิ วีสฺสติยา อากาเรหิ ปณ-
ณินทฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ

[๔๔๑] จตุสฺสํ ฌาเนสฺสํ สฺมาธิทฺทวิยสฺสํ วเสณ กตเมหิ วีส-
สฺสติยา อากาเรหิ ปณฺณินทฺทวิยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ ปจฺจมฺมฌาเน อวิก-
กเขปาทิปเตยฺยฏฺฐเณ สฺมาธิทฺทวิยํ ทฏฺฐพฺพํ สฺมาธิทฺทวิยสฺสํ วเสณ

[๔๔๓] จตุสฺส โสตาปคฺคิยงฺเคสฺส สทฺธิณฺทฺริยสฺส วเสน กติหา-
กาเรหิ ปณฺจณฺหํ อินฺทฺริยานํ จริยา ทฏฺฐพฺพา จตุสฺส สมนฺนป-
ชานេสฺส ๑เป ๑ จตุสฺส สติปฏฺฐาเนสฺส ๑เป ๑ จตุสฺส ฉานเนสฺส ๑เป ๑
จตุสฺส อริยสํจุเจสฺส ปณฺณิณฺทฺริยสฺส วเสน กติหากาเรหิ ปณฺจณฺหํ
อินฺทฺริยานํ จริยา ทฏฺฐพฺพา ๑ จตุสฺส โสตาปคฺคิยงฺเคสฺส สทฺธิณ-
ทฺริยสฺส วเสน วีสติยา อากาเรหิ ปณฺจณฺหํ อินฺทฺริยานํ จริยา
ทฏฺฐพฺพา จตุสฺส สมนฺนปชานเนสฺส ๑เป ๑ จตุสฺส สติปฏฺฐาเนสฺส
จตุสฺส ฉานเนสฺส จตุสฺส อริยสํจุเจสฺส ปณฺณิณฺทฺริยสฺส วเสน วีสติ-
ยา อากาเรหิ ปณฺจณฺหํ อินฺทฺริยานํ จริยา ทฏฺฐพฺพา ๑

[๔๔๔] จตุสฺส โสตาปคฺคิยงฺเคสฺส สทฺธิณฺทฺริยสฺส วเสน กต-
เมหิ วีสติยา อากาเรหิ ปณฺจณฺหํ อินฺทฺริยานํ จริยา ทฏฺฐพฺพา ๑
สํปฺปฺริสฺสํเสว โสตาปคฺคิยงฺเค อธิโมกฺขาธิปเตยฺยญฺเจน สทฺธิณฺท-
ริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา สทฺธิณฺทฺริยสฺส วเสน ปคฺคกฺขญฺเจน วิริ-
ยิณฺทฺริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา อฺปปญฺจํญฺเจน สติณฺทฺริยสฺส จริยา
ทฏฺฐพฺพา อวิกฺกเขปญฺเจน สมาริณฺทฺริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา ทสฺ-
สญฺเจน ปณฺณิณฺทฺริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา สทฺธมฺมสฺสวเนโส-
ตาปคฺคิยงฺเค ๑เป ๑ โยนิโสมนสฺสิกาเร โสตาปคฺคิยงฺเค ชมนฺมา-
นุชมนฺนปฏฺธิปคฺคิยา โสตาปคฺคิยงฺเค อธิโมกฺขาธิปเตยฺยญฺเจน สทฺธิณ-
ทฺริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา สทฺธิณฺทฺริยสฺส วเสน ปคฺคกฺขญฺเจน
วิริยิณฺทฺริยสฺส จริยา ทฏฺฐพฺพา อฺปปญฺจํญฺเจน สติณฺทฺริยสฺส

กปฺเปยฺยํ อทฺธา อຍးယသ္မာ ปတฺโต วา ปาปฺณิสฺสတိ วา ๑

จฺริยาติ อฏฺฐ จฺริยาโย อิริยาปถจฺริยา อายตฺนจฺริยา สติ-
จฺริยา สมาริจฺริยา ฌาณจฺริยา มคฺคจฺริยา ปตฺติจฺริยา โลกตฺถ-
จฺริยา ๑

อิริยาปถจฺริยาติ จตุสฺส อิริยาปถสฺส ๑ อายตฺนจฺริยาติ ฌสฺส
อฏฺฐตฺถกฺกพาหิเรสฺส อายตฺนสฺส ๑ สติจฺริยาติ จตุสฺส สติปฏฺฐา-
เนสฺส ๑ สมาริจฺริยาติ จตุสฺส ฌาเนสฺส ๑ ฌาณจฺริยาติ จตุสฺส
อริยสฺสจฺเจสฺส ๑ มคฺคจฺริยาติ จตุสฺส อริยมคฺคสฺส ๑ ปตฺติจฺริยาติ
จตุสฺส สัมมณฺณเวสฺสสฺส ๑ โลกตฺถจฺริยาติ ตถากตฺสฺส อรหฺนฺตฺสฺส
สम्मาสัมพุทฺธสฺส ปเทโส ปจฺเจกพุทฺธสฺส ปเทโส สāvเกสฺส ๑
อิริยาปถจฺริยา จ ปณฺธิสฺสสัมปฺนฺนํ อายตฺนจฺริยา จ อินฺทฺริเยสฺส
คฺคฺคตฺถวาทานํ สติจฺริยา จ อปฺปมาทวิหารินํ สมาริจฺริยา จ
อริจิตฺตมณฺญุตฺตานํ ฌาณจฺริยา จ พุทฺธิสัมปฺนฺนํ มคฺคจฺริยา
จ สัมมาปฏฺธิปฺนฺนํ^๒ ปตฺติจฺริยา จ อริคตฺตตานํ โลกตฺถจ-
ริยา จ ตถากตานํ อรหฺนฺตานํ สัมมาสัมพุทฺธานํ ปเทโส ปจฺเจ-
กพุทฺธานํ ปเทโส สāvกานํ อีมา อฏฺฐ จฺริยาโย ๑

อปฺปามี อฏฺฐ จฺริยาโย อธิมุจฺจนฺโต สทฺธาย จรติ ปคฺคณ-
หฺนฺโต วิริเยน จรติ อฺปฏฺฐาเปหฺนฺโต สติยา จรติ อวิกฺเขปํ กโรหฺ-

ธึ ๑ สพุทฺเทโส ปจฺเจกพุทฺธสฺส สปฺปเทสฺส สāvเกสฺส ๒ สมา-
ปตฺติสสัมปฺนฺนํ

โธ โหติ ปณฺณินฺทฺริยสฺส ทสฺสณฺโง ปฏฺวิทฺโธ โหติ ฯ

ยถา จรณฺตฺตฺติ เหวํ สทฺธาย จรณฺตํ เหวํ วิริเยน จรณฺตํ
 เหวํ สติยา จรณฺตํ เหวํ สมารินา จรณฺตํ เหวํ ปณฺณาย
 จรณฺตํ ฯ

ยถา วิหรณฺตฺตฺติ เหวํ สทฺธาย วิหรณฺตํ เหวํ วิริเยน วิ-
 หรณฺตํ เหวํ สติยา วิหรณฺตํ เหวํ สมารินา วิหรณฺตํ เหวํ
 ปณฺณาย วิหรณฺตํ ฯ

วิญฺญติ วิญฺญู วิภาวํ เมชาวํ ปณฺทิตา พุทฺธิสฺมปฺนฺหา ฯ

สทฺพรหมจาวีติ เอกกมฺมํ เอกุทฺเทโส สมตฺติขาคา ฯ

คฺมภีเรสุ จาเนสุติ คฺมภีรานิ จานานิ วุจฺจนฺติ ฉานานิ จ
 วิโมกฺขา จ สมาริ จ สมาปตฺติโย จ มคฺคา จ ฌณานิ จ อ-
 ภิญฺญาโย จ ปฏฺธสฺสภิกา จ ฯ

โธกปฺเปยฺยฺยฺยํ สทฺทฺทฺเหยฺยํ อธิมุจฺเจยฺยํ ฯ

อทฺธาติ เอกํสวจนเมตํ นิสฺสํสยวจนเมตํ นิฏฺกฺกฺชาวจน-
 เมตํ อทฺวชฺฌวจนเมตํ อทฺวพฺพทวจนเมตํ นิยุยานิกวจนเมตํ
 อปณฺณกวจนเมตํ อวตฺตฺตาปนวจนเมตํ อทฺธาติ ฯ

อายสฺมาติ บิยวจนเมตํ ฌวจนเมตํ สคฺการวสฺสปฺติสฺสตา-
 ธิวจนเมตํ อายสฺมาติ ฯ

๑ สํ อวชฺฌวจนเมตํ อทฺวทวจนเมตํ นิโยทวจนเมตํ
 อปฺปกวจนเมตํ

ขฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ พคฺคหฺยฺเยน วิริยฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ
 อุกฺกจํ ปชฺหโต อวิกฺเขปํ ชาติปเตยฺยฺเยน ตฺมาตฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ
 ตฺมาตฺนฺทฺริยํ วเสน ทตฺถินฺทฺริยํ ปณฺณินฺทฺริยํ ทฺวํสํ อธิ-
 โมกฺขหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ พคฺคหฺยฺเยน วิริยฺนฺทฺริยํ ทฺว-
 สํ อปฺปจฺฉานหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ อวิชฺฐํ ปชฺหโต ทตฺ-
 ตฺนาตฺนฺทฺริยํ ปณฺณินฺทฺริยํ ทฺวํสํ ปณฺณินฺทฺริยํ วเสน
 อธิโมกฺขหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ พคฺคหฺยฺเยน วิริยฺนฺทฺริยํ ทฺว-
 สํ อปฺปจฺฉานหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ อวิกฺเขปหฺยฺเยน ต-
 มาตฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ กามจฺจนํ ปชฺหโต เนกขมฺมวเสน อธิโมก-
 ขาตฺนฺทฺริยํ ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ ตฺถินฺทฺริยํ วเสน พค-
 คหฺยฺเยน วิริยฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ อปฺปจฺฉานหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺว-
 สํ อวิกฺเขปหฺยฺเยน ตฺมาตฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ ทตฺถินฺทฺริยํ ปณ-
 ณินฺทฺริยํ ทฺวํสํ กามจฺจนํ ปชฺหโต เนกขมฺมวเสน พคฺคหา-
 ตฺนฺทฺริยํ วิริยฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ วิริยฺนฺทฺริยํ วเสน อปฺป-
 จฺฉานหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ อวิกฺเขปหฺยฺเยน ตฺมาตฺนฺทฺริยํ ทฺว-
 สํ ทตฺถินฺทฺริยํ ปณฺณินฺทฺริยํ ทฺวํสํ อธิโมกฺขหฺยฺเยน ต-
 ถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ กามจฺจนํ ปชฺหโต เนกขมฺมวเสน อปฺปจ-
 ฉานาตฺนฺทฺริยํ ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ ตฺถินฺทฺริยํ วเสน อวิก-
 เขปหฺยฺเยน ตฺมาตฺนฺทฺริยํ ทฺวํสํ ทตฺถินฺทฺริยํ ปณฺณินฺทฺริยํ ทฺว-
 สํ อธิโมกฺขหฺยฺเยน ตฺถินฺทฺริยํ ทฺวํสํ พคฺคหฺยฺเยน วิริ-

โมกฺขญฺเฐน สํทฺธิอินฺทฺริยํ อสฺสํทฺธิยํ สํวฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ สํทฺธิ-
 ทรียสฺสํ อาทิวิโสธนา ปคฺคกฺขญฺเฐน วิริยอินฺทฺริยํ โกธสฺสํ สํวฺรญ-
 ญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ วิริยอินฺทฺริยสฺสํ อาทิวิโสธนา อฺปฺปญฺจํญฺเฐน ส-
 ตฺธิอินฺทฺริยํ ปมาทํ สํวฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ สตฺธิอินฺทฺริยสฺสํ อาทิวิโสธนา
 อวิภูเขปญฺญญฺเฐน สฺมาธิอินฺทฺริยํ อุตฺตจฺจุํ สํวฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ สฺมา-
 ธิอินฺทฺริยสฺสํ อาทิวิโสธนา ทสฺสํญฺเฐน ปญฺณอินฺทฺริยํ อวิชฺฐํ สํ-
 วฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ ปญฺณอินฺทฺริยสฺสํ อาทิวิโสธนา เนกขมฺเม ปญฺ-
 จินฺทฺริยานิ กามจุณฺณํ สํวฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ ปญฺจณฺํ อินฺทฺริยานิ
 อาทิวิโสธนา อพฺยาปาเท ปญฺจินฺทฺริยานิ พฺยาปาทํ สํวฺรญฺเฐน
 สํตฺตวิสํทฺธิ ปญฺจณฺํ อินฺทฺริยานิ อาทิวิโสธนา ฯ เป ฯ อรหตฺตมคฺคเก
 ปญฺจินฺทฺริยานิ สํพฺพุทฺติเตสํ สํวฺรญฺเฐน สํตฺตวิสํทฺธิ ปญฺจณฺํ อินฺทฺ-
 ริยานิ อาทิวิโสธนา เอวํ อาทิวิโสธนญฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฺว-
 จฺจุพฺพานิ ฯ

[๔๕๕] กถํ อธิมคฺคญฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฺวจฺจุพฺพานิ ฯ ส-
 ทรียสฺสํ ภาวนาย ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ อสฺสํทฺธิยสฺสํ ปหานาย
 ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ อสฺสํทฺธิยปฺริพาหสฺสํ ปหานาย ฉนฺโท อฺปฺปช-
 ชติ ทิฏฺฐเสกฺขญฺจํ ภิเตธํ ปหานาย ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ โธ-
 พาวิกานํ ภิเตธํ ปหานาย ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ อณฺุสทฺททานํ
 ภิเตธํ ปหานาย ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ สํพฺพุทฺติเตธํ ปหานาย
 ฉนฺโท อฺปฺปชฺชติ ฉนฺทวเสน สํทฺธาวเสน สํทฺธิอินฺทฺริยํ อธิมคฺค-

ธวเสน สทฺธวเสนํ สทฺธชินฺทฺริยํ อธิมคฺคํ โหติ ฯ นิโรธวเสน เทว
 โวธฺสํคฺคา ปริจฺจจากโวธฺสํคฺโค จ ปฏฺชนนฺทวธฺสํคฺโค จ ฯ
 กิเลเส จ ขนฺธเ . จ ปริจฺจจตฺตํ ปริจฺจจากโวธฺสํคฺโค นิโรธนิพฺ-
 พานธาคฺญา จิตฺตํ ปฏฺชนนฺทตฺตํ ปฏฺชนนฺทวธฺสํคฺโค นิโรธวเสน
 อิมเ เทว วธฺสํคฺคา ฯ

[๔๕๕] วิริยชินฺทฺริยสฺส ภาวนาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ โทสฺส-
 ชฺสสฺส ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ โทสฺสชฺชปฺริพาหสฺส ปหานาย
 ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ทิฏฺเฐกฺขจฺ्ञานํ กิเลसानํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺ-
 ปชฺชติ ฯ เป ฯ สํพฺพุทฺติเกสฺสานํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ฯ เป ฯ
 สติชินฺทฺริยสฺส ภาวนาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ปมาทสฺส ปหานาย
 ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ปมาทปฺริพาหสฺส ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ
 ฯ เป ฯ สํพฺพุทฺติเกสฺสานํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ฯ เป ฯ สมา-
 ชินฺทฺริยสฺส ภาวนาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ อุกฺกจฺจสฺส ปหานาย
 ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ อุกฺกจฺจปฺริพาหสฺส ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ
 ฯ เป ฯ สํพฺพุทฺติเกสฺสานํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ ฯ เป ฯ ปญฺ-
 ฌินฺทฺริยสฺส ภาวนาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ อวิชฺชาย ปหานาย
 ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ อวิชฺชปฺริพาหสฺส ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ
 ทิฏฺเฐกฺขจฺ्ञานํ กิเลसानํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ โยพาริกานํ
 กิเลसानํ ปหานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ อณฺุสทฺทคฺคานํ กิเลसानํ ป-
 หานาย ฉนฺโท อุปฺปชฺชติ สํพฺพุทฺติเกสฺสานํ ปหานาย ฉนฺโท อุป-

ปฐฺฐติ ฌนฺทวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ
 ฌนฺทวเสณ ปามุขฺฐํ อปฺปปฐฺฐติ ปามุขฺฐวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญ-
 ณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ ปามุขฺฐวเสณ ปิตฺติ อปฺปปฐฺฐติ ปิตฺติวเสณ
 ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ ปิตฺติวเสณ ปสฺสํทฺธิ
 อปฺปปฐฺฐติ ปสฺสํทฺธิวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ. อธิมคฺคํ
 โหติ ปสฺสํทฺธิวเสณ สฺสํ อปฺปปฐฺฐติ สฺสวเสณ ปญฺญาวเสณ
 ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ สฺสวเสณ โธภาโส อปฺปปฐฺฐติ โธ-
 ภาสวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ โธภาสวเสณ
 สํเวโค อปฺปปฐฺฐติ สํเวควเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิ-
 มคฺคํ โหติ สํเวเชตฺถวา จิตฺตํ สํมาทฺหติ สํมาทฺธิวเสณ ปญฺญา-
 วเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ ตถา สํมาทฺธิ จิตฺตํ สํวํ
 ปกฺกคฺคหาติ ปกฺกคฺควเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ
 โหติ ตถา ปกฺกคฺคิตฺตํ จิตฺตํ สํวํ อชฺชยุเปกฺขติ อชฺชยุเปกฺขวเสณ
 ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ อชฺชยุเปกฺขวเสณ นานคฺค-
 ทกฺกิตฺเตหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจุติ วิมฺมจฺจุทวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณิน-
 ทวียํ อธิมคฺคํ โหติ วิมฺมจฺจุตคฺคตา เต ฐมฺมา เอยฺยวสา โหนฺติ เอย-
 ยวสํญฺเฐน ภาวณวเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ
 ภาวิตคฺคตา ตโต ปณฺณิตฺเตเร วิจฺจุจฺจนฺติ วิจฺจุจฺจนวเสณ ปญฺญา-
 วเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ วิจฺจุจฺจนคฺคตา ตโต วัธสํสฺส-
 ษณฺติ วัธสํสฺสคฺควเสณ ปญฺญาวเสณ ปญฺณินฺทวียํ อธิมคฺคํ โหติ

โวลฺลสฺสชฺชิตฺตคฺคา ทโต นิรุชฺฌนฺติ นิโรธวเสน ปญฺญาวเสน ปญฺ-
ณินฺทฺริยํ อธิมคฺคํ โหติ ฯ นิโรธวเสน เทว โวลฺลสฺสคฺคา ปริจ-
จาคโวลฺลสฺสคฺโค ฯ ปกฺขนฺทนโวลฺลสฺสคฺโค ฯ ฯ กิเลเส ฯ ขนฺธเส ฯ
ปริจฺจุจฺจตีติ ปริจฺจจากโวลฺลสฺสคฺโค นิโรธนิพฺพานธาคฺคา จิตฺตํ ปกฺ-
ขนฺทคฺคีติ ปกฺขนฺทนโวลฺลสฺสคฺโค นิโรธวเสน อิมเ เทว โวลฺลสฺสคฺคา
เชวํ อธิมคฺคฏฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ

ภาณวารี นิฏฺฐิตํ ฯ

[๔๕๖] กถํ อธิฏฺฐานฏฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ สทฺ-
ธินฺทฺริยสฺส ภาณนาย ฌนฺโท อปฺปชฺชติ ฌนฺทวเสน สทฺธาวเสน
สทฺธินฺทฺริยํ อธิฏฺฐาติ ฌนฺทวเสน ปามฺมชฺชํ อปฺปชฺชติ ปามฺมชฺ-
ชวเสน สทฺธาวเสน สทฺธินฺทฺริยํ อธิฏฺฐาติ ฯ เป ฯ เชวํ อธิฏฺฐา-
นฏฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ

[๔๕๗] กถํ ปริยาทานฏฺเฐน อินฺทฺริยานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ อธิ-
โมกฺขฏฺเฐน สทฺธินฺทฺริยํ อสฺสทฺธิยํ ปริยาทียติ อสฺสทฺธิยปรีพาหํ
ปริยาทียติ ปคฺคทฏฺเฐน วิริยินฺทฺริยํ โกธชฺชํ ปริยาทียติ โก-
ธชฺชปรีพาหํ ปริยาทียติ อปฺปฏฺฐานฏฺเฐน สตินฺทฺริยํ ปมาทํ ปริ-
ยาทียติ ปมาทปรีพาหํ ปริยาทียติ อวิกฺกเขปฏฺเฐน สมฺมาธินฺทฺริยํ
อทุทฺทจฺจํ ปริยาทียติ อทุทฺทจฺจปรีพาหํ ปริยาทียติ ทสฺสณฺฏฺเฐน
ปญฺณินฺทฺริยํ อวิชฺชํ ปริยาทียติ อวิชฺชาปรีพาหํ ปริยาทียติ
เนกขมฺเม ปญฺจินฺทฺริยานิ กามจฺจนฺทํ ปริยาทียนฺติ อพฺยาปาเท

ปติฏฐาเปติ โยคาวจรสฺส ปณฺจอินฺทวียานิ อรหตฺตมคฺเค ปติฏฐา-
เปนฺติ เหวํ ปติฏฐาปกฏฺเฐน อินฺทวียานิ ทฏฺฐพฺพานิ ฯ

[๔๕๘] ปุณฺณฺสนฺโน สฺมาธึ ภาเวนฺโต กติหากาเรหิ อฺปฏฺฐา-
นกุสฺโส โหติ เสฏฺโฆ สฺมาธึ ภาเวนฺโต กติหากาเรหิ อฺปฏฺฐา-
นกุสฺโส โหติ วิตฺตราโค สฺมาธึ ภาเวนฺโต กติหากาเรหิ อฺปฏฺฐา-
นกุสฺโส โหติ ฯ ปุณฺณฺสนฺโน สฺมาธึ ภาเวนฺโต สํคฺคฺติ อากาเรหิ
อฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ เสฏฺโฆ สฺมาธึ ภาเวนฺโต อฏฺฐํหิ อากา-
เรหิ อฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ วิตฺตราโค สฺมาธึ ภาเวนฺโต ทสฺสิ
อากาเรหิ อฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ ฯ

[๔๖๐] ปุณฺณฺสนฺโน สฺมาธึ ภาเวนฺโต กตฺเมหิ สํคฺคฺตหากาเรหิ
อฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ ฯ อวชฺชิตฺตฺตา อารมฺมณฺณฺปฏฺฐานกุสฺโส
โหติ สมนฺนิมิตฺตฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ ปคฺคฺคหฺนินฺนิมิตฺตฺปฏฺฐานกุสฺโส
โหติ อวิกฺกเขปฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ โยภาสฺสฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ
สํมุพฺพิสฺสฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ อฺเปกฺขฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ ปุ-
ณฺณฺสนฺโน สฺมาธึ ภาเวนฺโต อิมฺเห สํคฺคฺตหากาเรหิ อฺปฏฺฐานกุสฺโส
โหติ ฯ

เสฏฺโฆ สฺมาธึ ภาเวนฺโต กตฺเมหิ อฏฺฐํหากาเรหิ อฺปฏฺฐาน-
กุสฺโส โหติ ฯ อวชฺชิตฺตฺตา อารมฺมณฺณฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ สมน-
นิมิตฺตฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ ปคฺคฺคหฺนินฺนิมิตฺตฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ
อวิกฺกเขปฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ โยภาสฺสฺปฏฺฐานกุสฺโส โหติ สํมุ-

อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ กตเมหิ นวหากาเรหิ อุปฺปจฺจนกฺขณโต
 โหติ ฯ อนิจฺจุโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ นิจฺจุโต อุปฺปจฺจน-
 กฺขณโต โหติ ทฺวฏฺโธโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ สฺสฺวโต อุปฺปจฺ-
 จฺจนกฺขณโต โหติ อนตฺตโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อตฺตโต
 อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ขยโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ขนโต
 อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ วยโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อายฺห-
 นานุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ วิปริณามูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ชฺวโต
 อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อนิมิตฺตูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ นิमितฺตา-
 นุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อปฺปณฺนิทฺตูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ปณฺนิธา-
 นุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ สฺสณฺณตูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อภินิเวสฺสา-
 นุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ปุณฺณสุทฺโธ วิปสฺสํ ภาเวนฺโต อิมฺหิ นว-
 หากาเรหิ อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อิมฺหิ นวหากาเรหิ อุปฺปจฺ-
 จฺจนกฺขณโต โหติ ฯ

เสฏฺโธ วิปสฺสํ ภาเวนฺโต กตเมหิ ทสฺสหากาเรหิ อุปฺปจฺจน-
 กฺขณโต โหติ กตเมหิ ทสฺสหากาเรหิ อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ฯ
 เสฏฺโธ วิปสฺสํ ภาเวนฺโต อนิจฺจุโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ นิจฺ-
 จฺจุโต อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ฯ เป ฯ สฺสณฺณตูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ
 อภินิเวสฺसानุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ ฌานูปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อณ-
 ฌานานุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ เสฏฺโธ วิปสฺสํ ภาเวนฺโต อิมฺหิ
 ทสฺสหากาเรหิ อุปฺปจฺจนกฺขณโต โหติ อิมฺหิ ทสฺสหากาเรหิ อุปฺปจฺ-

อนคฺคโต อฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ อคฺคโต อฺนฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ ฆยฺโต
 อฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ ฆนฺโต อฺนฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ วยฺโต อฺปฺนฺจํ-
 ชานกฺุสฺสวเสณํ อยฺยหฺนํชานกฺุสฺสวเสณํ วิปฺริณํชานกฺุสฺสว-
 เสณํ ชฺวโต อฺนฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ อนิํมิตฺตฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ นิํมิตฺ-
 ตานฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ อปฺปฺณิํหิตฺตฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ ปณิํชานฺปฺนฺ-
 จํชานกฺุสฺสวเสณํ สฺสณฺณคฺตฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ อภินิเวสํชานกฺุสฺสว-
 เสณํ ฌานฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ อณฺณฌานํชานกฺุสฺสวเสณํ วิ-
 สฺสณฺณคฺตฺปฺนฺจํชานกฺุสฺสวเสณํ สฺสณฺณคฺตฺนํชานกฺุสฺสวเสณํ นิโรธฺปฺนฺ-
 จํชานกฺุสฺสวเสณํ อินฺทวริยานิ สโมธํเนติ โคจฺรณฺจ. ปชานํติ
 สมนคฺคณฺจ ปฏฺิวิชฺฌติ ฯ

[๔๖๕] จตุสฺสจฺฉิยา อากาเรหิ ติณฺณณฺหํ อินฺทวริยานํ วสฺสํภา-
 วตาปณฺณวา อาสฺวานํ ฆเย ฌานํ กตฺเมสฺสํ ติณฺณณฺหํ อินฺท-
 วริยานํ อนณฺณฌานคณฺณคฺตํสํมิตฺตฺนํอินฺทวริยํสฺสํ อณฺณอินฺทวริยํสฺสํ อณฺณ-
 ตาวิณฺทวริยํสฺสํ ฯ

อนณฺณฌานคณฺณคฺตํสํมิตฺตฺนํอินฺทวริยํ กตฺติจฺฉานํนิ คจฺฉติ อณฺณอินฺท-
 วริยํ กตฺติจฺฉานํนิ คจฺฉติ อณฺณฌานคณฺณคฺตํสํมิตฺตฺนํอินฺทวริยํ กตฺติจฺฉานํนิ คจฺ-
 ฉติ ฯ อนณฺณฌานคณฺณคฺตํสํมิตฺตฺนํอินฺทวริยํ เขถํ จํฉนํ คจฺฉติ สํสฺสํคตฺติ-
 มคฺคํ อณฺณอินฺทวริยํ ฉจํฉนํนิ คจฺฉติ สํสฺสํคตฺติสํสํ สกฺทาคามิ-
 มคฺคํ สกฺทาคามิสํสํ อนาคามิมคฺคํ อนาคามิสํสํ อรหฺคฺตมคฺคํ อณฺ-
 ณฌานคณฺณคฺตํสํมิตฺตฺนํอินฺทวริยํ เขถํ จํฉนํ คจฺฉติ อรหฺคฺตสํสํ ฯ

๓๔๖ สุตตฺถนคัมภีรเก ชุตฺตกนิกายสฺส ปฏฺฐมภิกขมกฺโข [๔๖๕]

[๔๖๕] โสตาปตฺติมคฺคกฺขณํ อณฺเวยวาทคณฺณสฺสํมัตฺตินทฺริยสฺส
สทฺธินทฺริยํ อธิโมกฺขปรีวาร์ โหติ จีรียินทฺริยํ ปคฺคหปรีวาร์
โหติ สตฺตินทฺริยํ อปฺปญฺจํปรีวาร์ โหติ สมารินทฺริยํ อวิกฺเข-
ปปรีวาร์ โหติ ปณฺณณินทฺริยํ ทสฺสณปรีวาร์ โหติ มนินทฺริยํ
วิชานนปรีวาร์ โหติ โสมนสฺสตฺตินทฺริยํ อภินนฺทนปรีวาร์ โหติ
ชีวตฺตินทฺริยํ ปวตฺตตฺถนตฺตาริปปเตยฺยปรีวาร์ โหติ โสตาปตฺติมคฺค-
กฺขณํ ชาตา ชมฺมา จเปตฺวา จิตฺตสฺสมุจฺจํ ฐปฺตี สฬฺหเพว กุสฺสตา
โหนฺติ สฬฺหเพว อนาสวํ โหนฺติ สฬฺหเพว นียฺยานิกา โหนฺติ
สฬฺหเพว อปฺปจฺยคามิโน โหนฺติ สฬฺหเพว โลกุตฺตรา โหนฺติ สฬฺห-
เพว นิพฺพานารมฺมณา โหนฺติ โสตาปตฺติมคฺคกฺขณํ อณฺเวยวาท-
คณฺณสฺสํมัตฺตินทฺริยสฺสํ อิมานิ อฏฺฐจฺินทฺริยานิ สหชาตปรีวารา
โหนฺติ อณฺเวยวาทปรีวารา โหนฺติ นิสฺสํยปรีวารา โหนฺติ
สํมฺปยุตฺตปรีวารา โหนฺติ สหคตา โหนฺติ สหชาตา โหนฺติ
สํสํญฺสา โหนฺติ สํมฺปยุตฺตา โหนฺติ เทว ตสฺส อาการา เจว
โหนฺติ ปรีวารา ฯ โสตาปตฺติผลกฺขณํ ฯ เป ฯ ฯ

อภฺตคฺคผลกฺขณํ อณฺเวยวาทจฺินทฺริยสฺสํ สทฺธินทฺริยํ อธิโมกฺข-
ปรีวาร์ โหติ ฯ เป ฯ ชีวตฺตินทฺริยํ ปวตฺตตฺถนตฺตาริปปเตยฺยปรีวาร์
โหติ ฯ อภฺตคฺคผลกฺขณํ ชาตา ชมฺมา สฬฺหเพว อပ္ฺพายกตา โหนฺติ
จเปตฺวา จิตฺตสฺสมุจฺจํ ฐปฺตี สฬฺหเพว อนาสวํ โหนฺติ สฬฺหเพว
โลกุตฺตรา โหนฺติ สฬฺหเพว นิพฺพานารมฺมณา โหนฺติ ฯ อภฺต-

คณฺณกฺขณฺณ อณฺณคาวินฺทฺรียสฺส อิมานิ อณฺณจินฺทฺรียานิ สหชาต-
ปริวารว โหณฺติ ๑ เป ๑ เทว ตสฺส อาการว เจว โหณฺติ ปริ-
วารว ๑ อิติ อิมานิ อณฺณจฺจุจกานิ จตุสฺสจฺจุ โหณฺติ ๑

[๔๖๖] ชาตฺวาติ กตเม เต ชาตฺวา กามาตฺโถ ภวาทฺโถ
ทิจฺจุจาทฺโถ อวิชฺฐาตฺโถ ๑

กตฺเถเต ชาตฺวา ชฺชัยนฺติ ๑ โสตาปคฺคติมคฺเคน อนวเสตฺโส ทิจฺ-
จุจาทฺโถ ชฺชัยติ อปายคฺคณฺนีโย กามาตฺโถ ชฺชัยติ อปายคฺคณฺนีโย
ภวาทฺโถ ชฺชัยติ อปายคฺคณฺนีโย อวิชฺฐาตฺโถ ชฺชัยติ เขตฺเถเต
ชาตฺวา ชฺชัยนฺติ ๑ สกฺทาคามิมคฺเคน โอฬาริโก กามาตฺโถ ชฺชัยติ
คเทกฺกฺกุโจ ภวาทฺโถ ชฺชัยติ คเทกฺกฺกุโจ อวิชฺฐาตฺโถ ชฺชัยติ เขตฺ-
เถเต ชาตฺวา ชฺชัยนฺติ ๑ อนาคามิมคฺเคน อนวเสตฺโส กามาตฺโถ
ชฺชัยติ คเทกฺกฺกุโจ ภวาทฺโถ ชฺชัยติ คเทกฺกฺกุโจ อวิชฺฐาตฺโถ ชฺชัยติ
เขตฺเถเต ชาตฺวา ชฺชัยนฺติ ๑ อรหคฺคตมคฺเคน อนวเสตฺโส ภวาทฺโถ
ชฺชัยติ อนวเสตฺโส อวิชฺฐาตฺโถ ชฺชัยติ เขตฺเถเต ชาตฺวา ชฺชัยนฺติ ๑

น ตสฺส อทิจฺจุจมิรคฺคิ กิณฺนิจิ อโก อวิญฺญาตมชานิตพฺพํ
สพฺพํ อภิญฺเฒาสิ ยทคฺคิ เณยฺยํ คถาโกโต เตน สมนฺนคจฺจุชฺฐิ ๑
สมนฺนคจฺจุชฺฐิ เกณคฺเคน สมนฺนคจฺจุ ๑ จุทฺทสํ พุทฺธฌานานิ ทฺว-
เช ฌานํ พุทฺธฌานํ ทฺวชฺฐสํมุตฺเต ฌานํ พุทฺธฌานํ ๑ เป ๑
สพฺพญฺญตฺตฌานํ พุทฺธฌานํ อนาวรณํ พุทฺธฌานํ อิมานิ

๓ เณยฺยนฺติ วา ปาโง

สลฺลสมณพราหฺมณียา ปชาย สเทวมนุสฺสํสา ยทฺธิจฺจํ สฺสํ มุคํ
 วิณฺณวาทํ ปคฺคํ ปริเยสํ อนุวิจฺจํ มนสา วาทํ ทิฏฺฐํ วิทิตํ
 สจฺฉนิกํ ฝสฺสํ ปณฺณาย อฝสฺสํ ปณฺณาย นตฺถํ ฝสฺสํ สมนุ-
 จกฺขุ ยํ สมนุจกฺขุ คํ ปณฺณินทฺริยํ ปณฺณินทฺริยสฺส วเสน
 อธิโมกฺขจฺเณ สทฺธิทฺริยํ ปคฺคทฺธิจฺเณ วิริยทฺริยํ อปฺปจฺเณ
 ฝสฺสํ สทฺธิทฺริยํ อวิจฺเจปฺปจฺเณ สมาริทฺริยํ สทฺทหนฺโต ปคฺคณ-
 หาทิ ปคฺคณหนฺโต สทฺทหติ สทฺทหนฺโต อปฺปจฺเณเปติ
 อปฺปจฺเณเปโต สทฺทหติ สทฺทหนฺโต สมาริหติ สมาริหนฺโต
 สทฺทหติ สทฺทหนฺโต ปชานาติ ปชานนฺโต สทฺทหติ ปคฺคณ-
 หนฺโต อปฺปจฺเณเปติ อปฺปจฺเณเปโต ปคฺคณหติ ปคฺคณหน-
 โต สมาริหติ สมาริหนฺโต ปคฺคณหติ ปคฺคณหนฺโต ปชา-
 นาติ ปชานนฺโต ปคฺคณหติ ปคฺคณหนฺโต สทฺทหติ สทฺท-
 หนฺโต ปคฺคณหติ อปฺปจฺเณเปโต สมาริหติ สมาริหนฺโต
 อปฺปจฺเณเปติ อปฺปจฺเณเปโต ปชานาติ ปชานนฺโต อปฺปจฺเณเปติ
 อปฺปจฺเณเปโต สทฺทหติ สทฺทหนฺโต อปฺปจฺเณเปติ อปฺปจฺเณเปโต
 ปคฺคณหติ ปคฺคณหนฺโต อปฺปจฺเณเปติ สมาริหนฺโต ปชา-
 นาติ ปชานนฺโต สมาริหติ สมาริหนฺโต สทฺทหติ สทฺทหน-
 โต สมาริหติ สมาริหนฺโต ปคฺคณหติ ปคฺคณหนฺโต สมาริ-
 หติ สมาริหนฺโต อปฺปจฺเณเปติ อปฺปจฺเณเปโต สมาริหติ
 ปชานนฺโต สทฺทหติ สทฺทหนฺโต ปชานาติ ปชานนฺโต ปคฺค-

อปฺปฺรชฺกฺเข มหฺรชฺกฺเข ติกฺขิณฺทฺริเย มุทฺติณฺทฺริเย สฺวากาเร ทฺวา-
กาเร สฺวิณฺณาปเย ทฺวิณฺณาปเย อปฺเปกฺกฺเก ปฺรโลกฺกชฺชภยทฺถ-
สํวินฺโ อปฺเปกฺกฺเก นปฺรโลกฺกชฺชภยทฺถสํวินฺ ๑

[๔๖๘] อปฺปฺรชฺกฺเข มหฺรชฺกฺเขติ สฺทฺโธ ปุคฺคโต อปฺป-
รชฺกฺโข อสฺสฺสฺทฺโธ ปุคฺคโต มหฺรชฺกฺโข อารทฺธวិวิโย ปุคฺคโต
อปฺปฺรชฺกฺโข กุสฺสโต ปุคฺคโต มหฺรชฺกฺโข อปฺปจฺฉิตฺตํ ปุคฺ-
คโต อปฺปฺรชฺกฺโข มุชฺฉิตฺตํ ปุคฺคโต มหฺรชฺกฺโข สฺมาหิตโต
ปุคฺคโต อปฺปฺรชฺกฺโข อสฺมาหิตโต ปุคฺคโต มหฺรชฺกฺโข ปณฺณ-
วา ปุคฺคโต อปฺปฺรชฺกฺโข ทฺปฺปณฺณโย ปุคฺคโต มหฺรชฺกฺโข ๑

ติกฺขิณฺทฺริเย มุทฺติณฺทฺริเยติ สฺทฺโธ ปุคฺคโต ติกฺขิณฺทฺริโย อสฺ-
สฺสฺสฺทฺโธ ปุคฺคโต มุทฺติณฺทฺริโย ๑ เป ๑ ปณฺณวา ปุคฺคโต ติกฺขิณฺทฺริ-
โย ทฺปฺปณฺณโย ปุคฺคโต มุทฺติณฺทฺริโย ๑

สฺวากาเร ทฺวากาเรติ สฺทฺโธ ปุคฺคโต สฺวากาโร ๑ เป ๑
ปณฺณวา ปุคฺคโต สฺวากาโร ทฺปฺปณฺณโย ปุคฺคโต ทฺวากาโร ๑

สฺวิณฺณาปเย ทฺวิณฺณาปเยติ สฺทฺโธ ปุคฺคโต สฺวิณฺณาปโย
อสฺสฺสฺทฺโธ ปุคฺคโต ทฺวิณฺณาปโย ๑ เป ๑ ปณฺณวา ปุคฺคโต สฺวิณฺ-
ณาปโย ทฺปฺปณฺณโย ปุคฺคโต ทฺวิณฺณาปโย ๑

อปฺเปกฺกฺเก ปฺรโลกฺกชฺชภยทฺถสํวินฺ อปฺเปกฺกฺเก นปฺรโลก-
กชฺชภยทฺถสํวินฺติ สฺทฺโธ ปุคฺคโต ปฺรโลกฺกชฺชภยทฺถสํวินฺ อสฺ-
สฺสฺสฺทฺโธ ปุคฺคโต นปฺรโลกฺกชฺชภยทฺถสํวินฺ อารทฺธวิวิโย ปุคฺคโต

มหาวศุเค วิโมกฺชกถา

ปริปฺพณนิทานา

[๔๖๘] ตโยเม ภิกฺขเว วิโมกฺชา กตเม ตโย สํญฺญโต
วิโมกฺโฆ อนิมิตฺโต วิโมกฺโฆ อปฺปณฺหิตो วิโมกฺโฆ อิม
ภิกฺขเว ตโย วิโมกฺชา ฯ

อภี ๑ อชฺชสํวฺชํ วิโมกฺชา สํญฺญโต วิโมกฺโฆ อนิมิตฺโต
วิโมกฺโฆ อปฺปณฺหิตो วิโมกฺโฆ อชฺชตฺตวฺจฺจํ วิโมกฺโฆ
พหิทฺธาอวฺจฺจํ วิโมกฺโฆ ทฺวํสวฺจฺจํ วิโมกฺโฆ อชฺชตฺต-
วฺจฺจํ จตฺตารो วิโมกฺชา พหิทฺธาอวฺจฺจํ จตฺตารो วิโมกฺชา
ทฺวํสวฺจฺจํ จตฺตารो วิโมกฺชา อชฺชตฺตวฺจฺจํ อนฺนโถมา
จตฺตารो วิโมกฺชา พหิทฺธาอวฺจฺจํ อนฺนโถมา จตฺตารो วิโมกฺชา
ทฺวํสวฺจฺจํ อนฺนโถมา จตฺตารो วิโมกฺชา อชฺชตฺตวฺจฺจํ
ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ จตฺตารो วิโมกฺชา พหิทฺธาอวฺจฺจํ ปฏฺธิปฺป-
สฺสํทฺธิ จตฺตารो วิโมกฺชา ทฺวํสวฺจฺจํ ปฏฺธิปฺปสฺสํทฺธิ จตฺตารो
วิโมกฺชา ฐปฺปี ฐปฺปานิ ปสฺสํทฺธิ วิโมกฺโฆ อชฺชตฺตํ อวฺจฺจํ
พหิทฺธา ฐปฺปานิ ปสฺสํทฺธิ วิโมกฺโฆ สํญฺญเตว อธิมุตฺโต โหตฺติ
วิโมกฺโฆ อากาสํญฺญายตฺตํมาปตฺติวิโมกฺโฆ วิญฺญาณญ-
ายตฺตํมาปตฺติวิโมกฺโฆ อากิณฺญญายตฺตํมาปตฺติวิโมกฺโฆ
เนวสญฺญานาสญฺญายตฺตํมาปตฺติวิโมกฺโฆ . สญฺญาเวทฺธินิโรธ-

๑๒๖
 ๑

កតិម ចន្ទេតុត្ថុទាន វិមក្ខ ។ ឥតុតារិ ធានាវិ ចន្ទ
ចន្ទេតុត្ថុទាន វិមក្ខ ។

กตโม พหิทฺธชาดฺดูจํ โฉนํ วิโมกฺโข ฯ จตฺถสฺส ชฺวรูปสมํปตฺติโย
 ธมฺมํ พหิทฺธชาดฺดูจํ โฉนํ วิโมกฺโข ฯ

กตโม ทຸກໂຕວຽງຊາໃນ ວິໂມງຸໂຂ ໑ ຈຸຕາໂຣ ອຣິຍມຄຸກາ ອຍ໌
 ທຸກໂຕວຽງຊາໃນ ວິໂມງຸໂຂ ໑

[๔๗๓] กตเม อชฺฌตฺตวฺจฺจํ จตฺตาริ วิโมกฺขา ปจ-
มชฺฌมานํ นีวรณเหติ วุจฺจํ ชาติ ทุคฺคิชฺฌมานํ วิตกฺกวิจฺจเรติ วุจฺจํ ชาติ
คฺคิชฺฌมานํ ปิตฺยา วุจฺจํ ชาติ จตฺตชฺฌมานํ สฺสทฺทชฺเชติ วุจฺจํ ชาติ
อิมะ อชฺฌตฺตวฺจฺจํ จตฺตาริ วิโมกฺขา ฯ

กตเม พหิทฺธารุญฺชานา จตุตาโร วิโมกฺขา ฯ อากาสาณญ-
 ายตนสํมาปตฺติ รุปสํญญา ยปฏิขสํญญา นานคฺคสํญญา อญ-
 ฺจสํ ภิญฺญาณญายตนสํมาปตฺติ อากาสาณญายตนสํญญา
 อญฺจสํ อากิณฺญญายตนสํมาปตฺติ ภิญฺญาณญายตนสํญญา
 อญฺจสํ เหวสํญญาหาสํญญาตนสํมาปตฺติ อากิณฺญญายตน-
 สํญญา อญฺจสํ อิมะ พหิทฺธารุญฺชานา จตุตาโร วิโมกฺขา ฯ

กตเม ทฺวโถวฺจฺจนํ จตุตาโร วิโมกฺขา ฯ โสตาปคฺคิมฺหุโค
 สกฺกายทิวฺจจิวิจิจฺฉนํ สัพพทปรมาสา ทิวฺจฺจนํ วิจิจฺฉนํ-
 สฺยา อวฺชํติ ตทหนฺมคฺคกภิเสเหสิ จ ขณฺเहेสิ จ อวฺชํติ

ตสฺส เอวํ โหติ อชฺฌตฺตญฺจ พหิทฺธา จ อุภยมีทํ รูปนฺติ
 รูปสํญญํ โหติ เอวํ รูปํ รูปานิ ปสฺสํคฺคิ วิโมกฺโข ๑

[๔๗๕] กถํ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํคฺคิ
 วิโมกฺโข ๑ อธิเรกญฺจ อชฺฌตฺตํ ปจฺจุตฺตํ นัตถนิมิตฺตํ น มนสิ
 กโรติ นัตถสํญญํ น ปฏฺฐภทฺติ พหิทฺธา นัตถนิมิตฺเต จิตฺตํ อุป-
 สंहโรติ นัตถสํญญํ ปฏฺฐภทฺติ โส ตํ นิมิตฺตํ สํกฺกหิตํ กโรติ
 สุปฺปชาวิทํ อุปฺปชาเรติ สํวาวตฺถิตํ อวตฺถาเปติ โส ตํ นิมิตฺตํ
 สํกฺกหิตํ กตฺวา สุปฺปชาวิทํ อุปฺปชาเรตฺวา สํวาวตฺถิตํ อวตฺถาเปตฺวา
 อาเสวติ ภาเวติ พหุตฺถกโรติ ตสฺส เอวํ โหติ อชฺฌตฺตํ อรูป-
 สํญญํ พหิทฺธา รูปมิตฺตํ รูปสํญญํ โหติ อธิเรกญฺจ อชฺฌตฺตํ
 ปจฺจุตฺตํ ปิตฺถนิมิตฺตํ โถหิตนิมิตฺตํ โยทาทนิมิตฺตํ น มนสิ กโรติ
 โยทาทสํญญํ น ปฏฺฐภทฺติ พหิทฺธา โยทาทนิมิตฺเต จิตฺตํ อุป-
 สंहโรติ โยทาทสํญญํ ปฏฺฐภทฺติ โส ตํ นิมิตฺตํ สํกฺกหิตํ กโรติ
 สุปฺปชาวิทํ อุปฺปชาเรติ สํวาวตฺถิตํ อวตฺถาเปติ โส ตํ นิมิตฺตํ
 สํกฺกหิตํ กตฺวา สุปฺปชาวิทํ อุปฺปชาเรตฺวา สํวาวตฺถิตํ อวตฺถาเปตฺวา
 อาเสวติ ภาเวติ พหุตฺถกโรติ ตสฺส เอวํ โหติ อชฺฌตฺตํ อรูป-
 พหิทฺธา รูปมิตฺตํ รูปสํญญํ โหติ เอวํ อชฺฌตฺตํ อรูปสํญญํ
 พหิทฺธา รูปานิ ปสฺสํคฺคิ วิโมกฺโข ๑

[๔๗๖] กถํ สํกฺกนฺเตว อธิมุคฺโค โหคฺคิ วิโมกฺโข ๑ อธิ ภิกฺขุ
 เมตฺตตาสหคเตน เจตฺตํ เอกํ ทิสํ สมฺวิตฺวา วิหโรติ ทถา ทุคฺคิ

๓๖๐. สักขัตตปฏิบัตินิยามะ อภิธรรมกถา [๔๗๗]

คณา ตถิยํ คณา จตุตถํ อิติ อุตฺตมโฆ ติวิยํ สัพฺพหิ สัพฺพต-
คตฺตํ สัพฺพาวนฺตํ โถกํ เมตฺตาสทฺทคฺคเตน เจตฺถา วิปฺปเสน มหคฺค-
เตน อปฺปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเนน สริตฺตวา วิหริติ เมตฺตํ
ภาวิตคฺคตา สคฺคตา อปฺปปฏิญฺญา โหนฺติ กรฺรณาสทฺทคฺคเตน เจตฺถา เขก-
กิตฺถํ ๑เป ๑ กรฺรณาย ภาวิตคฺคตา สคฺคตา อปฺปปฏิญฺญา โหนฺติ มุท-
คตาสทฺทคฺคเตน เจตฺถา ๑เป ๑ มุทิตาย ภาวิตคฺคตา สคฺคตา อปฺปปฏิ-
ญฺญา โหนฺติ อฺเปกฺกขาสทฺทคฺคเตน เจตฺถา เขก กิตฺถํ สริตฺตวา วิหริ-
๑เป ๑ อฺเปกฺกขาย ภาวิตคฺคตา สคฺคตา อปฺปปฏิญฺญา โหนฺติ เขว-
สฺสํอนุเทว อธิมุตฺโต โหคฺคิติ วิโมกฺโข ๑

[๔๗๗] กตโม อากาสานญฺจายตนสํมาปคฺคิติวิโมกฺโข ๑ อธิ
ภิกฺขุ สัพฺพโส รุสฺสณฺณํ สํตฺติกมฺมา ปฏิขสฺสณฺณํ อคฺคณฺณ-
นํคฺคตสฺสณฺณํ อมนสฺสการา อนนฺโต อากาสโสติ อากาสานญ-
จายตนํ อปฺปสํปชฺช วิหริติ อยํ อากาสานญฺจายตนสํมาปคฺคิติ ๑

กตโม วิญฺญาณญฺจายตนสํมาปคฺคิติวิโมกฺโข ๑ อธิ ภิกฺขุ
สัพฺพโส อากาสานญฺจายตนํ สํตฺติกมฺม อนนฺตํ วิญฺญาณนฺติ
วิญฺญาณญฺจายตนํ อปฺปสํปชฺช วิหริติ อยํ วิญฺญาณญฺจายตน-
สํมาปคฺคิติวิโมกฺโข ๑

กตโม อากิญจญฺจายตนสํมาปคฺคิติวิโมกฺโข ๑ อธิ ภิกฺขุ
สัพฺพโส วิญฺญาณญฺจายตนํ สํตฺติกมฺม นคฺคิติ กิณฺจติ อากิญ-
จญฺจายตนํ อปฺปสํปชฺช วิหริติ อยํ อากิญจญฺจายตนสํมาปคฺคิติ-

วิโมกฺโข ๑

กตโม เหนวสณฺณานาสณฺณายตนสํมาปตฺติวิโมกฺโข ๑ อธิ ภิกฺขุ
ภิกฺขุ สัพฺพโส อากิณฺณจณฺณายตนํ สํตติกุมฺมํ เหนวสณฺณานาสณฺ-
ณายตนํ อูปสํมุปฺปชฺช วิหฺรติ อຍံ เหนวสณฺณานาสณฺณายตนสํมา-
ปตฺติวิโมกฺโข ๑

กตโม สณฺณาวะทยิตฺติโรธสํมาปตฺติวิโมกฺโข ๑ อธิ ภิกฺขุ
สัพฺพโส เหนวสณฺณานาสณฺณายตนํ สํตติกุมฺมํ สณฺณาวะทยิตฺติโรธํ
อูปสํมุปฺปชฺช วิหฺรติ อຍံ สณฺณาวะทยิตฺติโรธสํมาปตฺติวิโมกฺโข ๑

[๔๗๘] กตโม สํมยวิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ ฌานานิ จตฺถโส
จ อรูปสํมาปตฺติโย อຍံ สํมยวิโมกฺโข ๑

กตโม อสํมยวิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ จ อริยมคฺคา จตุตฺตาริ จ
สํมณฺณณณณณนิ นินฺนพฺพานณฺจ อຍံ อสํมยวิโมกฺโข ๑

กตโม สํมยิกิ วิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ ฌานานิ จตฺถโส จ
อรูปสํมาปตฺติโย อຍံ สํมยิกิ วิโมกฺโข ๑

กตโม อสํมยิกิ วิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ จ อริยมคฺคา จตุตฺตาริ
จ สํมณฺณณณณณนิ นินฺนพฺพานณฺจ อຍံ อสํมยิกิ วิโมกฺโข ๑

กตโม กุပ္ฺโป วิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ ฌานานิ จตฺถโส จ อรูป-
สํมาปตฺติโย อຍံ กุပ္ฺโป วิโมกฺโข ๑

กตโม อกุပ္ฺโป วิโมกฺโข ๑ จตุตฺตาริ จ อริยมคฺคา จตุตฺตาริ
จ สํมณฺณณณณณนิ นินฺนพฺพานณฺจ อຍံ อกุပ္ฺโป วิโมกฺโข ๑

៣៦២ ឥតុត្ថកបិដកេ ឧត្តកកិកាយត្ថេ ឧទ្ទិស្តមិកាមកុតេ [៤៧៩

កត្ថិម តិកិយ វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ធានាវិ ឧត្តត្ថ ។ ចរុប-
ស្មាបត្ថិយ ចម្ល តិកិយ វិមកុត ។

កត្ថិម តិកុត្ថកវិ វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ។ ចរិយមកុតា ឧត្តកាវិ
។ តាមឈ្មួញតាវិ ឈ្មួញតាវិ ចម្ល តិកុត្ថកវិ វិមកុត ។

កត្ថិម តាត្ថវិ វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ធានាវិ ឧត្តត្ថ ។ ចរុប-
ស្មាបត្ថិយ ចម្ល តាត្ថវិ វិមកុត ។

កត្ថិម ចនាត្ថវិ វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ។ ចរិយមកុតា ឧត្តកាវិ
។ តាមឈ្មួញតាវិ ឈ្មួញតាវិ ចម្ល ចនាត្ថវិ វិមកុត ។

[៤៨០] កត្ថិម តាមិស្ត វិមកុត ។ រូបឧទ្ទិស្តឈ្មួញតុត វិ-
មកុត ចម្ល តាមិស្ត វិមកុត ។

កត្ថិម ឈ្មួញតាវិ វិមកុត ។ ចរុបឧទ្ទិស្តឈ្មួញតុត វិមកុត
ចម្ល ឈ្មួញតាវិ វិមកុត ។

កត្ថិម ឈ្មួញតាវិ វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ។ ចរិយមកុតា ឧត្ត-
កាវិ ។ តាមឈ្មួញតាវិ ឈ្មួញតាវិ ចម្ល ឈ្មួញតាវិ វិមកុត ។

កត្ថិម ឧទ្ទិស្តតុត វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ធានាវិ ឧត្តត្ថ ។
ចរុបស្មាបត្ថិយ ចម្ល ឧទ្ទិស្តតុត វិមកុត ។

កត្ថិម ចរុបឧទ្ទិស្តតុត វិមកុត ។ ឧត្តកាវិ ។ ចរិយមកុតា ឧត្ត-
កាវិ ។ តាមឈ្មួញតាវិ ឈ្មួញតាវិ ចម្ល ចរុបឧទ្ទិស្តតុត វិមកុត ។

កត្ថិម ឧទ្ទិស្តតុតឧទ្ទិស្តតុតវិមកុត ។ ឧទ្ទិស្តតុតឧទ្ទិស្តតុត
តាវិ ។ ឧទ្ទិស្តតុត ។ ឧទ្ទិស្តតុត ។ ឧទ្ទិស្តតុត ។ ឧទ្ទិស្តតុត ។

สียาติ • กถณฺจ สียา ฯ อนิจฺจานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ
 นิจฺจุโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข ทุกฺขา-
 นุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ สฺจุโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ
 ฌานวิโมกฺโข อนตฺตานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ อตฺตโต สมนุ-
 โมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข นิพฺพิทานุสฺสํหา
 ยถาภูตํ ฌานํ นนฺทียา สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌาน-
 วิโมกฺโข วิราคานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ ราคโต สมนุโมหา อญ-
 เฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข นิโรธานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ
 สมนฺทยโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข ปฏฺิ-
 นิสฺสํกฺขานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ อาทานโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา
 มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข อนิมิตฺตานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ นิ-
 มิตฺตโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข อปฺป-
 ฌนฺทิตานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ ปณฺธิยา สมนุโมหา อญฺเฌาณา
 มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข สฺสญฺเฌตานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ อภิ-
 นเวสโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข เอวํ
 สียา เอโก ฌานวิโมกฺโข ทสฺ ฌานวิโมกฺกฺขา โหนฺติ ทสฺ ฌาน-
 วิโมกฺกฺขา เอโก ฌานวิโมกฺโข โหติ วคฺคฺวเสณ ปรียาเยน ฯ รูปे
 อนิจฺจานุสฺสํหา ยถาภูตํ ฌานํ นิจฺจุโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา
 มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข ๑ เป ๑ รูปे สฺสญฺเฌตานุสฺสํหา ยถาภูตํ
 ฌานํ อภินเวสโต สมนุโมหา อญฺเฌาณา มุจฺจุตฺติ ฌานวิโมกฺโข

๓๖๖ สุตตมคัมภีระ ชุทฺตกนิกายสุตฺต ปฐมมกิทามกุโ [๔๘๒

เอวํ สียา เอโก ฌาณวิโมกฺโข ทสฺส ฌาณวิโมกฺขา โหหนฺติ ทสฺส
ฌาณวิโมกฺขา เอโก ฌาณวิโมกฺโข โหติ ๑ ตฺถุวเสณ ปริยาเยน ๑
เวทนาย ๑ เป ๑ สญฺญาย สํชาเรสฺส วิญฺญาเน จกฺขุสฺสํ
๑ เป ๑ ชรามรเณ อนิรุจฺจานุสฺสํ ยถากฺกํ ฌาณํ นิรุจโต สมนุ-
โมหา อญฺญาณา มุจฺจตฺติ ฌาณวิโมกฺโข ๑ เป ๑ ชรามรเณ
สญฺญตฺตานุสฺสํ ยถากฺกํ ฌาณํ อภินิเวสโต สมนุโมหา อญฺ-
ญาณา มุจฺจตฺติ ฌาณวิโมกฺโข เอวํ สียา เอโก ฌาณวิโมกฺโข
ทสฺส ฌาณวิโมกฺขา โหหนฺติ ทสฺส ฌาณวิโมกฺขา เอโก ฌาณ-
วิโมกฺโข โหติ ๑ ตฺถุวเสณ ปริยาเยน อຍံ ฌาณวิโมกฺโข ๑

[๔๘๒] กตโม สํตติสียาวิโมกฺโข ๑ สียา เอโก สํตติสียาวิ-
โมกฺโข ทสฺส สํตติสียาวิโมกฺขา โหหนฺติ ทสฺส สํตติสียาวิโมกฺขา เอโก
สํตติสียาวิโมกฺโข โหติ ๑ ตฺถุวเสณ ปริยาเยน ๑

สียาติ กถมฺย สียา ๑ อนิรุจฺจานุสฺสํ อนนฺตฺตวํ สํตติภาวํ
ฌาณํ นิรุจโต สมนฺตาปปริพาหฺรธา มุจฺจตฺติ สํตติสียาวิโมกฺโข
ทุกฺขานุสฺสํ อนนฺตฺตวํ สํตติภาวํ ฌาณํ สุตฺโต สมนฺตาปปริพา-
หฺรธา มุจฺจตฺติ สํตติสียาวิโมกฺโข อนนฺตฺตานุสฺสํ อนนฺตฺตวํ สํตติ-
ภาวํ ฌาณํ อตฺตโต สมนฺตาปปริพาหฺรธา มุจฺจตฺติ สํตติสียาวิ-
โมกฺโข นิพฺพิทานุสฺสํ อนนฺตฺตวํ สํตติภาวํ ฌาณํ นนฺทียา สมน-
ตาปปริพาหฺรธา มุจฺจตฺติ สํตติสียาวิโมกฺโข วิราคานุสฺสํ อน-
นฺตฺตวํ สํตติภาวํ ฌาณํ ราโค สมนฺตาปปริพาหฺรธา มุจฺจตฺติ สํตติ-

สียาวิโมกฺโข · นิโรธานุปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติภาวํ ฌานํ สมุทฺยโต
 สํวตาปปริพาหฺรตา มุจฺจคํติ สํติสียาวิโมกฺโข ปฏฺิณิสฺสํคฺคานุ-
 ปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติภาวํ ฌานํ อาทานโต สํวตาปปริพาหฺรตา
 มุจฺจคํติ สํติสียาวิโมกฺโข อนิมิตฺตานุปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติภาวํ
 ฌานํ นิमितฺตโต สํวตาปปริพาหฺรตา มุจฺจคํติ สํติสียาวิโมกฺโข
 อปฺปณฺหิตานุปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติภาวํ ฌานํ ปณฺธิยา สํวตาป-
 ปริพาหฺรตา มุจฺจคํติ สํติสียาวิโมกฺโข สํมฺมวตฺตานุปฺปตฺตํ อนุตฺ-
 ตํ สํติภาวํ ฌานํ อภินิเวสโต สํวตาปปริพาหฺรตา มุจฺจคํติ
 สํติสียาวิโมกฺโข เหวํ สียา เหวโก สํติสียาวิโมกฺโข ทสฺ สํติสียา-
 วิโมกฺขา โหณฺติ ทสฺ สํติสียาวิโมกฺขา เหวโก สํติสียาวิโมกฺโข
 โหติ วตฺถุวเสนฺ ปริยาเยน ฯ ฐาเป อนิจฺจานุปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติ-
 ภาวํ ฌานํ นิจฺจโต สํวตาปปริพาหฺรตา มุจฺจคํติ สํติสียา-
 วิโมกฺโข ฯ เป ฯ วตฺถุวเสนฺ ปริยาเยน ฯ เวทนาย ฯ เป ฯ สํมฺมวตฺต-
 ตํวเรตฺถํ วิมฺบวาทเน จกฺขุสฺสํมิ ฯ เป ฯ ชรามรเณ อนิจฺจานุ-
 ปฺปตฺตํ อนุตฺตํ สํติภาวํ ฌานํ นิจฺจโต สํวตาปปริพาหฺรตา
 มุจฺจคํติ สํติสียาวิโมกฺโข ฯ เป ฯ เหวํ สียา เหวโก สํติสียาวิโมกฺโข
 ทสฺ สํติสียาวิโมกฺขา โหณฺติ ทสฺ สํติสียาวิโมกฺขา เหวโก สํติสียา-
 วิโมกฺโข โหติ วตฺถุวเสนฺ ปริยาเยน · อยํ สํติสียาวิโมกฺโข ฯ

[๔๘๓] กตโม ฌานวิโมกฺโข ฯ เนกฺขมฺมํ ชายคํติ ฌานํ

สํ ๓ ฌายคํติ

กามจุณฺหํ ฌาเปตฺติ ฌานํ ชายนฺโต มุจฺจตฺติ ฌานวิโมกฺโข
 ฌาเปนฺโต มุจฺจตฺติ ฌานวิโมกฺโข ชายนฺตฺติ ฌมา ฌาเปตฺติ
 กิเลเส ชาติ ๑ ฌาเป ๑ ฌานาตฺติ ฌานวิโมกฺโข อပ္ပายาปาโท
 ชายตฺติ ฌานํ พฺยาปาทํ ฌาเปตฺติ ฌานํ ชายนฺโต มุจฺจตฺติ
 ฌานวิโมกฺโข ฌาเปนฺโต มุจฺจตฺติ ฌานวิโมกฺโข ชายนฺตฺติ
 ฌมา ฌาเปตฺติ กิเลเส ชาติ ๑ ฌาเป ๑ ฌานาตฺติ ฌานวิ-
 โมกฺโข อโถกสญฺญา ชายตฺติ ฌานํ ถันนิกฺขํ ฌาเปตฺติ
 ฌานํ อวิกฺกเขໄປ ชายตฺติ ฌานํ อุกฺขจํ ฌาเปตฺติ ฌานํ
 ฌມວວຸຖຸຖານຸ ຂາຍຕັຕິ ฌานํ วิกิณฺຈຸ ฌาเปตฺติ ฌานํ ฌาณํ
 ชายตฺติ ฌานํ อวิຸຊຸຸ ฌาเปຕັຕິ ฌານຸ ปາມຸຊຸຸ ຂາຍຕັຕິ ฌານຸ
 ອຣຕຶ ฌาเปຕັຕິ ฌານຸ ປຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ຂາຍຕັຕິ ฌານຸ ນິວຣຸຸຸຸຸຸ ຜາ-
 ເປຕັຕິ ฌານຸ ๑ ເປ ๑ ອຣຫຸຕມກຸໂທ ຂາຍຕັຕິ ฌານຸ ສຸພພກິເລເສ
 ฌาเปຕັຕິ ฌານຸ ชายนฺโต มุจฺจตฺติ ฌานวิโมกฺโข ฌาเปນฺโต
 มุจฺจตฺติ ฌานวิโมกฺโข ชายนฺตฺติ ฌมา ฌาเปຕັຕິ กิเลເສ ชาติ
 ๑ ฌาเป ๑ ฌานาตฺติ ฌานวิโมกฺโข ອຍຸ ฌານວິໂມກໂຂ ๑

[໔໔໔] กถโม อນຸປາທາຈິຕຸສຸຕຸສຸຕ ວິໂມກໂຂ ๑ ສິຍາ ເອໂກ
 ອນຸປາທາຈິຕຸສຸຕຸສຸຕ ວິໂມກໂຂ ທສ ອນຸປາທາຈິຕຸສຸຕຸສຸຕ ວິໂມກຸຊາ ໂໂນຕິ
 ທສ ອນຸປາທາຈິຕຸສຸຕຸສຸຕ ວິໂມກຸຊາ ເອໂກ ອນຸປາທາຈິຕຸສຸຕຸສຸຕ ວິໂມກໂຂ
 ໂໂຕຕິ ວຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ປຣິຢາເຢນ ๑

๑ ฌายนฺโต ๒ ฌายนฺตฺติ

สียาติ กถณฺย สียา อนิจฺจานุสฺสํ นามานํ นิจฺจโต อฺปา-
 ทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข ทุฏฺธานุสฺสํ นามานํ
 สฺสโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข อนตฺตา-
 นุสฺสํ นามานํ อตฺตโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิ-
 โมกฺโข นิพฺพิทานุสฺสํ นามานํ นนฺทียา อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อน-
 ฺปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข วิราคานุสฺสํ นามานํ ราคโต อฺปา-
 ทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข นิโรธานุสฺสํ นามานํ
 สฺมมฺหโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข
 ปฏินิสฺสํ กฺขานุสฺสํ นามานํ อาทานโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อน-
 ฺปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข อนิมิตฺตานุสฺสํ นามานํ นิमितฺตโต อฺปา-
 ทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข อปฺปณฺธิตานุสฺสํ นามานํ
 ปณฺธิรียา อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข
 สฺสณฺณตานุสฺสํ นามานํ อภินิเวสโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทา-
 จิตุตฺถํ วิโมกฺโข . เอวํ สียา เอโก อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข
 ทสฺส อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺขา โหนฺติ ทสฺส อนฺุปาทาจิตุตฺถํ
 วิโมกฺขา เอโก อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข โหติ วตฺตวเสณ ปรี-
 ยายเนน ฯ ฐเป อนิจฺจานุสฺสํ นามานํ นิจฺจโต อฺปาทานา มุจฺจ-
 ตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข ฯ เป ฯ ฐเป สฺสณฺณตานุสฺสํ นามานํ
 อภินิเวสโต อฺปาทานา มุจฺจตฺติ อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข
 เอวํ สียา เอโก อนฺุปาทาจิตุตฺถํ วิโมกฺโข ทสฺส อนฺุปาทาจิ-

๓๗๐ ต่ตฺตฺนตบิฏฺเฏ ชุทฺทกนิกายตฺตฺ ปฏฺฐมฺภิกขาทมฺคฺโค [๔๔๕

ตตฺตฺ วิโมกฺขา โหณฺติ ทตฺตฺ อณฺุปาทาจิตตตฺตฺ วิโมกฺขา เอโก
อณฺุปาทาจิตตตฺตฺ วิโมกฺโข โหติ วตฺตฺวເၼ် ပရိယာယေ ၁ ခေတနာယ
၁ ပေ ၁ ဓမ္မဏာယ ဓံဘာရေ ဝိဇ္ဇာဏာယ ဇဂ္ဂုဒ္ဓမ္မံ ၁ ပေ ၁ ဧကာ-
မာရဏေ ဝနိဇ္ဇာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ နိဇ္ဇာတိ ဝုပ္ပာနာနာ မုဇ္ဈိတိ ဝန-
ုပါทาจิตတတံ ဝိမုဂ္ဂါ ၁ ပေ ၁ ဧကာမာရဏေ ဓမ္မဏာနုပုဏ္ဏာ-
ဏာဏိ ဝနိဇ္ဇာတိ ဝုပ္ပာနာနာ မုဇ္ဈိတိ ဝနုပါทาจิตတတံ ဝိမုဂ္ဂါ
အေဝံ ဓိယာ အေဝံ ဝနုပါทาจิตတတံ ဝိမုဂ္ဂါ ဟိတိ တတံ ဝနုပါ-
တတံ ဝိမုဂ္ဂါ ဟိတိ တတံ ဝနုပါတတံ ဝိမုဂ္ဂါ အေဝံ
ဝနုပါတတံ ဝိမုဂ္ဂါ ဟိတိ ဝတုဝေဏ ပရိယာယေ ၁

[၄၄၆] ဝနိဇ္ဇာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ တု-
နာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ ဝနုတနာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ
ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ နိပုပ္ပိတနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ၁ ပေ ၁ ဝိရာဇာနု-
ပုဏ္ဏာဏာဏိ နိဝိရာဇာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ပဏ္ဍိတနုပုဏ္ဏာနုပုဏ္ဏာ-
ဏာဏိ ဝနိဇ္ဇာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဝပုဏ္ဏိတနုပုဏ္ဏာဏာဏိ
ဓမ္မဏာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ ၁ ဝနိဇ္ဇာနုပု-
ဏ္ဏာဏာဏိ ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ တုနာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဝနုပါ-
တတံ မုဇ္ဈိတိ ဝနုတနာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဂတိနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ
နိပုပ္ပိတနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဝနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ ဝိရာဇာနုပုဏ္ဏာ-
ဏာဏိ ဝနုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ နိဝိရာဇာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဇဂ္ဂုပါတ-
တံ မုဇ္ဈိတိ ပဏ္ဍိတနုပုဏ္ဏာနုပုဏ္ဏာဏာဏိ ဇဂ္ဂုပါတတံ မုဇ္ဈိတိ

อนิมิตฺตานุสฺสํชาตวณํ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ อปฺปณฺธิตานุสฺสํ-
 สํชาตวณํ เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ สํญฺญตานุสฺสํชาตวณํ ตํหุปาทา-
 เนหิ มุจฺจติ ฯ

[๔๘๖] อนิจฺจานุสฺสํชาตวณํ กตเมหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ
 ทิฏฺฐุปาทานา สํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตวาทูปาทานา อนิจฺจานุสฺสํ-
 สํชาตวณํ อิมेหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

ทุกฺขานุสฺสํชาตวณํ กตมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ กามุปา-
 ทานา ทุกฺขานุสฺสํชาตวณํ อิมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ

อนตฺตานุสฺสํชาตวณํ กตเมหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ ทิฏฺฐุ-
 ปาทานา สํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตวาทูปาทานา อนตฺตานุสฺสํชา-
 ตวณํ อิมेหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

นิพฺพิทานุสฺสํชาตวณํ กตมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ กามุ-
 ปาทานา นิพฺพิทานุสฺสํชาตวณํ อิมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ

วิราตานุสฺสํชาตวณํ กตมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ กามุ-
 ปาทานา วิราตานุสฺสํชาตวณํ อิมา เขกฺกุปาทานา มุจฺจติ ฯ

นิโรธานุสฺสํชาตวณํ กตเมหิ จตฺตูปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ กามุ-
 ปาทานา ทิฏฺฐุปาทานา สํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตวาทูปาทานา นิโร-
 ธานุสฺสํชาตวณํ อิมेหิ จตฺตูปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

ปฏินิสฺสํสคฺคานุสฺสํชาตวณํ กตเมหิ จตฺตูปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ
 กามุปาทานา ทิฏฺฐุปาทานา สํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตวาทูปาทานา

ปฏินิสฺสํกฺคาณูปตฺถํหาณานิ อิมํหิ จตุรฺปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

อนิมิตฺตานุปัสสันนาภาณํ กตเมหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ ๑ ๓๒๙-
 ปาทานา ตัถพฺพหุปาทานา อตฺตจาทูปาทานา อนิมิตฺตานุปัสสันนา-
 ภาณํ อิมเอหิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

๑. ขอบเขตการดำเนินงาน :
 - ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ
 - ประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม
 - เสนอแนะมาตรการป้องกันและบรรเทาผลกระทบ
 - ติดตามและประเมินผลโครงการ

สัมมุตาณุปัสสันนาฉานํ กตเมหิ ตัฬุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ ๑ ติฏฺฐ-
 ปาทานา สัตถัพพตูปาทา อคฺคตวาทูปาทานา สัมมุตาณุปัสสันนา-
 ฉานํ อเมหิ ตัฬุปาทาเนหิ มุจฺจติ ฯ

ยมฺว อธิจฺจนุปลํถํหาณานิ ยมฺว อนตฺตานุปลํถํหาณานิ
 ยมฺว อนิมิตฺตานุปลํถํหาณานิ ยมฺว สํญฺญตานุปลํถํหาณานิ
 อิมานิ จตฺตาริ ญาณานิ ตํหุปาทาเนหิ มุจฺจนฺติ ทิฏฺฐุปาทานา
 ตํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตตฺวาตฺตูปาทานา ฯ ยมฺว ทกฺขณานุปลํถํหาณานิ
 ยมฺว นิพฺพิทานุปลํถํหาณานิ ยมฺว วิราตานุปลํถํหาณานิ ยมฺว
 อปฺปณฺนิหิตานุปลํถํหาณานิ อิมานิ จตฺตาริ ญาณานิ เถกฺอุปาทานา
 มุจฺจนฺติ กามุปาทานา ฯ ยมฺว นิโรธานุปลํถํหาณานิ ยมฺว ปฏฺิ
 นิธํถํคฺคานุปลํถํหาณานิ อิมานิ เทว ญาณานิ จตฺตูปาทาเนหิ
 มุจฺจนฺติ กามุปาทานา ทิฏฺฐุปาทานา ตํถพฺพตฺตูปาทานา อตฺตตฺวา
 ตฺตูปาทานา อยํ อนุปาทานาจิตตํถ วิโมกฺโข ฯ

วิโมกฺชกถา ปจฺจภาณวาริ ฯ

[๔๘๗] ตัณนิ โห ปณิมาหิ วิโมกฺขนุชานิ โลกนียยานาย สั-
 วตฺตตฺตนิ สัฟฺพสัซารเ ปริจฺเจทปริวจฺจุมโหติ สมนุปลัสสันตายน
 อนิมิตฺตตาย ๑ ธาตุยา จิตฺตสัมปฺกฺขนุทฺทนตาย สัฟฺพสัซารสํ มโน-
 สัมฺมุตฺเตชนตาย อปฺปณฺธิทิตาย ๑ ธาตุยา จิตฺตสัมปฺกฺขนุทฺทนตาย
 สัฟฺพชฺชเม ปฺรโต สมนุปลัสสันตายน สัญฺญตตาย ๑ ธาตุยา จิตฺต-
 สัมปฺกฺขนุทฺทนตาย อิมานิ ตัณนิ วิโมกฺขนุชานิ โลกนียยานาย
 สัวตฺตตฺตนิ ๑

[๔๔๔] ๐นิจ๑โต มน๑กโรโต กถ๑ ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑
 ๑๑๒๑โต มน๑กโรโต กถ๑ ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑ ๑๑๑๑๑โต มน๑ก-
 ๑๑โต กถ๑ ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑ ๑ ๐นิจ๑โต มน๑กโรโต ๑๑๑โต
 ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑ ๑๑๒๑โต มน๑กโรโต ๑๑๑โต ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑
 ๑๑๑๑โต มน๑กโรโต ๑๑๑๑โต ๑๑วรา ๑๑๒๑๑น๑ ๑

อนิจฺจาโต มนสิกโรโต กัมพหุํ จิตฺตํ โหติ ทุกฺขโต มนสิกโรโต กัมพหุํ จิตฺตํ โหติ อนตฺตโต มนสิกโรโต กัมพหุํ จิตฺตํ โหติ ฯ อนิจฺจาโต มนสิกโรโต อวิมกฺขพหุํ จิตฺตํ โหติ ทุกฺขโต มนสิกโรโต ปสฺสํทฐิพหุํ จิตฺตํ โหติ อนตฺตโต มนสิกโรโต เวทพหุํ จิตฺตํ โหติ ฯ

ອົງຈຸໂຕ ມນສັກໂກນໂຕ ອົງໄມຄຸພຸໂຕ ກດມິນທຸວີຍໍ ປຼຶດກຕີ
ທຸຄຸໂຕ ມນສັກໂກນໂຕ ປັດສະທຸພຸໂຕ ກດມິນທຸວີຍໍ ປຼຶດກຕີ ອນຕ-

๓. ประจุเนทปวิวตฺตุมโต ๒. จิตฺตสํมกฺขนุชฺชนตาย

๓๗๕ ตําคณนุคัมปิฎก ขุทฺทกนิกาย ตํ ปฐม มก ค โค [๔๘๘]

គិត មន្តិកវិស្វកម្ម វេទកម្ម កម្មវិស្វកម្ម ប្រតិបត្តិ	។ ចិន្យាគិត
មន្តិកវិស្វកម្ម ចិន្យាគិត កម្មវិស្វកម្ម ប្រតិបត្តិ	កុស្តគិត
មន្តិកវិស្វកម្ម ប្រតិបត្តិ កម្មវិស្វកម្ម ប្រតិបត្តិ	ចន្ទគិត
មន្តិកវិស្វកម្ម វេទកម្ម ប្រតិបត្តិ កម្មវិស្វកម្ម ប្រតិបត្តិ	។

[๔๘๘] อนิจฺจุโต มนสิโกโรโต อธิโมกฺขพหุลลุตฺตํ กตมิมฺหุริยํ
 อธิปเตยฺยํ โหติ ภาวนา ยถาวิญญานํ ตถาวิญญานํ โหติ
 สหชาตปจฺจุยา โหติ อภยวณฺณปจฺจุยา โหติ นิสฺสยปจฺจุยา
 โหติ สมนฺยตฺตปจฺจุยา โหติ เขรสา โหติ เกณฑเกณ
 ภาวนา โภ ภาวติ ทฺวชฺชโต มนสิโกโรโต ปสฺสทฺธิพหุลลุตฺตํ
 กตมิมฺหุริยํ อธิปเตยฺยํ โหติ ภาวนา ยถาวิญญานํ ตถาวิญญานํ
 โหติ สหชาตปจฺจุยา โหติ อภยวณฺณปจฺจุยา โหติ นิสฺสยปจฺจุยา
 โหติ สมนฺยตฺตปจฺจุยา โหติ เขรสา โหติ เกณฑเกณ
 ภาวนา โภ ภาวติ อนตฺตโต มนสิโกโรโต เวท
 พหุลลุตฺตํ กตมิมฺหุริยํ อธิปเตยฺยํ โหติ ภาวนา ยถาวิญญานํ
 ตถาวิญญานํ โหติ สหชาตปจฺจุยา โหติ อภยวณฺณปจฺจุยา
 โหติ นิสฺสยปจฺจุยา โหติ สมนฺยตฺตปจฺจุยา โหติ เขรสา
 โหติ เกณฑเกณ ภาวนา โภ ภาวติ ๑. อนิจฺจุโต มนสิโกโรโต
 อธิโมกฺขพหุลลุตฺตํ สทฺธิพหุลลุตฺตํ อธิปเตยฺยํ โหติ ภาวนา จตฺตา
 วิญญานํ ตถาวิญญานํ โหติ สหชาตปจฺจุยา โหติ อภยวณฺณ
 ปจฺจุยา โหติ นิสฺสยปจฺจุยา โหติ สมนฺยตฺตปจฺจุยา

ເກນຕຸເກນ ປຣົງເວໂຈ າ

ทฤษฎีโต มนสิกโรโต ปตฺสทฺธิพหุตตํ กตมินุทฺธิยํ อาริเปเตຍ္ယံ
 โหติ ภาวนาย กตฺတိနุทฺธิยานိ ตทနုဿာနိ โหနฺတိ ၎ဟဇာတပါရုဇာ
 โหနฺတိ ဝဏ္ဏဏမဏ္ဍပါရုဇာ ၎ဟန္တိ နိဗ္ဗိတပါရုဇာ ၎ဟန္တိ ဓမ္မပါ
 ရုဇာတပါရုဇာ ၎ဟန္တိ ပရိဝေဒကာဓေ ကတမိနုတုဒ္ဓိယံ အာရိပထေယံ ၎ဟ
 န္တိ ပရိဝေဒာယ ကတိနုတုဒ္ဓိယာနိ တတနုဿာနိ ၎ဟန္တိ ၎ဟဇာတပါရုဇာ ၎ဟန္တိ
 ဝဏ္ဏဏမဏ္ဍပါရုဇာ ၎ဟန္တိ နိဗ္ဗိတပါရုဇာ ၎ဟန္တိ ဓမ္မပါရုဇာ
 တပါရုဇာ ၎ဟန္တိ ဧကရာဇာ ၎ဟန္တိ ဧကဓုဧက ဂာဝဏာ ဧကဓုဧက
 ပရိဝေဒေ ဟ

อนตฺตโต มนสิโกโรโต เวทพหุตฺตํ กตมินุทฺธิยํ ชาธิปเตยฺยํ
 โหติ ภาวนาย กตินุทฺธิยานิ ตทนุวยานิ โหนฺติ สหชาตปจฺจยา
 โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหนฺติ
 สมนุยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ ปฏฺวิเวรกาเถ กตมินุทฺธิยํ ชาธิปเตยฺยํ
 โหติ ปฏฺวิเวราย กตินุทฺธิยานิ ตทนุวยานิ โหนฺติ สหชาตปจฺจยา
 โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหนฺติ
 สมนุยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เอกธฺมา โหนฺติ เกนตฺเถน ภาวนา
 เกนตฺเถน ปฏฺวิเวโร ๑

อนิจฺจโต มนสิกโรโต อธิโมกฺขพหุสฺสํ สทฺธินุทฺธิยํ อธิป-
เตยฺยํ โหติ ภาวนา ย จตุตาริณุทฺธิยานิ ตทณฺเวยานิ โหณฺติ สทฺ-
ชาติปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา

โหนฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ ปฏฺเฐวกาเถ ปณฺณินฺทริยํ
 อาริปปเตยฺยํ โหติ ปฏฺเฐวชยา จตฺตาริณฺทริยานิ ตทณฺเวยยานิ โหนฺติ
 สหชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสํย-
 ปจฺจยา โหนฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรธํ โหนฺติ
 เขกรธฺนฺเจเน ภาวนา ทธฺสํนฺเจเน ปฏฺเฐวโร เหวํ ปฏฺเฐวโรโตมฺ
 ภาเวติ ภาเวเนโตมฺ ปฏฺเฐวโรติ ฯ

ทฺถุชฺโชโต มนฺตฺกโรโต ปสฺสํทฺธิพฺพหุตฺตํ สมาริณฺทริยํ อาริปป-
 เตยฺยํ โหติ ภาวนาย จตฺตาริณฺทริยานิ ตทณฺเวยยานิ โหนฺติ
 สหชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสํย-
 ปจฺจยา โหนฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ ปฏฺเฐวกาเถ ปณฺณินฺทริยํ
 อาริปปเตยฺยํ โหติ ปฏฺเฐวชยา จตฺตาริณฺทริยานิ ตทณฺเวยยานิ โหนฺติ
 สหชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสํย-
 ปจฺจยา โหนฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรธํ โหนฺติ
 เขกรธฺนฺเจเน ภาวนา ทธฺสํนฺเจเน ปฏฺเฐวโร เหวํ ปฏฺเฐวโรโตมฺ
 ภาเวติ ภาเวเนโตมฺ ปฏฺเฐวโรติ ฯ

อนคฺคฺชฺโชโต มนฺตฺกโรโต เวทพฺพหุตฺตํ ปณฺณินฺทริยํ อาริปปเตยฺยํ
 โหติ ภาวนาย จตฺตาริณฺทริยานิ ตทณฺเวยยานิ โหนฺติ สหชาต-
 ปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสํย-
 ปจฺจยา โหนฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรธํ โหนฺติ ปฏฺเฐว-
 กาเถ ปณฺณินฺทริยํ อาริปปเตยฺยํ โหติ ปฏฺเฐวชยา จตฺตาริณฺทริยานิ

สกุฑิ โย ๑ ทิฏฐิปปตฺโต ตียา อิเม ตโย ปุคฺคตา สทฺธา-
ธิมฺมุตฺตานิ กายสกุฑิมี ทิฏฐิปปตฺตานิ วตฺตวเสน ปริยาเยน ๑

ติยาติ กถณฺ ๑ ตียา ๑ อนิรุจโต มนสิโกโรโต สทฺธินุทฺธิยํ
อริมตฺตํ โหติ สทฺธินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา สทฺธาธิมฺมุตฺโต โหติ
ทฺกฺขโต มนสิโกโรโต สทฺธินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ สทฺธินุทฺธิยสฺส
อริมตฺตตฺตา สทฺธาธิมฺมุตฺโต โหติ อนตฺตโต มนสิโกโรโต สทฺ-
ธินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ สทฺธินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา สทฺธา-
ธิมฺมุตฺโต โหติ เหวํ อิเม ตโย ปุคฺคตา สทฺธินุทฺธิยสฺส วเสน
สทฺธาธิมฺมุตฺตา ๑

ทฺกฺขโต มนสิโกโรโต สทฺธาธินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ สทฺธาธิ-
นุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา กายสกุฑิ โหติ อนตฺตโต มนสิโกโรโต
สทฺธาธินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ สทฺธาธินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา กาย-
สกุฑิ โหติ อนิรุจโต มนสิโกโรโต สทฺธาธินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ
สทฺธาธินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา กายสกุฑิ โหติ เหวํ อิเม ตโย
ปุคฺคตา สทฺธาธินุทฺธิยสฺส วเสน กายสกุฑิ ๑

อนตฺตโต มนสิโกโรโต ปณฺณินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ ปณฺณินุ-
ทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา ทิฏฐิปปตฺโต โหติ อนิรุจโต มนสิโกโรโต
ปณฺณินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ ปณฺณินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา ทิฏฐิ-
ปปตฺโต โหติ ทฺกฺขโต มนสิโกโรโต ปณฺณินุทฺธิยํ อริมตฺตํ โหติ
ปณฺณินุทฺธิยสฺส อริมตฺตตฺตา ทิฏฐิปปตฺโต โหติ เหวํ อิเม ตโย

ปฏฺธิกภฺนฺติ สํพุเพ เต สํทธานุสํวโร นนํสํกโรโต
 สํทฺธินํทฺธิยํ อธิมคฺคํ โหติ สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ อธิมคฺคคฺคตา สํสํ-
 ปคฺคิณํ สํสํคคฺคํ โหติ เตน วุจฺจติ สํทฺธานํมคฺคโต จคฺคตา-
 วินํทฺธิยานิ คทณฺวยานิ โหณฺติ สหฺชาตปจฺจยา โหณฺติ. อณฺณ-
 มณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสํสํปจฺจยา โหณฺติ สํมปฺยคฺคตปจฺจยา
 โหณฺติ สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ วเสน จคฺคตาวินํทฺธิยานิ ภาวฺจิตานิ โหณฺติ
 สํภาวฺจิตานิ ยะ หิ เกจฺจ สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ วเสน สํสํปคฺคิณํ
 สํสํคคฺคตา สํพุเพ เต สํทฺธานํมคฺคตา นนํสํกโรโต
 สํทฺธินํทฺธิยํ อธิมคฺคํ โหติ สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ อธิมคฺคคฺคตา สํทฺธา-
 คามิมคฺคํ ปฏฺธิกภฺนฺติ ๑เป๑ สํทฺธาคามิณํ สํสํคคฺคํ โหติ อนา-
 คามิมคฺคํ ปฏฺธิกภฺนฺติ อนาคามิณํ สํสํคคฺคํ โหติ อรหฺตคฺคคฺคํ
 ปฏฺธิกภฺนฺติ อรหฺตคฺคณํ สํสํคคฺคํ โหติ เตน วุจฺจติ สํทฺธานํมคฺคโต
 จคฺคตาวินํทฺธิยานิ คทณฺวยานิ โหณฺติ ๑เป๑ สํมปฺยคฺคตปจฺจยา โหณฺติ
 สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ วเสน จคฺคตาวินํทฺธิยานิ ภาวฺจิตานิ โหณฺติ สํภา-
 วฺจิตานิ ยะ หิ เกจฺจ สํทฺธินํทฺธิยํสํสํ วเสน อรหฺตคฺคํ สํสํคคฺคตา
 สํพุเพ เต สํทฺธานํมคฺคตา ๑

[๔๔๕] ทคฺคโต นนํสํกโรโต สํมาธินํทฺธิยํ อธิมคฺคํ โหติ
 สํมาธินํทฺธิยํสํสํ อธิมคฺคคฺคตา สํสํปคฺคิณํคฺคํ ปฏฺธิกภฺนฺติ เตน
 วุจฺจติ กายํสํกฺขิ จคฺคตาวินํทฺธิยานิ คทณฺวยานิ โหณฺติ สหฺชา-
 ตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสํสํปจฺจยา

จตุตตารินุทฺตริยานิ ตทณฺวยานิ โหหนฺติ ๑ เป ๑ สมนฺปยุตฺตปจฺจุยา โหหนฺติ
 ปณฺณินุทฺตริยสฺส วเสน จตุตตารินุทฺตริยานิ ภาวิตานิ โหหนฺติ สฺสฺภาวิตานิ
 เย हि เกจิ ปณฺณินุทฺตริยสฺส วเสน สโตปคฺคิตสฺส สจฺฉนิกคฺคา
 สหฺเพ เต ทิฏฺฐิปปคฺคตา อนคฺคโต มนตฺติโกโต ปณฺณินุทฺตริยํ อธิ-
 มคฺคํ โหติ ปณฺณินุทฺตริยสฺส อธิมคฺคคฺคตา สกฺกาทคามิมคฺคํ ปฏฺธิ-
 ถภฺติ ๑ เป ๑ สกฺกาทคามิมคฺคํ สจฺฉนิกคํ โหติ อนาคคามิมคฺคํ ปฏฺธิ-
 ถภฺติ อนาคคามิมคฺคํ สจฺฉนิกคํ โหติ อรหคฺคตมคฺคํ ปฏฺธิถภฺติ อร-
 หคฺคตสฺส สจฺฉนิกคํ โหติ เตन วุจฺจติ ทิฏฺฐิปปคฺคโต จตุตตารินุ-
 ทฺตริยานิ ตทณฺวยานิ โหหนฺติ สหฺชาตปจฺจุยา โหหนฺติ อณฺณมณฺณ-
 ปจฺจุยา โหหนฺติ นิสฺสํยปจฺจุยา โหหนฺติ สมนฺปยุตฺตปจฺจุยา โหหนฺติ
 ปณฺณินุทฺตริยสฺส วเสน จตุตตารินุทฺตริยานิ ภาวิตานิ โหหนฺติ สฺสฺภาวิตานิ
 เย हि เกจิ ปณฺณินุทฺตริยสฺส วเสน อรหคฺคํ สจฺฉนิกคฺคา
 สหฺเพ เต ทิฏฺฐิปปคฺคตา ๑

[๔๘๖] เย हि เกจิ เนกขมฺม^๑ ภาวิตา वा भावेनृति वा
 भाविसंसृति वा चिन्ता वा चिन्तजनृति वा चिन्तिसंसृति वा
 पत्तता वा प्राप्ननृति वा प्राप्निसंसृति वा पृष्ठितृथा वा
 पृष्ठितगनृति वा पृष्ठितगिसंसृति वा पृष्ठिविथृथा वा पृष्ठिविथनृति वा
 पृष्ठिविथिसंसृति वा संज्ञिकता वा संज्ञिकविनृति वा संज्ञिकविसं-
 संज्ञति वा संज्ञिता वा संज्ञिसंसृति वा संज्ञिसंसंसृति वा वसिप्-

๑ นิกฺขมฺมनृति वा ปาโง

៣៨៦ ឥតុគណ្ឌបិដកេ ឧត្តរតក្កិកាយឥត្តំ បរិវិទ្យាភិក្ខុកុក្ខិ [៤៨៨

តា វា ឆត្ថនុតិ វា ឆត្ថឥត្ថនុតិ វា វតិប្បតុតា វា បាបុណ្ណុតិ
វា បាបុណ្ណឥត្ថនុតិ វា បារមិប្បតុតា វា បាបុណ្ណុតិ វា បា-
បុណ្ណឥត្ថនុតិ វា វេសារឌុប្បតុតា វា បាបុណ្ណុតិ វា បាបុណ្ណឥ-
ត្ថនុតិ វា ឥតុបេ គេ ឥតុតិកុរិយឥត្តំ វេសេន ឥតុតារិកុតុតា ឥតុ-
តារិកុរិយឥត្តំ វេសេន កាយឥត្តិ បណ្ណេនិកុរិយឥត្តំ វេសេន កិឡាទិប្ប-
តុតា ។

យេ អិ ភេទិ កុក្ខំ បរិវាណុតិ ឥតុតុយំ បរិវាណុតិ និវោរំ ឥតុ-
តិកុរិយឥត្តិ មកុក្ខំ ភាវណុតិ ឥតុបេ គេ ឥតុតិកុរិយឥត្តំ វេសេន ឥតុ-
តារិកុតុតា ឥតុតារិកុរិយឥត្តំ វេសេន កាយឥត្តិ បណ្ណេនិកុរិយឥត្តំ
វេសេន កិឡាទិប្បតុតា ។

[៤៨៨] ភិក្ខុកាវេទិ ឥតុតុប្បវិទេន តិក្ខិ ភិក្ខុកាវេទិ ឥតុ-
តុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ ។ ឧត្តរតក្កិកាយេន ឥតុតុប្បវិទេន តិក្ខិ ឧត្តរត-
ក្កិកាយេន ឥតុតុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ កុក្ខំឥតុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ បរិវិទ្យា-
ធម្មតិ ឥតុតុតុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ បរិវិទ្យាធម្មតិ និវោរំឥតុតុ ឥតុ-
តុតុតុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ មកុក្ខំឥតុតុ ភាវណាបរិវិទ្យាធម្មតិ បរិវិទ្យាធម្មតិ
ចិមេនិ ឧត្តរតក្កិកាយេន ឥតុតុប្បវិទេន តិក្ខិ ចិមេនិ ឧត្តរតក្កិកាយេន
ឥតុតុតុ បរិវិទ្យាធម្មតិ ឥតុតុតុតុ វេសេន ឥតុតារិកុតុតុ ឥតុ-
តារិកុរិយឥត្តំ វេសេន កាយឥត្តិ បណ្ណេនិកុរិយឥត្តំ វេសេន កិឡាទិប្ប-
តុតុ ។

ភិក្ខុកាវេទិ ឥតុតុប្បវិទេន តិក្ខិ ភិក្ខុកាវេទិ ឥតុតុតុ បរិវិ-

หุตฺ ्हิติ ๑

อนิจฺจโต มนตฺกโรโต อธิโมกฺขพหฺโต กตมํ วิโมกฺขํ ปฐิต-
ภติ ทุกฺขโต มนตฺกโรโต ปสฺสทฺธิพหฺโต กตมํ วิโมกฺขํ ปฐิต-
ภติ อนุตฺตโต มนตฺกโรโต เวทพหฺโต กตมํ วิโมกฺขํ ปฐิตภติ ๑
อนิจฺจโต มนตฺกโรโต อธิโมกฺขพหฺโต อนินิตฺตวิโมกฺขํ ปฐิตภติ
ทุกฺขโต มนตฺกโรโต ปสฺสทฺธิพหฺโต อปฺปณฺนิหิตวิโมกฺขํ ปฐิตภติ
อนุตฺตโต มนตฺกโรโต เวทพหฺโต สฺสณฺณตวิโมกฺขํ ปฐิตภติ ๑

[๕๐๓] อนิจฺจโต มนตฺกโรโต อธิโมกฺขพหฺตสุตฺต กตโม วิโมกฺ-
โข อธิปเตยฺโย ्हิติ ๑ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ
สฺหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺ-
จยา โหณฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ เขกรสา โหณฺติ เกนตฺ-
เกน ภาวนา โโก ภาวเตติ ๑

ทุกฺขโต มนตฺกโรโต ปสฺสทฺธิพหฺตสุตฺต กตโม วิโมกฺโข อธิ-
ปเตยฺโย ्हิติ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ สฺห-
ชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา
โหณฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ เขกรสา โหณฺติ เกนตฺเกน
ภาวนา โโก ภาวเตติ ๑

อนุตฺตโต มนตฺกโรโต เวทพหฺตสุตฺต กตโม วิโมกฺโข อธิ-
ปเตยฺโย ्हิติ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ สฺห-
ชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา

โหนฺติ สมนุญฺชตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขรธํ โหนฺติ เกนตฺเกน
ภาวนา โภ ภาเวติ ฯ

อนิจฺจโต มนตฺกโรโต อธิโมกฺชพหุสฺส อนิมิตฺโต วิโมกฺโฆ
ธาริปปเตยฺโย โหติ ภาวนาย เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหนฺติ
สหฺชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺ-
จยา โหนฺติ สมนุญฺชตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขรธํ โหนฺติ เขร-
ธฺเจน ภาวนา โย สมนุมาปฺปฏิปนฺโน โส ภาเวติ นตฺถิ มิจฺฉา-
ปฺฏิปนฺนสฺส วิโมกฺชภาวนา ฯ

ทุกฺขโต มนตฺกโรโต ปสฺสทฺธิพหุสฺส อปฺปณฺนิหิตโต วิโมกฺโฆ
ธาริปปเตยฺโย โหติ ภาวนาย เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหนฺติ
สหฺชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺ-
จยา โหนฺติ สมนุญฺชตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขรธํ โหนฺติ . เขร-
ธฺเจน ภาวนา โย สมนุมาปฺปฏิปนฺโน โส ภาเวติ นตฺถิ มิจฺฉา-
ปฺฏิปนฺนสฺส วิโมกฺชภาวนา ฯ

อนตฺตโต มนตฺกโรโต เวทพหุสฺส สุญฺญโต วิโมกฺโฆ ธาริ-
ปปเตยฺโย โหติ ภาวนาย เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหนฺติ สห-
ชาตปจฺจยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา
โหนฺติ สมนุญฺชตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขรธํ โหนฺติ เขรธฺ-
เจน ภาวนา โย สมนุมาปฺปฏิปนฺโน โส ภาเวติ นตฺถิ มิจฺฉา-
ปฺฏิปนฺนสฺส วิโมกฺชภาวนา ฯ

๓๘๐ สุกตุนตบฏเก ชุทบทนิกายตตต ปฏิสุมภิทามกุโค [๕๐๒

[๕๐๒] อนิจจุโค มนตีกโรโค อธิโมกฺขพหุตตต กตโม วิโมกฺ-
โฆ อธิปเตยโย โหติ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทนุวยา โหนฺติ
สหชาตปจฺจยา โหนฺติ อญฺณมญฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสย-
ปจฺจยา โหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรสํ โหนฺติ
เขกรสฺสฺสฺสฺส ภาวนา ปฏิเวธกาเถ กตโม วิโมกฺโฆ อธิปเตยโย
โหติ ปฏิเวธาย กติ วิโมกฺขา ตทนุวยา โหนฺติ สหชาต-
ปจฺจยา โหนฺติ อญฺณมญฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา
โหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรสํ โหนฺติ เกนตุเกน
ภาวนา เกนตุเกน ปฏิเวโธ ฯ

ทุกฺขโค มนตีกโรโค ปสฺสฺสฺสฺสพหุตตต กตโม วิโมกฺโฆ อธิป-
เตยโย โหติ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทนุวยา โหนฺติ สห-
ชาตปจฺจยา โหนฺติ อญฺณมญฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา
โหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหนฺติ เขกรสํ โหนฺติ เขกรสฺส-
สฺสฺส ภาวนา ปฏิเวธกาเถ กตโม วิโมกฺโฆ อธิปเตยโย โหติ
ปฏิเวธาย กติ วิโมกฺขา ตทนุวยา โหนฺติ สหชาตปจฺจยา โหนฺติ
อญฺณมญฺณปจฺจยา โหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหนฺติ สมฺปยุต-
ตปจฺจยา โหนฺติ เขกรสํ โหนฺติ เกนตุเกน ภาวนา เกนตุ-
เกน ปฏิเวโธ ฯ

อนตฺตโค มนตีกโรโค เวทพหุตตต กตโม วิโมกฺโฆ อธิป-
เตยโย โหติ ภาวนาย กติ วิโมกฺขา ตทนุวยา โหนฺติ สห-

ชาติปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา-
โหณฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ เขกรธํ โหณฺติ เขกรธฺ-
เสน ภาวนา ปฏฺวีเระกาเถ กตโม วิโมกฺโข อาริเปตฺตโย โหติ
ปฏฺวีเระยา กติ วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ สหชาติปจฺจยา โหณฺติ
อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ สมนฺยุตฺต-
ปจฺจยา โหณฺติ เขกรธํ โหณฺติ เกณตฺตเกณ ภาวนา เกณตฺ-
เกณ ปฏฺวีเระ ๑

อนิรุจโต มนสิโกโรโต อธิโมกฺขพหุตฺตํ อนิมิตฺโต วิโมกฺโข
อาริเปตฺตโย โหติ ภาวนาย เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ
สหชาติปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสย-
ปจฺจยา โหณฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ เขกรธํ โหณฺติ-
ปฏฺวีเระกาเถ อนิมิตฺโต วิโมกฺโข อาริเปตฺตโย โหติ ปฏฺวีเระยา
เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ สหชาติปจฺจยา โหณฺติ อณฺณ-
มณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา
โหณฺติ เขกรธํ โหณฺติ เขกรธฺเสน ภาวนา ทตฺถนฺนฺเสน
ปฏฺวีเระ เหวํ ปฏฺวีวิชฺฌนฺโตมฺปี ภาเวติ ภาเวณฺโตมฺปี ปฏฺวีวิชฺฌนฺติ ๑

ทุกฺขโต มนสิโกโรโต ปตฺตํทฺธิพหุตฺตํ อปฺปณฺนิหิตโต วิโมกฺโข
อาริเปตฺตโย โหติ ภาวนาย เทว วิโมกฺขา ตทณฺวยา โหณฺติ
สหชาติปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสย-
ปจฺจยา โหณฺติ สมนฺยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ เขกรธํ โหณฺติ

៣៨២ ពុទ្ធកថាបិដកេ ឧបាសមនិកាយសុត្តន្ត បិដកមហាបារមិកោ [៥០៣]

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

อนตฺตโต มนตฺกโรโต เวทพหุตฺตํ สຸນฺนโต วิโมกฺโข อาริ-
 เชຍโย โหติ ภาวนາ เทว วิโมกฺขา ตทນຸວາ โหນຕิ สห
 ชาติປຈຸຍາ โหນຕิ อຸນຸມນຸນປຈຸຍາ โหນຕิ นິຊັຍປຈຸຍາ
 โหນຕิ ສຸມປຸຕຸຕປຈຸຍາ โหນຕิ ເອກສຳ ໂນນຕิ ປຼິເວ-
 ກາເນີ ສຸນຸນຕີ ວິໂມກຸໂຂ ອາຣິປເຍຍໂ ໂຫຕີ ປຼິເວຣາຍ ທຸວ
 ວິໂມກຸໂຂ ຕຸທນຸວາ ໂນນຕີ ສຸສາຕປຈຸຍາ ໂນນຕີ ອຸນຸມນຸນ-
 ປຈຸຍາ ໂນນຕີ ນິຊັຍປຈຸຍາ ໂນນຕີ ສຸມປຸຕຸຕປຈຸຍາ ໂນນຕີ
 ເອກສຳ ໂນນຕີ ເອກສຸເຈນ ກາວນາ ທຸສຸນຸເຈນ ປຼິເວໂ
 ເວ່ ປຼິວິສຸນຕີ ກາເວຕີ ກາເວນຕີ ປຼິວິສຸນຕີ ॥

[๕๐๓] อนิจฺจุโต มนสิกโรโต กตโม วิโมกฺข อธิมตฺโต
 โหติ กตมวิโมกฺขสฺส อธิมตฺตตฺตา สทฺธราธิมตฺโต โหติ ทฺวฏฺฐโต
 มนสิกโรโต กตโม วิโมกฺข อธิมตฺโต โหติ กตมวิโมกฺขสฺส
 อธิมตฺตตฺตา กายสทฺธิ โหติ อนตฺตโต มนสิกโรโต กตโม
 วิโมกฺข อธิมตฺโต โหติ กตมวิโมกฺขสฺส อธิมตฺตตฺตา ทิฏฺฐิปป-

ปคฺคโต โหติ ฯ

อนิรุจโต มนสิโกโรโต อนิมิตฺตโต วิโมกฺโข อธิมิตฺตโต โหติ
อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส อธิมิตฺตคฺคตา สทฺธธาธิมิตฺตโต โหติ ทุกฺขโต
มนสิโกโรโต อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข อธิมิตฺตโต โหติ อปฺปณฺหิต-
วิโมกฺขสฺส อธิมิตฺตคฺคตา กายสํกฺขิ โหติ อนคฺคโต มนสิโกโรโต
สํญฺญโต วิโมกฺโข อธิมิตฺตโต โหติ สํญฺญตวิโมกฺขสฺส อธิมิตฺ-
ตคฺคตา ทิฏฺฐิปปคฺคโต โหติ ฯ

[๕๐๕] สทฺทหนฺโต อธิมิตฺตโตติ สทฺธธาธิมิตฺตโต สฺมุจฺจคฺคตา สจฺ-
ฉิกโรตฺติ กายสํกฺขิ ทิฏฺฐคฺคตา ปคฺคโตติ ทิฏฺฐิปปคฺคโต สทฺท-
หนฺโต อธิมิตฺตโตติ สทฺธธาธิมิตฺตโต ฌานผลสฺส ปจฺมํ ผลํติ ปจฺจ-
นิโรธํ นิพฺพานํ สจฺฉิกโรตฺติ กายสํกฺขิ ทุกฺขา สํวารา สฺโข
นิโรธติ ฌานํ โหติ ทิฏฺฐํ วิทิตํ สจฺฉิกตํ ผลสฺสํติ ปญฺญายาติ
ทิฏฺฐิปปคฺคโต ฯ

เย हि เกจิ เนกฺขมฺมํ ภาวิตา वा ภาเวนฺติ वा ภาวิสฺสํนฺติ
วา ฯ เป ฯ สพฺเพ เต อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส วเสนฺ สทฺธธาธิมิตฺต-
อปฺปณฺหิตวิโมกฺขสฺส วเสนฺ กายสํกฺขิ สํญฺญตวิโมกฺขสฺส วเสนฺ
ทิฏฺฐิปปคฺคตา ฯ เย हि เกจิ อพฺยาปาทํ ฯ เป ฯ อาโลกสํญฺญํ
อวิกฺเขปํ ฯ เป ฯ ฯ

เย हि เกจิ ทุกฺขํ ปริชานนฺติ สํมูหํ ปชฺชนฺติ นิโรธํ
สจฺฉิกโรนฺติ มคฺคํ ภาเวนฺติ สพฺเพ เต อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส

៣៨៤ ពុទ្ធពិញ្ញាណក្ខន្ធមាត ឧបាសមាសព្រះ បរិវារបុគ្គលិក [៥០៥]

[illegible][illegible]

กติหากาเรหิ สจฺจปฺปฏិเว໌໌ ໂທຕິ กติหากาเรหิ สจฺຈານິ
ປຣຣິວິໝຕຕິ ॥ ນວหากาเรหิ ສຈຈປປຣ໌໌ ໂທຕິ ນວหากาเรหิ
ສຈຈານິ ປຣຣິວິໝຕຕິ ທຸກຸຂສຈຈໍ ປຣິນຸນາປຣ໌໌ ປຣິວິໝຕຕິ ॥ ເປ ॥
 ສຈຈິກິຣຢາປຣ໌໌ ຈ ນິໂຣທສຸສ ອິເມຫິ ນວหากาเรหิ ສຈຈປປຣ໌໌
ເວໂ໌໌ ໂທຕິ ອິເມຫິ ນວหากาเรหิ ສຈຈານິ ປຣຣິວິໝຕຕິ ຫິ ອນິມິຕຸຕ-
 ວິໂມກຸຂສຸສ ວເສໝ ສຸທຸຣາຣິມຸຕຸໂຕ ອປປຣ໌໌ ນິທິຕວິໂມກຸຂສຸສ ວເສໝ
 ກາຍສກຸໜີ ສຸນຸນຕວິໂມກຸຂສຸສ ວເສໝ ທິງຈິປປຸໂຕ ॥

[๕๐๖] อนิจจาโต มนตฺกโรโต กตเม รถมะ ยถาภูตํ ปชา-
นาติ ปสฺสตี กถํ สมนุทตฺตํ โหติ กถํ ตทณฺวเยน สัพเพ

៣៩៦ ឥតុត្ថនុបស្សន្តិកា ឧត្តរាភិកាយឥត្ថ ឦស្សន្តិកាមគ្គិកា [៥០៧]

ឥស្សន្តិកាមគ្គិកា យា ។ កង្ខារវិចារណា វិសេ ឧបស្សន្តិកា មុខ-
ស្សន្តិកា អានិ ។

[៥០៧] ឧបស្សន្តិកា មនសិកាវិចារណា កិ រាមិកា ឧបស្សន្តិកា កុមារិកា
មនសិកាវិចារណា កិ រាមិកា ឧបស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា មនសិកាវិចារណា កិ រាមិកា
ឧបស្សន្តិកា ។ ឧបស្សន្តិកា មនសិកាវិចារណា កិ រាមិកា ឧបស្សន្តិកា
កុមារិកា មនសិកាវិចារណា កិ រាមិកា ឧបស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា មនសិ-
កាវិចារណា កិ រាមិកា ឧបស្សន្តិកា ។

យា ។ រាមិកាឧបស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា មុខស្សន្តិកា អានិ យា ។
កុមារិកា វិសេ ឧបស្សន្តិកា កុមារិកា កុមារិកាឧបស្សន្តិកា ។ កុមារិកា
កុមារិកា មុខស្សន្តិកា អានិ ។ យា ។ រាមិកាឧបស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា
មុខស្សន្តិកា អានិ យា ។ កុមារិកា វិសេ ឧបស្សន្តិកា
មុខស្សន្តិកា អានិ ។

យា ។ ឧបស្សន្តិកាឧបស្សន្តិកា យា ។ ឧបស្សន្តិកាឧបស្សន្តិកា វិសេ
ឧបស្សន្តិកា កុមារិកា កុមារិកាឧបស្សន្តិកា ។ កុមារិកា កុមារិកាឧបស្សន្តិកា
មុខស្សន្តិកា អានិ ។ យា ។ ឧបស្សន្តិកាឧបស្សន្តិកា យា ។ ឧបស្សន្តិកាឧបស្សន្តិកា
វិសេ ឧបស្សន្តិកា មុខស្សន្តិកា អានិ ។

[៥០៨] ឧបស្សន្តិកា មនសិកាវិចារណា កិ ឦស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា
កុមារិកា មនសិកាវិចារណា កិ ឦស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា
មនសិកាវិចារណា កិ ឦស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា ។ ឧបស្សន្តិកា មនសិ-
កាវិចារណា កិ ឦស្សន្តិកា ឧបស្សន្តិកា កុមារិកា មនសិកាវិចារណា

[illegible]

๒. ๑ มุขจิตุภมฺมคฺคา ๒. ๑ ปฐิถံชานุပ္ถံธนา ๒. ๑ ถံชารุ-
 เปกฺขชา ๒. ๑ ฌิเม ฌมฺมา นานคฺคา ๑. ๑ นานาพฺยฌชฺชา ๑. ๑ อฺทฺทาหุ
 เขกคฺคา พฺยฌชฺชเมว นานนฺติ ๑. ๑ ๒. ๑ มุขจิตุภมฺมคฺคา ๒. ๑
 ปฐิถံชานุပ္ถံธนา ๒. ๑ ถံชารุเปกฺขชา ๒. ๑ ฌิเม ฌมฺมา เขกคฺคา
 พฺยฌชฺชเมว นานํ ๑. ๑

อนิจฺจโต มนสฺสโรโต กฺโข จิตฺตํ อฺนุจํหาติ กตฺถ จิตฺตํ ปกฺ-
 ขนฺหติ ทฺวชฺชโต มนสฺสโรโต กฺโข จิตฺตํ อฺนุจํหาติ กตฺถ จิตฺตํ
 ปกฺขนฺหติ อนคฺคโต มนสฺสโรโต กฺโข จิตฺตํ อฺนุจํหาติ กตฺถ
 จิตฺตํ ปกฺขนฺหติ ฯ อนิจฺจโต มนสฺสโรโต นิमितฺตา จิตฺตํ อฺนุจํหาติ
 อนิमितฺเต จิตฺตํ ปกฺขนฺหติ ทฺวชฺชโต มนสฺสโรโต ปวคฺคตา จิตฺตํ
 อฺนุจํหาติ อปฺปวคฺคเต จิตฺตํ ปกฺขนฺหติ อนคฺคโต มนสฺสโรโต
 นิमितฺตา จ ปวคฺคตา จ จิตฺตํ อฺนุจํหาติ อนิमितฺเต อปฺปวคฺคเต
 นิโรธนิพฺพานธาคฺคยา จิตฺตํ ปกฺขนฺหติ ฯ

[illegible]

เชวํ อาริปเตยฺยฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ ฯ

กถํ อธิฏฺฐาณฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ ฯ อนิรุ-
จโต มนสิโกโรหโต อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ อธิฏฺฐาติ
ทุกฺขโต มนสิโกโรหโต อปฺปณฺหิตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ อธิ-
ฐาติ อนตฺตโต มนสิโกโรหโต สํญฺญตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ
อธิฏฺฐาติ เชวํ อธิฏฺฐาณฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน
โหนฺติ ฯ

กถํ อภินิหารฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ ฯ อนิรุ-
จโต มนสิโกโรหโต อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ อภินิหฺรติ
ทุกฺขโต มนสิโกโรหโต อปฺปณฺหิตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ อภินิหฺรติ
อนตฺตโต มนสิโกโรหโต สํญฺญตวิโมกฺขสฺส วเสน จิตฺตํ อภินิหฺรติ
เชวํ อภินิหารฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ ฯ

กถํ นิยฺยานฐฺเณน ตโย วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ ฯ อนิรุ-
จโต มนสิโกโรหโต อนิมิตฺตวิโมกฺขสฺส วเสน นิโรธํ นิพฺพานํ
นียฺยาติ ทุกฺขโต มนสิโกโรหโต อปฺปณฺหิตวิโมกฺขสฺส วเสน
นิโรธํ นิพฺพานํ นียฺยาติ อนตฺตโต มนสิโกโรหโต สํญฺญตวิโมก-
ขสฺส วเสน นิโรธํ นิพฺพานํ นียฺยาติ เชวํ นิยฺยานฐฺเณน ตโย
วิโมกฺขา นานาฯเน โหนฺติ อิมํ จตฺตุหากาเรหิ ตโย วิโมกฺขา
นานาฯเน โหนฺติ ฯ

[๕๓๐] กตเมหิ สํตฺตหากาเรหิ ตโย วิโมกฺขา เอกกฺขเน

ชานญฺเฐน อธิคมญฺเฐน ปฏิตาภญฺเฐน ปฏิวะฐญฺเฐน สํสุตฺติกริยาญฺเฐน
 ฌตฺถญฺเฐน อภิสมมญฺเฐน ติโย วิโมกฺขชา เขกกฺขณ ໑໙໓ ติ-
 เมหิ สํสุตฺตหากาเรหิ ติโย วิโมกฺขชา เขกกฺขณ ໑໙໓ ๑

[๕๑๑] อตฺถิ วิโมกฺโข อตฺถิ มุขํ อตฺถิ วิโมกฺขมุขํ
 อตฺถิ วิโมกฺขปจฺจุทํ อตฺถิ วิโมกฺขานุโสณํ อตฺถิ วิโมกฺข-
 วิจารณ์ อตฺถิ วิโมกฺขภาวนา อตฺถิ วิโมกฺขปฺปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ๑

กตโม วิโมกฺโข ๑ สํญฺญโต วิโมกฺโข อนิมิตฺโต วิโมกฺโข
 อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข ๑

กตโม สํญฺญโต วิโมกฺโข ๑ อนิจฺจานุสฺสํสํหาณานํ นิจุโต
 อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข ทุกฺขานุสฺสํสํหาณานํ
 สฺสโต อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข อนตฺตานุสฺสํสํหา-
 ณานํ อตฺตโต อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข นิพฺพิ-
 ทานุสฺสํสํหาณานํ นนฺทียา อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข
 วิจารณ์ุสฺสํสํหาณานํ ราคโต อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺ-
 โข นิโรธานุสฺสํสํหาณานํ สํมูทยโต อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญ-
 โต วิโมกฺโข ปฏฺธิสฺสํสํหาณานุสฺสํสํหาณานํ อาทานโต อภินิเวสํ
 มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข อนิมิตฺตานุสฺสํสํหาณานํ นิमितฺตโต
 อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข อปฺปณฺหิตานุสฺสํสํหา-
 ณานํ ปณฺธิยา อภินิเวสํ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข สํญฺญ-
 ตานุสฺสํสํหาณานํ สํพฺพาภินิเวสํหิ มุจฺจุตฺติ สํญฺญโต วิโมกฺโข

៤០២ ឥតុត្ថកប្បដិដ្ឋកេ ឧត្តរក្កនិកាយឥត្ថ ប្បដិដ្ឋនុបិកាមកុត្ត [៥៣២

រូបេ ចនិទុក្ខានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ និទុក្ខតោ ចរិទិវេសោ មុទុក្ខតី ឥន្ទុធិតោ
វិមុក្ខតោ ។ ឯ ។ រូបេ ឥន្ទុធិតានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ឥត្ថុប្បាទិវេសេតិ
មុទុក្ខតី ឥន្ទុធិតោ វិមុក្ខតោ វេតនាយ ឥន្ទុធិតោ ឥត្ថាវេសុ
វិធម្មធានេ កុត្តរុត្ថមី ។ ឯ ។ ឧរាមរេន ចនិទុក្ខានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ
និទុក្ខតោ ចរិទិវេសោ មុទុក្ខតី ឥន្ទុធិតោ វិមុក្ខតោ ។ ឯ ។ ឧរា-
មរេន ឥន្ទុធិតានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ឥត្ថុប្បាទិវេសេតិ មុទុក្ខតី ឥន្ទុធិតោ
វិមុក្ខតោ ចយំ ឥន្ទុធិតោ វិមុក្ខតោ ។

[៥៣២] កត្តិមោ ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ ។ ចនិទុក្ខានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ
និទុក្ខតោ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ កុត្តរុត្ថមី ឥន្ទុធិតោ
ឥត្ថុប្បាទិវេសេតិ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ ចន្ទុធិតោ
នុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ចតុត្ថតោ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ
និវេទនានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ វេទនា និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ
វិទ្យាគានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ វាគ្គតោ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ
វិមុក្ខតោ និរោធានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ឥន្ទុធិតោ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិ-
ទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ ប្បដិដ្ឋនុបិកាមកុត្ត ចាតាណតោ និមិត្តតោ
មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ ចនិទុក្ខតានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ឥត្ថុ-
ប្បាទិវេសេតិ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ ចន្ទុធិតោ ឥន្ទុធិតោ
នុប្បដិដ្ឋនាធាណំ ចរិទិវេសេតិ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ វិមុក្ខតោ
រូបេ ចនិទុក្ខានុប្បដិដ្ឋនាធាណំ និទុក្ខតោ និមិត្តតោ មុទុក្ខតី ចនិទុក្ខតោ

วิโมกฺโข ๑ เป ๑ รูป นิमितฺตานุปสฺสณาวาณํ สัพพนิमितฺเตหิ
 มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต วิโมกฺโข รูป อปฺปณฺหิตานุปสฺสณาวาณํ
 ปณฺธิยา นิमितฺตา มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต วิโมกฺโข รูป สฺสณฺณตา-
 นุปสฺสณาวาณํ อภินิเวสฺสโต นิमितฺตา มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต วิโมกฺโข
 เวทนาย สณฺณาย สํชาเรสฺส วิญฺญาเน จกฺขุสฺสํ ๑ เป ๑
 ชรามรเณ อนิจฺจานุปสฺสณาวาณํ นิจฺจโต มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต
 วิโมกฺโข ๑ เป ๑ ชรามรเณ นิमितฺตานุปสฺสณาวาณํ สัพพนิमितฺเตหิ
 มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต วิโมกฺโข ชรามรเณ อปฺปณฺหิตานุปสฺสณาวาณํ
 ปณฺธิยา นิमितฺตา มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต วิโมกฺโข ชรามรเณ
 สฺสณฺณตานุปสฺสณาวาณํ อภินิเวสฺสโต นิमितฺตา มุจฺจตฺติ อนินิตฺโต
 วิโมกฺโข อโย อนินิตฺโต วิโมกฺโข ๑

[๕๓๓] กตโม อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข ๑ อนิจฺจานุปสฺสณา-
 วาณํ นิจฺจโต ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข ๑ ทุกฺขา-
 นุปสฺสณาวาณํ สฺสโต ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข
 อนตฺตานุปสฺสณาวาณํ อตฺตโต ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต
 วิโมกฺโข นิพฺพิทานุปสฺสณาวาณํ นนฺทียา ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ
 อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข วิราคานุปสฺสณาวาณํ ราคโต ปณฺธิยา
 มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข นิโรธานุปสฺสณาวาณํ สมฺมุทฺยโต
 ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข ปฏฺธิสฺสคฺคานุปสฺสณา-
 วาณํ อาทานโต ปณฺธิยา มุจฺจตฺติ อปฺปณฺหิตโต วิโมกฺโข อนิ-

កកដំ វិណុក្ខានុត្ថមំ ។ គំណិ កុស្តន្ទុតានិ វិណុក្ខានុត្ថមា
គំណិ ឥន្ទរិកានិ វិណុក្ខានុត្ថមា ឥវុបេមី កុស្តា ធម្មា វិណុ-
ក្ខានុត្ថមា ធិតំ វិណុក្ខានុត្ថមំ ។

[៥៣៥] កកដំ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ ។ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ
ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ ឥន្ទវិវុទ្ធិន្ទ ឥណ្ឌ-
វិវុទ្ធិន្ទ វិវុទ្ធិន្ទគំណិ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ ទេវត-
វិវុទ្ធិន្ទ វិវុទ្ធិន្ទគំណិ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈាន កកដំ វិណុក្ខ-
វិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ
កកដំ វិវុទ្ធិន្ទគំណិ ឥន្ទវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ទេ-
វតវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ
ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឥត្ថវិ-
វុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ
ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឈានវិ-
វុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ
ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ
វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវត-
វិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវត-
វិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥន្ទ-
វិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ ឥន្ទវិវុទ្ធិន្ទ កកដំ ឥណ្ឌវិវុទ្ធិន្ទ ទេវតវិវុទ្ធិន្ទ
ឥត្ថវិវុទ្ធិន្ទ ឈានវិវុទ្ធិន្ទ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ ឥត្ថ វិណុក្ខវិវុទ្ធិន្ទ ។

๔๐๖ สุกุตตปิฎกេ ชุทฺทกนิกายสฺส ปฏิสัมภิตามคฺโค [๕๑๖]

[๕๑๖] กตมา วิโมกฺขภาวณา ๑ ปจฺมชฺฌานสฺส อາเสวณา
ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ ทุคฺคิชฺฌานสฺส อາเสวณา ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ
คฺคิชฺฌานสฺส อາเสวณา ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ จตุตฺถชฺฌานสฺส
อาเสวณา ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ อากาธานญฺจายคณฺถมาปคฺคิยา
อาเสวณา ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ วิญฺญาณญฺจายคณฺถมาปคฺคิยา
อาภิญฺญายคณฺถมาปคฺคิยา เวนฺสญฺยานาถญฺญายคณฺถมาปคฺคิ
คฺคิยา อາเสวณา ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ โสตาปคฺคิมคฺคสฺส อາเสวณา
ภาวณา พหุตฺถกมฺมํ สกฺทาคามิมคฺคสฺส อາเสวณา ภาวณา พหุตฺ
ถกมฺมํ อนาคามิมคฺคสฺส ๑ เป ๑ อรหตฺตมคฺคสฺส อาเสวณา ภาวณา
พหุตฺถกมฺมํ อຍံ วิโมกฺขภาวณา ๑

 กตมา วิโมกฺขปฺปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ๑ ปจฺมชฺฌานสฺส ปฏฺธิตาโก วา
วิปาโก วา ทุคฺคิชฺฌานสฺส ปฏฺธิตาโก วา วิปาโก วา คฺคิชฺ
ฌานสฺส ๑ เป ๑ จตุตฺถชฺฌานสฺส อากาธานญฺจายคณฺถมาปคฺคิยา
วิญฺญาณญฺจายคณฺถมาปคฺคิยา อาภิญฺญายคณฺถมาปคฺคิยา
เวนฺสญฺยานาถญฺญายคณฺถมาปคฺคิยา ปฏฺธิตาโก วา วิปาโก วา
โสตาปคฺคิมคฺคสฺส โสตาปคฺคิณฺถ สกฺทาคามิมคฺคสฺส สกฺทาคามิ
ณฺถ อรหตฺตมคฺคสฺส อรหตฺตณฺถ อຍံ วิโมกฺขปฺปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิ ๑

 คฺคิยาณวารี ๑

 วิโมกฺขกถา ๑

มหาวคฺคเต คติกถา

[๕๑๗] กติสัมปत्ติยา ฅาณสํปยุตฺเต กตินํ เหตุํ ปจฺจยา
 อุปฺปตฺติ โหติ ขตฺติยมหาลํกานํ พฺราหฺมณมหาลํกานํ กหปติ-
 มหาลํกานํ กามาจฺจรานํ เทวานํ ฅาณสํปยุตฺเต กตินํ เหตุํ
 ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ รุปาลจฺจรานํ เทวานํ กตินํ เหตุํ ปจฺ-
 จฺยา อุปฺปตฺติ โหติ อรุปาลจฺจรานํ เทวานํ กตินํ เหตุํ ปจฺจยา
 อุปฺปตฺติ โหติ ฯ กติสัมปत्ติยา ฅาณสํปยุตฺเต อฏฺฐสนฺนํ เหตุํ
 ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ ขตฺติยมหาลํกานํ พฺราหฺมณมหาลํกานํ
 กหปติมหาลํกานํ กามาจฺจรานํ เทวานํ ฅาณสํปยุตฺเต อฏฺฐสนฺนํ
 เหตุํ ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ รุปาลจฺจรานํ เทวานํ อฏฺฐสนฺนํ เหา-
 ตฺนํ ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ อรุปาลจฺจรานํ เทวานํ อฏฺฐสนฺนํ เหา-
 ตฺนํ ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ ฯ

[๕๑๘] กติสัมปत्ติยา ฅาณสํปยุตฺเต กตเมตํ อฏฺฐสนฺนํ เหา-
 ตฺนํ ปจฺจยา อุปฺปตฺติ โหติ ฯ กุสฺสณกมฺมตฺถํ ชฺวณกฺขณํ ตโย เหตุ
 กุสฺสตา ตถํมํ ขณํ ขาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน
 อจฺจุจติ กุสฺสณมฺลปจฺจยา ยํ ตํชาวา นิภนฺตีกฺขณํ เทว เหตุ อกุสฺสตา
 ตถํมํ ขณํ ขาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน อจฺจุจติ
 อกุสฺสณมฺลปจฺจยา ยํ ตํชาวา ปฏฺฐิสฺสนฺตีกฺขณํ ตโย เหตุ อพฺยากตา
 ตถํมํ ขณํ ขาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน อจฺจุจติ

อิมํ จุทฺถํ ฐมา สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา
โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ สํปยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ ปฏฺธิ-
สฺสณฺธิกฺขณํ อิมํ อฏฺฐวັสฺสํ ฐมา สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺ-
ณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ วิปฺปยุตฺตปจฺจยา
โหณฺติ คตฺติสํปยุตฺติยา ฌาณสํปยุตฺเต อิมํ อฏฺฐนํ เหตุํ
ปจฺจยา อปฺปตฺติ โหติ ฯ

[๕๓๘] ขตฺติยมหาสํถาณํ พฺราหฺมณมหาสํถาณํ กหปติมหาสํ-
ถาณํ กามาจฺจราณํ เทวานํ ฌาณสํปยุตฺเต กตฺเมสํ อฏฺฐนํ
เหตุํ ปจฺจยา อปฺปตฺติ โหติ ฯ กุสฺสกกมฺมสฺสํ ชวนกฺขณํ ตโย
เหตุ กุสฺสกา ตสฺมี ๒๓๓ สหชาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ
เตน อจฺจุจติ กุสฺสกกมฺมปจฺจยา นํ สํชาวา นิกฺกนฺธิกฺขณํ เทวํ เหตุ
อกุสฺสกา ตสฺมี ๒๓๓ สหชาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน
อจฺจุจติ อกุสฺสกกมฺมปจฺจยา นํ สํชาวา ปฏฺธิสฺสณฺธิกฺขณํ ตโย เหตุ
อพฺยาจกตา ตสฺมี ๒๓๓ สหชาตเจตนา ย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ' เตน
อจฺจุจติ นามรูปปจฺจยา นํ วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยา นํ นามรูปํ
ปฏฺธิสฺสณฺธิกฺขณํ ปญฺจกฺขณธา สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณ-
ปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ วิปฺปยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ
ปฏฺธิสฺสณฺธิกฺขณํ จตฺตาโร มหาภูตา สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณ-
มณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหณฺติ ปฏฺธิสฺสณฺธิกฺขณํ ตโย
สํวตฺตสํชาวา สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ

๔๓๐ สัตตมยวิฆเน ชุททกนิกายสูตร ปฐิธมฺภิกขมคฺโค [๕๓๘

นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ วิปฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ
นามนฺจ ฐปนฺจ สหชาตปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา
โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ วิปฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิ-
ธมฺภิกขุชฺเณ อิมํ จุทฺทสํ ฐมฺมา สหชาตปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญ-
มมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ วิปฺปยุตฺตปจฺจยา
โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ จตุตาโร ชนฺธา อรฺหํ โหหนฺติ สหชาตปจฺจยา
โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ
สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ ปณฺจินฺทริยานิ สหชาต-
ปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา
โหหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ ทโย เหตุ
สหชาตปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสย-
ปจฺจยา โหหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ นาม-
นญฺจ วิญฺญาณนฺจ สหชาตปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา
โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ปฐิ-
ธมฺภิกขุชฺเณ อิมํ จุทฺทสํ ฐมฺมา สหชาตปจฺจยา โหหนฺติ อญฺญ-
มมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา
โหหนฺติ ปฐิธมฺภิกขุชฺเณ อิมํ อฏฺฐวັสฺสํ ฐมฺมา สหชาตปจฺจยา
โหหนฺติ อญฺญมมฺวณปจฺจยา โหหนฺติ นิสฺสยปจฺจยา โหหนฺติ
วิปฺปยุตฺตปจฺจยา โหหนฺติ ชตุตฺติยมหาธํมฺมานํ พุทฺธาหุมณฺนมหาธํมฺมานํ
คหฺปติมฺมหาธํมฺมานํ กามาจรฺรํ เทวํ ฌานสมฺปยุตฺเต อิมํ

อฏฺฐงฺกนฺ หฺเตนฺ ปจฺจยา อูปฺปตฺติ โหติ ฯ

[๕๒๐] รุปาวจฺรณํ เทวณํ กตเมถฺ อฏฺฐงฺกนฺ หฺเตนฺ ปจฺจยา อูป-
ปฺตฺติ โหติ ฯ กุสฺสทกมฺมสฺส ชฺวณกฺขณฺ ตโย เหตุ-กุสฺสตา ฯ เป-
รุปาวจฺรณํ เทวณํ อิมเอถฺ อฏฺฐงฺกนฺ หฺเตนฺ ปจฺจยา อูปฺปตฺติ โหติ ฯ

อรุปาวจฺรณํ เทวณํ กตเมถฺ อฏฺฐงฺกนฺ หฺเตนฺ ปจฺจยา อูปฺปตฺติ
โหติ ฯ กุสฺสทกมฺมสฺส ชฺวณกฺขณฺ ตโย เหตุ กุสฺสตา ตสฺมึ ชฺเณ
ชาตเจตนาย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน วุจฺจติ กุสฺสทมฺมตฺตปจฺจยาบี
ธฺชาวรา นิกฺกนฺติกฺขณฺ เทว เหตุ อกุสฺสตา ตสฺมึ ชฺเณ ชาต-
เจตนาย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน วุจฺจติ อกุสฺสทมฺมตฺตปจฺจยาบี
ธฺชาวรา ปฏฺฐิธฺนฺธิกฺขณฺ ตโย เหตุ อพฺยากตา ตสฺมึ ชฺเณ
ชาตเจตนาย สหชาตปจฺจยา โหณฺติ เตน วุจฺจติ นามรูป-
ปจฺจยาบี วิญฺญาณํ วิญฺญาณปจฺจยาบี นามรูปํ ปฏฺฐิธฺนฺธิกฺขณฺ
จตุตาโร ชฺนุธา อวฺฐีโน สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณมณฺณ-
ปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสํยปจฺจยา โหณฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา โหณฺติ
ปฏฺฐิธฺนฺธิกฺขณฺ ปณฺจฺนิหฺตฺริยาณี สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณ-
มณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสํยปจฺจยา โหณฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา
โหณฺติ ปฏฺฐิธฺนฺธิกฺขณฺ ตโย เหตุ สหชาตปจฺจยา โหณฺติ อณฺณ-
มณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสํยปจฺจยา โหณฺติ สมฺปยุตฺตปจฺจยา
โหณฺติ ปฏฺฐิธฺนฺธิกฺขณฺ นามณฺจ วิญฺญาณณฺจ สหชาตปจฺจยา
โหณฺติ อณฺณมณฺณปจฺจยา โหณฺติ นิสฺสํยปจฺจยา โหณฺติ

៤១២ ឥតុត្ថនុតប្បិទេ ឧត្តកកិកាយឥត ប្បិទ្ធំនុតិកាមកុកៃ [៥២១

ឥម្បុត្ថុត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ ប្បិទ្ធំនុតិកាមេ ចិមេ តុត្ថត្ថ ឆម្បា
ឥត្ថាត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ ចណ្ណមណ្ណប្បុត្ថយា តៃហុតិ និទ្ធំត្ថយ-
ប្បុត្ថយា តៃហុតិ ឥម្បុត្ថុត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ ចរូបាទ្យាណំ ពេទ្យាណំ
ចិមេទ្ធំ ចន្ទន្ទន្ទំ កេត្តន្ទំ ប្បុត្ថយា ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ។

[៥២១] កតិឥម្បុត្ថុតិយា ធាណវិប្បុត្ថុតេ ភតិណំ កេត្តន្ទំ ប្បុត្ថយា
ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ឧត្តិយមហាឥទ្ធាណំ បុរាហុណមហាឥទ្ធាណំ កហ្មតិ-
មហាឥទ្ធាណំ កាមាទ្យាណំ ពេទ្យាណំ ធាណវិប្បុត្ថុតេ ភតិណំ កេត្តន្ទំ
ប្បុត្ថយា ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ។ កតិឥម្បុត្ថុតិយា ធាណវិប្បុត្ថុតេ ធន្ទន្ទំ
កេត្តន្ទំ ប្បុត្ថយា ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ឧត្តិយមហាឥទ្ធាណំ បុរាហុណ-
មហាឥទ្ធាណំ កហ្មតិមហាឥទ្ធាណំ កាមាទ្យាណំ ពេទ្យាណំ ធាណវិប្ប-
ប្បុត្ថុតេ ធន្ទន្ទំ កេត្តន្ទំ ប្បុត្ថយា ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ។

[៥២២] កតិឥម្បុត្ថុតិយា ធាណវិប្បុត្ថុតេ កតមេទ្ធំ ធន្ទន្ទំ កេត្តន្ទំ
ប្បុត្ថយា ចុប្បត្ថុតិ តៃហុតិ ។ កុត្តត្ថកម្មមឥត្ថំ ឆរណត្ថុតេ កេត្ត កេត្ត
កុត្តតា កត្ថម្មំ ឆរណ ឆាតកេត្តនាយ ឥត្ថាត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ តេន
ទុត្ថុតិ កុត្តត្ថម្បុត្ថប្បុត្ថយា ឥត្ថាត្ថា និក្ខតិកុត្ថុតេ កេត្ត កេត្ត កុត្តតា
កត្ថម្មំ ឆរណ ឆាតកេត្តនាយ ឥត្ថាត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ តេន ទុត្ថុតិ
កុត្តត្ថម្បុត្ថប្បុត្ថយា ឥត្ថាត្ថា ប្បិទ្ធំនុតិកាមេ កេត្ត កេត្ត ចុត្ថុតា
កត្ថម្មំ ឆរណ ឆាតកេត្តនាយ ឥត្ថាត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ តេន ទុត្ថុតិ
កាមរូបប្បុត្ថយា វិណ្ណធាណំ វិណ្ណធាណប្បុត្ថយា កាមរូបំ ប្បិ-
ទ្ធំនុតិកាមេ បណ្ណកុត្ថុតា ឥត្ថាត្ថប្បុត្ថយា តៃហុតិ ចណ្ណមណ្ណ-

ปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ วิปฺปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ
 ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ จตฺตาโร มหาวคฺคา สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณ-
 มณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ
 ตโย ฐิติสฺสวารา สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรจุยา
 โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ วิปฺปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ ปฏิ-
 สฺนธิกฺขณฺเ นามณฺจ รูปณฺจ สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณ-
 มณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ วิปฺปยุตฺตปรจุยา
 โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ อิมํ จุทฺทสํ ธมฺมา สหชาตปรจุยา โหนฺติ
 อณฺณมณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ วิปฺปยุตฺต-
 ปรจุยา โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ จตฺตาโร ชนฺธา อรูปีโน สห-
 ชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา
 โหนฺติ สัมปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ จตฺตารินฺทริ-
 ยานิ สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสย-
 ปรจุยา โหนฺติ สัมปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ เทว
 เทว สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสย-
 ปรจุยา โหนฺติ สัมปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ ปฏิสฺนธิกฺขณฺเ นาม-
 ณฺจ วิณฺณณณฺจ สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณมณฺณปรจุยา
 โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ สัมปยุตฺตปรจุยา โหนฺติ ปฏิ-
 สฺนธิกฺขณฺเ อิมํ ทวาทสํ ธมฺมา สหชาตปรจุยา โหนฺติ อณฺณ-
 มณฺณปรจุยา โหนฺติ นิสฺสยปรจุยา โหนฺติ สัมปยุตฺตปรจุยา

มหาวคฺเช วิปฺลฺลาตกถา

ปริปฺณณนิทานานิ

[๕๒๕] จตุตฺถาโรเม ภิกฺขเว สํญญาวิปฺลฺลาตา จิตฺตวิปฺลฺลาตา
 ทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาตา กตฺตเม จตุตฺถาโร อนิรุเจ ภิกฺขเว นิรุจฺจนฺติ
 สํญญาวิปฺลฺลาโต จิตฺตวิปฺลฺลาโต ทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต ทุกฺเช ภิกฺขเว
 สํญฺหิตฺติ สํญญาวิปฺลฺลาโต จิตฺตวิปฺลฺลาโต ทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต อนตฺต-
 คฺคินิ ภิกฺขเว อตฺตคฺคิตฺติ สํญญาวิปฺลฺลาโต จิตฺตวิปฺลฺลาโต ทิฏฺฐิจิวิปฺ-
 ลฺลาโต อสํญฺหา ภิกฺขเว สํญฺหิตฺติ สํญญาวิปฺลฺลาโต จิตฺตวิปฺลฺลาโต
 ทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต อิมे โข ภิกฺขเว จตุตฺถาโร สํญญาวิปฺลฺลาตา
 จิตฺตวิปฺลฺลาตา ทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาตา ฯ

[๕๒๖] จตุตฺถาโรเม ภิกฺขเว นสํญญาวิปฺลฺลาตา นจิตฺตวิปฺ-
 ลฺลาตา นทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาตา กตฺตเม จตุตฺถาโร อนิรุเจ ภิกฺขเว
 อนิรุจฺจนฺติ นสํญญาวิปฺลฺลาโต นจิตฺตวิปฺลฺลาโต นทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต
 ทุกฺเช ภิกฺขเว ทุกฺชฺชนฺติ นสํญญาวิปฺลฺลาโต นจิตฺตวิปฺลฺลาโต นทิฏ-
 ฐิจิวิปฺลฺลาโต อนตฺตคฺคินิ ภิกฺขเว อนตฺตคฺคิตฺติ นสํญญาวิปฺลฺลาโต น-
 จิตฺตวิปฺลฺลาโต นทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต อสํญฺหา ภิกฺขเว อสํญฺหิตฺติ น-
 สํญญาวิปฺลฺลาโต นจิตฺตวิปฺลฺลาโต นทิฏฺฐิจิวิปฺลฺลาโต อิมे โข
 ภิกฺขเว จตุตฺถาโร นสํญญาวิปฺลฺลาตา นจิตฺตวิปฺลฺลาตา นทิฏฺฐิ-
 จิวิปฺลฺลาตาติ ฯ

ปทีนา ทวฺธํ วตฺถุํ เทว วิปฺลฺลาธา ปทีนา . จตุตฺตาริ วิปฺล-
 ลาธา อปฺปทีนา ฯ จตุตฺตํ วตฺถุํ อวฺช วิปฺลฺลาธา ปทีนา จตุ-
 ตฺตาริ วิปฺลฺลาธา อปฺปทีนาติ ฯ

วิปฺลฺลาธกถา ฯ

มหาวคฺเค มคฺคกถา

[๕๒๗] มคฺโคติ เกณฺตฺเถน มคฺโค ฯ ไสฺตวปคฺคิมคฺคกฺขณ
 ทสฺสณฺเณ สมนฺมาทิจฺฉิ มิจฺฉาทิจฺฉิยา ปหานาย มคฺโค เจว เหตุ
 ฯ สหฺชาตานิ ธมฺมานํ อปฺปคฺคณฺณาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ กิเ-
 สานํ ปริยาทานาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ ปฏฺธิเวรชาติวิโสธนาย
 มคฺโค เจว เหตุ ฯ จิตฺตสฺส อธิจฺฉานาย มคฺโค เจว เหตุ
 ฯ จิตฺตสฺส โฉทานาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ วิเสสํวาทิกาย
 มคฺโค เจว เหตุ ฯ อุตฺตริ ปฏฺธิเวรชานาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ
 สจฺจจกิตฺตมยาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ นิโรธ ปตฺติจฺจปหานาย มคฺโค
 เจว เหตุ ฯ อภินิโรปนฺนเจเน สมนฺมาตฺตงฺกนฺนํ มิจฺฉาตฺตงฺกนฺนํ
 ปหานาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ สหฺชาตานิ ธมฺมานํ อปฺปคฺคณฺณ-
 นาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ กิเเสานํ ปริยาทานาย มคฺโค เจว
 เหตุ ฯ ปฏฺธิเวรชาติวิโสธนาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ จิตฺตสฺส
 อธิจฺฉานาย มคฺโค เจว เหตุ ฯ จิตฺตสฺส โฉทานาย มคฺโค

๔๒๐ ตําคณตบฏิก ขุทฺทกนิกาย ตํ ปฏិ ສມຖາມກຸໂ [໕໒໑]

เจว เหตุ ๑ วิเสดสาริกมมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ อุตฺตวิ ปฏិ-
 เวยาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ติจฺจกามิตฺตมยฺย มกุโธ เจว เหตุ
 ๑ นิโรธ ปตฺติจฺจูปนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ปรีคฺคหฺนฺเจน
 สํมฺมาวาจา มิจฺฉาവാจา ย ปหานาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ติห-
 ชาตํ ฐมฺมานํ อุตฺตมกฺกนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ กิเลสํ
 ปรียาทานํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ปฏិเวธาทิวิโลธนํย มกุโธ
 เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺถ อธิจฺจนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิต-
 ตตฺถ โวทานํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ วิเสดสาริกมมาย มกุโธ
 เจว เหตุ ๑ อุตฺตวิ ปฏิเวยาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ติจฺจก-
 มิตฺตมยฺย มกุโธ เจว เหตุ ๑ นิโรธ ปตฺติจฺจูปนํย มกุโธ
 เจว เหตุ ๑ สํมฺมจฺจนํย เชน สํมฺมา กมฺมมฺนุโต มิจฺฉากมฺมมฺน-
 ตฺถ ปหานํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ติหชาตํ ฐมฺมานํ อุตฺตมก-
 กนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ กิเลสํ ปรียาทานํย มกุโธ เจว
 เหตุ ๑ ปฏิเวธาทิวิโลธนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺถ
 อธิจฺจนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺถ โวทานํย มกุโธ
 เจว เหตุ ๑ วิเสดสาริกมมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ อุตฺตวิปฏิ-
 เวยาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ติจฺจกามิตฺตมยฺย มกุโธ เจว เหตุ
 ๑ นิโรธ ปตฺติจฺจูปนํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ โวทานํย เชน
 สํมฺมาอาชีโว มิจฺฉาอาชีวตฺถ ปหานํย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ๑ เป-
 ปคฺคหฺนฺเจน สํมฺมาวาจาโม มิจฺฉาวาจา มตฺถ ปหานํย มกุโธ เจว

เหตุ ๑ ๑เป ๑ อุปฺปชฺชานฺนุເၼ် ၼ်မ္မာၼ်တိ မိၼ်ဇာၼ်တိယာ ပၼ်နာယ
 မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၁ပေ ၁ ဝိၼ်ဇ္ဇာပၼ်ဇ္ဇာၼ် ၼ်မ္မာၼ်မာၼ် မိၼ်ဇာ-
 ၼ်မာၼ်တိ ပၼ်နာယ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၼ်ဇာတၼ် ၼ်မ္မာၼ်
 ဝုပုတုမ္မာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်ဇာၼ် ပၼ်ဃာတၼ် မုၼ်တိ
 ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ပၼ်ဇာတိဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်-
 တိၼ် ဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်တိၼ် ဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ
 ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဝိၼ်ဇာၼ်တိယာ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဝုပုတုပၼ်-
 ဇာယ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၼ်ဇာၼ်တိယာ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁
 ၁ ဂိၼ်ဇာၼ် ပၼ်ဃာတၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၁

[၅၂၈] ၼ်ဇာတၼ်မိမ္မာၼ်မုၼ်တိ တိၼ်ဇာၼ်တိယာ ၼ်မ္မာၼ်တိ ၁ ပေ ၁
 ဝိၼ်ဇ္ဇာပၼ်ဇ္ဇာၼ် ၼ်မ္မာၼ်မာၼ် ဝိၼ်ဇာၼ်တိယာ ၼ်ဇာတၼ်တိယာ ပၼ်ဇာ-
 တိၼ်တိယာ ၼ်ဇာတၼ်တိယာ ၼ်ဇာတၼ်တိယာ ပၼ်ဇာတၼ်တိယာ
 ပၼ်နာယ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၼ်ဇာတၼ် ၼ်မ္မာၼ် ဝုပုတုမ္မာ-
 ၼ်မ္မာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်ဇာၼ် ပၼ်ဃာတၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ်
 တွေ ၁ ပၼ်ဇာတိဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်တိၼ်
 ဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်တိၼ် ဝိၼ်ဇ္ဇာၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ်
 တွေ ၁ ဝိၼ်ဇာၼ်တိယာ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဝုပုတုပၼ်ဇာယ
 မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၼ်ဇာၼ်တိယာ မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ဂိၼ်ဇာၼ်
 ပၼ်ဃာတၼ် မုၼ်တိ ၂ ခေၼ် တွေ ၁ ၁

ၼ်ဇာတၼ်မိမ္မာၼ်မုၼ်တိ တိၼ်ဇာၼ်တိယာ ၼ်မ္မာၼ်တိ ၁ ပေ ၁ ဝိၼ်ဇ္ဇာ-

๔๒๒ สัตถุคณคัมภีระ ชุทบทกนิคายสูตร ปฏิสัมภิตามกุโธ [๔๒๘

ปฏฺฐเจน สมนุมาตฺตมาริ อณฺุสทกคตฺตํ กามวากตฺตญฺเอยชนตฺตํ ปฏฺฐ-
ตฺตญฺเอยชนตฺตํ อณฺุสทกคตฺตํ กามวากานุสยตฺตํ ปฏฺฐิขานุสยตฺตํ ปหา-
นาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ สหชาตานิ ฐมฺมานํ อฺุปตฺถกมฺภนาย
มกุโธ เจว เหตุ ๑ กิเลตฺตานํ ปรียาทานาย มกุโธ เจว เหตุ
๑ ปฏฺฐิเวธาทิวิโสธนาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺตํ อธิขฺญา-
นาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺตํ โวทานาย มกุโธ เจว
เหตุ ๑ วิเสตฺตาริคมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ อฺุตฺตฺตวิปฏฺฐิเวธาย
มกุโธ เจว เหตุ ๑ ตฺถจฺจามิสฺสมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑
นิโรเธ ปตฺติขฺญาปนาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ๑

อหคตมคฺคกฺขณเ ทตฺตํนฺนเจน สมนุมาทิจิ ๑เป ๑ อวิภฺช-
ปฏฺฐเจน สมนุมาตฺตมาริ รุปรวากตฺตํ อรุปรวากตฺตํ มานตฺตํ อฺุตฺตฺตจฺจตฺตํ
อวิขฺชขาย มานานุสยตฺตํ วากานุสยตฺตํ อวิขฺชขานุสยตฺตํ ปหานาย
มกุโธ เจว เหตุ ๑ สหชาตานิ ฐมฺมานํ อฺุปตฺถกมฺภนาย มกุโธ
เจว เหตุ ๑ กิเลตฺตานํ ปรียาทานาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ปฏฺฐิ-
เวธาทิวิโสธนาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺตํ อธิขฺญา-
นาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ จิตฺตตฺตํ โวทานาย มกุโธ เจว เหตุ ๑
วิเสตฺตาริคมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ อฺุตฺตฺตวิปฏฺฐิเวธาย มกุโธ
เจว เหตุ ๑ ตฺถจฺจามิสฺสมาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ นิโรเธ
ปตฺติขฺญาปนาย มกุโธ เจว เหตุ ๑ ๑

[๔๒๘] ทตฺตํนฺนมกุโธ สมนุมาทิจิ อภิโรปนมกุโธ สมนุมา-

៤២៤ ពុទ្ធកុណ្ឌបិដកេ ឧប្បត្តនិកាយទុត បរិដ្ឋនុបិកាមគុក្ខ [៥៣០]

[illegible]

มคฺคกถา ๖

มหาวิทยาลัย มณฑลพายัพยกถา

[๕๓๐] มณฑลเขมรยมิทํ ภิกขเว พรหมจรรย์ สคฺคปริ สมนุ-
ชฺฐเต ทิวิโส มนฺโต สคฺคปริ สมนุชฺฐเต เทสํนามนฺโต ปฏิกุ-
คหณนฺโต พรหมจรรย์มนฺโต ฯ

[illegible]

๓ ๖ ๖๖๖

ปณฺณปนา ปณฺชปนา วิวณฺนา วิภชฺชา ชุตฺตทานํกมฺมํ อຍ်
 เทตฺตนามณฺโฑ ๑

กตโม ปฏิกุคฺคหฺมณฺโฑ ๑ ภิกฺขุ ภิกฺขุณีโย ชุปฺปาสกา ชุปฺปาสิ-
 กาโย เทวา มนุสฺสํสา เย วา ปณฺณເပຍီ เทຈိ วิဇ္ဈာတာโร
 အ် ပ္ပတ္တိကုคฺคหမ္မณโฑ ๑

กตโม พุทฺทมจฺริยมณฺโฑ ๑ อຍ်ເမေဝ ဝရိယံ အတ္တန္တုဂ္ဂိโก မက္ခန္တု
 ထေယျတ္တံ ๑ တမ္မာဘိက္ခုနီ တမ္မာသန္တပ္ပာပ တမ္မာသဘာ တမ္မာ-
 ကမ္မာမ္မာတ တမ္မာသာဒိဝ တမ္မာသဘာယာမ တမ္မာသတိ တမ္မာသမာဓိ
 အ် ပ္ပတ္တိကုคฺคหမ္မณโฑ ๑

[๕๓๓] อธิโมက္ခမณฺโฑ สทฺธิနุทฺธิယံ อตฺตန္တုဂ္ဂิယံ กตฺถ္တံ
 สทฺธิယံ กตฺถ္တံ ဂန္ထုတေတုသာ สทฺธิနุทฺธิယန္တံ အธิမ္မက္ခမ္မာနံ ဝိဝုဒ္ဓိတိ
 မန္တပေယျံ ပ္ပတ္တိကုคฺคဟ္မณ္တံ ဝိရိယနုတฺထိယံ ဂစ္ဆန္တု ကတ္တံ ဂစ္ဆန္တု
 ကတ္တံ ဂန္ထုတေတုသာ ဝိရိယနုတထိယန္တံ ပ္ပတ္တိကုค္ကမ္မာနံ ဝိဝုဒ္ဓိတိ မန္တ-
 ပေယျံ စုပ္ပန္နာမ္မမ္မာနံ ဓတိနုတထိယံ ပမာတ ကတ္တံ ပမာတံ
 ကတ္တံ ဂန္ထုတေတုသာ ဓတိနုတထိယန္တံ စုပ္ပန္နာမ္မမ္မာနံ ဝိဝုဒ္ဓိတိ မန္တ-
 ပေယျံ ဝိဂ္ဂန္တပမ္မာနံ တမာဓိနုတထိယံ ဝုက္ခန္တု ကတ္တံ ဝုက္ခန္တု
 ကတ္တံ ဂန္ထုတေတုသာ တမာဓိနုတထိယန္တံ ဝိဂ္ဂန္တပမ္မာနံ ဝိဝုဒ္ဓိတိ မန္တ-
 ပေယျံ တတ္တမ္မာနံ ပဏ္ဍိတနုတထိယံ ဝိသုဒ္ဓါ ကတ္တံ ဝိသုဒ္ဓိ
 ကတ္တံ ဂန္ထုတေတုသာ ပဏ္ဍိတနုတထိယန္တံ တတ္တမ္မာနံ ဝိဝုဒ္ဓိတိ မန္တ-
 ပေယျံ အတန္တုဂ္ဂိယေ ဝကမ္ပိယမ္မာနံ ဓတုရာပတံ အတန္တုဂ္ဂိယံ ကတ္တံ

รโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ อปฺปจฺจนมณฺโฑ สติสํโพชฺฌ
ณฺโงโค ปมาโท กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติ-
รโธ อิทํ เปยฺยํ ปวิจยมณฺโฑ ฌมฺมวิจยสํโพชฺฌณฺโงโค อวิจฺจชา
กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ
ปคฺคทมณฺโฑ วิริยสํโพชฺฌณฺโงโค โกธชฺชํ กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถ-
รโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ ฌรณมณฺโฑ ปิฏฺฐสํ-
โพชฺฌณฺโงโค ปรีพาโท กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิ-
มุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ อปฺปสํมณฺโฑ ปสฺสทฺทสํโพชฺฌณฺโงโค กุญฺ-
จฺจตุํ กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ
เปยฺยํ อวิกฺเขปมณฺโฑ สมาริสํโพชฺฌณฺโงโค อุกฺกจฺจํ กถํโฆ โย
ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ ปฏฺฐิธฺชาน-
มณฺโฑ อปฺเปกฺขาสํโพชฺฌณฺโงโค อปฺปฏฺฐิธฺชานํ กถํโฆ โย ตตฺถ
อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ ฯ

[๕๓๓] ทสฺสณฺมณฺโฑ สํมมาทิฏฺฐิํ มิจฺฉาทิฏฺฐิํ กถํโฆ โย
ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ อภิโรปน-
มณฺโฑ สํมมาตงฺกปฺโป มิจฺฉาตงฺกปฺโป กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถ-
รโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ ปรีคฺคทมณฺโฑ สํ-
มาวาจา มิจฺฉาวาจา กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิ-
มุตติรโธ อิทํ เปยฺยํ สํมฺมจฺจนมณฺโฑ สํมมาภมฺมณฺโฑ มิจฺฉา-
ภมฺมณฺโฑ กถํโฆ โย ตตฺถ อตฺถรโธ ฌมฺมรโธ วิมุตติรโธ

มณฺโฑ ปณฺณินุทฺทริยํ อาริปะเตยฺยญฺเฐน อินฺทริยํ มณฺโฑ อกม-
 ปิยญฺเฐน พถํ มณฺโฑ นิยฺยานญฺเฐน โฟชฺฌนํโก มณฺโฑ เท-
 ทญฺเฐน มคฺโค มณฺโฑ อุปญฺจํญฺเฐน สติปญฺจํญานา มณฺโฑ
 ปททญฺเฐน สมนุสฺสจํญานา มณฺโฑ อธิชฺฌนญฺเฐน อิทฺธิปาทา
 มณฺโฑ อวิกฺกเขปญฺเฐน สมนํโก มณฺโฑ อนุสฺสจํญฺเฐน วิปัส-
 สนา มณฺโฑ เภกธญฺเฐน สมนวิปัสสนา มณฺโฑ อนทิวคฺค-
 ญฺเฐน ยุกนทฺฐา มณฺโฑ สํวรญฺเฐน สํตวิสฺสุทฺธิ มณฺโฑ อ-
 วิกฺกเขปญฺเฐน จิตฺตวิสฺสุทฺธิ มณฺโฑ ทสฺสญฺเฐน ทิสฺสวิสฺสุทฺธิ มณ-
 โฑ มุคฺคญฺเฐน วิโมกฺโข มณฺโฑ ปฏฺิเวธญฺเฐน วิชฺฐา มณ-
 โฑ ปริจฺจาคญฺเฐน วิมุตฺติ มณฺโฑ สมนุสฺสจญฺเฐน ชเย ฌานํ
 มณฺโฑ ปฏฺิปปสฺสจญฺเฐน อนุสฺสจํญานา ฌานํ มณฺโฑ ฌนํโก
 มุถญฺเฐน มณฺโฑ มหตฺถิกาโร สมนุสฺสจํญานา มณฺโฑ สสฺส-
 สโมธานญฺเฐน มณฺโฑ เวทนา สโมสฺสรญฺเฐน มณฺโฑ สมาริ-
 ปมุขญฺเฐน มณฺโฑ สติ อาริปะเตยฺยญฺเฐน มณฺโฑ ปณฺณวา ค-
 ทฺทญฺเฐน มณฺโฑ วิมุตฺติ สํวรญฺเฐน มณฺโฑ อมโตคฺค-
 นิพฺพานํ ปริโยธานญฺเฐน มณฺโฑติ ฯ

มณฺทเปยฺยกถา ฯ

ภาณวารี ฯ

มหาวคฺคเ ปจฺจโม ฯ

คตฺถสฺส วคฺคคตฺถสฺส อุกฺกาทนํ ภวติ

๔๓๒ สุตตฺถนคัมภีรเก ชุทฺทกนิกายສຸຕ ປຼືສັນນິທາມກຸໂກ [໕໓໔

 ພານທົງຈີ ຈ ອສຸດາດາ ອິນທຸຣິຍໍ ວິໂມກຊປພຈມາ
 ກຕິກມຸມວິປຸຕາດາ ມກຸໂກ ມນຸເຫນ ເຕ ທຣາຕິ
ເອສ ນິກາຍວໂຣ ຈມີໂຕ ອສຸດໂມ ປຈໂມ ຈ ປວໂຣ ວຽມກຸໂກຕິ” າ

ຍຸຕນທຸວກຸເຕ ຍຸຕນທຸກຄາ

[໕໓໔] ເອວມເມ ສຸຕໍ ເອກໍ ສ່ມຍໍ ອ່າຍສຸມາ ອານນຸໂທ
ໂກສຸມພິຍໍ ວິຫຣຕິ ໄໝສິຕາຣາເມ ຕຊຽ ໄໝ ອ່າຍສຸມາ ອານນຸໂທ
ຖິກຊູ ອາມນຸເຕສິ ອາດຸໂສຕິ ອາດຸໂສຕິ ໄໝ ເຕ ຖິກຊູ ອ່າຍສຸມໂຕ
ອ່ານນຸທສຸດ ປຈຸຈສຸໂສສຸ ອ່າຍສຸມາ ອານນຸໂທ ເອຕທໂວຈ ໂຍ ທິ
ໂກຈິ ອາດຸໂສ ຖິກຊູ ວາ ຖິກຊູນີ້ ວາ ມມ ສ່ນຸຕິເກ ອຣຫຸຕໍ ພຸຍາ-
ກໂຣຕິ ສ່ພຸໂສ ຈຸຕຸທິ ມກຸເຕທິ ເຂເຕສໍ ວາ ອພຸພຕເຣນ ກຕ-
ເມທິ ຈຸຕຸທິ າ

 ອິຮາດຸໂສ ຖິກຊູ ສ່ມຄປຸພຸຈຸກມໍ ວິປຸສຸສນໍ ກາເວຕິ ຕສຸສ ສ່ມຄ-
ປຸພຸຈຸກມໍ ວິປຸສຸສນໍ ກາວຍໂຕ ມກຸໂກ ສ່ນຸຊາຍຕິ ໂສ ຕໍ ມກຸຕໍ
ອາເສວຕິ ກາເວຕິ ພຸຊຸຕິກໂຣຕິ ຕສຸສ ຕໍ ມກຸຕໍ ອາເສວໂຕ ກາວຍໂຕ
ພຸຊຸຕິກໂຣຕິ ສ່ນຸໂພຊນານິ ປຸຮິຍນຸຕິ ອນຸສຍາ ພຸຍນຸຕິໂໜຕິ າ

 ປຸນ ຈປຣໍ ອາດຸໂສ ຖິກຊູ ວິປຸສຸສນາປຸພຸຈຸກມໍ ສ່ມຄໍ ກາເວຕິ
ຕສຸສ ວິປຸສຸສນາປຸພຸຈຸກມໍ ສ່ມຄໍ ກາວຍໂຕ ມກຸໂກ ສ່ນຸຊາຍຕິ ໂສ

 ສໍ າ ວຽວກຸໂກຕິຕິ ດິຈິຕໍ

คํ มคฺคํ อาเสวติ ภาเวติ พหุตฺถโรติ ตสฺสํ คํ มคฺคํ อาเสวโต
ภาวยโต พหุตฺถโรโต สณฺโณชานานิ ปหฺยณฺติ อนุตฺथा พุยนฺตี-
โหนติ ฯ

ปนฺ จปวํ อาวุโส ภิกฺขุ สมนวิปสฺสํ ยุกนทฺธํ ภาเวติ
ตสฺสํ คํ สมนวิปสฺสํ ยุกนทฺธํ ภาวยโต มคฺโค สณฺชายติ โส
คํ มคฺคํ อาเสวติ ภาเวติ พหุตฺถโรติ ตสฺสํ คํ มคฺคํ อาเส-
วโต ภาวยโต พหุตฺถโรโต สณฺโณชานานิ ปหฺยณฺติ อนุตฺथा
พุยนฺตีโหนติ ฯ

ปนฺ จปวํ อาวุโส ภิกฺขุโน ฐมฺมทฺธจฺจุจฺจุคฺคหิตมานนํ^๒ โหติ
โส อาวุโส สมนโย ยนฺตํ จิตฺตํ อชฺชตฺตคณฺเณว สณฺติจฺจุจฺติ
สณฺนิสฺสํติ เอลกฺกิ โหติ สมาริยติ ตสฺสํ มคฺโค สณฺชายติ
โส คํ มคฺคํ อาเสวติ ภาเวติ พหุตฺถโรติ ตสฺสํ คํ มคฺคํ อาเส-
วโต ภาวยโต พหุตฺถโรโต สณฺโณชานานิ ปหฺยณฺติ อนุตฺथा
พุยนฺตีโหนติ ฯ โย หิ โกลิ อาวุโส ภิกฺขุ วา ภิกฺขุณฺนี วา
มม สณฺติเก อรหฺตํ พุยาถโรติ สพุพโส อิมหิ จตุหิ มคฺเคหิ
เอเตสํ วา อชฺชตฺตเรนาติ ฯ

[๕๓๕] กถํ สมนปฺพุพฺพคฺคํ วิปสฺสํ ภาเวติ ฯ เนกฐมฺมวเสน
จิตฺตสฺสํ เอกคฺคตา อวิกฺกเขโป สมาริ ตตฺถ ชาเต ฐมฺเม อนิจฺจุจฺโต
อนุปสฺสํญฺเสน วิปสฺสํ ทุชฺชโค อนุปสฺสํญฺเสน วิปสฺสํ

๑ ๓ ยุคนนฺธํ ๒ ฐมฺมทฺธจฺจุจฺจุคฺคหิตมานนํ

ภาเวตพฺพํ ภาเวนฺโต อาเสวติ ํสจฺฉิกาทพฺพํ ํสจฺฉิกโรนฺโต อา-
เสวติ เอวํ อาเสวติ ฯ

ภาเวตฺติ กถํ ภาเวติ ฯ อาวชฺชนฺโต ภาเวติ ชานนฺโต
ภาเวติ ปสฺสณฺโต ภาเวติ ปจฺจุเวกฺชนฺโต ภาเวติ จิตฺตํ
อริยฺขณฺโต ภาเวติ ํสทฺธาย อธิมฺจุจฺจนฺโต ภาเวติ วิริยํ
ปคฺคณฺหนฺโต ภาเวติ ํสํ อปฺปจฺจาเปนฺโต ภาเวติ จิตฺตํ
ํสมาทฺหนฺโต ภาเวติ ปณฺณาย ปชานนฺโต ภาเวติ อภินฺนุเมยฺยํ
อภิชานนฺโต ภาเวติ ปริณฺนุเมยฺยํ ปริชานนฺโต ภาเวติ ปหา-
ตพฺพํ ปชนฺโต ภาเวติ ภาเวตพฺพํ ภาเวนฺโต ภาเวติ ํสจฺฉิ-
กาทพฺพํ ํสจฺฉิกโรนฺโต ภาเวติ เอวํ ภาเวติ ฯ

พหุตฺถกโรตฺติ กถํ พหุตฺถกโรติ ฯ อาวชฺชนฺโต พหุตฺถกโรติ
ชานนฺโต พหุตฺถกโรติ ปสฺสณฺโต พหุตฺถกโรติ ปจฺจุเวกฺชนฺโต
พหุตฺถกโรติ จิตฺตํ อริยฺขณฺโต พหุตฺถกโรติ ํสทฺธาย อธิมฺจุจฺจนฺโต
พหุตฺถกโรติ วิริยํ ปคฺคณฺหนฺโต พหุตฺถกโรติ ํสํ อปฺปจฺจาเปนฺโต
พหุตฺถกโรติ จิตฺตํ ํสมาทฺหนฺโต พหุตฺถกโรติ ปณฺณาย ปชานนฺโต
พหุตฺถกโรติ อภินฺนุเมยฺยํ อภิชานนฺโต พหุตฺถกโรติ ปริณฺนุเมยฺยํ
ปริชานนฺโต พหุตฺถกโรติ ปหาตพฺพํ ปชนฺโต พหุตฺถกโรติ ภา-
เวตพฺพํ ภาเวนฺโต พหุตฺถกโรติ ํสจฺฉิกาทพฺพํ ํสจฺฉิกโรนฺโต พหุตฺ-
ถกโรติ เอวํ พหุตฺถกโรติ ฯ

ตตฺถ ตํ มกฺกํ อาเสวโต ภาวยโต พหุตฺถกโรโต ํสญฺโญชนานิ

๔๓๘ สุตฺตคฺคນฺตีฏฺเฏ ชฺชทฺทกนิกายสฺส ปฏฺฐิตมฺภิทามคฺโค [๔๓๗

โศคาปคฺคติมคฺเคน สกฺกกายทฺธิจฺจิ วิจฺจิจฺจุฉา สັถพฺพตปฺปรามาโส
อิมานิ ตັณฺนิ สณฺโณชฺชานานิ ปหฺยฺนฺติ ทฺธิจฺชานุสฺสโย วิจฺจิจฺจุฉานุสฺสโย
อิมេ เทว อนุสฺสยา พฺยฺนฺตฺโหณฺติ ฯ

สกฺกทาคามิมคฺเคน โสฬาริกํ กามราคสณฺโณชฺชํ ปฏฺฐิตสณฺโณชฺชํ
อิมานิ เทว สณฺโณชฺชานานิ ปหฺยฺนฺติ โสฬาริกํ กามราคานุสฺสโย
ปฏฺฐิขานุสฺสโย อิมេ เทว อนุสฺสยา พฺยฺนฺตฺโหณฺติ ฯ

อนาคามิมคฺเคน อนุสฺสหคฺคํ กามราคสณฺโณชฺชํ ปฏฺฐิตสณฺโณชฺชํ
อิมานิ เทว สณฺโณชฺชานานิ ปหฺยฺนฺติ อนุสฺสหคฺโค กามราคานุสฺสโย
ปฏฺฐิขานุสฺสโย อิมេ เทว อนุสฺสยา พฺยฺนฺตฺโหณฺติ ฯ

อหฺมคฺคตมคฺเคน รูปปราโค อรูปปราโค มาโน อุกฺกุจฺจุ อวิชฺชวา
อิมานิ ปญฺจ สณฺโณชฺชานานิ ปหฺยฺนฺติ มานานุสฺสโย ภวราคานุสฺสโย
อวิชฺชวานุสฺสโย อิมេ คโย อนุสฺสยา พฺยฺนฺตฺโหณฺติ เอวํ สณฺโณชฺชานานิ
ปหฺยฺนฺติ อนุสฺสยา พฺยฺนฺตฺโหณฺติ เอวํ สมถปฺปพฺพกมํ วิปสฺสํ
ภาเวติ ฯ

[๔๓๗] กถํ วิปสฺสํปฺปพฺพกมํ สมกํ ภาเวติ ฯ อนิจฺจุโค
อนุปสฺสํนฺนฺเจเน วิปสฺสํชา ทฺถุชฺชโค อนุปสฺสํนฺนฺเจเน วิปสฺสํชา
อนคฺคโค อนุปสฺสํนฺนฺเจเน วิปสฺสํชา คตฺถ ชฺชาตํ ฆมฺมํ จ
ไวสฺสํคฺคคารมฺมณฺตวา จิตฺตสฺส อฺเอกคฺคตา อวิภฺเจโป สฺมาธิ อิติ
ปจฺมํ วิปสฺสํชา ปจฺจุฉา สมโถ เตน อฺจุจฺจติ วิปสฺสํชาปฺปพฺพกมํ
สมกํ ภาเวติ ฯ

โกจฺรฏฺเฐน สมถวิปัสสนา เภรธฺา โหนฺติ ยุคนทฺธว โหนฺติ
 ฌณฺณมณฺเฑ นาคิวดคฺคณฺตํ เตน ธุจฺจติ โภจฺรฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ
 ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ

[๕๓๘] กถํ ปหานฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ
 อุตฺถจฺจสํหคฺคิกเถเส ๑ ฆนฺเธ ๑ ปชฺหโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อ-
 วิกุเขโป สมาริ นิโรธโกจโร อวิชฺชาสํหคฺคิกเถเส ๑ ฆนฺเธ ๑
 ปชฺหโต อนุปัสสนฏฺเฐน วิปัสสนา นิโรธโกจรา อิติ ปหานฏฺเฐน
 สมถวิปัสสนา เภรธฺา โหนฺติ ยุคนทฺธว โหนฺติ ฌณฺณมณฺเฑ
 นาคิวดคฺคณฺตํ เตน ธุจฺจติ ปหานฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ
 ภาเวติ ฯ

กถํ ปริจฺจาคฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ อุตฺถจฺจ-
 สํหคฺคิกเถเส ๑ ฆนฺเธ ๑ ปริจฺจาชโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อวิ-
 กุเขโป สมาริ นิโรธโกจโร อวิชฺชาสํหคฺคิกเถเส ๑ ฆนฺเธ ๑
 ปริจฺจาชโต อนุปัสสนฏฺเฐน วิปัสสนา นิโรธโกจรา อิติ ปริจฺจา-
 คฏฺเฐน สมถวิปัสสนา เภรธฺา โหนฺติ ยุคนทฺธว โหนฺติ ฌณ-
 ฌณฺณมณฺเฑ นาคิวดคฺคณฺตํ เตน ธุจฺจติ ปริจฺจาคฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ
 ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ

กถํ ธุจฺจขานฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ อุตฺถจฺจ-
 สํหคฺคิกเถเสหิ ๑ ฆนฺเธหิ ๑ ธุจฺจชโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อ-
 วิกุเขโป สมาริ นิโรธโกจโร อวิชฺชาสํหคฺคิกเถเสหิ ๑ ฆนฺเธหิ

៤៤២ ឥតុកុណុប្បិទេ ឧតុកុណិកាយត្ថំ ឦឆិឥមភិកាមកុកៃ [៥៤០

។ ឧត្ថុតហតៃ ឧបុត្ថន្តន្ទេន វិបត្ថន្តា និរោគោទរា ឱតិ ឧត្ថុ-
ទាន្ទេន ឥមភិវិបត្ថន្តា ខេករតា តៃហុតិ យុកេតុតា តៃហុតិ ឧប្ប-
ឈមឈមំ អាតិវតុកុណុត្ថិតិ តេន ឧត្ថុតិ ឧត្ថុទាន្ទេន ឥមភិវិបត្ថន្តំ
យុកេតុតំ ភាវេតិ ។

កតំ វិវឌ្ឍន្ទេន ឥមភិវិបត្ថន្តំ យុកេតុតំ ភាវេតិ ។ ឧត្ថុតុ-
ត្ថកតិកតិកតេតិ ។ ឧបុតេតិ ។ វិវឌ្ឍន្ទេន តិកតត្ថំ ខេកកុកតា ឧ-
វិកុខេតៃ ឥមាភិ និរោគោទរា ឧវិធម្មាត្ថកតិកតេតិ ។ ឧបុតេតិ
។ វិវឌ្ឍន្ទេន ឧបុត្ថន្តន្ទេន វិបត្ថន្តា និរោគោទរា ឱតិ វិវឌ្ឍ-
ន្ទេន ឥមភិវិបត្ថន្តា ខេករតា តៃហុតិ យុកេតុតា តៃហុតិ ឧប្ប-
ឈមឈមំ អាតិវតុកុណុត្ថិតិ តេន ឧត្ថុតិ វិវឌ្ឍន្ទេន ឥមភិវិបត្ថន្តំ
យុកេតុតំ ភាវេតិ ។

[៥៤០] កតំ ឥតុកុណុប្បិទេ ឥមភិវិបត្ថន្តំ យុកេតុតំ ភាវេតិ ។ ឧត្ថុ-
តុតុតំ ឧបុត្ថន្តន្ទេន តិកតត្ថំ ខេកកុកតា ឧវិកុខេតៃ ឥមាភិ ឥតុតៃ តៃហុតិ
និរោគោទរា ឧវិធម្មាត្ថ ឧបុត្ថន្តន្ទេន វិបត្ថន្តា ឥតុតៃ
តៃហុតិ និរោគោទរា ឱតិ ឥតុកុណុប្បិទេ ឥមភិវិបត្ថន្តា ខេករតា តៃហុតិ
យុកេតុតា តៃហុតិ ឧប្បឈមឈមំ អាតិវតុកុណុត្ថិតិ តេន ឧត្ថុតិ ឥតុ-
កុណុប្បិទេ ឥមភិវិបត្ថន្តំ យុកេតុតំ ភាវេតិ ។

កតំ ឥតុកុណុប្បិទេ ឥមភិវិបត្ថន្តំ យុកេតុតំ ភាវេតិ ។ ឧត្ថុតុតុតំ ឧបុត្ថ-
ន្ទេន តិកតត្ថំ ខេកកុកតា ឧវិកុខេតៃ ឥមាភិ ឥតុតៃ តៃហុតិ និរោ-
គោទរា ឧវិធម្មាត្ថ ឧបុត្ថន្តន្ទេន វិបត្ថន្តា ឥតុតៃ តៃហុតិ

นิโรธโคจรา อิติ ปณฺธิฏฺเฐน สมถวิปัสสนา เภรธํ โหนฺติ
 ยุคนทฺธา โหนฺติ อญฺเญมญฺเญ นาทิวคฺคตฺถํ เทน อจฺจุติ ป-
 ณฺธิฏฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ

กถํ วิมุตฺตญฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ อุตฺตรจฺจุ
 ปชฺหโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อวิกฺกเขโป สฺมาธิ วิมุตฺโต โหติ นิโรธ-
 โคจโร อวิขฺฐํ ปชฺหโต อนุปัสสนญฺเฐน วิปัสสนา วิมุตฺตา โหติ
 นิโรธโคจรา อิติ วากวिरากา เจโตวิมุตฺติ อวิขฺฐาวिरากา ปญ-
 ญาวิมุตฺติ อิติ วิมุตฺตญฺเฐน สมถวิปัสสนา เภรธํ โหนฺติ ยุ-
 คนทฺธา โหนฺติ อญฺเญมญฺเญ นาทิวคฺคตฺถํ เทน อจฺจุติ วิมุตฺ-
 ตญฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ

[๕๔๓] กถํ อนาสวญฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ
 อุตฺตรจฺจุ ปชฺหโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อวิกฺกเขโป สฺมาธิ กามาสวณ
 อนาสโว โหติ นิโรธโคจโร อวิขฺฐํ ปชฺหโต อนุปัสสนญฺเฐน วิ-
 ปัสสนา อวิขฺฐาสวณ อนาสวา โหติ นิโรธโคจรา อิติ อนาส-
 วญฺเฐน สมถวิปัสสนา เภรธํ โหนฺติ ยุคนทฺธา โหนฺติ อญ-
 ญมญฺเญ นาทิวคฺคตฺถํ เทน อจฺจุติ อนาสวญฺเฐน -สมถวิปัสสนํ
 ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ

กถํ ตรณญฺเฐน สมถวิปัสสนํ ยุคนทฺธํ ภาเวติ ฯ อุตฺตรจฺจุ-
 สหคตฺถิเตเสหิ ฯ ขนฺเธหิ ฯ ตรโต จิตฺตสฺส เภรคฺคตา อวิกฺกเขโป
 สฺมาธิ นิโรธโคจโร อวิขฺฐาสหคตฺถิเตเสหิ ฯ ขนฺเธหิ ฯ ตรโต

๔๔๘ สุตตฺถนฺตปฐฺเก ชุทฺທกถာနိကာຍສຸຕ໌ ປຼິສັມມັກທາມຄຸໂຕ [໔໔໔

ທິຕມານຕ໌ ໂທຕິ ຯ

ໂອກາເສ ເຈວ ພາເນ ຈ	ມິຕິຍາ ຈ ວິກມປຕິ
ປສຸຕທຸຣິຍາ ສຸເຂ ເຈວ	ເຍຫິ ຈິຕຸຕ໌ ປເວຣຕິ
ອຣ໌ໂມກູເຂ ຈ ປຄຸກາເ	ອຸປຼຊຳເນ ຈ ວິກມປຕິ
ອຸປຼກຸຂາວສຸຊນາ ເຈວ	ອຸປຼກຸຂາຍ ຈ ນິກມຕິຍາ
ອິມານິ ທສ ສຳນານິ	ປພຸພາຍສຸຕ໌ ປຣິຈຸຈິຕາ
ຣມມຸທຸຣຈຸຈຸຕ໌ໂຕ ໂທຕິ	ນ ຈ ສມໂມທຸຈຸຕຕິ
ວິກມປຕິ ເຈວ ກິຕິສຸຕຕິ ຈ	ຈວຕິ ຈິຕຸຕກາວນາ
ວິກມປຕິ ກິຕິສຸຕຕິ	ກາວນາ ປຣິທາຍຕິ
ວິສຸຊຸເນຕິ ນ ກິຕິສຸຕຕິ	ກາວນາ ນ ປຣິທາຍຕິ
ນ ຈ ວິກຸຊິປປເຕ ຈິຕຸຕ໌	ນ ກິຕິສຸຕຕິ ນ ຈວຕິ ຈິຕຸຕກາວນາ
ອິເມຫິ ຈຕຸຫິ ສຳເນຫິ	ຈິຕຸຕສຸຕ໌ ສ໌ເໝປ໌ ວິກຸເໝປ໌
ວິຄຸຕທິຕ໌ ທສຸຊຳເນຫິ ສມປຊານາຕ໌ຕິ ຯ	

ຍຸຄນທຸຣກຳຕາ ຯ

ຍຸຄນທຸຣວຄຸເຕ ສຈຸຈກຕາ

ປຣິປຸຣຸຣນຄຄານິທານ໌

[໔໔໔] ຈຕຸຕາຣິມານິ ກິກຸຂເວ ຕຄານິ ອວິຕຄານິ ອນພຸພຸຄານິ
ກຕມານິ ຈຕຸຕາຣິ ອທ໌ ທຸກຸຂນຸຕິ ກິກຸຂເວ ຕຄເນຕ໌ ອວິຕຄເນຕ໌

៤៥០ ឥតុក្កុណ្ឌបិដកេ ឧត្តរាភិកាយស្ត បរិវិជ្ជាសិក្ខាមគ្គិកោ [៤៥៦

[៤៥៦] ភតិកាភារេហិ ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។ ឥត្ត-
អាការេហិ ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ គព្ភនេន ឧត្តគព្ភនេន
ឥនុទានេន បរិវេទនេន ឱមេហិ ឥត្តអាការេហិ ឥតុតារិ ឥនុទានិ
ខេត្តនុភិកានិ យំ ខេត្តនុភិកំ កំ ខេត្តកុំ ខេត្តកុំ ខេត្តេន
ឆាណេន បរិវិជ្ជាសិក្ខាមគ្គិកោ ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។

ភតិ គព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។ ឥត្តអាការេហិ
គព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ កុប្បនុត្តំ កុប្បនុត្តំ
គព្ភនុត្តំ ឥនុត្តនុត្តំ ឥនុត្តនុត្តំ គព្ភនុត្តំ និរោត្តនុត្តំ និរោត្តនុត្តំ
គព្ភនុត្តំ មគ្គនុត្តំ មគ្គនុត្តំ គព្ភនុត្តំ ឱមេហិ ឥត្តអាការេហិ
គព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេត្តនុភិកានិ យំ ខេត្តនុភិកំ កំ
ខេត្តកុំ ខេត្តកុំ ខេត្តេន ឆាណេន បរិវិជ្ជាសិក្ខាមគ្គិកោ ឥតុតារិ ឥនុទានិ
ខេហបរិវេទានិ ។

ភតិ ឧត្តគព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។ ឥត្តអាកា-
រេហិ ឧត្តគព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ កុប្បនុត្តំ កុប្ប-
នុត្តំ ឧត្តគព្ភនុត្តំ ឥនុត្តនុត្តំ ឥនុត្តនុត្តំ ឧត្តគព្ភនុត្តំ និរោត្តនុត្តំ
និរោត្តនុត្តំ ឧត្តគព្ភនុត្តំ មគ្គនុត្តំ មគ្គនុត្តំ ឧត្តគព្ភនុត្តំ ឱមេហិ
ឥត្តអាការេហិ ឧត្តគព្ភនេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេត្តនុភិកានិ យំ
ខេត្តនុភិកំ កំ ខេត្តកុំ ខេត្តកុំ ខេត្តេន ឆាណេន បរិវិជ្ជាសិក្ខាមគ្គិកោ
ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។

ភតិ ឥនុទានេន ឥតុតារិ ឥនុទានិ ខេហបរិវេទានិ ។ ឥត្តអាការេហិ

໔໕໒ ສູ່ຕະຫຼາດນ້ຳ ສູ່ທຸກໆພື້ນທີ່ ປ່ຽນນິທານກຸໂກ [໔໕໒]

កតិកាភារេអិ ឥតុតារិ ឥឡានិ ខេបឫទ្ធិវេនានិ ។ អវហកាភេអិ
 ឥតុតារិ ឥឡានិ ខេបឫទ្ធិវេនានិ គតឫទ្ធិ ឧបតុតុទ្ធិ ឥឡឫ-
 ទ្ធិ ឫទ្ធិវេនឫទ្ធិ ឧភិឈឫទ្ធិ បរិឈឫទ្ធិ បរិហនឫទ្ធិ ភា-
 វឫទ្ធិ ឥឡធិកិរិយឫទ្ធិ ឱមេអិ អវហកាភេអិ ឥតុតារិ ឥឡានិ
 ខេបឥឡធិកានិ យំ ខេបឥឡធិកំ តំ ខេបតុតំ ខេបតុតំ ខេភេ-
 ណាណេន ឫទ្ធិវិទ្យធម៌កិ ឥតុតារិ ឥឡានិ ខេបឫទ្ធិវេនានិ ។

[๔๔๔] กถา คตฺถุເຈນ ຈຕຸຕາວີ ສ່ຈຸຈານີ ເອກປຣົງເວຣານີ ॥ ນວ-
 ຫາກາເວທີ ຕຕຕຸເຈນ ຈຕຸຕາວີ ສ່ຈຸຈານີ ເອກປຣົງເວຣານີ ທຸກຊຸດສຸດ
 ທຸກຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ສ່ມຸກຍສຸດສຸດ ສ່ມຸກຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ນິໂຣຣສຸດສຸດ
 ນິໂຣຣຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ມຄຸກຍສຸດສຸດ ມຄຸກຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ອກິນຸພາຍ
 ອກິນຸພາຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ປຣົງພາຍ ປຣົງພາຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ປຣາ-
 ນສຸດສຸດ ປຣາຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ກາວນາຍ ກາວນາຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ສ່ຈຸ-
 ດິກິຣິຍາຍ ສ່ຈຸດິກິຣິຍາຍຊຸດໄຊ ຕຕຕຸໄຊ ອິເມທີ ນວຫາກາເວທີ ຕຕຕຸເຈນ
 ຈຕຸຕາວີ ສ່ຈຸຈານີ ເອກສ່ຈຸກິຕານີ ຍໍ ເອກສ່ຈຸກິຕິ ຕໍ ເອກຕຸຕໍ
 ເອກຕຸຕໍ ເອເຄນ ພາເຄນ ປຣົງວິຊຸເຄຕິຕິ ຈຕຸຕາວີ ສ່ຈຸຈານີ ເອກປຣົງ-
 ເວຣານີ ॥

[illegible]

មកុក្កុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ចកិល្យាយ ចកិល្យេន្ទុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ប្រិល្យាយ ប្រិល្យេន្ទុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ឦហានត្ថំ ឦហានេន្ទុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ភាវនាយ ភាវនេន្ទុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ឥន្ទុនិកិរិយាយ ឥន្ទុនិកិរិយេន្ទុនៃ ប្បិវេន្ទុនៃ ចិរេតិ អវហាការេតិ ប្បិវេន្ទុនេន ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកឥន្ទុកិហានិ មំ ខេកឥន្ទុកិហំ គំ ខេកគុគំ ខេកគុគំ ខេកេន ឈាណេន ប្បិវិធួធគំតិ ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ ។

[៥៤៧] កតិហាការេតិ ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ ។ តុវា-
ត្ថហាការេតិ ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ គត្តេនេន ចន្ទុ-
គត្តេនេន ឥន្ទុគត្តេនេន ប្បិវេនេនេន ចកិរាណេនេន ប្រិរាណេនេន
ធម្មេនេន គត្តេនេន ឆាត្តេនេន ឥន្ទុនិកិរិយេនេន ធម្មេនេន ចកិ-
ន្ទុនេនេន ចិរេតិ តុវាត្ថហាការេតិ ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកឥន្ទុ-
កិហានិ មំ ខេកឥន្ទុកិហំ គំ ខេកគុគំ ខេកគុគំ ខេកេន ឈាណេន
ប្បិវិធួធគំតិ ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ ។

កតំ គត្តេនេន ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ ។ ត្ថេវេតិ ចា-
ការេតិ គត្តេនេន ឥតុការិ ឥន្ទុទានិ ខេកប្បិវេនានិ តុក្កុធម្មំ ប្រិ-
វេនេនៃ ឥន្ទុគត្តេនៃ ឥន្ទុគត្តេនៃ វិប្រិណាមេនៃ គត្តេនៃ ឥន្ទុ-
គត្តេនៃ ចាយុអេនៃ ឥត្តានេនៃ ឥន្ទុឆេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ គត្តេនៃ
ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ គត្តេនៃ
ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ គត្តេនៃ
ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ ឥត្តិវេនេនៃ គត្តេនៃ

៤៥៨ ឥតុកុណុតប្បិដេ ឧតុកុណិកាយឥតុ ប្បិដេសុភិកាមកុកោ [៥៥៥

វិណុយោធឥតុ ចតុតោតិកិ បុរោហិតប្បិដេសោ ឥតុកុណុតុតុ យំ វិណុយោធនំ
ចនិកុតុ កុកុតុ វិបរិណាមរុតុ ចយំ វិណុយោធឥតុ ចាតិកិវោ បរិណុយោ-
ប្បិដេសោ កុកុតុតុតុ យោ វិណុយោធឥតុ ធនុត្រាគិវោ ធនុត្រាគបុ-
រោហិតំ ចិតុ វិណុយោធឥតុ ធនុត្រាគិវោ ឥតុកុណិកាយប្បិដេសោ ធនុត្រា-
តុតុ យា ចិនេតុ តុតុ ឆានេតុ កិកុតុ ឥតុកុណុតុ វាចា កុមុណុតុ
ចាតិវោ វាចាយោ ឥតុ ឥតុ ភាវណាប្បិដេសោ ឥតុកុណុតុ ។

[៥៥៥] កតិកាភាវេតិ ឥតុតុ ។ តុតុកាភាវេតិ ឥតុតុ ចេតុនុតុ
បរិកុកុតុ ប្បិដេសោ ប្បិដេសោ ។

កតិ ចេតុនុតុ ឥតុតុ ។ ឆរាមរុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ
កិកុតុ ចេតុ ចេតុនុតុ ឥតុតុ ឆរាមរុតុ ឆាតិកិកុតុ ឆាតិ-
តុតុ ឆាតិកិកុតុ ឆាតិកុតុ ចេតុ បរិកុកុតុ ឥតុតុ ឆរា-
មរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ
ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ ឆរាមរុតុ
ចេតុ ប្បិដេសោ ឥតុតុ ។

ឆាតិ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ ចេតុ ចេតុនុ-
តុ ឥតុតុ ឆាតិ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ
ចេតុ បរិកុកុតុ ឥតុតុ ឆាតិកុតុ ឆរាមរុតុ ឆាតិកុតុ
ឆរាមរុតុ ឆាតិកុតុ ឆរាមរុតុ ឆាតិកុតុ ឆរាមរុតុ ឆាតិកុតុ
ឆរាមរុតុ ចេតុ ប្បិដេសោ ឥតុតុ ។

ភាវ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ កិកុតុ ចេតុ ចេតុនុ-

ເຈນ ສຈຸຈໍ ກົວ ອຸປາທານນິທາໂນ ອຸປາທານສມຸທໂຍ ອຸປາທານ-
 ສາທິໂກ ອຸປາທານປຸປກົວຕິ ເວວໍ ປຣິກຸກຊູເຈນ ສຈຸຈໍ ກວຣຸຍ
 ປະສານາຕິ ກວສມຸທຍຣຸຍ ປະສານາຕິ ກວນິໂຣຣຸຍ ປະສານາຕິ
 ກວນິໂຣຣາມິນີປຣົງປຣທຸຍ ປະສານາຕິ ເວວໍ ປຣົງເວຣຸເຈນ ສຈຸຈໍ າ

ອຸປາທານໍ ກິນິທານໍ ກິສມຸທຍໍ ກິສາຕິກໍ ກິປກວນຸຕິ ເວວໍ ເອສ-
 ນຸເຈນ ສຈຸຈໍ ອຸປາທານໍ ຕຣຸທານິທານໍ ຕຣຸທາສມຸທຍໍ ຕຣຸທາ-
 ສາຕິກໍ ຕຣຸທາປກວນຸຕິ ເວວໍ ປຣິກຸກຊູເຈນ ສຈຸຈໍ ອຸປາທານຣຸຍ
 ປະສານາຕິ ອຸປາທານສມຸທຍຣຸຍ ປະສານາຕິ ອຸປາທານນິໂຣຣຸຍ
 ປະສານາຕິ ອຸປາທານນິໂຣຣາມິນີປຣົງປຣທຸຍ ປະສານາຕິ ເວວໍ ປຣົງ-
 ເວຣຸເຈນ ສຈຸຈໍ າ

ຕຣຸທາ ກິນິທານາ ກິສມຸທຍາ ກິສາຕິກາ ກິປກວາຕິ ເວວໍ ເອສ-
 ນຸເຈນ ສຈຸຈໍ ຕຣຸທາ ເວທນານິທານາ ເວທນາສມຸທຍາ ເວທນາສາ-
 ຕິກາ ເວທນາປກວາຕິ ເວວໍ ປຣິກຸກຊູເຈນ ສຈຸຈໍ ຕຣຸທຣຸຍ ປະສານາຕິ
 ຕຣຸທາສມຸທຍຣຸຍ ປະສານາຕິ ຕຣຸທານິໂຣຣຸຍ ປະສານາຕິ ຕຣຸທາ-
 ນິໂຣຣາມິນີປຣົງປຣທຸຍ ປະສານາຕິ ເວວໍ ປຣົງເວຣຸເຈນ ສຈຸຈໍ າ

ເວທນາ ກິນິທານາ ກິສມຸທຍາ ກິສາຕິກາ ກິປກວາຕິ ເວວໍ ເອສ-
 ນຸເຈນ ສຈຸຈໍ ເວທນາ ສສຸສນິທານາ ສສຸສສມຸທຍາ ສສຸສສາຕິກາ
 ສສຸສປຸປກວາຕິ ເວວໍ ປຣິກຸກຊູເຈນ ສຈຸຈໍ ເວທນຣຸຍ ປະສານາຕິ
 ເວທນາສມຸທຍຣຸຍ ປະສານາຕິ ເວທນານິໂຣຣຸຍ ປະສານາຕິ ເວທນາ-
 ນິໂຣຣາມິນີປຣົງປຣທຸຍ ປະສານາຕິ ເວວໍ ປຣົງເວຣຸເຈນ ສຈຸຈໍ າ

[illegible]

ฌนุคก โวธัสสกุคกขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฆฏจริยขุ พุช-
 ฌนุคคิติ โขชฌนุคก เหตุจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ปจ-
 จยจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก วิธุททิจริยขุ พุชฌนุคคิติ
 โขชฌนุคก ฌนอชฌจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฌนชฌนุ-
 จริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฌนคคิติจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขช-
 ฌนุคก ฌนาสวจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฌนเวกจริยขุ
 พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก โวธัสสกุคกจริยขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก
 ฆฏปริคคกขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุคกปริคคกขุ
 พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฆฏปริวารขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก
 ๑เป ๑ โวธัสสกุคกปริวารขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฆฏปริปฐขุ
 พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุคกปริปฐขุ พุชฌนุคคิติ โขช-
 ฌนุคก ฆฏปริปากขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุค-
 กปริปากขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฆฏปฐิธมภิกขุ พุชฌนุคคิติ
 โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุคกปฐิธมภิกขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก
 ฆฏปฐิธมภิกขาปณขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุค-
 กปฐิธมภิกขาปณขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ฆฏปฐิธมภิกขาย ฌ-
 ภาวณขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ โวธัสสกุคกปฐิธมภิกขาย
 ฌภาวณขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ ๑

[๕๖๐] ปริคคกขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก ปริวารขุ พุช-
 ฌนุคคิติ โขชฌนุคก ๑เป ๑ ปริปฐขุ พุชฌนุคคิติ โขชฌนุคก

๔๘๐ สุตตคณปิฏกเก ชุตทกนิกายสุตส ปฏิสัมภิตามคโค [๕๖๓.

จามฐัง พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา สมนุปฺปธานนํ ปทหนฺนุจํ พุชฺ-
ฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา อิทฺธิปาทานํ อิชฺฌนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺ-
ฌนุคฺคา สจฺจจามํ ทถฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ปโยคานํ ป-
ฏฺธิปฺปสฺสทฺถนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ผลานํ สจฺจกิริยฺนุจํ พุชฺ-
ฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา วิตถกฺกสฺส อภิโรปนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺ-
ฌนุคฺคา วิจารสฺส อูปฺวิจารนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ปิตฺติยา
ผรณฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา สจฺจสฺส อภิสํทนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ
โขชฺฌนุคฺคา จิตฺตสฺส เอกคฺคฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ฯ

[๕๖๓] อาวชฺชนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา วิชานนฺนุจํ พุชฺ-
ฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ปชานนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา สญ-
ชานนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา เอโกทฺถนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺ-
ฌนุคฺคา อภิญฺเญยฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ปริญฺญา ย ตัร-
ณฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ปหานสฺส ปริจฺจาคนฺนุจํ พุชฺฌนุ-
คฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ภาวนาย เอกธฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา
สจฺจกิริยาย สสฺสณฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ขนฺธานํ ขนฺธนฺนุจํ
พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา ธาตุนํ ธาตฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา
อายตฺตานํ อายตฺตนฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา สจฺจทานํ สจฺจทฺถนุจํ
พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา อสจฺจทฺถสฺส อสจฺจทฺถนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺ-
ฌนุคฺคา ฯ

[๕๖๔] จิตฺตฺนุจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฺฌนุคฺคา จิตฺตาทนฺนุคฺคินฺนุจํ

[๕๖๖] วมິถาย ปาทฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา นิโรธฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ปตฺตาปนฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วิโร-
 จนฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา กิเลตฺตานํ สมนฺตาปนฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ
 โขชฌนคฺคกถา อมถฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วมถฏฺหํ พุช-
 ฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา นิมมถฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา สมถฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา สมนยฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วิเว-
 กฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วิเวกจริยฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา
 วิจารณ์ฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วิจารณ์จริยฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ
 โขชฌนคฺคกถา นิโรธฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา นิโรธจริยฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา โวธฺตคฺคกฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา
 โวธฺตคฺคกจริยฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วมุคฺคกฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ
 โขชฌนคฺคกถา วมุคฺคจริยฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทสฺส มุถฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา
 ฌนทสฺส ปาทฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทสฺส ปธานฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทสฺส อธิชฌนฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌ-
 นคฺคกถา ฌนทสฺส อธิโมกฺขฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌน-
 ทสฺส ปคฺคกฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทสฺส อปฺปจฺจานฏฺหํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ฌนทสฺส อวิกฺกเขปฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขช-
 ฌนคฺคกถา วิจารณ์ฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา ๑ เปวํ จิตฺตฏฺหํ พุช-
 ฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วมິถฏฺหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนคฺคกถา วมິถาย

อพฺยาปาหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อโถกสญฺญํ พุชฺฌนุคฺคิ โขช-
 ฌนุคฺคา อวิกฺเขปํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ฌมฺมวตฺถานํ พุช-
 ฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ฌาณํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ปามุชฺสํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ปจฺมชฺฌานํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา
 ๑ เป ๑ อรหตฺตมคฺคํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา

[๕๖๘] อธิโมกฺขญฺเฐน สทฺธิโนทฺธิยํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา
 ๑ เป ๑ ทสฺสญฺเฐน ปณฺณินทฺธิยํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อส-
 สทฺธิเย อกมมฺปิยญฺเฐน สทฺธาพถํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ๑ เป ๑
 อวิชฺฐาย อกมมฺปิยญฺเฐน ปณฺณวาพถํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อปฺปญ-
 ฺจํญฺเฐน สติสํโพชฌนุคํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ๑ เป ๑ ปฏฺิ-
 สํชานญฺเฐน อฺเปกฺขาสมฺโพชฌนุคํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ทสฺส-
 ญฺเฐน สมฺมาทฺธิญฺจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ๑ เป ๑ อวิกฺเขปญฺ-
 ฺเฐน สมฺมาสมาริํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อาริเปเตยฺยญฺเฐน อินฺทฺริยํ
 พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อกมมฺปิยญฺเฐน พถํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา
 นิยฺยานญฺจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา เหตุญฺเฐน มคฺคํ พุชฺฌนุคฺคิ
 โขชฌนุคฺคา อปฺปญฺจํญฺเฐน สติปฺปญฺจํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา
 ปทหนญฺเฐน สมฺมปฺปชานํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อิชฺฌนญฺเฐน
 อิทฺธิปาหํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา ตถญฺเฐน สจฺจํ พุชฺฌนุคฺคิ
 โขชฌนุคฺคา อวิกฺเขปญฺเฐน สมํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา อหุ-
 ปสฺสญฺเฐน วิปสฺสํ พุชฺฌนุคฺคิ โขชฌนุคฺคา เอกวสฺสญฺเฐน สมณ-

โขษณงคกา กตเม สคต สติสมโชนงโค ฌมมวิจยสมโชนง-
 ฌงโค ๑เป ๑ อุเปกขาสมโชนงโค อิมะ ไช อากุโส สคต
 โชนงคกา อิมะ สคต อากุโส สคตคณ โชนงคกาน ยะ
 ยะ โชนงคเคน อากงขามิ ปุพพณหสมย วิหริตุ เตน เตน
 โชนงคเคน ปุพพณหสมย วิหรามิ ยะ ยะ โชนงคเคน
 อากงขามิ มชณนตีกสมย ๑เป ๑ สยณหสมย วิหริตุ เตน
 เตน โชนงคเคน สยณหสมย วิหรามิ สติสมโชนงโค อิติ
 เจ เม อากุโส โหติ อปปมาโนติ เม โหติ สุตตมารทโรติ
 เม โหติ ตินฺนํค จริ ตินฺนํคตติ ปชานามิ สเจมี เม จวติ
 อิทปปัจจุยา เม จวตติ ปชานามิ ฌมมวิจยสมโชนงโค ๑เป ๑
 อุเปกขาสมโชนงโค อิติ เจ เม อากุโส โหติ อปปมาโนติ
 เม โหติ สุตตมารทโรติ เม โหติ ตินฺนํค จริ ตินฺนํคตติ ปชานามิ
 สเจมี เม จวติ อิทปปัจจุยา เม จวตติ ปชานามิ
 เสยยถามี อากุโส ฌมมว โฉ ราชมทามคตสส ฉา นานารคตทาน
 ทุสฺสทาน ทุสฺสทกรณทโก ปุโร อสฺส ส ยณนทเว ทุสฺสยัค
 อากงเขยย ปุพพณหสมย ปารุบีตุ ทนตทเว ทุสฺสยัค ปุพ-
 พณหสมย ปารุเปยย ยณนทเว ทุสฺสยัค อากงเขยย มชณน-
 ตีกสมย สยณหสมย ปารุบีตุ ทนตทเว ทุสฺสยัค สยณห-
 สมย ปารุเปยย เฉฉเว ไช อหิ อากุโส อิมะ สคตคณ โชนง-
 ฌงคกาน ยะ ยะ โชนงคเคน อากงขามิ ปุพพณหสมย วิหริตุ

๔๗๘ สุตฺตฺตบิฏฺเฏ ชฺชทกนิกายสฺส ปฐิสฺสํภิตามกุโ [๕๗๐

เตน เตน โขชฺฌเณ ปุพฺพณฺ्हสมํ วิหฺรามี เยน เยน โขชฺ-
ฌเณ อากฺขามิ มชฺฌนฺตีกสฺมํ สํยณฺ्हสมํ วิหฺริตฺตํ เตน
เตน โขชฺฌเณ สํยณฺ्हสมํ วิหฺรามี สฺติสฺสํโฆชฺฌโค อิติ
ເ ເ ເ ອາວຸໂສ ໂຫີຕິ ອປປມາໂນຕິ ເ ໂຫີຕິ ສຸສມາກຸໂຫີຕິ
ເ ໂຫີຕິ ຕິງຊນຸຕຸ ຈວຸ ຕິງຊຕັຕິ ປຊານາມິ ສເຈມິ ເ ຈວຕິ
ອິຫປປຈຸຍາ ເ ຈວຕັຕິ ປຊານາມິ າ ເ າ ອຸປເກຊາສມຸໂໜຊເກ
ອິຕິ ເ ເ ເ ອາວຸໂສ ໂຫີຕິ ອປປມາໂນຕິ ເ ໂຫີຕິ ສຸສມາ-
ກຸໂຫີຕິ ເ ໂຫີຕິ ຕິງຊນຸຕຸ ຈວຸ ຕິງຊຕັຕິ ປຊານາມິ ສເຈມິ
ເ ຈວຕິ ອິຫປປຈຸຍາ ເ ຈວຕັຕິ ປຊານາມິ າ

[๕๗๐] ກຕຸ ສຕິສມໂໜຊເກ ອິຕິ ເ ເ ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ າ
ຍາວຕາ ນິໂຣຸປຊາຕິ ຕາວຕາ ສຕິສມໂໜຊເກ ອິຕິ ເ ເ ເ
ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ ເສຍຸຖາມິ ຕເຕປປທັປສຸສ ມາຍໂຕ ຍາວຕາ
ອຈຸຕິ ຕາວຕາ ວນໂນ ຍາວຕາ ວນໂນ ຕາວຕາ ອຈຸຕິ ເວ
ຍາວຕາ ນິໂຣຸປຊາຕິ ຕາວຕາ ສຕິສມໂໜຊເກ ອິຕິ ເ ເ ເ
ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ າ

ກຕຸ ອປປມາໂນ ອິຕິ ເ ເ ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ າ ປມາຣວນຸຕາ
ກິເຄສາ ສພູເພວ ປຣິຍຸຊານາ ເຍວ ສຳຣາ ໂປໂນພຸກວິກາ ອປປ-
ມາໂນ ນິໂຣ ອສຳຕຸງເສນ ຍາວຕາ ນິໂຣຸປຊາຕິ ຕາວຕາ
ອປປມາໂນ ອິຕິ ເ ເ ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ າ

ກຕຸ ສຸສມາກຸໂຫີຕິ ເ ເ ໂຫີຕິ ໂໜຊເກ າ ວິສມາ ກິເຄສາ

ส่งเพว ปริยญจนาเนยว สัชาวา โปโนพุกา ฌมมโม นิโรไซ
 ฌนตญเชน ปณัตตญเชน ยาวตา นิโรชปญจาทิ ฌาตวตา สุตมา
 ราชิ อิติ เม โหคัตติ โพรหมจกโค ฯ

[๕๗๓] กถํ ทิฏฐันตํ จวํ ทิฏฐันตํ ปชานามิ ฌเจปํ จวติ
 อิทปฺปจฺจุยา เม จวคํติ ปชานามิ กติหากาเรหิ สติสํมุโพชฌนฺโค
 ทิฏฐติ กติหากาเรหิ สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ ฯ อญฺสหาการะหิ
 สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ อญฺสหาการะหิ สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ ฯ

กตเมหิ อญฺสหาการะหิ สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ ฯ อนุปฺปาทํ
 ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ อนุปฺปาทํ ฌนาวชฺชิตฺตฺตา
 สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ ฌปฺปวตฺตํ ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพช-
 ฌนฺโค ทิฏฐติ ฌวตฺตํ ฌนาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ
 ฌนิมิตฺตํ ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ นิมิตฺตํ ฌนา-
 วชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ นิโรชํ ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติ
 สํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ สัชาเว ฌนาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค
 ทิฏฐติ อิมะหิ อญฺสหาการะหิ สติสํมุโพชฌนฺโค ทิฏฐติ ฯ

กตเมหิ อญฺสหาการะหิ สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ ฯ อนุปฺปาทํ
 ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ อนุปฺปาทํ ฌนาวชฺชิตฺตฺตา
 สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ ฌวตฺตํ ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค
 จวติ ฌปฺปวตฺตํ ฌนาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ นิมิตฺตํ
 ฌาวชฺชิตฺตฺตา สติสํมุโพชฌนฺโค จวติ ฌนิมิตฺตํ ฌนาวชฺชิตฺตฺตา

ปจฺจุยา เม จวตฺติ ปชานามิ กติหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ กติหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ ฯ
 อฏฺฐหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ อฏฺฐหากาเรหิ
 อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ ฯ

[๕๗๓] กตเมหิ อฏฺฐหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ ฯ
 อนุปฺปาทํ อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ อุนุปฺปาทํ
 อนาวชฺชิตฺตฺตา โพชฺฌนํคา จิตฺตํสํ อภินิหารนฺนํ พุชฺฌนํคฺติ
 โพชฺฌนํคา จิตฺตํสํ นียฺยานนฺนํ พุชฺฌนํคฺติ โพชฺฌนํคา จิตฺตํสํ
 นิสฺสํรณนฺนํ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ อปฺปวคฺคํ อาวชฺชิตฺตฺตา
 อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ ปวคฺคํ อนาวชฺชิตฺตฺตา
 อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ อนิมิตฺตํ อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค
 ติฏฺฐติ นิมิตฺตํ อนาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ
 นิโรธํ อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ
 สํชาเร อนาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ อิมะหิ
 อฏฺฐหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค ติฏฺฐติ ฯ

กตเมหิ อฏฺฐหากาเรหิ อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ ฯ อุนุปฺปาทํ
 อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ อนุปฺปาทํ อนาวชฺชิตฺตฺตา
 อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ ปวคฺคํ อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค
 จวติ อปฺปวคฺคํ อนาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ
 นิมิตฺตํ อาวชฺชิตฺตฺตา อูปะกฺขาสฺมโปชฺฌนํโค จวติ

๔๗๒ สุกตบฏมีฏเก ชุททกนิกายสุต ปฏิสัมภิตามคฺโค [๔๗๔

จวติ อนิมิตฺตํ อนาวชฺชิตคฺคฺคา อฺเปกฺขาสํโพชฺฌนฺโค จวติ
สํชาเร อนาวชฺชิตคฺคฺคา อฺเปกฺขาสํโพชฺฌนฺโค จวติ นิโรธํ อนา-
วชฺชิตคฺคฺคา อฺเปกฺขาสํโพชฺฌนฺโค จวติ อิมฺเห อญฺจหาภาเรหิ
อฺเปกฺขาสํโพชฺฌนฺโค จวติ เหวํ ทิฏฺฐนฺตํ จํ ทิฏฺฐตฺติ ปชา-
นามิ สเจปี จวติ อิทปฺปจฺจยา เม จวตฺติ ปชานามิ ฯ

โพชฺฌนฺคกถา ฯ

ยฺคนทฺธวคฺเค เมตฺตาภคฺคา

สํวคฺคินิทานํ

[๔๗๕] เมตฺตาย ภิกฺขเว เจโตวิมฺมุคฺติยา อาเสวิตาย ภาวิ-
ตฺตาย พหุตฺถกตฺตาย ยานํกตฺตาย วคฺคกตฺตาย อนญฺจิตาย ปริจิตาย
สํสํมารทฺธาย เขภาทธานิธํสา ปาฏิภงฺขา กตฺเม เขภทฺธ สฺสํ
สฺสปติ สฺสํ ปฏิพฺพุณฺณติ น ปาปํ สฺสํ ปสฺสํ มนุสฺसानํ
บีโย โหติ มนุสฺसानํ บีโย โหติ เทวตา ปรุทฺทนิ นาสฺส
อคฺคิ วา วิธํ วา สคฺคํ วา กมฺติ ทฺวํ จิตฺตํ สํมาธิยติ
มฺหาวคฺคฺโค วิปฺปสฺสํ สคฺคํ มุทฺตํ กาลํ กโรติ อคฺคํ อป-
ปฏิจฺฉนฺนโค พุทฺธมฺโถกฺกโค โหติ เมตฺตาย ภิกฺขเว เจโต-
วิมฺมุคฺติยา อาเสวิตาย ภาวิตฺตาย พหุตฺถกตฺตาย ยานํกตฺตาย วคฺคกตฺตาย
อนญฺจิตาย ปริจิตาย สํสํมารทฺธาย อิมํ เขภาทธานิธํสา ปา-

ฏิกงขา ฯ

[๕๗๕] อตฺถิ อโนริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ อตฺถิ
โอริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ อตฺถิ ทิสฺสา ฌรณา เมตฺตา
เจโตวิมุตฺติ ฯ กติหากาเรหิ อโนริโส ฌรณา เมตฺตา เจโต-
วิมุตฺติ กติหากาเรหิ โอริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ กติ-
หากาเรหิ ทิสฺสา ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ฯ ปญฺจหากาเรหิ
อโนริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สํตฺตหากาเรหิ โอริโส
ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ทสฺสหากาเรหิ ทิสฺสา ฌรณา เมตฺตา
เจโตวิมุตฺติ ฯ

กตเมหิ ปญฺจหากาเรหิ อโนริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ฯ
สํพุเพ สํตฺตา อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนฺนิฆา สํชฺชํ อตฺตทํ ปรีห-
รณฺตุ สํพุเพ ปาณา ฯ เป ฯ สํพุเพ ภฺรตา สํพุเพ ปุคฺคตา
สํพุเพ อตฺตทาวปรียาปณฺนา อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนฺนิฆา สํชฺชํ
อตฺตทํ ปรีหณฺตุติ อิมเอหิ ปญฺจหากาเรหิ อโนริโส ฌรณา
เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ฯ

กตเมหิ สํตฺตหากาเรหิ โอริโส ฌรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ฯ
สํพุพา อิตฺถิโย อเวรา อพฺยาปชฺฌมา อนฺนิฆา สํชฺชํ อตฺตทํ ปรี-
หณฺตุ สํพุเพ ปุริสา ฯ เป ฯ สํพุเพ อริยา สํพุเพ อนริยา
สํพุเพ เทวา สํพุเพ มนุสฺสสา สํพุเพ วินิปาติกา อเวรา
อพฺยาปชฺฌมา อนฺนิฆา สํชฺชํ อตฺตทํ ปรีหณฺตุติ อิมเอหิ สํตฺตหา-

៤៨៤ ឥតុតនុតប្បិវរោ ឧតុតករណីកាយសុត្ត បរិដ្ឋានុកិច្ចាមគុតោ [៥៧៦]

การเหิ โหริโธ มรณา เมตฺตา เจโตวิมุตติ ฯ

[๕๗๖] กตเมหิ ทสฺสหากาเรหิ ทิสฺสา ผรณา เมตฺตทา เจโต-
 วิมุกฺขิตฺติ ฯ สํพุเพ ปุรฺตฺตฺติมา ย ทิสฺสย สํตฺตทา อเวรา อพฺยาปชฺฐมา
 อนิสฺสา สํสํ อตฺตทณฺํ ปริหรนฺตุ สํพุเพ ปจฺจติมา ย ทิสฺสย สํตฺตทา
 ฯ เป ฯ สํพุเพ อุตฺตฺตราย ทิสฺสย สํตฺตทา สํพุเพ ทกฺขิณาย ทิสฺสย
 สํตฺตทา สํพุเพ ปุรฺตฺตฺติมา ย อนุทิสฺสย สํตฺตทา สํพุเพ ปจฺจติมา
 ย อนุทิสฺสย สํตฺตทา สํพุเพ อุตฺตฺตราย ย อนุทิสฺสย สํตฺตทา สํพุเพ
 ทกฺขิณาย ย อนุทิสฺสย สํตฺตทา สํพุเพ เหฏฺฐจิมาย ทิสฺสย สํตฺตทา
 สํพุเพ อุมฺปริมา ย ทิสฺสย สํตฺตทา อเวรา อพฺยาปชฺฐมา อนิสฺสา สํสํ
 อตฺตทณฺํ ปริหรนฺตุ สํพุเพ ปุรฺตฺตฺติมา ย ทิสฺสย ปาณา ฯ เป ฯ
 ภูตา ปุคฺคตา อตฺตภาวปริยาปณฺนา สํพุพา อิตฺถิโย สํพุเพ
 ปริสฺสา สํพุเพ อริยา สํพุเพ อนริยา สํพุเพ เทวา สํพุเพ
 มนุสฺสํ สํพุเพ วินิปาทิกา อเวรา อพฺยาปชฺฐมา อนิสฺสา สํสํ
 อตฺตทณฺํ ปริหรนฺตุ สํพุเพ ปจฺจติมา ย ทิสฺสย วินิปาทิกา ฯ เป ฯ
 สํพุเพ อุตฺตฺตราย ทิสฺสย วินิปาทิกา สํพุเพ ทกฺขิณาย ทิสฺสย
 วินิปาทิกา สํพุเพ ปุรฺตฺตฺติมา ย อนุทิสฺสย วินิปาทิกา สํพุเพ
 ปจฺจติมา ย อนุทิสฺสย วินิปาทิกา สํพุเพ อุตฺตฺตราย ย อนุทิสฺสย วินิ-
 ปาทิกา สํพุเพ ทกฺขิณาย ย อนุทิสฺสย วินิปาทิกา สํพุเพ เหฏ-
 ฐจิมาย ทิสฺสย วินิปาทิกา สํพุเพ อุมฺปริมา ย ทิสฺสย วินิปาทิกา
 อเวรา อพฺยาปชฺฐมา อนิสฺสา สํสํ อตฺตทณฺํ ปริหรนฺตุติ อิมเมหิ

ทสหากาเรหิ ทิสสา ภรรณา เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพสฺส สत्तฺวานํ
 ปิณฺณํ วชฺเชตฺวา อปิณฺณาย อูปฆาตํ วชฺเชตฺวา อนุปฆาเตน
 สันตํวํ วชฺเชตฺวา อสันตํวาเปน ปริยาทํวํ วชฺเชตฺวา อปริยา-
 ทาเนน วิहेสฺสํ วชฺเชตฺวา อวิहेสํว สัพเพ สत्ตฺวา อเวรีโน
 โหนตุ มา เวรีโน สฺสฺชินโน โหนตุ มา ทฺวฺชินโน สฺสฺชิตฺตฺวา
 โหนตุ มา ทฺวฺชิตฺตฺวาติ อิมํ อฏฺฐสหากาเรหิ สัพเพ สत्ตฺเว
 เมตฺตํวํคฺติ เมตฺตา คํ ฆมฺมํ เจตยํคฺติ เจโต สัพพพฺยาปา-
 ทปริยฺยจฺज्ञาเนหิ มุจฺจคฺติ วิมุตฺติ เมตฺตา จ เจโตวิมุตฺติ จาติ
 เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ ฯ

[๕๗๗] สัพเพ สत्ตฺวา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ
 สฺสฺชินโน โหนตุติ สทฺธาย อธิมฺมุจฺติ สทฺธินทฺริยปริภาวิตา โหติ
 เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ สत्ตฺวา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน
 โหนตุ สฺสฺชินโน โหนตุติ วิริยํ ปคฺคณฺหาติ วิริยินทฺริยปริภาวิตา
 โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ สत्ตฺวา อเวรีโน โหนตุ
 เขมิโน โหนตุ สฺสฺชินโน โหนตุติ สทฺธํ อูปฆจฺ्ञาเปติ สทฺธินทฺริย-
 ปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ สत्ตฺวา อเวรีโน
 โหนตุ เขมิโน โหนตุ สฺสฺชินโน โหนตุติ จิตฺตํ สํมาทหติ สมา-
 รินทฺริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ สत्ตฺวา
 อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ สฺสฺชินโน โหนตุติ ปณฺณาย
 ปชานาติ ปณฺณินทฺริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ

๔๘๖ สุตตตตบฏิกเก ขุททกนิกายสุต สุตตมกิทามคโต [๕๗๗

อิมานิ ปณฺจอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา อาเสวนา โหณฺติ
อิมานิ ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ อาเสวียติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา ภาวนา โหณฺติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ภาวียติ อิมานิ ปณฺจอิน-
ทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา พหุตฺถมมา โหณฺติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ พหุตฺถกรียติ อิมานิ ปณฺ-
จอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา อตฺตการา โหณฺติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สุตฺวาตฺตกา โหติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา ปริกฺขารา โหณฺติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สุปฺริกฺขตา โหติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา ปริวารา โหณฺติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริเยหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สุปฺริวตา โหติ อิมานิ
ปณฺจอินทฺริยานิ เมตฺตยา เจโตวิมุตฺติยา อาเสวนา โหณฺติ ภาวนา
โหณฺติ พหุตฺถมมา โหณฺติ อตฺตการา โหณฺติ ปริกฺขารา
โหณฺติ ปริวารา โหณฺติ ปาริปุรี โหณฺติ สหคตา โหณฺติ
สหชาตา โหณฺติ สัตฺตงฺสา โหณฺติ สมนฺปยุตฺตา โหณฺติ ปก-
ขนฺทนา โหณฺติ ปตฺถนา โหณฺติ สมนฺติงฺจนา โหณฺติ วิมฺบุจนา
โหณฺติ เอตฺ สมนฺตฺตนิ ปตฺธนา โหณฺติ ยานํกตา โหณฺติ วตฺต-
กตา โหณฺติ อนฺนุจिता โหณฺติ ปริจิตา โหณฺติ สุตฺตมารทฺธา
โหณฺติ สุตฺตภาวิตา โหณฺติ สุตฺตวชิจिता โหณฺติ สุตฺตมุกฺคตา

โหนฺติ สฺวิมฺมุตฺตา โหนฺติ นิพฺพุตฺเตนฺติ โสฺเตนฺติ ปตา-
เปนฺติ^๑ ฯ

[๕๗๘] สํพุเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ
สฺขิโน โหนฺตุติ อสฺสทฺธิเย น กมฺปติ สทฺธาพลปรีภาวิตา โหติ
เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ สํพุเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ
สฺขิโน โหนฺตุติ โกสฺสชฺเช น กมฺปติ วิริยพลปรีภาวิตา โหติ
เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ สํพุเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน
โหนฺตุ สฺขิโน โหนฺตุติ ปมาเท น กมฺปติ สติพลปรีภาวิตา
โหติ เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ สํพุเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน
โหนฺตุ สฺขิโน โหนฺตุติ อุตฺตรจฺเจ น กมฺปติ สมาริพลปรีภาวิตา
โหติ เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ สํพุเพ สตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน
โหนฺตุ สฺขิโน โหนฺตุติ อวิชฺชาย น กมฺปติ ปญฺญา-
พลปรีภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ อิมานิ ปญฺจ พถานิ
เมตฺตาย เจโตวิมฺมุตฺติยา อาเสวนา โหนฺติ อิมเหิ ปญฺจहि พเลहि
เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ อาเสวียติ อิมานิ ปญฺจ พถานิ เมตฺตาย
เจโตวิมฺมุตฺติยา ภาวนา โหนฺติ อิมเหิ ปญฺจहि พเลहि เมตฺตา
เจโตวิมฺมุตฺติ ภาวียติ อิมานิ ปญฺจ พถานิ เมตฺตาย เจโตวิมฺมุตฺติยา
พหุถักฺกมฺมา โหนฺติ อิมเหิ ปญฺจहि พเลहि เมตฺตา เจโตวิมฺมุตฺติ
พหุถักฺกรียติ อิมานิ ปญฺจ พถานิ เมตฺตาย เจโตวิมฺมุตฺติยา อถ-

๑ สํ สํพุพฺพาวเรสุ ปภาเสนฺตํติ ปาโง

การว โหนฺติ อิมเหิ ปณฺจหิ พลลเหิ เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติ สุว-
 ลกฺกตา โหติ อิมานิ ปณฺจ พลลน เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติยา
 ปริกฺขารว โหนฺติ อิมเหิ ปณฺจหิ พลลเหิ เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติ
 สูปริกฺขตา โหติ อิมานิ ปณฺจ พลลน เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติยา
 ปริวารว โหนฺติ อิมเหิ ปณฺจหิ พลลเหิ เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติ
 สูปริวตา โหติ อิมานิ ปณฺจ พลลน เมตฺตว เจโตวิมฺุตฺติยา
 อาเสวณว โหนฺติ ภาวณว โหนฺติ พหุสัณฺขมว โหนฺติ อตฺต-
 การว โหนฺติ ปริกฺขารว โหนฺติ ปริวารว โหนฺติ ปาริปฺร-
 โหนฺติ สหคตา โหนฺติ สหชาตา โหนฺติ สัสมฺมว โหนฺติ
 สมนฺปยุตฺตว โหนฺติ ปกฺขนฺทว โหนฺติ ปสัทว โหนฺติ สมน-
 ติญฺจนว โหนฺติ วิมฺุจฺจนว โหนฺติ เอตฺ สมนฺตว โหนฺติ ปสัสนว
 โหนฺติ ยานัฏฺทว โหนฺติ วตฺตว โหนฺติ อนฺนุจิตว โหนฺติ
 ปริจิตว โหนฺติ สุตฺตมารทว โหนฺติ สุตฺตภาวิตว โหนฺติ สุว-
 ธิญฺจิตว โหนฺติ สุตฺตมคฺคว โหนฺติ สุตฺตวิมฺุตว โหนฺติ นิพฺพุ-
 เทนฺติ โสเสนฺติ ปตาเปเนติ ฯ

[๕๗๘] สัพเพ สัตตา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ
 สฺชิโน โหนตุติ สฺถิ อปฺปฐาเปติ สติสํโพชฌงคปริภาวิตา โหติ
 เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ สัตตา ฯ เป ฯ ปญฺญา ย ปวิจฺจนาถิ
 ฌมฺมวិจยสํโพชฌงคปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สัพเพ
 สัตตา ฯ เป ฯ วิริยํ ปคคณหาติ วิริยสํโพชฌงคปริภาวิตา

โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สํพุเพ สํตฺตา ฯ เป ฯ ปริพาหํ ปฏิ-
 ปตฺตํเมกํ ปิตฺตํโพชฺฌณฺคปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ
 สํพุเพ สํตฺตา ฯ เป ฯ ทฺวํสุตฺตํ ปฏิปตฺตํเมกํ ปตฺตํทฺธิ-
 โพชฺฌณฺคปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สํพุเพ สํตฺตา
 อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ สฺสึโน โหนฺตุ จิตฺตํ สมา-
 ทฺหติ สมาริสมํโพชฺฌณฺคปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ
 สํพุเพ สํตฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ สฺสึโน โหนฺตุ
 จาณณํ กิเลเส ปฏิสํชาติ อุกฺกุขาสมํโพชฺฌณฺคปริภาวิตา โหติ
 เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา เมตฺตํยา เจโต-
 วิมุตฺติยา อาเสวนา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺเคหิ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ อาเสวียติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา เมตฺตํยา เจโต-
 วิมุตฺติยา ภาวนา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺเคหิ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ ภาวียติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา เมตฺตํยา เจโต-
 วิมุตฺติยา พหุตฺถกมฺมา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺเคหิ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ พหุตฺถกรียติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา เมตฺตํยา เจโต-
 วิมุตฺติยา อตฺถการา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺเคหิ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ สฺวาตฺถกตา โหติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา เมตฺตํยา
 เจโตวิมุตฺติยา ปริกฺขารา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺเคหิ
 เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สฺปริกฺขตา โหติ อิมํ สํตฺตํ โพชฺฌณฺคา
 เมตฺตํยา เจโตวิมุตฺติยา ปริวารา โหนฺติ อิมํ สํตฺตํ โพช-

៤៨០ ពុទ្ធកត្តាបិដក បុគ្គលិកបិដក ប្រដាប់បុគ្គលិក [៤៨០]

ฉงฺเคหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สุปฺปวิจฺจํ โหติ อิมํ สํวตฺตํ โพชฺส-
ฉงฺคา เมตฺตํ ย เจโตวิมุตฺติยา อာเสวณา โหติ ภาวณา โหติ
พหุสํกมฺมา โหติ อตฺตการา โหติ ปริกฺขารา โหติ ปริ-
วารา โหติ ปาริปุรํ โหติ สหคตา โหติ สหชาตา โหติ
สํสฺสฺสา โหติ สมนฺปยุตฺตา โหติ ปกฺขนฺทนา โหติ ปสํถนา
โหติ สมนฺติชฺชนา โหติ วิมฺจุจฺจนา โหติ เขตํ สมนฺตฺตํ
ปสํถนา โหติ ยานํกตา โหติ วตฺตฤคฺคา โหติ อนฺนุจฺจिता
โหติ ปริจฺจिता โหติ สํสํมารทฺธา โหติ สํภาวิตา โหติ
สํวารชฺชिता โหติ สํสํมุกฺคตา โหติ สํวิมุตฺตา โหติ
นิพฺพตฺเตนฺติ โสฺเตนฺติ ปตาเปนฺติ ฯ

[๕๘๐] สัพเพ สัตตา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ
 สฺขิโน โหนตุติ สมนมา ปสฺสตี สมนมาทิจฺฉิปริภาวิตา โหตี
 เมตฺตา เจโตวิมุตติ สัพเพ สัตตา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน
 โหนตุ สฺขิโน โหนตุติ อภินิโรเปตี สมนมาสังกပ္ปปริภาวิตา
 โหตี เมตฺตา เจโตวิมุตติ สัพเพ สัตตา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน
 โหนตุ สฺขิโน โหนตุติ สมนมา ปริกฺขณฺหาตี สมนมาวจาปริ-
 ภาวิตา โหตี เมตฺตา เจโตวิมุตติ สัพเพ สัตตา อเวรีโน
 โหนตุ เขมิโน โหนตุ สฺขิโน โหนตุติ สมนมา สมนุจฺจาเปตี
 สมนมากมฺมมฺนตฺตปริภาวิตา โหตี เมตฺตา เจโตวิมุตติ สัพเพ สัตตา
 อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ สฺขิโน โหนตุติ สมนมา โว-

ทาเปติ สมนฺมาธาวปฺริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สพฺเพ
 สํคฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ สຸຂีโน โหนฺตุติ สมนฺมา
 ปคฺคณฺหาติ สมนฺมาวាយามปฺริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ
 สพฺเพ สํคฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺติ สຸຂีโน โหนฺตุติ
 สมนฺมา อຸປຸຊຳเปติ สมนฺมาສຕິປຣິภาວິຕາ โหติ เมตฺตา เจโต-
 วิมุตฺติ สพฺเพ สํคฺตา อเวรีโน โหนฺตุ เขมิโน โหนฺตุ สຸຂีโน
 โหนฺตุติ สมนฺมา สມາທຫຕິ สมนฺมาສມາຣິປຣິภาວິຕາ โหติ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ อິเม อຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ
 ອາເສວນາ ໂຮນຸຕິ ອິເມຫິ ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ
 ອາເສວິຍຕິ ອິເມ ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ກາວນາ
 ໂຮນຸຕິ ອິເມຫິ ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ ກາວິຍຕິ
 ອິເມ ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ພຸຸຣັດຖມມາ ໂຮນຸຕິ
 ອິເມຫິ ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ ພຸຸຣັດຖິຍຕິ ອິເມ
 ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ອຕຸງກາວາ ໂຮນຸຕິ ອິເມຫິ
 ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ ສຸວາດຸງຄຕາ ໂຮຕິ ອິເມ
 ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ປຣິກຸຂາວາ ໂຮນຸຕິ ອິເມຫິ
 ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ ສຸປຣິກຸຂຕາ ໂຮຕິ ອິເມ
 ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ປຣິວາວາ ໂຮນຸຕິ ອິເມຫິ
 ອຸຸຊຳຫິ ມຄຸຄຸເຄຫິ ເມຕຸຕາ ເຈຕວິມຸຕຸຕິ ສຸປຣິວຸຕາ ໂຮຕິ ອິເມ
 ອຸຸຊຳ ມຄຸຄຸຄາ ເມຕຸຕາຍ ເຈຕວິມຸຕຸຕິຍາ ອາເສວນາ ໂຮນຸຕິ ກາວນາ,

๔๘๒ สุตตตณคัมภีรเก ชุทฺทกนิกายสุตฺต ปฏฺธิสุมฺภิกามคฺโค [๔๘๓

โหนติ พหุสํกมฺมา โหนติ อตฺถการา โหนติ ปริกฺขารา
โหนติ ปริวารา โหนติ ปาริปฺปวฺ โหนติ สหคคา โหนติ
สหชาคา โหนติ สํสฺสุชา โหนติ สมนฺปยุตฺตา โหนติ ปกฺ-
ขนฺทนา โหนติ ปลํทนา โหนติ สมนฺติฏฺฐนา โหนติ วิมฺบุจฺจนา
โหนติ เขตฺตํ สมนฺตุนฺติ ปลสฺสํสา โหนติ ยานํกตา โหนติ
วตฺถุกตา โหนติ อนฺนุจฺจिता โหนติ ปริจฺจिता โหนติ สุตฺตมา-
รทฺธา โหนติ สฺภาวิตา โหนติ สฺวาวชฺชิตา โหนติ สุตฺตมคฺคตา
โหนติ สุตฺตวิมฺบุตฺตา โหนติ นิพฺพุตฺเตนฺติ โสเตนฺติ ปตาเปนฺติ ฯ

[๔๘๓] สํพุเพสฺส ปาณานํ สํพุเพสฺส ญฺญานานํ สํพุเพสฺส ปุคฺค-
ถานํ สํพุเพสฺส อตฺตภาวปริยาปนฺนानํ สํพุพาสฺส อิตฺถินํ สํพุเพสฺส
ปฺริสํถานํ สํพุเพสฺส อริยานํ สํพุเพสฺส อนริยานํ สํพุเพสฺส เทวานํ
สํพุเพสฺส มนุสฺสํถานํ สํพุเพสฺส วินิปาติกานํ ปิฬนํ วชฺเชตฺถวา อปฺปี-
พนาย อูปฆาตํ วชฺเชตฺถวา ออุปฆาเตน สมนฺตาปํ วชฺเชตฺถวา
อสนฺตาเปน ปริยาทานํ วชฺเชตฺถวา อปริยาทาเนน วิเหสฺสํ วชฺ-
เชตฺถวา อวิเหสําย สํพุเพ วินิปาติกา อเวรีโน โหนตุ มา เวรีโน
สฺสุชินโน โหนตุ มา ทุกฺขิโน สฺสุชิตฺตคา โหนตุ มา ทุกฺขิตฺตคาติ
อิมเห อฏฺฐสํหากาเรหิ สํพุเพ วินิปาติกเก เมตฺตายคฺคิตฺติ เมตฺตคา ทํ
ธมฺมํ เจตยคฺคิตฺติ เจโต สํพุพฺพยาปาทปริยญฺญสาเนหิ มุจฺจุคฺคิตฺติ วิมฺบุตฺติ
เมตฺตคา ฯ เจโตวิมฺบุตฺติ จาติ เมตฺตคา เจโตวิมฺบุตฺติ สํพุเพ วินิ-
ปาติกา อเวรีโน โหนตุ เขมิโน โหนตุ สฺสุชินโน โหนตุ

สทฺธาย อธิมุจฺจติ สทฺธินทฺริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ
 ๑ เป ๑ นิพฺพตฺเตนฺติ โสเตนฺติ ปตาเปนฺติ ๑

[๕๘๒] สทฺธเพสํ ปุรตฺถิมาย ทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ ปจ-
 ฉิมาย ทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ อุตฺตราย ทิสาย สทฺธานํ
 สทฺธเพสํ ทกฺขิณาย ทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ ปุรตฺถิมาย อนุทิสาย
 สทฺธานํ สทฺธเพสํ ปจฺฉิมาย อนุทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ
 อุตฺตราย อนุทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ ทกฺขิณาย อนุทิสาย
 สทฺธานํ สทฺธเพสํ เหฏฺฐิมาย ทิสาย สทฺธานํ สทฺธเพสํ อุป-
 ริมาย ทิสาย สทฺธานํ ปิณฺณํ วชฺเชตฺวา อปิณฺณาย อุปฺปาทํ วช-
 เชตฺวา อนุปฺปาทเณ สันตํ วชฺเชตฺวา อสันตํ ปณฺญาทานํ
 วชฺเชตฺวา อปณฺญาทาเนเน วิหเสํ วชฺเชตฺวา อวิหเสาย สทฺธเพ
 อุปริมาย ทิสาย สทฺธเพสํ อเวรีโน โหนฺตุ มา เวรีโน สฺสฺสโน
 โหนฺตุ มา ทกฺขิโน สฺสฺสคคฺคา โหนฺตุ มา ทกฺขิณคคฺคาติ อิมหิ
 อฏฺฐหากาเรหิ สทฺธเพ อุปริมาย ทิสาย สทฺธเพ เมตฺตายนคฺคิ เมตฺตา
 คํ ฆมฺมํ เจตฺยคฺคิ เจโต สทฺธเพปฺยาปาทปริยญฺจํ เนหิ มุจฺจคฺคิ
 วิมุตฺติ เมตฺตา จ เจโตวิมุตฺติ จาติ เมตฺตาเจโตวิมุตฺติ สทฺธเพ
 อุปริมาย ทิสาย สทฺธเพสํ อเวรีโน โหนฺตุ เหมโน โหนฺตุ สฺสฺสโน
 โหนฺตุติ สทฺธาย อธิมุจฺจติ สทฺธินทฺริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา
 เจโตวิมุตฺติ ๑ เป ๑ นิพฺพตฺเตนฺติ โสเตนฺติ ปตาเปนฺติ ๑

[๕๘๓] สทฺธเพสํ ปุรตฺถิมาย ทิสาย ปาณานํ ภูตानํ ปุค-

วินิปาติกา อเวรีโน โหณฺตุ เหมโน โหณฺตุ สฺฐิโน โหณฺตุ
 วัริยํ ปคฺคณฺหาติ วัริยํทฺวริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิ-
 มุคฺติ ฯ เป ฯ สํติ อฺปฺปจฺจาเปติ สฺตินุทฺวริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา
 เจโตวิมุคฺติ ฯ เป ฯ จิตฺตํ สฺมาทฺหติ สฺมาธินุทฺวริยปริภาวิตา
 โหติ เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ ฯ เป ฯ ปญฺญาปชานาติ ปญฺณินุ-
 ทฺวริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ อิมานิ ปญฺจินุทฺวริยานิ
 เมตฺตาย เจโตวิมุคฺติยา อาเสวนา โหณฺติ อิมเหิ ปญฺจหินุทฺวริเยหิ
 เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ อาเสวียติ ฯ เป ฯ นิพฺพุตฺเตนฺติ โสฺเตนฺติ
 ปคาเปณฺติ ฯ

[๕๘๕] สํพุเพ อฺปฺริมา ย ทิสาย วินิปาติกา อเวรีโน โหณฺตุ
 เหมโน โหณฺตุ สฺฐิโน โหณฺตุ อสฺสทฺวริเย น กมฺปติ สทฺธา-
 พตฺตปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ ฯ เป ฯ โกสฺสชฺเช น กมฺ-
 ปติ วัริยพตฺตปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ ฯ เป ฯ ปมาเท
 น กมฺปติ สติพตฺตปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ ฯ เป ฯ
 อฺกฺกทฺทเจ น กมฺปติ สฺมาธิตฺตปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิ-
 มุคฺติ ฯ เป ฯ อวิชฺฐาย น กมฺปติ ปญฺญาพตฺตปริภาวิตา โหติ
 เมตฺตา เจโตวิมุคฺติ อิมานิ ปญฺจ พถานิ เมตฺตาย เจโตวิมุคฺ-
 ติยา อาเสวนา โหณฺติ อิมเหิ ปญฺจหิ พถเหิ เมตฺตา เจโตวิ-
 มุคฺติ อาเสวียติ ฯ เป ฯ นิพฺพุตฺเตนฺติ โสฺเตนฺติ ปคาเปณฺติ ฯ

[๕๘๖] สํพุเพ อฺปฺริมา ย ทิสาย วินิปาติกา อเวรีโน โหณฺตุ

โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ๑ เป ๑ สมนฺมา ปฏฺกณฺหาติ สมนฺมา-
 วายามปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ๑ เป ๑ สมนฺมา อุปฏฺ-
 ฐาเปติ สมนฺมาสติปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ๑ เป ๑
 สมนฺมา สมาริยติ สมนฺมาสมาริยปริภาวิตา โหติ เมตฺตา เจโตวิ-
 มุตฺติ อิมเ อฏฺฐ มคฺคังคา เมตฺตาย เจโตวิมุตฺติยา ธาเสวนา
 โหนฺติ อิมเ อฏฺฐ มคฺคังเคหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ ธาเสวียติ
 ๑ เป ๑ อิมเ อฏฺฐ มคฺคังคา เมตฺตาย เจโตวิมุตฺติยา ปริวารา
 โหนฺติ อิมเ อฏฺฐ มคฺคังเคหิ เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ สุปฺวิจฺจตา
 โหติ อิมเ อฏฺฐ มคฺคังคา เมตฺตาย เจโตวิมุตฺติยา ธาเสวนา
 โหนฺติ ภาวนา โหนฺติ พหุตฺถมฺมา โหนฺติ อตฺถการา โหนฺติ
 ปริกฺขารา โหนฺติ ปริวาร่า โหนฺติ ปาริปุร่า โหนฺติ สหคฺคา
 โหนฺติ สหชาตา โหนฺติ สํสฺสฺสา โหนฺติ สมนฺปยุตฺตา โหนฺติ
 ปกฺขนฺทนา โหนฺติ ปสฺสฺหนา โหนฺติ สมนฺติฏฺฐนา โหนฺติ วิ-
 มุจฺจนา โหนฺติ เอตํ สมนฺตฺนติ ปสฺสฺสนา โหนฺติ ยานํกตา' โหนฺติ
 วตฺถุกตา โหนฺติ อนฺนุจิจฺจตา โหนฺติ ปริจิจฺจตา โหนฺติ สุตฺตมา-
 รทฺฐา โหนฺติ สุตฺตภาวิตา โหนฺติ สุตฺตาริฏฺฐิจฺจตา โหนฺติ สุตฺตมคฺ-
 คตา โหนฺติ สุตฺตวิมุตฺตา โหนฺติ นิพฺพุตฺเตนฺติ โสฺเตนฺติ ปตา-
 เปนฺตฺติ ๑

เมตฺตาภาณ ๑

วิรชฺชติ อပ္ปญฺจํนญฺเชน สํมมาสํติ มิจฺฉาสํติยา วิรชฺชติ อวิกุ-
 เชปฺปญฺเชน สํมมาสํมาธิ มิจฺฉาสํมาธิโต วิรชฺชติ ตทหนฺวคฺคตกฺกิเถ-
 เสหิ จ ขนฺธเหหิ จ วิรชฺชติ พหิทฺฐา จ สํพฺพนิมิตฺเตหิ วิรชฺชติ
 วิราโค วิราคารมฺมโณ วิราคโคจโร วิราเค สํปฺปาทโต วิราเค
 จีโต วิราเค ปตฺติจฺจโต ฯ วิราโคติ เทว วิราคํ นิพฺพานญฺจ
 วิราโค เย จ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา ธมฺมา สํพฺเพ จ วิราคํ
 โหนฺตํติ วิราโค สหชาตานิ สํสฺส
 มคฺโค เอเตน มคฺเคน พุทฺธา จ สํวธา จ อคฺคํ ทิสํ นิพฺพานํ
 กจฺจนฺตํติ อฏฺฐังคิกโก มคฺโค ยาวตา ปุณฺณสฺสณฺพราหฺมณานํ ป-
 รมฺปวาทานํ มคฺคา อยเมว อริโย อฏฺฐังคิกโก มคฺโค อคฺโค
 จ เสฏฺโฐ จ วิโมกฺโข จ อุตฺตโม จ ปวโร จาติ มคฺคานํ อฏ-
 ฐังคิกโก เสฏฺโฐ ฯ

[๕๘๘] สกฺทาคามิมคฺคกฺขณํ ทสฺสํนญฺเชน สํมมาทิฏฺฐิ ฯ เป ฯ
 อวิกุเชปฺปญฺเชน สํมมาสํมาธิ โอปาริกา กามราคะนฺโณชฺชา ปฏฺธิ-
 ฆสฺสณฺโณชฺชา โอปาริกา กามราคานุสฺสา ปฏฺธิฆานุสฺสา วิรชฺชติ
 ตทหนฺวคฺคตกฺกิเถเสหิ จ ขนฺธเหหิ จ วิรชฺชติ พหิทฺฐา จ สํพฺพ-
 นิมิตฺเตหิ วิรชฺชติ วิราโค วิราคารมฺมโณ วิราคโคจโร วิราเค
 สํปฺปาทโต วิราเค จีโต วิราเค ปตฺติจฺจโต ฯ วิราโคติ เทว
 วิราคํ นิพฺพานญฺจ วิราโค เย จ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา
 ธมฺมา สํพฺเพ จ วิราคํ โหนฺตํติ วิราโค สหชาตานิ สํสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 มคฺโค เอเตน มคฺเคน พุทฺธา จ สํวธา จ อคฺคํ ทิสํ นิพฺพานํ
 กจฺจนฺตํติ อฏฺฐังคิกโก มคฺโค ยาวตา ปุณฺณสฺสณฺพราหฺมณานํ ป-
 รมฺปวาทานํ มคฺคา อยเมว อริโย อฏฺฐังคิกโก มคฺโค อคฺโค
 จ เสฏฺโฐ จ วิโมกฺโข จ อุตฺตโม จ ปวโร จาติ มคฺคานํ อฏ-
 ฐังคิกโก เสฏฺโฐ ฯ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๕๘๓] อรหตุตมคฤคชเน ทสฺสํณฺฐเฐน สมนฺนาทิสฺสํ ๑ เป ๑
 อธิกฺเขปฺปเฐน สมนฺนาทิสฺสํ รูปราคะ อรูปราคะ มานา อหฺมึชา
 อวิชฺฐาย มานานุสฺสา ภวราคานุสฺสา อวิชฺชานุสฺสา วิชฺชชฺชิตฺติ ตท-
 หนฺนคฺคกฺกิตฺเตสฺส ๑ ชนฺเตสฺส ๑ วิชฺชชฺชิตฺติ พหิทฺธา ๑ สํพฺพนิมิตฺ-
 เตสฺส วิชฺชชฺชิตฺติ วิราโค วิราคารมฺมโณ วิราคโคจโร วิราเค สมนุ-
 ปาโค วิราเค จิตฺโต วิราเค ปตฺติจฺจิตฺโต ๑ วิราโคตฺติ เทว วิ-
 ราคา นิพฺพานญฺจ วิราโค เย ๑ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา
 ธมฺมา สํพุเพ ๑ วิราคา โหนฺตฺติ วิราโค สหชาตานิ สํคฺค-
 ตานิ วิราคํ คจฺจนฺตฺติ วิราโค มคฺโค เตเตน มคฺเคน พุทฺธา

៥០២ ពុទ្ធកថាបិដក បុគ្គលកថាបិដក ប្រដាប់បុគ្គលកថា [៥៨៣]

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๕๘๓] กถา วิมุตติ ๘๓ ๖ โสตาปคฺคิผลกฺขणे ทสฺสํณฺเฐน
 สมนํทิจิ มิจฺฉาทิจิยา วิมุตฺตา โหติ ตทณฺวตฺตกฺกิเดเสหิ ๑
 ๗ เหน ๑ วิมุตฺตา โหติ พหิทฺธา ๑ สํพุพฺพนิมิตฺเตหิ วิมุตฺตา
 โหติ วิมุตฺติ วิมุตฺตารมฺมณา วิมุตฺติโคจรา วิมุตฺติยา สมนฺปา-
 คตา วิมุตฺติยา จิตา วิมุตฺติยา ปฏิจฺจจิตา ๖ วิมุตฺตํติ เทว วิ-
 มุตฺติโย นิพฺพานญฺจ วิมุตฺติ เย ๑ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา

ธมฺมา สํพุเพ ฯ วิมุตฺตา โหนฺตํติ วิมุตฺติ ฌถํ อภิโรปนฺนฺเจน
 สํมาตงฺกปโป มิจฺฉาสตงฺกปโป วิมุตฺโต โหติ ตทฺทวตฺตกฺกิเต-
 เตหิ ฯ ชนฺเตหิ ฯ วิมุตฺโต โหติ พหิทฺธา ฯ สํพุพนิมิตฺเตหิ วิ-
 มุตฺโต โหติ วิมุตฺติ วิมุตฺตารมฺมณา วิมุตฺติโคจฺรา วิมุตฺติยา
 สํปาคตา วิมุตฺติยา จิตฺตา วิมุตฺติยา ปตฺติจฺจิตฺตา ฯ วิมุตฺตํติ เทว
 วิมุตฺติโย นิพฺพานญฺจ วิมุตฺติ เย ฯ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา
 ธมฺมา สํพุเพ ฯ วิมุตฺตา โหนฺตํติ วิมุตฺติ ฌถํ ปริกฺกขฺญฺเจน
 สํมาวาจา มิจฺฉาวาจาโย วิมุตฺตา โหติ ฯ เป ฯ สํญฺชานฺนฺเจน
 สํมาทมนฺนฺโต มิจฺฉาทมนฺนฺตา วิมุตฺโต โหติ โวทานฺนฺเจน สํ-
 มาอาชีโว มิจฺฉาอาชีโว วิมุตฺโต โหติ ปกฺกขฺญฺเจน สํมาวา-
 ยามิ มิจฺฉาวายามา วิมุตฺโต โหติ อฺปนฺนฺเจน สํมาสํติ
 มิจฺฉาสํติยา วิมุตฺตา โหติ อวิกฺกเขปนฺนฺเจน สํมาสํมาธิ มิจฺฉา-
 สํมาธิโต วิมุตฺโต โหติ ตทฺทวตฺตกฺกิเตเตหิ ฯ ชนฺเตหิ ฯ วิ-
 มุตฺโต โหติ พหิทฺธา ฯ สํพุพนิมิตฺเตหิ วิมุตฺโต โหติ วิมุตฺติ
 วิมุตฺตารมฺมณา วิมุตฺติโคจฺรา วิมุตฺติยา สํปาคตา วิมุตฺติยา
 จิตฺตา วิมุตฺติยา ปตฺติจฺจิตฺตา ฯ วิมุตฺตํติ เทว วิมุตฺติโย นิพ-
 พานญฺจ วิมุตฺติ เย ฯ นิพฺพานารมฺมณตา ชาตา ธมฺมา สํพุเพ
 ฯ วิมุตฺตา โหนฺตํติ วิมุตฺติ ฌถํ ฯ

[๕๘๕] สกฺทาคามิผลกฺขณ ทถฺสํญฺเจน สํมาทิจฺจิ ฯ เป ฯ
 อวิกฺกเขปนฺนฺเจน สํมาสํมาธิ โสพาวิกา กามราคสญฺโฆชนา ปฏิ-

៥០៨ ឥតុត្ថនុត្ថបិដ្ឋកេ ឧត្តរក្កនិកាយត្ថ បរិដ្ឋនុត្តរិកាមគុតេ [៦០៣

ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានំ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ វិជ្ជា
ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។ តំ ខៃ ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក ឧត្តរ-
ន្ទុត្ថ ឧត្តរាភិ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ ធានុ
ឧត្តរាភិ វិជ្ជា ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។

ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក ឧត្តរន្ទុត្ថ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ វិជ្ជា
ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។ តំ ខៃ ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក ឧត្តរ-
ន្ទុត្ថ ឧត្តរាភិ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ ធានុ
ឧត្តរាភិ វិជ្ជា ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។

ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក ឧត្តរន្ទុត្ថ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ ធានុ
ឧត្តរាភិ វិជ្ជា ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។ តំ ខៃ ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក
ឧត្តរន្ទុត្ថ ឧត្តរាភិ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ ធានុ
ឧត្តរាភិ វិជ្ជា ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។

[៦០៣] យាវក្កិយេន ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ វិជ្ជា
ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។ តំ ខៃ ធម្មំ កុត្តរន្ទមុត្តរិក ឧត្តរ-
ន្ទុត្ថ ឧត្តរាភិ ធម្មេន្ទ ឧត្តរ ឧត្តរាភិ ធានុ ឧត្តរាភិ ធានុ
ឧត្តរាភិ វិជ្ជា ឧត្តរាភិ ចាត្រិក ឧត្តរាភិ ។

ចារមុណា ទេវ ហិណ្ឌូ គោត្តម ។ យេ គត្តម ចារមុណា គេ
 គត្តម គោត្តម យេ គត្តម គោត្តម គេ គត្តម ចារមុណា
 គេ ទុក្ខភិ វិរុទ្ធិភិ ឈានំ វិរុទ្ធិប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ ប្រឡង ធម្ម-
 មេត្ត ឈានំ ប្រឡង ឧត្តម ឈានំ គត្តម វិរុទ្ធិភិ
 ឈានំ ធម្មា វិសិទ្ធិ ឈានំ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ចារមុ-
 ណា ទេវ ហិណ្ឌូ គោត្តម ។ យេ គត្តម ចារមុណា គេ
 គត្តម គោត្តម យេ គត្តម គោត្តម គេ គត្តម ចារមុណា
 គេ ទុក្ខភិ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ឈានំ ប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ តុល្យ
 ចរិយៈ ប្រឡង ធម្មា ប្រឡង ឧត្តម គត្តម វិរុទ្ធិភិ
 ឈានំ ។

[២០៤] ចិត្ត តុល្យភិ ចរិយៈ ប្រឡង ធម្មា ប្រឡង ឧត្តម
 ធម្មា ឧត្តម ចុក្ខា ។ បេ ។ ចាត្រា ចុក្ខា ។ បេ ។ គំ
 ឆៃ ប្រិក្ខ តុល្យភិ ចរិយៈ ប្រាសាទ ។ បេ ។ ប្រិក្ខ
 ប្រឡង ធម្មា ឧត្តម ធម្មា ឧត្តម ចុក្ខា ។ បេ ។ ចាត្រា
 ចុក្ខា ។ បេ ។ តុល្យភិ ចរិយៈ ប្រឡង ធម្មា ប្រ-
 ឡង ឧត្តម គត្តម វិរុទ្ធិភិ ឈានំ ។

ចិត្ត តុល្យភិ ចរិយៈ ប្រឡង ធម្មា ប្រឡង ឧត្តម
 ធម្មា ឧត្តម ចុក្ខា ។ បេ ។ ចាត្រា ចុក្ខា ។ បេ ។ គំ ឆៃ ប្រិក្ខ
 តុល្យភិ ចរិយៈ ប្រាសាទ ។ បេ ។ ប្រិក្ខ ប្រឡង ធម្មា

១ ប្រាសាទ ចា បាស

៥៣៦ ពុទ្ធកម្មវិចារិក ឧបាសម្ពាយសុត្តន្ត បិដកបិដកកថា [២០៥]

[illegible]

ឈប់ ធម្មដេតុ ធម្មនាមុប្បត្តន្តនាតិ បុព្វេ ចន្ទត្ថេតុ ធម្មដេតុ
 កក្កដា ចុកបាតិ ។ បេ។ ចាតិកា ចុកបាតិ ។ បេ។ តា ចៃ បនាយ
 ធម្មដេតុ ធម្មនាមុប្បត្តន្តនា ភាគេតុ ។ បេ។ ភាគិកា បុព្វេ
 ចន្ទត្ថេតុ ធម្មដេតុ កក្កដា ចុកបាតិ ។ បេ។ ចាតិកា ចុកបាតិ
 ។ បេ។ ធម្មដេតុ ធម្មនាមុប្បត្តន្តនាតិប្បដានេ បណ្ណេតុ ធម្មនា
 បណ្ណេតុ ចតុតា តិវត្ត វិរុត្តិកិយ ឥន្ទ្រី ឈានានិ កក្កដា
 តិវត្តនេតុ ឥន្ទ្រី ធម្មនា ឥន្ទ្រី ចតុតា វិវត្តនេតុ វិរុត្តិកិយ

จตุตถาวสธมฺ ๑ เทว ๑ ฌานตฺตานิ ๑

[๖๐๖] อหํ ฌนุทสฺมาธิปธานตฺตฺวารสฺมนุทสฺมาโต อิทฺธิปาโทติ
เม ภิกฺขเว ปุพฺเพ อนนฺตฺตฺเตตฺตฺ ฐมฺเมตฺตฺ จกฺขฺ อุตฺปาติ ๑ เป ๑
อาโลโก อุตฺปาติ อหํ วิริยสฺมาธิ ๑ เป ๑ อหํ จิตฺตสฺมาธิ ๑ เป ๑

อหํ ฌมฺมสฺมาธิปธานตฺตฺวารสฺมนุทสฺมาโต อิทฺธิปาโทติ เม ภิกฺขเว
ปุพฺเพ อนนฺตฺตฺเตตฺตฺ ฐมฺเมตฺตฺ จกฺขฺ อุตฺปาติ ๑ เป ๑ อาโลโก
อุตฺปาติ โส ๒ ปณายํ ฌมฺมสฺมาธิปธานตฺตฺวารสฺมนุทสฺมาโต อิทฺ-
ธิปาโท ภาเวตฺตฺโพติ เม ภิกฺขเว ๑ เป ๑ ภาวโธติ เม ภิกฺขเว
ปุพฺเพ อนนฺตฺตฺเตตฺตฺ ฐมฺเมตฺตฺ จกฺขฺ อุตฺปาติ ๑ เป ๑ อาโลโก
อุตฺปาติ ๑

[๖๐๗] อหํ ฌนุทสฺมาธิปธานตฺตฺวารสฺมนุทสฺมาโต อิทฺธิปาโทติ
ปุพฺเพ อนนฺตฺตฺเตตฺตฺ ฐมฺเมตฺตฺ จกฺขฺ อุตฺปาติ ๑ เป ๑ อาโลโก
อุตฺปาติ ๑ เป ๑ โส ๒ ปณายํ ฌนุทสฺมาธิปธานตฺตฺวารสฺมนุทสฺมาโต
อิตฺธิปาโท ภาเวตฺตฺโพติ ๑ เป ๑ ภาวโธติ ปุพฺเพ อนนฺตฺตฺเตตฺตฺ
ฐมฺเมตฺตฺ จกฺขฺ อุตฺปาติ ฌานํ อุตฺปาติ ปญฺญา อุตฺปาติ วิชฺชา
อุตฺปาติ อาโลโก อุตฺปาติ ๑ จกฺขฺ อุตฺปาติ ๑ เกณฺตฺเถน ฌานํ
อุตฺปาติ ๑ เกณฺตฺเถน ปญฺญา อุตฺปาติ ๑ เกณฺตฺเถน วิชฺชา
อุตฺปาติ ๑ เกณฺตฺเถน อาโลโก อุตฺปาติ ๑ เกณฺตฺเถน ๑ จกฺขฺ
อุตฺปาติ ๑ ทสฺสณฺนุเจเน ฌานํ อุตฺปาติ ๑ ฌานตฺตานิ ปญฺญา
อุตฺปาติ ๑ ปธานนฺนุเจเน วิชฺชา อุตฺปาติ ๑ ปฏิเวธนฺนุเจเน อา-

[illegible]

ចតុតប្រវត្តិសម្ភិកាភាព អត្ថកិច្ច ទុក្ខភាព ។ បេ ។ ចាត្រៃ ចុក្ខភាព
 ចតុតប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ចតុតប្រវត្តិសម្ភិកាភាព បណ្ណាវត្ថុ ធម្មា បណ្ណា-
 វត្ថុ ចតុត បណ្ណាវត្ថុ វិរុត្តិភាព ឥតធានា យាគា ធម្ម-
 ប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ធម្មប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ។ បេ ។ យាគា វិរុត្តិភាពប្រវត្តិ-
 សម្ភិកាភាព វិរុត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព យាគា ប្រវត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ប្រ-
 វត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ឆាត វិរុត្តិភាព វិរុត្តិភាព ឥតធានា ឥតធានា
 បណ្ណាវត្ថុ ឥតធានា បណ្ណាវត្ថុ ប្រវត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព អត្ថកិច្ច
 ទុក្ខភាព ចុក្ខភាព ។ បេ ។ ចាត្រៃ ចុក្ខភាព ប្រវត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព
 ប្រវត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព បណ្ណាវត្ថុ ធម្មា បណ្ណាវត្ថុ ចតុត
 បណ្ណាវត្ថុ វិរុត្តិភាព ឥតធានា ឥតធានា ទុក្ខភាព ប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ឥត
 ធម្មា ឥត ចតុត ពេទ្យ វិរុត្តិភាពឥតធានា ទុក្ខភាព ឆាតឥតធានា ។

[២៣៣] យាគា វិរុត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ឆាត ឆាត វិរុត្តិភាព
 វិរុត្តិភាព ឥតធានា ឥតធានា បណ្ណាវត្ថុ ឥតធានា បណ្ណាវត្ថុ វិរុត្តិភាព-
 ប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ឆាត អត្ថកិច្ច ទុក្ខភាព ។ បេ ។ ចាត្រៃ ចុក្ខភាព
 ចុក្ខភាព វិរុត្តិភាពប្រវត្តិសម្ភិកាភាព ឆាត បណ្ណាវត្ថុ ធម្មា បណ្ណា-
 វត្ថុ ចតុត បណ្ណាវត្ថុ វិរុត្តិភាព ឥតធានា យាគា ឥតធានា
 ឆាតឥតធានា ឆាត ។ បេ ។ យាគា ឥតធានា ឥតធានា ឆាត យាគា
 ឥតធានា ឥតធានា ឆាត យាគា ឥតធានា ឆាត ឆាត ឆាត ឆាត
 វិរុត្តិភាព វិរុត្តិភាព ឥតធានា ឥតធានា បណ្ណាវត្ថុ ឥតធានា បណ្ណាវត្ថុ
 ឥតធានា ឥតធានា អត្ថកិច្ច ទុក្ខភាព ឆាត ចុក្ខភាព បណ្ណាវត្ថុ

៥២៤ ពុទ្ធកតព្វកថា ឧបសម្ព័ន្ធកថា បរិវាសនកថា [២៣៤]

อุทฺทปาที วัชฺฐสา อุทฺทปาที อาทโธโก อุทฺทปาที อนาวรฺणे ฌาณ
 ปญฺจวັสตี ฐมฺมา ปญฺจวັสตี อตฺถา ปญฺจวาสํ นินฺรุตฺติโย สก-
 ฌาณานิ ฌตฺถํ พุทฺธฐมฺเมตฺถํ ทิยทฺธมฺมสํคํ ฐมฺมา ทิยทฺธมฺมสํคํ
 อตฺถา ตีณิ นินฺรุตฺติสํคานิ ฌ ฌาณสํคานิ ปฏิสัมภิตาปกฺรณ
 อทฺธมฺมวณานิ ฐมฺมสํคานิ อทฺธมฺมวณานิ อตฺถสํคานิ นินฺรุตฺติ-
 สंहตฺสญฺจ สํคต ๑ นินฺรุตฺติสํคานิ ตีณิ ๑ ฌาณสंहตฺสญฺจ ๑ อตฺตาวิ
 ๑ ฌาณสํคานํติ ๑

ปฐิสุมภิตากถา ฯ

ຍຸກນຸ່ງວຽດ ໝູ່ມຈຸດກຳ

[๒๑๕] เอวมุเม สุตํ เขกํ สมนํ ภคฺวา พาราณสียํ วิหริ-
 ๑เป๑ อิติ หิภํ ขายสุมโต โกณฑัญญสฺส ชณฺเฑาโกณฑัญญโ-
 เสดว นามํ อโหสิ ๑

ចិត្តំ កុច្ចំ ចរិយស័ទ្ធភណិ បុព្វេ ចុណុត្តុតេស្តុ ធម្មេនេសុ ទុក្ខំ
 ចុក្ខុបាតិ ធាណំ ចុក្ខុបាតិ ឧបស្សនា ចុក្ខុបាតិ វិជ្ជា ចុក្ខុបាតិ ចា-
 តោកោ ចុក្ខុបាតិ ។ ទុក្ខំ ចុក្ខុបាតីតិ កេណតុកេណ ធាណំ ចុក្ខុបាតីតិ
 កេណតុកេណ ឧបស្សនា ចុក្ខុបាតីតិ កេណតុកេណ វិជ្ជា ចុក្ខុបាតីតិ
 កេណតុកេណ ចាតោកោ ចុក្ខុបាតីតិ កេណតុកេណ ។ ទុក្ខំ ចុក្ខុបាតីតិ
 កត្តន្តន្ទ្រេណ ធាណំ ចុក្ខុបាតីតិ ធាតុន្ទ្រេណ ឧបស្សនា ចុក្ខុបាតីតិ

ฌมฺมจกฺกํ ฌมฺมํ อปฺปายมาโน ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ ฌมฺมทฺธโช
 ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ ฌมฺมเกตฺถํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ ฌมฺมา
 ธิปเตยฺโย ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ ฌํ ไซ ปน ฌมฺมจกฺกํ อปฺปฏฺธิ
 วตฺถิ สมนฺเนน วา พุทฺธาหฺมณฺเนน วา เทวเณ วา มาเรณ วา
 พุทฺธมฺหา วา เกณจิ วา โลกสฺสมีนฺติ ฌมฺมจกฺกํ สทฺธชินฺทฺริยํ
 ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ วิริยชินฺทฺริยํ ฌมฺโม ฌํ
 ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ สติชินฺทฺริยํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺ
 ตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ สสมาชินฺทฺริยํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ
 ฌมฺมจกฺกํ ปญฺณชินฺทฺริยํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ
 สทฺธธมฺมํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ วิริยพถํ
 ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ สติพถํ ฌมฺโม ฌํ
 ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ สสมาธิพถํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ
 ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺมจกฺกํ ปญฺญาพถํ ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ
 ฌมฺมจกฺกํ สติสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ
 ฌมฺมจกฺกํ ฌมฺมวิจยสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ
 ฌมฺมจกฺกํ วิริยสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ
 ฌมฺมจกฺกํ ปิฏฺฐิสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺม
 จกฺกํ ปสฺสสทฺธชินฺทฺริยสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺม
 จกฺกํ สสมาธิสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ ฌมฺม
 จกฺกํ อปฺเปกฺขาสํมุทฺธิพฺพชฺฌนฺจฺโค ฌมฺโม ฌํ ฌมฺมํ ปวตฺตเตตฺถิ

ธมฺเม จีโต ปวตฺเตตฺติ ธมฺมจกฺกํ ธมฺเม ปติฏฺฐจฺจิโต ปวตฺเตตฺติ
 ธมฺมจกฺกํ ๑ เป ๑ ธมฺมโตคธํ นิพฺพานํ ปรีโยธานฐฺเสน ธมฺโม ทํ
 ธมฺมํ ปวตฺเตตฺติ ธมฺมจกฺกนฺติ ๑

ธมฺมจกฺกกถา ๑

ยุคนทุชวคฺเค โลกุตฺตรกถา

[๖๒๐] กถเม ธมฺมา โลกุตฺตรว ๑ จตุตาโร สติปฏฺฐานา
 จตุตาโร สัมมปฺปชานา จตุตาโร อิทฺธิปาทา ปณฺจอินฺทริยาणि
 ปญฺจ พถาणि สตฺต โพชฺฌนํ อฏฺฐังกิกโก มคฺโค จตุตาโร
 อวิยมคฺคา จตุตาริ ๑ สํมณฺเณสสานิ นิพฺพานญฺจ อิม
 ธมฺมา โลกุตฺตรวาทิ" ๑

โลกุตฺตรวาทิ เกณตฺถเกณ โลกุตฺตรว ๑ โลกํ อุตฺตรนฺตฺติ โลก-
 ุตฺตรว โลกโต อุตฺตรนฺตฺติ โลกุตฺตรว โลกกา อุตฺตรนฺตฺติ โลก-
 ุตฺตรว โลกมฺหา อุตฺตรนฺตฺติ โลกุตฺตรว โลกํ สํตฺติภฺกนฺตฺติ
 โลกุตฺตรว โลกํ สํตฺติภฺกนฺตฺติ โลกุตฺตรว โลกเก อติเรกาติ
 โลกุตฺตรว โลกกา นิสฺสํวณฺตฺติ โลกุตฺตรว โลกโต นิสฺสํวณฺตฺติ
 โลกุตฺตรว โลกมฺหา นิสฺสํวณฺตฺติ โลกุตฺตรว^๒ โลกกา นิสฺสํว-

๑ สํ อิตฺติสํทโท น ทิสฺสํติ ๒ อิตฺติ จินฺนหนฺตเร โลกเกณ
 ปฏฺฐินิสฺสํวณฺติ โลกุตฺตรว โลกธมฺมา นิสฺสํวณฺติ โลกุตฺตรวาทิ อิทฺธิ

ชนัตติ โลกุตตรา	โลกโต นิสังขชนัตติ โลกุตตรา	โลกมฺหา
นิสังขชนัตติ โลกุตตรา	โลกเก น ติฏฺชนัตติ โลกุตตรา	โลก
โลกมฺหิ น ติฏฺชนัตติ โลกุตตรา	โลกเก น ติมฺปนัตติ โลกุตตรา	
โลกมฺหิ น ติมฺปนัตติ โลกุตตรา	โลกเก อสํถิตฺตาติ โลกุตตรา	
โลกเกน อสํถิตฺตาติ โลกุตตรา	โลกเก อหฺนฺถิตฺตาติ โลกุตตรา	
โลกเกน อหฺนฺถิตฺตาติ โลกุตตรา	โลกเก วิปฺปมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกเกน วิปฺปมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกา วิปฺปมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกโต วิปฺปมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกมฺหา วิปฺปมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกเก วิสํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกเกน วิสํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกา วิสํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกโต วิสํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกมฺหา วิสํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกา สํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	
โลกโต สํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	โลกมฺหา สํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	
โลกา วิสํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	โลกโต วิสํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	
โลกมฺหา วิสํชฺเณนัตติ โลกุตตรา	โลกา อฏฺฐสํหํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกโต อฏฺฐสํหํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	โลกมฺหา อฏฺฐสํหํมฺมฺตาติ โลกุตตรา	
โลกา วิวชฺชนัตติ โลกุตตรา	โลกโต วิวชฺชนัตติ โลกุตตรา	
โลกมฺหา วิวชฺชนัตติ โลกุตตรา	โลกเก น สชฺชนัตติ โลกุตตรา	
โลกเก น คยฺหณัตติ โลกุตตรา	โลกเก น พชฺเณนัตติ โลกุตตรา	
โลกํ สมฺมจฺฉินฺทณัตติ โลกุตตรา	โลกํ สมฺมจฺฉินฺทณฺตาติ โลกุตตรา	

โลกํ ปฏิปฺปสฺสํมณเฑสีติ โลกุตฺตฺรา โลกํ ปฏิปฺปสฺสํมิตฺตฺตาติ
 โลกุตฺตฺรา โลกสฺส อปจฺจาคคฺคิ โลกุตฺตฺรา โลกสฺส อภคฺคิ
 โลกุตฺตฺรา โลกสฺส อวิธยาคิ โลกุตฺตฺรา โลกสฺส อธารณาคิ
 โลกุตฺตฺรา โลกํ วมฺมคฺคิ โลกุตฺตฺรา โลกํ น ปจฺจาคมฺมคฺคิ
 โลกุตฺตฺรา โลกํ ชนฺนคฺคิ โลกุตฺตฺรา โลกํ น อปฺปาทยนฺนคฺคิ
 โลกุตฺตฺรา โลกํ วิสีเนนคฺคิ โลกุตฺตฺรา โลกํ นยฺนคฺคิ โลกุตฺ-
 ตฺรา โลกํ วิธฺยเปนคฺคิ โลกุตฺตฺรา โลกํ น สฺสฺสฺสฺสฺสคฺคิ โลกุตฺ-
 ตฺรา โลกํ สํมตฺตฺกมฺม อภิกฺขยฺย คฺคฺคฺคฺคฺคิ โลกุตฺตฺราติ ฯ

โลกุตฺตฺรกกถา ฯ

ยุคนทรวคฺเค พถกถา

สํวตฺถินิทานํ ฯ

[๖๒๓] ปณฺณิมาณี ภิกฺขเว พถานิ กตมานิ ปณฺณํ สทฺ-
 ธาพถํ วิริยพถํ สติพถํ สมาริพถํ ปณฺณวพถํ อิมานิ ไช ภิกฺ-
 ขเว ปณฺณํ พถานิ ฯ

อิมํ จ อฏฺฐสํญฺจี พถานิ สทฺธาพถํ วิริยพถํ สติพถํ สมาริ-
 พถํ ปณฺณวพถํ หิริพถํ โสคุตฺตปฺปพถํ ปฏฺธิสฺซานพถํ ภาวนาพถํ
 อนวชฺชพถํ สงฺกหาพถํ ๑ ขนฺติพถํ ปณฺณยฺยคฺคิพถํ นิชฺฌนคฺคิพถํ

๑ สํกหพถนุคฺคิ ปาโง

กตมํ สมาริพํ ๑ อุตฺตจฺจุ เ น กมฺปคํติ สมาริพํ สหฺชา-
 ตานํ ฐมฺมานํ อุตฺตกฺกมฺภณฺนฺจเณ สมาริพํ ๑ เป ๑ นิโรเช ปติฏฺฐ-
 ฐาปกฺกฺจเณ สมาริพํ อิทํ สมาริพํ ๑

กตมํ ปญฺญาพํ ๑ อวิชฺชาย เ น กมฺปคํติ ปญฺญาพํ สห-
 ฐาตานํ ฐมฺมานํ อุตฺตกฺกมฺภณฺนฺจเณ ปญฺญาพํ ๑ เป ๑ นิโรเช
 ปติฏฺฐฐาปกฺกฺจเณ ปญฺญาพํ อิทํ ปญฺญาพํ ๑

[๖๒๓] กตมํ หิริพํ ๑ เนกฺขมฺเมเน กามจฺจนฺทํ หิริคํติ หิริ-
 พํ อพฺยาปาเทเน พฺยาปาทํ หิริคํติ หิริพํ อวโลกสฺตณฺญา
 ถํมมฺมทฺธํ หิริคํติ หิริพํ อวิภฺเจเปเน อุตฺตจฺจุ หิริคํติ หิริพํ
 ฐมฺมวตฺตฺถาเนเน วิจฺจิจฺจุ หิริคํติ หิริพํ ฌาเนเน อวิชฺชํ หิ-
 ริคํติ หิริพํ ปาโมชฺเชเน อรคํติ หิริคํติ หิริพํ ปจฺมชฺฌา-
 เนเน นํวเรเน หิริคํติ หิริพํ ๑ เป ๑ อรหคฺคตมคฺคเตเน สพุทฺธิเตเต
 หิริคํติ หิริพํ อิทํ หิริพํ ๑

กตมํ โยคฺคตฺตฺตฺตํ ๑ เนกฺขมฺเมเน กามจฺจนฺทํ โยคฺคตฺตฺตํ
 โยคฺคตฺตฺตํ อพฺยาปาเทเน พฺยาปาทํ โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ
 อวโลกสฺตณฺญา ถํมมฺมทฺธํ โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ อวิภฺเจเปเน
 อุตฺตจฺจุ โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ ฐมฺมวตฺตฺถาเนเน วิจฺจิจฺจุ
 โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ ฌาเนเน อวิชฺชํ โยคฺคตฺตฺตํ โยค-
 ตฺตฺตํ ปาโมชฺเชเน อรคํติ โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ ปจ-
 มชฺฌาเนเน นํวเรเน โยคฺคตฺตฺตํ โยคฺคตฺตฺตํ ๑ เป ๑ อรหคฺค-

ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ พฺยาปาทํ ปหีนฺตุตา อพฺยาปาท
 นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ ถันมิทฺธํ ปหีนฺตุตา อาโลก-
 สํญาย นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ อทฺทจฺจุตํ ปหีนฺตุตา
 อวิกฺกเขเป นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ วิจิกฺกฉาย ปหีนฺตุตา
 ธมฺมวตฺถุณเณ นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ อวิชฺชาย ปหี-
 นฺตุตา ญาเณ นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ อตฺติยา ปหี-
 นฺตุตา ปามุชฺเช นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ นีวรณานํ
 ปหีนฺตุตา ปจฺมชฺฌาเน นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อนวชฺชนฺตํ ๑ เป ๑
 สํพุทฺธิเตสํ ปหีนฺตุตา อรหฺตคฺคคฺเค นฺตฺติ ภิกฺขุ วชฺชนฺติ อน-
 วชฺชนฺตํ อิทํ อนวชฺชนฺตํ ๑

กตมํ สํคาหฬํ ๑ กามจฺจนฺทํ ปชฺชนฺโต เนกขมฺมวเตน จิตฺตํ
 สํคณฺหาตีติ สํคาหฬํ พฺยาปาทํ ปชฺชนฺโต อพฺยาปาทวเตน
 จิตฺตํ สํคณฺหาตีติ สํคาหฬํ ถันมิทฺธํ ปชฺชนฺโต อาโลกสํญาย-
 วเตน จิตฺตํ สํคณฺหาตีติ สํคาหฬํ ๑ เป ๑ สํพุทฺธิเตสํ ปชฺชนฺโต
 อรหฺตคฺคคฺควเตน จิตฺตํ สํคณฺหาตีติ สํคาหฬํ อิทํ สํคาห-
 ฬํ ๑

[๖๒๕] กตมํ ขนฺติฬํ ๑ กามจฺจนฺทํ ปหีนฺตุตา เนกขมฺม
 ขมฺตีติ ขนฺติฬํ ๑ พฺยาปาทํ ปหีนฺตุตา อพฺยาปาทอ ขมฺตีติ
 ขนฺติฬํ ถันมิทฺธํ ปหีนฺตุตา อาโลกสํญาย ขมฺตีติ ขนฺติฬํ
 อทฺทจฺจุตํ ปหีนฺตุตา อวิกฺกเขเป ขมฺตีติ ขนฺติฬํ วิจิกฺกฉาย

๕๔๒ สุกุณฑบิฎเณ ชุททกนิกายสุตต์ ปฐมัมภิทามกุโ [๖๒๕

ปห็นตุตา ชมมวตถุณานํ ชมคฺคิ ฆนฺติพฺถํ อวิชฺชาย ปห็นตุตา
ฌาณํ ชมคฺคิ ฆนฺติพฺถํ ฌรติยา ปห็นตุตา ปามุชฺฐํ ชมคฺคิ
ฆนฺติพฺถํ นีวรณานํ ปห็นตุตา ปจฺมชฺฌานํ ชมคฺคิ ฆนฺติพฺถํ
ฯ เปฯ สัพฺพกิเลสํ ปห็นตุตา ฌรหตุตฺตมกุโ ชมคฺคิ ฆนฺติพฺถํ
อิทํ ฆนฺติพฺถํ ฯ

กตมํ ปญฺญตฺติพฺถํ ฯ กามจุณฺทํ ปชฺชนุโต เนกชฺมมวตฺถน
จิตฺตํ ปญฺญเปตฺติ ปญฺญตฺติพฺถํ พุยาปาทํ ปชฺชนุโต อพุยา-
ปาทวตฺถน จิตฺตํ ปญฺญเปตฺติ ปญฺญตฺติพฺถํ ถันมิทฺธํ ปชฺชนุโต
อาโถกสวฺวณวตฺถน จิตฺตํ ปญฺญเปตฺติ ปญฺญตฺติพฺถํ ฯ เปฯ สัพฺพ-
กิเลสํ ปชฺชนุโต ฌรหตุตฺตมกุทวตฺถน จิตฺตํ ปญฺญเปตฺติ ปญฺญตฺติ-
พฺถํ . อิทํ ปญฺญตฺติพฺถํ ฯ

กตมํ นิชฺฌตฺติพฺถํ ฯ กามจุณฺทํ ปชฺชนุโต เนกชฺมมวตฺถน
จิตฺตํ นิชฺฌาเปตฺติ นิชฺฌตฺติพฺถํ พุยาปาทํ ปชฺชนุโต อพุยาปาท-
วตฺถน จิตฺตํ นิชฺฌาเปตฺติ นิชฺฌตฺติพฺถํ ถันมิทฺธํ ปชฺชนุโต อาโถ-
กสวฺวณวตฺถน จิตฺตํ นิชฺฌาเปตฺติ นิชฺฌตฺติพฺถํ ฯ เปฯ สัพฺพกิเลสํ
ปชฺชนุโต ฌรหตุตฺตมกุทวตฺถน จิตฺตํ นิชฺฌาเปตฺติ นิชฺฌตฺติพฺถํ อิทํ
นิชฺฌตฺติพฺถํ ฯ

กตมํ อีสฺสัรียพฺถํ ฯ กามจุณฺทํ ปชฺชนุโต เนกชฺมมวตฺถน จิตฺตํ
วตฺถํ วตฺถเตตฺติ อีสฺสัรียพฺถํ พุยาปาทํ ปชฺชนุโต อพุยาปาทวตฺถน
จิตฺตํ วตฺถํ วตฺถเตตฺติ อีสฺสัรียพฺถํ ถันมิทฺธํ ปชฺชนุโต อาโถก-

สญฺญาวถเนน จิตฺตํ วถํ วคฺเคตฺตํ อิตฺถํวียพถํ ๑เป ๑ สพุทฺธิเตเส
ปชฺชนฺโต อรหคฺคตมคฺควถเนน จิตฺตํ วถํ วคฺเคตฺตํ อิตฺถํวียพถํ อิทํ
อิตฺถํวียพถํ ๑

กตมํ อธิฏฺฐานพถํ ๑ กามจุณนํ ปชฺชนฺโต เนกขมฺมวถเนน
จิตฺตํ อธิฏฺฐาตฺตํ อธิฏฺฐานพถํ พยาปาทํ ปชฺชนฺโต อพฺยาปาท-
วถเนน จิตฺตํ อธิฏฺฐาตฺตํ อธิฏฺฐานพถํ ถนมิทฺฐํ ปชฺชนฺโต อาโลก-
สญฺญาวถเนน จิตฺตํ อธิฏฺฐาตฺตํ อธิฏฺฐานพถํ ๑เป ๑ สพุทฺธิเตเส
ปชฺชนฺโต อรหคฺคตมคฺควถเนน จิตฺตํ อธิฏฺฐาตฺตํ อธิฏฺฐานพถํ อิทํ
อธิฏฺฐานพถํ ๑

[๖๒๖] กตมํ สมณพถํ ๑ เนกขมฺมวถเนน จิตฺตํสํสํ เอกคฺคตา
อวิกฺกฺเขโป สมนพถํ อพฺยาปาทวถเนน จิตฺตํสํสํ เอกคฺคตา อวิกฺก-
เขโป สมนพถํ อาโลกสญฺญาวถเนน จิตฺตํสํสํ เอกคฺคตา อวิกฺก-
เขโป สมนพถํ ๑เป ๑ ปฏฺนิสํสํคฺคานุปสํสํ สํสํสาธวถเนน จิตฺตํสํสํ
เอกคฺคตา อวิกฺกฺเขโป สมนพถํ ปฏฺนิสํสํคฺคานุปสํสํ สํสํสาธวถเนน
จิตฺตํสํสํ เอกคฺคตา อวิกฺกฺเขโป สมนพถํ ๑

สมนพถนฺติ เกนตฺถเกน สมนพถํ ๑ ปจฺมชฺฐมาเนน นีวรณ-
น กมฺปตฺตํ สมนพถํ ทฺติยชฺฐมาเนน วิตกฺกวิจาเร น กมฺปตฺตํ
สมนพถํ ตติยชฺฐมาเนน ปิตฺติยา น กมฺปตฺตํ สมนพถํ จตุตฺถชฺ-
ฐมาเนน สํชฺทกฺกฺเข น กมฺปตฺตํ สมนพถํ อาภาสํณญายตนสํมา-
ปทฺติยา รูปสํณญาย ปฏฺธิสํณญาย นานคฺคสํณญาย น กมฺปตฺตํ

สัมภพํ วิญญาณญายตนสํมาปฏิติยา อากาธานญายตนสํมู-
 ฏาย น กัมปตํติ สัมภพํ อากิณฺญญายตนสํมาปฏิติยา วิญ-
 ญาณญายตนสํมูฏาย น กัมปตํติ สัมภพํ เหนวสํมูฏานา-
 สํมูฏายตนสํมาปฏิติยา อากิณฺญญายตนสํมูฏาย น กัมปตํติ
 สัมภพํ อุกฺขจฺเจ ๑ อุกฺขจฺจสํหคตภิเษเต ๑ ขนฺธ ๑ น กัมปติ
 น จตฺติ น เวรตํติ สัมภพํ อิทํ สัมภพํ ฯ

[๒๒] กตม วิปัสสันนาพถ ๑ อนิจฺจานุปัสสันนา วิปัสสันนาพถ
 ทุกฺขานุปัสสันนา วิปัสสันนาพถ ๑ เป ๑ ปฏินิสฺสํกฺกานุปัสสันนา วิปัส-
 สันนาพถ ฐเป อนิจฺจานุปัสสันนา วิปัสสันนาพถ ฐเป ทุกฺขานุ-
 ปัสสันนา วิปัสสันนาพถ ๑ เป ๑ ฐเป ปฏินิสฺสํกฺกานุปัสสันนา วิปัส-
 สันนาพถ เวทนาย สมนฺนาย สํชาเรสุ วิมฺบนาถเน จกฺขุสฺสํ
 ๑ เป ๑ ชรามรเณ อนิจฺจานุปัสสันนา วิปัสสันนาพถ ชรามรเณ
 ทุกฺขานุปัสสันนา วิปัสสันนาพถ ชรามรเณ ปฏินิสฺสํกฺกานุปัสสันนา
 วิปัสสันนาพถ ๑

วิปัสสันนาพตุนฺติ เกณฑฺวเกณ วิปัสสันนาพตํ ๑ อนิจฺจานุปัสสัน-
 นาย นิจฺจตฺตญฺณาย น กมฺปตฺติ วิปัสสันนาพตํ ทุกฺขานุปัสสันนาย
 ตฺวตฺตญฺณาย น กมฺปตฺติ วิปัสสันนาพตํ อนตฺตานุปัสสันนาย อตฺต-
 ตฺตญฺณาย น กมฺปตฺติ วิปัสสันนาพตํ นิพฺพิทานุปัสสันนาย นนฺตียา
 น กมฺปตฺติ วิปัสสันนาพตํ วิราคานุปัสสันนาย วาเต น กมฺปตฺติ
 วิปัสสันนาพตํ นโรธานุปัสสันนาย สมนฺทเย น กมฺปตฺติ วิปัสสันนา-

พถํ ปฏินิสฺสํกฺขณํปฐมนาย อาทาเน น กมฺปคฺคิ วิปสฺสํนํพถํ
อวิชฺชาย ๑ อวิชฺชาสํหคคฺคิเถเส ๑ ฆนฺเต ๑ น กมฺปคฺคิ น จตฺติ
น เวธคฺคิ วิปสฺสํนํพถํ อิทํ วิปสฺสํนํพถํ ๑

[๖๒๘] กตมานิ ทถ เสฏฺฐพถานิ ทถ อเสฏฺฐพถานิ ๑ สมนุ-
มาทิจฺจุสํ สิกฺขชคฺคิ เสฏฺฐพถํ ศคฺคํ สิกฺขิตคฺคฺคา อเสฏฺฐพถํ สมนุ-
มาสงฺกปฺปํ สิกฺขชคฺคิ เสฏฺฐพถํ ศคฺคํ สิกฺขิตคฺคฺคา อเสฏฺฐพถํ
สมนุมาวจํ ๑เป ๑ สมนุมาภมฺมุนํ สมนุมาอาสีวํ สมนุมาวายนํ
สมนุมาสคฺคิ สมนุมาสมาริ สมนุมาณานิ ๑เป ๑ สมนุมาวิมฺมุคฺคิ สิกฺ-
ขชคฺคิ เสฏฺฐพถํ ศคฺคํ สิกฺขิตคฺคฺคา อเสฏฺฐพถํ อิมานิ ทถ เสฏฺฐ-
พถานิ ทถ อเสฏฺฐพถานิ ๑

[๖๒๘] กตมานิ ทถ ชีณาสวพถานิ ๑ อิทํ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺ-
ขุโน อนิจฺจุโต สพฺเพ สํชาธา ยถาภูทํ สมนุบฺบปฺพณาย สุกฺติจฺจา
โหนติ ยมฺหิ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน อนิจฺจุโต สพฺเพ สํชาธา ยถา-
ภูทํ สมนุบฺบปฺพณาย สุกฺติจฺจา โหนติ อิทมฺหิ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุ-
โน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม ชีณาสวํ ภิกฺขุ อาสวํ ฆยํ
ปฏิชานาติ ชีณา เม อาสวาคิ ๑

ปุณ จปวํ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน อํคารกาสุปฺมา กามา ยถา-
ภูทํ สมนุบฺบปฺพณาย สุกฺติจฺจา โหนติ ยมฺหิ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน
อํคารกาสุปฺมา กามา ยถาภูทํ สมนุบฺบปฺพณาย สุกฺติจฺจา โหนติ
อิทมฺหิ ชีณาสวสฺสํ ภิกฺขุโน พถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม ชีณาสวํ

พถํ อากมฺม ชฺฌนาสวโ ภิกฺขุ อาสวณํ ชยํ ปฏิชานาติ ชฺฌนา เม
 อาสวาทิ อิมานิ ทสฺส ชฺฌนาสวสฺส พถานิ ฯ

[๖๓๐] กถมานิ ทสฺส อิทฺธิพถานิ อธิชฺฌานา อิทฺธิ อิกฺกุพ-
 พนา อิทฺธิ มโนมยา อิทฺธิ ฌานวิปัสสวา อิทฺธิ สมาริวิป-
 สสวา อิทฺธิ อริยา อิทฺธิ กมฺมวิปากสา อิทฺธิ ปุญฺญวตโต
 อิทฺธิ วิชฺชาสมายา อิทฺธิ ตตฺถ ตตฺถ สมนฺวาปโยคปฺปจฺจยา อิชฺฌณ-
 นนฺธุเสน อิทฺธิ อิมานิ ทสฺส อิทฺธิพถานิ ฯ

[๖๓๑] กถมานิ ทสฺส ตถาคคพถานิ อธิ ตถาคโต จานญฺจ
 จานโต อชฺชจานญฺจ อชฺชจานโต ยถาภูตํ ปชานาติ ยมฺปิ ตถา-
 คโต จานญฺจ จานโต อชฺชจานญฺจ อชฺชจานโต ยถาภูตํ ปชานาติ
 อิทฺถมฺปิ ตถาคคสฺส ตถาคคพถํ โหติ ยํ พถํ อากมฺม ตถาคโต
 อาสวณฺจณํ ปฏิชานาติ ปริธาสฺสํ สฺสึหนาทํ นทฺติ พุทฺทมจกฺกํ
 ปวตฺเตติ ฯ

ปุณ จปรํ ตถาคโต อตฺตํตานาคคปฺปจฺจปฺปนฺนํ กมฺมสฺมาทา-
 นํ จานโสฺสํ เหตุโสฺสํ วิปากํ ยถาภูตํ ปชานาติ ยมฺปิ ตถาคโต
 อตฺตํตานาคคปฺปจฺจปฺปนฺนํ กมฺมสฺมาทานํ จานโสฺสํ เหตุโสฺสํ วิปากํ
 ยถาภูตํ ปชานาติ อิทฺถมฺปิ ตถาคคสฺส ตถาคคพถํ โหติ ยํ
 พถํ อากมฺม ตถาคโต อาสวณฺจณํ ปฏิชานาติ ปริธาสฺสํ สฺสึ-
 หนาทํ นทฺติ พุทฺทมจกฺกํ ปวตฺเตติ ฯ

ปุณ จปรํ ตถาคโต สํพุทฺธกามินิปฏิบัติ ยถาภูตํ ปชานาติ

๕๔๘ สักขณคัมภีระ ชุทฺตกนิคายสฺส ปฏิสุมฺภิกขมคฺโค [๖๓๓

ยมนฺนํ ตถาคโค สัพพตฺถคามินํปฏิปทํ ยถาภูตํ ปชานาติ อิทมนฺนํ
ตถาคคสฺส ตถาคคพทํ โหติ ยํ พทํ อากมฺม ตถาคโค อาส-
ภณฺฐานํ ปฏิชานาติ ปริสาตุํ สํหนาทํ นหติ พุทฺธมจกฺกํ
ปวตฺเตติ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโค อเนกชาตุนานาชาตฺโถกํ ยถาภูตํ ปชา-
นาติ ยมนฺนํ ตถาคโค อเนกชาตุนานาชาตฺโถกํ ยถาภูตํ ปชานาติ
อิทมนฺนํ ตถาคคสฺส ตถาคคพทํ โหติ ๑เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโค สักขณํ นานาธิมุตฺติกตํ ยถาภูตํ ปชา-
นาติ ยมนฺนํ ตถาคโค สักขณํ นานาธิมุตฺติกตํ ยถาภูตํ ปชา-
นาติ อิทมนฺนํ ตถาคคสฺส ๑เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโค ปรสักขณํ ปรรูปคฺคณํ อินฺทวียปโร-
ปวียคฺคํ ยถาภูตํ ปชานาติ ยมนฺนํ ตถาคโค ปรสักขณํ ปรรูป-
คฺคณํ อินฺทวียปโรปวียคฺคํ ยถาภูตํ ปชานาติ อิทมนฺนํ ตถาค-
คสฺส ๑เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโค ฌานวิโมกฺขสฺมาธิสฺมาปคฺคณํ สํกฺกิเณสํ
โวจานํ วุฏฺฐาณํ ยถาภูตํ ปชานาติ ยมนฺนํ ตถาคโค ฌานวิโมกฺข-
สฺมาธิสฺมาปคฺคณํ สํกฺกิเณสํ โวจานํ วุฏฺฐาณํ ยถาภูตํ ปชานาติ
อิทมนฺนํ ตถาคคสฺส ๑เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโค อเนกวิธีทํ ปุพฺพเพณิวาสํ อณฺุสฺสวริ-
เสยฺยภักทํ เขถนํ ชาตํ เทวณํ ชาตโย ๑เป ๑ อิติ สํการํ สอฺกฺ-

เทส อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาธํ อนุสฺสวติ ยมฺมี ตถาคโต อเนก-
 วิหิตํ ปุพฺพเพณิวาธํ อนุสฺสวติ เสงฺฆยถํ เขถํ ชาตํ เทวํ
 ชาตโย ๑ เป ๑ อิทมฺมี ตถาคคตฺส ๑ เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโต ทิพฺพเพณ จกฺขุณา วิสฺสุทฺธเณ อติกกฺกนฺต-
 มานุสฺสเกณ สทฺตเต ปตฺสติ จวมาเน อปฺปชฺชมาเน ยมฺมี ตถาคโต
 ทิพฺพเพณ จกฺขุณา วิสฺสุทฺธเณ อติกกฺกนฺตมานุสฺสเกณ ๑ เป ๑ อิทมฺมี
 ตถาคคตฺส ๑ เป ๑ ๑

ปุณ จปรํ ตถาคโต ชาตวานํ ชยา ชนาธวํ เจโตวิมฺบุตฺติ
 ปญฺญาวิมฺบุตฺติ ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉนิกคฺคา อปฺปม-
 ปชฺช วิหริติ ยมฺมี ตถาคโต ชาตวานํ ชยา ชนาธวํ เจโตวิมฺบุตฺติ
 ปญฺญาวิมฺบุตฺติ ทิฏฺฐเจว ฐมฺเม สยํ อภิญฺญา สจฺฉนิกคฺคา อปฺปม-
 ปชฺช วิหริติ อิทมฺมี ตถาคคตฺส ตถาคคพถํ โหติ ยํ พถํ
 อากมฺม ตถาคโต ชาตภณฺฑานํ ปฏฺฐานาติ ปวิสํสุ สํหนาทํ
 นทติ พุทฺธมฺจกฺกํ ปวตฺเตติ อิมานิ ทสฺส ตถาคคพถานิ ๑

[๖๓๒] เกณตุเกณ สทฺธาพถํ เกณตุเกณ วิริยพถํ เกณตุ-
 เกณ สติพถํ เกณตุเกณ สมาริพถํ เกณตุเกณ ปญฺญาพถํ เกณตุ-
 เกณ หิริพถํ เกณตุเกณ โชคฺคปฺปพถํ เกณตุเกณ ปฏฺฐิธฺชานพถํ
 เกณตุเกณ ตถาคคพถํ ๑ อตฺสทฺฐริเย อกมฺมึยฺยเจเน สทฺธาพถํ โก-
 สชฺเช อกมฺมึยฺยเจเน วิริยพถํ ปมาเท อกมฺมึยฺยเจเน สติพถํ
 อุกฺกจฺเจ อกมฺมึยฺยเจเน สมาริพถํ อวิชฺชาย อกมฺมึยฺยเจเน

๕๕๐ สุกตฺตบมฺปิฏเก ชฺชทกนิกายสฺส ปฏิจฺฉมฺภิทามกุโค [๒๓๓

ปญฺญาพถํ หิริยติ ปาปเก อกฺุสเถ ฌมฺเมติ หิริพถํ โยคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
ปาปเก อกฺุสเถ ฌมฺเมติ โยคฺคฺคฺคฺคฺคฺค ฌาณน กิเลเส ปฏิจฺฉ-
ชาติตฺติ ปฏิจฺฉานพถํ คคฺค ชาตา ฌมฺมา เขกรธํ โหนตฺติ ภาว-
นาพถํ คคฺค นคฺค กิณฺณิ วชฺชนฺติ ฌนวชฺชพถํ เตน จิตฺตํ
ตํคณฺหาตฺติ ตํคาพถํ ตํ ตสฺส ฌมฺมตฺติ ฌนฺติพถํ เตน จิตฺตํ
ปญฺญาเปตฺติ ปญฺญาคฺคฺคฺค เตน จิตฺตํ นิชฺฌาเปตฺติ นิชฺฌคฺคฺค
เตน จิตฺตํ วสํ วคฺคฺค อิตฺถํ ฌมฺมพถํ เตน จิตฺตํ อธิจฺฉาตฺติ
อธิจฺฉานพถํ เตน จิตฺตํ เขกคฺคคฺค ฌมฺมพถํ คคฺค ชาเต
ฌมฺเม ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ
ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ
ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ ฌนฺตํ

พถกถา ๖

ยุคนทฺชวคฺค สฺสญฺญกถา

[๒๓๓] เขมฺเม สฺส เขมฺ ฌมฺ ภาว ฌวคฺค ฌนฺ ฌนฺ
เชตวเน ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ
เยน ภาว ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ
เขมฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ
ภาว ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ ฌนฺ

រេន ។ វគ្គសំខារេន ។ សុធម្មិយោ ចិមេ គិលេ សំខារា ។

ចបរេមី គិលេ សំខារា ចត្តិកា សំខារា ចណាកតា សំខារា
 ឧទុក្ខុប្បណា សំខារា ចត្តិកា សំខារា ចណាកតេអិ ។ ឧទុក្ខុប្បណេអិ
 ។ សំខារេអិ សុធម្មា ចណាកតា សំខារា ចត្តិកេអិ ។ ឧទុក្ខុប្បណេអិ
 ។ សំខារេអិ សុធម្មា ឧទុក្ខុប្បណា សំខារា ចត្តិកេអិ ។ ចណាកតេអិ
 ។ សំខារេអិ សុធម្មា ចិមេ គិលេ សំខារា ចិកំ សំខារសុធម្មំ ។

[២៣៧] កតំ វិបរិណាមសុធម្មំ ។ ឆាតំ រូបំ សភាវេន សុធម្មំ
 វិគតំ រូបំ វិបរិណតណុទេវ សុធម្មធម្មេ ឆាតា វេតនា សភាវេន
 សុធម្មា វិគតា វេតនា វិបរិណតា ទេវ សុធម្មា ។ ឆាតា
 សុធម្មា ឆាតា សំខារា ឆាតំ វិធម្មធានំ ឆាតំ ឧកុដ្ឋំ ។ ឃេ ។
 ឆាតិ ភាវិ សភាវេន សុធម្មិយោ វិគតិ ភាវិ វិបរិណតិ ទេវ
 សុធម្មិយោ ។ ចិកំ វិបរិណាមសុធម្មំ ។

[២៣៨] កតំ ចកុកសុធម្មំ ។ ចកុកមេតំ ឃតំ ឥន្ទ្រេសមេតំ ឃតំ
 វិសិក្ខមេតំ ឃតំ យតិកំ សុវុស្សសារស្មនិច្ចេ សុវុស្សបិប្បិនិសុសុភិក្ខុ
 តណុកុកុខិយ វិរាភិ វិវិភិ វិវុទ្ធានំ ចិកំ ចកុកសុធម្មំ ។

[២៣៩] កតំ តតុធម្មសុធម្មំ ។ តេវ តតុធម្មានិ វាតតតុធម្ម-
 ធម្មេ ។ ឃតុកិកតតុធម្មធម្មេ ។ វាតតតុធម្មំ ឃតុកិកតតុធម្មេនេន សុធម្មំ
 ឃតុកិកតតុធម្មំ វាតតតុធម្មេនេន សុធម្មំ គីណិ តតុធម្មានិ ចុប្ប-
 ឃាតតតុធម្មំ វយតតុធម្មំ ធិតុធម្មធម្មតតុធម្មំ ចុប្បឃាតតតុធម្មំ វយ-
 តតុធម្មេនេន ។ ធិតុធម្មធម្មតតុធម្មេនេន ។ សុធម្មំ វយតតុធម្មំ ចុប្ប-

៥៥៤ ពុទ្ធកម្មវិចារី ឧបាសិកាបាលី ប្រតិបត្តិការណ៍ [២៤០]

ປາກດຖະເນນ ຈ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ຈິຕພຸນຄຕຸດ-
 ຖະເນນ ອຸປປາກດຖະເນນ ຈ ວຍດຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ງຸປສຸດ ອຸປ-
 ປາກດຖະເນນ ວຍດຖະເນນ ຈ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ງຸ-
 ປສຸດ ວຍດຖະເນນ ອຸປປາກດຖະເນນ ຈ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ຈ
 ສຸພພິ ງຸປສຸດ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ອຸປປາກດຖະເນນ ຈ ວຍດຖະ-
 ຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ເຈກນາຍ ສຸພພາຍ ສຸພາວານິ ວິພຸພາ-
 ານສຸດ ຈກຸຊສຸດ າເປ າ ຫຼາມກຸດສຸດ ອຸປປາກດຖະເນນ ວຍດຖະ-
 ຖະເນນ ຈ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ຫຼາມກຸດສຸດ ວຍດຖະ-
 ຖະເນນ ອຸປປາກດຖະເນນ ຈ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ຈ ສຸພພິ ຫຼາມ-
 ກຸດສຸດ ຈິຕພຸນຄຕຸດຖະເນນ ອຸປປາກດຖະເນນ ຈ ວຍດຖະເນນ ຈ
 ສຸພພິ ອີກ ດຖະເນນສຸພພິ າ

[๒๕๐] กตมํ วิဂฺขมฺภณสํวณํ ๑ เพกฺขมฺเบเน ทามจฺจนฺโท วิ-
 ฆมฺภិត เจว สํวณโย ๑ อพฺยาปาทเน พฺยาปาท วิฆมฺภិត
 เจว สํวณโย ๑ ชาโตกสํวณาย ถันนิตฺถํ วิฆมฺภิตตฺตเจว สํว-
 ณณ๑ อวิกฺเขเปเน อุตฺตจํ วิฆมฺภิตตฺตเจว สํวณณ๑ ฌม-
 มวตฺตภาเนน วิจิกิจฺจํ วิฆมฺภิตา เจว สํวณ๑ ๑ ฌาเนน
 อวิจฺจํ วิฆมฺภิตา เจว สํวณ๑ ๑ ปามุขฺเชน อวตฺติ วิฆมฺภิตา
 เจว สํวณ๑ ๑ ปสฺมฺมุคฺคาเนน นีวรณํ วิฆมฺภิตา เจว สํวณ๑
 ๑ ๑ เป ๑ อวทฺตมคฺคาเนน สํพฺพกิเลสา วิฆมฺภิตา เจว สํวณ๑
 ๑ อิทํ วิဂฺขมฺภณสํวณํ ๑

៥៥៦ ឥតុត្ថនុត្ថមីន្ទ្រោ ឧត្តរាភិកាយឥត្ថំ ប្រិវិស្សិតាមកុត្តោ [២៤៤

ឥន្ទ្រឈរ ។ ធម្មវចនកុត្តាណេ វិទិទិកុទា ប្រិវិស្សិតតុត្ថា ទេវ ឥន្ទ្រឈា
។ ឈាណេ ចិវិធា ប្រិវិស្សិតតុត្ថា ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ បាមុត្ថ-
ឆេន ចរិកិ ប្រិវិស្សិតតុត្ថា ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ បឋមធម្មាណេ វិច-
រណា ប្រិវិស្សិតតុត្ថា ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ ។ ។ ។ ចរាតុត្ថមកុត្តេ
ឥត្ថុតិទេសា ប្រិវិស្សិតតុត្ថា ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ ចិត្តំ ប្រិវិស្សិត-
តត្ថិឥន្ទ្រឈំ ។

[២៤៤] កត្តំ និស្សត្ថនឥន្ទ្រឈំ ។ ធម្មធម្មេន កាមទុក្ខតោ និស្ស-
តន្ទ្រ ទេវ ឥន្ទ្រឈ ។ ចុយាបាតេន ធម្មាបាតោ និស្សតន្ទ្រ ទេវ
ឥន្ទ្រឈ ។ ចាតិកត្ថឈរាយ ត្ថនិកត្ថំ និស្សតន្ទ្រទេវ ឥន្ទ្រឈរ ។
ចិវិកេធម្មេន ចុត្ថតុត្ថំ និស្សតន្ទ្រទេវ ឥន្ទ្រឈរ ។ ធម្មវចនកុត្តាណេ
វិទិទិកុទា និស្សតន្ទ្រ ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ ឈាណេ ចិវិធា និស្សតន្ទ្រ
ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ បាមុត្ថឆេន ចរិកិ និស្សតន្ទ្រ ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។
បឋមធម្មាណេ វិចរណា និស្សតន្ទ្រ ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ ។ ។ ។ ចរាតុត្ថ-
មកុត្តេ ឥត្ថុតិទេសា និស្សតន្ទ្រ ទេវ ឥន្ទ្រឈា ។ ចិត្តំ និស្សត្ថន-
ឥន្ទ្រឈំ ។

[២៤៥] កត្តំ ចធម្មតុត្ថឥន្ទ្រឈំ ។ ចធម្មតុត្ថំ កុត្ត ឥន្ទ្រឈំ ចត្ថ-
តេន វា ចត្ថតិយេន វា និរុទ្ទេន វា ធម្មេន វា ឥត្ថតេន វា
ចិវិបរិណាមធម្មេន វា ចធម្មតុត្ថំ ត្ថិតំ ឥន្ទ្រឈំ ។ ។ ។ ។ ចធម្មតុត្ថំ
ឆានំ ឥន្ទ្រឈំ ចធម្មតុត្ថំ ឆិវុត្ថា ឥន្ទ្រឈា ចធម្មតុត្ថំ កាយ ឥន្ទ្រឈ
ចធម្មតុត្ថំ មនោ ឥន្ទ្រឈ ចត្ថតេន វា ចត្ថតិយេន វា និរុទ្ទេន វា

ฐเวณ วา สัสสะเตน วา อวิปริณามธมฺเมณ วา อิทํ อชฺชตฺต-
 สุตตมํ ๑

[๖๔๖] กถมํ พหิทฺธาสุตฺตมํ ๑ พหิทฺธา รุปา สุตฺตมา ๑ เป ๑
 พหิทฺธา ธมฺมา สุตฺตมา อตฺตเตน วา อตฺตนิเยน วา นิจุเจเน วา
 ฐเวณ วา สัสสะเตน วา อวิปริณามธมฺเมณ วา อิทํ พหิทฺธา-
 สุตฺตมํ ๑

[๖๔๗] กถมํ ทุกฺกโตสุตฺตมํ ๑ ยญฺจ อชฺชตฺตํ จกฺขุํ เย ๑
 พหิทฺธา รุปา อุกฺกโต ตํ สุตฺตมา อตฺตเตน วา อตฺตนิเยน
 วา นิจุเจเน วา ฐเวณ วา สัสสะเตน วา อวิปริณามธมฺเมณ วา
 ยญฺจ อชฺชตฺตํ โสตํ เย ๑ พหิทฺธา สทฺธา ๑ เป ๑ ยญฺจ อชฺช-
 ตฺตํ ฆานํ เย ๑ พหิทฺธา คณฺฐา ยา ๑ อชฺชตฺตํ ชิวฺหา เย
 ๑ พหิทฺธา รสา โย ๑ อชฺชตฺตํ กาโย เย ๑ พหิทฺธา โสฏฺฐพฺ-
 พา โย ๑ อชฺชตฺตํ มโน เย ๑ พหิทฺธา ธมฺมา อุกฺกโต ตํ
 สุตฺตมํ อตฺตเตน วา อตฺตนิเยน วา นิจุเจเน วา ฐเวณ วา สัสสะเตน
 วา อวิปริณามธมฺเมณ วา อิทํ ทุกฺกโตสุตฺตมํ ๑

[๖๔๘] กถมํ สภากสุตฺตมํ ๑ ฉ อชฺชตฺติกานิ อายตฺตานานิ
 สภากานิ เจว สุตฺตมานิ ๑ ฉ พาหิรวานิ อายตฺตานานิ สภากานิ
 เจว สุตฺตมานิ ๑ ฉ วิมฺบวณกายา สภากา เจว สุตฺตมา ๑
 ฉ ผลฺลสํกายา สภากา เจว สุตฺตมา ๑ ฉ เวทฺชนกายา สภากา

ที่ ๑ อุกฺกเมตํ ๒ อุกฺกเมตํ

๕๕๘ ສຸດທະນິພັນ ສຸດທະນິກາຍສຸດ ປຣິສັມມິທາມກຸໂຕ [໒໔໔

ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ ສຸນຸວາກາຍາ ສຸກາດາ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ
ເຈຕນາກາຍາ ສຸກາດາ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ອີກໍ ສຸກາດສຸນຸວໍ ॥

[໒໔໔] ກຕມໍ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ॥ ດ ອຸທະນິກາຍສຸດ ອາຍະນານິ
ຊິ ພາທິຣາຍະນານິ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ ພາທິຣາຍະ
ນານິ ຊິ ວິນຸວາດນາຍະນິ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ
ວິນຸວາດນາຍາ ຊິ ສຸດທະນິກາຍສຸດ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ
ສຸດທະນິກາຍາ ຊິ ວິນຸວາດນາຍະນິ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ
ວິນຸວາດນາຍາ ຊິ ສຸນຸວາກາຍະນິ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ດ ສຸນຸ
ວາກາຍາ ຊິ ເຈຕນາກາຍະນິ ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ເຈວ ສຸນຸວາ ຈ ອີກໍ
ວິສຸກາດສຸນຸວໍ ॥

[໒໔໕] ກຕມໍ ເອສະນາສຸນຸວໍ ॥ ເກຣທະນິກາຍສຸດ ກາມຈຸດນິກາຍ
ສຸນຸວາ ອພຸຍາປາເທສະນາ ພຸຍາປາເທນ ສຸນຸວາ ອາໂລກສຸນຸວະ
ສະນາ ຄິນມິທຸເຣນ ສຸນຸວາ ອວິກຸເຣເປສະນາ ອຸທະຈຸເຈນ ສຸນຸວາ
ອມຸມວວດຸດາເທສະນາ ວິຈິຈິຈຸດາຍ ສຸນຸວາ ພາເທສະນາ ອວິຊຸຮາຍ
ສຸນຸວາ ປາມຸຊຸເຣສະນາ ອຣຕິຍາ ສຸນຸວາ ປຸສມຸຊຸເຣສະນາ ພິວ
ຣເທນິ ສຸນຸວາ ॥ ເປ ॥ ອຣທະນິກາຍສຸດ ສຸນຸວາ ສຸນຸວາ ສຸນຸວາ
ອີກໍ ເອສະນາສຸນຸວໍ ॥

[໒໔໖] ກຕມໍ ປຣິສັມມິທາມກຸໂຕ ສຸນຸວໍ ॥ ເກຣທະນິກາຍສຸດ ກາມຈຸດນິກາຍ
ສຸນຸວາ ອພຸຍາປາທປຣິສັມມິທາມກຸໂຕ ພຸຍາປາເທນ ສຸນຸວາ ອາໂລກ
ສຸນຸວາປຣິສັມມິທາມກຸໂຕ ຄິນມິທຸເຣນ ສຸນຸວາ ອວິກຸເຣເປປຣິສັມມິທາມກຸໂຕ ອຸທະຈຸເຈນ

៥៦០ ឥតុត្ថនុត្ថបិដកេ ឧត្តរត្ថកនិកាយស្ត ឧទ្ទិស្តនិកាយកុក្ខ [៦៥៥]

តេន សុធម៌ បុយាបាតោ នាមគុតំ ឧបុយាបាតោ ហេតុគុតំ ឧបុយា-
បាតោគុតំ គេតុយតោ បុយាបាតោ សុធម៌ ត្រីនិមិត្តំ នាមគុតំ ចា-
តោកសុធម៌ ហេតុគុតំ ចាតោកសុធម៌ហេតុគុតំ គេតុយតោ ត្រីនិមិត្តេន
សុធម៌ ឧត្តរត្ថនុត្ថ នាមគុតំ វិទិតិកុស្តា នាមគុតំ ឧទិឡាយ នាមគុតំ
ចរិតំ នាមគុតំ និវរណំ នាមគុតំ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ហេតុគុតំ ឧទ្ទិស្ត-
នុត្ថហេតុគុតំ គេតុយតោ និវរណេន សុធម៌ ។ ឯ ១ ឥតុត្ថកិលេសំ នាមគុតា
ចរិតុត្ថកុក្ខោ ហេតុគុតំ ចរិតុត្ថកុក្ខោហេតុគុតំ គេតុយតោ ឥតុត្ថកិលេសេន
សុធម៌ ចិត្តំ ហេតុគុតសុធម៌ នាមគុតសុធម៌ ។

[៦៥៥] កតំ ឧត្តរត្ថនុត្ថ ។ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ កាមគុតនុត្ថ សុធម៌-
នុត្ថ ឧបុយាបាតនុត្ថ បុយាបាតោ សុធម៌ ចាតោកសុធម៌នុត្ថ
ត្រីនិមិត្តេន សុធម៌ ឧទិឡាយនុត្ថ ឧត្តរត្ថនុត្ថ សុធម៌ ឧទ្ទិស្ត-
នុត្ថកាមនុត្ថ វិទិតិកុស្តា សុធម៌ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ឧទិឡាយ សុធម៌
ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ចរិតិយា សុធម៌ ឧទ្ទិស្តនុត្ថនុត្ថ និវរណេន សុធម៌
នុត្ថ ។ ឯ ១ ចរិតុត្ថកុក្ខនុត្ថ ឥតុត្ថកិលេសេន សុធម៌ ចិត្តំ ឧត្តរ-
ត្ថនុត្ថ ។

[៦៥៦] កតំ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ។ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ កាមគុតនុត្ថ-
តេន សុធម៌ ឧបុយាបាតនុត្ថ បុយាបាតោ សុធម៌ ចាតោក-
សុធម៌នុត្ថ ត្រីនិមិត្តេន សុធម៌ ឧទិឡាយនុត្ថ ឧត្តរត្ថនុត្ថ
សុធម៌ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ឧទ្ទិស្តនុត្ថនុត្ថ វិទិតិកុស្តា សុធម៌ ឧទ្ទិស្ត-
នុត្ថ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ឧទ្ទិស្តនុត្ថនុត្ថ វិទិតិកុស្តា សុធម៌ ឧទ្ទិស្ត-
នុត្ថ ឧទ្ទិស្តនុត្ថ ឧទ្ទិស្តនុត្ថនុត្ថ ចរិតិយា សុធម៌ ឧទ្ទិស្ត-
នុត្ថ ។

มชฺฌานาธิฐาณํ นีวรณํ สุนฺณํ ๑ เป ๑ อรหคฺคตมคฺคาธิฐาณํ
 สํพุทฺธิเตสํ สุนฺณํ อิทํ อธิฐาณสุนฺณํ ๑

[๖๕๗] กตมํ ปริโยคาหนสฺสุนฺณํ ๑ เนกขมฺมปริโยคาหนํ กามจุ-
 ฌนฺเตน สุนฺณํ อพฺยาปาทปริโยคาหนํ พฺยาปาทเนน สุนฺณํ อา-
 โลกสฺสณฺณปริโยคาหนํ ถีนมิตฺตเนน สุนฺณํ อวิกฺเขปปริโยคาหนํ
 อุตฺตรจุเจเน สุนฺณํ ฌมฺมวตฺตถาณปริโยคาหนํ วิจิกิจุฉาย สุนฺณํ
 ฌาณปริโยคาหนํ อวิชฺชายน สุนฺณํ ปามุชฺสปริโยคาหนํ อรคฺคิยา
 สุนฺณํ ปจฺจมชฺฌาณปริโยคาหนํ นีวรณํ สุนฺณํ ๑ เป ๑ อร-
 หคฺคตมคฺคปริโยคาหนํ สํพุทฺธิเตสํ สุนฺณํ อิทํ ปริโยคาหน-
 สุนฺณํ ๑

[๖๕๘] กตมํ สํมุปฺปชานสฺส ปวตฺตปฺริยาทธานํ สํพุทฺธสฺสณฺณคานํ
 ปรมชฺชสฺสุนฺณํ ๑ สํมุปฺปชาโน เนกขมฺมเมเน กามจุฌนฺตสฺส ปวตฺตํ
 ปฺริยาทฺธิยติ อพฺพพฺยาปาทเนน พฺยาปาทสฺส ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ
 อาโลกสฺสณฺณาย ถีนมิตฺตสฺส ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ อวิกฺเขเปเน อุตฺ-
 ตรจุจฺสสฺส ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ ฌมฺมวตฺตถาเนเน วิจิกิจุฉาย ปวตฺตํ
 ปฺริยาทฺธิยติ ฌาณเนน อวิชฺชายน ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ ปามุชฺสเนน
 อรคฺคิยา ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ ปจฺจมชฺฌาเนเน นีวรณานํ ปวตฺตํ ปฺริ-
 ยาทฺธิยติ ๑ เป ๑ อรหคฺคตมคฺเคเน สํพุทฺธิเตสํ ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ
 อถ วา ปน สํมุปฺปชานสฺส อนุปาทิเสสํ นินฺนพฺพานธาคฺคยา ปฺริ-
 นิพฺพุตฺตสฺส อิทนฺนเจว จกฺขุสฺส ปวตฺตํ ปฺริยาทฺธิยติ อณฺณนฺนเจ

๕๖๒ สุตตมคัมภีรเก ชุททกนิกายสูตร ปฐิสัมภิตามคฺโค [๖๕๘

จกฺขุปวตฺตํ น อปฺปชฺชติ อิทญฺเจว โสตปวตฺตํ ๑เป ๑ ฆาน-
ปวตฺตํ ชิวหาปวตฺตํ กายปวตฺตํ มโนปวตฺตํ ปริยาทียติ
อญฺญณฺจ มโนปวตฺตํ น อปฺปชฺชติ อิทํ สมนุสฺสานสูตร ปวตฺต-
ปริยาทานํ สหุพฺสญฺญตฺตานํ ปรมฏฺฐสฺสญฺญนฺติ ๑

สฺสญฺญกถา ๑

ยฺคนทฺธวคฺโค ทฺติโย ๑

ตสูตร วคฺคสูตร อุตฺถานํ ภาวติ

ยฺคนทฺธา สจฺจโพชฺฌนฺตา เมตฺตา วิราคปญฺจมํ
ปฐิสัมภิตา รมฺมจกฺกํ โถกฺคตฺตพฺพลา สฺสญฺญา เต ทธาติ ๑
เชต นิกายวโร จมฺโตะ อตฺโม ทฺติโย ปวโร วรมคฺโคติ ๑

ปญฺญาวคฺเค มหาปญฺญาภคฺตา

[๖๕๘] อนิจฺจานุสฺตํ ภาวติ พหุตฺถกฺตา กตมํ ปญฺญํ
ปริปุเรติ ทฺถานุสฺตํ ภาวติ พหุตฺถกฺตา กตมํ ปญฺญํ ปริ-
ปุเรติ อนคฺตานุสฺตํ ภาวติ พหุตฺถกฺตา กตมํ ปญฺญํ ปริ-
ปุเรติ นิหุพฺพิทานุสฺตํ ภาวติ พหุตฺถกฺตา กตมํ ปญฺญํ ปริ-
ปุเรติ วิราคานุสฺตํ ภาวติ พหุตฺถกฺตา กตมํ ปญฺญํ ปริ-

ปฺรเวติ นิโรธานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ ปริ-
 ปฺรเวติ ปฏินิสฺสํคฺคานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ ปริ-
 ปฺรเวติ ๑ อนิจฺจานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา ชวณปณฺณํ ปริ-
 ปฺรเวติ ทกฺขณานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา นิพฺพเอธิกปณฺณํ ปริ-
 ปฺรเวติ ธนคฺคานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา มหาปณฺณํ ปริ-
 ปฺรเวติ นิพฺพิทานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา ติกฺขปณฺณํ ปริปฺรเวติ
 วิราคานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา วิปฺลปณฺณํ ปริปฺรเวติ นิโรธ-
 านุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา คมฺภีรปณฺณํ ปริปฺรเวติ ปฏินิสฺ-
 สํคฺคานุสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา อสฺสํสามนคฺคปณฺณํ ปริปฺรเวติ ๑
 อิมมา สํคฺค ปณฺณาย ภาวิตา พหุตฺถกตา ปณฺนทิจฺจุ ปริปฺรเวเนติ
 อิมมา อฏฺฐ ปณฺณาย ภาวิตา พหุตฺถกตา ปฏฺฐปณฺณํ ปริปฺรเวเนติ
 อิมมา นว ปณฺณาย ภาวิตา พหุตฺถกตา หาสปณฺณํ ปริปฺรเวเนติ ๑ หาส-
 ปณฺณาย ปฏฺฐิภาณปฏฺฐิสมฺภิทา คสฺสํสา อคฺคถววคฺคถานโต อคฺคถปฏฺ-
 สฺสมฺภิทา อธิคฺคา โหติ สํจฺฉนิกตา ผสฺสํสิตา ปณฺณาย ฌมฺมว-
 วคฺคถานโต ฌมฺมปฏฺฐิสมฺภิทา อธิคฺคา โหติ สํจฺฉนิกตา ผสฺสํสิตา
 ปณฺณาย นิรุตฺตถวคฺคถานโต นิรุตฺตปฏฺฐิสมฺภิทา อธิคฺคา โหติ
 สํจฺฉนิกตา ผสฺสํสิตา ปณฺณาย ปฏฺฐิภาณวคฺคถานโต ปฏฺฐิภาณปฏฺ-
 สฺสมฺภิทา อธิคฺคา โหติ สํจฺฉนิกตา ผสฺสํสิตา ปณฺณาย คสฺสํสิมา
 จคฺคสฺสํโส ปฏฺฐิสมฺภิทาโย อธิคฺคา โหนฺติ สํจฺฉนิกตา ผสฺสํสิตา ปณ-
 ฌาย ๑

៥៦៤ ពុទ្ធពរណបិដកេ ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ បរិវត្តនមហិកាមគ្គិក [២២០]

[illegible]

พหุถักตา อัสสัมมนุคฺคปณณํ ปริปุเรติ ฯ อีมา สํคฺค ปณณ
 ภาวิตา พหุถักตา ปณฺทิจฺจุ ปริปุเรเนติ อีมา อฏฺฐ ปณณ
 ภาวิตา พหุถักตา ปุฏฺฐปณณํ ปริปุเรเนติ อีมา นว ปณณ ภาว
 ิตา พหุถักตา หาสฺปณณํ ปริปุเรเนติ ฯ หาสฺปณณ ปรฏิภาณปรฏิ
 สัมภิตา ตสฺสํ อคฺคฉวคฺคณโต อคฺคปรฏิสัมภิตา อธิคฺคา โหติ
 สํจฺฉิตฺตา ผสฺสํ ปณณาย ฌมฉวคฺคณโต ฌมปรฏิสัมภิตา
 อธิคฺคา โหติ สํจฺฉิตฺตา ผสฺสํ ปณณาย นิริคฺคฉวคฺคณโต
 นิริคฺคปรฏิสัมภิตา อธิคฺคา โหติ สํจฺฉิตฺตา ผสฺสํ ปณณาย
 ปรฏิภาณฉวคฺคณโต ปรฏิภาณปรฏิสัมภิตา อธิคฺคา โหติ สํจฺฉิตฺตา
 ผสฺสํ ปณณาย ตสฺสํ อคฺคสํ ปรฏิสัมภิตาโย อธิคฺคา
 โหนฺติ สํจฺฉิตฺตา ผสฺสํ ปณณาย ฯ

[๖๖๓] รูเป อนิรุจฺจานุสฺสํ ภาวิตา พหุถักตา กตมํ ปณณํ
 ปริปุเรติ อคฺคตํ อคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ รูเป อนิรุจฺจานุสฺสํ ภาวิตา
 พหุถักตา กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ รูเป ทุคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ ภาว
 ิตา พหุถักตา กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ อคฺคตํ อคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ
 รูเป ทุคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ ภาวิตา พหุถักตา กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ
 รูเป ทุคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ ภาวิตา พหุถักตา กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ
 อคฺค
 ตํ อคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ รูเป ทุคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ ภาวิตา พหุถักตา
 กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ รูเป นิพฺพิทํ ปจฺจุปฺปนํ ภาวิตา พหุถักตา
 กตมํ ปณณํ ปริปุเรติ อคฺคตํ อคฺคตํ ปจฺจุปฺปนํ รูเป นิพฺพิทํ

[illegible]

ชวนปณฺณํ ปริปุเรติ รุเป นิโรธานุสฺสํ ภาวิตา พหุตฺถกตา
 กมฺภีรปณฺณํ ปริปุเรติ อตฺตํคานาคคปจฺจุปปนฺเน รุเป นิโรธานุ-
 สฺสํ ภาวิตา พหุตฺถกตา ชวนปณฺณํ ปริปุเรติ รุเป ปฏินิสฺ-
 สฺสํคานานุสฺสํ ภาวิตา พหุตฺถกตา อสฺสํคานนุตปณฺณํ ปริปุเรติ อ-
 ตฺตํคานาคคปจฺจุปปนฺเน รุเป ปฏินิสฺสํคานานุสฺสํ ภาวิตา พหุ-
 ตฺถกตา ชวนปณฺณํ ปริปุเรติ ฯ อีมา สํคต ปณฺณวา ภาวิตา พหุ-
 ตฺถกตา ปณฺณทิจฺจุ ปริปุเรติ อีมา อฏฺฐํ ปณฺณวา ภาวิตา พหุ-
 ตฺถกตา ปุณฺณปณฺณํ ปริปุเรติ อีมา นว ปณฺณวา ภาวิตา พหุ-
 ตฺถกตา หาสฺปณฺณํ ปริปุเรติ ฯ หาสฺปณฺณวา ปฏิภาณปฏิสัมภิตา
 ตสฺสํ อตฺถกถวคฺคตฺถกโต อตฺถกปฏิสัมภิตา อธิคตา โหติ สจฺฉิกตา
 ผสฺสํคตา ปณฺณาย ฌมฺมวคฺคตฺถกโต ฌมฺมปฏิสัมภิตา อธิคตา
 โหติ สจฺฉิกตา ผสฺสํคตา ปณฺณาย นิรุตฺตวคฺคตฺถกโต นิรุตฺตปฏิ-
 สัมภิตา อธิคตา โหติ สจฺฉิกตา ผสฺสํคตา ปณฺณาย ปฏิภาณ-
 วคฺคตฺถกโต ปฏิภาณปฏิสัมภิตา อธิคตา โหติ สจฺฉิกตา ผสฺสํคตา
 ปณฺณาย . ตสฺสํมา จตฺสํสํ ปฏิสัมภิตาโย อธิคตา โหนฺติ สจฺฉิ-
 กตา ผสฺสํคตา ปณฺณาย เวทนาย สณฺณาย สํชาเรสุ วิณ-
 ฌาเน จกฺขุสฺสํ ๑เป ๑

ชรามรณเ อนิจุจฺจานุสฺสํ ภาวิตา พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ
 ปริปุเรติ อตฺตํคานาคคปจฺจุปปนฺเน ชรามรณเ อนิจุจฺจานุสฺสํ
 ภาวิตา พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ ปริปุเรติ ๑เป ๑ ชรามรณเ ป-

๕๖๘ สักขัตตบิณฑก ชุทฺทกนิคายสฺส ปฏิสัมภิตามคฺโค [๖๖๒

ปฏิณฺสีสํคฺคานุปสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ ปริปุเรติ
อตฺตํคานาคคปจฺจุปปนฺเน ชรามรณํ ปฏิณฺสีสํคฺคานุปสฺสํหา ภาวิตา
พหุตฺถกตา กตมํ ปณฺณํ ปริปุเรติ ชรามรณํ อนิจฺจํนุปสฺสํหา
ภาวิตา พหุตฺถกตา ชวณฺณปณฺณํ ปริปุเรติ อตฺตํคานาคคปจฺจุปปนฺเน
ชรามรณํ อนิจฺจํนุปสฺสํหา ภาวิตา พหุตฺถกตา ชวณฺณปณฺณํ ปริ-
ปุเรติ ๑เป ๑ คตฺถํสํมา จตฺถสฺสํ ปฏิสัมภิตาโย อธิคฺคา โหนฺติ
สจฺฉนิคฺคา ผสฺสํนิคฺคา ปณฺณาย ๑

[๖๖๒] จตุตฺตาริเม ภิกฺขเว ชมฺมา ภาวิตา พหุตฺถกตา สํคฺคา-
ปคฺคิผลสจฺฉนิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ กตเม จตุตฺตาริ สंपฺปริสฺสํเสว
สทฺธมฺมสฺสํสวณํ โยนิโสมนสฺสิกาโร ชมฺมานุชฺชมฺมปฏฺธิปคฺคิ อิมํ ไช
ภิกฺขเว จตุตฺตาริ ชมฺมา ภาวิตา พหุตฺถกตา สํคฺคาปคฺคิผลสจฺฉ-
นิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ ๑

จตุตฺตาริเม ภิกฺขเว ชมฺมา ภาวิตา พหุตฺถกตา สกฺกทาคามิผล-
สจฺฉนิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ ๑เป ๑ ๑

อนาคามิผลสจฺฉนิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ ๑เป ๑ ๑

อหตฺตผลสจฺฉนิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ กตเม จตุตฺตาริ สंपฺปริ-
สฺสํเสว สทฺธมฺมสฺสํสวณํ โยนิโสมนสฺสิกาโร ชมฺมานุชฺชมฺมปฏฺธิปคฺคิ
อิมํ ไช ภิกฺขเว จตุตฺตาริ ชมฺมา ภาวิตา พหุตฺถกตา อหตฺตผล-
สจฺฉนิกริยายํ สํวตฺตุนฺติ ๑

[๖๖๓] จตุตฺตาริเม ภิกฺขเว ชมฺมา ภาวิตา พหุตฺถกตา ปณ-

ณาปฏิตาภาย สํวตฺตุนฺทิติ ปณฺณาวพฺพุตฺตมฺมียา สํวตฺตุนฺทิติ ปณฺณา-
เวปฺพุตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ มหาปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ ปุณฺณปณฺณตฺตาย
สํวตฺตุนฺทิติ วิปฺพุตฺตปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ กนฺทปณฺณตฺตาย สํวตฺต-
ตฺตุนฺทิติ อสฺสํสาณนฺตปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ ภูริปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ
ปณฺณาวพาหุตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ สํสํปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ ตฺท-
ปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ หาสํปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ ชวณปณฺณตฺตาย
สํวตฺตุนฺทิติ ติกฺขชปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ นิพฺพุตฺตปณฺณตฺตาย สํ-
วตฺตุนฺทิติ กตเม จตฺตทาโร สํปฺปริสํสํเสโว สํทฺธมฺมสํสํสวณํ โย-
นิสํมณฺสีกาโร ฐมฺมานุสํมมปฺปฏิตฺตํ อิมํ โช ภิกฺขเว จตฺตทาโร
ฐมฺมา ภาวิตฺตา พหุตฺตกา ปณฺณาวปฏิตาภาย สํวตฺตุนฺทิติ ปณฺณา-
พฺพุตฺตมฺมียา สํวตฺตุนฺทิติ ฯ เป ฯ นิพฺพุตฺตปณฺณตฺตาย สํวตฺตุนฺทิติ ฯ

[๖๖๕] ปณฺณาวปฏิตาภาย สํวตฺตุนฺทิตฺติ กตโม ปณฺณาวปฏิ-
ตาโก ฯ จตฺตุนํ มคฺคณณานํ จตฺตุนํ ผลณณานํ จตฺตุนํ ปฏิ-
สํมฺภิตาณณานํ ฌนฺนํ อภินฺณณานํ เสดฺสจฺจตฺตํ ฌณณานํ สํสํสํสํส-
ตฺตํ ฌณณานํ ตาโก ปฏิตาโก ปตฺตํ สํมปตฺตํ สดฺสํสา สจฺฉิ-
กิริยา อฺปสํสํปทา ปณฺณาวปฏิตาภาย สํวตฺตุนฺทิตฺติ อยํ ปณฺณา-
ปฏิตาโก ฯ

ปณฺณาวพฺพุตฺตมฺมียา สํวตฺตุนฺทิตฺติ กตมา ปณฺณาวพฺพุตฺตมฺมียา ฯ สํวตฺตุน-
นณฺจ สํสํสํสํสํ ปุณฺณชฺชนกถฺยาณกถฺสํ จ ปณฺณา วทฺตมฺมิตฺติ อว-
หโต ปณฺณา วทฺตมฺมิตฺติ วทฺตมฺมา ปณฺณาวพฺพุตฺตมฺมียา สํวตฺตุนฺทิตฺติ

๕๗๐ สัตตมยัตถิเก ชุทฺตกนิกายสฺส ปฏิสํมูทิกามกุโ [๖๖๕

ชยํ ปณฺณวาพุกุตฺติ ๑

ปณฺณวาเวปฺปุตฺตาย สํวตฺตมุตฺตํ กตมํ ปณฺณวาเวปฺปุตฺตํ ๑ สัตตมยํ
เสกฺขานํ ปุณฺณสฺส นกฺขยานกฺกสฺส ๑ ปณฺณวา เวปฺปุตฺตํ กกุ-
ณฺติ อวฺหโต ปณฺณวา เวปฺปุตฺตคา ปณฺณวาเวปฺปุตฺตาย สํวตฺตมุตฺตํ
อิทํ ปณฺณวาเวปฺปุตฺตํ ๑

[๖๖๕] มหาปณฺณวตฺตาย สํวตฺตมุตฺตํ กตมา มหาปณฺณวา ๑
มหนฺเต อตฺเต ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต ธมฺเม ป-
ริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺตา นิรุตฺติโย ปริศฺศณฺหาตฺตํ
มหาปณฺณวา มหนฺตานํ ปฏิภาณานํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา
มหนฺเต สํกฺกขนฺธํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต สมา-
ธิกฺขนฺธํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต ปณฺณวากฺขนฺธํ
ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต วิมุตฺติกฺขนฺธํ ปริศฺศณฺหา-
ตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต วิมุตฺติกฺขาณทสฺสํกฺขนฺธํ ปริศฺศณฺหา-
ตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺตานํ จานาญจานานํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหา-
ปณฺณวา มหนฺตา วิหารสํปาตฺติโย ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา
มหนฺตานํ อริยสํจุจานํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต สติ-
ปญฺจจําเน ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต สัมมปฺปชฺชาเน ป-
ริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต อิทฺธิปาเท ปริศฺศณฺหาตฺตํ
มหาปณฺณวา มหนฺตานํ อินฺทฺริยานํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา
มหนฺตานํ พถานํ ปริศฺศณฺหาตฺตํ มหาปณฺณวา มหนฺเต โพชฺฌนฺตฺเต

๕๗๒ สัตตทนต์ปฏิกะ ชุททกนิกายสูตร ปฏิสัมภิตามคฺโค [๖๖๗

ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนาฬคฺติปฏฺฐาเนสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ
ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนาฬมฺหมปฺปชาเนสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา
ปุณฺณนาฬอิทฺธิปาเทสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนาฬินุ-
ทฺธิเยสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนาฬเตสุ ฌาณํ ป-
วตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนาฬโฆฆณฺเฏสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺ-
ณปณฺณา ปุณฺณนาฬริยมคฺเคสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุ-
ณฺณนาฬามณฺณณเตสุ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณนา-
ฬภินฺนุณาสํ ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา ปุณฺณสฺสณฺณสํชาเรณ ฌม-
เม สมฺมตฺติกมฺม ปรมฺมเจ นีฬุพาเน ฌาณํ ปวตฺตคตฺติ ปุณฺณปณฺณา
ปุณฺณปณฺณตฺตาย สํวตฺตทนต์คฺติ ชยํ ปุณฺณปณฺณา ฯ

[๖๖๗] วิปฺลฺตปณฺณตฺตาย สํวตฺตทนต์คฺติ กตฺมา วิปฺลฺตปณฺณา ฯ
วิปฺลฺเต ชฺชเฏ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺเต ฌมฺเม ปรีคฺ-
คณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺตา นีฬุคฺติโย ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺล-
ปณฺณา วิปฺลฺตานิ ปฏฺฐิภาณานิ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิ-
ปฺลฺเต สํถกฺขนฺเฏ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺเต สํมาธิกฺ-
ขนฺเฏ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺเต ปณฺณากฺขนฺเฏ ปรีคฺ-
คณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺเต วิมฺมุตฺติกฺขนฺเฏ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิ-
ปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺเต วิมฺมุตฺติภาณทสฺสณฺณกฺขนฺเฏ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิ-
ปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺตานิ จานาฏฺจานานิ ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา
วิปฺลฺตา วิหารสํมาปคฺติโย ปรีคฺคณฺหาคฺติ วิปฺลฺตปณฺณา วิปฺลฺตานิ

อริยสัจฺจานิ ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลเต สติปฏฺฐาเน ป-
 ริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลเต สมนฺนปฺปชาเน ปริกฺขณฺหาคีติ
 วิปฺลปณฺณา วิปฺลเต อธิฐปาเท ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิ-
 ปฺลตานิ อินฺทริยานิ ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลตานิ พฺลตานิ
 ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลเต โภชณฺนุเก ปริกฺขณฺหาคีติ
 วิปฺลปณฺณา วิปฺลเต อริยมคฺเค ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิ-
 ปฺลตานิ สํมณฺณผลตานิ ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลตา อ-
 ภิญฺญาโย ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลตํ ปรมฺมจฺญํ นิพฺพุตํ
 ปริกฺขณฺหาคีติ วิปฺลปณฺณา วิปฺลปณฺณตาย ลํวตฺตุนฺตํ อภี
 วิปฺลปณฺณา ฯ

[๒๒๘] คมฺภีรปณฺณตาย ลํวตฺตุนฺตํ กตฺมา คมฺภีรปณฺณา ฯ
 คมฺภีเรสุ ขนฺเธสุ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีราสุ
 ธาตฺวสุ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ อายตฺตเณสุ
 ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปาเทสุ
 ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ สํญฺญตมฺนุสฺสพฺเพสุ
 ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ อตฺตเณสุ ฌาณํ ปวตฺต-
 ตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ ฐมฺเมสุ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีร-
 ปณฺณา คมฺภีราสุ นิรุตฺตํ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา
 คมฺภีเรสุ ปฏิภาณฺเนสุ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ
 สํตฺถุขนฺเธสุ ฌาณํ ปวตฺตตํ คมฺภีรปณฺณา คมฺภีเรสุ สมนฺนิ-

៥៧៤ តុគុណបដិវេទេ ធូរុកហនិកាយតុត បដិវេទនមុភីពាមគុគៃ [២២៨]

[illegible]

[๖๖๘] อตฺถํมหนุตฺตปญฺญตยา ยํวตฺตคฺคหํ อกฺตมา อตฺถํ-
มหนุตฺตปญฺญา ฯ ยตฺถํ ปุคฺคตตฺถํ อตฺตวตฺตคฺคหํ อกฺตปฏฺฐิสมฺภิกา
อริคฺคา โหติ ตํจฺฉิคา ผลฺลสิคา ปญฺญา ยมวตฺตคฺคหํ

๕๘๖ สุตตมคัมภีรเก ชุตตมกนิยายสฺส ปฐิสัมภิตามคฺโค [๖๖๘

พฺพุโธ อคฺโค อสฺสตามนุตปนฺนโย ปณฺณวปภทกฺกุสฺสโต ปภินฺนฉนาโน
อธิตคปฐิสัมภิตោ จตุเวธารชฺชปฺปคฺโค ทสฺสพตฺถาริ ปฺริสํสโก ปฺริ-
สํสํโห ปฺริสํสาคโค ปฺริสํสฉนฺนโย ปฺริสํสโรยฺโย โอนนุตฉนาโน อนนุ-
คเตสฺส อนนุคยสฺส อคฺคโณ มหทฺทโน ธนฺวา เนตา วิเนตา อนุ-
เนตา ปณฺณวเปตา นิชฺชวเปตา เปกฺขตา ปสฺสาทเตตา โส หิ ภคฺวา
อนุปฺปนฺนสฺส มคฺคสฺส อปฺปปาทเตตา อสฺสฉนฺนสฺส มคฺคสฺส สฉนฺนา-
เนตา อนนุฉนฺนสฺส มคฺคสฺส อกฺขตา มคฺคฉนฺน มคฺคจิตฺต มคฺค-
โกวิทฺโต มคฺคานุกา จ ปนฺน เอตฺรหิ สํวทฺตา วิหรนฺติ ปจฺฉา-
คตา โส หิ ภคฺวา ชานํ ชานาติ ปสฺสํ ปสฺสํติ จกฺขฺญโต
ฉาณฺญโต รมฺมญฺโต พุทฺธญฺโต วคฺคตา ปวคฺคตา อคฺคสฺส นินฺนเนตา
อมคฺคสฺส ทาตา รมฺมสํมํ คถาคฺโค นคฺคิ คสฺส ภคฺวโต อณฺณวคฺค
อทฺธิจฺจ อทฺธิคํ อสฺสจฺฉนฺนคํ อสฺสสฺสคํ ปณฺณวาย อตฺตํคานาคคปจฺจ-
ปนฺนํ อปฺปาทาย สพฺเพ รมฺมา สพฺพพากาเรน พุทฺธสฺส ภคฺวโต ฉา-
ณฺนมุชฺเช อปฺปาทํ อคฺคจฺฉนฺนติ ยํ กิณฺณจฺจิ เมยฺยํ นาม อคฺคธมฺมํ ชา-
นิตพฺพํ อคฺคคฺคโค วา ปวคฺคโค วา อคฺคคฺคโค วา ทิณฺณจฺจธมฺมิกโค วา
อคฺคโค สมฺปฺปายิกโค วา อคฺคโค อคฺคคฺคโค วา อคฺคโค คมฺภีโร
วา อคฺคโค คฺคฺคโค วา อคฺคโค ปฐิจฺฉนฺนโน วา อคฺคโค เมยฺโย
วา อคฺคโค นีโต วา อคฺคโค อนนฺนชฺชโร วา อคฺคโค นิกฺคิเตโส
วา อคฺคโค โฉทาโน วา อคฺคโค ปรมฺมจฺจโร วา อคฺคโค สพฺพพ-
คํ อนฺนโตพฺพทฺธวาทเน ปวิวคฺคติ สพฺพํ กายกมฺมํ พุทฺธสฺส ฉาณา-

นุปริวคฺคตฺติ สํพหํ วจฺจํมมํ พุทฺธสฺส ฅาณานุปริวคฺคตฺติ สํพหํ
 มโนกมมํ พุทฺธสฺส ฅาณานุปริวคฺคตฺติ อคฺเคเต พุทฺธสฺส อปฺปฏฺธิ-
 หตํ ฅาณํ อฅาณเต พุทฺธสฺส อปฺปฏฺธิหตํ ฅาณํ ปจฺจุปปนฺเ
 พุทฺธสฺส อปฺปฏฺธิหตํ ฅาณํ ยาวตกํ เฃยฺยํ ตาวตกํ ฅาณํ
 ยาวตกํ ฅาณํ ตาวตกํ เฃยฺยํ เฃยฺยปริยฺนตฺติกํ ฅาณํ ฅาณ-
 ปริยฺนตฺติกํ เฃยฺยํ เฃยฺยํ อติกฺกมิตฺวา ฅาณํ นปฺปวคฺคตฺติ ฅา-
 ณํ อติกฺกมิตฺวา เฃยฺยปโป นคฺคิ อฅณฺณมฅณฺณํ ปริยฺนคฺคฺชายิโน
 เต ฐมฺมา ยถา ทฺวีนฺนํ สํมคฺคปฏฺถณํ สํสฺสํสํตํ เฃยฺยจิม-
 สํมคฺคปฏฺถํ อปฺปริมํ นาคิวนคฺคตฺติ อปฺปริมํสํมคฺคปฏฺถํ เฃยฺยจิมํ นาคิ-
 วคฺคตฺติ อฅณฺณมฅณฺณํ ปริยฺนคฺคฺชายิโน เฃวเมวํ พุทฺธสฺส ภคฺว-
 โต เฃยฺยญฺจ ฅาณญฺจ อฅณฺณมฅณฺณํ ปริยฺนคฺคฺชายิโน เต ฐมฺมา
 ยาวตกํ เฃยฺยํ ตาวตกํ ฅาณํ ยาวตกํ ฅาณํ ตาวตกํ
 เฃยฺยํ เฃยฺยปริยฺนตฺติกํ ฅาณํ ฅาณปริยฺนตฺติกํ เฃยฺยํ เฃยฺยํ
 อติกฺกมิตฺวา ฅาณํ นปฺปวคฺคตฺติ ฅาณํ อติกฺกมิตฺวา เฃยฺยปโป
 นคฺคิ อฅณฺณมฅณฺณํ ปริยฺนคฺคฺชายิโน เต ฐมฺมา สํพหุพฺพเมสฺสุ
 พุทฺธสฺส ฅาณํ ปวคฺคตฺติ สํพหุ ฐมฺมา พุทฺธสฺส ภคฺวโต อว-
 วชฺชนปฏฺธิพฺพธา อากงฺขาปฏฺธิพฺพธา มนสิการปฏฺธิพฺพธา จิตฺตูปฺปาท-
 ปฏฺธิพฺพธา สํพหุสํคฺเคสฺสุ พุทฺธสฺส ฅาณํ ปวคฺคตฺติ สํพหุสํ
 สํคฺคตํ พุทฺธสฺส อสํยํ ชานาติ อสํยํ ชานาติ จริยํ ชานาติ
 อธิมคฺคตฺติ ชานาติ อปฺปปรชฺชเฃ มหารชฺชเฃ ติกฺขินทฺวิเย มุกฺขิ-

[๒๗๐] ฐฐิปณณตาย ลํวตฺตุนํคํติ กตมา ฐฐิปณณ ๑ รากํ
 อภิภูยคํคํติ ฐฐิปณณ อภิภูวคํคํติ ฐฐิปณณ โทสํ อภิภูย-
 คํคํติ ฐฐิปณณ อภิภูวคํคํติ ฐฐิปณณ โมหํ อภิภูยคํคํติ
 ฐฐิปณณ อภิภูวคํคํติ ฐฐิปณณ โกรหํ ๑เป ๑ อุปนาหํ
 มกฺขํ ปพาฬํ อิสฺสํ มจฺจนํ มายํ สํเจยฺยํ กมฺภํ
 สํวรมฺภํ มานํ อติมานํ มทํ ปมาทํ สํพุเพ กิเลเส
 สํพุเพ ทฺวจฺจเร สํพุเพ อภิสํชาเร ๑เป ๑ สํพุเพ ภวคามิกมฺเบ
 อภิภูยคํคํติ ฐฐิปณณ อภิภูวคํคํติ ฐฐิปณณ ราโค อริํ คํ
 อริํ มนุทนิปณณาคํคํติ ฐฐิปณณ โทสํ อริํ คํ อริํ มนุทนิ-
 ปณณาคํคํติ ฐฐิปณณ โมโห อริํ คํ อริํ มนุทนิปณณาคํคํติ
 ฐฐิปณณ โทโส ๑เป ๑ อุปนาโห มกฺโข ปพาฬํ อิสฺสํ
 มจฺจนํ มายา สํเจยฺยํ กมฺภโก สํวรมฺภโก มาโน อติ-
 มา มโต ปมาโต สํพุเพ กิเลสา สํพุเพ ทฺวจฺจเร สํพุเพ
 อภิสํชาเร ๑เป ๑ สํพุเพ ภวคามิกมฺเบ อริํ คํ อริํ มนุทนิ-
 ปณณาคํคํติ ฐฐิปณณ ฐฐิ อฺจฺจติ ปจฺจํ ตาย ปจฺจํสํมาย
 วิตฺตตายน วิปฺลายน ปณณาย สมนฺนาคโตติ ฐฐิปณณ อมี อ
 ปณณาย เมตํ อธิวณํ ฐฐิ เมธาปริณายกาติ ฐฐิปณณ ฐฐิ-
 ปณณตายน ลํวตฺตุนํคํติ อยํ ฐฐิปณณ ๑

[๒๗๑] ปณณาวคฺเค ลํวตฺตุนํคํติ กตมํ ปณณาว-

๑ สํ สํพุพฺพตฺต มนุทนิปณณาคํคํติ

៥៨០ ពុទ្ធកតកប្បិកោ ឧត្តរកតកប្បិកោ ប្រវិទ្យនុកតកប្បិកោ [២៧២]

[illegible]

[๖๗๒] ตั้งปณณทลาย ถังคุดนุตติ กตมา ตั้งปณณา ฯ ตั้ง
ตั้ง ตั้งถานิ ปริปุเรตติ ตั้งปณณา ตั้ง ตั้ง อินุทริยถังว ปริ
ปุเรตติ ตั้งปณณา ตั้ง ตั้ง โกชเน มคุดนุตติ ปริปุเรตติ ตั้ง
ปณณา ตั้ง ตั้ง ชาคริยานุโยค ปริปุเรตติ ตั้งปณณา ตั้ง ตั้ง
ตั้งถุชนุ ปริปุเรตติ ตั้งปณณา ตั้ง ตั้ง สมาริถุชนุ ปริ
ปุเรตติ ตั้งปณณา ตั้ง ตั้ง ปณณาถุชนุ ปริปุเรตติ ตั้ง

๓. สี่ ตบไปโน ตบปพภาโร

ปณณวา สัมม สัมม วิมุตติกฺขณํ ปริปุเรตฺติ สัมปณณวา สัมม
 สัมม วิมุตติภาวนทสฺสณกฺขณํ ปริปุเรตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม
 จานาญจานานิ ปฏฺวิชฺฐตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม วิหารสมา-
 ปตฺติโย ปริปุเรตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม อริยสจฺจานิ ปฏฺวิชฺฐ-
 ตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม สติปฏฺจฺจาเน ภาเวตฺติ สัมปณณวา
 สัมม สัมม สมฺมปฺปชฺชาน ภาเวตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม อิทฺธิ-
 ปาเท ภาเวตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม อินฺทฺริยานิ ภาเวตฺติ สัม-
 ปณณวา สัมม สัมม พถานิ ภาเวตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม
 โภชฺญญเค ภาเวตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม อริยมคฺค ภาเวตฺติ
 สัมปณณวา สัมม สัมม สํมณฺณณณณานิ สจฺฉิกโรตฺติ สัมปณณวา
 สัมม สัมม อภินฺนวาโย ปฏฺวิชฺฐตฺติ สัมปณณวา สัมม สัมม ปฺร-
 มญฺจํ นิพฺพานํ สจฺฉิกโรตฺติ สัมปณณวา สัมปณณณทาย สจฺฉ-
 ทนฺตฺติ อโย สัมปณณวา ฯ

[๖๗๓] สหฺปณณทาย สจฺฉทนฺตฺติ กตมา สหฺปณณวา ฯ สหฺ
 สหฺ สํถานิ ปริปุเรตฺติ สหฺปณณวา สหฺ สหฺ อินฺทฺริยสจฺจํ ปริ-
 ปุเรตฺติ สหฺปณณวา สหฺ สหฺ โภชเน มคฺคตณฺณตํ ปริปุเรตฺติ
 สหฺปณณวา สหฺ สหฺ ชาติริยานุโยคํ ปริปุเรตฺติ สหฺปณณวา สหฺ
 สหฺ สจฺฉกฺขณํ ฯ เป ฯ สมาริกฺขณํ ปณณากฺขณํ วิมุตติกฺ-
 ขณํ วิมุตติภาวนทสฺสณกฺขณํ ปริปุเรตฺติ สหฺปณณวา สหฺ
 สหฺ จานาญจานานิ ปฏฺวิชฺฐตฺติ สหฺปณณวา สหฺ สหฺ วิหาร-

๕๗๒ สัตตคนมฺหิเก ชุกทกนิกายสฺส ปฏิสํภิกขามกุโธ [๖๗๕

สมาปคฺติโย ปริปุเรตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ อริยสํจุจํนิ ปฏิ-
วิชฺฌตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ สติปฏฺฐาเน ภาเวตฺติ ทหุปนฺนวา
ทหุ ทหุ สัมมปฺปธานเ ภาเวตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ อิทฺธิ-
ปาเท ภาเวตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ อินฺทริยานิ ภาเวตฺติ ทหุ-
ปนฺนวา ทหุ ทหุ พถานิ ภาเวตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ
โพชฌนฺเก ภาเวตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ อริยมกุคฺ ภาเวตฺติ
ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ สามณฺณเสถานิ สํจุณฺโงวตฺติ ทหุปนฺนวา
ทหุ ทหุ อภิญญาโย ปฏิวิชฺฌตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุ ทหุ ประ-
มฺมจํ นิพฺพานํ สํจุณฺโงวตฺติ ทหุปนฺนวา ทหุปนฺนวตฺตาย สํวตฺต-
คนมฺหิเก อภี ทหุปนฺนวา ๑

[๖๗๕] หาสฺปนฺนวตฺตาย สํวตฺตคนมฺหิเก กตฺมา หาสฺปนฺนวา ๑
อิเธกํ ๑ หาสฺพหุโต เวทพหุโต ศุขฺจพหุโต ปามุขฺชพหุโต สํถานิ
ปริปุเรตฺติ หาสฺปนฺนวา หาสฺพหุโต เวทพหุโต ศุขฺจพหุโต ปามุข-
ชพหุโต อินฺทริยสํวรํ ปริปุเรตฺติ หาสฺปนฺนวา หาสฺพหุโต เวท-
พหุโต ศุขฺจพหุโต ปามุขฺชพหุโต โกชเน มคฺคณฺณตํ ปริปุเรตฺติ
หาสฺปนฺนวา หาสฺพหุโต เวทพหุโต ศุขฺจพหุโต ปามุขฺชพหุโต
ชากริยานุโยคํ ปริปุเรตฺติ หาสฺปนฺนวา หาสฺพหุโต เวทพหุโต
ศุขฺจพหุโต ปามุขฺชพหุโต สํถกฺกนฺธํ ๑ เป ๑ สมาริกฺกนฺธํ ปณ-
ณากฺกนฺธํ วิมุตฺติกฺกนฺธํ วิมุตฺติณณาทสฺสณกฺกนฺธํ ปริปุเรตฺติ
หาสฺปนฺนวา จานาฏฺฐานานิ ปฏิวิชฺฌตฺติ วิหารสมาปคฺติโย

ปริบฺบุเรตฺติ อริยสํจุจํ ปฏฺวิชฺฌตฺติ ตฺติปฏฺฐาเน ภาเวตฺติ
 สํมุปฺปชานเ ภาเวตฺติ อิทฺธิปาเท ภาเวตฺติ อินฺทุริยานิ ภาเว-
 ตฺติ พถานิ ภาเวตฺติ โพชฺฌนํ ภาเวตฺติ อริยมคฺคํ ภาเว-
 ตฺติ สํมณฺณผลานิ สํจุจิกโรตฺติ หาสฺปณฺณา หาสฺพหุโต เวท-
 พหุโต คุญฺจิสฺสพหุโต ปามุสฺสพหุโต อภินฺณายเ ปฏฺวิชฺฌตฺติ หาสฺ-
 ปณฺณา หาสฺพหุโต เวทพหุโต คุญฺจิสฺสพหุโต ปามุสฺสพหุโต ปร-
 มญฺจํ นิพฺพานํ สํจุจิกโรตฺติ หาสฺปณฺณา หาสฺปณฺณตาย สํวคฺ-
 ตฺนตฺติ อยํ หาสฺปณฺณา ฯ

[๖๗๕] ขณฺณปณฺณตาย สํวคฺตฺนตฺติ กตฺมา ขณฺณปณฺณา ฯ
 ยํ กิณฺณํ ฐปฺนํ อตฺตํคานาคคปฺปจฺจุปฺปนฺนํ อชฺฌตฺตํ วา พหิทฺฐา วา
 โยพาริกํ วา สํจุจํ วา หีนํ วา ปณฺณํ วา ยนฺนุเร สํนฺติเก วา
 สํพฺพํ ฐปฺนํ อนิจฺจุโต ชิปปํ สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา ทฺกฺขโต ชิปปํ
 สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา อนตฺตโต ชิปปํ สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา ยา
 กาสิ เวทนา ฯเปฯ ยา กาสิ สณฺณา เย เกจิ 'สํชาธา ยํ
 กิณฺณํ วิณฺณวณฺณํ อตฺตํคานาคคปฺปจฺจุปฺปนฺนํ อชฺฌตฺตํ วา พหิทฺฐา
 วา โยพาริกํ วา สํจุจํ วา หีนํ วา ปณฺณํ วา ยนฺนุเร สํนฺติเก
 วา สํพฺพํ วิณฺณวณฺณํ อนิจฺจุโต ชิปปํ สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา
 ทฺกฺขโต ชิปปํ สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา อนตฺตโต ชิปปํ สวตฺตํ
 ขณฺณปณฺณา จกฺขุ ฯเปฯ สรามวณฺณํ อตฺตํคานาคคปฺปจฺจุปฺปนฺนํ
 อนิจฺจุโต ชิปปํ สวตฺตํ ขณฺณปณฺณา ทฺกฺขโต ชิปปํ สวตฺตํ

อนภาวงฺคเมตฺติ ติกฺขปณฺณวา อุปฺปนฺนํ วิหิตฺตํ วิคฺคกํ นาริชาเสติ
 ๑ เป ๑ อุปฺปนฺนํ อุปฺปนฺเน ปาปเก อฏฺฐเต ชมฺเม นาริชาเสติ ปช-
 หติ วิโนเทติ พฺยนฺตํ ไรติ อนภาวงฺคเมตฺติ ติกฺขปณฺณวา อุปฺปนฺนํ
 ราคํ นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พฺยนฺตํ ไรติ อนภาวงฺคเมตฺติ
 ติกฺขปณฺณวา อุปฺปนฺนํ โทสํ ๑ เป ๑ อุปฺปนฺนํ โมหํ อุปฺปนฺนํ
 โกรธํ อุปฺนาหํ มกฺขํ ปพาสํ อิตฺถํ มจฺฉริยํ มายํ
 สํเจยฺยํ ฅมฺภํ สํวรมฺภํ มานํ อติมานํ มทํ ปมาทํ
 สํพเพ กิเลเส สํพเพ ทฺวารุจิเต สํพเพ อภิสํชาเร ๑ เป ๑ สํพเพ
 ภวคามิกมฺเม นาริชาเสติ ปชหติ วิโนเทติ พฺยนฺตํ ไรติ อนภาวงฺค-
 เมตฺติ ติกฺขปณฺณวา เอกมฺหิ ชาสเน จตุคาโร จ อวิมฺมุคา จตุ-
 คาริ จ สํมณฺณเสถานิ จตฺถโส จ ปฏฺฐิมภิกฺขาโย จ อภินฺนํ ๑
 อธิคฺคา โหนฺติ สจฺฉิกฺคา สจฺฉิตฺตา ปณฺณายาติ ติกฺขปณฺณวา ติก-
 ขปณฺณตาย สํวตฺตุนฺตํ อยํ ติกฺขปณฺณวา ๑

[๖๗๗] นิพฺพเพริกปณฺณตาย สํวตฺตุนฺตํ กตฺมา นิพฺพเพริก-
 ปณฺณวา ๑ อธิเรกํ ๑ สํพพฺสํชาเรสุ อพฺพเพรพฺพุโต โหติ อุตฺตาส-
 พฺพุโต อุกฺกณฺจํ พฺพุโต โหติ อรติพฺพุโต อนภิริติพฺพุโต พหิ-
 มฺุโห น รมฺติ สํพพฺสํชาเรสุ อนิพฺพิตฺตํ ๑ อปฺปาทิตฺตํ ๑ โด-
 ภกฺขนฺธํ นิพฺพิตฺตํ ปทาเสตฺติ นิพฺพเพริกปณฺณวา อนิพฺพิตฺตํ ๑
 อปฺปาทิตฺตํ ๑ โทสํ ๑ นิพฺพิตฺตํ ปทาเสตฺติ นิพฺพเพริกปณฺณวา
 อนิพฺพิตฺตํ ๑ อปฺปาทิตฺตํ ๑ โมหกฺขนฺธํ นิพฺพิตฺตํ ปทาเสตฺติ

๕๘๖ ศุคฺคหุตฺตมฺปิฏฺเฏ ชุทฺທကနိកាយສුථ ප්‍රවුස්සමුභිතාමකුටි [๖๗๘

นิพฺเพชฺชกปณฺณว อธิพฺพิทฺธปฺพุพฺพํ อปฺปทาทิตปฺพุพฺพํ โทธํ ๑ เป ๑
อุปฺนหาหิ มกฺขํ ปฺพาสํ อิตฺถํ มจฺจนฺนํ มายํ สํสาเรຍ
กมฺภํ สํวรมฺภํ มานํ อติมานํ มทํ ปฺมาทํ สພุเพ
กิตฺเตเส สພุเพ ทฺวํจฺจวโร สພุเพ อภิสฺสวโร ๑ เป ๑ สພุเพ ภา-
วามิกมฺเบ นิพฺพิชฺชจฺเจติ ปฺททาເຕတိ นิพฺเพชฺชกปณฺณว นิพฺเพช-
กปณฺณวຕાય ລັວກຸດນຸຕິຕິ ອຍິ ນິພຸເພຈິກປນຸວ ອີມາ ໂສພສ ປນຸ-
ວາໂຍ ॑

[๖๗๘] อิมานิ โสฬสํหิ ปณฺณวํหิ สมนฺนาทโก ปุคฺคโต ปฺริ-
สฺสมุภิตปฺปคฺคโต ๑ เทว ปุคฺคตา ปฺริสฺสมุภิตปฺปคฺคา เอโก ปุพฺพ-
โยคสฺสมฺปนฺโน เอโก น ปุพฺพโยคสฺสมฺปนฺโน โย ปุพฺพโยคสฺส-
มฺปนฺโน โส เตน อติเรโก โหติ อธิโก โหติ วิเสโส โหติ
คฺคฺส ฅาณํ ปภิสฺสจฺเจติ เทว ปุคฺคตา ปฺริสฺสมุภิตปฺปคฺคา เทวํ
ปุพฺพโยคสฺสมฺปนฺนา เอโก พหุสฺสฺสฺสโต เอโก น พหุสฺสฺสฺสโต โย
พหุสฺสฺสฺสโต โส เตน อติเรโก โหติ อธิโก โหติ วิเสโส
โหติ คฺคฺส ฅาณํ ปภิสฺสจฺเจติ เทว ปุคฺคตา ปฺริสฺสมุภิตปฺปคฺคา
เทวํ ปุพฺพโยคสฺสมฺปนฺนา เทวํ พหุสฺสฺสฺสตา เอโก เทสฺนาพฺหุโต
เอโก น เทสฺนาพฺหุโต โย เทสฺนาพฺหุโต โส เตน อติเรโก
โหติ อธิโก โหติ วิเสโส โหติ คฺคฺส ฅาณํ ปภิสฺสจฺเจติ
เทว ปุคฺคตา ปฺริสฺสมุภิตปฺปคฺคา เทวํ ปุพฺพโยคสฺสมฺปนฺนา เทวํ
พหุสฺสฺสฺสตา เทวํ เทสฺนาพฺหุตา เอโก คุรุปฺนิสฺสฺสโต เอโก น

៥៩០ ពុទ្ធកថាបិដកេ ឧបាសមនិកាយសុត្ត បរិដ្ឋានមុតិកាមគ្គិកោ [២៨៣]

ปฏิตถาภาย อิทธิวิภูพพนาย อิทธิวิสัทธิตถาย อิทธิวิสัทธิภาวาย อิทธิ-
เวสัทธิราชาย สัทธิตถกตติ ๑

[๒๘๓] อิทธิยา กตมานิ อฏฺฐ ปทานิ ฯ อนุทญฺเญ ภิกฺขุ
 นิธํธาย ฌภาติ สํมาธิํ ฌภาติ จิตฺตํสุตํ เอกกฺขคํ อนุโท น
 สํมาธิํ สํมาธิํ น อนุโท อญฺโฆ อนุโท อญฺโฆ สํมาธิํ วิริ-
 ยญฺเญ ภิกฺขุ นิธํธาย ฌภาติ สํมาธิํ ฌภาติ จิตฺตํสุตํ เอกกฺขคํ
 วิริยํ น สํมาธิํ สํมาธิํ น วิริยํ อญฺญํ วิริยํ อญฺโฆ สํมาธิํ
 จิตฺตญฺเญ ภิกฺขุ นิธํธาย ฌภาติ สํมาธิํ ฌภาติ จิตฺตํสุตํ เอกกฺขคํ
 จิตฺตํ น สํมาธิํ สํมาธิํ น จิตฺตํ อญฺญํ จิตฺตํ อญฺโฆ สํมาธิํ
 วมํสญฺเญ ภิกฺขุ นิธํธาย ฌภาติ สํมาธิํ ฌภาติ จิตฺตํสุตํ เอกกฺขคํ
 วมํสํ น สํมาธิํ สํมาธิํ น วมํสํ อญฺญา วมํสํ อญฺโฆ
 สํมาธิํ อิทธิยา อิมานิ อฏฺฐ ปทานิ อิทธิตาภาเย อิทธิปฏฺฐาภาเย
 อิทธิวิภูพฺพนาย อิทธิวสํวตาย อิทธิวสํภาวาย อิทธิเวสํวชฺชาย
 สํวตคณฺถํติ ฯ

[๒๔๔] อิทธิยา กตมานิ ไสัพส มุตตานิ ฯ อนนตํ จิตฺตํ
 โภสํชฺเช น อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ อนนตํ จิตฺตํ อุกฺกจฺเจ น
 อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ อนนตํ จิตฺตํ วาเค น อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ
 อนนตํ จิตฺตํ พยาปาเท น อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ อนนตํ จิตฺตํ
 ทิฏฺฐิยา น อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ อปฺปฏฺพิพฺพํ จิตฺตํ ฆนฺทวาคะ
 น อิมฺหํจํตํ อาเนญฺหํ วิปฺปมฺมุคฺคํ จิตฺตํ กามวาคะ น อิมฺหํจํตํ

៥៧២ ឥតុកុណុប្បិទេ ឧតុកុណិកាយត្ថំ បរិវិស្សមិកាមកុកោ [៦៧៥

ចិច្ចាតិ ចិមិត្តំ ភិក្ខុជិយា ចិមិត្តំ ឧបតិយា ចិមិត្តំ វុទ្ធិយា
ចិមិត្តំ ចាតាមេ ចិមិត្តំ ធម្មមេ ចិមិត្តំ វិណយេ ចិមិត្តំ បាទាមេ
ចិមិត្តំ បុរុសមេ ចិមិត្តំ ឥតុកុណាមេ ពេន ទុក្ខតិ ចិច្ចាតិ ។

ភិក្ខុធម្មិ បុក្ខុធម្មនកត្តយាណកោ វា តិច្ឆិ ភិក្ខុធម្មំ សេក្ខន្ធ វា ចរហា
វា ចក្កបុប្ផនមោ ។

ចណេកវិភិក្ខុំ ចិក្ខុវិច្ឆិ បុក្ខុកុណាតិកិ អានបុប្ផការកំ ចិក្ខុវិច្ឆិ
បុក្ខុកុណាតិ ។

ខេហិមី អុកុវា អុកុវា តិច្ឆិកិ បក្កិយា ខេហិ អុកុ ចាវុធម្មតិ
តតំ វា តតតំ វា តតតតតំ វា ចាវុធម្មតិ ចាវុធម្មតិកុវា
ឃាណេន ចិក្ខុធម្មតិ អុកុហិ តិច្ឆិកិ អុកុហិ តិច្ឆិ យតាមត្ថមា
ទុត្តបន្តកោ ខេហិមី អុកុវា អុកុវា តិច្ឆិ ខេវមេវ តៃ ចិក្ខុធម្មតិ
ខេត្វតិប្បត្តិកោ ខេហិមី អុកុវា អុកុវា តិច្ឆិ ។

អុកុវាមី អុកុវា ខេហិ តិច្ឆិកិ បក្កិយា អុកុហិ ខេហិ ចាវុធម្មតិ
ចាវុធម្មតិកុវា ឃាណេន ចិក្ខុធម្មតិ ខេហិ តិច្ឆិកិ ខេហិ តិច្ឆិ
យតាមត្ថមា ទុត្តបន្តកោ អុកុវាមី អុកុវា ខេហិ តិច្ឆិ ខេវមេវ
តៃ ចិក្ខុធម្មតិ ខេត្វតិប្បត្តិកោ អុកុវាមី អុកុវា ខេហិ តិច្ឆិ ។

ចាវុធម្មតិ កេហិ ចាវុធម្មតិ តិច្ឆិ ចប្បប្បិទុណំ វិច្ឆិ ។

តិវិរាវុធម្មតិ កេហិ ចាវុធម្មតិ តិច្ឆិ ប្បិទុណំ បិក្ខុ ប្បិ-
កុធម្មតិ ។

តិវិកុកុកុ តិវិកុកុកុ តិវិកុកុកុ ចត្តមាណោ កុកុកុ តេមុ-

ถาภี อากาเสติ ปกตียา อากาสกถิณสฺมาปคฺติยา ตาภี โหติ
 ทิโรกฺขทฺทํ ทิโรปการํ ทิโรปพทํ อวชฺชติ อวชฺชิตฺวา
 ฌาเณน อธิญฺจํติ อากาโส โหตุติ อากาโส โหติ โส
 ทิโรกฺขทฺทํ ทิโรปการํ ทิโรปพทํ อตฺตชฺชมาโน คจฺจนติ ยถา
 มนุสฺสํ ปกตียา อนิทฺธิมนฺโต เกณจิ อนาวญฺเ อปริกฺขิตฺเต อตฺตชฺช-
 มานา คจฺจนติ เหวเมว โส อิทฺธิมา เจโตวตฺติปฺปตฺโต ทิโร-
 กฺขทฺทํ ทิโรปการํ ทิโรปพทํ อตฺตชฺชมาโน คจฺจนติ เสงฺยุถาภี
 อากาเส ฯ

ปจฺวียาภี อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ เสงฺยุถาภี อุกฺเกติ
 ปกตียา อาปอกถิณสฺมาปคฺติยา ตาภี โหติ ปจฺวี อวชฺชติ
 อวชฺชิตฺวา ฌาเณน อธิญฺจํติ อุกกํ โหตุติ อุกกํ โหติ
 โส ปจฺวียา อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ ยถา มนุสฺสํ ปกตียา
 อนิทฺธิมนฺโต อุกเก อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ เหวเมว โส อิทฺธิมา
 เจโตวตฺติปฺปตฺโต ปจฺวียา อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กโรติ เสงฺยุถาภี
 อุกเก ฯ

อุทเทภี อภิชฺชมาเน คจฺจนติ เสงฺยุถาภี ปจฺวียนฺติ ปกตียา
 ปจฺวีกถิณสฺมาปคฺติยา ตาภี โหติ อุกกํ อวชฺชติ อวชฺชิตฺวา
 ฌาเณน อธิญฺจํติ ปจฺวี โหตุติ ปจฺวี โหติ โส อภิชฺชมาเน
 อุกเก คจฺจนติ ยถา มนุสฺสํ ปกตียา อนิทฺธิมนฺโต อภิชฺช-
 มานาย ปจฺวียา คจฺจนติ เหวเมว โส อิทฺธิมา เจโตวตฺติปฺปตฺโต

อธิฏฐาติ สฺนฺติเก โหตุติ สฺนฺติเกมี โหติ สฺนฺติเกมี ทฺวเร
 อธิฏฐาติ ทฺวเร โหตุติ ทฺวเร โหติ พหุํมี โลกํ อธิฏฐาติ
 โลกํ โหตุติ โลกํ โหติ โลกํมี พหุํ อธิฏฐาติ พหุํ
 โหตุติ พหุํ โหติ ทิพฺพเพน จกฺขุณา ตสฺส พฺรหฺมโน ৰূปํ
 ปสฺสตี ทิพฺพาย สํสฺราศฺยา ตสฺส พฺรหฺมโน สํทํ สฺสณฺาติ
 เจโตปริยญาณেন ตสฺส พฺรหฺมโน จิตฺตํ ปชานาติ สฺเส สํ
 อิทฺธิมา เจโตวสีปฺปตฺโต ทิสฺสฺมาเนน กายเณ พฺรหฺมโลกํ ฅนฺตุ-
 กามโ โหติ กายวเสน จิตฺตํ ปริณามติ กายวเสน จิตฺตํ
 อธิฏฐาติ กายวเสน จิตฺตํ ปริณามตฺวา กายวเสน จิตฺตํ
 อธิฏฐหิตฺวา สฺสํสํณฺณํ ฅหฺสํณฺณํ โยกฺกมิตฺวา ทิสฺสฺมาเนน
 กายเณ พฺรหฺมโลกํ ฅจฺฉตี สฺเส สํ อิทฺธิมา เจโตวสีปฺปตฺโต
 อทิสฺสฺมาเนน กายเณ พฺรหฺมโลกํ ฅนฺตุกามโ โหติ จิตฺตวเสน
 กายํ ปริณามติ จิตฺตวเสน กายํ อธิฏฐาติ จิตฺตวเสน กายํ
 ปริณามตฺวา จิตฺตวเสน กายํ อธิฏฐหิตฺวา สฺสํสํณฺณํ ฅหฺ-
 สํณฺณํ โยกฺกมิตฺวา อทิสฺสฺมาเนน กายเณ พฺรหฺมโลกํ ฅจฺฉตี
 สํ ตสฺส พฺรหฺมโน ปฺรโต ৰূปํ อภินิมฺมินาติ มโนมยํ สํพฺพก-
 ปจฺจํจํ อหํนิหฺมฺริยํ สฺเส สํ อิทฺธิมา จกฺกมติ นิมฺมิโตปปี
 ตตฺถ จกฺกมติ สฺเส สํ อิทฺธิมา ติจฺฉตี นิมฺมิโตปปี ตตฺถ
 ติจฺฉตี สฺเส สํ อิทฺธิมา นิสํทติ นิมฺมิโตปปี ตตฺถ นิสํทติ
 สฺเส สํ อิทฺธิมา เสยฺยํ กปฺเปติ นิมฺมิโตปปี ตตฺถ เสยฺยํ กปฺเปติ

[illegible]

[๖๘๖] กตมา วิภวพพนา อิทฺธิ ฯ สํวํสํ ภาวโต อรหโต
 สํมาสัมพุทฺธสฺส อภิกฺข นาม สํวโก พุทฺธมโถเก จิโต สหสฺส-
 โลกชาตุํ สเรน วิณฺณาเปสึ โส ทิสฺสํมาเนนํ กาเยน รมํ
 เทเสถ อทิสฺสํมาเนนํ กาเยน รมํ เทเสถ ทิสฺสํมาเนนํ
 เหฏฺฐิเมเน อุปทฺตมกาเยน อทิสฺสํมาเนนํ อุปริเมเน อุปทฺตมกาเยน
 รมํ เทเสถ ทิสฺสํมาเนนํ อุปริเมเน อุปทฺตมกาเยน อทิสฺสํมา-
 เนนํ เหฏฺฐิเมเน อุปทฺตมกาเยน รมํ เทเสถ โส ปกตฺวณฺณํ
 วิชฺชิตฺวา กุมารกณฺณํ วา ทสฺเสถ นาคกณฺณํ วา ทสฺเสถ
 สุปฺปณฺณกณฺณํ วา ทสฺเสถ ยกฺขกณฺณํ วา ทสฺเสถ อสุร-
 กณฺณํ วา ทสฺเสถ อินทกณฺณํ วา ทสฺเสถ เทวกณฺณํ วา

ทสฺสเถติ พุทฺทมวณฺณํ วา ทสฺสเถติ สํมุกฺทวณฺณํ วา ทสฺสเถติ
 ปพฺพทวณฺณํ วา ทสฺสเถติ วณฺณวณฺณํ วา ทสฺสเถติ สํทวณฺณํ
 วา ทสฺสเถติ พุทฺธวณฺณํ วา ทสฺสเถติ ทิพฺพวณฺณํ วา ทสฺสเถติ
 หตฺถิณํ ทสฺสเถติ อสฺสํทํ ทสฺสเถติ รมํ ทสฺสเถติ ปคฺคิณํ
 ทสฺสเถติ วิจิตรํ เสนาพยุหํ ทสฺสเถติ อโย วิภุพฺพนา อิทฺธิ ๑

[๖๘๗] กตมา มโนมยา อิทฺธิ ๑ อิทฺธิ ภิกฺขุ อิมมฺหา กายา
 อณฺโณ กายํ อภินิมฺมินาติ ฐมฺปี มโนมยํ สํพฺพทปจฺจุจํ อหฺนินฺ-
 ทฺริยํ เสงฺขยถาปํ ปุริโส มุณฺษมฺหา อิตฺถิํ ปวาเหยฺย ตสฺส
 เขวมสฺส อโย มุณฺโส อโย อิตฺถิกา อณฺโณ มุณฺโส อณฺณา
 อิตฺถิกา มุณฺษมฺหา เควว อิตฺถิกา ปวาพฺพหติ เสงฺขยถาปํ วา
 ปน ปุริโส อสฺสํ โกถียา ปวาเหยฺย ตสฺส เขวมสฺส อโย อสฺสิ
 อโย โกถิ อณฺโณ อสฺสิ อณฺณา โกถิ โกถียา เควว อสฺสิ
 ปวาพฺพหติ เสงฺขยถาปํ วา ปน ปุริโส อหิ กรณฺทา อุกฺกเรยฺย
 ตสฺส เขวมสฺส อโย อหิ อโย กรณฺโท อณฺโณ อหิ อณฺโณ
 กรณฺโท กรณฺทา เควว อหิ อุกฺกโตติ เขวมเมว ภิกฺขุ
 อิมมฺหา กายา อณฺโณ กายํ อภินิมฺมินาติ ฐมฺปี มโนมยํ สํพฺพท-
 ปจฺจุจํ อหฺนินฺทฺริยํ อโย มโนมยา อิทฺธิ ๑

[๖๘๘] กตมา ฌานวิปฺสวรา อิทฺธิ ๑ อนิรุจานุปลฺลสํนาย
 นิรุจสฺสฌนาย ปหานญฺโส อิตฺถคฺคิ ฌานวิปฺสวรา อิทฺธิ ทุคฺคา-
 นุปลฺลสํนาย สํสฺสฌนาย อนตฺตานุปลฺลสํนาย อตฺตสฺสฌนาย นิพฺพิ-

ทานุปลตั้งนาย นนทียา วิศวาทานุปลตั้งนาย ราชตั้ง นิโรธ-
 านุปลตั้งนาย สมุทตั้ง ปฏิณิตั้งศุทธานุปลตั้งนาย อาทาทตั้ง ปทา-
 นนุโจ อิชุณตั้งติ ฌาณวิปลาวรา อิทฐิ อายตุมโต พกุกุตั้ง
 ฌาณวิปลาวรา อิทฐิ อายตุมโต สักกิฐตั้ง ฌาณวิปลาวรา อิทฐิ
 อายตุมโต ภูตปาดตั้ง ฌาณวิปลาวรา อิทฐิ อาย ฌาณวิปล-
 าวรา อิทฐิ ฯ

[๖๘๘] กตมา สมาริวิปัสสรา อิทธิ ๑ ปจฺจชฺชฌาเนน นีวร-
ณานํ ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ สมาริวิปัสสรา อิทธิ ทุติยชฺชฌาเนน
วิตกกวิจจารานํ ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ สมาริวิปัสสรา อิทธิ ตติ-
ยชฺชฌาเนน มิตฺติยา ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ ๑ เป ๑ จตุตฺถชฺชฌาเนน
สํหทฺทกฺขานํ ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ ๑ เป ๑ อากาสานญฺจายตนสํมา-
ปคฺคิตฺติยา รูปสณฺณาย ปฏฺิฆสณฺณาย นานคฺคตสณฺณาย ปหานนฺทฺโส
อิชฺฐธตฺติ ๑ เป ๑ วิญฺญาณญฺจายตนสํมาปคฺคิตฺติยา อากาสานญฺจาย-
ตนสณฺณาย ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ ๑ เป ๑ อากิณฺญจญฺจายตนสํมา-
ปคฺคิตฺติยา วิญฺญาณญฺจายตนสณฺณาย ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ ๑ เป ๑
เนวสณฺณานาสณฺณายตนสํมาปคฺคิตฺติยา อากิณฺญจญฺจายตนสณฺณาย
ปหานนฺทฺโส อิชฺฐธตฺติ สมาริวิปัสสรา อิทธิ อายสฺมโต สํวริปฺคฺ-
ตสฺส สมาริวิปัสสรา อิทธิ อายสฺมโต สณฺขีวสฺส สมาริวิปัสสรา
อิทธิ อายสฺมโต ชาณฺโณณฺทญฺญสฺส สมาริวิปัสสรา อิทธิ
อฺคฺคตฺตราย อฺคฺคปาสิกาย สมาริวิปัสสรา อิทธิ สํมาวตฺติยา อฺคฺคป-

ឥតាយ សំអាទិវិប្បដារា ចិត្តិ ឈំ សំអាទិវិប្បដារា ចិត្តិ ។

[៦៨០] កត្តា ចរិយា ចិត្តិ ។ ចិច្ច វិកុច្ច ស្មេ ចាក្ខតិ
 ប្រិក្ខតេ ប្រប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខេយ្យនុតិ ប្រប្រិក្ខតស្មេ គតុ
 វិក្ខតិ ស្មេ ចាក្ខតិ ប្រប្រិក្ខតេ ប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខេយ្យនុតិ
 ប្រិក្ខតស្មេ គតុ វិក្ខតិ ស្មេ ចាក្ខតិ ប្រិក្ខតេ ។ ប្រប្រិ-
 ក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខេយ្យនុតិ ប្រប្រិក្ខតស្មេ គតុ
 វិក្ខតិ ស្មេ ចាក្ខតិ ប្រប្រិក្ខតេ ។ ប្រិក្ខតេ ។ ប្រិក្ខតស្មេ
 វិក្ខេយ្យនុតិ ប្រិក្ខតស្មេ គតុ វិក្ខតិ ស្មេ ចាក្ខតិ ប្រិ-
 ក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតេ ។ គតុរាមំ ចិក្ខិវត្ថេត្ថេត្ថេ ចុប្បេត្ថកោ វិក្ខ-
 េយ្យំ ស្មេ សំប្បដារាណិ ចុប្បេត្ថកោ គតុ វិក្ខតិ ស្មេ
 សំប្បដារាណិ ។

កតំ ប្រិក្ខតេ ប្រប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខតិ ។ ចិក្ខុស្មេ វត្ថុស្មេ
 មេតតាយ វា ស្មេ ភាគុតោ វា ចុប្បស្មេ ចេវំ ប្រិក្ខតេ
 ប្រប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខតិ ។

កតំ ប្រប្រិក្ខតេ ប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខតិ ។ ចិក្ខុស្មេ វត្ថុស្មេ
 ចតុរាម វា ស្មេ ចិក្ខុស្មេ វា ចុប្បស្មេ ចេវំ ប្រប្រិក្ខតេ
 ប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខតិ ។

កតំ ប្រិក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតស្មេ វិក្ខតិ ។ ចិក្ខុ-
 ស្មេ ។ ចិក្ខុស្មេ ។ វត្ថុស្មេ មេតតាយ វា ស្មេ ភាគុតោ
 វា ចុប្បស្មេ ចេវំ ប្រិក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតេ ។ ប្រប្រិក្ខតស្មេ

ວິຫຣຕີ ។

ກຕໍ່ ອປປຣິກູເຕ ຈ ປຣິກູເຕ ຈ ປຣິກູເຕສຸໝື ວິຫຣຕີ ។ ອຣິ-
ສຸສັມມິ ຈ ອນິກຸສຸສັມມິ ຈ ອສຸກາຍ ວາ ຜຣຕີ ອນິຈຸຈໂຕ ວາ
ອຸປັສຸກຕີ ເອວ ອປປຣິກູເຕ ຈ ປຣິກູເຕ ຈ ປຣິກູເຕສຸໝື ວິຫຣຕີ ។

ກຕໍ່ ປຣິກູເຕ ຈ ອປປຣິກູເຕ ຈ ຕຸກຸຍໍ ອນິນິວສເຫຼວາ ອຸປະ-
ກໂກ ວິຫຣຕີ ສໂຕ ສມປສາໂນ ។ ອຣິ ກິກຸ ຈຸກຸນາ ຮູປໍ ທິສຸວາ
ເນວ ສຸມໂນ ໂຫຕີ ນ ທຸມໂນ ອຸປະກໂກ ວິຫຣຕີ ສໂຕ ສມປ-
ສາໂນ ໂສເຕນ ສຸທໍ ສຸຕຸວາ ພາເນນ ຄນຸຣໍ ພາຍິຕຸວາ ສິວຸຮາຍ
ຣສໍ ສາຍິຕຸວາ ກາເຍນ ໄຟຊຸສພຸ ຜຸສິຕຸວາ ມນສາ ສມມໍ ວິຣຸພາຍ
ເນວ ສຸມໂນ ໂຫຕີ ນ ທຸມໂນ ອຸປະກໂກ ວິຫຣຕີ ສໂຕ ສມປ-
ສາໂນ ເອວ ປຣິກູເຕ ຈ ອປປຣິກູເຕ ຈ ຕຸກຸຍໍ ອນິນິວສເຫຼວາ
ອຸປະກໂກ ວິຫຣຕີ ສໂຕ ສມປສາໂນ ອຍໍ ອຣິຍາ ອິທຸຣີ ។

[໒໒໑] ກຕມາ ກມຸມວິປາກສາ ອິທຸຣີ ។ ສພຸເຟສໍ ປກຸຂັນ ສພຸເຟສໍ
ເຫວນໍ ເອກຈຸຈານໍ ມນຸສຸສານໍ ເອກຈຸຈານໍ ວິນິປາຕິການໍ ອຍໍ
ກມຸມວິປາກສາ ອິທຸຣີ ។

[໒໒໒] ກຕມາ ປຸຣຸພວໂຕ ອິທຸຣີ ។ ຣາສາ ຈຸກຸວຕຸຕິ ເວຮາດໍ
ຄຈຸຕຕິ ສຸກຣິ ຈຸຕຸຣຈຸຕິນິຍາ ເດ່ນາຍ ອນຸຕມໂສ ອສຸສພນຸຣໂຄປເກ
ປຸຣິເສ^໑ ອຸປາທາຍ ໂສຕິຍສຸສ^໒ ຄຸປຕິສຸສ ປຸຣຸພວໂຕ ອິທຸຣີ ສຣິ-
ຄສຸສ ຄຸປຕິສຸສ ປຸຣຸພວໂຕ ອິທຸຣີ ເມຣຸຈກສຸສ ຄຸປຕິສຸສ ປຸຣຸພ-

ສໍ ໑ ອສຸສພນຸຣເນ ປຸຣິເສ ໒ ໂສຕິກສຸສ

วโต อิทฺธิ โสฬสํตํ คหปติตํ ปุณฺณวโต อิทฺธิ ปณฺณํ
มหาปุณฺณํ ปุณฺณวโต อิทฺธิ อโย ปุณฺณวโต อิทฺธิ ฯ

[๖๘๓] กตฺมา วิชฺชาสมา อิทฺธิ ฯ วิชฺชาสมา วิชฺชํ ปริช-
เปตฺวา ๑ เวหาฬํ กฺขณฺติ อากาเส อนฺตคฺคิเก หคฺคิมฺมี ทสฺสํ
อสฺสํ ทสฺสํ ทสฺสํ รกฺขํ ทสฺสํ ปคฺคิมฺมี ทสฺสํ
อวิคฺคิมฺมี เสนาพฺพุทฺ ๑ ทสฺสํ อโย วิชฺชาสมา อิทฺธิ ฯ

[๖๘๔] กถํ ทคฺคํ ทคฺคํ สํมมปฺปโยคปฺปจฺจยา อิชฺฌนญฺเฐน
อิทฺธิ ฯ เนกขมฺเมเน กามจฺจนฺตํ ปหานญฺโ ๑ อิชฺฌนํ ทคฺคํ
ทคฺคํ สํมมปฺปโยคปฺปจฺจยา อิชฺฌนญฺเฐน อิทฺธิ อพฺยาปาเท
พฺยาปาตํ ปหานญฺโ ๑ อิชฺฌนํ ๑ เป ๑ อโถสํญฺเฐน ถน-
มิทฺตํ ๑ เป ๑ อหคฺคตฺมกฺเค สํพฺพิเตสํ ปหานญฺโ ๑ อิชฺฌนํ
ทคฺคํ ทคฺคํ สํมมปฺปโยคปฺปจฺจยา อิชฺฌนญฺเฐน อิทฺธิ เหว
ทคฺคํ ทคฺคํ สํมมปฺปโยคปฺปจฺจยา อิชฺฌนญฺเฐน อิทฺธิ อิมํ ทสฺ
อิทฺธิโยติ ฯ

อิทฺธิกถา นิจฺจิตา ฯ

ปณฺณาวคฺคេ อภิสํมยกถา

[๖๘๕] อภิสํมโยติ เกเน อภิสํเมติ ฯ จิตฺเตเน อภิสํเมติ ฯ

๑ สํ ปริทเมตฺวา

๒๐๒ ต่ตฺตุนตบิฏเถ ชุทฺทกนิกายตฺต ปฏิสนฺนิทามคฺโค [๒๔๖]

หนฺยจฺจ จิตฺเตน อภิสํเสติ เตเนหิ อญฺเฎาณํ อภิสํเสติ ฯ น
 อญฺเฎาณํ อภิสํเสติ ฌาเณน อภิสํเสติ ฯ หนฺยจฺจ ฌาเณน
 อภิสํเสติ เตเนหิ อจิตฺตโก อภิสํเสติ ฯ น อจิตฺตโก อภิสํเสติ
 จิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ หนฺยจฺจ จิตฺเตน ฯ ฌาเณน
 ฯ อภิสํเสติ เตเนหิ กามาวจรจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ
 น กามาวจรจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ เตเนหิ รูปาวจร
 จิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ น รูปาวจรจิตฺเตน ฯ
 ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ เตเนหิ อรูปาวจรจิตฺเตน ฯ ฌาเณน
 ฯ อภิสํเสติ ฯ น อรูปาวจรจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ
 เตเนหิ กมฺมธตฺตจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ น
 กมฺมธตฺตจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ เตเนหิ ตฺถจฺจา
 นุโลมิกจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ น ตฺถจฺจานุโลมิกจิต
 เตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ เตเนหิ อตฺตจิตฺเตน ฯ ฌาเณน
 ฯ อภิสํเสติ ฯ น อตฺตจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ
 เตเนหิ อนาคตจิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ น อนาคต
 จิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ เตเนหิ ปจฺจุปปนฺนโลกิย
 จิตฺเตน ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ น ปจฺจุปปนฺนโลกิยจิตฺเตน
 ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ โลกุตฺตรมคฺคกฺขเณ ปจฺจุปปนฺนจิตฺเตน
 ฯ ฌาเณน ฯ อภิสํเสติ ฯ

[๒๘๒] กถิ โถกตุตฺตรมกฺกกฺขณเณ ปจฺจุปฺปนฺนํจิตฺเตน จ ฌา-

២០៤ ពុទ្ធករុណាបិដក ឧបាសមនិកាយពុទ្ធ បរិវត្តន៍មុតិកាមគ្គិក [២៨៨]

[illegible]

[๒๘๘] กิณฺณุ เอตฺตโก เวย อภิสํโยติ ฯ น หิ โสตา-
ปตฺติมคฺคกฺขณํ ทสฺสํนาภิสํโย สมนฺนาทฺธิจฺจิ ฯ เปฯ อมโตคธํ
นิพพานํ ปริโยธานฺนุเจน อภิสํโย ฯ

កិរិយា ចេតុតក យេ ឧភិសម្មតិ ។ ន អិ ត្ថាបតុតិ-
 ផលក្កនេ តត្ថនាភិសម្ម តម្កាភិក្ខុនិ ។ បេ ។ ប្រិប្បត្ថតុត្ថនេ
 ចន្ទបាតេ ធានំ ឧភិសម្ម ធនុត មុត្តនេ ឧភិសម្ម ។ បេ ។

๓. ตี ยุคนนุทาทิสัมโย

อมโตครํ นิพฺพหํ ปริโยสานฺนุเจเน อภิสัมมโย ฯ

กิณฺณุ เจตฺตโก เยว อภิสัมมโยติ ฯ น หิ สกทาคามิมฺห-
คฺคฺชเณ ฯ เป ฯ สกทาคามิมฺหคฺคฺชเณ อนาคามิมฺหคฺคฺชเณ อนา-
คามิมฺหคฺคฺชเณ อรหคฺคฺชเณ อรหคฺคฺชเณ ทสฺส-
นาภิสัมมโย สมนฺนาทิจฺฉิ อภินิโรปนาภิสัมมโย สมนฺนาสํกปฺโป
ฯ เป ฯ ปฏิปฺปสฺสํทฺธเจเน อนุปฺปาเท ฌานํ อภิสัมมโย ฌนฺโท
มฺหเจเน อภิสัมมโย ฯ เป ฯ อมโตครํ นิพฺพหํ ปริโยสานฺนุเจเน
อภิสัมมโย สํวายํ อตฺเต กิเลเส ปชฺหติ อนาคเต กิเลเส
ปชฺหติ ปจฺจุปฺปนฺเน กิเลเส ปชฺหติ ฯ

[๖๘๘] อตฺเต กิเลเส ปชฺหตฺติ หนฺจ อตฺเต กิเลเส
ปชฺหติ เตนฺหิ ชฺฉิณฺ ฌเปติ นิรฺกฺกํ นิโรเชติ วิคคํ วิคเมติ
อตุฏฺฐคํ อตุฏฺฐเมติ อตฺถํ ยํ นคฺคิ คํ ปชฺหตฺติ น อตฺเต
กิเลเส ปชฺหติ ฯ

อนาคเต กิเลเส ปชฺหตฺติ หนฺจ อนาคเต กิเลเส ปชฺหติ
เตนฺหิ อชาคํ ปชฺหติ อนิพฺพคฺคํ ปชฺหติ อนุปฺปนฺนํ ปชฺหติ
อปาตุคฺคํ ปชฺหติ อนาคคํ ยํ นคฺคิ คํ ปชฺหตฺติ น อนาคเต
กิเลเส ปชฺหติ ฯ

ปจฺจุปฺปนฺเน กิเลเส ปชฺหตฺติ หนฺจ ปจฺจุปฺปนฺเน กิเลเส
ปชฺหติ เตนฺหิ รคฺโค รากํ ปชฺหติ ทฺฐุจฺโ จ โทสํ ปชฺหติ
มฺุโห โมหํ ปชฺหติ วิณฺณฺโ มานํ ปชฺหติ ปราณญฺโ ทิฏฺฐิ

อนายุหเน จิตฺตํ ปฏฺชนฺทตฺตา เย อายุหนปจฺจยา กิเลสา นีพฺ-
 พฺตฺเตยฺยํ เตะ อชาตา เยว น ชาติวณฺติ อนิพฺพตฺตา เยว น นีพฺ-
 พฺตฺตวณฺติ อนุปฺปนฺนา เยว น อฺปปชฺชนฺติ อปาทฺฐวณฺติ เยว น
 ปาทฺฐวณฺติ เหวํ เหตุํนิโรธา ทฺวณฺนิโรธา เหวํ อตฺถิ มคฺค-
 ภาวณา อตฺถิ ผลตฺตจฺฉินฺทริยา อตฺถิ กิเลตฺตปฺปหานํ อตฺถิ
 ฐมฺมาภิสํมโยติ ฯ

อภิสํมยกถา นิฏฺฐิตา ฯ

ปณฺณาวคฺเค วิเวกกถา

ธาวตฺถินิทานํ

[๗๐๓] เสงฺยถาปํ ภิกฺขเว เย เกจิ พทฺทกรณฺเฑยํ กมฺมมฺมฺตา
 กยิรณฺติ สํพุเพ เตะ ปจฺฉิ นิสฺสํสา ย ปจฺฉิยํ ปติฏฺฐํสา ย เหวเมเต
 พทฺทกรณฺเฑยํ กมฺมมฺมฺตา กยิรณฺติ เหวเมว โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ
 นิสฺสํสา ตํเต ปติฏฺฐํสา ธีรํ อฏฺฐจฺจกิกํ มคฺคํ ภาเวติ ธีรํ
 อฏฺฐจฺจกิกํ มคฺคํ พหุตฺถกโรติ ฯ

[๗๐๔] กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ตํ นิสฺสํสา ตํเต ปติฏฺฐํสา
 ธีรํ อฏฺฐจฺจกิกํ มคฺคํ ภาเวติ ธีรํ อฏฺฐจฺจกิกํ มคฺคํ พหุ-
 ตฺถกโรติ ฯ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฐมฺมาภิสํมโย ภาเวติ วิเวกนิสฺสํสํ วิรา-

๓ ตํ พหุพทฺทกรณฺเฑยํ พหุพทฺทกรณฺเฑยํ ปาโง

២៣០ ពុទ្ធកថាបិដកេ ឧបាសមនិកាយសុត្តន្ត បិដកមហាបារមិកោ [២០២

ฉนุทชาโต โหติ สทฺฐาธิมุตฺโต จิตฺตํ จตฺตํ สຸວາຣີຣຸຈີຕັ 1

[illegible]

[๗๐๗] สัมมาทิฏฐิชา กตเม ปณฺจ โวธัสสํกคา วิกฺขมฺภน-
 โวธัสสํกโค ตทงฺกโวธัสสํกโค สํมจฺเจทโวธัสสํกโค ปฏฺฐิปปัสสํกทฺธิ-
 โวธัสสํกโค นิสฺสํวณโวธัสสํกโค วิกฺขมฺภนโวธัสสํกโค ฯ นีวรณานํ
 ปจฺจมชฺชณานํ ภาวยโต ตทงฺกโวธัสสํกโค ฯ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ นิพฺพ-
 เพหํภาคิยํ สมาริํ ภาวยโต สํมจฺเจทโวธัสสํกโค ฯ โถกฺกตฺตํ ชย-
 คามิํ มคฺคํ ภาวยโต ปฏฺฐิปปัสสํกทฺธิโวธัสสํกโค ฯ ผตฺถชฺเชน
 นิสฺสํวณโวธัสสํกโค ฯ นิโรโธ นิพฺพพานํ สัมมาทิฏฺฐิชา อิม-
 ปณฺจ โวธัสสํกคา อิมํสํ ปณฺจํสํ โวธัสสํกเคสํ นนฺทชาโต โหติ
 สทฺธาธิมฺมโต จิตฺตํ จสฺสํ สวาทิฏฺฐิจิตฺตํ ฯ

ឥណ្ឌាបារាំង ចិន ជប៉ុន កូរ៉េ អាមេរិក អង់គ្លេស
 ហូលីវូដ ហុងកុង តៃវ៉ាន់ ព័រទុយហ្គាល់ អ៊ីស្រាអែល ។

[๗๐๘] สมนฺมาสังกပ္ปสฺส ๑ เป ๑ สมนฺมาจาย ๑ เป ๑ สมนฺ
 มากมฺมุตสฺส ๑ เป ๑ สมนฺมาอาชีวสฺส ๑ เป ๑ สมนฺมาจายามสฺส
 ๑ เป ๑ สมนฺมาสคฺคิยา ๑ เป ๑ ๑

สมนฺมาสมาริสฺส กตเม ปญฺจ วิเวกา วิกฺขมฺภณวิเวโก ตทฺห-
 คฺคิเวโก สมนฺจุเฉทวิเวโก ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิวิเวโก นิสฺสัรณวิเวโก วิกฺ-
 ขมฺภณวิเวโก ๑ นีวํณานํ ปจฺมชฺเฌนํ ภาวยโต ตทฺหคฺคิเวโก
 ๑ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ นิพฺพเพธภาคิยํ สมาริํ ภาวยโต สมนฺจุเฉทวิเวโก
 ๑ โถกฺกตฺตํ ชยคามิํ มคฺคํ ภาวยโต ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิวิเวโก ๑
 ผตฺตชฺเฌน นิสฺสัรณวิเวโก ๑ นิโรธํ นิพฺพพานํ สมนฺมาสมาริสฺส
 อิมํ ปญฺจ วิเวกา อิมํสํ ปญฺจํ วิเวเกสํ ฉนฺนทฺธาโต โหติ
 สทฺธานิมุตฺโต จิตฺตํ จสฺส สวาริฏฺฐิจิตฺตํ ๑

[๗๐๙] สมนฺมาสมาริสฺส กตเม ปญฺจ วิราคา วิกฺขมฺภณ-
 วิราโค ตทฺหคฺคิวิราโค สมนฺจุเฉทวิราโค ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิวิราโค นิสฺสั-
 รณวิราโค วิกฺขมฺภณวิราโค ๑ นีวํณานํ ปจฺมชฺเฌนํ ภาว-
 ยโต ตทฺหคฺคิวิราโค ๑ ทิฏฺฐิจิตฺตานํ นิพฺพเพธภาคิยํ สมาริํ ภาว-
 ยโต สมนฺจุเฉทวิราโค ๑ โถกฺกตฺตํ ชยคามิํ มคฺคํ ภาวยโต
 ปฏฺธิปฺปสฺสทฺธิวิราโค ๑ ผตฺตชฺเฌน นิสฺสัรณวิราโค ๑ นิโรธํ นิพฺ-
 พพานํ สมนฺมาสมาริสฺส อิมํ ปญฺจ วิราคา อิมํสํ ปญฺจํ วิราเคสํ
 ฉนฺนทฺธาโต โหติ สทฺธานิมุตฺโต จิตฺตํ จสฺส สวาริฏฺฐิจิตฺตํ ๑

[๗๑๐] สมนฺมาสมาริสฺส กตเม ปญฺจ นิโรธา วิกฺขมฺภณ-

និវេន គព្វកុនិវេន ឥន្ទុណេនិវេន ប្រិប្បស្ថតុនិវេន និស្ត-
 រណនិវេន វិកុឃ្យនិវេន ។ អ៊ីវរណំ ឧស្សន្ទនំ ភាវ-
 យត គព្វកុនិវេន ។ ភិក្ខុជិតានំ និព្វេនភាគិយំ ឥន្ទុណំ ភាវ-
 យត ឥន្ទុណេនិវេន ។ តិក្ខុគុក្ខំ ឧបកាមំ មគ្គំ ភាវយត
 ប្រិប្បស្ថតុនិវេន ។ ធម្មកុសលេ និស្តរណនិវេន ។ ចរិតា
 ធាតុ ឥន្ទុណេនិវេន ចិរេ ឧស្សន្ទនំ ចិរេ ឧស្សន្ទនំ
 និវេន ឧបកាមត តិក្ខុ ឧបកាមត តិក្ខុ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ
 ឧស្សន្ទនំ ។

[៧១៣] ឥន្ទុណេនិវេន ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ វិកុឃ្យនិ-
 វេន គព្វកុនិវេន ឥន្ទុណេនិវេន ប្រិប្បស្ថតុនិ-
 វេន ឧស្សន្ទនំ វិកុឃ្យនិវេន ។ អ៊ីវរណំ
 ឧស្សន្ទនំ ភាវយត គព្វកុនិវេន ។ ភិក្ខុជិតានំ និព្វេន-
 ភាគិយំ ឥន្ទុណំ ភាវយត ឥន្ទុណេនិវេន ។ តិក្ខុគុក្ខំ ឧ-
 បកាមំ មគ្គំ ភាវយត ប្រិប្បស្ថតុនិវេន ។ ធម្មកុសលេ
 និស្តរណនិវេន ។ និវេន និព្វេន ឥន្ទុណេនិវេន ចិរេ
 ឧស្សន្ទនំ ចិរេ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ
 ឧស្សន្ទនំ តិក្ខុ ឧបកាមត តិក្ខុ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ។

ឥន្ទុណេនិវេន ចិរេ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ
 និវេន ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ។

[៧១៤] ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ ឧស្សន្ទនំ

၆၈၈

เสี่ยยกดาบี่ ภิกขเว เย เกจิ อัจฉคามภุตคามมา อุกุณฺหิ วิรูปุ-
 หิ เวปุลฺลํ อปฺปชฺชนฺติ สํพุเพ เต ปจฺจํ นิสฺสํสา ย ปจฺจวิยํ ปติฏฺฐาย
 เอยเมเต อัจฉคามภุตคามมา อุกุณฺหิ วิรูปุหิ เวปุลฺลํ อปฺปชฺชนฺติ
 เอยเมว โช ภิกขเว ภิกขุ สํถํ นิสฺสํสา สํเถ ปติฏฺฐาย ปญ-
 จินทฺริยานิ ภาเวนฺโต ปญฺจจินทฺริยานิ พหุตฺถโรนฺโต อุกุณฺหิ วิรูปุหิ
 เวปุลฺลํ ปาปฺพณาคิ ธมฺเมสุ ฯ

[๗๓] กถญฯ ภิกขเว ภิกขุ สัตถํ นิสฺสํสาຍ สํเต ปติฏฺฐาຍ
 ปญฺจินฺทริยาणि ภาวะนฺโต ปญฺจินฺทริยาणि พหุตฺถกโรนฺโต อุกฺกมฺมํ
 วิรูพหิ เวปุลฺลํ ปาปุณาติ ธมฺเมสุ ฯ อิทฺถ ภิกขเว ภิกขุ สทฺธินุ-
 ทริยํ ภาวะติ จิเวกนินฺตํ วิราคนินฺตํ นิโรธนินฺตํ โวสุตฺตค-
 ปริณามํ วิริยํทริยํ ภาวะติ ฯ เปฯ สทฺธินุทริยํ ภาวะติ สฺมา-

២៣២ ពុទ្ធករុណាបិដក បុគ្គលកិច្ចស្តី ប្រព្រឹត្តិប្រតិបត្តិ [២៣២]

[illegible]

[๗๓๗] ขปฺรามี อฏฺฐ จริยาโย ทถฺສ໋ນຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາ-
ທິງຽຈິຍາ ອຸກົໂຣປ໋ນຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາສ໋ງຄປ໋ສຸສ໋ ປຽກຸກຸຈຽຍາ
ຈ ສ໋ມມາວາຈາຍ ສ໋ມຸງຈ໋ນຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາຄມຸມ໋ນຸຕສຸສ໋ ໂວ-
ທານຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາອາ໋ຊ໋ສຸສ໋ ປຽກຸກຸຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາວາຍາມສຸສ໋
ອຸປຸງຈ໋ນຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາສ໋ຕິຍາ ອວິກຸເຟຈຽຍາ ຈ ສ໋ມມາສ໋ມາ-
ຈິສ໋ ອິມາ ອງຽ ຈຽຍາໂຍຕິ າ

ຈຽບາກຄາ ນິກົຈິຕາ ຯ

ປຣູໂພວກຸເຕ ປາຣິຫາຣິຍກຄາ

[๗๑๔] ตัณณมานิ ภิกขเว ปาฏิหาริยานิ กตมานิ ตัณ
อิทธิปาฏิหาริย์ อาเทศนาปาฏิหาริย์ อนุสาสน์ปาฏิหาริย์ ฯ

[๗๑๘] กตมณฺญ ภิกฺขเว อิทฺธิปาทฺหาริยํ อิทฺธิ ภิกฺขเว
 เขกฺขโง อเนกวิหิตํ อิทฺธิวิธํ ปจฺจุทฺตโมทิตํ เอโกปปี หุตฺวา พหุชา

โหติ พุทฺธามิ หุตฺวา เอโก โหติ อากิภาวํ ทิโรภาวํ ๑ เป ๑
 ยาว พุทฺธมโถกามิ กายเนน วสํ วตฺเตติ อิทํ อุกฺกุติ ภิกฺขเว
 อิทฺธิปาฏิหาริยํ ๑

[๗๒๐] กตมณฺเฑ ภิกฺขเว อาทะสนาปาฏิหาริยํ อิทฺธิ ภิกฺขเว
 เขกฺกุโจะ นิमितฺเตน อาทิสฺสติ เขวมฺมึ เต มโน อิตฺถมฺมึ เต
 มโน อิตฺธิมฺมึ เต จิตฺตุนฺติ โส พุทฺธเจมฺมึ อาทิสฺสติ ตเถว ตํ
 โหติ โน อณฺเฎณ อิทฺธิ ปน ภิกฺขเว เขกฺกุโจะ น เหว ไซ
 นิमितฺเตน อาทิสฺสติ อมฺมึ จ ไซ มนุสฺสํ นํ วา อมนุสฺสํ นํ วา
 เทวานํ วา สทฺทํ สุตฺวา อาทิสฺสติ เขวมฺมึ เต มโน อิตฺถมฺมึ
 เต มโน อิตฺธิมฺมึ เต จิตฺตุนฺติ โส พุทฺธเจมฺมึ อาทิสฺสติ ตเถว
 ตํ โหติ โน อณฺเฎณ อิทฺธิ ปน ภิกฺขเว เขกฺกุโจะ น เหว ไซ
 นิमितฺเตน อาทิสฺสติ นมฺมึ มนุสฺสํ นํ วา อมนุสฺสํ นํ วา เทวานํ
 วา สทฺทํ สุตฺวา อาทิสฺสติ อมฺมึ จ ไซ วิตฺถกฺกยโต วิจารยโต
 วิตฺถกฺกวิจารสทฺทํ สุตฺวา อาทิสฺสติ เขวมฺมึ เต มโน อิตฺถมฺมึ
 เต มโน อิตฺธิมฺมึ เต จิตฺตุนฺติ โส พุทฺธเจมฺมึ อาทิสฺสติ ตเถว
 ตํ โหติ โน อณฺเฎณ อิทฺธิ ปน ภิกฺขเว เขกฺกุโจะ น เหว ไซ
 นิमितฺเตน อาทิสฺสติ นมฺมึ มนุสฺสํ นํ วา อมนุสฺสํ นํ วา เทวานํ
 วา สทฺทํ สุตฺวา อาทิสฺสติ น วิตฺถกฺกยโต วิจารยโต วิตฺถกฺก-
 วิจารสทฺทํ สุตฺวา อาทิสฺสติ อมฺมึ จ ไซ อวิตฺถกํ อวิจาร์ สมาริ
 สมารปนฺนุสฺสํ เจตสา เจโต ปริจฺจุจ ปชานาติ ยถา อิมสฺส โภโต

๖๓๘ สุตฺตคณฺถมีฏฺเฐ ชฺหทกนิกายสฺส ปฏฺฐิสมฺภิทามคฺโค [๗๒๓

มโนสํชาธา ปณฺหิตา ตถา อิมสฺส จิตฺตสฺส อนนฺตรา อมฺมุนา
นาม วิตกฺกํ วิตกฺกเกสฺสคํ โส พหุญฺเจมี อาทิสฺสตี ตเถว
คํ โหตี โน อพฺพณฺนา อิทํ อจฺจุจตี ภิกฺขเว อาเทสฺสนาปาวฺฐหารียํ ฯ

[๗๒๓] กตมญฺเญ ภิกฺขเว อนุสํสาณํปาวฺฐหารียํ อิทํ ปน
ภิกฺขเว เขกฺกุจฺโจะ เอวํ อนุสํสาณํ เอวํ วิตกฺกเกถ มา เอวํ วิตกฺก
กยิตฺถ เอวํ มนฺตํ กโรถ มา เอวํ มนฺตํกยิตฺถ อิทํ
ปชฺชก อิทํ อุปสํมปฺปชฺช วิหรตฺวา อิทํ อจฺจุจตี ภิกฺขเว อนุ
สํสาณํปาวฺฐหารียํ อิมานิ โห ภิกฺขเว ตังนิ ปาวฺฐหารียานิ ฯ

[๗๒๔] เนกฺขมฺมํ อิชฺฐณฺคํ อิทฺธิ กามจฺจนุทํ ปฏฺฐิหคํ
ปาวฺฐหารียํ เย เตน เนกฺขมฺมเมว สมนฺนาคตา สํพุเพ เต
วิสุทฺธิจิตฺตา อนาวิตสฺสงฺกปฺปาทิ อาเทสฺสนาปาวฺฐหารียํ คํ โห ปน
เนกฺขมฺมํ เอวํ อาเสวิตฺตพฺโพ เอวํ ภาเวตฺตพฺโพ เอวํ พหุสํกตพฺโพ
เอวํ ตทณฺฐมฺมคาสฺสตี อุปฺปชฺชาเปตฺตพฺพาทิ อนุสํสาณํปาวฺฐหารียํ อพฺ
ยาปาโท อิชฺฐณฺคํ อิทฺธิ พฺยาปาทํ ปฏฺฐิหคํ ปาวฺฐหารียํ เย
เตน อพฺยาปาเทน สมนฺนาคตา สํพุเพ เต วิสุทฺธิจิตฺตา อนา
วิตสฺสงฺกปฺปาทิ อาเทสฺสนาปาวฺฐหารียํ โส โห ปน อพฺยาปาโท
เอวํ อาเสวิตฺตพฺโพ เอวํ ภาเวตฺตพฺโพ เอวํ พหุสํกตพฺโพ เอวํ
ตทณฺฐมฺมคาสฺสตี อุปฺปชฺชาเปตฺตพฺพาทิ อนุสํสาณํปาวฺฐหารียํ อาโลก
สณฺณเว อิชฺฐณฺคํ อิทฺธิ ถันมิทฺธํ ปฏฺฐิหคํ ปาวฺฐหารียํ เย
ตายน อาโลกสณฺณเว สมนฺนาคตา สํพุเพ เต วิสุทฺธิจิตฺตา

อนาวิตตงฺกปฺปาทิ อาเทสฺนาปาฏิหาริยํ สํ ไช ปน อาโลก-
 สณฺญา เหวํ อาเสวิตพฺพาทิ เหวํ ภาเวตพฺพาทิ เหวํ พหุสํกาทพฺพาทิ
 เหวํ ตทณฺฐมฺมตาสติ อฺปฺปญฺจสาเปตพฺพาทิ อนุสํสณฺเฬปฺปาทิหาริยํ อวิกุ-
 เหวโป อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ อฺกฺกฺกํ ปฏฺฐิหคฺคํ ปาฏิหาริยํ เย เตน
 อวิกุเขเปน สมนฺนาคตา สํพเพ เต วิสํกฺกิตฺติ อณาวิตตงฺกป-
 ปาทิ อาเทสฺนาปาฏิหาริยํ โส ไช ปน อวิกุเขโป เหวํ อาเส-
 วิตพฺพโฬ เหวํ ภาเวตพฺพโฬ เหวํ พหุสํกาทพฺพโฬ เหวํ ตทณฺฐมฺมตาส-
 ติ อฺปฺปญฺจสาเปตพฺพาทิ อนุสํสณฺเฬปฺปาทิหาริยํ ๑ เป ๑ อรหคฺคตมคฺโค
 อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ สํพพกิเลเส ปฏฺฐิหคฺคํ ปาฏิหาริยํ เย เตน
 อรหคฺคตมคฺเคน สมนฺนาคตา สํพเพ เต วิสํกฺกิตฺติ อณาวิต-
 ตงฺกปฺปาทิ อาเทสฺนาปาฏิหาริยํ โส ไช ปน อรหคฺคตมคฺโค
 เหวํ อาเสวิตพฺพโฬ เหวํ ภาเวตพฺพโฬ เหวํ พหุสํกาทพฺพโฬ เหวํ
 ตทณฺฐมฺมตาสติ อฺปฺปญฺจสาเปตพฺพาทิ อนุสํสณฺเฬปฺปาทิหาริยํ เนกขมฺมํ
 อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ กามจฺจนํ ปฏฺฐิหคฺคํ ปาฏิหาริยํ ยา จ
 อิทฺธิ ยณฺจ ปาฏิหาริยํ อิทํ อจฺจติ อิทฺธิปาฏิหาริยํ อพฺยา-
 ปาโท อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ พฺยาปาโท ปฏฺฐิหคฺคํ ปาฏิหาริยํ ยา
 จ อิทฺธิ ยณฺจ ปาฏิหาริยํ อิทํ อจฺจติ อิทฺธิปาฏิหาริยํ อา-
 โลกสณฺญา อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ ถันนิทฺธํ ปฏฺฐิหคฺคํ ปาฏิหาริยํ
 ๑ เป ๑ อรหคฺคตมคฺโค อิชฺฐมคฺคํ อิทฺธิ สํพเพ กิเลเส ปฏฺฐิหคฺคํ
 ปาฏิหาริยํ ยา จ อิทฺธิ ยณฺจ ปาฏิหาริยํ อิทํ อจฺจติ อิทฺธิ-

ปาฏิหาริยมนุติ ๖

ปาวีหารียกถา นิฎฐิตา ฯ

ປ່ວນພາວະ ສມສັກຄາ

[๗๒๓] สัพพพรมุขานํ สัมมาตมฺหุเตห นิโธเร ฯ อပ္ปฏฺฐา-
นตาปณฺณา สมตฺตํธฺมเจ วาณํ ฯ

ศัพท์มนานนติ ปณฺสกุชฺฐา ทฺวาทถายคณานิ อฏฺฐารส
 ธาตุโย กุสฺสตา ธมฺมา อกุสฺสตา ธมฺมา อพฺยากตา ธมฺมา
 กามาจฺจรา ธมฺมา รุปฺปาจฺจรา ธมฺมา อรुปฺปาจฺจรา ธมฺมา
 อปฺริยาปนฺนา ธมฺมา ฯ

ឥម្មាឥម្មុទេពេតិ ពេកុឃ្មេន កាមទុក្ខំ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ
 ចុយាឋាតេ ឃុយាឋាតំ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ចាតោត្ថឈាយ
 តំមិកុំ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ចិក្ខេបេ ចុតុត្ថុំ ឥម្មា ឥម្មុ-
 ទិក្ខតិ ឃ្មុវចុកាពេ វិទិកុំ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ឃាធន
 ចិក្ខុំ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ឋានុតេ ចតិ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ
 ឋន្មតាពេ វិវរេ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ។ ឋេ ចតុត្ថមគុតេ
 ឥវភិពេ ឥម្មា ឥម្មុទិក្ខតិ ។

[๗๕] นิโรธติ เนกขัมเมณ กามจุณฺท์ นิโรธติ อပ္พะ-
 ปาเทณ พยาปาท์ นิโรธติ อโลกสณฺณาย ถันนิทฺฐํ นิโรธติ

อวิกฺเขเปเน อุตฺตรจฺจุํ นิโรเธติ ฌมฺมวตฺตถาเนน วิจิกิฯจฺจุํ นิโรเธติ
 ฌาเนน อวิชฺฐํ นิโรเธติ ปามุชฺสเนน อรตีํ นิโรเธติ ปจฺมชฺช-
 ฌาเนน นีวรเณ นิโรเธติ ฯ เปฯ อรหคฺคตมคฺคเณ สํพุทฺธิเกสเส
 นิโรเธติ ฯ

อนุปฺปจฺจานตาคิ ฌกฺขมฺมํ ปฏฺธิทฺธสฺส กามจฺจนฺโท น อฺปฺป-
 จฺจาคิ อพฺยาปาทํ ปฏฺธิทฺธสฺส พฺยาปาทโ น อฺปฺปจฺจาคิ ฌาโตก-
 สณฺณํ ปฏฺธิทฺธสฺส ถึนฺนิทฺธํ น อฺปฺปจฺจาคิ อวิกฺเขปํ ปฏฺธิทฺธสฺส
 อุตฺตรจฺจุํ น อฺปฺปจฺจาคิ ฌมฺมวตฺตถาณํ ปฏฺธิทฺธสฺส วิจิกิฯจฺจุํ น
 อฺปฺปจฺจาคิ ฌาณํ ปฏฺธิทฺธสฺส อวิชฺฐา น อฺปฺปจฺจาคิ ปามุชฺสํ
 ปฏฺธิทฺธสฺส อรตี น อฺปฺปจฺจาคิ ปจฺมชฺชฌาณํ ปฏฺธิทฺธสฺส นีวรณา
 น อฺปฺปจฺจหฺนติ ฯ เปฯ อรหคฺคตมคฺคํ ปฏฺธิทฺธสฺส สํพุทฺธิเกสํ น
 อฺปฺปจฺจหฺนติ ฯ

[๗๒๕] สมนฺนํ ฌกฺขมฺมํ ปฏฺธิทฺธสฺส ปหึนฺตฺวา ฌกฺขมฺมํ สมนํ
 พฺยาปาทสฺส ปหึนฺตฺวา อพฺยาปาทโ สมนํ ถึนฺนิทฺธสฺส ปหึนฺตฺวา
 ฌาโตกสณฺณสฺส สมนํ อุตฺตรจฺจุสฺส ปหึนฺตฺวา อวิกฺเขปโ สมนํ วิจิกิ-
 ฯจฺจุสฺส ปหึนฺตฺวา ฌมฺมวตฺตถาณํ สมนํ อวิชฺฐาย ปหึนฺตฺวา ฌาณํ
 สมนํ อรติยา ปหึนฺตฺวา ปามุชฺสํ สมนํ นีวรณานํ ปหึนฺตฺวา
 ปจฺมชฺชฌาณํ สมนํ ฯ เปฯ สํพุทฺธิเกสํ ปหึนฺตฺวา อรหคฺคตมคฺคโ
 สมนํ ฯ

สํสํนํ ฌกฺขมฺมํ ปฏฺธิทฺธสฺส ปหึนฺตฺวา ฌกฺขมฺมํ สมนํ

[illegible]

ປວນວາວກຸເ ສຕິປຼູຈຳນກຄາ

ศาสตราจารย์ปริพนุณนิทาน

[๗๒๖] จตุตถารโห ภิกขเว สติปญฺจสุทธานํ กถเม จตุตถารโห
 อธิ ภิกขเว ภิกขุ กายะ กายานุปฺปตฺตํ วิหริตี อตฺตปํ สมนุชฺชาโน
 สติมา วิเนยฺย โลกํ อภิชฺฌมาโทมนสฺสํ เวทนาสฺ ๑ เป ๑ จิตฺเต
 ฐมนสฺ ฐมนานุปฺปตฺตํ วิหริตี อตฺตปํ สมนุชฺชาโน สติมา วิเนยฺย
 โลกํ อภิชฺฌมาโทมนสฺสํ อิมํ โส ภิกขเว จตุตถารโห สติปญฺจสุ-
 ทธานํ ๑

[๗๗] กถา กายะ กายานุปสฺสตี วิหริตี ฯ อธิเรกญฺโจ ปจฺจ-
 กายํ อนิจฺจโต อนุปสฺสตี โน นิจฺจโต ทฎฺฐโต อนุปสฺสตี โน
 สฺสโต อนตฺตโต อนุปสฺสตี โน อตฺตโต นิพฺพินฺนโต โน นนฺนโต
 วิรชฺชตี โน รชฺชตี นิโรเธตี โน สมนฺนเตตี ปฏฺฐินิสฺสชฺชตี โน

อาทียติ อนิจฺจุโต อนุปตฺตํโต นิจุสฺสณฺณํ ปชหติ ทฺวฏฺโธ
 อนุปตฺตํโต สฺวสฺสณฺณํ ปชหติ อนตฺตโต อนุปตฺตํโต อตฺต-
 สฺสณฺณํ ปชหติ นิพฺพิทฺทํโต นนฺทํ ปชหติ วิรชฺชํโต ราคํ
 ปชหติ นิโรธํโต สํมูทํ ปชหติ ปฏฺนิสฺสชฺชํโต อาทานํ
 ปชหติ อิมํ สกฺกตฺทกฺกาเรหิ กายํ อนุปตฺตํติ กาโย อฺปฏฺฐานํ
 โน สติ สติ อฺปฏฺฐานํ เจว สติ จ ทาย สติยา เทน ฌาณณ
 ตํ กายํ อนุปตฺตํติ เทน อฺจุจติ กาเย กายานุปตฺตนา สติปฏฺ-
 ฐานภาวนา ฯ

ภาวนาติ จตฺถสฺส ภาวนา ตตฺถ ชาติานํ ฐมฺมานํ อนติ-
 วตฺตณฺณเจเน ภาวนา อิทฺทฺริยานํ เขกฺรสฺสเจเน ภาวนา ตทฺทป-
 ธิวาทนฺณเจเน ภาวนา อาเสวณฺณเจเน ภาวนา อธิเรกฺกุโ จ อา-
 ไปกายํ เตะไซกายํ วาโยกายํ เกสฺสกายํ โดมฺมกายํ ฌ-
 ฌกายํ จมฺมกายํ มัสสกายํ นหารุกฺกายํ อฏฺฐจิกายํ อฏฺฐ-
 มิณฺชกายํ อนิจฺจุโต อนุปตฺตํติ โน นิจุสฺสโต ทฺวฏฺโธ อนุปตฺตํติ
 โน สฺวโต อนตฺตโต อนุปตฺตํติ โน อตฺตโต นิพฺพิทฺทํติ โน
 นนฺทํติ วิรชฺชํติ โน รัชฺชํติ นิโรธํโต โน สํมูทํติ ปฏฺนิสฺ-
 สชฺชํติ โน อาทียติ อนิจฺจุโต อนุปตฺตํโต นิจุสฺสณฺณํ ปชหติ
 ทฺวฏฺโธ อนุปตฺตํโต สฺวสฺสณฺณํ ปชหติ อนตฺตโต อนุปตฺตํโต
 อตฺตสฺสณฺณํ ปชหติ นิพฺพิทฺทํโต นนฺทํ ปชหติ วิรชฺชํโต ราคํ
 ปชหติ นิโรธํโต สํมูทํ ปชหติ ปฏฺนิสฺสชฺชํโต อาทานํ

๒๒๔ ตฤคฺคນុตบิฏเฐ อหุทกนิกายตฤค ปฐิธมฺภิทามคฺโค [๗๒๘]

ປະຫຕິ ອິເມຫິ ສັຕຕຫິ ອາກາເຣຫິ ກາຍໍ ອນຸປຣັສັຕິ ກາໂຍ ອຸປຣູ-
ຈານໍ ໂນ ສັຕິ ສັຕິ ອຸປຣູຈານໍ ເຈວ ສັຕິ ຈ ຕາຍ ສັຕິຍາ ເຕນ
ພາເນນ ຕໍ ກາຍໍ ອນຸປຣັສັຕິ ເຕນ ວຸຈຸຈຕິ ກາເຍ ກາຍານຸປຣັສນາ
ສັຕິປຣູຈານກາວນາ ໑

ภาวนาติ จตฺตัสส ภาวนา ฯเปฯ ชาเสวณฺฏเจเน ภาวนา
 ฯเปฯ เหวํ กาเย กายานุปสฺสํ วิหริติ ฯ

[๗๒๘] กถา เวทนาตุ เวทนานุปตัสสี วิหริติ ฯ อิเธกขโจะ สุตฺต
 เวทนํ อนิจฺจาโต อนุปตัสสตี โน นิจฺจาโต ฯ เป ฯ ปฏิณิสฺสชฺชติ
 โน ธาตยิตี อนิจฺจาโต อนุปตัสสนฺโต นิจฺจสณฺณํ ปชฺหิตี ฯ เป ฯ
 ปฏิณิสฺสชฺชนฺโต ธาตานํ ปชฺหิตี อิมหิ สคฺคหากาเรหิ เวทนํ
 อนุปตัสสตี เวทนา อูปฆฺขจํ โน สตี สตี อูปฆฺขจํ เจ
 สตี จ ตาย สติยา เทน ฆาเนน ทํ เวทนํ อนุปตัสสตีติ เทน
 อจฺจุตติ เวทนาตุ เวทนานุปตัสสนา สตีอูปฆฺขจภาวณา ฯ

ภาวนาติ จตฺตโต ภาวนา ๑ เป ๑ อาเสวนฐฺเณ ภาวนา
 ๑ เป ๑ อธิเรกขุโ จ ทุทฺธํ เวทนํ ๑ เป ๑ อทฺทขมตฺตํ เวทนํ จกฺข-
 ตมตฺตํ เวทนํ โสทตฺตมตฺตํ เวทนํ ฆานตฺตมตฺตํ เวทนํ
 ๑ เป ๑ ปญฺนิตฺตตฺตฺตฺตโต อาทานํ ปหฺหติ อិเมหิ สํตฺตทหฺหากาเรหิ
 เวทนํ อนุปตฺตติ เวทนา อຸປຸຮຸຮຸຮຸຮຸຮຸ ໂນ ສັຕິ ສັຕິ ອຸປຸຮຸຮຸຮຸຮຸຮຸ
 ເຈວ ສັຕິ ຈ ດາຍ ສັຕິຍາ ເຕນ ພາເນນ ທໍ ເວຫນໍ ອຸປຸຮຸຮຸຮຸຮຸຮຸ
 ເຕນ ວູຈຸຈຸຕິ ເວຫນາສຸ ເວຫນານຸປຸຮຸຮຸຮຸຮຸ ສັຕິປຸຮຸຮຸຮຸຮຸຮຸ ອຸປຸຮຸຮຸຮຸຮຸຮຸ ໑

ภาวนาติ จตฺตโส ภาวนา ๑เป ๑ อาเสวณฺฏฺเสน ภาวนา ๑เป ๑ เหว เวทนาสุ เวทนานุปฺตฺตํ วิหริติ ๑

[๗๒๘] กถํ จิตฺเต จิตฺตานุปฺตฺตํ วิหริติ ๑ อิทฺเตกฺโข สฺวาคํ จิตฺตํ อนิรุจโต อนุปฺตฺตํ โน นิรุจโต ๑เป ๑ ปฏฺนิสฺสชฺชติ โน อาทิยติ อนิรุจโต อนุปฺตฺตํโต นิรุจสฺสณฺณํ ปชฺหติ ๑เป ๑ ปฏฺนิสฺสชฺชนฺโต อาทานํ ปชฺหติ อิมฺเห สํสฺสหาภาเรหิ จิตฺตํ อนุปฺตฺตํ จิตฺตํ อปฺปฏฺฐานํ โน สติ สติ อปฺปฏฺฐานํ เจว สติ ๑ ตาย สติยา เทน ฌาเนน ตํ จิตฺตํ อนุปฺตฺตํคฺคิ เทน อฺจุจฺจติ จิตฺเต จิตฺตานุปฺตฺตนา สติปฏฺฐานภาวนา ๑

ภาวนาติ จตฺตโส ภาวนา ๑เป ๑ อาเสวณฺฏฺเสน ภาวนา ๑เป ๑ อิทฺเตกฺโข วิสฺวาคํ จิตฺตํ สฺวโทสํ จิตฺตํ วิสฺวโทสํ จิตฺตํ สฺวโมหํ จิตฺตํ วิสฺวโมหํ จิตฺตํ สํฉิตฺตํ จิตฺตํ วิกฺขิตฺตํ จิตฺตํ มหฺกฺกํ จิตฺตํ อมฺหฺกฺกํ จิตฺตํ สํสฺสฺสํ จิตฺตํ อนุสฺสํ จิตฺตํ สฺมาหิตํ จิตฺตํ อสฺมาหิตํ จิตฺตํ วิมฺมฺมํ จิตฺตํ อวิมฺมํ จิตฺตํ จกฺขฺวิญฺญาณํ โสฺตฺวิญฺญาณํ ฌานวิญฺญาณํ ฌิหวาวิญฺญาณํ กายวิญฺญาณํ มโนวิญฺญาณํ อนิรุจโต อนุปฺตฺตํ โน นิรุจโต ๑เป ๑ ปฏฺนิสฺสชฺชติ โน อาทิยติ อนิรุจโต อนุปฺตฺตํโต นิรุจสฺสณฺณํ ปชฺหติ ๑เป ๑ ปฏฺนิสฺสชฺชนฺโต อาทานํ ปชฺหติ อิมฺเห สํสฺสหาภาเรหิ จิตฺตํ อนุปฺตฺตํ จิตฺตํ อปฺปฏฺฐานํ โน สติ สติ อปฺปฏฺฐานํ เจว สติ ๑ ตาย สติยา

๒๒๒ สุกตฺตมฺหีฏเก ชฺชทุกกนิกายสฺส ปฏิสัมภิตามคฺโค [๗๓๐

เตน ฌาเณน คํ จิตฺตํ อนุปสฺสํตีติ เตน วุจฺจติ จิตฺเต จิตฺตา-
อนุปสฺสํหา สติปฏฺฐานภาวนา ฯ

ภาวนาติ จตฺตํโส ภาวนา ฯเปฯ อาเสวณฺฏฺเสน ภาวนา
ฯเปฯ เอวํ จิตฺเต จิตฺตานุปสฺสํ วิหริติ ฯ

[๗๓๐] กถํ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสํ วิหริติ ฯ อธิเรกํจฺโจ สเปคฺคา-
วา กายํ สเปคฺคา เวทนํ สเปคฺคา จิตฺตํ ตทวเสสเส ธมฺเม อนิจุ-
จโต อนุปสฺสํตีติ โน นิจุจโต ทุกฺขโต อนุปสฺสํตีติ โน สฺสโต
อนคฺคโต อนุปสฺสํตีติ โน อคฺคโต นิพฺพินฺนุทฺติ โน นนฺทติ วิรชฺช-
ชติ โน รชฺชชติ นิโรธชติ โน สมนฺทชติ ปฏฺนิสฺสชฺชชติ โน อาทิ-
ยติ อนิจุจโต อนุปสฺสํนฺโต นิจุจสฺสณฺณํ ปชฺหติ ทุกฺขโต อนุ-
ปสฺสํนฺโต สฺสสฺสณฺณํ ปชฺหติ อนคฺคโต อนุปสฺสํนฺโต อคฺคสฺสณฺณํ
ปชฺหติ นิพฺพินฺนุทฺโต นนฺทํ ปชฺหติ วิรชฺชชฺชโต รากํ ปชฺหติ
นิโรธชฺชโต สมนฺทํ ปชฺหติ ปฏฺนิสฺสชฺชชฺชโต อาทานํ ปชฺหติ
อิมเห สฺสคฺคหากาเรหิ ธมฺเม อนุปสฺสํตีติ ธมฺมา อุปฏฺฐานํ โน
สฺสติ สฺสติ อุปฏฺฐานํ เจว สฺสติ ฯ คาย สติยา เตน ฌาเณน
เต ธมฺเม อนุปสฺสํตีติ เตน วุจฺจติ ธมฺเมสุ ธมฺมานุปสฺสํหา
สฺสติปฏฺฐานภาวนา ฯ

ภาวนาติ จตฺตํโส ภาวนา ตตฺถ ชาติานํ ธมฺมานํ อน-
ทิวคฺคตฺตณฺฏฺเสน ภาวนา อิทฺทวิยานํ เขตรสฺสณฺฏฺเสน ภาวนา ตทฺ-
ปคฺควิริยวาหนณฺฏฺเสน ภาวนา อาเสวณฺฏฺเสน ภาวนา ฯเปฯ เอวํ

ธมฺเมตฺถ ธมฺมานุปสฺสํตี วิหรตฺตี ๑

สํติปฏฺฐาณกถา นิฏฺฐิตา ๑

ปณฺณาวคฺคเต วิปสฺสํนากถา

ธาวตฺถิปริปรุณฺณนิทานํ

[๗๓๓] ๑ เป ๑ โส ๑ วต ภิกฺขเว ภิกฺขุ กณฺหิ สํชาเร นิจุจฺโถ
 สมนุปสฺสํนโต ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา สมนุณฺนาคโต ภวิสฺสํตํตี เนตํ
 จานํ วิชฺชติ ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา อสมนุณฺนาคโต สมนฺนคฺคตนิยามํ
 โยกุกมิสฺสํตํตี เนตํ จานํ วิชฺชติ สมนฺนคฺคตนิยามํ อโนกุกมมาโน
 โสตาปคฺคิผลํ ๑ สกทาคามิผลํ ๑ อณาคามิผลํ ๑ อรหคฺค-
 ผลํ ๑ สจฺจนิกริสฺสํตํตี เนตํ จานํ วิชฺชติ โส ๑ วต ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สพฺพสํชาเร ธนฺนิจุจฺโถ สมนุปสฺสํนโต ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา
 สมนุณฺนาคโต ภวิสฺสํตํตี จานเมตํ วิชฺชติ ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา
 สมนุณฺนาคโต สมนฺนคฺคตนิยามํ โยกุกมิสฺสํตํตี จานเมตํ วิชฺชติ สมน-
 นคฺคตนิยามํ โยกุกมมาโน โสตาปคฺคิผลํ ๑ สกทาคามิผลํ ๑
 อณาคามิผลํ ๑ อรหคฺคิผลํ ๑ สจฺจนิกริสฺสํตํตี จานเมตํ วิชฺชติ ๑

[๗๓๔] โส ๑ วต ภิกฺขเว ภิกฺขุ กณฺหิ สํชาเร สฺสโต สมนุ-
 ปสฺสํนโต ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา สมนุณฺนาคโต ภวิสฺสํตํตี เนตํ จานํ
 วิชฺชติ ธนุโลมิกาย ฆนฺติยา อสมนุณฺนาคโต สมนฺนคฺคตนิยามํ

[illegible]

โอบกมิตุสัตติ เนตฺ จานํ วิชฺชติ สมนุสฺสณิยา มํ โอบกมมาโน
 โสตาปคฺคิผลํ วา สกฺทาคามิผลํ วา อนาคามิผลํ วา อรหคฺคผลํ
 วา สจฺฉฉริตฺตํ เนตฺ จานํ วิชฺชติ โส วต ภิกฺขเว ภิกฺข
 สํพุพฺพชาเร ทฺวํชโค สมนุสฺสณโค อานุโลมิกาย ชนฺติยา สมนุ
 ภาโค ภวิสสัตติ จานเมตฺ วิชฺชติ อานุโลมิกาย ชนฺติยา สมนุ
 ภาโค สมนุสฺสณิยา มํ โอบกมิตุสัตติ จานเมตฺ วิชฺชติ สมนุสฺส
 ณิยา มํ โอบกมมาโน โสตาปคฺคิผลํ วา สกฺทาคามิผลํ วา อนา
 คามิผลํ วา อรหคฺคผลํ วา สจฺฉฉริตฺตํ จานเมตฺ วิชฺชติ ฯ

[๗๓๓] โส วต ภิกขเว ภิกขุ กณฺหิ ฐมฺมํ อตฺตโต สมนุ-
 ปรตฺถสฺนโต อнуโลมิกาย ฆนฺติยา สมนฺนาคโต ภวิสฺสํตํตํติ เนตํ จานํ
 วิชฺชติ อнуโลมิกาย ฆนฺติยา อสมนฺนาคโต สมนฺนาคฺคินิยามํ โย-
 กมฺมิสฺสํตํตํติ เนตํ จานํ วิชฺชติ สมนฺนาคฺคินิยามํ อโนกฺกมมาโน
 โสตาปตฺติผลํ วา สกทาคามิผลํ วา อนาคามิผลํ วา อรหตฺตผลํ
 วา สจฺฉิณฺณวิสฺสํตํตํติ เนตํ จานํ วิชฺชติ โส วต ภิกขเว ภิกขุ
 กณฺหิ ฐมฺมํ อตฺตโต สมนุปรตฺถสฺนโต อнуโลมิกาย ฆนฺติยา สมนุ-
 นาคโต ภวิสฺสํตํตํติ จานเมตํ วิชฺชติ อнуโลมิกาย ฆนฺติยา สมนุ-
 นาคโต สมนฺนาคฺคินิยามํ โยกมฺมิสฺสํตํตํติ จานเมตํ วิชฺชติ สมนฺนาค-
 คฺคินิยามํ โยกมมาโน โสตาปตฺติผลํ วา สกทาคามิผลํ วา อนา-
 คามิผลํ วา อรหตฺตผลํ วา สจฺฉิณฺณวิสฺสํตํตํติ จานเมตํ วิชฺชติ ฯ

[๗๓๔] โส วัต ภิกฺขเว ภิกฺขุ นิพฺพานํ ทฺวํ ติ สมนุสฺส-

สนฺโต อนุโลมิกาย ฆนฺติยา สมนฺนาคโต ภวิสฺสํคํคํติ เนทํ จานํ
 วิชฺชติ อนุโลมิกาย ฆนฺติยา อสมนฺนาคโต สมนฺนาคตนฺนิยามํ โยกฺก-
 มิสฺสํคํคํติ เนทํ จานํ วิชฺชติ สมนฺนาคตนฺนิยามํ อโนกฺกมมาโน โสตา-
 ปคฺคิผลํ วา สกฺกหาคามิผลํ วา ฆนาคามิผลํ วา อรหตฺตผลํ วา
 สจฺฉิภวิสฺสํคํคํติ เนทํ จานํ วิชฺชติ โส วต ภิกฺขเว ภิกฺขุ นิพ-
 พานํ สฺสฺสโต สมนฺนปัสสันโต อนุโลมิกาย ฆนฺติยา สมนฺนาคโต
 ภวิสฺสํคํคํติ จานเมทํ วิชฺชติ อนุโลมิกาย ฆนฺติยา สมนฺนาคโต
 สมนฺนาคตนฺนิยามํ โยกฺกมิมิสฺสํคํคํติ จานเมทํ วิชฺชติ สมนฺนาคตนฺนิยามํ
 โยกฺกมมาโน โสตาปคฺคิผลํ วา สกฺกหาคามิผลํ วา ฆนาคามิผลํ
 วา อรหตฺตผลํ วา สจฺฉิภวิสฺสํคํคํติ จานเมทํ วิชฺชติ ฯ

[๗๓๕] กติหากาเรหิ อนุโลมิกํ ฆนฺตํ ปฏฺฐภติ กติหากา-
 เรหิ สมนฺนาคตนฺนิยามํ โยกฺกมติ ฯ จตุตารํสํสา ยถากาเรหิ อนุโล-
 มิกํ ฆนฺตํ ปฏฺฐภติ จตุตารํสํสา ยถากาเรหิ สมนฺนาคตนฺนิยามํ
 โยกฺกมติ ฯ

กตเมหิ จตุตารํสํสา ยถากาเรหิ อนุโลมิกํ ฆนฺตํ ปฏฺฐภติ
 กตเมหิ จตุตารํสํสา ยถากาเรหิ สมนฺนาคตนฺนิยามํ โยกฺกมติ ฯ
 ปณฺณจฺจนฺเต ฌนฺจฺจโต ทฺถจฺจโต โรคฺจโต คณฺจฺจโต สจฺจโต อจฺจโต
 อพาจฺจโต ปวฺจโต ปโตจฺจโต อีติโต อฺปทฺทวฺจโต ภยฺจโต อฺปสฺส-
 คฺจโต จตฺจโต ปภฺจฺจโต อทฺทวฺจโต อตฺตวฺจโต อเถวฺจโต อสวฺจโต

๓ สํ ปภฺจฺจโตติ วา ปภฺจฺจโตติ วา อธิติ

วิตฺตโต คุรุณโต สຸພນນໂຕ ອນຕຸທໂຕ ອາທິນວໂຕ ວິປຣິດາມຣມຸມໂຕ
 ອສຳຣກໂຕ ອຊມຸໂຕ ວຣກໂຕ ວິກວໂຕ ສຳສວໂຕ ສັຊໂຕ ມາຣຳ-
 ມິສໂຕ ສາຕິຣມຸມໂຕ ສຣາຣມຸມໂຕ ພຸຍາຣິຣມຸມໂຕ ມຣນຣມຸມໂຕ ໂສ-
 ກມຸມໂຕ ປຣິເທວຣມຸມໂຕ ອຸປາຍາສຣມຸມໂຕ ສັກິເຄສິກມຸມໂຕ ປຣມຸ-
 ຈກຊນເ ອນິຈຸໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸ-
 ຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ນິຈຸຈັ ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ ສຸມຸນຕຸຕນິຍາມັ
 ໂອກຸກມຕິ ປຣມຸຈກຊນເ ທຸກຊໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ
 ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ສຸຊັ ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ
 ສຸມຸນຕຸຕນິຍາມັ ໂອກຸກມຕິ ປຣມຸຈກຊນເ ໂກໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸ-
 ໂຕມິກັ ຂນຸຕິ ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ອາໂກຊຍັ
 ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ ສຸມຸນຕຸຕນິຍາມັ ໂອກຸກມຕິ ປຣມຸຈກຊນເ
 ຄຸນຸຈໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ
 ນິໂຣໂຣ ນິຄຸນຸໄທ້ ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ ສຸມຸນຕຸຕນິຍາມັ ໂອກຸກມຕິ
 ປຣມຸຈກຊນເ ສັດຸດໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸ-
 ຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ນິສັດຸດັ ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ ສຸມຸນຕຸຕນິ-
 ຍາມັ ໂອກຸກມຕິ ປຣມຸຈກຊນເ ອຊໂຕ ປັສັສນໂຕ ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ
 ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ອນໂຂ ນິພຸພານນຸຕິ ປັສັສນໂຕ
 ສຸມຸນຕຸຕນິຍາມັ ໂອກຸກມຕິ ປຣມຸຈກຊນເ ອາພາຣໂຕ ປັສັສນໂຕ
 ອນຸໂຕມິກັ ຂນຸຕິ ປຣຸຣິດກຕິ ປຣມຸຈນຸນັ ຂນຸຣາຸນັ ນິໂຣໂຣ ອນາພາໂຊ

มโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ
 นิโรโธ อภิปริณามธมฺมํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ
 โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร อสํวโรโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี
 ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ นิโรโธ สํวโร นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต
 สํมุตฺตนิยามํ โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร อจฺฉนฺตโต ปัสสณโต
 ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ นิโรโธ อนจฺฉนฺตํ
 นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร
 อรฺกโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ
 นิโรโธ อรฺกํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ โยกฺกมฺติ
 ปณฺณจฺจนฺตฺเร วิภวโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณ-
 ญนํ ขนฺธานํ นิโรโธ อวิภวํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺต-
 นิยามํ โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร สํสวโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง
 ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ นิโรโธ อนาสวํ นิพฺพานนฺติ
 ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร สํสวโต ปัส-
 สณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ นิโรโธ
 อสํสวํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ โยกฺกมฺติ ปณฺณจ-
 จนฺตฺเร มารามิสฺสโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ
 ขนฺธานํ นิโรโธ นิรามิสฺสํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต สํมุตฺตนิยามํ
 โยกฺกมฺติ ปณฺณจฺจนฺตฺเร ชาติธมฺมโต ปัสสณโต ธนุโตมิกัง ขนฺตี
 ปฏฺธิภาติ ปณฺณนํ ขนฺธานํ นิโรโธ อชาติํ นิพฺพานนฺติ ปัสสณโต

៦៣៩ ឥតុត្ថនុតប្បិដោ ឧត្តក្កនិកាយឥត ប្បិដនុភិកាយគុកៃ [៧៣៦

ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ ឧរាធម្មតៃ បត្ថនុតៃ
ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍ
និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ
ឧរាធម្មតៃ បត្ថនុតៃ ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ
ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍឧរាធម្មតៃ និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ
ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ ឧរាធម្មតៃ បត្ថនុតៃ ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ
ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍ និព្វាននុតិ បត្ថ-
នុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ ឧត្ថានុតៃ
បត្ថនុតៃ ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ ឧត្ថានំ និវេនៃ
ចឌ្ឍ និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុ-
ក្ខនុចេ ឧរាធម្មតៃ បត្ថនុតៃ ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្ម-
ទុក្ខនុ ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍឧរាធម្មតៃ និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិ-
យាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ ឧបាយាតធម្មតៃ បត្ថនុតៃ ចនុ-
តៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍឧបាយាត
និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ ខៃកុក្កមតិ ប្បធម្មទុក្ខនុចេ
ឧត្ថានុតៃ បត្ថនុតៃ ចនុតៃមិកំ ឧត្ថិ ប្បិដភាតិ ប្បធម្មទុក្ខនុ
ឧត្ថានំ និវេនៃ ចឌ្ឍឧត្ថានុតៃ និព្វាននុតិ បត្ថនុតៃ ឥតុត្ថនុត្ថិយាមំ
ខៃកុក្កមតិ ។

[៧៣៦] ចនិទុក្ខតៃ ចនិទុក្ខបត្ថនុតៃ ។

កុក្ខតៃ កុក្ខបត្ថនុតៃ ។

ไวกโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 คณฺหโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 สลฺลโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อฆโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อาพาธโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 ปฺรโตติ อนตฺตทานุปัสสนา ฯ
 ปโลกโตติ อนตฺตทานุปัสสนา ฯ
 อีติโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อฺปทฺทวโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 ภยโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อฺปสํสฺสโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 จตโตติ อนิจฺจานุปัสสนา ฯ
 ปภงฺกโตติ อนิจฺจานุปัสสนา ฯ
 อทฺทวโตติ อนิจฺจานุปัสสนา ฯ
 อตฺตตณโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อเตณโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 อสฺสวณโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 วิคฺคโตติ ทุฏฺฐานุปัสสนา ฯ
 ตฺสฺสโตติ อนตฺตทานุปัสสนา ฯ
 สฺสฺสโตติ อนตฺตทานุปัสสนา ฯ

อนตฺตโตติ อนตฺตานุปสฺสณา ฯ
 ธาตํวโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 วิปริณามธมฺมโตติ ธนิจฺจานุปสฺสณา ฯ
 ธตารกโตติ อนตฺตานุปสฺสณา ฯ
 ธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 วรกโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 วิภวโตติ ธนิจฺจานุปสฺสณา ฯ
 ตาสวโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 ตํชตโตติ ธนิจฺจานุปสฺสณา ฯ
 มาวามิสฺโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 ชาติธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 ชวราธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 พุยาธธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 มรณธมฺมโตติ ธนิจฺจานุปสฺสณา ฯ
 โสภณธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 ปริเทวธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 อฺปายาสธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ
 สกฺกิเลธธมฺมโตติ ทฺถุชานุปสฺสณา ฯ

ចិនេអិ ឡត្មាវីន័យ ចាការេអិ ចនុល័អិកំ ឆន្ទំ ឫធិព្យាទិ ចិ-
 អេអិ ឡត្មាវីន័យ ចាការេអិ សំណុមគុនិយាណំ ខៃកុក្កមទិ ។

២៣៨ ឥតុគម្ពត្ថបិដកេ ឧត្តរត្ថករិកាយត្ថ បរិវិជ្ជនុកិរិយាមគុតោ [២៣៨

កិព្ពេសេតិ មុនុត្ថិតិ វិណុត្ថោ ។

វិជ្ជាវិមុត្តិតិ អេកុធម្មំ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជា កាមទុណតោ
មុនុត្ថិតិ វិមុត្តិតិ វិជ្ជនុតោ មុនុតិ មុនុនុតោ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជាវិ-
មុត្តិតិ ចុយ្យាបាតំ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជា បុយ្យាបាតោ មុនុត្ថិតិ វិ-
មុត្តិតិ វិជ្ជនុតោ មុនុតិ មុនុនុតោ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជាវិមុត្តិតិ ។ ឃេ។
ចរតុគមគុតោ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជា ឥត្ថុភកិព្ពេសេតិ មុនុត្ថិតិ វិមុត្តិតិ
វិជ្ជនុតោ មុនុតិ មុនុនុតោ វិជ្ជត្ថិតិ វិជ្ជាវិមុត្តិតិ ។

[២៣៨] ចរិត្តំ ចរិតុតំ ចរិបណ្ឌិតិ អេកុធម្មំ កាមទុ-
ណតំ តំវរុទ្ធេន ត្ថិតិវិសុត្ថិ ចិវិកុធសេដ្ឋេន ទិគុគិវិសុត្ថិ តត្ថ-
នុទេន ភិវុទ្ធិវិសុត្ថិ យោ គតុត តំវរុទ្ធោ ចយំ ចរិត្តតិកុទា
យោ គតុត ចិវិកុធសេដ្ឋោ ចយំ ចរិតុគតិកុទា យោ គតុត តត្ថ-
នុទោ ចយំ ចរិបណ្ឌិតិកុទា ចុយ្យាបាតេន បុយ្យាបាតំ តំវរុទ្ធ-
េន ត្ថិតិវិសុត្ថិ ។ ឃេ។ ចរតុគមគុគេន ឥត្ថុភកិព្ពេសេ តំវរុទ្ធេន ត្ថិតិ-
វិសុត្ថិ ចិវិកុធសេដ្ឋេន ទិគុគិវិសុត្ថិ តត្ថនុទេន ភិវុទ្ធិវិសុត្ថិ
យោ គតុត តំវរុទ្ធោ ចយំ ចរិត្តតិកុទា យោ គតុត ចិវិកុធសេដ្ឋោ
ចយំ ចរិតុគតិកុទា យោ គតុត តត្ថនុទោ ចយំ ចរិបណ្ឌិតិកុទា ។

[២៣៩] ឥត្ថិតិ អេកុធម្មំ កាមទុណតំ បរិវិជ្ជនុកិរិយាមគុតោ
ចុយ្យាបាតេន បុយ្យាបាតំ បរិវិជ្ជនុកិរិយាមគុតោ ។ ឃេ។ ចរតុគមគុគេន
ឥត្ថុភកិព្ពេសេ បរិវិជ្ជនុកិរិយាមគុតោ ។

ធាណុតិ កាមទុណតត្ថ ឥត្ថិតិ អេកុធម្មំ ធាណុទេន

ฌาณํ พุยาปาทสฺส ปหีนตฺตา อพฺยาปาโท ฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ
 ๑ เป ๑ สํพุทฺธิเตสํ ปหีนตฺตา อรหตฺตมคฺคโค ฌาตฺตฺวเณ ฌาณํ ๑

ทสฺสณฺนํ กามจุณฺนทสฺส ปหีนตฺตา เนกขมฺมํ ทิฏฺฐตฺตา
 ทสฺสณํ พุยาปาทสฺส ปหีนตฺตา อพฺยาปาโท ทิฏฺฐตฺตา ทสฺสณํ
 ๑ เป ๑ สํพุทฺธิเตสํ ปหีนตฺตา อรหตฺตมคฺคโค ทิฏฺฐตฺตา ทสฺสณํ ๑

วิสุทฺธิํ กามจุณฺนํ ปชฺชนฺโต เนกขมฺเมน วิสุทฺธิํ พุยา-
 ปาท์ ปชฺชนฺโต อพฺยาปาเทน วิสุทฺธิํ ๑ เป ๑ สํพุทฺธิเตสํ ปช-
 ชนฺโต อรหตฺตมคฺคเคน วิสุทฺธิํ ๑

[๗๕๐] เนกขมฺมณฺติ กามานเมตํ นิสฺสํวณํ ยทิตํ เนก-
 ขมฺมํ รูปานเมตํ นิสฺสํวณํ ยทิตํ อารุပ္ปํ ยํ โส ปน กิณฺจิ ภูตํ
 สํวตํ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนํ นิโรโธ ตสฺส เนกขมฺมํ
 พุยาปาทสฺส อพฺยาปาโท เนกขมฺมํ ถีนมิตฺตสฺส อาโลกสฺสญฺญา
 เนกขมฺมํ ๑ เป ๑ ๑

นิสฺสํวณณฺติ กามานเมตํ นิสฺสํวณํ ยทิตํ เนกขมฺมํ
 รูปานเมตํ นิสฺสํวณํ ยทิตํ อารุပ္ปํ ยํ โส ปน กิณฺจิ ภูตํ
 สํวตํ ปฏิจฺจุสฺสมุปฺปนํ นิโรโธ ตสฺส นิสฺสํวณํ กามจุณฺนทสฺส
 เนกขมฺมํ นิสฺสํวณํ พุยาปาทสฺส อพฺยาปาโท นิสฺสํวณํ ๑ เป ๑
 สํพุทฺธิเตสํ อรหตฺตมคฺคโค นิสฺสํวณํ ๑

ปวิเวโกติ กามจุณฺนทสฺส เนกขมฺมํ ปวิเวโก พุยาปาทสฺส
 อพฺยาปาโท ปวิเวโก ๑ เป ๑ สํพุทฺธิเตสํ อรหตฺตมคฺคโค ปวิ-

๒๕๐ สักขัตตปฏิฏฐาเน อทุกทกนิกายสูตร ปฏิสนธิภาวคฺคาโม [๗๕๓]

เวโก ๑

โอสถคุโธติ เนกขัมมเมเน กามจุณฺหนํ โอสถชฺชติ อพฺยา-
ปาเทเน พฺยาปาทํ โอสถชฺชติ ๑ เป ๑ อรหตุตมคฺคาเน สัพฺพกิเลเส
โอสถชฺชติ ๑

จฺริยาติ กามจุณฺหนํ ปชฺชนฺโต เนกขัมมเมเน จรติ พฺยาปาทํ
ปชฺชนฺโต อพฺยาปาเทเน จรติ ๑ เป ๑ สัพฺพกิเลเส ปชฺชนฺโต อร-
หตุตมคฺคาเน จรติ ๑

ฉานวิโมกฺโขติ เนกขมฺมํ ชายตฺติ ฉานํ กามจุณฺหนํ ฉา-
เปตฺติ ฉานํ ชายนฺโต มุจฺจุตฺติ ฉานวิโมกฺโข ฉาเปนฺโต
มุจฺจุตฺติ ฉานวิโมกฺโข ชายนฺตฺติ ฌมฺมา ฉาเปนฺตฺติ กิเลเส
ชาเต ๑ ฉาเป ๑ ชานาตฺติ ฉานวิโมกฺโข อพฺยาปาโท ชาย-
ตฺติ ฉานํ พฺยาปาทํ ฉาเปตฺติ ฉานํ ชาโลกสฺสญฺฉา ชายตฺติ
ฉานํ ๑ เป ๑ ถีนมิทฺธํ ฉาเปตฺติ ฉานํ ๑ เป ๑ อรหตุตมคฺคา
ชายนฺตฺติ ฉานํ สัพฺพกิเลเส ฉาเปตฺติ ฉานํ ชายนฺโต มุจฺจุ-
ตฺติ ฉานวิโมกฺโข ฉาเปนฺโต มุจฺจุตฺติ ฉานวิโมกฺโข ชายน-
ตฺติ ฌมฺมา ฉาเปนฺตฺติ กิเลเส ชาเต ๑ ฉาเป ๑ ชานาตฺติ
ฉานวิโมกฺโข ๑

[๗๕๓] ภาวนาธิชฺฐานชีวิตฺตฺติ กามจุณฺหนํ ปชฺชนฺโต เนก-
ขมฺมํ ภาเวตฺติ ภาวนาตฺมปฺปนฺโน เนกขมฺมวเสน จิตฺตํ อธิชฺฐาน-
ตฺติ อธิชฺฐานตฺมปฺปนฺโน สฺวายํ เหวํ ภาวนาตฺมปฺปนฺโน อธิชฺฐาน-

สมนฺปนฺโน สมนํ ชีวติ โน วิสํ สมนฺมา ชีวติ โน มิจฺฉา วิสฺสุทฺธํ
 ชีวติ โน กิณฺณุสนฺนํ อาสวํ สมนฺปนฺโน สวายนํ เหวํ ภาวนาสมนฺ-
 ปนฺโน อธิฏฺฐาณสมนฺปนฺโน อาสวํ สมนฺปนฺโน ยณฺณเทว ปริสํ อุป-
 สงฺกมฺติ ยถิ ขตุตฺถิยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ ยถิ กหฺปติปริสํ
 ยถิ สมนฺณปริสํ วิสํวโร อุปสงฺกมฺติ อมฺงกุญฺโฏ ตํ กิณฺณุสฺสเหตฺว
 ตถา หิ โส ภาวนาสมนฺปนฺโน อธิฏฺฐาณสมนฺปนฺโน อาสวํ สมนฺปนฺโน
 พุยาปาทํ ปชฺชนฺโต อพฺยาปาทํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน ถิน-
 มิตฺถํ ปชฺชนฺโต อาโณกสฺสณฺณํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน อุกุ-
 ธจํ ปชฺชนฺโต อวิฏฺฐาณํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน วิจิจฺฉิณฺณํ
 ปชฺชนฺโต ฐมฺมวตฺถุณํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน อวิชฺฐํ ปช-
 ชนฺโต ฌานํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน อรตํ ปชฺชนฺโต ปามุชฺ-
 ฐํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน นีวรณํ ปชฺชนฺโต ปจฺมชฺฌานํ
 ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน ฯ เป ฯ สพฺพกิเลเส ปชฺชนฺโต อรหฺตฺต-
 มคฺคํ ภาวเตตฺติ ภาวนาสมนฺปนฺโน อรหฺตฺตมคฺควเสน จิตฺตํ อธิฏ-
 ฐาตฺติ อธิฏฺฐาณสมนฺปนฺโน สวายนํ เหวํ ภาวนาสมนฺปนฺโน อธิฏ-
 ฐาณสมนฺปนฺโน สมนํ ชีวติ โน วิสํ สมนฺมา ชีวติ โน มิจฺฉา
 วิสฺสุทฺธํ ชีวติ โน กิณฺณุสนฺนํ อาสวํ สมนฺปนฺโน สวายนํ เหวํ ภาวนา-
 สมนฺปนฺโน อธิฏฺฐาณสมนฺปนฺโน อาสวํ สมนฺปนฺโน ยณฺณเทว ปริสํ อุป-
 สงฺกมฺติ ยถิ ขตุตฺถิยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ ยถิ กหฺปติปริสํ
 ยถิ สมนฺณปริสํ วิสํวโร อุปสงฺกมฺติ อมฺงกุญฺโฏ ตํ กิณฺณุสฺสเหตฺว

ປາຫຸກຸກໄມ

ອກມຸນີຍູໄຊ ປຸພູ ໓໓ ບຸເກ ໒໓	ອຶປະຕຸກ ປຸພູ ໑ ບຸເກ ໓
ອກຕິ ໑໒/໑໕	ອຶໂມກຸໄຊ ໓໒/໒໓
ອກຸດຸໄຊ ໒໓໒/໕໕໓	ອນຕິວຕຸໄຊ ໓໐/໒໒
ອຸຣາ ໑໒/໑໕	ອນຕຸກຸປຸດຸດຸ ໑໕/໑໔
ອຸຣາຕິ ໑໒/໑໕	ອນາຍຸກຸ ໑໒/໑໕
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໒໕໕/໕໕໒	ອນາວຣຸດຸ ໑/໔
ອຸຣຸຕຸດຸວຸກຸ ປຸພູ ໑/໒	ອນາວິດຸໄຊ ໓໐/໒໒
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໓໑/໒໒	ອນາວິດຸໄຊ ໓໐/໒໒
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໑໒໕/໑໑໕	ອນາວິດຸໄຊ ໔໔/໓໐
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ປຸພູ ໑/໒	ອນາວິດຸໄຊ ໔໔/໓໐
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ປຸພູ ໑/໒	ອນາວິດຸໄຊ ໔໔/໓໐
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ປຸພູ ໑/໓	ອນາວິດຸໄຊ ໓໐/໒໒
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໓໔/໒໒	ອນາວິດຸໄຊ ໑໕/໑໔
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໒໒໕/໑໔໒	ອນາວິດຸໄຊ ໓໐/໒໒
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໒໕໒/໕໒໐	ອນາວິດຸໄຊ ໑໒/໑໕
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ປຸພູ ໑/໓	ອນາວິດຸໄຊ ໑໒/໑໕
ອຸຣຸຕຸດຸໄຊ ໔໔/໓໐	ອນາວິດຸໄຊ ໓໔/໒໒

อนุตุตริยานิ	๒/๖	อพยยาปาโท	๔๗/๒๘
อนุปุพฺพวิหารา	๒/๖	อภินิเวตฺตปรามาโธ-	
อนุปปตฺติ	๓๖/๓๕	ทิจฺจุจิ	๒๘๔/๓๘๕
อนุปฺปาโท	๓๖/๓๕	อภินิโรปนจฺริยา	๔๔๘/๓๓๐
อนุปุพฺพนโรธา	๗๗/๕๐	อภิสํนุทฺตญฺโ	๓๖/๒๔
อนุปตฺตํญฺโ	๓๓/๒๒	อภินิโรปนญฺโ	๓๕/๒๓
อนุปายาโธ	๓๖/๓๕	อภินิหารญฺโ	๓๘/๒๕
อนุปุพฺพญฺโ	๓๘/๒๖	อภิกายตฺตานิ	๒/๖
อนุตฺตํตฺตฺตฺตานานิ	๖๗/๔๐	อภิญญาปณฺญา	๓/๒
อนุตฺยา	๖๔/๓๘	อมตํ	๓๖/๓๕
อปริเทโว	๓๖/๓๕	อมตญฺโ	๔๐/๒๖
อปริยาปนฺนา ภูมि	๓๗๓/๓๒๒	อรรถวิหาเร ญาณํ	๓/๒
อปรปรชฺชโ	๒๗๐/๓๗๗	อรรถตฺตผลตฺตมาปตฺติ	๔๘/๓๐
อปรามญฺจปาริสํสํ	๘๖/๖๓	อรรถตฺตมคฺโค	๔๘/๓๐
อปริยนตฺตปาริสํสํ	๘๖/๖๓	อรรถณํ	๓๘๘/๒๖๔
อปรปณฺนิตานุปตฺตนา	๔๘/๒๘	อริยตฺตฺตานิ	๒/๖
อปรปณฺนิตญฺโ	๓๐/๒๒	อรรูปาวจฺรา ภูมि	๓๗๓/๓๒๒
อปรปฏิสํหริ	๓๖/๓๕	อวิภูเขโป	๔๗/๒๘
อปรปวตฺตํ	๓๖/๓๕	อวิภูเขปปริสํสํตฺตคา	—
อพยยา	๓๖/๓๕	อาตฺตวตฺตมฺจุเต	๓/๒

ปทานุกรกโม

๖๔๕

อวิกุเขปปาริสุทฺธิ	๘๐/๖๖	อานาปานสุตฺติ	๓๘๖/๒๕๘
อวิกุเขปฏโจ	๓๐/๒๓	อานเนญฺช	๖๘๔/๕๘๐
อวิกุเขปจริยา	๔๔๘/๓๓๐	อายนคจริยา	๔๔๘/๓๒๘
อวิฐฐาตโ	๒๖๓/๓๗๒	อายนคณฺโ	๓๗/๒๔
อวิฐฐานุสโย	๒๗๘/๓๘๓	อายุกฺหา	๓๖/๓๕
อวิธารณฺโ	๓๐/๒๒	อารมฺมณํ ปฏฺฐิชา	—
อตุตฺถํคฺคฺคฺคฺคฺคฺค-		ภคฺคฺคฺคฺคฺคฺค	๓/๓
หฏฺเฐ	๓/๓	อารมฺมณณฺโ	๓๐/๒๒
อตุมิมาโน	๖๔/๓๘	อาโลกตฺตณฺ	๔๗/๒๘
อตุสํมณคฺคฺคฺค	๖๖๘/๕๗๔	อาวชฺชนณฺโ	๓๖/๒๔
อตุสคณฺโ	๓๗/๒๕	อาวชฺชนาวถิ	๒๒๕/๓๔๗
อตุสํโท	๓๓/๓๓	อาตฺถวณํ ชเย ฌานํ	๓/๔
อตุสํโส	๓๘๖/๒๕๘	อาตฺถณณฺโ	๓๘/๒๖
อตุสโก	๓๖/๓๕	อินฺทริยภาวนา	๔๒๘/๓๐๔
อาคารํ	๓๘๘/๒๖๔	อินฺทริยปโรปรียคฺคฺค ฌานํ	๓/๔
อาทํณวณฺ	๔๘/๓๐	อิชฺฌณณฺเ	๓/๓
อาทํณเว ฌานํ	๓/๓	อิชฺฌณณฺโ	๓๖/๒๔
อาทํณโว	๓๓/๓๓	อิทฺธิวิเช ฌานํ	๓/๓
อาธิปเตยฺยณฺโ	๓๐/๒๒	อิทฺธิปาทา	๕๓/๓๓
อาณนฺตริกตฺตมาธิสํ ฌานํ	๓/๒	อิริยาปจจริยา	๔๔๘/๓๒๘

ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣១/២២	កម្ពុជវិហារ	៥២៣/៤១៤
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ ឈាន ១/៣		កម្ពុជ	៥២៣/៤១៤
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	១២/៣៥	កតិកាបណ្ឌិត	៦៧/៤០
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	១២/៣៥	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	១៧១/៣២២
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៤៤៤/៣៣០	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	២៧៨/៣៨០
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣២២/២៤៧	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	២២៣/៣៧២
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	១២/៣៥	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៤៨២/៣៧៨
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣២/២៤	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៤០៦/២៧៨
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣៤/២៣	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣/៣
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣៤/២៣	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៦៥៥/៥៦០
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣៨/២៥	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣៧/២៤
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣៧២/២៥២	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៤៨/២៨
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣០/២៣	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	២២/៣៨
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣២៤/២៤៥	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣៨/២៥
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ ឈាន ១/២		កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	១២/៣៥
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣០/២២	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៦៦៨/៥៧៣
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៦៥៥/៥៥៨	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	២៣៥/៣៥៣
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៣២/២៤	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣/២
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៦៥០/៥៥៨	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣០/២២
ចុកុត្រិប្បិវេន្ទ្រ	៦៤/៣៨	កាណ្ឌាប្បិវេន្ទ្រ	៣/៣

ប្រាសាទក្រុងកំពង់

៦៤៧

ក្រុងក្រុងក្រុង	៣៣៨/៨៧	ក្រុងក្រុងក្រុង	៣៣/៣៣
ក្រុងក្រុងក្រុង	៤៧/២៨	ក្រុងក្រុងក្រុង ប្រាសាទ	៣/២
ក្រុងក្រុងក្រុង ប្រាសាទ	៣/២	ក្រុងក្រុង	៦៧៥/៥៨៣
ក្រុងក្រុង	២៣៥/៣៥៣	ក្រុងក្រុង	៣៨/២៦
ក្រុងក្រុង	៧៣៥/៦៣៥	ក្រុង	៤៨/២៨
ក្រុងក្រុងក្រុង ក្រុង	៣/២	ក្រុងក្រុង	៤៤៨/៣២៨
ក្រុងក្រុងក្រុង ប្រាសាទ	៣/២	ក្រុងក្រុង	២៥៣/៣៦៣
ក្រុងក្រុង	៣៨/២៥	ក្រុងក្រុង ក្រុង	៣/៣
ក្រុងក្រុងក្រុង	៤៣០/២៨៤	ក្រុងក្រុង	៣៧/២៤
ក្រុងក្រុងក្រុង	៥២៥/៤៣៧	ក្រុងក្រុង ក្រុង	៣/២
ក្រុងក្រុង	៤៣២/២៨៦	ក្រុងក្រុង	៣០/២២
ក្រុងក្រុងក្រុង ក្រុងក្រុងក្រុងក្រុង	៤៣៣/២៨៨	ក្រុងក្រុង	៤៧/២៨
ក្រុងក្រុងក្រុង	២៥៣/៣៦៣	ក្រុងក្រុង ប្រាសាទ	៣/៣
ក្រុងក្រុងក្រុង	៥៤/៣៣	ក្រុងក្រុង	៣៦/២៤
ក្រុងក្រុងក្រុងក្រុង	៣៨/២៥	ក្រុងក្រុងក្រុង	៦៣៣/៥៤៧
ក្រុងក្រុងក្រុង	៣៨/២៥	ក្រុងក្រុងក្រុង	៦៥/៣៨
ក្រុងក្រុងក្រុង ក្រុង	៣/៣	ក្រុងក្រុងក្រុង	៦៤៣/៥៥៥
ក្រុងក្រុងក្រុង	២៥៣/៣៦៣	ក្រុងក្រុងក្រុង ក្រុង	—
ក្រុងក្រុងក្រុង ក្រុង	៣/៣	ក្រុងក្រុងក្រុង	៣/២
ក្រុងក្រុងក្រុង	៣/៣	ក្រុងក្រុងក្រុង	៣០/២២

គណៈកម្មាធិការ	២៤/៣៨	កិច្ចការបច្ចេកទេស	២៤៤/១៩៥
កិច្ចការបច្ចេកទេស	២៧២/៥៨៤	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៧៨/១៨០
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៧៣/១៧៧	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៧៣/១៧២
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/២	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៣
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣៧/២៤	កិច្ចការស្ថាប័ន	៤៥/២៨
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៧២/១៧៧	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៤
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/២	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣៥/៣៤
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៣	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៤
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៣	កិច្ចការស្ថាប័ន	៤៧/២៨
កិច្ចការស្ថាប័ន	៣០/២២	កិច្ចការស្ថាប័ន	
កិច្ចការស្ថាប័ន	៤៤៨/៣៣០	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៣
កិច្ចការស្ថាប័ន	៨០/២២	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៤៧/៥៥៧
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៨៤/១៩៥	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៧៣/១៧៧
កិច្ចការស្ថាប័ន		កិច្ចការស្ថាប័ន	៥៣០/៤២៤
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៨៤/១៩៥	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៣៥/១៥៣
កិច្ចការស្ថាប័ន	៤៨២/៣៧៨	កិច្ចការស្ថាប័ន	៤៧/២៨
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៨៤/១៩៥	កិច្ចការស្ថាប័ន	២៣៥/៥២៥
កិច្ចការស្ថាប័ន	២៨៤/១៩៥	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/២
កិច្ចការស្ថាប័ន	៥៤/៣៣	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/២
កិច្ចការស្ថាប័ន	៥២៥/៤៣៧	កិច្ចការស្ថាប័ន	៣/៣

ปทานุกรกโม

๖๔๘

ธมฺมานุสํวารี	๔๘๕/๓๘๒	นิโรธา	๗๐๖/๖๓๐
ธาทฐุโ	๓๗/๒๔	นิโรเธ ฌาณํ	๓/๔
ธาทุโย	๒/๖	นิโรเธ ปตฺติงฺสาปกฐุโ	๓๓/๒๓
นปฺรโตกฺวชฺชภย-		นิโรธุโ	๔๕/๒๘
ทสฺสํวารี	๒๗๔/๓๗๘	นิโรธํมาปตฺติยา ฌาณํ	๓/๒
นวธมฺมวตฺตภาเน ปณฺญา	๓/๒	นิตฺตฺสฺรณุโ	๓๘/๒๕
นानตฺเต ปณฺญา	๓/๓	นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๖๔๔/๕๕๖
นानาธมฺมปฺปกาสนฺตา-		นิตฺตฺสฺรณปฺปหานํ	๖๕/๓๘
ปณฺญา	๓/๓	นิตฺตฺสฺรณํ	๓๓/๓๓
นามกาโย	๔๐๓/๒๗๕	นิตฺตฺสฺรณุโ	๓๐/๒๒
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๒/๖	นิตฺตฺสฺรณานา	๓๖๕/๒๔๕
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๒/๖	นิตฺตฺสฺรณานาวรณํ	๓๖๕/๒๔๕
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๓๖/๓๕	นิตฺตฺสฺรณานา	๓๖๔/๒๔๕
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๓๕/๓๔	นิตฺตฺสฺรณานา	๖๔/๓๘
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๖๗๗/๕๘๕	นิตฺตฺสฺรณานา	๔๗/๒๘
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๓๖/๓๕	นิตฺตฺสฺรณานา	๓๘/๒๕
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๒๕/๓๘	นิตฺตฺสฺรณานา	๓๐/๒๒
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๓/๒	นิตฺตฺสฺรณานา	๔๔๘/๓๓๐
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๓/๒	นิตฺตฺสฺรณานา	๓/๒
นิตฺตฺสฺรณตฺตฺตฺตํ	๔๘/๒๘	นิตฺตฺสฺรณานา	๓๘/๒๕

ปจฺจยปริกฺขเห ปณฺญา	๓/๓	ปฏฺิพฺพชฺฌนฏฺิโ	๓๗/๒๖
ปจฺจเวกฺขณาวถิ	๒๒๕/๓๔๗	ปฏฺิธฺขานุปตฺตนา	๔๘/๓๐
ปชานนฏฺิโ	๓๖/๒๔	ปฏฺิณิสฺสํคฺคานุปตฺตนา	๔๘/๒๗
ปฏฺิภุคฺคหฺมณฺโ	๕๓๐/๔๒๔	ปณฺญาพาหุตฺถิ	๖๗๓/๕๘๐
ปฏฺิปปตฺตํทฺธิสฺสํ	๖๔๓/๕๕๕	ปณฺญาเตโ	๒๓๕/๓๕๓
ปฏฺิปปตฺตํทฺธิปปหานิ	๖๕/๓๘	ปจฺมชฺฌมานิ	๔๗/๒๗
ปฏฺิปปตฺตํทฺธิปาริสฺสํทฺธิ-		ปณฺณิฏฺิโ	๓๐/๒๒
สฺสํ	๘๖/๖๓	ปณฺณิฏฺิฏฺิฏฺิฏฺิฏฺิฏฺิ	๓/๒
ปฏฺิภาณนํนํทฺธิเต ปณฺญา	๓/๒	ปณฺณิฏฺิ	๔๕๐/๓๓๓
ปฏฺิภาณปฏฺิธฺมํภิเท ฌานิ	๓/๒	ปตฺตาปณฺญา	๔๐/๒๖
ปฏฺิธฺมํ	๓๖/๓๕	ปตฺติวิริยา	๔๔๘/๓๒๗
ปฏฺิณิสฺสํคฺคานุปตฺตนา	๓๕/๓๔	ปทฺทณฺญา	๓๖/๒๔
ปฏฺิปปตฺตํทฺธิสฺสํ	๓๖/๒๔	ปทฺทวิหาเร ฌานิ	๓/๓
ปฏฺิธฺขานฏฺิโ	๓๔/๒๓	ปชานฏฺิโ	๔๓/๒๗
ปฏฺิธฺมํภิทฺธิปตฺติ	๖๗๘/๕๘๖	ปโยคปฏฺิปปตฺตํทฺธิปณฺญา	๓/๓
ปฏฺิธฺมํ	๖๕๒/๕๕๘	ปโยคปฏฺิปปตฺตํทฺธิ-	
ปฏฺิธฺมํ	๖๕๓/๕๕๘	สํ	๒๗๔/๓๗๘
ปฏฺิธฺมํ	๒๗๘/๓๘๐	ปวิเทโ	๓๖/๓๕
ปฏฺิณิสฺสํคฺค	๔๒๓/๒๘๖	ปวิโยคานํ ฌานิ	๓/๓
ปฏฺิปปตฺตํทฺธิ	๓๗๒/๒๕๒	ปวิโยคานํ ปณฺญา	๓/๓

ປາຫຸກຸກໄມ

໒໕໓

ປຣິນິພຸພາເນ ພາລີ	໓/໓	ປາຫຸເນ ປຣຸພາ	໓/໒
ປຣິວາຣຸໂຈ	໓໐/໒໓	ປາຫຸນຸໂຈ	໓໓/໓໒
ປຣິປຸຣຸໂຈ	໓໐/໒໓	ປາຫຸນຸເຈ ປຣຸພາ	໓/໔
ປຣິປຸຣຸນປາຣິສຸທຸທິສັຕຸ	໔໒/໒໓	ປາກຸທິກິຍານີ	໒໓໔/໒໓໒
ປຣິຍນຸຕປາຣິສຸທຸທິສັຕຸ	໔໒/໒໓	ປາກຸໂຈ	໔໓/໒໗
ປຣິຈິຕຸໂຈ	໓໔/໒໕	ປາມຸຊຸ໌	໔໗/໒໔
ປຣິພຸພາໂຈ	໓໓/໓໓	ປິຕິ	໔໐໔/໒໔໓
ປຣິພຸພາເຈ ປຣຸພາ	໓/໔	ປິພຸນຸໂຈ	໔໕/໒໔
ປຣິພຸພາປຣຸພາ	໓/໒	ປຸພຸພເຕໂຈ	໒໓໕/໓໕໓
ປຣິຈຸຈາກຸເຈ ພາລີ	໓/໒	ປຸຣຸນານຕຸຕເຕສປຣິຍາທາເນ	--
ປຣິຈຸຈາກຸໂຈ	໓໐/໒໒	ປຣຸພາ	໓/໓
ປຣິກຸກຸໂຈ	໓໐/໒໓	ປຸຣຸຊຸໂນ	໔໒໐/໓໔໓
ປຣິກຸກຸສຸພຸ	໒໕໓/໕໕໔	ປຸຣຸປຣຸພາ	໒໒໒/໕໗໓
ປຣິກຸກຸກຣິຍາ	໔໔໔/໓໓໐	ປຸພຸເພນິວາດຳນຸສັຕິພາລີ	໓/໓
ປວຕຸຕິ	໓໒/໓໕	ຜຸຊຸສຕຸຕາ ປຣຸພາ	໓/໓
ປວຕຸຕປຣິຍາທາເນ ປຣຸພາ	໓/໓	ຜຣຸນຸໂຈ	໓໔/໒໓
ປວິຈຍຸໂຈ	໓໔/໒໓	ຜເຕ ພາລີ	໓/໓
ປສຸສັນຸໂຈ	໓໔/໒໕	ຜສຸສັນຸໂຈ	໓໗/໒໔
ປສຸສາໂຕ	໓໔໒/໒໕໔	ຜສຸສັນຸເຈ ພາລີ	໓/໒
ປສຸທນຸໂຈ	໓໔/໒໕	ພິທຸຣາວຸຊານວິວຸຊຸເນ	--

ปณฺณ	๓/๓	ภูมิจานคฺเต ฌานํ	๓/๒
พฺยาริ	๓๖/๓๕	ภูริปณฺณ	๖๗๐/๕๗๘
พฺรหฺมจฺริยมนฺโท	๕๓๐/๔๒๔	มคฺคจฺริยา	๔๔๘/๓๒๘
พหิทฺธาวคฺคตฺถาเน ปณฺณ	๓/๒	มคฺโค	๕๒๗/๔๓๘
พหิทฺธาสฺสณฺณํ	๖๔๖/๕๕๗	มคฺเค ฌานํ	๓/๓
พหุตฺถกมฺมจฺโง	๓๘/๒๖	มรณํ	๓๖/๓๕
พฺรหฺมจฺริย	๓๘/๒๖	มหาปณฺณ	๖๖๕/๕๗๐
พฺรหฺมจฺริยมนฺนา	๔๕๐/๓๓๓	มหารชกฺโข	๒๗๐/๓๗๗
พฺรหฺม	๓๘๖/๒๖๓	มหากฺรณาสมาปคฺติยา	—
โพชฺฌนคฺคา	๕๕๗/๔๖๒	ฌานํ	๓/๔
โพธิปคฺคิยจฺโง	๓๘/๒๖	มานานุตฺโถ	๒๗๘/๓๘๐
ภยคฺคปจฺจสาเน ปณฺณ	๓/๓	มิจฺจคฺคตา	๖๔/๓๘
ภยํ	๒๓/๓๘	มฺหิจฺจคฺคกมฺมคฺคา ปฏฺธิตา	—
ภวราคานุตฺโถ	๒๗๘/๓๘๓	ตฺนคฺคิยจฺนา	๓/๓
ภวตฺโถ	๒๖๓/๓๗๒	มฺหิจฺจ	๔๓/๒๗
ภวณฺณเจ ปณฺณ	๓/๔	มฺหิณฺทริโย	๒๗๓/๓๗๗
ภวณฺนาปณฺณ	๓/๒	เมธาวี	๔๕๐/๓๓๓
ภวณฺนจฺโง	๓๓/๓๒	ยถากฺคณณทตฺถํ	๔๘/๓๐
ภวคฺคิณฺทริยา	๔๒๘/๓๐๔	ยมกปาฏฺธิเร ฌานํ	๓/๔
ภุมมจฺโง	๓๘/๒๕	ยานํกคฺคจฺโง	๓๘/๒๕

ປະທານຸກຸໂມ

໒໕໓

ຍຸກທຸກ	໕໓/໓໑	ວິນຍານຈຽຍາ	໑໒໕/໑໑໕
ຍຸກທຸກໄຊ	໓໐/໒໒	ວິນຍາ	໔໕໐/໓໓໑
ຮຸກຮຸກ	໓໔໔/໒໒໔	ວິທິດຕຸກ ປະໂຫ	໑/໓
ຮຸກກາຍ	໔໐໓/໒໒໕	ວິນິຍົກໄຊ	໓໑/໒໒
ຮຸກວຽກກຸມີ	໑໗໑/໑໒໒	ວິປັດປະໂຫ	໒໒໒/໕໗໒
ຄຸກຮຸກຮຸກ	໒໓໒/໕໕໓	ວິປັດນາມສຸກຮຸກ	໒໓໒/໕໕໓
ຄຸກປະໂຫ	໒໗໓/໕໔໑	ວິປັດນາມສຸກຮຸກ	໔໒/໒໒
ໂຄກຕຸກຈຽຍາ	໔໔໒/໓໒໒	ວິປັດນາມສຸກຮຸກ ປະໂຫ ໑/໑	
ໂຄກຮຸກ	໕໒/໓໓	ວິປັດນາມສຸກຮຸກ	໓໕໗/໒໒໑
ໂຄກຕຸກ	໒໒໐/໕໓໕	ວິປັດນາມ	໕໓/໓໑
ວຸກຕຸກໄຊ	໓໒/໒໕	ວິປັດນາມ ປະໂຫ	໑/໑
ວຸກຕຸກຕຸກໄຊ	໓໒/໒໕	ວິກາວີ	໔໕໐/໓໓໑
ວຸກຕຸກຕຸກ ປະໂຫ	໑/໒	ວິມຸກຮຸກໄຊ	໓໒/໒໕
ວຸກຕຸກຕຸກ	໔໒/໒໒	ວິມຸກຕຸກ	໑/໒
ວຸກຕຸກຕຸກປະໂຫ	໑/໒	ວິມຸກຕຸກຕຸກ	໒/໒
ວິກຸກຮຸກປະໂຫ	໒໕/໓໒	ວິມຸກຕຸກ	໕໔໒/໔໒໒
ວິກຸກຮຸກຮຸກ	໒໒໐/໕໕໔	ວິມຸກຕຸກໄຊ	໓໐/໒໒
ວິກິກຮຸກຮຸກ	໒໗໒/໑໒໐	ວິໂມກຮຸກ	໔໒໒/໓໕໓
ວິກຮຸກ	໕໔/໓໑	ວິໂມກຮຸກໄຊ	໕໑໔/໔໐໕
ວິກຮຸກໄຊ	໓໒/໒໒	ວິໂມກຮຸກວິກຮຸກ	໒໕໑/໑໒໒

វិមលកុវិទ្យា ធានី	៣/៣	វិហារស្ថាបត្យកម្ម ធានី	៣/២
វិមលកុបុត្រ	៥៣៤/៤០៤	វិហារនាមគ្គ ធានី	៣/២
វិមលកុមារ	៤៨៧/៣៧៣	វិចិត្រកោ	៤៦០/៣៤២
វិមលកុវិទ្យា	៥៣៥/៤០៥	វិទ្យាស្ថាន	៤៤/២៨
វិមលកុបុត្របុត្រ		វិទ្យាស្ថាន	២២៥/៣៤៧
វិចិត្រ	៥៣៦/៤០៦	វិទ្យាស្ថាន	៣០/២២
វិមលកុមារ	៥៣៦/៤០៦	វិទ្យាស្ថាន	៣៥/២៤
វិរាគ	៧០៥/៦០៥	វិទ្យាស្ថាន	៤៤៥/៣៣០
វិរាគបុត្រ	៣៥/៣៤	វិទ្យាស្ថាន	៧០៧/៦៣០
វិទ្យាស្ថាន	៣/៣	វិទ្យាស្ថាន	៣/៣
វិទ្យាស្ថាន	៤០/២៦	វិទ្យាស្ថាន	៤៨/៣០
វិទ្យាស្ថាន	៤៨/៣០	វិទ្យាស្ថាន	៤៨/៣០
វិទ្យាស្ថាន	៣០/២២	វិទ្យាស្ថាន	៣៧/២៥
វិទ្យាស្ថាន	៧០៤/៦០៤	វិទ្យាស្ថាន	—
វិទ្យាស្ថាន	៤០/២៦	វិទ្យាស្ថាន	៣/៣
វិទ្យាស្ថាន	៦៤៨/៥៥៨	វិទ្យាស្ថាន	៦៣៦/៥៥២
វិទ្យាស្ថាន	៣៣/២២	វិទ្យាស្ថាន	៣/៣
វិទ្យាស្ថាន	៣/២	វិទ្យាស្ថាន	៨០/៦៦
វិទ្យាស្ថាន	—	វិទ្យាស្ថាន	៣/៣
វិទ្យាស្ថាន	៣/២	វិទ្យាស្ថាន	២៥៣/៣២៦

បញ្ជីបញ្ជី

២៥៥

ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	៤៨២/៣៧៨
ឥសាន្តរាជ ធានី	៤៨៨/៣៨៦	ឥសាន្តរាជ ធានី	៥៣/៣៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	៣១/២២	ឥសាន្តរាជ ធានី	៣៧២/២៥២
ឥសាន្តរាជ ធានី	៥៣/៣៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	៣៥៧/២៤៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	១/២	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៤
ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៤	ឥសាន្តរាជ ធានី	៣៨/២៦
ឥសាន្តរាជ ធានី	១១/៣២	ឥសាន្តរាជ ធានី	៦៤៨/៥៥៧
ឥសាន្តរាជ ធានី	៣៦/២៤	ឥសាន្តរាជ ធានី	៤០/២៦
ឥសាន្តរាជ ធានី	៥២៥/៤៣៧	ឥសាន្តរាជ ធានី	៤០/២៦
ឥសាន្តរាជ ធានី	២៥៣/៣៦៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	៥៣/៣៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	៥៨/៣៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	—	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/២
ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៤	ឥសាន្តរាជ ធានី	២២៥/៣៤៧
ឥសាន្តរាជ ធានី	៤៤៨/៣២៨	ឥសាន្តរាជ ធានី	៣១/២២
ឥសាន្តរាជ ធានី	៥៣/៣៣	ឥសាន្តរាជ ធានី	៤៤៨/៣២៨
ឥសាន្តរាជ ធានី	៣៨/២៥	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/៣
ឥសាន្តរាជ ធានី	៣០/២២	ឥសាន្តរាជ ធានី	១/២
ឥសាន្តរាជ ធានី	១/២	ឥសាន្តរាជ ធានី	៦៥/៣៨
ឥសាន្តរាជ ធានី	៤៨៣/៣៨០	ឥសាន្តរាជ ធានី	៦៤២/៥៥៥

ถ่มกษัตริย์	๔๕/๒๘	ถ่มกษัตริย์	๔๘/๓๐
ถ่มกษัตริย์	๔๕๘/๓๓๐	ถ่มกษัตริย์	๓/๓
ถ่มกษัตริย์	๓๕/๒๓	ถ่มกษัตริย์	๓/๓
ถ่มกษัตริย์	๓/๓	ถ่มกษัตริย์	๒๗๓/๓๗๘
ถ่มกษัตริย์	๓๘/๒๖	ถ่มกษัตริย์	๓๘/๒๖
ถ่มกษัตริย์	๓/๓	ถ่มกษัตริย์	๓๘/๒๕
ถ่มกษัตริย์	๒๗๒/๓๗๗	ถ่มกษัตริย์	๓๘/๒๖
ถ่มกษัตริย์	๒๔/๓๘	ถ่มกษัตริย์	๔๖๐/๓๔๓
ถ่มกษัตริย์	๖๗๒/๕๘๐	ถ่มกษัตริย์	๓๖/๓๕
ถ่มกษัตริย์	๓/๓	ถ่มกษัตริย์	๓/๓
ถ่มกษัตริย์	๕๔/๓๓	ถ่มกษัตริย์	๓/๓
ถ่มกษัตริย์	๗๒๕/๖๒๓	ถ่มกษัตริย์	๔๘/๓๐
ถ่มกษัตริย์	๔๐๘/๒๘๓	ถ่มกษัตริย์	๔๘/๓๐
ถ่มกษัตริย์	๖๓๕/๕๕๒	ถ่มกษัตริย์	๖๗๔/๕๘๒
ถ่มกษัตริย์	๓/๓	ถ่มกษัตริย์	๓๐/๒๒
ถ่มกษัตริย์	๓๐/๒๒		

อศารณนามานี

อภินิเว	—	ตฤตฤต	ปพเพ ๖๐๘ ของเก ๕๒๐
เทเว	ปพเพ ๓๗๓ ของเก ๓๒๒	โกตมพิย	๕๓๔/๔๓๒
อณฺเฏโกณฺเฏโย	๖๐๓/๕๓๐	(อายนฺโต) ฐาน-	
อนาณณิกฤต	๔๒๓/๓๐๓	โกณฺเฏณฺเฏ	๖๘๘/๕๘๘
อภิกุ นาม ตาวโก	๖๘๖/๕๘๖	โกตมฤต โพธิ-	
อวิจิณฺ	๓๗๒/๓๒๒	ตฤตฤต	๖๐๘/๕๒๐
อากาณณฺเฏยนฺ	—	โฆตฤต คหปติฤต	๖๘๒/๖๐๓
เทเว	๓๗๔/๓๒๓	โฆติตาราม	๕๓๔/๔๓๒
อานนฺโท	๕๓๔/๔๓๒	จากุมมหาราชิกา	—
อิตฺติปนฺเน มิตฺทาเย	๕๘๘/๕๐๖	เทวา	๖๐๓/๕๐๘
อฤตฺตราย อฺปาทิกาย	๖๘๘/๕๘๘	(อายนฺมา) อฤต-	
อฤตฺตฤต โพธิ-		ปนฺนโก	๖๘๕/๕๘๒
ตฤตฤต	๖๐๘/๕๒๐	อฤตฤต คหปติฤต	๖๘๒/๖๐๐
กฤตฺตปฤต โพธิตฤ-		เชตวเน	๔๒๓/๓๐๓
ตฤต	๖๐๘/๕๒๐	โฆตียฤต คหปติฤต	๖๘๒/๖๐๐
โกณฺเฏณฺเฏโย	๖๐๓/๕๓๐	ตาวคิตา เทวา	๖๐๓/๕๐๘
โกณฺเฏณฺเฏ	๖๓๔/๕๒๔	คฤติตา เทวา	๖๐๓/๕๐๘
โกณาคมนฤต โพธิ-		นิมฺมานวตฺติ เทวา	๖๐๓/๕๐๘

ເນວສະພາພາສະພາ-		ເວສະສະສະໂພ-	
ຍະນຸປະເ ເທວ	໓໒໔/໓໒໓	ສະສະສະ	໒໐໒/໕໒໐
ປະຈຸກະຍະ ກິດ	໕໒໔/໕໐໒	ວິປະສະສະໂພ-	
ປະນິມິຕະວະສະຕິ —		ສະສະສະ	໒໐໒/໕໒໑
ເທວ	໒໐໓/໕໐໒	(ຍະສະມະໂຕ) ສະສະ-	
ປະນິມິຕະວະສະຕິ —		ສະສະ	໒໒໒/໕໒໒
ເທວ	໓໒໒/໓໒໒	(ຍະສະມະໂຕ) ສະສະ-	
(ຍະສະມະໂຕ) ປະຈຸ-		ວະສະ	໒໒໒/໕໒໒
ສະສະ	໒໒໒/໕໒໒	ສະມະວະສະ ຍະ-	
ປະຈຸກະຍະ ເທວ	໒໐໓/໕໐໒	ສະສະ	໒໒໒/໕໒໒
ປະຈຸກະຍະ	໕໒໔/໕໐໒	(ຍະສະມະໂຕ) ສະສະ-	
ກະມະ ເທວ	໒໐໓/໕໐໒	ສະສະ	໒໒໒/໕໒໒
(ຍະສະມະໂຕ) ກະມະ-		ສະສະ ກະມະໂຕ	໒໒໒/໕໒໒
ສະສະ	໒໒໒/໕໒໒	ສະສະ ປະຈຸກະຍະ	໒໐໒/໕໒໑
ເນວສະພາສະສະ ກະ-		ສະສະສະ	໔໒໓/໓໐໐
ປະສະສະ	໒໒໒/໒໐໐	ສະສະສະໂຕ	໕໒໒/໔໒໒
ຍະມະ ເທວ	໒໐໓/໕໐໒		

คาถานํ ปจฺมปาทา

ອຮາດ໌ ພາເປຕິ -

๑๒๖

๑๒๘/๒๕๔

ชานาปานต์ตติ บตฺต ๓๖๘/๒๕๐

อนิจฺเจ นิจฺจตยฺยโน ๕๒๖/๕๓๔

อนุภานุ ๑ —

ចតុស្ថាតិ ៣៦៦/២៤៧

ชานาปานต์ตติ ยตฺต ๓๘๖/๒๕๘

ចុះប្រាកដណាស់ ឯងចុះ

កល្ប ១ ៣៣៩/៨២

ໂອກາດ ເຈົ້າ ພາເນ —

၇ ၆၆၆၆/၆၆၆၆

โกธโน อุปนาถิ ๑ ๓๕๗/๒๔๑

น ๓๓๓ อภิภูษนิษิต —

กិณฺจิ ปพฺพេ ๒๘๓ อัง. เก ๓๘๓

หมื่นคุณท์ ชาวสุพรรณ

นกต. ๓๖๗/๒๕๘

นิมิตฺตํ ๑๙๙๙

ប្រតិភូតាង ៣៧៣/២៥

ปฏิตังชา สมนุทิจฺจนา --

ឯកសារ ១៣៥/៨៤

โย ภาต ภาตโต --

ทศวา ๓๕๖/๒๔๗

วศุภต้งกูมมา เจว ๓๓๕/๘๕

ตามิตฺตํ นิตฺตํ ๓๔๒/๕๐

ໂສໝປຕຸຕ໌

ອຸທຸຣປາໄສ	ຸທຸຣປາໄສ		
ສະຖານນຸໄສ	ສະຖານນຸໄສ	ຂງເກ	໒໔
ສັກທຸໄສ	ສັກທຸໄສ	..	໒໕
ຈິຕຸສຸສຸທຸສຸນຸໄສ	ຈິຕຸສຸສຸທຸສຸນຸໄສ	..	໒໖
ທຸສຸສຸນຸໄສ	ທຸສຸສຸນຸໄສ	..	໒໖
ກາວນາ ສັກທຸສຸນຸ	ກາວນາຍ ສັກທຸສຸນຸ	..	໒໖
ອຸປະປາທຸສຸຈິຕິ	ອຸປະປາທຸສຸຈິຕິ	..	໒໗
ອຸປະປະຕິ	ອຸປະປະຕິ ກຸຍນຸຕິ	..	໒໘
ເສກຸໄສມີ	ເສກຸໄສມີ	..	໒໙
ຈກຸຸ	ຈກຸຸ	..	໓໐
໑ ອພຸຍາກຕ໌ໂຕ ວວຸຕຸເຕຕິ	ອພຸຍາກຕ໌ໂຕ ວວຸຕຸເຕຕິ ໑	..	໓໑
ເກກຕຸຕ໌	ເກກຕຸຕ໌	..	໓໒
ອກຸກິກຸສຸນຸຕິ	ອກຸກິກຸສຸນຸໄສ	..	໓໓
ວິທຕິ	ວິວທຕິ	..	໓໔
ທິຸຈິຈຸຈຸນຸນຸຕິ	ທິຸຈິຸຈຸຈຸນຸນຸຕິ	..	໓໕
ສັກທຸສຸນຸຕ໌	ສັກທຸສຸນຸຕິ	..	໓໖
ຕຄາກໂຕ	ຕຄາກໂຕ	..	໓໖
ເວທນ໌ ອນຸປະສຸຕຕິ	ເວທນ໌ ອນຸປະສຸຕຕິ ໑	..	໓໖



